

COL·LECCIÓ LEGISLATIVA

Legislació de les Illes Balears

Textos fonamentals (II)

SEGONA EDICIÓ

2

Institut d'Estudis Autònoms

COL·LECCIÓ LEGISLATIVA

2

Legislació de les Illes Balears
Textos fonamentals (II)

SEGONA EDICIÓ

Edició preparada per

Núria García Canals

Cap del Servei de Coordinació de la
Direcció General de Coordinació i Projectes Estratègics de la
Conselleria de Presidència

María Mayol Juan de Sentmenat

Tècnic superior de la
Conselleria de Presidència

Miquel Serra Ramis

Cap dels Serveis Jurídics de la
Conselleria d'Habitatge i Obres Públiques

Margalida Torres Pastor

Cap del Departament de Serveis Generals de la
Conselleria de Presidència

Amb la col·laboració de

Pere Bonet Bonet

Secretari tècnic
de l'Institut d'Estudis Autònomic

Institut d'Estudis Autònomic

Edició: 15 d'abril de 2011

© D'aquesta edició:

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia
Institut d'Estudis Autònomic

C/ de Josep Rover Motta, 2, 1r
07006 - Palma
<http://iea.caib.es>

Direcció de la col·lecció: Lluís J. Segura Ginard
Fotografia: D. Prohens (Presidència de les Illes Balears)
Disseny: Terrasa arts gràfiques

ISBN: 978-84-95904-45-4

SUMARI

NOTA AL VOLUM II	7
-------------------------------	---

ABREVIACIONS	9
---------------------------	---

VII. ENTITATS JURÍDIQUES

Col·legis professionals

§23. Llei 10/1998, de 14 de desembre, de col·legis professionals de les Illes Balears.....	13
---	----

§24. Decret 61/2007, de 18 maig, de regulació del Registre Únic de Fundacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i d'organització de l'exercici del protectorat.....	31
--	----

Cambres

§25. Sinopsi.....	61
--------------------------	----

Cooperatives

§26. Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears.....	63
---	----

VIII. COOFICIALITAT LINGÜÍSTICA

§27. Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística	157
--	-----

§28. Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB.....	175
---	-----

IX. ORDENACIÓ TERRITORIAL, MEDI AMBIENT I HABITATGE

Ordenació territorial

§29. Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries.....	185
---	-----

§30. Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial.....	247
---	-----

Medi ambient

- §31. Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO)..... 263
- §32. Llei 11/2006, de 14 de setembre, d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears 295

Habitatge

- §33. Llei 3/1993, de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques 361

X. HISENDA I PRESSUPOSTS

- §34. Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears..... 381
- §35. Decret 75/2004, de 27 d'agost, de desplegament de determinats aspectes de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears..... 441

XI. LEGISLACIÓ SECTORIAL

- §36. Llei 1/1998, de 10 de març, de l'Estatut dels consumidors i usuaris de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears..... 515
- §37. Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears..... 541
- §38. Llei 2/1999, de 24 de març, general turística de les Illes Balears 587
- §39. Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears..... 627
- §40. Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears 669
- §41. Llei 16/2010, de 28 de desembre, de salut pública de les Illes Balears..... 713
- §42. Llei 4/2009, d'11 de juny, de serveis socials de les Illes Balears 753

- ÍNDEX ANALÍTIC** 837

NOTA AL VOLUM II

La segona edició de *Legislació de les Illes Balears. Textos fonamentals* es va concebre com una obra en dos o més volums. El primer d'aquests, que va veure la llum en els darrers mesos de 2009, recollí un total de vint-i-dues disposicions, encapçalades per l'Estatut d'autonomia. La legislació recopilada i anotada fou principalment la relativa al règim jurídic i l'organització de les institucions pròpies i de les administracions públiques de les Illes Balears.

El volum II es presenta lògicament com una continuació del primer: agrupa una vintena de disposicions que comencen amb el §23 i conté un índex analític acumulat que integra el que va aparèixer en el primer volum d'aquesta obra. Aquest índex incorpora una nota complementària relativa a les principals modificacions de les lleis recollides en el volum I que han tengut lloc des de desembre de 2009 a abril de 2011.

La legislació que recull aquest volum II s'estructura en diversos blocs (cooficialitat lingüística, hisenda i pressuposts, legislació sectorial...) que completen la visió global d'allò que es pot considerar com a corpus normatiu fonamental d'aquesta Comunitat Autònoma.

Un gran nombre de notes a peu de pàgina aporten al lector informacions d'interès, tant des del punt de vista de les relacions entre els ordenaments estatal i balear, com des de la perspectiva de les relacions entre normes legals i reglamentàries de les Illes Balears.

Institut d'Estudis Autònomic

ABREVIACIONS

art.	article
BOCAIB	Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears
BOE	Butlletí Oficial de l'Estat
BOIB	Butlletí Oficial de les Illes Balears
BOPIB	Butlletí Oficial del Parlament de les Illes Balears
Cc	Codi civil
CE	Constitució espanyola
CES	Consell Econòmic i Social
CP	Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi penal (<i>BOE núm. 281, de 24 de novembre; correcció d'errades BOE núm. 54, de 2 de març de 1996</i>)
DA	Disposició addicional
DD	Disposició derogatòria
DF	Disposició final
DL	Decret llei
DLEG	Decret legislatiu
DO	Diari Oficial
DOCE	Diari Oficial de la Comunitat Europea
DOUE	Diari Oficial de la Unió Europea
DT	Disposició transitòria
EAIB	Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears (§1)
EBEP	Llei 7/2007, de 12 d'abril, de l'Estatut bàsic de l'empleat públic (<i>BOE núm. 89, de 13 d'abril</i>)
ITC	Interlocutòria del Tribunal Constitucional
LBRL	Llei 7/1985 de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local (<i>BOE núm. 80, de 3 d'abril; correcció d'errades BOE núm. 139, d'11 de juny</i>)
LCI	Llei 8/2000, de 27 d'octubre, de consells insulars (§19)
LCSP	Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic (<i>BOE núm. 261, de 31 d'octubre</i>)
LEC	Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil (<i>BOE núm. 7, de 8 de gener; correccions d'errades BOE núm. 90, de 14 d'abril i núm. 180, de 28 de juliol de 2001</i>)
LF	Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (<i>BOIB núm. 98, de 28 de juny</i>) (§34)
LGIB	Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears (§4)
LGS	Llei 38/2003, de 17 de novembre, general de subvencions (<i>BOE núm. 276, de 18 de novembre</i>)

LJCA	Llei 29/1998, de 13 de juliol, de la jurisdicció contenciosa administrativa (<i>BOE núm. 167, de 14 de juliol</i>)
LMRLIB	Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears (§21)
LO	Llei orgànica
LOFCA	Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes (<i>BOE núm. 236, d'1 d'octubre</i>)
LOPD	Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (<i>BOE núm. 298, de 14 de desembre</i>)
LOPJ	Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial (<i>BOE núm. 157, de 2 de juliol; correcció d'errades BOE núm. 264, de 4 de novembre</i>)
LOREG	Llei orgànica 5/1985, de 19 de juny, de règim electoral general (<i>BOE núm. 147, de 20 de juny; correcció d'errades BOE núm. 17, de 20 de gener de 1986</i>)
LOTIC	Llei orgànica 2/1973, de 3 d'octubre, del Tribunal Constitucional (<i>BOE núm. 239, de 5 d'octubre</i>)
LRJCA	Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (§13)
LRJPAC	Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú (<i>BOE núm. 285, de 27 de novembre; correccions d'errades BOE núm. 311, de 28 de desembre i núm. 23 de 27 de gener de 1993</i>)
LS	Decret legislatiu 2/2005, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de subvencions (§19)
núm.	número
PDS	Pla Director Sectorial
PGOU	Pla General d'Ordenació Urbana
RD	Reial decret
RDL	Reial decret llei
RDLEG	Reial decret legislatiu
ROF	Reial decret 2568/1986, de 28 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'organització, funcionament i règim jurídic de les entitats locals (<i>BOE núm. 305, de 22 de desembre; correcció d'errades BOE núm. 12, de 14 de gener de 1987</i>)
RPIB	Reglament del Parlament de les Illes Balears (§2)
s.	següents
STC	Sentència del Tribunal Constitucional
STS	Sentència del Tribunal Suprem
TC	Tribunal Constitucional
TSJIB	Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

VII. ENTITATS JURÍDIQUES

§23

LLEI 10/1998, DE 14 DE DESEMBRE, DE COL·LEGIS PROFESSIONALS DE LES ILLES BALEARS

*(BOCAIB núm. 161, de 19 de desembre de 1998;
BOE núm. 30, de 4 febrer de 1999)¹*

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Els ciutadans són partidaris que els col·legis professionals serveixin decididament els interessos generals en la seva tasca d'ordenar i vigilar l'exercici de la professió respectiva a fi de satisfer amb eficàcia la prestació dels serveis. En l'evolució de es corporacions professionals, sovint criticades pel seu distanciament respecte dels problemes socials, sembla haver arribat el moment en què la seva dimensió pública només pot justificar-se institucionalment si es reforça el seu paper de col·laboradores dels poders públics, i especialment de les administracions públiques, i això tant en les tasques de regulació i control de les activitats professionals com en altres funcions d'interès general relacionades amb les respectives professions. Aquests plantejaments els acull la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en el moment d'emprendre la regulació de les peculiaritats pròpies del règim jurídic dels col·legis professionals en aquells aspectes que la Constitució i l'Estatut d'Autonomia li permeten intervenir normativament.²

II

D'acord amb el que disposa l'article 11.11 de l'Estatut, a la Comunitat Autònoma³ li corresponen les competències de desenvolupament legislatiu i d'execució en matèria de corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, que haurà d'exercir-les en el marc de la legislació bàsica de l'Estat i, si pertoca, en els termes que aquesta estableixi. D'acord amb la doctrina del Tribunal Constitucional, el Parlament de les Illes

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (*BOIB núm. 171, de 25 de novembre*).

² *Vid.* Llei 2/1974, de 13 febrer, de col·legis professionals (*BOE núm. 40, de 15 de febrer*), modificada, entre d'altres, per la Llei 25/2009, de 22 desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (*BOE núm. 308, de 23 de desembre*).

³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 31, núm. 9 EAIB (§1).

§23

Balears, en aprovar la llei present, ha tengut en compte no tan sols els límits dels articles 36 i 139 del text constitucional, sinó també els que dimanen de l'aplicació del títol de competències que en favor de les institucions centrals de l'Estat estableix l'article 149.1.18^a de la Constitució en raó de què els col·legis professionals participen limitadament de la naturalesa d'administracions públiques, als efectes de garantir les bases del règim jurídic de les corporacions professionals.

La manca d'una llei postconstitucional, que afronti de forma acabada la definició d'allò que és bàsic en aquesta matèria, no impedeix al legislador autonòmic el coneixement suficient de l'espai de regulació del qual disposa, actualment acotat per la Llei 2/1974 de 13 de febrer -de la qual cal incloure els aspectes de naturalesa bàsica amb la guia que proporciona la jurisprudència del Tribunal Constitucional-, amb les modificacions introduïdes per la normativa estatal continguda a la Llei 74/1978, de 26 de desembre, la Llei 12/1983, de 14 d'octubre, el Decret Llei 5/1996, de 7 de juny, i la Llei 7/1997, de 14 d'abril. Necessàriament han de romandre fora del poder normatiu de les Illes Balears les qüestions relatives a l'exercici de les professions titulades, doncs la seva regulació ultrapassa els límits del precepte estatutari abans esmentat.

III

Els col·legis professionals es caracteritzen tradicionalment, i també en aquesta llei, com a corporacions de dret públic. Això no suposa la seva incardinació en l'administració pública, però dóna a entendre en la nostra cultura jurídica que l'origen d'aquestes entitats és també públic i que les seves funcions presenten una indubtable dimensió pública que propicia la col·laboració amb els ens territorials per a la satisfacció dels interessos generals. Des d'aquesta perspectiva, els col·legis professionals regulats en aquesta llei no solament assoleixen els fins essencials que els són propis -ordenació de la professió i defensa i representació dels interessos generals i col·lectius de la professió-, sinó que també es converteixen en ens col·laboradors del Govern i de l'Administració de les Illes Balears i, eventualment, d'altres administracions de les Illes Balears, de forma que es pugui predicar d'aquells, fins i tot en alguns casos, la condició d'instruments per a la consecució de determinats objectius quan la seva especial vinculació amb interessos o sectors socials ho faci aconsellable.

IV

La present llei neix amb la voluntat de ser el marc normatiu estable que ha de guiar les institucions autonòmiques en la seva tasca de regulació i d'ordenació dels col·legis professionals radicats a les Illes Balears. L'estructura del seu text delimita els diversos blocs de qüestions objecte de regulació, d'acord amb criteris de sistemàtica comunament acceptats.

Com a trets més significatius d'aquesta regulació poden destacar-se els següents:

- A) El reconeixement de la bifrontalitat típica dels col·legis professionals, que implica la persecució de fins públics al costat de fins de naturalesa privada o col·lectiva, i paral·lelament el reforçament de la seva condició d'ens col·laboradors dels poders públics, fent un èmfasi especial en aquelles funcions de major rellevància social.
- B) L'enfortiment dels mecanismes necessaris per tal que les corporacions regulades en la present llei puguin perseguir amb eficàcia els objectius de millora de la finalitat dels serveis professionals i d'atenció als consumidors i usuaris. La participació dels col·legis en la formació dels professionals és, des d'aquest punt de vista, una preocupació del legislador de les Illes Balears.
- C) L'adequació del procediment de creació de nous col·legis professionals a les exigències derivades de la Constitució i de l'Estatut d'Autonomia per garantir que la conversió d'una determinada professió en professió col·legiada es realitza d'acord amb l'interès general i és respectuosa amb els drets i llibertats públiques consagrats a la Constitució.
- D) El desplegament de les prescripcions necessàries per assegurar que l'estructura interna i el funcionament dels col·legis professionals seran democràtics.

La llei fomenta la participació dels col·legiats en la direcció i gestió de les seves respectives corporacions i assegura que les decisions de més transcendència seran adoptades pels òrgans assemblearis.

- E) L'adequació de l'organització col·legial a les peculiaritats de les Illes Balears, atesos el nombre actual de corporacions i de col·legiats, i la distribució d'aquests en el territori. Aquesta directriu es manifesta en una doble direcció.

D'una banda s'estableix un model segons el qual només podran constituir-se col·legis professionals d'àmbit territorial coincident amb el de la Comunitat Autònoma, la qual cosa suposa renunciar a un sistema de corporacions d'àmbit insular i al manteniment de consells de col·legis o corporacions de segon grau per a l'organització dels col·legis professionals d'àmbit insular que s'haguessin constituït abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei. D'altra banda, la llei assegura la presència suficient i proporcionada de representants de les delegacions territorials en les quals s'organitzi el col·legi professional.

- F) La garantia del principi de legalitat tant en el control dels estatuts col·legials com en l'exercici de la potestat disciplinària; en aquest darrer cas la llei assegura la projecció, en l'àmbit corporatiu, dels principis que regeixen l'exercici de la potestat sancionadora de l'administració pública, inclosos els aspectes de procediment.
- G) La innovació en el sistema de recursos contra els actes col·legials amb la introducció d'un recurs corporatiu especial que reforça la imparcialitat de la seva resolució.

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1

Es regeixen per la llei present els col·legis professionals que desenvolupen les seves activitats exclusivament en el territori de les Illes Balears.

Article 2

1. Els col·legis professionals són corporacions de dret públic, amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat per al compliment dels seus fins.

2. D'acord amb les lleis, els col·legis professionals actuen com a corporacions col·laboradores del Govern i de l'Administració de les Illes Balears per a la satisfacció dels interessos generals, sens perjudici de les funcions que tinguin atribuïdes en matèria de representació i defensa dels interessos professionals dels col·legiats.

3. Les corporacions regulades en aquesta llei han de subjectar la seva actuació al dret administratiu només quan exerceixin potestats públiques.

4. Els acords, les decisions i les recomanacions dels col·legis han d'observar els límits de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència.⁴

5. L'estructura interna i el funcionament dels col·legis professionals han de ser democràtics.

CAPÍTOL II CONSTITUCIÓ⁵

Article 3

1. La creació de nous col·legis professionals, que suposi l'extensió de l'organització col·legial a professions diferents d'aquelles que ja la posseeixen, requerirà llei del Parlament de les Illes Balears.⁶

⁴ BOE núm. 159, de 4 de juliol.

⁵ Vid. art. 1 a 3 del Decret 32/2000, de 3 de març, pel qual s'aprova el Reglament de col·legis professionals de les Illes Balears (BOCAIB núm. 32, de 14 de març).

⁶ A la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'han aprovat les lleis de creació de col·legis professionals següents:

- Llei 3/1999, de 31 de març, de creació del Col·legi Professional de Protèsics Dentals de les Illes Balears (BOCAIB núm. 45, de 10 d'abril).
- Llei 12/2000, de 13 de desembre, de creació del Col·legi Oficial de Fisioterapeutes de les Illes Balears (BOIB núm. 155, de 21 de desembre).
- Llei 3/2001, de 8 de març, de creació del Col·legi Oficial de Podòlegs de les Illes Balears (BOIB núm. 32, de 15 de març).
- Llei 13/2001, de 8 d'octubre, de creació del Col·legi Professional de Logopedes de les Illes Balears (BOIB núm. 123, de 13 d'octubre).
- Llei 15/2001, de 29 de novembre, de creació del Col·legi Professional de Pedagogs i Pedagogues de les Illes Balears (BOIB núm. 147, de 8 de desembre).

2. La proposta d'iniciativa legislativa podrà ser instada per la majoria dels professionals interessats.

3. No es podrà constituir més d'un col·legi de la mateixa professió dins l'àmbit territorial de les Illes Balears ni hi podrà haver col·legis d'àmbit territorial diferent al de la Comunitat Autònoma.

Article 4

Els col·legis professionals que es constitueixin d'acord amb aquesta llei adquiriran personalitat jurídica des de l'entrada en vigor de les seves normes de creació i tendran capacitat d'obrar des de la constitució dels seus òrgans de govern.

Article 5

1. Les denominacions dels col·legis professionals hauran de respondre a la denominació de la professió que representen o a la de la titulació que tinguin els membres que en formin part i no podran ni coincidir, ni ser similars a la d'altres col·legis professionals preexistents a l'àmbit territorial de les Illes Balears, ni induir a error quant als professionals que els integren.

2. Sols les corporacions regulades en aquesta llei podran incloure en la seva denominació les paraules «col·legi», «col·legi professional» o «col·legi oficial».

CAPÍTOL III RELACIONS AMB EL GOVERN I L'ADMINISTRACIÓ DE LES ILLES BALEARS⁷

Article 6

1. Els col·legis professionals es relacionaran amb el Govern i l'Administració de les Illes Balears per mitjà de la conselleria competent en la matèria objecte d'aquesta llei.

-
- Llei 8/2002, de 26 de setembre, de creació del Col·legi de Educadores i Educadors Socials de les Illes Balears (*BOIB núm. 121, de 8 d'octubre*).
 - Llei 2/2004, de 2 de març, de creació del Col·legi Oficial d'Enginyers en Informàtica de les Illes Balears (*BOIB núm. 35, d'11 de març*).
 - Llei 3/2004, de 2 de març, de creació del Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics en Informàtica de les Illes Balears (*BOIB núm. 35, d'11 de març*).
 - Llei 5/2004, de 20 de desembre de creació del Col·legi Oficial de Guies Turístics de les Illes Balears (*BOIB núm. 184, de 25 de desembre*).
 - Llei 5/2006, de 30 març, de creació del Col·legi Oficial de Terapeutes Ocupacionals de les Illes Balears (*BOIB núm. 50, de 6 d'abril*).
 - Llei 13/2006, de 19 d'octubre, de creació del Col·legi Oficial de Publicitaris i Relacions Públiques de les Illes Balears (*BOIB núm. 151, de 26 d'octubre*).
 - Llei 4/2007, de 28 de març, de creació del Col·legi Oficial de Dietistes-Nutricionistes de les Illes Balears (*BOIB núm. 53, de 10 d'abril*).
 - Llei 1/2008, de 22 de febrer, de creació del Col·legi Professional de Llicenciats i Doctors en Ciències Ambientals de les Illes Balears (*BOIB núm. 30, d'1 de març*).

⁷ Vid. art. 4 a 8 del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

§23

2. Pel que fa als continguts de cada professió, els col·legis professionals es relacionaran amb la conselleria o les conselleries les competències de les quals estiguin referides a la respectiva professió.

Article 7

1. El Govern de les Illes Balears podrà delegar en els col·legis professionals, previ acord o conveni, l'exercici de funcions administratives relacionades amb les finalitats corporatives o amb l'activitat professional dels col·legiats. La norma de delegació haurà de determinar l'abast, el contingut, les condicions i la durada d'aquesta, així com les formes de control que es reservi el Govern de les Illes Balears i els mitjans materials i econòmics que, si s'escau, s'atribueixin. Les delegacions hauran de publicar-se en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears*.

2. Així mateix, podrà ser encomanada als col·legis professionals, mitjançant el corresponent conveni, la realització d'activitats de caràcter material, tècnic o de serveis, que no impliqui dictar resolucions.

Article 8

El Govern de les Illes Balears podrà subscriure amb les corporacions professionals regulades per la present llei convenis de col·laboració per a la realització d'activitats d'interès comú i especialment per a la promoció d'actuacions orientades a la defensa i promoció dels interessos generals.

CAPÍTOL IV ABSORCIÓ, FUSIÓ, SEGREGACIÓ I DISSOLUCIÓ⁸

Article 9

Es requerirà llei del Parlament de les Illes Balears per a:

1. La fusió de dos o més col·legis que pertanyin a diferent professió mitjançant la constitució d'un de nou o l'absorció per un d'ells d'altres preexistents.
2. La segregació d'un col·legi professional d'un altre o altres per al qual des d'aquest moment s'exigeixi titulació diferent a la del col·legi professional d'origen.
3. La dissolució d'un col·legi professional.

⁸ Vid. art. 6 a 11 del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

CAPÍTOL V FINALITATS, FUNCIONS I OBLIGACIONS DELS COL·LEGIS PROFESSIONALS

Article 10

Són fins essencials dels col·legis professionals:

1. L'ordenació de l'exercici de la professió en el marc de la llei.
2. La defensa i la representació dels interessos generals de la professió, especialment davant els poders públics.
3. La col·laboració amb les administracions públiques per a la satisfacció dels interessos generals.
4. La defensa i la representació dels interessos col·lectius dels professionals.
5. La protecció dels drets dels consumidors i usuaris en relació amb els serveis dels seus col·legiats.⁹
6. La representació institucional dels col·legiats en els casos de col·legiació obligatòria.

Article 11

1. Per al compliment dels seus fins, els col·legis professionals exerciran les funcions següents:

- a) Regular i vigilar l'exercici de la professió respectiva. L'exercici professional en forma societària es regirà pel que estableixen les lleis. En cap cas, els col·legis professionals no podran, per si mateixos, a través dels seus estatuts o la resta de normativa col·legial, establir restriccions a l'exercici professional en forma societària.
- b) Vetllar per l'ètica professional fent complir les normes deontològiques i col·laborant en la protecció dels consumidors i usuaris dels serveis professionals.¹⁰ Els estatuts dels col·legis o els codis deontològics que aprovin els col·legis professionals podran incloure previsions expressades adreçades a exigir als professionals col·legiats que la seva conducta en matèria de comunicacions comercials s'ajusti al que disposi la llei, amb la finalitat de salvaguardar la independència i la integritat de la professió, així com, si escau, el secret professional.
- c) Vetllar per l'adequat nivell de qualitat de les prestacions professionals dels col·legiats, tot procurant el respecte als drets i interessos legítims dels destinataris d'aquelles.
- d) Adoptar les mesures que condueixen a evitar l'intrusisme professional la competència deslleial i la publicitat il·legal.
- e) Exercir la facultat disciplinària sobre els col·legiats.

⁹ Vid. Llei 1/1998, de 10 de març (§36).

¹⁰ Vid. nota anterior.

§23

- f) Aprovar els seus estatuts i reglaments de règim interior.
- g) Aprovar els seus pressuposts i regular i exigir les aportacions econòmiques dels membres que en formen part.
- h) Intervenir, com a mediador i en via d'arbitratge, en els conflictes que per motius professionals se suscitin entre col·legiats i, d'acord amb la normativa corresponent, entre els col·legiats i els destinataris de les seves prestacions.
- i) Visar els treballs professionals dels col·legiats en el termes establerts en els apartats 2 i 3 d'aquest article.
- j) Establir normes o barems d'honoraris amb caràcter orientatiu, facilitant-ne la consulta pels ciutadans.
- k) Encarregar-se del cobrament dels honoraris professionals a sol·licitud dels col·legiats, en els termes establerts en els respectius estatuts.
- l) Emetre dictàmens en matèria d'honoraris professionals.
- m) Organitzar i desenvolupar activitats de formació i perfeccionament per als seus col·legiats.
- n) Col·laborar amb les universitats en la capacitació dels futurs titulats i facilitar la incorporació d'aquests a l'activitat professional mitjançant les accions formatives corresponents.
- o) Facilitar a l'Administració de Justícia, de conformitat amb la legislació processal, l'exercici de la funció pericial.
- p) Organitzar serveis comuns de caràcter professional, cultural, assistencial, de previsió i anàlegs que siguin d'interès per als col·legiats.
- q) Dur a terme totes les actuacions que siguin favorables per als interessos corporatius i s'encaminin al compliment dels fins col·legiats.
- r) Qualsevol altra que estableixi la legislació bàsica de l'Estat.

2. Els col·legis de professions tècniques tindran com a funció pròpia el visat dels treballs professionals. Aquests col·legis visaran els treballs professionals en l'àmbit de la seva competència únicament quan se sol·liciti per petició expressa dels clients, incloses les administracions públiques quan actuïn com a tals, o quan així ho estableixi l'Estat mitjançant real decret, amb consulta prèvia als col·legis afectats, d'acord amb els criteris següents:

- a) Que sigui necessari pel fet d'haver-hi una relació de causalitat directa entre el treball professional i l'afectació a la integritat física i la seguretat de les persones.
- b) Que s'acrediti que el visat és el mitjà de control més proporcionat.

3. En cap cas, els col·legis, per si mateixos o a través de les seves previsions estatutàries, no podran imposar l'obligació de visar els treballs professionals. L'objecte del visat és comprovar almenys:

- a) La identitat i l'habilitació professional de l'autor del treball, utilitzant per a això els registres de col·legiats prevists en l'article 13.6.
- b) La correcció i la integritat formal de la documentació del treball professional, d'acord amb la normativa aplicable al treball de què es tracti.

En tot cas el visat ha d'expressar clarament quin és el seu objecte, amb el detall de quins aspectes estan sotmesos a control, i informará sobre la responsabilitat que assumeixi el col·legi. En cap cas no comprendrà els honoraris ni les altres condicions contractuals, la determinació de les quals quedi subjecta al lliure acord entre les parts, ni tampoc no comprendrà el control tècnic dels elements facultatius del treball professional.

En cas de danys derivats d'un treball professional que hagi visat el col·legi en el qual aquest en resulti responsable, el col·legi respondrà subsidiàriament dels danys que tinguin el seu origen en defectes que s'haurien d'haver posat de manifest pel col·legi a l'hora de visar el treball professional i que guardin relació directa amb els elements que s'han visat en el treball en concret.

Article 12

En relació directa amb les administracions públiques de les Illes Balears, els col·legis professionals acompliran les següents funcions:

1. Exerciran les competències que rebin per delegació de les esmentades administracions.
2. Informaran sobre els projectes i avantprojectes de normes que elabori el Govern de les Illes Balears en matèria de col·legis professionals, i seran oïts en el procediment d'elaboració de disposicions de caràcter general que afectin directament els interessos que representen.
3. Col·laboraran amb les administracions públiques mitjançant la realització d'estudis, emissió d'informes, elaboració d'estadístiques, participació en procediments d'arbitratge i desenvolupament d'altres activitats relacionades amb els seus fins que puguin ser sol·licitats pels òrgans competents.
4. Col·laboraran amb les administracions públiques en la realització d'activitats educatives, de formació tècnica, de perfeccionament professional o similars, especialment quan no tinguin exclusivament els col·legiats com a destinataris.
5. Donaran suport, en els termes en què s'acordi, a les activitats administratives de planificació, promoció, divulgació i informació en matèries que afectin els drets culturals, econòmics i socials dels ciutadans.
6. Participaran en els òrgans assessors o consultius de les administracions públiques en els termes que prevegi la normativa corresponent.

Article 13

Els col·legis professionals tindran les obligacions següents:

1. Elaboració d'una memòria anual que ha de contenir, com a mínim, la informació següent:
 - a) Informe anual de gestió econòmica, que inclogui les despeses de personal suficientment desglossades i especifiqui les retribucions dels membres de la Junta de Govern per raó del seu càrrec.

- b) Import de les quotes aplicables desglossades per concepte i per tipus de serveis prestats, i també normes per calcular-les i aplicar-les.
 - c) Informació agregada i estadística relativa als procediments informatius i sancionadors en fase d'instrucció o que hagin esdevingut fermes, amb indicació de la infracció a la qual es refereixen, de la seva tramitació i la sanció imposada si escau, respectant sempre la legislació en matèria de protecció de dades de caràcter personal.¹¹
 - d) Informació agregada i estadística relativa a les queixes i reclamacions presentades pels consumidors i usuaris¹², així com per les seves organitzacions representatives, i també sobre la seva tramitació, així com, si escau, els motius d'estimació o desistiment de la queixa o reclamació, amb respecte a la legislació en matèria de dades de caràcter personal.
 - e) Canvis en el contingut dels seus codis deontològics, en cas de disposar-ne.
 - f) Normes sobre incompatibilitats i situacions de conflicte d'interessos en què es trobin els membres de les juntes de govern.
 - g) Informació estadística sobre l'activitat de visat.
2. Els col·legis professionals no podran establir barems orientatius ni qualsevol altra orientació, recomanació, directriu, norma o regla sobre honoraris professionals, excepte en el cas que es tracti de criteris orientatius als únics efectes de taxació de costes i de la jura de comptes dels advocats, així com per al càlcul d'honoraris i drets que corresponguin a l'efecte de la taxació de costes en l'assistència jurídica gratuïta.
 3. La quota d'inscripció o col·legiació no podrà superar en cap cas els costos associats a la tramitació de la inscripció. Els col·legis disposaran dels mitjans necessaris perquè els sol·licitants puguin tramitar la seva col·legiació per via telemàtica, d'acord amb el que estableix el punt 4 d'aquest article.
 4. Els col·legis professionals disposaran d'una pàgina web perquè, a través de la finestra única prevista en la Llei 17/2009, de 23 de novembre, de lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici¹³, els professionals puguin efectuar tots els tràmits necessaris per a la col·legiació, el seu exercici i la seva baixa en el col·legi, mitjançant un lloc únic, per via electrònica i a distància.

¹¹ Vid. LOPD.

¹² Vid. Llei 1/1998, de 10 de març (§36).

¹³ Vid. art. 18 de la Llei esmentada (BOE núm. 283, de 24 de novembre).

5. Mitjançant aquesta finestreta, els professionals podran, de manera gratuïta:
 - a) Obtenir tota la informació i els formularis necessaris per a l'accés a l'activitat professional i al seu exercici.
 - b) Presentar tota la documentació i les sol·licituds necessàries, incloent la de col·legiació.
 - c) Conèixer l'estat de la tramitació dels procediments en els quals tinguin la consideració de persones interessades i rebre la notificació corresponent dels actes de tràmit preceptius i la resolució d'aquests actes pel col·legi, inclosa la notificació dels expedients disciplinaris quan no sigui possible per altres mitjans.
 - d) Convocar els col·legiats a les juntes generals ordinàries i extraordinàries i fer-los coneixedors de l'activitat pública i privada del col·legi professional.
6. Per a la millor defensa dels drets dels consumidors i usuaris, els col·legis oferiran, a través de la finestreta única, la informació següent:
 - a) L'accés al registre de col·legiats, que estarà permanentment actualitzat i en el qual constaran, almenys, les dades següents: nom i llinatges dels professionals col·legiats, número de col·legiació, títols oficials que posseeixen, domicili professional i situació d'habilitació professional.
 - b) L'accés al registre de societats professionals, que tindrà el contingut descrit en l'article 8 de la Llei 2/2007, de 15 de març, de societats professionals.¹⁴
 - c) Les vies de reclamació i els recursos que podran interposar-se en el cas de conflicte entre el consumidor o usuari i un col·legiat o el col·legi professional.
 - d) Les dades de les associacions o organitzacions de consumidors i usuaris a les quals els destinataris dels serveis poden adreçar-se per obtenir assistència.
 - e) El contingut dels codis deontològics.

Article 14

A les seus i delegacions dels col·legis professionals es prestarà el servei d'atenció al ciutadà en relació a les demandes d'informació sobre les activitats corporatives i la prestació de serveis professionals que puguin afectar-li i s'orientarà sobre els procediments a seguir en els casos de queixes o reclamacions dels usuaris dels serveis professionals.

¹⁴ BOE núm. 65, de 16 de març.

CAPÍTOL VI DRETS I DEURES DELS COL·LEGIATS

Article 15

1. Els col·legis professionals hauran d'atendre les queixes o reclamacions presentades pels col·legiats.

2. Els col·legis professionals disposaran d'un servei d'atenció als consumidors i usuaris, que tramitarà i resoldrà totes les queixes i reclamacions referides a l'activitat col·legial o professional dels col·legiats que es presentin per qualsevol consumidor o usuari que contracti els serveis professionals, així com per les organitzacions de consumidors i usuaris en defensa dels seus interessos. Aquestes queixes o reclamacions s'hauran de poder presentar per via electrònica i a distància.¹⁵

3. Els col·legis professionals, mitjançant aquest servei d'atenció als consumidors o usuaris, resoldran sobre la queixa o reclamació de la manera més idònia, bé informant sobre el sistema extrajudicial de resolució de conflictes, bé amb la tramesa de l'expedient als òrgans col·legials competents per instruir els expedients informatius o disciplinaris, o bé arxivant o adoptant qualsevol altra decisió conforme a dret.

Article 16

1. Serà requisit indispensable per a l'exercici d'una professió trobar-se incorporat al col·legi professional corresponent quan així ho estableixi una llei estatal.¹⁶

2. En els casos de col·legiació obligatòria els estatuts no podran establir requisits d'admissió addicionals als que prevegi l'ordenament jurídic.

3. Els requisits que obliguin a exercir de manera exclusiva una professió o que limitin l'exercici conjunt de dues o més professions seran només els que s'estableixin mitjançant una llei.

Article 17

La participació dels col·legiats en l'organització i funcionament dels col·legis professionals es desenvoluparà, com a mínim, a través de les vies següents:

¹⁵ Vid. Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics (*BOE núm. 150, de 23 de juny*).

¹⁶ Cal tenir en compte que un dels requeriments més rellevants en la transposició de la normativa europea i en el desplegament de la normativa estatal esmentada en les notes 1 i 2 és que la obligació de col·legiació només podrà mantenir-se en aquelles activitats en les quals puguin resultar afectades de manera greu matèries d'especial interès públic, com la protecció de la salut i de la integritat física o de la seguretat personal o jurídica de les persones físiques (DT 4a de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, esmentada en la nota 2).

1. El dret de sufragi actiu i passiu per a l'elecció de membres dels òrgans de govern.
2. El dret a promoure actuacions dels òrgans de govern mitjançant iniciatives formulades d'acord amb els estatuts.
3. El dret a crear agrupacions representatives d'interessos específics en el si dels col·legis, sotmesos en tot cas als òrgans de govern d'aquests.
4. El dret a remoure els titulars dels òrgans de govern mitjançant vots de censura, en els termes fixats pels estatuts.

Article 18

Els membres dels col·legis professionals adequaran l'actuació professional i corporativa als deures establerts en els estatuts corresponents i en la normativa professional que els afecti.

CAPÍTOL VII ESTATUTS COL·LEGIALS¹⁷

Article 19

1. Els col·legis professionals aprovaran els estatuts propis amb autonomia, sense més limitacions que les que imposi la Constitució i la resta de l'ordenament jurídic.

2. Els estatuts col·legials, en el marc de la llei present, regularan si més no les qüestions següents:

- a) La denominació, la seu, el domicili, l'àmbit territorial i, si n'és el cas, les delegacions territorials dels col·legis.
- b) Els drets i deures dels col·legiats.
- c) Els requisits per a l'accés a la condició de col·legiat i les causes de denegació, suspensió o pèrdua d'aquesta condició.
- d) La denominació, la composició i la forma d'elecció dels òrgans de govern, i els requisits necessaris per formar-ne part.
- e) Les competències i el règim de funcionament dels òrgans col·legials.
- f) El règim econòmic.
- g) El règim disciplinari.
- h) El sistema d'impugnació i de revisió de les resolucions dels òrgans de govern.¹⁸
- i) El règim de dissolució.
- j) El procediment de visat, si n'és el cas.

3. Els estatuts atribuiran la representació del col·legi al degà, al president, al síndic o al càrrec equivalent.

¹⁷ Vid. art. 12 a 17 del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

¹⁸ Vid. art. 18 del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

§23

Article 20

1. Cada col·legi professional comptarà amb un òrgan assembleari integrat per tots els col·legiats o pels compromissaris elegits democràticament segons els estatuts respectius, el qual serà el màxim representant de la voluntat corporativa i al qual correspondrà, en tot cas, l'aprovació dels estatuts, de la normativa electoral i del pressupost.

2. La direcció i l'administració de cada corporació correspondrà a un òrgan col·legiat de caràcter executiu, els membres del qual hauran de ser elegits per tots els col·legiats.

3. En regular la composició dels òrgans col·legiats de caràcter executiu i consultiu, els estatuts hauran d'assegurar la presència suficient i proporcionada de representants de les delegacions territorials en les quals s'organitzi el col·legi professional.

Article 21

1. Els col·legis professionals comunicaran a la conselleria competent en aquesta matèria en els termes que es determinin reglamentàriament:

- a) El text oficial dels estatuts i les modificacions que s'hi facin.
- b) Les persones que integren els òrgans de govern corresponents i els canvis d'aquestes que s'hi facin.

2. Els estatuts se sotmetran al control de legalitat. Si el superen, s'inscriuran en el Registre de Col·legis Professionals i es publicaran al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

3. Reglamentàriament es determinarà el procediment d'aprovació dels estatuts.

CAPÍTOL VIII

LA POTESTAT DISCIPLINÀRIA I EL RÈGIM JURÍDIC¹⁹

Article 22

1. La potestat disciplinària dels col·legis professionals sobre els col·legiats que incorrin en infracció en l'exercici de la seva professió o en la seva activitat corporativa es desenvoluparà d'acord amb els principis que regeixen la potestat sancionadora de les administracions públiques i que per la seva naturalesa siguin aplicables a les corporacions regulades a la llei present.

2. Ningú no podrà ser sancionat disciplinàriament sense que no s'hagi tramitat el procediment corresponent.

¹⁹ Vid. DA 3a del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

Article 23

1. Són infraccions:

- a) Les vulneracions de les normes deontològiques de la professió.
- b) Les vulneracions de les normes dictades en matèria d'ordenació de l'exercici professional i de les activitats corporatives.

2. Els estatuts de cada col·legi professional, directament o per remissió als estatuts generals de la respectiva professió, especificaran i detallaran el quadre d'infraccions previst al punt anterior, i les classificaran en molt greus, greus i lleus.

Article 24

1. A més del que disposa l'article anterior, els estatuts col·legials contendran en matèria disciplinària, com a mínim, les previsions relatives a les qüestions següents:

- a) Les sancions aplicables als diversos tipus d'infraccions.
- b) Els òrgans competents per iniciar, instruir i resoldre el procediment sancionador.
- c) Les regles generals que ha de seguir el procediment sancionador.
- d) Els terminis de caducitat del procediment i de prescripció de les infraccions i les sancions.

2. D'acord amb allò que es disposa a la lletra c) del punt anterior, la regulació dels procediments respectarà:

- a) La deguda separació entre les fases instructora i sancionadora.
- b) L'existència d'un tràmit d'audiència al presumpte responsable.

3. La suspensió en l'exercici de la professió només es podrà acordar en virtut d'infracció greu o molt greu i l'expulsió del col·legi professional en virtut d'infracció molt greu.

Article 25

1. Els actes i resolucions dels col·legis professionals subjectes al dret administratiu seran objecte de recurs ordinari davant l'òrgan superior jeràrquic que determinin els respectius estatuts, d'acord amb el que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, *de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común*.²⁰

2. Això no obstant, els estatuts col·legials podran atribuir la competència per resoldre el recurs ordinari a un òrgan col·legial dotat d'autonomia funcional.

3. El recurs ordinari podrà ser substituït en els estatuts col·legials per un recurs corporatiu especial, de caràcter potestatiu, que haurà d'interposar-se, en el termini d'un mes, davant la Comissió Mixta de Garanties de la conselleria competent en la matèria de col·legis professionals.

²⁰ Vid. capítol II del títol VII LRJPAC i art. 57 a 60 LRJCA (§13).

§23

4. La Comissió Mixta de Garanties, que estarà integrada, en cada cas, per tres membres del col·legi professional del qual emani l'acte impugnat i per tres representants de l'Administració de les Illes Balears, actuarà amb autonomia funcional i resoldrà les impugnacions d'acord amb criteris d'imparcialitat.

Article 26

Correspon al Govern de les Illes Balears la competència per resoldre els recursos ordinaris que s'interposin contra els actes col·legials que hagin estat dictats en l'exercici de competències delegades per aquest.

Article 27

1. Contra els actes que resolguin el recurs ordinaris o el recurs corporatiu regulat a l'article 25.3 de la llei present, i també contra els actes i resolucions dels col·legis subjectes al dret administratiu que posin fi a la via administrativa es podrà interposar el recurs contenciós administratiu en els termes establerts a la legislació reguladora d'aquesta jurisdicció.²¹

2. La interposició del recurs extraordinari de revisió, la revisió d'ofici i el règim dels actes presumptes dels col·legis professionals, es regiran d'acord amb allò que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, ja esmentada.²²

Article 28

Perquè produeixin efectes jurídics, els estatuts col·legials, les disposicions deontològiques o d'ordenació de l'exercici professional i les normes electorals que dictin els col·legis professionals regulats en aquesta llei s'hauran de publicar al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

CAPÍTOL X REGISTRE DE COL·LEGIS PROFESSIONALS²³

Article 29

1. Es crea el Registre de Col·legis Professionals com a instrument de publicitat de les dades i de les actuacions de les corporacions professionals regulades en aquesta llei.

²¹ Vid. LJCA.

²² Vid. art. 43, 44, 102 i 118 LRJPAC i art. 51, 54 i 60 LRJCA (§13).

²³ Vid. Ordre del conseller de Presidència de 21 de març de 2000, per la qual es regulen l'organització i el funcionament del Registre de Col·legis Professionals de les Illes Balears (*BOIB núm. 86, de 13 de juliol*).

2. En els termes que reglamentàriament s'estableixin accediran al registre:
- a) Els estatuts dels col·legis professionals i les modificacions que s'hi facin.
 - b) Els reglaments de règim interior i les modificacions que s'hi facin.
 - c) Les persones que en cada moment integrin els òrgans de govern.
 - d) Els actes que per disposició legal o reglamentària hagin de ser objecte d'inscripció o d'anotació.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

1. Les delegacions o demarcacions de col·legis professionals d'àmbit supraautonòmic, que disposin d'òrgans de govern elegits democràticament pels col·legiats residents a les Illes Balears, tendran la mateixa consideració que les corporacions regulades a la present llei per actuar com a col·laboradores del Govern i de l'Administració de les Illes Balears, als efectes del que disposen els articles 7, 8 i 12 d'aquesta llei.

2. El Govern de les Illes Balears promourà que les delegacions o demarcacions a les Illes Balears de col·legis d'àmbit supraautonòmic adoptin les mesures necessàries per a la prestació d'atenció als consumidors i usuaris prevista en l'article 15 d'aquesta llei.

Disposició addicional segona

Les delegacions o demarcacions de col·legis professionals d'àmbit supraautonòmic podran segregarse per constituir col·legis independents.

Disposició addicional tercera

1. S'entén per organització col·legial el conjunt de corporacions col·legials d'una determinada professió. Són corporacions col·legials el consell general o superior de col·legis, els col·legis d'àmbit estatal, els consells autonòmics dels col·legis i els col·legis professionals.

2. Els col·legis professionals regulats en aquesta llei tindran, en els consells generals de les seves respectives professions, la intervenció que la legislació de l'Estat els assigni.

Disposició addicional quarta

Els col·legis oficials de funcionaris que exerceixin exclusivament les seves activitats en el territori de les Illes Balears es regiran per les seves normes específiques i, supletòriament, pel que disposa la llei present.

Disposició addicional cinquena

En els procediments d'elaboració de les disposicions reglamentàries que desenvolupin directament la llei present es donarà audiència prèvia als col·legis professionals afectats.

§23

Disposició adicional sisena

El Govern de les Illes Balears vetllarà perquè, en els casos en què legalment correspongui, estiguin incorporats al respectiu col·legi professional els funcionaris i el personal laboral de les administracions públiques de les Illes Balears que desenvolupin activitats professionals que tinguin com a destinataris immediats els particulars.

Disposició adicional setena

No obstant el que disposa l'article 3.3 de la llei present, podran conservar la seva organització actual els col·legis professionals d'àmbit insular que s'haguessin constituït abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei i estiguin integrats en un consell col·legial d'àmbit autonòmic. En tot cas, les funcions a què es refereix l'article 12 d'aquesta llei seran dutes a terme preferentment per mitjà del consell col·legial d'àmbit autonòmic, d'acord amb el que reglamentàriament es determini.

Disposició adicional vuitena

En tot allò que no estigui previst en aquesta llei, s'hi aplicarà la normativa estatal sobre col·legis professionals.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA²⁴

Els col·legis professionals actualment existents a les Illes Balears compliran les obligacions registrals que dimanen de la llei present i hi adaptaran el estatuts, en el termini de sis mesos, comptat a partir de la publicació del reglament general a què fa referència la disposició final primera d'aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Es faculta el Govern de les Illes Balears perquè, en el termini de sis mesos, comptats a partir de l'entrada en vigor de la llei present, dicti el reglament general per a l'aplicació d'aquesta.²⁵

Disposició final segona

La llei present entrarà en vigor al mes de la seva publicació al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

²⁴ Vid. DA 3a del Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

²⁵ Vid. Decret 32/2000, de 3 de març, esmentat en la nota 5.

§24

DECRET 61/2007, DE 18 DE MAIG, DE REGULACIÓ DEL REGISTRE ÚNIC DE FUNDACIONS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS I D'ORGANITZACIÓ DE L'EXERCICI DEL PROTECTORAT

(BOIB núm. 77, de 24 de maig de 2007)

L'Estatut d'autonomia de les Illes Balears estableix en l'article 30.33 que la comunitat autònoma té competència exclusiva en matèria de fundacions que desenvolupin fonamentalment les seves funcions a les Illes Balears.¹

Mitjançant el Decret 45/1998, de 14 d'abril, de creació i regulació del Registre Únic de Fundacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i d'organització de l'exercici del Protectorat (*BOCIB núm. 55, de 23 d'abril*), es va regular per primera vegada aquesta matèria, al mateix temps que es creà el Registre Únic de Fundacions per a les que tinguessin el domicili estatutari a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma i s'organitzà l'exercici del protectorat, amb la finalitat d'assegurar una gestió més eficaç en matèria de fundacions.

Des que es va aprovar el Decret esmentat, el Registre Únic de Fundacions ha patit diferents canvis d'adscripció com a conseqüència de les modificacions estructurals de les conselleries del Govern de les Illes Balears i l'establiment de les estructures orgàniques corresponents. Actualment el Registre Únic de Fundacions està adscrit a la Direcció General de Relacions Europees i d'Entitats Jurídiques, sota la dependència de la Conselleria de Presidència i Esports, atès que, d'acord amb l'estructura orgànica prevista en el Decret 1/2004, de 2 de gener, del president de les Illes Balears, és la competent en matèria de registre de fundacions.

¹ La manca d'una llei general autonòmica sobre fundacions implica l'aplicació supletòria de la normativa estatal constituïda per la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions (*BOE núm. 310, de 27 de desembre*). D'altra banda, i quant a les fundacions creades en matèria sanitària, cal tenir en compte l'art. 111 de la Llei 50/1998, de 30 de desembre, de mesures fiscals, administratives i de l'ordre social, que regula les anomenades «fundacions públiques sanitàries» (*BOE núm. 313, de 31 de desembre*), i la Llei 15/1997, de 25 d'abril, sobre habilitació de noves formes de gestió del Sistema Nacional de Salut (*BOE núm. 100, de 26 d'abril*). A l'àmbit de les Illes Balears, pel que fa a les fundacions del sector públic sanitari, s'han de tenir en compte les particularitats introduïdes per la Llei 1/2011, de 24 de febrer, de transformació de fundacions del sector públic sanitari de les Illes Balears i de determinació del règim jurídic de les fundacions públiques sanitàries (*BOIB núm. 30 Ext., de 28 de febrer*). Sobre fundacions del sector públic de les Illes Balears, *vid.* art. 55 de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 112, de 29 de juliol*).

§24

D'altra banda, s'han produït modificacions de la normativa estatal en la matèria, concretament, mitjançant la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge², i la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions³, (d'ara endavant Llei 49/2002 i Llei 50/2002) la qual cosa fa necessari adaptar aquest Decret al conjunt legislatiu, mentre s'espera la regulació definitiva mitjançant una llei de la comunitat autònoma que abordi la matèria relacionada amb les fundacions d'àmbit autonòmic balear.

Aquest Decret s'estructura en tres títols, que regulen el Registre Únic de Fundacions, l'exercici del protectorat i la documentació comptable que s'ha de presentar. Així mateix, consta de tres disposicions addicionals, una de derogatòria i dues de finals.

Es pretén, mitjançant aquesta modificació del Decret, no sols adaptar-lo, sinó també regular-hi alguns aspectes que no es tingueren en compte en la redacció anterior, i, al mateix temps, introduir-hi algunes novetats com a conseqüència de la confecció d'un nou sistema informàtic per al Registre Únic de Fundacions.

Com a novetats principals cal destacar la inscripció de delegacions inscrites en altres registres estatals o autonòmics, la creació de nous llibres del Registre, el nomenament d'auditors o la regulació de la legalització dels llibres de les fundacions i les funcions del protectorat.

A més, es crea la Comissió Tècnica de Cooperació entre Protectorats, atesa la configuració actual d'aquests i les conselleries que l'exerceixen. El protectorat de les fundacions l'exerceix l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears mitjançant les diferents conselleries que per raó de la matèria tenen funcions relacionades amb l'objecte de les diverses fundacions. La pràctica demostra que és necessari configurar un òrgan que permeti que les conselleries que tenen atribuït un protectorat es puguin reunir per establir criteris unificats i fomentar la coordinació entre aquestes, com també entre els diferents protectorats i el Registre, per a un millor servei als ciutadans.

Per tot això, havent escoltat el Consell Consultiu, a proposta de la consellera de Presidència i Esports i havent-ho considerat el Consell de Govern a la sessió de dia 4 de maig de 2007.

² BOE núm. 307, de 24 de desembre.

³ BOE núm. 310, de 27 de desembre; correcció d'errades BOE núm. 92, de 17 d'abril de 2003. Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 47/2003, de 26 novembre (BOE núm. 284, de 27 de novembre).

DECRET

TÍTOL I
REGISTRE ÚNIC DE FUNDACIONS
DE LES ILLES BALEARSCAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS**Article 1. Registre Únic de Fundacions. Adquisició de personalitat jurídica. Inscripció de delegacions de fundacions estrangeres. Inscripció de delegacions de fundacions d'altres àmbits territorials**

1. El Registre Únic de Fundacions, adscrit a la direcció general competent en matèria de registre de fundacions, té la finalitat d'inscriure totes les entitats de naturalesa fundacional que desenvolupin principalment les seves activitats a l'àmbit territorial de les Illes Balears.

2. La inscripció en el Registre a què es refereix l'apartat anterior és requisit necessari per adquirir la personalitat jurídica i solament és procedent quan, prèviament, les fundacions i els seus estatuts hagin estat reconeguts i qualificats, d'acord amb el que estableix l'ordenament jurídic vigent.

3. Així mateix s'ha d'inscriure en el Registre Únic de Fundacions l'establiment de delegacions de fundacions estrangeres quan aquestes desenvolupin principalment les seves activitats a les Illes Balears, d'acord amb allò que disposa l'article 7.1 de la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions⁴ i la normativa que la desplegui.

4. Les fundacions inscrites en altres registres estatals i autonòmics que, de manera voluntària sol·licitin la inscripció en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears de les delegacions que tenguin obertes a l'àmbit territorial de les Illes Balears i que facin activitats en aquest territori, també s'hi poden inscriure. Aquesta inscripció únicament té efectes informatius i el Registre Únic de Fundacions només pot certificar l'existència de la delegació en territori balear.

Article 2. Constitució de les fundacions⁵

Les fundacions es poden constituir per actes inter vivos o per actes mortis causa.

- a) La constitució de fundacions per actes inter vivos s'ha de fer mitjançant una escriptura pública, amb el contingut que determina l'article 10 de la Llei 50/2002.

⁴ Vid. nota 3.

⁵ Vid., sobre fundacions del sector públic, art. 55 de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

§24

- b) La constitució de fundacions per actes mortis causa s'ha de fer testamentàriament, i en el testament s'han de complir els requisits que estableix l'article 10 de la Llei 50/2002.
- c) En el cas de constitució per acte mortis causa, si el testador s'ha limitat únicament a establir la seva voluntat de crear una fundació i de disposar dels béns i els drets afectats a la dotació, el marmessor testamentari i, si no n'hi ha, els hereus testamentaris han d'atorgar l'escriptura pública de constitució que ha de contenir els requisits que exigeix l'article 10 de la Llei 50/2002. En cas de no existir aquestes persones o que incompleixin aquesta obligació, el protectorat ha d'atorgar l'escriptura, amb l'autorització judicial prèvia.

Article 3. Actes subjectes a inscripció

S'han d'inscriure en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears els actes següents:

- a) L'escriptura de constitució de la fundació, que n'ha de contenir tots els punts a què fa referència l'article 10 de la Llei 50/2002.
- b) La constitució testamentària, per tal de complir els requisits que estableixen els articles 9 i 10 de la Llei de 50/2002.
- c) Els estatuts de la fundació, que han de contenir els requisits que estableix l'article 11 de la Llei 50/2002 i la dotació fundacional.
- d) L'augment o la disminució de la dotació.
- e) El nomenament i l'acceptació, la renovació, la renúncia, la substitució, el cessament i la suspensió, per qualsevol motiu, dels membres del patronat i dels càrrecs que ocupen, com també els altres òrgans creats pels estatuts.
- f) Les delegacions i els apoderaments generals i especials concedits pel patronat i l'extinció d'aquests.
- g) El nomenament que hagi fet el protectorat de la persona o les persones que integren provisionalment l'òrgan de govern i representació de la fundació en el supòsit que estableix l'article 18.1 de la Llei 50/2002.
- h) La interposició de l'acció de responsabilitat contra tots o alguns dels patrons, quan ho ordeni el jutge en admetre la demanda, i la resolució judicial dictada a l'efecte.
- i) La resolució judicial que, d'acord amb l'article 42 de la Llei 50/2002, autoritzi la intervenció temporal de la fundació i l'assumpció pel protectorat de totes les atribucions legals i estatutàries del patronat, amb expressió del termini que hagi fixat el jutge i, si n'és el cas, de la pròrroga d'aquest.
- j) La modificació o la nova redacció dels estatuts de la fundació.
- k) La fusió de les fundacions, ja sigui constituïent-ne una de nova, ja sigui incorporant-ne una a una altra ja constituïda, i l'extinció, si n'és el cas, de les fundacions fusionades. L'escriptura pública de la fusió ha de contenir els estatuts de la fundació resultant de la fusió, i també la identificació del primer patronat.

- d) L'extinció de la fundació, la liquidació d'aquesta i la finalitat del béns resultants d'acord amb el que disposa l'article 33 de la Llei 50/2002.
- m) El domini o el lloc web de la fundació, d'acord amb el que disposa l'article 9 de la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic.⁶
- n) La constitució, la modificació o l'extinció dels censals, les hipoteques, els gravàmens, els drets reals i les anotacions, com també l'alienació dels béns que formin part de la dotació o estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals.
- o) L'establiment en el territori de les Illes Balears de la delegació d'una fundació estrangera quan aquesta manifesti la seva voluntat de desenvolupar principalment les seves activitats en el territori esmentat.
- p) Qualsevol altre acte, quan així ho ordenin les disposicions vigents.

Article 4. Altra informació subjecta a constància registral

1. S'han d'incorporar al Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears, un cop tramesos pel protectorat corresponent, els documents següents:

- a) Amb caràcter anual, el balanç, el compte de resultats i la memòria, que formen una unitat. S'han de redactar amb claredat i han de mostrar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la fundació. També s'ha de presentar l'inventari d'acord amb els requisits que determina l'article 34 d'aquest Decret. D'aquests documents, se n'ha de presentar l'original, signat per tots el patrons assistents a la sessió en la qual s'aproven, i una còpia en suport informàtic.
- b) Dins els tres darrers mesos de cada exercici, el pla d'actuació al qual fa referència l'article 25.8 de la Llei 50/2002, en el qual s'han de reflectir els objectius i les activitats que es prevegi desenvolupar durant l'exercici següent, acompanyat del pressupost per a l'exercici següent. S'ha de presentar d'acord amb els requisits que estableix l'article 37 d'aquest Decret. D'aquests documents, se n'ha de presentar l'original, signat per tots el patrons assistents a la sessió en la qual s'aproven, i una còpia en suport informàtic.
- c) La liquidació del pressupost d'ingressos i despeses de l'any anterior, d'acord amb el que disposa el Reial decret 776/1998, de 30 d'abril, pel qual s'aproven les normes d'adaptació del Pla general de comptabilitat a les entitats sense finalitats lucratives.⁷ D'aquests documents, se n'ha de presentar l'original, signat per tots el patrons assistents a la sessió en la qual s'aproven, i una còpia en suport informàtic.

⁶ BOE núm. 166, de 12 de juliol; correcció d'errades BOE núm. 187, de 6 d'agost. L'art. 4.3 de la Llei 56/2007, de 28 de desembre, de mesures d'impuls de la societat de la informació (BOE núm. 312, de 29 de desembre), deixa sense contingut l'art. 9 de la Llei 34/2002, d'11 de juliol.

⁷ BOE núm. 115, de 14 de maig; correcció d'errades BOE núm. 158, de 3 de juliol.

2. Amb caràcter anual s'han de fer constar en el Registre Únic de Fundacions, en acabar l'exercici econòmic, les alienacions o els gravàmens d'aquells béns que no formin part de la dotació o no estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals produïts durant l'exercici, s'han de reflectir en el llibre d'inventaris de la fundació.

3. Aquests documents s'han de dipositar en el Registre, en l'arxiu individualitzat al qual es refereix la lletra g) de l'article 11 d'aquest Decret.

4. En el mateix arxiu s'han de fer constar les alienacions o els gravàmens a què es refereix l'article 21 de la Llei 50/2002. El patronat ha de comunicar al protectorat, en el termini màxim dels trenta dies hàbils següents des que s'hagin dut a terme, la resta d'actes de disposició dels béns i dels drets fundacionals diferents dels que formin part de la dotació o estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals, inclosos la transacció o el compromís, i els actes de gravamen de béns immobles, establiments mercantils o industrials, béns d'interès cultural, com també aquells l'import dels quals, independentment de la seva finalitat, superin el 20% de l'actiu de la fundació que resulti del darrer balanç aprovat. En el full informàtic obert per a cada fundació hi ha de constar actualitzada la relació de tots els béns i els drets que n'integren el patrimoni, fent referència, si n'és el cas, a la inscripció a nom de la fundació practicada en els registres corresponents.

5. El Registre Únic de Fundacions constitueix una unitat i, per tant, el no presentar a inscripció les activitats jurídiques o comptables que s'hagin d'inscriure provoca que no s'inscriui cap document en el Registre d'aquelles fundacions que no hagin complert les obligacions referides en aquest article.

Article 5. Títols inscriptibles i documents incorporats

1. Han de constar en escriptura pública, tret del que disposa l'article 9.3 de la Llei 50/2002:

- a) Els actes que s'indiquen en les lletres a), c), d), f), j), k), l), n) i o) de l'article 3 d'aquest Decret.
- b) Les modificacions de disminució de la dotació, amb els requisits que estableixen les disposicions reglamentàries.
- c) Els actes esmentats en la lletra e) de l'article 3 i, en especial, l'acceptació del càrrec de membre del patronat, que s'ha de fer seguint alguna de les formalitats següents:
 - 1r. Mitjançant escriptura pública.
 - 2n. Per mitjà d'un document privat amb signatura legitimada per notari.
 - 3r. Mitjançant compareixença, duta a terme amb aquesta finalitat, en el Registre Únic de Fundacions.
 - 4t. Davant el patronat, acreditant-ho mitjançant un certificat que ha d'expedir secretari, la signatura del qual ha de ser legitimada notarialment.

2. Els altres actes inscriptibles, judicials o administratius s'han d'inscriure d'ofici, mitjançant la presentació de la resolució judicial o administrativa que pertoqui.

3. També s'han d'incorporar d'ofici, un cop que els ha tramès el protectorat, els documents detallats en l'article 4.1 i 2 d'aquest Decret.

4. Dels originals presentats en el Registre, se n'ha d'estendre un rebut que s'ha de lliurar a la persona interessada, mitjançant el qual pot retirar els originals esmentats un cop hagi finalitzat el procediment corresponent. Els rebuts han de contenir el codi i la denominació de la fundació, el número del procediment, que es correspon amb el número que li assigni el llibre diari, el número del rebut, la data, el títol presentat i el nom i els llinatges de la persona que l'ha presentat.

CAPÍTOL II ORGANITZACIÓ, FUNCIONAMENT I RÈGIM JURÍDIC

Article 6. Termini de presentació dels actes inscriptibles

1. Tots els actes inscriptibles esmentats en l'article 3 s'han de presentar per inscriure'ls en el termini d'un mes comptador des que s'adoptin, tret dels regulats en les lletres a) i c), per als quals el termini és de sis mesos comptadors des que s'atorgui l'escriptura pública fundacional.

2. Si la fundació s'ha constituït per testament notarial obert, la inscripció s'ha de sol·licitar en el termini d'un any comptador des de la mort del testador, i s'ha d'adjuntar a la sol·licitud una còpia autoritzada del testament i dels certificats de defunció i del Registre General d'Actes d'Última Voluntat.

3. El fet que el patronat incompleixi aquests terminis dóna lloc a les responsabilitats que corresponen, a sol·licitud del protectorat, per aplicació dels articles 13.2, 17 i 18.2.d) de la Llei 50/2002.

Article 7. Primera inscripció i requisits

1. Obren el full registral la constitució d'una fundació i l'establiment a les Illes Balears de la delegació d'una fundació estrangera.

2. La primera inscripció d'una fundació s'entén sol·licitada mitjançant la presentació en el Registre Únic de Fundacions de l'original i dues còpies simples de l'escriptura constitutiva o del testament, amb els requisits que exigeix l'article 10 de la Llei 50/2002, acompanyada de la sol·licitud d'aquesta inscripció i del justificant acreditatiu d'haver abonat la taxa corresponent. Aquesta sol·licitud s'ha d'inscriure en el Llibre diari de fundacions del registre informàtic, que genera un número de procediment. La persona encarregada del Registre ha de trametre al protectorat corresponent una còpia de la sol·licitud i una de les còpies simples de l'escriptura de constitució o del testament, i ha de sol·licitar l'informe preceptiu i vinculant sobre la idoneïtat dels fins i sobre la suficiència dotacional de la fundació que estigui en procés de constitució, d'acord amb el que estableixen els articles 3 i 12 de la Llei 50/2002. Aquest informe s'ha d'emetre en un termini de quinze dies hàbils. Si l'informe és favorable, la inscripció només es pot denegar quan l'acte de constitució o els estatuts no s'ajusten a les altres prescripcions de l'ordenament jurídic.

§24

3. Mentre se'n tramita la inscripció, i un cop atorgada l'escriptura fundacional, l'òrgan de govern de la fundació únicament pot dur a terme els actes necessaris per a la inscripció i els que resultin indispensables per conservar el patrimoni i els que no admetin demora sense perjudici per a la fundació, els quals s'entenen automàticament assumits per aquesta quan obtingui la personalitat jurídica. Mentre la fundació estigui en procés de formació hi és aplicable el que disposa l'article 13 de la Llei 50/2002.

4. Per inscriure la delegació d'una fundació estrangera, d'acord amb el que disposa l'article 1.3 d'aquest Decret, es requereix igualment l'informe del protectorat corresponent, en el mateix sentit que per a les fundacions espanyoles, atès que els és d'aplicació el règim jurídic que és aplicable a aquestes.

La inscripció es pot denegar quan no s'acrediti la constitució vàlida de la fundació, d'acord amb la seva llei personal, o quan els fins no siguin d'interès general d'acord amb l'ordenament jurídic espanyol.

Les fundacions estrangeres que incompleixin els requisits establerts en aquest apartat no poden utilitzar la denominació «fundació».

5. En el cas que els béns aportats per constituir la fundació estiguin afectats per censals, hipoteques, gravàmens, drets reals i anotacions, se n'ha de practicar la inscripció en el primer assentament que obre el full registral.

6. Aquestes sol·licituds d'inscripció estan subjectes al pagament de la taxa fixada a la Llei 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública⁸, els imports de les quals s'actualitzen anualment per resolució del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació.

Article 8. Contingut de la primera inscripció

1. La primera inscripció de la fundació comprèn aquestes dades:
 - a) Protectorat al qual correspon la fundació.
 - b) Número del full informàtic obert a la fundació.
 - c) Denominació de la fundació.
 - d) Fins d'interès general que persegueix la fundació.
 - e) Domicili, telèfon, fax, adreça electrònica i lloc web, si en té.
 - f) Número d'identificació fiscal (NIF).
 - g) Nom i llinatges, edat i DNI dels fundadors, si són persones físiques, i denominació o raó social i NIF, si són persones jurídiques, les quals han de designar la persona física que les representi acreditant fefaentment aquesta designació —que ha de constar en l'escriptura pública de constitució— i han d'indicar, igualment, la filiació d'aquest representant. En ambdós casos s'ha d'incloure la nacionalitat i el domicili dels fundadors.
 - h) Dotació, amb indicació de si és o no dinerària. Procediment de valoració i la realitat i forma de l'aportació.

⁸ Vid. art. 27.1 de la Llei esmentada (BOIB núm. 186, de 30 de desembre; correcció d'errades BOIB núm. 57, de 14 d'abril de 2005).

- i) Estatuts de la fundació.
- j) Identificació dels membres que integren l'òrgan de govern i la forma d'acceptació d'aquests càrrecs.
- k) Nom i llinatges del notari que autoritza el document públic en què es materialitza la constitució de la fundació.
- l) Data d'atorgament i número de protocol notarial.
- m) Data d'inscripció en el Registre.
- n) Identificació i autorització de la persona encarregada del Registre, la qual es pot fer mitjançant signatura electrònica.

2. Les mateixes dades, ajustades a les peculiaritats del seu estatut personal, han de constar a la primera inscripció de l'establiment a les Illes Balears d'una delegació d'una fundació estrangera. Si s'escau, s'ha d'inscriure la dotació prevista per a les activitats que pretengui dur a terme en territori espanyol.

3. La primera inscripció dels censals, les hipoteques, els gravàmens, els drets reals i les anotacions sobre els béns que constitueixin la dotació o estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals, s'entén sol·licitada amb la presentació de l'escriptura pública de la constitució, la qual ha de formar part de la documentació aportada per practicar la primera inscripció de la fundació. L'escriptura de constitució d'afectació de béns i drets ha de contenir una descripció dels béns subjectes a gravamen, les dades personals dels titulars d'aquests béns, l'especificació dels fins perseguits, i les altres dades del títol relatives a la identificació del notari que autoritza del document, la data d'aquest i el número del protocol notarial, com també la seva inscripció en el registre públic corresponent.

4. Un cop practicada la primera inscripció, el sistema informàtic genera un codi de barres, que es correspon amb el número d'inscripció, del qual s'han d'imprimir etiquetes que s'han de lliurar a la fundació. Aquestes etiquetes s'han d'aferrar a tots els escrits que es presentin al protectorat o al Registre per a qualsevol procediment relacionat amb la fundació.

Article 9. Inscripcions posteriors

1. Les inscripcions successives han de reflectir els actes esdevinguts que afectin la fundació i les càrregues duradores inscrites en els registres públics corresponents dels béns i drets que integren la dotació o dels que estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals, amb indicació del títol, la data i la persona que ho autoritza. Aquests actes s'han d'inscriure amb la identificació i autorització de la persona encarregada del Registre.

2. La inscripció d'aquests actes s'ha d'efectuar mitjançant la presentació de la sol·licitud, acompanyada de la documentació corresponent als actes subjectes a inscripció esmentats en l'article 3 d'aquest Decret.

3. Les inscripcions successives indicades en les lletres d), e), j), k), l), n) i o) de l'article 3 d'aquest Decret estan subjectes al pagament de la taxa corresponent.

4. Totes les sol·licituds d'inscripció, tret de la de primera, han de dur incorporat el codi de barres de la fundació.

Article 10. Inscripció de delegacions de fundacions inscrites en altres registres estatals o autonòmics

1. Les fundacions inscrites en el Registre de Fundacions de l'Estat⁹, o en el de qualsevol altra comunitat autònoma, que sol·licitin la inscripció en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears de les delegacions que tinguin obertes a l'àmbit territorial de les Illes Balears i que duguin a terme activitats en aquest territori, han de presentar la documentació següent:

- a) Sol·licitud de la inscripció, que ha de signar la persona que representi legalment la fundació interessada.
- b) Còpia de l'escriptura pública en què consti l'acord del patronat de creació de la delegació, la inscripció de la qual es pretén. Aquest acord ha de contenir el domicili de la delegació, els fins i les activitats de la fundació i la identificació i facultats dels apoderats per la fundació per exercir el govern i la representació de la fundació a la delegació a les Illes Balears.
- c) Certificat del registre de fundacions en el qual estigui inscrita la fundació de què es tracti, que acrediti que s'hi ha efectuat la inscripció prèvia de l'acord de creació de la delegació adoptat pel patronat.

2. La inscripció en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears s'ha de practicar únicament als efectes de publicitat de l'existència de la delegació, i no suposa l'exercici de cap de les funcions de protectorat sobre la fundació sol·licitant. No obstant això, la representació legal de la delegació pot trametre una memòria anual de les activitats que duu a terme la delegació en el territori de les Illes Balears, la qual es diposita en el Registre Únic de Fundacions, perquè en quedi constància.

Article 11. Organització i funcionament del Registre

1. El Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears es duu informàticament, i es respecta sempre la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal i del tractament automatitzat d'aquestes. S'ha obrir un full per a cada fundació o delegació de fundació estrangera establerta en el territori autonòmic, d'acord amb els principis de legalitat i publicitat.

2. Com a annex al full indicat s'ha de dur un arxiu individualitzat, que consisteix en una fitxa històrica, per a cada fundació o delegació de fundació estrangera establerta a l'àmbit territorial autonòmic.

3. En el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears s'han de dur, informàticament, el llibres, els fitxers i els lligalls següents:

- a) Llibre diari de presentació de documents.
- b) Llibre d'inscripcions.

⁹ Vid. RD 1611/2007, de 7 desembre, pel qual es crea el Registre de Fundacions de competència estatal (BOE núm. 17, de 19 de gener de 2008).

- c) Llibre de legalitzacions dels llibres que obligatòriament han de dur les fundacions.
- d) Llibre de dipòsit de comptes.
- e) Llibre de nomenament d'auditors.
- f) Llibre d'inscripcions de fundacions inscrites en altres registres estatals o autonòmics.
- g) Arxiu individualitzat de dipòsit de comptes i d'inventaris.
- h) Lligalls, carpetes i subcarpetes.
- i) Arxiu general.

4. El conseller o la consellera competent en matèria de registre únic de fundacions ha de determinar mitjançant ordre els fitxers, l'índex i els llibres auxiliars que, a més dels que s'indiquen en l'apartat anterior, siguin procedents.

5. En el llibre diari de presentació de documents s'han de practicar els assentaments corresponents a qualsevol sol·licitud o presentació de documents relacionats amb fundacions. El número dels assentaments ha de ser correlatiu i ha d'estar relacionat amb un número de procediment. En aquest llibre, hi ha de figurar una columna per a notes marginals en què s'ha d'inscriure, entre d'altres anotacions, si cal, la sol·licitud de reserva de nom d'una fundació.

6. En el llibre d'inscripcions s'han de practicar els assentaments corresponents als actes inscriptibles indicats en l'article 3 d'aquest Decret, en el full que pertoca a cada fundació. Hi han de constar els camps següents: codi i denominació de la fundació, protectorat, notes marginals, número i any del procediment, número d'assentament, tipus d'assentament i contingut, identificació de la persona que autoritza la inscripció —la qual es pot acreditar mitjançant signatura electrònica— i lligall, carpeta i subcarpeta en què s'arxiva la documentació.

7. En el llibre de legalitzacions dels llibres obligatoris que han de dur les fundacions s'hi ha d'inscriure el nom de la fundació, el codi, la data de l'assentament, el número d'assentament en el llibre diari, el número del rebut, el tipus de llibre que es presenta per legalitzar, el número d'ordre del llibre (si es tracta del primer, o de posteriors), amb indicació, de la data de la diligència d'obertura i, en el cas de llibres successius, la de tancament de l'anterior i el nom del o de la cap de servei que signa la diligència.

8. El llibre de dipòsit de comptes ha de constar d'un full per a cada fundació. S'hi ha de fer constar el codi i la denominació de la fundació, les notes marginals, la data del dipòsit, el número de l'assentament del llibre diari, els documents presentats, la data de la tramesa al protectorat, la data de recepció de l'informe del protectorat corresponent, el tipus de documents presentats, la data de diligència de la conformitat dels documents presentats, i el lligall, la carpeta i la subcarpeta en què estiguin arxivats.

9. En el llibre de nomenament d'auditors hi han de constar els camps següents: nom i llinatges o raó social o denominació dels auditors; número de col·legiat, quan escaigui; domicili, telèfon i adreça electrònica, si n'és el cas, i número d'ordre resultant del sorteig anual, d'acord amb el que determina l'article 19 d'aquest Decret.

§24

10. El Llibre d'inscripcions de fundacions inscrites en altres registres estatals o autonòmics ha de contenir els camps següents:

- a) Data de la sol·licitud de la inscripció, que ha de signar la persona que representi legalment la fundació sol·licitant.
- b) Còpia de l'acord del patronat, degudament protocol·litzat per notari, en què consti la creació de la delegació, la inscripció de la qual es pretén, i amb indicació del domicili, les finalitats i les activitats, com també les facultats de les persones apoderades per la fundació per al govern i la representació d'aquesta. Aquest document s'ha d'incorporar al procediment mitjançant la digitalització corresponent.
- c) Certificat del registre de fundacions en què estigui inscrita la fundació interessada, que acrediti la inscripció prèvia en aquell registre de l'acord adoptat pel patronat, el qual s'ha d'incorporar, igualment, mitjançant digitalització.

11. En l'arxiu individualitzat de dipòsit de comptes i inventaris, s'hi ha de dipositar els documents comptables indicats en l'article 4 d'aquest Decret. El Registre Únic de Fundacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha de conservar els comptes anuals i els documents complementaris dipositats durant sis anys, comptadors des que es rebin.

12. Els expedients de fundacions s'han d'arxivar en caps de cartró, d'acord amb la normativa reguladora de l'Arxiu General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.¹⁰ S'ha d'obrir una capsa per a cada tipus de procediment, el contingut de les quals ha d'estar integrat per les carpetes i subcarpetes següents: inscripcions, dipòsit de documents comptables, procediments relacionats amb les fundacions i protectorat (d'aquelles fundacions que n'exerceixi el protectorat la mateixa conselleria que tingui assignada la gestió del Registre). Les subcarpetes de dipòsits de documents comptables s'han d'organitzar per anys; la resta, segons el número d'expedient. Cada capsa constitueix un lligall i s'han d'ordenar numèricament per a cada tipus de procediment.

13. Per a tots els altres documents que accedeixin al Registre, hi ha d'haver un arxiu general dotat d'un índex en el qual han de figurar les dades i els documents que no tinguin relació amb un procediment relacionat amb alguna fundació.

Article 12. Qualificació dels documents presentats per inscriure

1. La persona encarregada del Registre ha de ser funcionària¹¹ i adscrita a la direcció general competent en matèria de Registre Únic de Fundacions,

¹⁰ Vid. Llei 15/2006, de 17 d'octubre, d'arxius i patrimoni documental de les Illes Balears (*BOIB* núm. 152, de 28 d'octubre; correcció d'errades *BOIB* núm. 36, de 8 de març de 2007), i Decret 99/2010, de 27 d'agost, pel qual es regulen els arxius de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i de les entitats que integren el seu sector públic instrumental (*BOIB* núm. 131, de 7 de setembre).

¹¹ Vid. art. 9.2 EBEP.

que en té encomanada la gestió ordinària, d'acord amb el que disposen la Llei 50/2002 i aquest Decret, i exerceix totes les actuacions que en requereixi el funcionament adequat.

2. En especial li correspon qualificar la legalitat dels actes subjectes a inscripció, tenint en compte els documents presentats i els antecedents del Registre, practicar els assentaments registrals i el dipòsit de documents, i fer efectiva la publicitat del contingut del Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears.

3. Ha de demanar els informes de caràcter preceptiu i vinculant als protectorats que pertoqui, d'acord amb el caràcter de la fundació, sobre la idoneïtat dels fins i la suficiència dotacional, d'acord amb el que determinen els articles 3 i 12 de la Llei 50/2002, quan es tracti de la primera inscripció d'una fundació. Quan es tracti de modificacions d'estatuts d'una fundació ja inscrita, s'ha de requerir del protectorat la manifestació que no s'hi oposa. També ha de requerir resolució del protectorat per inscriure les disminucions de dotació fundacional i les alienacions o gravàmens dels béns que integren la dotació o estiguin directament vinculats als fins fundacionals. Així mateix, ha de sol·licitar els altres informes que estableix la normativa reguladora en matèria de fundacions per practicar determinades inscripcions.

4. Si els informes són favorables, s'han de qualificar i s'han d'inscriure els fets documentats que afectin la fundació, amb la resolució del director o la directora general competent en matèria de Registre de Fundacions. Aquesta resolució s'ha de publicar en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears*, quan pertoqui, en el termini de quatre mesos comptadors des que entri la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent per resoldre'l. No obstant això, aquest termini es pot interrompre quan es donin les circumstàncies que estableix l'article 42.5.a) i c) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques del procediment administratiu comú la qual cosa s'ha de comunicar a la persona interessada, amb la resolució prèvia corresponent.

5. Si malgrat el que s'ha exposat abans, la qualificació és desfavorable perquè la persona encarregada del Registre aprecia que els defectes no són esmenables o que els documents presentats són irregulars o invàlids, ha d'elaborar una proposta de resolució desestimatòria de qualificació i inscripció que ha d'elevat al director o la directora general competent en matèria de registre de fundacions, el qual ha de dictar la resolució que pertoqui. Aquesta resolució s'ha de notificar a les persones interessades.

6. Si la documentació presentada conté defectes que es puguin esmenar, s'han de comunicar a les persones interessades perquè en un termini de vint dies presentin les esmenes que pertoquin per corregir les deficiències advertides. Transcorregut aquest termini sense haver presentat les esmenes es tindrà per desistida la sol·licitud, sense perjudici del que disposa l'article 13.2 de la Llei 50/2002, per al procediment d'inscripció de la fundació. No obstant això, les persones interessades poden demanar que es faci constar l'obertura d'aquest termini en les notes marginals de l'assentament realitzat en el llibre

§24

diari de la presentació de la sol·licitud. Mitjançant una segona nota marginal, s'hi ha de fer constar que els defectes s'han esmenat, o, si n'és el cas, que ha transcorregut el termini sense fer-ho.

7. Si els defectes que invoca la persona encarregada del Registre afecten una part del títol i no impedeixen la inscripció de la resta, es pot practicar la inscripció parcial. En particular, s'entén que és possible la inscripció parcial, prescindint de les clàusules o estipulacions defectuoses, quan aquestes siguin purament potestatives o quan l'omissió d'aquelles en la inscripció quedi suplerta per les normes legals corresponents. Aquesta inscripció parcial, si és possible, s'ha d'efectuar sempre que així ho hagi establert el títol de constitució o ho hagi demanat la persona interessada en la sol·licitud d'inscripció corresponent. En aquest cas s'ha de fer constar així per mitjà d'una nota al peu del títol i s'ha d'incorporar, mitjançant un nota marginal, a l'assentament d'inscripció.

8. Contra la resolució del director o directora general competent en matèria del registre de fundacions es pot interposar recurs d'alçada davant el conseller o la consellera competent en matèria del registre únic de fundacions.

9. Als efectes del que disposa l'article 50 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, si transcorre el termini de quatre mesos sense haver practicat la inscripció i sense haver resolt i notificat la denegació de la inscripció, s'ha d'entendre estimada la sol·licitud i es pot exigir el número d'inscripció o el certificat, quant pertoquei.

CAPÍTOL III ELS PRINCIPIS REGISTRALS

Article 13. Publicitat formal

1. El Registre Únic de Fundacions és públic i correspon al personal adscrit a l'òrgan que tingui atribuïdes les competències en aquesta matèria el tractament dels assentaments que s'hi practiquin, de manera que se'n faci efectiva la publicitat directa i se'n garanteixi la impossibilitat de manipulació.

2. La publicitat es fa efectiva mitjançant un certificat o una nota informativa, amb una petició escrita prèvia, concreta i individualitzada de les dades contingudes en l'assentament que pertoquei, sense que es pugui formalitzar una sol·licitud genèrica sobre una fundació.

3. La persona encarregada del Registre ha de qualificar, sota la seva responsabilitat, el compliment de les normes vigents en les sol·licituds de publicitat en massa o que afecten les dades personals contingudes en els assentaments.

4. Qualsevol persona pot consultar els comptes dipositats de qualsevol fundació, amb una petició prèvia per escrit dirigida a la persona encarregada del Registre, individualitzada i concreta dels documents que es vulguin consultar, i la fundació a què pertanyen. Per efectuar la consulta el personal

del Registre ha de concertar una cita amb la persona sol·licitant en un termini no superior a cinc dies, per evitar que l'eficàcia i el funcionament del servei es vegin afectats. Es poden demanar còpies o obtenir certificats dels assentaments emparats pels documents l'examen dels quals hagi autoritzat la persona encarregada del Registre. També es pot demanar còpia dels comptes o dels documents l'examen dels quals hagi autoritzat la persona encarregada del Registre, amb el pagament previ de les taxes establertes legalment.. La còpia dels comptes es pot expedir en suport informàtic.

5. Dins els cinc primers dies hàbils de cada mes, la direcció general competent en matèria de Registre ha d'ordenar que es publiqui en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears* una relació alfabètica de les fundacions que hagin complert degudament, durant el mes anterior, l'obligació de presentar els comptes anuals. Si aquesta obligació s'ha complert fora del termini legal, s'ha d'indicar expressament en cada cas.

6. Únicament els certificats tenen la consideració de documents públics i acrediten el contingut dels assentaments del Registre. Les notes informatives dels assentaments tenen valor purament informatiu i les ha d'elaborar la persona que sigui cap del servei competent en matèria de registre de fundacions, amb indicació del nom de la fundació, el codi del full informàtic, el número d'assentament i la data d'expedició, amb el segell del Registre.

Article 14. Accés informàtic a la informació registral

Qualsevol persona, mitjançant el web del Govern de les Illes Balears¹², pot consultar les dades de les fundacions inscrites relatives al nom de la fundació, l'any d'inscripció, la població, l'estat (alta o baixa), el caràcter públic o privat de la fundació, si està adaptada o no a la Llei 50/2002, els comptes que han presentat i l'exercici de presentació, i l'objecte o la finalitat d'aquella.

Article 15. Tracte successiu

1. Per inscriure actes relatius a una fundació és necessari inscriure-la prèviament.

2. Per inscriure actes modificatius o extintius d'altres atorgats abans, n'és necessària la inscripció prèvia.

3. Per inscriure actes o contractes atorgats per apoderats o administradors, n'és necessària la inscripció prèvia d'aquests.

Article 16. Eficàcia registral

Els actes subjectes a inscripció en el Registre Únic de Fundacions i no inscrits no perjudiquen tercers de bona fe. La bona fe de terceres persones es presumeix mentre no es provi que coneixia l'acte subjecte a inscripció i no inscrit.

¹² Vid. art. 29 EAIB (§1) i Decret 113/2010, de 5 de novembre, d'accés electrònic als serveis públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 165, de 13 de novembre*).

Article 17. Correcció d'errades

1. La rectificació d'errades materials comeses en alguna inscripció, anotació preventiva o cancel·lació s'ha de fer mitjançant un assentament especial, que ha de dur el número que li correspongui i ha d'indicar:

- a) La referència a l'assentament i la línia en què s'hagi comès l'errada o omissió.
- b) Les paraules equivocades, si n'és el cas.
- c) Les paraules que substitueixen les equivocades o supleixen l'omissió.
- d) La declaració que queda rectificat l'assentament primitiu.
- e) La causa de la rectificació.
- f) El lloc, la data i la identificació de la persona que fa la rectificació.

2. La rectificació d'errades de concepte s'ha d'estendre en els mateixos termes que les errades materials, però esmentant, en lloc de les paraules materialment equivocades, tot el concepte que s'hagi de rectificar. Així, en lloc d'«error en les paraules» ha de dir «error en el concepte següent».

3. Si l'errada s'ha comès en l'assentament de presentació, la rectificació s'ha de fer mitjançant un nou assentament en el llibre diari, amb l'anotació següent a la columna de notes marginals: «Per rectificació de l'assentament número...».

4. Un cop rectificada una inscripció, s'ha de rectificar també en els altres assentaments que hi estiguin relacionats, encara que constin en altres llibres o arxius informàtics, mitjançant la nota marginal corresponent. Així mateix, s'ha de fer constar amb una referència suficient al nou assentament la rectificació d'una inscripció, nota marginal o de qualsevol altre assentament.

5. Totes les inscripcions i rectificacions que es practiquin en el full personal de cada fundació han de ser autoritzades mitjançant una resolució del director o directora general competent en matèria de Registre Únic de Fundacions, tret de les inscripcions en el llibre diari de fundacions, que pot practicar la persona o les persones autoritzades de Servei d'Entitats Jurídiques. Si es tracta de rectificacions, s'han de fer mitjançant una diligència de la persona que sigui cap del servei. També s'ha d'efectuar el dipòsit de comptes mitjançant una diligència. No obstant això, l'Administració de la Comunitat Autònoma pot habilitar el sistema de signatura electrònica per validar les inscripcions.

6. Per a la resta de qüestions relacionades amb la correcció d'errades i no regulades en aquest Decret, són supletòries les disposicions contingudes en el Reglament hipotecari¹³, en tot allò que sigui d'aplicació al sistema informàtic previst per a la gestió del Registre.

¹³ BOE núm. 106, de 16 d'abril de 1947.

CAPÍTOL IV ALTRES FUNCIONS DEL REGISTRE ÚNIC DE FUNDACIONS DE LES ILLES BALEARS

Article 18. Certificats de denominació

1. A instància de qualsevol persona interessada, la persona encarregada del Registre, en un termini de deu dies comptadors des que se sol·liciti, ha d'expedir el certificat acreditatiu del fet que una determinada denominació està o no prèviament inscrita en un altre registre públic. Les sol·licituds de certificats de denominació s'han d'ajustar al que disposa l'article 5 de la Llei 50/2002 i a la normativa que la desplegui.

2. Els certificats emesos en sentit negatiu perquè ja consti inscrita una altra fundació amb la mateixa denominació, o s'assembli o coincideixi amb la d'una entitat prèviament inscrita en un altre registre públic o amb una denominació protegida o reservada a altres entitats públiques o privades per la seva legislació específica, n'han de contenir el nom. A aquest efecte, el servei encarregat de tramitar els procediments relatius a fundacions ha de consultar en els altres registres autonòmics i estatals si hi consta inscrita cap fundació amb un nom semblant, reservat o coincident amb el que pretén donar la persona sol·licitant.

3. L'escriptura de constitució de la fundació ha de contenir, com a document annex, entre d'altres, el certificat que acredita que no figura inscrita cap altra entitat amb un nom semblant, reservat o coincident amb el de la fundació que es pretén constituir, que s'ha d'expedir, com a màxim, tres mesos abans de la data de constitució. Transcorregut aquest termini es considera caducat el certificat i se n'ha de demanar un de nou.

4. No obstant això, a petició de les persones interessades es pot demanar que s'incorpori al Registre, amb caràcter provisional, la reserva del nom sol·licitat, per un termini de sis mesos, comptadors des de la data d'expedició del certificat. Aquest fet determina la impossibilitat que una altra persona sol·licitant utilitzi el nom reservat. Un cop transcorregut aquest termini sense que s'hagi practicat la inscripció de la fundació en el Registre Únic de Fundacions, o sense haver-ne demanat un de nou, per caducitat del primer, la reserva de denominació caduca i s'ha de cancel·lar d'ofici.

5. Així mateix, el Registre ha de facilitar les consultes que facin altres registres estatals o autonòmics en matèria de fundacions sobre la denominació de les fundacions que hi figurin inscrites.

Article 19. Nomenament d'auditors externs

1. Excepcionalment, la persona encarregada del Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears pot, a instància dels protectorats o de qualsevol dels membres dels patronats, designar un auditor de comptes per verificar els comptes anuals d'un exercici determinat, en els casos en què el patronat estigui obligat a nomenar auditor i no ho hagi fet abans de finalitzar l'exercici que s'ha d'auditar.

§24

2. La persona encarregada del Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears ha de nomenar els auditors dins els tres primers mesos de cada any i entre els que figurin a la llista d'auditors inscrits en el Registre Oficial d'Auditors de Comptes que hi hagi en el web de l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes el dia 31 de desembre de l'any anterior, per al territori de les Illes Balears. En aquesta llista hi figuren per ordre alfabètic el nom i els llinatges, la raó social o denominació dels auditors de comptes i el domicili, que ha de radicar necessàriament a les Illes Balears. Els auditors que tinguin oficina o despatx obert en aquest àmbit territorial, malgrat que tinguin la seu principal en un altra província, també poden formar part d'aquesta llista.

La persona encarregada del Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears ha de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* el dia i l'hora del sorteig públic per determinar l'ordre de nomenaments. Aquest ordre comença a regir per als nomenaments que s'efectuïn a partir del primer dia hàbil del mes següent a aquell en què hagi tingut lloc la publicació del resultat del sorteig i es manté vigent fins que es publiqui la llista corresponent a l'any següent.

La persona encarregada del Registre Únic de Fundacions ha de tenir a disposició del públic la llista d'auditors.

3. La sol·licitud de nomenament d'auditor ha de contenir, com a mínim, les dades següents:

- a) Identificació del sol·licitant.
- b) Denominació i dades d'identificació registral de la fundació.
- c) Causa de la sol·licitud.
- d) Data de la sol·licitud.

4. Si no es dicten normes específiques, el règim jurídic dels auditors es regeix pel que disposa la legislació mercantil.¹⁴

Article 20. Llibres de les fundacions i legalització d'aquests

1. Correspon al Registre Únic de Fundacions legalitzar els llibres de les fundacions i de les delegacions de fundacions estrangeres que hi estiguin inscrites.

2. La legalització dels llibres s'ha de fer mitjançant una diligència i segell, perforació o impressió. La diligència, que ha de signar el funcionari o la funcionària que sigui cap del Servei d'Entitats Jurídiques, s'ha d'estendre en el primer full i el segell, la perforació o la impressió s'ha de posar en tots els fulls. La legalització de llibres s'ha de fer dins els trenta dies següents al de la presentació de la sol·licitud.

3. No es poden legalitzar els llibres d'aquelles fundacions la primera inscripció de les quals encara no s'hagi practicat.

¹⁴ Vid. art. 263 i s. RDLEG 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de societats de capital (*BOE núm. 161, de 3 de juliol*), i Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'auditoria de comptes (*BOE núm. 169, de 15 de juliol*).

4. Els llibres que s'han de presentar al Registre Únic de Fundacions per legalitzar són:

- Llibre diari
- Llibre d'inventaris
- Llibre de comptes anuals
- Llibre d'actes de les reunions del patronat
- De manera voluntària, qualsevol altre llibre que les fundacions considerin adients

5. Els llibres s'han de presentar en blanc, ja sigui enquadernats o en fulls solts i els folis enumerats correlativament. El termini per sol·licitar la legalització és de trenta dies comptadors a partir de l'endemà de la inscripció de la fundació en el Registre Únic de Fundacions, quan es tracti dels primers. En cas que la legalització se sol·liciti fora de termini, la persona responsable del Registre ho ha d'anotar en el llibre de legalitzacions.

Per a les legalitzacions successives, cal aportar, juntament amb la sol·licitud de legalització del nou llibre, el llibre finalitzat i emplenat perquè el funcionari o la funcionària que sigui cap de Servei d'Entitats Jurídiques hi estengui la diligència de tancament.

En el supòsit de fundacions inscrites i que mai no hagin presentat cap llibre per legalitzar, la sol·licitud ha d'anar acompanyada d'un certificat del secretari o la secretària del patronat que indiqui aquest fet i el número que correspon al llibre o llibres que es presentin i la indicació del llibre de què es tracti.

6. Quant als llibres de comptes anuals, es poden presentar també per legalitzar abans que transcorrin els quatre mesos següents a la data de tancament de l'exercici. Els folis s'han de numerar correlativament i s'hi ha d'indicar el nom de cada document.

TÍTOL II ELS PROTECTORATS

CAPÍTOL I ORGANITZACIÓ I ATRIBUCIONS DEL PROTECTORAT DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS¹⁵

Article 21. Organització general del protectorat

1. L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears exerceix el protectorat de les fundacions que desenvolupin la seva activitat principal en el territori de les Illes Balears i de les delegacions de les fundacions estrangeres

¹⁵ *Vid.* Decret 15/2010, de 7 de maig, del president de les Illes Balears, pel qual es confereix a les conselleries l'exercici del protectorat de les fundacions en l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 76, de 22 de maig).

§24

quan estiguin degudament inscrites en el Registre Únic de Fundacions. L'exercici del protectorat es materialitza mitjançant les conselleries que tinguin atribucions vinculades amb les finalitats fundacionals.

2. En l'àmbit de cada conselleria, la titularitat del protectorat correspon al conseller o a la consellera, sense perjudici de la delegació o desconcentració.

3. En el supòsit que les decisions del patronat d'una fundació pública o privada s'hagin de sotmetre a l'autorització del protectorat del qual sigui titular el conseller o la consellera que també sigui membre del patronat, és d'aplicació el que disposa l'article 15.5 de la Llei 50/2002.

Article 22. Atribucions i funcions de suport, impuls i assessorament del protectorat

1. El protectorat s'exerceix amb respecte a l'autonomia de funcionament de les fundacions i amb l'objectiu de vetllar pel correcte exercici del dret de fundació i per la legalitat en el funcionament d'aquestes, i també pel compliment efectiu de la voluntat del fundador, tenint en compte la consecució de l'interès general.

2. El protectorat exerceix les funcions que li atorga la Llei 50/2002 i la normativa que la desplega, i totes les altres que estableix la legislació que hi sigui d'aplicació i, en concret, les següents:

- a) Assessorar les fundacions en el procés de constitució en relació amb la normativa aplicable al procés esmentat, en particular sobre aspectes relacionats amb la dotació, els fins d'interès general i l'elaboració d'estatuts, com també sobre la tramitació administrativa que pertoqui.
- b) Facilitar a les persones interessades que ho sol·licitin un model d'estatuts de caràcter orientatiu.
- c) Revisar els esborranys d'estatuts que presentin les persones interessades quan constitueixin una fundació i emetre'n un informe previ no vinculant.
- d) Assessorar les fundacions ja inscrites en relació amb el seu règim jurídic, economicofinancer i comptable, en particular sobre els aspectes següents:
 - 1r. Normativa vigent que afecta el sector fundacional.
 - 2n. Funcionament i actuació del patronat.
 - 3r. Expedients relatius a disposició i gravamen de béns, autocontractació, modificació d'estatuts, fusió, extinció i liquidació.
 - 4t. Elaboració de comptes anuals, obligacions formals de presentació d'aquests i altres aspectes relacionats amb la comptabilitat.
 - 5è. Elaboració i presentació del pla d'actuació.
 - 6è. Descripció de les activitats en compliment de fins que han de figurar a la memòria. El protectorat pot facilitar, amb una sol·licitud prèvia de les persones interessades, un model resum per presentar la informació de forma quantificada i homogènia.
- e) Promoure la realització d'estudis sobre la viabilitat de les fundacions, d'acord amb aquestes.

- f) Donar a conèixer l'existència i les activitats de les fundacions, sense perjudici de la funció de publicitat registral que correspon al Registre Únic de Fundacions. El protectorat, mitjançant publicacions que poden ser en paper o per qualsevol procediment de comunicació informàtic o telemàtic, ha de dur a terme les activitats següents:
- 1r. Difondre informació general sobre fundacions, que inclogui, entre altres dades, les necessàries per identificar i ubicar les fundacions, les seves finalitats estatutàries i les activitats realitzades i el grau de compliment d'aquestes, i detallar-ne, quan sigui possible, les persones usuàries i els recursos emprats.
 - 2n. Elaborar i publicar directoris de fundacions en col·laboració amb el Registre Únic de Fundacions.
 - 3r. Proporcionar llistes de les fundacions que tenguin assignades a les persones interessades que ho sol·licitin.
 - 4t. Proporcionar als patrons, amb caràcter facultatiu, formularis que facilitin les relacions amb els protectorats.

Article 23. Funcions en relació amb el procés de constitució

En el procés de constitució de les fundacions, les funcions del protectorat són:

- a) Vetllar pel respecte de la legalitat en la constitució de la fundació.
- b) Informar, amb caràcter preceptiu i vinculant per al Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears, sobre la idoneïtat dels fins i sobre l'adequació i suficiència dotacional de les fundacions que estiguin en procés de constitució, d'acord amb el que disposen els articles 3 i 12 de la Llei 50/2002.
- c) Atorgar, amb una autorització judicial prèvia, l'escriptura pública de constitució de la fundació, mitjançant la persona que designi el protectorat, en el supòsit de fundació constituïda per acte mortis causa, que estableix l'article 9.4 de la Llei 50/2002.
- d) Ordenar el cessament dels patrons de les fundacions en procés de formació que, en el termini de sis mesos des de l'atorgament de l'escriptura de constitució, no hagin sol·licitat la inscripció en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears, i nomenar nous patrons amb l'autorització judicial prèvia.

Article 24. Funcions en relació amb el patronat

Les funcions del protectorat en relació amb el patronat de les fundacions són les següents:

- a) Autoritzar el patronat per assignar una retribució als patrons pels serveis prestats a la fundació, distints dels que impliquen l'exercici de les funcions que els correspon com a membres del patronat.
- b) Autoritzar els patrons per contractar amb la fundació, ja sigui en nom propi o d'una tercera persona.

§24

- c) Exercir provisionalment les funcions del patronat quan faltin, per qualsevol motiu, totes les persones que el constitueixen.
- d) Designar la persona o les persones que integren provisionalment el patronat en el supòsit establert per l'article 18.1 de la Llei 50/2002.
- e) Assumir totes les atribucions legals i estatutàries del patronat durant el temps que determini la resolució judicial d'intervenció temporal de la fundació.

Article 25. Funcions en relació amb el patrimoni de la fundació

En relació amb el patrimoni de la fundació, les funcions del protectorat són:

- a) Autoritzar l'alienació o el gravamen dels béns i dels drets de la fundació quan formin part de la dotació o estiguin directament vinculats al compliment dels fins fundacionals, i vetllar perquè no quedi injustificadament disminuït el valor econòmic de la dotació fundacional.
- b) Tenir coneixement formal dels negocis jurídics de la fundació sobre els quals el patronat està legalment obligat a informar el protectorat.
- c) Vetllar en tot moment per l'adequació i la suficiència de la dotació fundacional per al compliment efectiu dels fins fundacionals, sense perjudici de la responsabilitat que correspon, en aquest afer, al patronat.

Article 26. Funcions relatives al compliment de fins

En relació amb el compliment dels fins de les fundacions, les funcions del protectorat són:

- a) Vetllar pel compliment efectiu dels fins fundacionals, tenint en compte la voluntat del fundador i la consecució de l'interès general.
- b) Conèixer i examinar el pla d'actuació i els comptes anuals, inclosos, si s'escau, els informes d'auditoria, i també sol·licitar, si pertoca, el nomenament d'auditor extern.
- c) Comprovar que les fundacions faciliten informació adequada i suficient respecte dels seus fins i activitats, perquè les persones beneficiàries eventuais i la resta de persones interessades les coneguin.
- d) Comprovar que les fundacions actuen amb criteris d'imparcialitat i no-discriminació en la determinació de les persones beneficiàries.
- e) Verificar si els recursos econòmics de la fundació han estat aplicats als fins fundacionals. Quan hi hagi dubtes respecte d'això, el protectorat ha de sol·licitar un informe pericial sobre els extrems que consideri necessari aclarir.

Així mateix, pot sol·licitar al patronat la informació que sigui necessària, i també dur terme les actuacions de comprovació a la seu fundacional, amb la conformitat prèvia del patronat. L'informe pericial, l'ha d'emetre un perit independent o una persona funcionària designada pel protectorat en el termini que aquest fixi.

Article 27. Funcions en relació amb la modificació, la fusió i l'extinció de fundacions

En relació amb la modificació, la fusió i l'extinció de les fundacions, les funcions del protectorat són:

- a) Tenir coneixement dels acords de modificació d'estatuts o de fusió que adopti el patronat i, si n'és el cas, oposar-s'hi per raons de legalitat i de manera motivada. La resolució que declari l'oposició té caràcter vinculant.
- b) Sol·licitar a l'autoritat judicial la modificació dels estatuts o la fusió de les fundacions, en els supòsits que estableixen els articles 29 i 30 de la Llei 50/2002.
- c) Ratificar l'acord del patronat sobre l'extinció de la fundació quan s'hagi dut a terme íntegrament el fi fundacional, sigui impossible dur-lo a terme o hi concorri qualsevol altra causa prevista en l'acte de constitució o en els estatuts.
- d) Sol·licitar a l'autoritat judicial l'extinció de la fundació, en els supòsits que estableix l'article 32 de la Llei 50/2002.
- e) Tenir coneixement de les operacions de liquidació de la fundació i supervisar-les, si n'és el cas, com també acordar la finalitat que s'hagi de donar als béns resultants, d'acord amb el que determina l'article 33 de la Llei 50/2002.

Article 28. Funcions en relació amb l'exercici de les accions previstes legalment

En relació amb l'exercici de les accions previstes legalment, el protectorat exerceix les funcions següents:

- a) Exercir l'acció de responsabilitat davant els patrons, a favor de les fundacions, quan legalment sigui procedent.
- b) Instar judicialment el cessament dels patrons per exercir el càrrec sense la diligència que estableix la llei.
- c) Nomenar nous patrons, amb l'autorització judicial prèvia, en el supòsit que estableix l'article 13.2 de la Llei 50/2002.
- d) Impugnar els actes i els acords del patronat que siguin contraris a la llei o als estatuts.
- e) Instar l'autoritat judicial perquè intervingui la fundació, quan hi concorrin les circumstàncies que estableix l'article 42 de la Llei 50/2002.
- f) Dictar la resolució motivada i traslladar la documentació escaient al Ministeri Fiscal o a l'òrgan jurisdiccional competent, quan trobi indicis racionals d'il·licitud penal en l'activitat d'una fundació, i comunicar-ho simultàniament a la fundació.
- g) Vetllar pel compliment de les obligacions que estableix la disposició addicional segona de la Llei 19/1993, de 28 de desembre, sobre determinades mesures de prevenció del blanqueig de capitals, en la redacció donada per la disposició addicional primera de la Llei

§24

19/2003, de 4 de juliol, sobre règim jurídic dels moviments de capitals i de les transaccions econòmiques amb l'exterior i sobre determinades mesures de la prevenció del blanqueig de capital.¹⁶

CAPÍTOL II RÈGIM JURÍDIC

Article 29. Tramitació dels expedients

1. La tramitació dels expedients en els procediments que ha de resoldre el protectorat de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i el Registre Únic de Fundacions s'han d'ajustar a les disposicions del procediment administratiu comú que estableixen la Llei 3/2003, de 26 de març, de regim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, i la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de regim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, de manera supletòria, amb les especialitats que s'indiquen en el Reial decret 1337/2005, d'11 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de fundacions de competència estatal, o la normativa que el substitueixi.¹⁷

2. El sistema informàtic de gestió del Registre Únic de Fundacions i del protectorat facilita la confecció dels diferents procediments en els quals ha d'intervenir el protectorat.

3. Cada protectorat és competent i responsable de la introducció de les dades corresponents a les fundacions que tinguin assignades, d'acord amb les instruccions que dicti la conselleria competent en matèria d'entitats jurídiques.

Article 30. Competència per resoldre

Les resolucions del conseller o de la consellera titular del protectorat posen fi a la via administrativa.

CAPÍTOL III COMISSIÓ TÈCNICA DE COL·LABORACIÓ ENTRE PROTECTORATS

Article 31. Comissió Tècnica de Col·laboració entre Protectorats

Es crea la Comissió Tècnica de Col·laboració entre Protectorats, com a òrgan de consulta i participació de les diferents conselleries que exerceixen la funció de protectorat sobre les fundacions que tenen assignades per raó de la

¹⁶ BOE núm. 160, de 5 de juliol.

¹⁷ BOE núm. 279, de 22 de novembre. Aquest RD ha estat modificat per l'RD 1611/2007, de 7 de desembre, esmentat en la nota 9.

matèria en relació amb els fins de les fundacions. Aquest òrgan s'adscriu a la conselleria competent en matèria de registre de fundacions.

Article 32. Composició

1. La Comissió està composta pel director o la directora general competent en matèria d'entitats jurídiques, que n'és el president o la presidenta. En cas d'absència o malaltia, pot delegar l'assistència en el funcionari o la funcionària que ocupi el càrrec de cap del Servei d'Entitats Jurídiques. Els altres membres són: un lletrat o lletrada de l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i un funcionari o funcionària, tècnic superior, responsable de tramitar els expedients de les fundacions assignades, de cada una de les conselleries que exerceixin un protectorat.

2. Exerceix les funcions de secretari o secretària d'aquest òrgan un funcionari o funcionària dels grups A o B adscrit o adscrita al servei competent en matèria de registre de fundacions i/o protectorat, de la direcció general competent en matèria d'entitats jurídiques.

Article 33. Sessions

1. La Comissió s'ha de reunir amb caràcter general un cop cada tres mesos, o quan ho demanin la majoria simple dels membres, atesa la urgència del temes sobre els quals s'ha de tractar.

2. El secretari o la secretària ha de cursar la convocatòria per indicació del president o la presidenta, i l'ha de trametre als membres de la Comissió de manera que deixi constància de la recepció. La convocatòria ha de contenir el lloc, la data i l'hora de la sessió, com també l'ordre del dia i la documentació necessària dels temes sobre els quals s'hagi de tractar a la sessió.

3. Es considera constituïda vàlidament la sessió quan hi assisteixin el president, o la persona que delegui, el secretari i la meitat més un dels membres que componen la Comissió.

4. Els acords es consideren aprovats amb el vot favorable de la majoria simple dels assistents. En cas d'empat, el vot del president és diriment.

5. El secretari o la secretària de la Comissió ha d'estendre una acta de les sessions. Aquestes actes les ha de custodiar el servei competent en matèria de protectorat de fundacions assistencials i/o registre de fundacions.

6. L'assistència a les sessions de la Comissió Tècnica de Col·laboració entre Protectorats dóna lloc a percebre les indemnitzacions corresponents, d'acord amb el que disposa el Decret 54/2002, de 12 d'abril, pel qual es regulen les indemnitzacions per raó del servei del personal al servei de l'Administració autonòmica de les Illes Balears.¹⁸

¹⁸ *BOIB* núm. 48, de 20 d'abril; correcció de errades *BOIB* núm. 54 Ext., de 4 de maig. Aquest Decret ha estat modificat pel Decret 106/2004, de 28 de desembre (*BOIB* núm. 186, de 30 de desembre) i pel Decret 8/2005, de 28 gener (*BOIB* núm. 17, d'1 de febrer).

Article 34. Funcions

La Comissió Tècnica de Col·laboració entre Protectorats té les funcions següents:

- a) Establir criteris unificats per interpretar la normativa en matèria de fundacions, especialment per fixar els requisits mínims que han de motivar la decisió de sol·licitar a l'òrgan judicial la intervenció de la fundació.
- b) Redactar models de documents per facilitar a les fundacions la comunicació amb el protectorat i amb el Registre.
- c) Elaborar els informes i els dictàmens que amb caràcter facultatiu sol·licitin els diferents protectorats. Aquests informes tenen caràcter orientatiu i no vinculant, i no substitueixen els que amb caràcter preceptiu han d'emetre els diferents protectorats.
- d) Emetre informes o suggeriments sobre la redacció de normativa pròpia de la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèria de fundacions.
- e) Qualsevol altra qüestió relacionada amb l'exercici del protectorat i en relació amb la comunicació amb el Registre Únic de Fundacions.

CAPÍTOL IV

**COL·LABORACIÓ ENTRE LES CONSELLERIES
QUE TINGUIN ATRIBUÏT UN PROTECTORAT I
D'AQUESTES AMB EL REGISTRE ÚNIC DE FUNDACIONS**

Article 35. Col·laboració entre les conselleries que tinguin atribuït un protectorat i el Registre Únic de Fundacions

1. El Registre Únic de Fundacions ha de comunicar d'ofici a l'òrgan competent del protectorat que pertoqui tots els assentaments que es practiquin de les fundacions que tinguin assignades. Un cop en funcionament el nou sistema informàtic per a la gestió del Registre Únic de Fundacions i de l'exercici del protectorat, aquesta comunicació s'entendrà practicada per la simple consulta informàtica que cada protectorat ha de tenir a l'abast. Mitjançant aquest sistema, els protectorats podran tenir coneixement en tot moment de l'estat dels expedients, dels assentaments i de la situació registral de les fundacions que tenen assignades.

2. Les conselleries que tinguin atribuït un protectorat i el Registre Únic de Fundacions s'han de facilitar, en tot moment, la informació que pertoqui per a l'exercici eficaç de les competències que tenen atribuïdes respectivament.

Article 36. Personal dels protectorats i del Registre

Les conselleries que exerceixin els diferents protectorats i el Registre Únic de Fundacions han de dotar els serveis amb els mitjans personals i materials que siguin necessaris per al correcte funcionament i exercici de les competències que tinguin encomanades. El personal ha de rebre la formació adient al lloc de feina que s'hagi d'exercir.

TÍTOL III DOCUMENTACIÓ COMPTABLE

CAPÍTOL I DOCUMENTS COMPTABLES QUE HAN DE PRESENTAR LES FUNDACIONS AL PROTECTORAT

Article 37. Documents comptables

1. Les fundacions han de presentar al protectorat respectiu, per romandre dipositats en el Registre Únic de Fundacions, els documents comptables següents:

- a) Els comptes anuals adaptats al Pla general de comptabilitat. Aquests documents formen una unitat, han d'estar redactats amb claredat i han de mostrar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat. Els comptes anuals han de comprendre el balanç, el compte de resultats i la memòria, d'acord amb les disposicions establertes en el Reial decret 776/1998, de 30 d'abril, pel qual s'aproven les normes d'adaptació al Pla general de comptabilitat a les entitats sense fins lucratiu i les normes d'informació pressupostària d'aquestes entitats.¹⁹ La memòria, a més de completar, ampliar i comentar la informació continguda en el balanç i en el compte de resultats, ha d'incloure les activitats fundacionals, els canvis en els òrgans de govern de la fundació, la direcció i la representació. Aquests documents han d'expressar la data de la formulació, els ha d'aprovar el patronat i els han de signar tots els membres assistents a la reunió. S'ha d'indicar la denominació de cada un d'aquests documents, l'entitat a la qual pertanyen i l'exercici a què es refereixen. Han d'expressar el valor en euros.
- b) Dins el darrers tres mesos de cada exercici, el patronat ha d'elaborar i presentar al protectorat el pla d'actuació per a l'exercici següent acompanyat d'un pressupost, en què quedin reflectits els objectius i les activitats que es prevegi desplegar durant l'exercici següent. A més, ha de contenir informació identificativa de cada una de les activitats, distingint entre actuacions pròpies i activitats mercantils, una estimació aproximada de les despeses que s'han de fer per a cada una i dels ingressos i altres recursos prevists, com també s'ha de fer constar qualsevol altre indicador que permeti comprovar a la memòria el grau de realització de cada activitat o el grau de compliment dels objectius. El pla d'actuació ha d'anar acompanyat del certificat de l'acord aprovatori del patronat i de la relació dels patrons assistents

¹⁹ Vid. nota 7.

a la sessió. Aquest certificat, l'ha d'estendre el secretari o la secretària amb el vistiplau del president o la presidenta, els quals han d'acreditar la identitat per qualsevol dels mitjans admesos en dret per a presentar documents davant els òrgans administratius. El protectorat, un cop comprovada l'adequació formal del pla d'actuació a la normativa vigent, l'ha de dipositar en el Registre Únic de Fundacions de les Illes Balears.

- c) L'inventari, que d'acord amb la disposició addicional segona del Reial decret 776/1998, de 30 d'abril, ha de contenir els aspectes següents:

1r. Descripció de l'element.

2n. Data d'adquisició.

3r. Valor comptable.

4t. Variacions produïdes en la valoració.

5è. Provisions, amortitzacions i qualsevol altra partida compensadora que afecti l'element patrimonial.

6è. Qualsevol altra circumstància de caràcter significatiu que afecti l'element patrimonial, tal com gravàmens, afectació a fins propis o si formen part de la dotació fundacional.

2. El patronat ha d'aprovar els comptes anuals de la fundació i els ha de presentar al protectorat en el termini dels deu dies hàbils següents d'haver-los aprovat, juntament amb el certificat de l'acord d'aprovació, en el qual figuri l'aplicació del resultat. Aquest certificat l'ha d'emetre el secretari o la secretària amb el vistiplau del president o la presidenta. També s'hi ha d'adjuntar la relació de patrons que hagin assistit a la reunió a la qual s'aprovaren els comptes, signada per tots.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Les conselleries que tenen atribuït l'exercici del protectorat són les que tot seguit s'indiquen, sense perjudici que mitjançant un decret del president es pugui conferir a altres conselleries l'exercici del protectorat d'aquelles fundacions les finalitats de les quals es vinculin amb les atribucions que tinguin conferides:

- a) La Conselleria de Presidència i Esports exerceix el protectorat de les fundacions de caràcter assistencial i esportiu i d'aquelles l'atribució a una altra conselleria de les quals estigui pendent per decret del president.
- b) La Conselleria d'Educació i Cultura exerceix el protectorat de les fundacions de caràcter cultural, educatiu, docent, científic i d'investigació general.
- c) La Conselleria de Treball i Formació exerceix el protectorat de les fundacions de caràcter laboral.
- d) La Conselleria de Salut i Consum exerceix el protectorat de les fundacions de caràcter sanitari.

- e) La Conselleria de Turisme exerceix el protectorat de les fundacions que duen a terme activitats turístiques o relacionades amb el turisme.
- f) La Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació exerceix el protectorat de les fundacions que duen a terme activitats relacionades amb l'activitat econòmica o de desenvolupament i innovació tecnològica.
- g) La Conselleria de Medi Ambient exerceix el protectorat de les fundacions de caràcter mediambiental.
- h) La Conselleria d'Interior exerceix el protectorat de les fundacions l'objecte de les quals estigui relacionat amb l'ajuda a la reinserció de les persones privades de llibertat.
- i) La Conselleria d'Immigració i Cooperació exerceix el protectorat l'objecte de les quals sigui la immigració o la cooperació.

Disposició addicional segona

Si no hi ha regulació expressa i en tot allò que no s'hagi previst en aquest Decret, s'ha d'aplicar el que disposen la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de règim fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals al mecenatge²⁰; la Llei 50/2002, de 26 de desembre, de fundacions²¹; el Reial decret 1337/2005, d'11 de novembre pel qual s'aprova el Reglament de fundacions, o la normativa que el substitueixi, i el Reial decret 384/1996, d'1 de març, del Registre de Fundacions de competència estatal²², amb les adaptacions que pertorqui, atès que és anterior a l'entrada en vigor de les lleis que regulen la matèria de fundacions de l'any 2002.

Disposició addicional tercera

Les fundacions públiques sanitàries a les quals es refereix l'article 111 de la Llei 50/1998, de 30 de desembre, de mesures fiscals administratives i de l'ordre social, que es constitueixin a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears queden excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquest Decret i s'han de regir per la seva normativa específica.

Disposició addicional quarta

Les fundacions del sector públic autonòmic²³, a què es refereix l'article 1.3.e del Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances²⁴, s'han de regir pel que estableix aquest Decret, sense perjudici de les normes específiques que els siguin aplicables en virtut del text refós esmentat i la normativa reglamentària que el desplegui.

²⁰ Vid. nota 2.

²¹ Vid. nota 3.

²² Aquesta norma ha estat derogada per l'RD 1611/2007, de 7 de desembre, esmentat en la nota 9.

²³ Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

²⁴ §34.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que estableix aquest Decret o ho contradiguin, i especialment el Decret 45/1998, de 14 d'abril, de creació i regulació del Registre Únic de Fundacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i d'organització de l'exercici del Protectorat.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Es faculta el conseller o la consellera competent en matèria del Registre Únic de Fundacions per dictar les disposicions que consideri oportunes per desplegar aquest Decret.

Disposició final segona

Aquest Decret entrarà en vigor l'endemà haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

§25

CAMBRES OFICIALS DE COMERÇ, INDÚSTRIA I NAVEGACIÓ (SINOPSI)

Les cambres oficials de comerç, indústria i navegació es defineixen com a corporacions de dret públic amb personalitat jurídica pròpia i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins. Es consideren òrgans de consulta i de col·laboració amb les administracions públiques, sense perjudici dels interessos privats que tenen encomanats i que principalment consisteixen en la representació, promoció i defensa dels interessos generals del comerç, la indústria i la navegació, i la prestació de serveis per a empreses que exerceixen les seves activitats dins aquests àmbits. D'acord amb l'article 52 CE, s'han de regular mitjançant una norma amb rang de llei i la seva estructura interna ha de ser democràtica.

Aquestes cambres oficials es troben regulades en la Llei 3/1993, de 22 de març, bàsica de les cambres oficials de comerç, indústria i navegació (*BOE núm. 70, de 23 de març*), la qual té consideració de legislació bàsica, amb l'abast que estableix la seva DF 1a. Aquesta norma ha sofert diverses modificacions, concretament, per les lleis: 12/1996, de 30 de desembre (*BOE núm. 315, de 31 de desembre*; correcció d'errades *BOE núm. 45, de 21 de febrer de 1997*); 50/1998, de 30 de desembre (*BOE núm. 313, de 31 de desembre*; correcció d'errades *BOE núm. 109, de 7 de maig de 1999*); 51/2002, de 27 de desembre (*BOE núm. 311, de 28 de desembre*); 53/2002, de 30 de desembre (*BOE núm. 313, de 31 de desembre*; correcció d'errades *BOE núm. 81, de 4 d'abril de 2003*), i 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible (*BOE núm. 55, de 5 de març*). També ha estat modificada pel Decret llei 13/2010, de 3 de desembre, d'actuacions en l'àmbit fiscal, laboral i liberalitzadores per fomentar la inversió i la creació d'ocupació (*BOE núm. 293, de 3 de desembre*).

Pel que fa a les Illes Balears, cal esmentar que, mitjançant el Reial decret 116/1995, de 27 de gener (*BOE núm. 44, de 21 de febrer*), l'Estat va traspassar a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears les funcions i els serveis en matèria de cambres de comerç, indústria i navegació i que, mitjançant Decret 26/1995, de 23 de febrer (*BOCAIB núm. 32, de 16 de març*), la Comunitat Autònoma va assumir i distribuir aquestes competències transferides. D'acord amb l'art. 31, núm. 9 EAIB, la Comunitat Autònoma ha assumit les competències de desenvolupament legislatiu i execució de la normativa bàsica dictada per l'Estat i, d'acord amb l'art. 71, núm. 9 EAIB, es preveu la possibilitat que els consells insulars puguin assumir la competència executiva i de gestió en la matèria «cooperatives i cambres».

§25

El Parlament de les Illes Balears no ha aprovat de moment cap llei que, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, reguli de manera conjunta i integrada les cambres de comerç, indústria i navegació que despleguin les seves activitats dins l'àmbit territorial autònom.

A les Illes Balears actualment existeixen tres cambres oficials de comerç, indústria i navegació: la de Mallorca, la de Menorca i la d'Eivissa i Formentera.

La Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca es va crear en virtut de les facultats atorgades pel Decret de 9 d'abril de 1886 i mitjançant l'acta fundacional signada en data 29 de setembre de 1886, on també s'aprovaren els seus estatus inicials. Actualment, el seu règim jurídic està íntegrament sotmès a la normativa bàsica de l'Estat, atès que no hi ha normativa autonòmica d'aplicació, i al seu Reglament intern, el qual s'aprovà mitjançant la Resolució del conseller de Comerç, Indústria i Energia, de 17 de novembre de 2006, per la qual s'aprovà el Reglament de règim interior de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca (*BOIB núm. 172, de 5 de desembre*).

La Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Menorca es va crear l'11 de gener de 1906 i, com la de Mallorca, el seu règim jurídic està íntegrament sotmès a la normativa bàsica de l'Estat i al seu Reglament intern, el qual s'aprovà mitjançant la Resolució del conseller d'Agricultura, Comerç i Indústria, de dia 3 de febrer de 1997, per la qual s'aprova el Reglament interior de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Menorca (*BOCAIB núm. 28, de 6 de març*).

La Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació d'Eivissa i Formentera, es creà per segregació de la de Mallorca però, a diferència de les cambres de Mallorca i de Menorca i en tot allò no considerat normativa bàsica, es regula per la Llei 7/2006, de 3 de maig, reguladora de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació d'Eivissa i Formentera (*BOIB núm. 69, d'11 de maig*), així com pel Decret 70/2006, de 28 de juliol, de mesures per a l'aplicació de la Llei 7/2006, de 3 de maig, reguladora de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació d'Eivissa i Formentera (*BOIB núm. 107, de 29 de juliol*). El seu Reglament intern s'aprovà mitjançant la Resolució del conseller de Comerç, Indústria i Energia, de 13 de desembre de 2006, per la qual s'aprova el Reglament de règim interior provisional de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació d'Eivissa i Formentera (*BOIB núm. 188, de 30 de desembre*).

§26

LLEI 1/2003, DE 20 DE MARÇ, DE COOPERATIVES DE LES ILLES BALEARS

*(BOIB núm. 42, de 29 de març de 2003;
BOE núm. 91, de 16 d'abril de 2003)¹*

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

L'article 129.2 de la Constitució Espanyola proclama que "els poders públics han de promoure eficaçment les diverses formes de participació a l'empresa i han de fomentar, mitjançant una legislació adequada, les societats cooperatives. També han d'establir els mitjans per facilitar l'accés dels treballadors a la propietat dels mitjans de producció". Enquadrat dins el títol VII, Economia i Hisenda, constitueix una declaració programàtica que reafirma, en l'anomenada economia social, la voluntat de promoure el progrés de la cultura i l'economia que asseguri a tothom una qualitat de vida digna, i que estableixi una societat democràtica avançada. Aquestes condicions són indispensables per al desenvolupament d'un estat social i democràtic.

L'article 10.26 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, després de la reforma continguda en la Llei orgànica 3/1999, de 8 de gener, (BOE de 9 de gener de 1999)² dóna a la comunitat autònoma competència exclusiva en matèria de cooperatives, sense perjudici que, segons l'article 39.22 de l'Estatut d'autonomia³, els consells insulars tinguin la facultat d'assumir les funcions executives i la gestió sobre aquesta matèria dins el seu àmbit territorial. Aquesta circumstància implica que les Illes Balears puguin regular la seva pròpia legislació en matèria de cooperatives segons els criteris que el Parlament de les Illes Balears creguin convenients i adequats.

El Reial decret 99/1996, de 26 de gener, traspasà a la comunitat autònoma de les Illes Balears les funcions i els serveis de l'Administració de l'Estat en matèria de cooperatives.

L'objectiu d'aquesta Llei és fomentar la constitució de cooperatives i donar una resposta viable a les demandes de la societat, a més d'aconseguir la consolidació econòmica de les ja existents. Per això, s'ha tractat d'aconseguir una major flexibilització del règim econòmic i societari potenciant fórmules que ajudin a augmentar el finançament d'aquestes entitats.

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 7/2005, de 21 de juny, de reforma de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears (BOIB núm. 99, de 30 de juny), i per la Llei 5/2011, de 31 de març, de modificació de la Llei 1/2003, de 20 de març, de cooperatives de les Illes Balears (BOIB núm. 53, de 9 d'abril de 2011).

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 30 EAIB (§1).

³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 71, núm. 9 EAIB (§1).

§26

La Llei s'estructura en 3 títols, amb 152 articles, 11 disposicions addicionals, 4 disposicions transitòries, 1 derogatòria i 3 disposicions finals. A continuació es relaten els aspectes més destacats d'aquesta.

En primer lloc, es defineix conceptualment la societat cooperativa i delimita l'àmbit d'aplicació en funció del domicili i de les activitats que es desenvolupin, amb caràcter principal, dins el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Es fixa en tres el nombre de socis necessaris per crear una cooperativa i s'estableix la possibilitat que la cooperativa pugui realitzar operacions amb tercers no socis, respectant les limitacions de caràcter estatutari, fiscal o sectorial existents.

A continuació la Llei recull el procediment constituït de la societat cooperativa des de l'inici fins a l'adquisició de personalitat jurídica, i possibilita que es demani la qualificació prèvia dels estatuts davant el registre de cooperatives de les Illes Balears. A tal efecte, la Llei preveu l'existència del registre de cooperatives i assenyalava els principis bàsics que l'han de regir, i en deixa l'ordenació per a un desplegament reglamentari posterior.

Respecte al règim dels socis, la Llei regula aspectes com la capacitat, l'adquisició, els drets i les obligacions dels socis, així com els tipus, i la pèrdua de la condició de soci. És destacable el fet que les administracions i ens públics puguin ser socis d'una cooperativa per prestar serveis públics i exercir la iniciativa econòmica pública.

Els òrgans socials, integrats per l'Assemblea General, el Consell Rector i la Intervenció, constitueixen elements estructurals de la persona jurídica necessaris per al seu funcionament, és configuren com a vehicles de l'expressió i manifestació de la voluntat dels socis i exerceixen el govern i l'administració de la societat.

En relació als aspectes econòmics es regulen el capital social mínim, el règim d'aportacions, l'interès fix i limitat d'aquestes i la seva actualització i transmissió amb criteris que incentiven i faciliten les aportacions tant dels socis com dels associats, respectant la naturalesa i els principis cooperatius. Finalment, es possibilita la creació d'un fons de reserva per a garantir les aportacions dels socis a la cooperativa.

Una novetat d'aquesta llei és la regulació del balanç social que ha de permetre avaluar l'acompliment dels objectius fixats, la participació social, les col·laboracions amb d'altres cooperatives, les aportacions a l'entorn social, així com el diagnòstic de les fortaleses i debilitats de la cooperativa.

Respecte a les classes de cooperatives, la Llei regula i dona cobertura a les particularitats que caracteritzen les cooperatives agràries, i tracta de promoure i d'incentivar la modernització agrària amb estructures que incorporin les noves tècniques d'explotació i comercialització, així com el caràcter empresarial de la cooperativa agrària. Per una altra banda, la importància de les cooperatives de treball associat i d'habitatges en l'àmbit de les Illes Balears està perfectament acreditada i reconeguda; per tant, és imprescindible potenciar-les mitjançant una legislació adequada per a la seva definitiva consolidació i implantació.

També són importants, i així queda reflectit en la Llei, les cooperatives d'iniciativa social encaminades a promoure l'esperit cooperatiu en activitats relacionades amb la sanitat, l'educació, la cultura o la integració laboral de persones que pateixen marginació o exclusió social.

La regulació continguda en aquesta llei potència l'associacionisme de les societats cooperatives i regula les unions i les federacions, garantint l'essència el moviment cooperatiu i facilitant-ne la consolidació, respectant en tot cas l'autonomia i la llibertat d'associació.

Finalment, es regula el corresponent règim sancionador, que conté la tipificació de les infraccions i estableix les correlatives sancions, així com la funció inspectora, per tal de garantir l'aplicació de la regulació continguda al llarg de la Llei.

TÍTOL I DE LA SOCIETAT COOPERATIVA

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Àmbit d'aplicació

L'àmbit d'aplicació d'aquesta llei comprèn totes les societats cooperatives, unions i federacions que desenvolupin principalment la seva activitat societària al territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears; tot això, sense perjudici que per completar i millorar els fins, puguin realitzar activitats instrumentals i tenir relacions amb tercers fora de l'àmbit territorial de les Illes Balears.⁴

Article 2. Concepte

La societat cooperativa és aquella associació autònoma de persones que s'han unit de forma voluntària per satisfer les seves necessitats i aspiracions econòmiques, socials i culturals en comú, mitjançant una empresa de propietat conjunta i de gestió democràtica.

Les cooperatives estan basades en els valors de l'autoajuda, l'autoresponsabilitat, la democràcia, la igualtat, l'equitat i la solidaritat d'acord amb la tradició dels fundadors. Els socis cooperatius fan seus els valors ètics de l'honestetat, la transparència, la responsabilitat i la vocació social.

L'estructura i funcionament de la societat cooperativa i la participació dels seus membres han d'ajustar-se als principis del cooperativisme que seran aplicats en el marc d'aquesta llei.

⁴ Vid. Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives (BOE núm. 170, de 17 de juliol).

Article 3. Principis cooperatius

Els principis cooperatius que informen aquesta llei són els següents:

- a) Adhesió voluntària i oberta.
- b) Gestió democràtica i igualtat per part dels socis.
- c) Participació econòmica dels socis.
- d) Autonomia i independència de les entitats cooperatives.
- e) Interès voluntari i limitat de les aportacions al capital social.
- f) Educació, formació i informació dels membres integrants de les cooperatives.
- g) Cooperació entre cooperatives.
- h) Interès per a la comunitat.

Article 4. Denominació

1. La denominació de la societat ha d'incloure necessàriament les paraules societat cooperativa o la seva abreviatura s. coop.

2. Cap societat cooperativa pot adoptar denominació idèntica a la d'una altra ja preexistent. La inclusió en la denominació de la referència a la classe de cooperatives no és suficient per determinar que no hi ha identitat en la denominació.

3. Les societats cooperatives no poden adoptar noms equívocs o que induïxin a confusió amb relació al seu àmbit, objecte social o classe ni amb un altre tipus d'entitat.

4. El certificat que no hi ha inscrita cap altra societat cooperativa amb idèntica denominació a la cooperativa que es pretén constituir, ha de ser expedit pel Registre de Cooperatives de les Illes Balears.

El certificat que acredita que no hi ha inscrita cap altra societat cooperativa amb idèntica denominació té una vigència màxima de quatre mesos, comptadors des de la data d'expedició.

Article 5. Domicili social

Les societats cooperatives han de tenir el seu domicili social en el territori de les Illes Balears, dintre del qual n'han d'establir la direcció administrativa i empresarial.

Article 6. Operacions amb tercers

1. Les societats cooperatives poden realitzar activitats i serveis cooperativitzats amb tercers no socis sols quan ho prevegin els estatuts i en les condicions i amb les limitacions que estableix aquesta llei per a cada classe de cooperativa i les lleis de caràcter sectorial que hi siguin d'aplicació.

2. Això no obstant, tota societat cooperativa pot ser autoritzada per realitzar o, si pertoca, ampliar activitats i serveis amb tercers, quan per circumstàncies excepcionals no imputables a aquesta en operar exclusivament amb el seus socis o amb tercers dintre dels límits establerts en la Llei en atenció a la classe de cooperativa que es tracti, suposi una disminució d'activitat que posi en perill la viabilitat econòmica. L'autorització ha de fixar el termini i la quantia per realitzar d'aquestes activitats en funció de les circumstàncies que concorrin.

La conselleria que tingui atribuïdes les competències en matèria de cooperatives ha de resoldre l'autorització a què es refereix el paràgraf anterior. Quan es tracti de cooperatives de crèdit o assegurances, serà necessari l'autorització de la conselleria competent en la matèria.

3. Els resultats, positius o negatius, que obtinguin les societats cooperatives de les operacions realitzades amb tercers, s'han d'aplicar o imputar al fons de reserva obligatori o al fons de reserva per al reemborsament d'aportacions, d'acord amb el que preveuen els articles 82 i 84 d'aquesta llei.

4. En les societats cooperatives de segon grau, els socis de les quals siguin majoritàriament d'una mateixa classe, s'han d'aplicar a les operacions amb tercers les normes que regulen la classe de societat cooperativa majoritària que integra la de segon grau.

5. Les operacions realitzades entre societats cooperatives que en formen una de segon o d'ulterior grau no tenen la consideració d'operacions amb tercers.

Article 7. Seccions

1. Els estatuts poden preveure la constitució i el funcionament de seccions amb autonomia de gestió i patrimoni separat al si de la cooperativa, per desenvolupar activitats econòmiques específiques, derivades o complementàries al seu objecte social.

Amb aquests efectes, els estatuts han de preveure una junta de socis de la secció, integrada pels que s'hi han adscrit. Se li poden delegar competències pròpies de l'assemblea general sobre les matèries que no afectin el règim general de la societat cooperativa. Els acords adoptats s'han d'incorporar al llibre d'actes de la junta de socis de la secció i obliguen tots els socis que hi estiguin inscrits, incloent-hi els dissidents i els no assistents. Els acords esmentats poden ser impugnats en els termes previstos en aquesta llei.

2. El consell rector de la cooperativa pot acordar motivadament la suspensió dels acords adoptats per la junta de socis de la secció amb efectes immediats i sense perjudici de la seva impugnació d'acord amb l'article 46 d'aquesta llei. Tant l'acord de suspensió com el d'impugnació han de constar en l'ordre del dia de la primera assemblea general que es dugui a terme després de l'acord de suspensió. Aquesta pot deixar sense efecte qualsevol de les mesures adoptades o poden entendre's ratificades en cas contrari.

3. L'afectació del patrimoni de les seccions de les resultes de les operacions que al seu si es realitzin, s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears, que s'estableix en l'article 16 d'aquesta llei, sense perjudici que consti expressament en el text dels contractes corresponents. En tot cas, persisteix la responsabilitat patrimonial universal de la cooperativa, excussió feta del patrimoni de la secció afectada i amb atenció a les disposicions que regulen la constitució per fases o promocions respecte a les cooperatives d'habitatges.

4. Les seccions han de portar obligatòriament una comptabilitat diferenciada, sense perjudici de la comptabilitat general de la cooperativa, un llibre registre de socis adscrits i un llibre d'actes de la junta de socis de la secció.

§26

5. Les cooperatives que no siguin de crèdit poden regular estatutàriament l'existència d'una secció de crèdit, la qual no gaudirà de personalitat jurídica independent de la que forma part i tindrà limitació expressa de les seves operacions actives i passives al seu si i als seus socis i associats, si pertoca.

6. En el cas que hi hagi seccions de crèdit a les cooperatives, aquestes han de sotmetre anualment els seus estats financers a auditoria externa i no poden incloure en la seva denominació les expressions cooperativa de crèdit, caixa rural o unes altres d'anàlogues, incloent-hi les abreviatures. En allò que li sigui d'aplicació, es regirà per la normativa reguladora de les cooperatives de crèdit.

Article 8. Classes de cooperatives

1. Les cooperatives de primer grau s'han de constituir acoïllint-se a qualsevol de les classes següents:

- cooperatives de treball associat
- cooperatives de consum
- cooperatives d'habitatges
- cooperatives agràries
- cooperatives d'explotació comunitària de la terra
- cooperatives de serveis
- cooperatives del mar
- cooperatives de transport
- cooperatives d'assegurances
- cooperatives sanitàries
- cooperatives d'ensenyament
- cooperatives de crèdit
- cooperatives d'inserció social.

Amb independència de la seva classe, les cooperatives poden ser denominades i qualificades d'iniciativa social.

2. És d'aplicació a les cooperatives la normativa específica fixada per a la classe de cooperativa de què es tracti, de conformitat amb el capítol XI d'aquesta llei i per les normes de caràcter general establertes en aquest títol. En tot cas, les cooperatives queden subjectes a la legislació específica aplicable en funció de l'activitat empresarial que desenvolupin.

CAPÍTOL II DE LA CONSTITUCIÓ

Article 9. Personalitat jurídica

1. La societat cooperativa s'ha de constituir mitjançant escriptura pública, que ha d'inscriure's en el registre de cooperatives de les Illes Balears. Amb la inscripció adquireix personalitat jurídica.

2. Els promotors poden optar per sol·licitar la qualificació prèvia del projecte d'estatuts davant el registre de cooperatives de les Illes Balears o atorgar directament l'escriptura pública de constitució.

Article 10. Procés de constitució

1. La cooperativa pot constituir-se o bé celebrant prèviament l'assemblea constituent o bé pel tràmit abreujat de comparèixer els socis promotors davant notari per atorgar directament l'escriptura de constitució.

2. L'assemblea constituent ha d'estar formada pels socis promotors, els quals han d'acomplir necessàriament els requisits que s'exigeixin per adquirir la condició de soci de la societat cooperativa de què es tracti.

El president i el secretari de l'assemblea constituent seran elegits entre els promotors assistents.

3. L'assemblea constituent ha de deliberar i adoptar els acords sobre tots els aspectes que siguin necessaris per atorgar l'escriptura de constitució corresponent. L'acta ha de recollir almanco els punts següents:

- a) Lloc i data de la reunió.
- b) Relació d'assistents amb les dades establertes per atorgar l'escriptura de constitució de la societat.
- c) Classe de cooperativa que s'ha de constituir.
- d) Aprovació dels estatuts socials.
- e) Designació d'entre els promotors de qui, després d'haver inscrit la societat, han d'ocupar els càrrecs del primer consell rector i l'interventor o els interventors i, si pertoca, els del comitè de recursos.
- f) Forma i terminis en què els promotors han de desemborsar la part de l'aportació obligatòria mínima per ser soci, subscripta i no desemborsada.
- g) Aprovació de la valoració de les aportacions no dineràries, si les hi ha.
- h) Nomenament d'entre els promotors de la persona o persones que, actuant com a gestors, han de realitzar els actes necessaris per inscriure la cooperativa projectada i per atorgar l'escriptura de constitució.

L'acta ha de ser certificada per qui va exercir les funcions de secretari de l'assemblea constituent, amb el vistiplau del seu president.

4. L'escriptura de constitució ha d'atorgar-se en el termini de dos mesos, comptadors des de la data de celebració de l'assemblea constituent o, si pertoca, des de la notificació de l'acord de qualificació prèvia del projecte d'estatuts socials.

Article 11. Nombre mínim de socis

Les cooperatives de primer grau han d'estar integrades com a mínim per tres socis. Les de segon grau almanco per dues cooperatives.

Article 12. Societat cooperativa en constitució

1. Els promotors han de reunir els requisits exigits per adquirir la condició de soci de la cooperativa, d'acord amb les normes establertes en l'article 19 d'aquesta llei per a la classe de cooperativa de què es tracti i en els seus estatuts, i han de realitzar totes les actuacions necessàries per constituir-la.

2. Els promotors de la societat cooperativa en constitució o aquells designats d'entre aquests en l'assemblea constituent, han de subscriure en

§26

nom de la societat els actes i els contractes indispensables per constituir-la, així com els que l'assemblea esmentada els encomani expressament, actuant en nom i representació de la futura societat fins que s'inscrigui en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

3. De l'acompliment dels actes i contractes subscrits en nom de la projectada societat cooperativa abans que s'inscrigui, responen solidàriament qui els ha signat.

Les conseqüències que se'n derivin han de ser assumides per la cooperativa després de la seva inscripció, així com les despeses ocasionades per obtenir-la, si han estat necessàries per constituir-se, si s'accepten expressament en el termini de tres mesos des de la inscripció o si han estat realitzades dins de les seves facultats per les persones designades per a això per tots els promotors. En aquests supòsits s'extingeix la responsabilitat solidària a què es refereix el paràgraf anterior, sempre que el patrimoni social sigui suficient per afrontar-los.

4. Mentre no s'inscrigui en el registre, la projectada societat cooperativa ha d'afegir a la denominació les paraules en constitució.

Article 13. Escripura de constitució

1. L'escripura pública de constitució de la societat cooperativa ha de ser atorgada per tots els promotors i s'hi ha d'expressar:

- a) Identitat dels atorgants.
- b) Manifestació que aquests reuneixen els requisits necessaris per ser soci.
- c) Voluntat de constituir una societat cooperativa i la classe de què es tracta.
- d) Acreditació per part dels atorgants d'haver subscrit l'aportació obligatòria mínima al capital social per ser soci i d'haver-la desemborsat almanco en la proporció exigida.
- e) El valor assignat a les aportacions no dineràries, si n'hi ha, fent-hi constar les seves dades registrals, amb detall de les realitzades pels diferents promotors.
- f) Acreditació dels atorgants que l'import total de les aportacions desemborsades no és inferior al del capital social mínim establert estatutàriament.
- g) Identificació de les persones que, en haver inscrit la societat, han d'ocupar els diferents càrrecs del primer consell rector, el d'interventor o interventors i la declaració que no estan sotmesos a causa d'incapacitat o a cap prohibició per exercir-los.
- h) Declaració que no hi ha cap altra entitat amb idèntica denominació. Amb aquest efecte, s'ha de presentar al notari el certificat acreditatiu expedit pel registre de cooperatives de les Illes Balears.
- i) Estatuts socials.

2. En l'escripura de constitució es poden incloure tots els pactes i condicions que els promotors considerin convenient establir, sempre que no s'oposin al que disposa aquesta llei.

Article 14. Contingut dels estatuts socials

1. En els estatuts s'ha de fer constar almanco:
 - a) Denominació de la societat.
 - b) Objecte social.
 - c) Domicili.
 - d) Àmbit territorial d'actuació.
 - e) Durada de la societat.
 - f) Capital social mínim.
 - g) Aportació obligatòria mínima al capital social per ser soci, forma i terminis de desemborsament i els criteris per fixar l'aportació obligatòria que han d'efectuar els nous socis que s'incorporin a la cooperativa.
 - h) Forma d'acreditar les aportacions al capital social.
 - i) Meritació o no d'interessos per les aportacions obligatòries al capital social.
 - j) Classes de socis, requisits per a la seva admissió, per a la baixa voluntària o obligatòria i règim aplicable.
 - k) Drets i deures dels socis.
 - l) Dret de reemborsament de les aportacions dels socis, així com el seu règim de transmissió.
 - m) Normes de disciplina social, tipificació de les faltes i sancions, procediment sancionador i pèrdua de la condició de soci.
 - n) Composició del consell rector, nombre d'interventors i, si pertoca, de membres del comitè de recursos, així com la durada dels càrrecs respectius.
 - o) S'han d'incloure també les exigències imposades per aquesta llei per a la classe de cooperativa de què es tracti.

2. Sense perjudici del previst en l'apartat anterior, els estatuts socials poden incorporar tota disposició que considerin convenient per al millor desenvolupament de la seva activitat, sempre amb subjecció al que estableix aquesta llei.

3. Qualsevol modificació dels estatuts s'ha de fer constar en escriptura pública, la qual s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

4. Els estatuts poden ser desplegats mitjançant un reglament de règim intern.

Article 15. Inscripció

1. Els promotors poden sol·licitar al registre de cooperatives de les Illes Balears la qualificació prèvia del projecte d'estatuts.⁵

⁵ *Vid.* nota següent.

§26

2. S'ha d'adjuntar a la sol·licitud de la qualificació prèvia esmentada dos exemplars del projecte d'estatuts, certificat que no hi ha inscrita cap altra societat amb idèntica denominació expedida pel registre de cooperatives de les Illes Balears i, si pertoca, acta de l'assemblea constituent.

3. En tot cas, els promotors o les persones que hagin estat designades d'entre aquells a l'efecte en l'escriptura de constitució, han de sol·licitar en el termini de dos mesos des del seu atorgament la inscripció de la societat en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

4. El registre de cooperatives de les Illes Balears ha d'inscriure la societat cooperativa o denegar-ne la inscripció en el termini de seixanta dies des de la presentació de l'escriptura de constitució i ha de notificar a les persones interessades els motius pels quals es denega i els recursos de què disposen contra la resolució. Si no hi ha resolució expressa del registre en el termini esmentat, la sol·licitud s'ha d'entendre desestimada per silenci negatiu.

5. Si la sol·licitud es produeix transcorreguts sis mesos, és precís adjuntar la ratificació de l'escriptura de constitució en document públic. Entre la data de ratificació del document públic i la data de la sol·licitud d'inscripció en el registre de cooperatives no pot transcórrer més d'un mes.

6. Havent transcorregut dotze mesos des de l'atorgament de l'escriptura de constitució sense que s'hagi inscrit la societat, el registre de cooperatives pot denegar la inscripció amb caràcter definitiu.

CAPÍTOL III DEL REGISTRE DE COOPERATIVES⁶

Article 16. Organització i eficàcia

1. El registre de cooperatives de les Illes Balears és públic i està adscrit a la conselleria competent en matèria de cooperatives.

El registre de cooperatives de les Illes Balears és únic i tindrà la seva seu a Palma. Es poden establir les delegacions que es considerin convenients i, en tot cas, n'hi ha d'haver una a Menorca i una altra a Eivissa. Per raó de la matèria hi poden haver altres seccions del registre de cooperatives, en atenció a la seva classe i competència.

2. L'eficàcia del registre de cooperatives de les Illes Balears ve definida pels principis de publicitat formal i material, legalitat, legitimació o presumpció de validesa i d'exactitud, prioritat i tracte successiu.

La publicitat es farà efectiva mitjançant el certificat del contingut dels assentaments expedit pel registre de cooperatives de les Illes Balears o per una

⁶ Vid. Decret 65/2006, de 14 de juliol, pel qual s'aprova el Reglament d'organització i funcionament del Registre de Cooperatives de les Illes Balears (BOIB núm. 104, de 25 de juliol).

simple nota informativa. El certificat serà l'únic mitjà d'acreditar fefaentment el contingut dels assentaments registrals.

Els títols i documents subjectes a inscripció i no inscrits no produeixen efectes davant tercers de bona fe i qui va incórrer en l'omissió no pot invocar-ne la falta d'inscripció.

3. Tots els documents subjectes a inscripció en el registre de cooperatives de les Illes Balears s'han de sotmetre a qualificació, a fi que només hi accedeixin els títols que hagin acomplert els preceptes legals i estatutaris de caràcter imperatiu. La qualificació s'ha de fer en vista dels documents presentats i dels assentaments fets en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

4. Els assentaments del registre de cooperatives de les Illes Balears produeixen efectes mentre no s'inscrigui la declaració d'inexactitud o nul·litat, la qual no pot perjudicar els drets de tercers de bona fe adquirits conforme al contingut del registre.

Article 17. Funcions del registre de cooperatives de les Illes Balears

El registre de cooperatives de les Illes Balears assumeix les funcions següents:

- a) Qualificar, inscriure i certificar els actes als quals es refereix aquesta llei.
- b) Legalitzar els llibres obligatoris de les entitats cooperatives.
- c) Rebre en dipòsit els comptes anuals, així com el certificat acreditatiu del nombre de socis al tancament de l'exercici econòmic.
- d) Rebre en dipòsit, en cas de liquidació de la cooperativa, els llibres i la documentació social.
- e) Expedir certificats sobre la denominació de les cooperatives.
- f) Dictar instruccions i resoldre les consultes que siguin de la seva competència.
- g) Qualsevol altra atribuïda per aquesta llei o per les seves normes de desplegament.

Article 18. Normes supletòries

Quant a terminis, recursos, personar-se en l'expedient, representació i les altres matèries referides al registre de cooperatives de les Illes Balears no regulades expressament en aquesta llei o en les seves normes de desplegament, hi és aplicable la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i de procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, o la que és d'aplicació segons la normativa autonòmica sobre la matèria.⁷

⁷ Vid. art. 31, 32 i 47 a 50 LRJPAC i títols IV i V LRJCA (§13).

CAPÍTOL IV DELS SOCIS

SECCIÓ 1a DEL RÈGIM JURÍDIC

Article 19. Persones que poden ser sòcies

1. Poden ser sòcies tant les persones físiques com les jurídiques, públiques o privades, amb les excepcions específiques que estableix aquesta llei per a cada classe de cooperativa.

Qualsevol administració o ens públic amb personalitat jurídica pot ser soci d'una cooperativa per prestar serveis públics o per exercir atribucions que tinguin reconegudes en l'ordenament jurídic i per exercir la iniciativa econòmica pública, sempre que no suposi exercir autoritat pública.

2. Els estatuts han d'establir els requisits necessaris per adquirir la condició de soci, d'acord amb aquesta llei. En tot cas, ningú no pot pertànyer a una cooperativa a títol d'empresari, contractista, capitalista o un altre d'anàleg, respecte d'aquella o dels socis com a tals.

Article 20. Drets dels socis

1. Els socis poden exercir tots els drets reconeguts legalment o estatutàriament.

2. En especial tenen dret a:

- a) Assistir a les reunions, participar en els debats, formular propostes segons la regulació estatutària i votar les propostes que se'ls sotmetin a l'assemblea general i als altres òrgans col·legiats dels quals formin part.
- b) Ser elector i ser elegible per als càrrecs dels òrgans socials.
- c) Participar en totes les activitats de la cooperativa, en especial les formatives i educatives, sense discriminacions.
- d) El retorn cooperatiu, si pertoca.
- e) L'actualització, quan procedeixi, i la liquidació de les aportacions al capital social, així com a percebre interessos per aquestes.
- f) La baixa voluntària.
- g) Rebre la informació necessària per exercir els seus drets i per acomplir les seves obligacions.
- h) La formació professional adequada per realitzar la seva feina, únicament en el cas dels socis treballadors i els socis de treball.

Article 21. Obligacions i responsabilitat dels socis

1. Els socis estan obligats a acomplir els deures legals i estatutaris.

2. En especial, els socis tenen les obligacions següents:

- a) Assistir a les reunions de l'assemblea general i dels altres òrgans als quals siguin convocats.

- b) Acomplir els acords vàlidament adoptats pels òrgans socials de la cooperativa, sense perjudici del que disposa aquesta llei per al cas que l'acord impliqui assumir obligacions o càrregues greument oneroses no previstes en els estatuts.
- c) Participar en les activitats cooperativitzades que desenvolupa la societat per complir la seva finalitat social en la quantia mínima obligatòria establerta en els seus estatuts. Quan hi hagi causa justificada, el consell rector pot alliberar d'aquesta obligació al soci en la quantia que sigui procedent i segons les circumstàncies que concorrin.
- d) Guardar secret sobre els assumptes i dades de la cooperativa la divulgació dels quals puguin perjudicar els interessos socials lícits.
- e) Acceptar els càrrecs per als quals sigui elegit, llevat de causa justa d'excusa.
- f) Acomplir amb les obligacions econòmiques que li corresponguin.
- g) No realitzar activitats competitives amb les activitats empresarials que desenvolupi la cooperativa, llevat d'autorització expressa del consell rector.
- h) Participar en totes les activitats formatives i educatives de la cooperativa.

3. La responsabilitat del soci pels deutes socials està limitada a les aportacions al capital social que hagués subscrit, estiguin o no desemborsades en la seva totalitat.

Això no obstant, el soci que sigui declarat baixa a la cooperativa ha de respondre personalment pels deutes socials, amb l'exclusió prèvia de l'haver social, durant cinc anys des de la pèrdua de la condició de soci, per les obligacions contraetes per la cooperativa anteriorment a la seva baixa, fins a l'import reemborsat de les seves aportacions al capital social.

Article 22. Dret d'informació

1. Tot soci de la cooperativa pot exercir el dret d'informació en els termes previstos en aquesta llei, en els estatuts o en els acords de l'assemblea general.

2. El soci té dret com a mínim a:

- a) Rebre còpia dels estatuts socials i, si n'hi ha, del reglament de règim intern i de les seves modificacions, amb menció expressa del moment de l'entrada en vigor d'aquestes.
- b) Lliure accés als llibres de registre de socis de la cooperativa i al llibre d'actes de l'assemblea general i, si ho sol·licita, el consell rector ha de proporcionar-li còpia certificada dels acords adoptats en les assemblees generals.
- c) Rebre del consell rector, si ho sol·licita, una còpia certificada dels acords del consell que l'afectin, individualment o particularment i, en tot cas, que se li mostri i aclareixi, en un termini no superior a un mes, l'estat de la seva situació econòmica en relació amb la cooperativa.

§26

- d) Examinar en el domicili social i en aquells centres de treball que determinin els estatuts, en el termini comprès entre la convocatòria de l'assemblea i la seva celebració, els documents que s'hi sotmetran i, en particular, els comptes anuals, l'informe de gestió, la proposta de distribució de resultats i l'informe dels interventors o l'informe d'auditoria, segons els casos.
- e) Sol·licitar per escrit anteriorment a la celebració de l'assemblea o verbalment en el seu transcurs, l'ampliació de tota la informació que consideri necessària en relació amb els punts continguts en l'ordre del dia. Els estatuts han de regular el termini mínim d'antelació per presentar en el domicili social la sol·licitud per escrit i el termini màxim en què el consell rector pot respondre fora de l'assemblea, per la complexitat de la petició formulada.
- f) Sol·licitar per escrit i rebre informació sobre la marxa de la cooperativa en els termes previstos en els estatuts i, en particular, sobre la que afecti els seus drets econòmics o socials. En aquest supòsit, el consell rector ha de facilitar la informació sol·licitada en el termini d'un mes o, si es considera que és d'interès general, en l'assemblea més pròxima a celebrar, incloent-la en l'ordre del dia.
- g) Quan el deu per cent dels socis de la cooperativa o, si aquesta en té més de mil, cent socis sol·licitin per escrit al consell rector la informació que considerin necessària, aquest ha de proporcionar-la també per escrit en un termini no superior a un mes.

3. En els supòsits dels apartats e), f) i g) del punt anterior, el consell rector pot negar la informació sol·licitada mitjançant resolució motivada i per escrit, quan proporcionar-la posi en greu perill els interessos legítims de la cooperativa o quan la petició constitueixi obstrucció reiterada o abús manifest per part dels socis sol·licitants. Això no obstant, aquestes excepcions no són procedents quan la informació hagi de proporcionar-se en l'acte de l'assemblea i aquesta doni suport a la sol·licitud d'informació per més de la meitat dels vots presents i representats i, en els altres supòsits, quan així ho acordi el comitè de recursos o, si de cas en manca, l'assemblea general com a conseqüència del recurs interposat pels socis sol·licitants de la informació.

En tot cas, la negativa del consell rector a proporcionar la informació sol·licitada pot ser impugnada pels sol·licitants pel procediment a què es refereix aquesta llei. A més, respecte als supòsits de les lletres a), b) i c) de l'apartat anterior d'aquest article, poden acudir al procediment previst en la Llei processal civil vigent.

Article 23. Admissió de nous socis

1. Per adquirir la condició de soci, és necessari subscriure l'aportació obligatòria al capital social que li correspongui, efectuar el seu desemborsament en la forma i terminis establerts estatutàriament i abonar, quan procedeixi, la quota d'ingrés d'acord amb el que disposa l'article 77 d'aquesta llei.

2. La sol·licitud per adquirir la condició de soci s'ha de formular per escrit al consell rector, que ha de resoldre i comunicar la seva decisió en un termini no superior a tres mesos, comptador des que s'ha rebut aquella, i ha de donar publicitat de l'acord en la forma establerta estatutàriament. Havent transcorregut el termini sense haver-se adoptat la decisió, s'entén estimada.

3. L'acord d'admissió pot ser impugnat pel nombre de socis i en la forma determinada estatutàriament i és preceptiva l'audiència a la persona interessada.

Havent-se denegat l'admissió, que ha de ser motivada i per escrit, el sol·licitant pot recórrer en el termini d'un mes, comptador des de la data de notificació de l'acord del consell rector, davant el comitè de recursos o, si de cas en manca, davant l'assemblea general. El comitè de recursos ha de resoldre en un termini màxim d'un mes, comptador des de la presentació de la impugnació i l'assemblea general, en la primera reunió que es realitzi. En ambdós supòsits és preceptiva l'audiència a la persona interessada.

L'adquisició de la condició de soci queda en suspens fins que hagi transcorregut el termini per recórrer l'admissió o, si aquesta és recorreguda, fins que resolgui el comitè de recursos o, si pertoca, l'assemblea general.

Article 24. Baixa voluntària del soci

1. El soci pot donar-se de baixa voluntàriament de la cooperativa en qualsevol moment, mitjançant preavis per escrit al consell rector. El termini de preavis, el qual han de fixar els estatuts, no pot ser inferior a tres mesos ni superior a sis. El seu incompliment pot donar lloc a la indemnització de danys i perjudicis corresponent.

La qualificació i la determinació dels efectes de la baixa és competència del consell rector, el qual ha de formalitzar-la en el termini de tres mesos, comptador des de la data d'efecte de la baixa —llevat que els estatuts estableixin un termini diferent—, mitjançant escrit motivat que ha de ser comunicat al soci interessat. Havent transcorregut el termini esmentat sense que el consell rector hagi resolt, el soci pot considerar la seva baixa com a justificada als efectes de la seva liquidació i reemborsament d'aportacions al capital, tot això sense perjudici del que preveu l'article 76 d'aquesta llei.

2. Els estatuts poden exigir el compromís del soci de no donar-se de baixa voluntàriament sense causa justa fins al final de l'exercici econòmic en què vulgui causar baixa, o fins que hagi transcorregut des de la seva admissió el temps que fixin els estatuts, el qual no pot ser superior a cinc anys. Això no obstant, per acord de l'assemblea general es poden establir uns altres compromisos de permanència específics en funció de les obligacions que posteriorment a l'ingrés siguin assumides pels socis a través de l'òrgan esmentat.

Les baixes que es produeixin dins dels terminis de permanència tenen la consideració de baixes no justificades, llevat que el consell rector, atenent les circumstàncies del cas, acordin motivadament el contrari. En cas de baixa injustificada per incompliment del termini de preavis, el consell rector pot

§26

entendre com a data d'efectes de la baixa, quant al termini de liquidació i reemborsament d'aportacions, el de l'acabament de tal període.

3. El soci que hagi salvat expressament el seu vot o estigui absent i disconforme amb qualsevol acord de l'assemblea general, que impliqui l'assumpció d'obligacions o càrregues greument oneroses no previstes en els estatuts, pot donar-se de baixa, que té la consideració de justificada, mitjançant escrit dirigit al consell rector dins dels quaranta dies, comptadors des de l'endemà de la recepció de l'acord.

Article 25. Baixa obligatòria del soci

1. S'han de declarar baixa obligatòria els socis que perdin els requisits exigits per ser-ho segons aquesta llei o els estatuts de la cooperativa.

El consell rector, amb l'audiència prèvia de la persona interessada, ha d'acordar la baixa obligatòria o bé d'ofici, o bé a petició de qualsevol altre soci o del mateix afectat.

L'acord del consell rector és executiu des que es notifiqui la ratificació del comitè de recursos o, si de cas en manca, de l'assemblea general, o hagi transcorregut el termini per recórrer davant seu sense haver-ho fet. Això no obstant, pot establir amb caràcter immediat la suspensió cautelar de drets i obligacions del soci fins que l'acord sigui executiu si així ho preveuen els estatuts, els quals han de determinar l'abast de la suspensió esmentada. El soci conserva el dret de vot a l'assemblea general mentre l'acord no sigui executiu.

2. El soci disconforme amb l'acord motivat del consell rector sobre la qualificació i els efectes de la seva baixa pot impugnar-ho mitjançant el procediment establert en l'article 54 d'aquesta llei.

SECCIÓ 2a DEL SOCI DE TREBALL

Article 26. Concepte

En les societats cooperatives de primer grau que no siguin de treball associat o d'explotació comunitària de la terra i, en les de segon o d'ulterior grau, els estatuts poden preveure l'admissió de socis de treball que siguin persones físiques, l'activitat cooperativitzada dels quals consistirà en la prestació del seu treball personal a la cooperativa.

Article 27. Règim jurídic

1. Són d'aplicació als socis de treball les normes establertes en aquesta llei per als socis treballadors de les cooperatives de treball associat, amb les excepcions establertes en aquesta secció.

2. Els estatuts de les cooperatives que prevegin l'admissió de socis de treball, han de fixar els criteris que n'assegurin la participació equitativa i ponderada en les obligacions i drets de naturalesa social i econòmica.

En tot cas, les pèrdues determinades en funció de l'activitat cooperativitzada de prestació de treball desenvolupada pels socis de treball s'han d'imputar al

fons de reserva i, si de cas en manca, als socis usuaris, en la quantia necessària per assegurar als socis de treball una retribució mínima igual al setanta per cent de les retribucions satisfetes a la zona pel mateix treball i, en tot cas, no inferior al salari mínim interprofessional.

3. Si els estatuts preveuen un període de prova per als socis de treball, aquest no és procedent si el nou soci porta a la cooperativa com a treballador per compte d'altri el temps que correspon al període de prova.

4. Els socis de treball poden formar part del consell rector en la forma prevista en aquesta llei.

SECCIÓ 3a DE LES NORMES DE DISCIPLINA SOCIAL

Article 28. Principi de tipicitat

Els socis només poden ser sancionats per les faltes tipificades prèviament en els estatuts, que s'han de classificar en lleus, greus i molt greus.

Article 29. Prescripció

1. Les infraccions lleus comeses pels socis prescriuen al mes; les greus, als dos mesos, i les molt greus, als tres mesos.

2. Els terminis començaran a computar-se a partir de la data en què el consell rector va tenir coneixement de la seva comissió i, en tot cas, a l'any d'haverse comès.

3. La prescripció de les infraccions s'interromp per la incoació del procediment sancionador, però només en el cas que en el mateix recaigui resolució d'aquesta, i es notifiqui en el termini de tres mesos des que es va iniciar.

4. El termini s'interromp en incoar-se el procediment sancionador i corre de nou si en el termini de tres mesos no es dicta i notifica la resolució.

Article 30. Procediment sancionador

Els estatuts han d'establir els procediments sancionadors i els recursos que siguin procedents respectant les normes següents:

- a) La facultat sancionadora és competència indelegable del consell rector.
- b) En tots els supòsits és preceptiva l'audiència prèvia de les persones interessades, als efectes de la qual aquests han de disposar d'un termini mínim de deu dies per presentar les al·legacions, les quals han de realitzar-se per escrit en els casos de faltes greus o molt greus.
- c) L'acord de sanció pot ser impugnat en el termini d'un mes, comptador des de la notificació davant el comitè de recursos, el qual ha de resoldre en el termini de dos mesos o, si de cas en manca, davant de l'assemblea general, la qual ha de resoldre en la primera sessió que celebri. Havent transcorregut els terminis esmentats sense haver-se resolt i notificat el recurs, s'entén que aquest ha estat estimat.

§26

En el supòsit que la impugnació no sigui admesa o es desestimi, es pot recórrer en el termini d'un mes des de la seva no admissió o notificació davant del jutge de Primera Instància pel curs processal previst en l'article 46 d'aquesta llei.

Article 31. Suspensió de drets

1. La sanció de suspendre el soci en els seus drets s'ha de regular en els estatuts socials per al supòsit en què el soci estigui al descobert de les seves obligacions econòmiques o no participi en les activitats cooperativitzades.

2. En cap cas aquesta sanció pot afectar els drets següents: informació, percebre retorn, meritació d'interessos per les seves aportacions al capital social i la seva actualització.

Article 32. Expulsió

1. L'expulsió dels socis només és procedent per falta molt greu.

2. L'acord d'expulsió serà executiu després que el ratifiqui el comitè de recursos o, si de cas en manca, l'assemblea general mitjançant votació secreta o quan hagi transcorregut el termini per recórrer davant seu sense haver-ho fet. Això no obstant, pot aplicar-se el règim de suspensió cautelar previst en l'article 25 d'aquesta llei.

CAPÍTOL V DE L'ASSOCIAT

Article 33. Concepte

1. Els estatuts poden preveure l'existència d'associats a la cooperativa, persones físiques o jurídiques que, sense poder desenvolupar o participar en l'activitat cooperativitzada, poden contribuir a la consecució del seu objecte social mitjançant aportacions al capital. Aquestes aportacions són de caràcter voluntari.

2. Una mateixa persona no pot tenir simultàniament en la mateixa cooperativa la condició de soci i d'associat.

Article 34. Admissió i baixa

1. La sol·licitud d'admissió com a associat s'ha de formular per escrit al consell rector. Aquest resol sense possibilitat de recurs, llevat que el sol·licitant hagi tingut amb anterioritat immediata la condició de soci. En aquest cas pot recórrer davant de l'assemblea general en el termini màxim de vint dies.

Per adquirir la condició d'associat és necessari desemborsar l'aportació econòmica que fixi l'assemblea general a proposta del consell rector. Aquestes aportacions, que formen part del capital social, s'han d'acreditar mitjançant títols nominatius i especials que s'han de reflectir en comptes diferents a les dedicades a les aportacions dels socis.

2. L'associat pot donar-se de baixa voluntàriament a la cooperativa en qualsevol moment, mitjançant comunicació per escrit al consell rector. Això no obstant, els estatuts poden exigir el compromís de l'associat de no donar-se de baixa a la cooperativa fins que hagi transcorregut des de la seva admissió el temps que aquests fixin, el qual no pot ser superior a tres anys.

3. Les cooperatives, mentre tinguin associats, no poden suprimir aquesta figura dels seus estatuts socials.

4. És d'aplicació als associats les normes de disciplina social que regula aquesta llei per als socis, amb les particularitats pròpies del seu règim jurídic.

Article 35. Règim jurídic

1. S'aplica als associats el mateix règim jurídic previst en aquesta llei per als socis, amb les excepcions contingudes en els apartats següents.

2. En especial, els associats tenen dret a:

- a) Realitzar noves aportacions de caràcter voluntari al capital social.
- b) Participar en l'assemblea general amb veu i un conjunt de vots que, sumats entre si, no representin més del trenta per cent de la totalitat dels vots dels socis existents en la cooperativa en la data de la convocatòria de l'assemblea general.
- c) Percebre l'interès que es pacti per a les seves aportacions al capital social. Aquest no pot ser inferior al percebut pels socis i no pot superar en cinc punts l'interès legal del diner.
- d) En el cas que ho prevegin els estatuts, ser membre del consell rector en les condicions previstes en l'article 49 d'aquesta llei.

3. Els associats no poden en cap cas:

- a) Desenvolupar o participar en l'activitat cooperativitzada.
- b) Percebre retorn cooperatiu.
- c) Superar en el seu conjunt el quaranta per cent d'aportacions al capital social.
- d) Actualitzar les seves aportacions al capital social, en els casos en què ho autoritzi la normativa corresponent sobre actualització de balanços.

CAPÍTOL VI DELS ÒRGANS DE LA SOCIETAT COOPERATIVA

Article 36. Determinació

1. Són òrgans necessaris de les societats cooperatives:

- a) Assemblea general.
- b) Consell rector.
- c) Interventors.

2. La societat cooperativa pot preveure l'existència d'un comitè de recursos i unes altres instàncies de caràcter consultiu o assessor, les funcions dels quals han de determinar-se en els estatuts i no poden coincidir en cap cas amb les pròpies dels òrgans socials.

SECCIÓ 1a
DE L'ASSEMBLEA GENERAL

Article 37. Assemblea general

1. L'assemblea general constituïda pels socis de la cooperativa i, si pertoca, pels associats és l'òrgan suprem d'expressió de la voluntat social en les matèries el coneixement de les quals li atribueix aquesta llei i els estatuts.

2. Els acords adoptats per l'assemblea general d'acord amb la llei i els estatuts, obliguen tots els socis i associats assistents i els que no han participat en la reunió.

Article 38. Classes d'assemblees generals

1. Les assemblees generals poden ser ordinàries i extraordinàries.

2. L'assemblea general ordinària és aquella que, havent de reunir-se anualment dins dels sis mesos següents al tancament de l'exercici econòmic anterior, té com a objecte la censura de la gestió social, i l'aprovació, si és procedent, del balanç social, dels comptes anuals i distribució dels excedents o imputació de pèrdues, així com establir la política general de la cooperativa. Sense perjudici d'això avantdit, en l'ordre del dia de l'assemblea general ordinària es pot incloure, a més, qualsevol altre assumpte propi de la cooperativa.

3. Tota assemblea que no fos la prevista en el paràgraf anterior té la consideració d'extraordinària.

4. En el supòsit que l'assemblea general ordinària se celebri fora del termini previst en aquesta llei, aquesta és vàlida, sense perjudici de les responsabilitats que pertocuin al consell rector, tant davant els socis com davant l'entitat.

Article 39. Competències

1. Són competència de l'assemblea general tots els assumptes propis de la cooperativa, encara que la tinguin atorgada uns altres òrgans socials. En aquest darrer supòsit, és necessari que l'acord sigui adoptat per més dels dos terços de socis o associats que estiguin presents o representats en l'assemblea, sempre que aquesta representació sigui superior, alhora, al cinquanta per cent dels socis que formin part de la cooperativa.

2. Són competència exclusiva i indelegable de l'assemblea general els acords que s'hagin d'adoptar sobre les matèries següents:

- a) Nomenar i revocar els membres del consell rector, interventors, liquidadors i membres del comitè de recursos quan ho prevegin els estatuts socials, així com nomenar els auditors de comptes.
- b) Aprovar la gestió social i el balanç social i dels comptes i distribuir els excedents o imputar les pèrdues.
- c) Establir noves aportacions obligatòries, voluntàries i actualitzar les aportacions, així com de les quotes d'ingrés i periòdiques.
- d) Emetre obligacions, títols participatius i uns altres finançaments, segons el que preveu aquesta llei.

- e) Modificar els estatuts socials.
- f) Aprovar i modificar el reglament de règim interior.
- g) Fusionar, escindir, dissoldre i reactivar, si pertoca, la cooperativa.
- h) Aprovar el balanç final de liquidació; constituir cooperatives de primer, segon o ulterior grau; crear, adherir o separar als consorcis, les federacions i les associacions; crear i extingir seccions de la cooperativa; participar en empreses no cooperatives, i constituir grups cooperatius o adherir-s'hi.
- i) Alienar, cedir, traspassar o constituir algun dret real de garantia sobre l'empresa o d'alguna part seva que tingui la consideració de centre de treball o d'algun dels seus béns, drets o activitats que suposin modificacions substancials en l'estructura econòmica, organitzativa o funcional de la cooperativa.
- j) Exercir l'acció de responsabilitat contra els membres del consell rector, interventors, liquidadors i auditors, així com transgir-hi o renunciar-hi.
- k) Establir la política general de la cooperativa, així com prendre acords respecte de qualsevol acte que fos establert en norma legal o estatutària.

3. Són nuls de ple dret tots els acords que sobre les matèries esmentades siguin adoptats per qualsevol altre òrgan social o de manera diferent a l'establerta en aquesta llei.

4. Sense perjudici de l'avantdit, és competència de l'assemblea general conèixer i resoldre els recursos que, si no hi ha comitè de recursos, es formulin davant seu per persones legitimades per a això.

5. D'acord amb l'article 65 d'aquesta llei, l'assemblea general pot conèixer potestativament dels recursos que se li plantegin.

6. En ambdós supòsits si l'assemblea general no ha resolt expressament en el termini establert en aquesta llei, el recurs s'ha d'entendre estimat.

Article 40. Convocatòria

1. L'assemblea general ordinària ha de ser convocada pel consell rector dins dels sis mesos següents al tancament de cada exercici econòmic. Si transcorre el termini esmentat sense haver-hi convocatòria, la efectuaran els interventors en la forma prevista en l'article 58 d'aquesta llei.

Si transcorre un mes des de l'acabament del termini legal per a la convocatòria sense que cap òrgan social competent l'hagi fet, qualsevol soci o associat pot sol·licitar-la al jutge competent.

Sempre que hi hagi motivació i a petició del consell rector o dels interventors, el termini legal per convocar l'assemblea general ordinària, pot ser prorrogat per l'òrgan competent de l'Administració de la comunitat autònoma, sense perjudici de les facultats conferides als interventors en aquesta llei.

2. El consell rector ha de convocar l'assemblea general extraordinària sempre que ho estimi convenient per als interessos socials i quan ho sol·liciti un nombre de socis o associats que representi almanco el vint per cent dels que formen part de la cooperativa.

En aquest darrer supòsit, la convocatòria s'ha de fer ineludiblement durant els quinze dies següents a la data en què ha estat sol·licitada de forma fefaent al consell rector, i s'ha d'incloure necessàriament en l'ordre del dia tots els assumptes que han estat objecte de petició en la sol·licitud.

Si no es du a terme la convocatòria, els sol·licitants poden efectuarla lliurant l'ordre del dia al consell rector per informar els socis mitjançant publicació.

3. La convocatòria de l'assemblea general s'ha d'efectuar amb una antelació mínima de quinze dies a la data de la sessió i abans de dos mesos del dia en què es convoca. A aquests efectes, s'ha de notificar a cada soci i a cada associat en la forma que estableixin els estatuts i hi ha de constar justificació documental expedida pel secretari del consell rector de la tramesa de les comunicacions en el termini previst.

Quan la convocatòria de l'assemblea general afecti cooperatives de més de dos-cents cinquanta socis, s'ha de fer mitjançant anunci públic en el domicili social, en cada un dels centres en què desenvolupi l'activitat la cooperativa i en un dels diaris de més circulació de l'illa del domicili social de la cooperativa i, si és procedent, en la forma prevista pels estatuts socials.

4. La convocatòria ha d'expressar clarament: denominació i domicili de la cooperativa; ordre del dia; lloc, dia i hora de la sessió, tant en primera com en segona convocatòria i l'interval de temps entre les dues, d'acord amb els estatuts.

Així mateix, en la convocatòria s'ha de fer constar la relació completa d'informació o documentació que estigui a disposició dels socis en la forma que determinin els estatuts.

Article 41. Constitució i funcionament de l'assemblea general

1. L'assemblea general té caràcter d'universal quan hi són presents o representats tots els socis i associats de la cooperativa i decideixen per unanimitat la seva celebració i els assumptes que s'hi han de tractar.

2. La reunió de l'assemblea general ha de celebrar-se, llevat de la que tingui caràcter d'universal, al lloc on estigui ubicat el domicili social de la cooperativa. Tanmateix, els estatuts poden preveure els criteris que el consell rector ha de tenir en compte per celebrar l'assemblea general en un lloc diferent al del domicili social quan concorri una causa justificada.

Només tenen dret a assistir a l'assemblea general tots els socis i els associats de la cooperativa que ho siguin en la data de l'anunci de la convocatòria, i que en la data de celebració continuïn essent-ho i no estiguin suspesos de l'exercici d'aquest dret.

3. L'assemblea general està vàlidament constituïda quan assisteixin en primera convocatòria, presents o representats, com a mínim la meitat més un dels socis de la cooperativa. En segona convocatòria quan assisteixin, presents o representats, com a mínim un deu per cent dels vots socials o cent vots socials.

Si la cooperativa té associats no queda vàlidament constituïda l'assemblea general quan el total dels vots presents i representats dels socis és inferior a la dels associats.

Correspon al president de la cooperativa o a qui actui en lloc seu, assistit pel secretari del consell rector, el còmput d'assistència i la declaració que l'assemblea general queda constituïda d'acord amb les previsions establertes a l'efecte.

4. L'assemblea general està presidida pel president del consell rector, que també ho és de la cooperativa o, si de cas en manca, el vicepresident. En absència de tots dos, pel soci que decideixi la mateixa assemblea. Actuarà com a secretari el secretari del consell rector o, si de cas en manca, el soci elegit per l'assemblea general.

Quan en l'ordre del dia figurin assumptes que afectin directament les persones que hagin d'exercir les funcions de president o de secretari, aquestes s'han d'encomanar als socis que l'assemblea elegeixi.

5. Les funcions específiques del president de l'assemblea són:

- a) Fer el còmput d'assistència i proclamar la constitució de l'assemblea general.
- b) Dirigir les deliberacions.
- c) Mantenir l'ordre de la sessió, podent expulsar els assistents que facin obstrucció o faltin al respecte a l'assemblea o a algun dels assistents. L'expulsió ha de ser motivada i s'ha de reflectir a l'acta.
- d) Vetllar per l'acompliment de les formalitats legals.

6. Les votacions han de ser secretes quan tinguin per finalitat l'exclusió d'un soci, l'elecció o la revocació dels membres dels òrgans socials, l'acord per exercir l'acció de responsabilitat contra els membres esmentats, així com l'acord de transigir o de renunciar a l'exercici d'aquesta acció.

Igualment, quan ho sol·licitin un deu per cent dels socis i associats, presents o representats, ho estableixi aquesta llei o els estatuts socials, els acords sobre qualsevol punt de l'ordre del dia s'han d'adoptar mitjançant votació secreta.

7. Els estatuts socials han de regular el procediment a seguir en el cas que en acabar una jornada no finalitzi la celebració d'una assemblea. És competència de l'assemblea acordar la pròrroga o les pròrrogues successives.

8. Si ho preveuen els estatuts socials o ho acorda l'assemblea general, poden assistir a l'assemblea, amb veu i sense vot, persones que no tinguin el caràcter de socis o associats. Aquestes persones poden haver estat convocades pel consell rector o pel president de l'assemblea en considerar convenient la seva assistència. No obstant això, si s'oposen la majoria dels assistents o el punt de l'ordre del dia que es tracti és el relatiu a elecció o revocació de càrrecs no poden assistir-hi.

Article 42. Dret al vot

1. A les cooperatives de primer grau cada soci té dret a un vot.

2. Això no obstant, per al cas de cooperatives agràries, de serveis, de transport i del mar i de segon o d'ulterior grau, els estatuts poden establir el sistema de vot plural en funció del grau de participació de cada soci en l'activitat cooperativitzada, i si pertoca, del nombre de socis de cada entitat associada, sense que cap soci pugui disposar de més d'un terç dels vots totals,

§26

llevat que la societat estigui integrada només per tres socis; en aquest cas el límit s'ha d'elevat al quaranta per cent.

3. A les cooperatives de crèdit i assegurances els és d'aplicació l'establert en la normativa especial d'aquestes entitats.⁸

4. En cap cas hi ha vot de qualitat i el conjunt dels vots dels associats no pot assolir el trenta per cent del total dels vots socials.

Article 43. Vot per representant

1. Els socis poden fer-se representar a l'assemblea per un altre soci; aquest, però, no en pot representar més de dos. La representació dels menors d'edat i d'incapacitats s'ha d'ajustar a les normes generals que li siguin d'aplicació.

2. A excepció del soci que cooperativitza el seu treball o del soci que el té impedit per alguna norma específica, els estatuts de les cooperatives, poden preveure que el soci sigui representat a l'assemblea pel seu cònjuge, o persona amb qui visquis de manera habitual o un altre familiar que tingui plena capacitat d'actuar.

3. Les persones jurídiques que tinguin la condició de socis són representades pels qui tinguin legalment la seva representació o per les persones que designin. No és lícita la representació conferida a una persona jurídica ni l'atorgada a qui la representi.

4. La representació ha d'atorgar-se per escrit i especialment per a cada assemblea. A aquests efectes, els Estatuts han d'establir les previsions que estimin oportunes per verificar l'autenticitat i la suficiència de la representació conferida.

Article 44. Adopció d'acords

1. Els acords de l'assemblea general han de ser adoptats per més de la meitat dels vots vàlidament expressats, llevat que estatutàriament s'hagi establert una majoria qualificada. No són computables els vots en blanc ni les abstencions.

2. Sense perjudici de l'avantdit, és necessària la majoria dels dos terços dels vots presents i representats per a les matèries següents:

- a) Acords de modificació d'estatuts, fusió, escissió i dissolució i, si és procedent, reactivació, així com en els altres supòsits que específicament es prevegin en aquesta llei.
- b) Emissió d'obligacions i uns altres finançaments.
- c) Alienació, cessió o traspàs de l'empresa o d'alguna de les seves parts que tingui la consideració de centre de treball, o d'algun dels seus béns, drets o activitats que suposin modificacions substancials en l'estructura econòmica, organitzativa o funcional de la cooperativa.
- d) Quan així ho prevegin els estatuts socials.

⁸ Vid. Llei 13/1989, de 26 de maig, de cooperatives de crèdit (BOE núm. 129, de 31 de maig) i Llei 30/1995, de 8 de novembre, d'ordenació i supervisió de les assegurances privades (BOE núm. 268, de 9 de novembre).

3. L'assemblea general, llevat que s'hagi constituït amb el caràcter d'universal, no pot adoptar acords sobre assumptes que no constin a l'ordre del dia, fora dels referents a la convocatòria d'una nova assemblea general, la realització de censura de comptes per part de membres de la cooperativa o d'una persona externa, l'exercici de l'acció de responsabilitat contra els membres del consell rector o la revocació d'algun càrrec social.

Article 45. Acta de l'assemblea

1. El secretari de l'assemblea general ha de redactar l'acta de la sessió. S'hi ha de fer constar:

- a) Ordre del dia.
- b) Documentació de la convocatòria.
- c) Lloc i data de les deliberacions.
- d) Nombre de socis i, si és procedent, associats, assistents presents o representats.
- e) Existència de quòrum suficient per constituir l'assemblea.
- f) Si se celebra en primera o en segona convocatòria.
- g) Resum dels assumptes debatuts.
- h) Intervencions de les quals s'ha sol·licitat que constin a l'acta.
- i) Resultats de les votacions i text dels acords adoptats.

2. La relació d'assistents ha de figurar al començament de l'acta o a l'annex firmat pel president, secretari i socis que la firmin. Pel que fa als socis representats, s'han d'incorporar a l'annex esmentat els documents que acreditin aquesta representació.

3. El president i el secretari de l'assemblea i un nombre de socis no inferior a tres, elegits per aquest d'acord amb les previsions estatutàries, han d'aprovar l'acta com a últim punt de l'ordre del dia o, si no pot ser, ho ha de fer el president dins dels quinze dies següents a la celebració de l'assemblea, en aquest darrer cas, l'aprovació de l'acta haurà de ser ratificada a l'inici de la propera assemblea.

A les cooperatives amb manco de cinc socis és suficient la firma del president, del secretari i d'un soci.

4. L'acta de la sessió ha de transcriure's al llibre d'actes de l'assemblea general en un termini no superior als deu dies següents de la seva aprovació. L'han de firmar el president i el secretari de l'assemblea i les persones que legalment o estatutàriament hagin de fer-ho.

5. Respecte als acords que per la seva naturalesa han de ser inscrits, el consell rector té la responsabilitat de presentar-los al registre en el termini d'un mes a partir de l'endemà de l'aprovació.

6. El consell rector pot requerir la presència d'un notari perquè aixequi acta de l'assemblea general. Està obligat a fer-ho sempre que, amb cinc dies hàbils d'antelació al dia previst perquè es faci l'assemblea, ho sol·liciti un grup de persones sòcies que representin almenys el 20% dels vots socials. En aquest últim cas, els acords només seran eficaços si consten en acta notarial. L'acta

§26

no s'ha de sotmetre al tràmit d'aprovació i tindrà la consideració d'acta de l'assemblea general, la qual s'ha d'incorporar al llibre d'actes.

Article 46. Impugnació d'acords

1. Són impugnables, segons les normes i dins dels terminis establerts en aquest article, els acords de l'assemblea general contraris a la llei, oposats als estatuts o els que lesionin els interessos de la cooperativa en benefici d'un o diversos socis, associats o tercers.

No és procedent la impugnació d'un acord social quan hagi estat deixat sense efecte o substituït vàlidament per un altre.

2. Són nuls de ple dret els acords contraris a la Llei. Els altres tenen el caràcter d'anul·lables.

3. Estan legitimats per exercir les accions d'impugnació d'acords anul·lables els assistents a l'assemblea que hagin fet constar en acta la seva oposició a la seva celebració o el seu vot contra l'acord adoptat, els socis i els associats absents i els que ha estat il·legítimament privats d'emetre el seu vot.

Sense perjudici de l'avantdit, poden exercir les accions d'impugnació d'acords nuls, a més dels que es relacionen en el paràgraf anterior, els socis o els associats que han votat a favor de l'acord i els que s'han abstingut, així com els tercers que acreditin interès legítim.

Els membres del consell rector, els interventors i els liquidadors estan obligats a exercir les accions d'impugnació contra els acords que siguin contraris a la llei o s'oposin als estatuts de la cooperativa.

4. L'acció d'impugnació dels acords nuls caduca en el termini d'un any, comptador a partir de la data d'adopció de l'acord o de la notificació a les persones interessades absents i, si està subjecte a inscripció al registre, des del dia en què s'ha inscrit.

L'acció d'impugnació dels acords anul·lables caduca als quaranta dies, comptadors de la mateixa manera que en l'apartat anterior.

5. Les accions d'impugnació s'han d'ajustar a les previsions establertes en els articles 118 a 121 del text refós de la Llei de societats anònimes sempre que no s'oposin a les previsions d'aquesta llei. Si a l'escrit de demanda se sol·licita la suspensió cautelar de l'acord impugnat, aquest escrit ha de ser presentat pels interventors o per un nombre de socis que representi, almanco, un vint per cent del total dels vots socials.

La sentència estimatòria de l'acció d'impugnació produeix efectes davant tots els socis, però no afectarà els drets adquirits per tercers de bona fe a conseqüència de l'acord impugnat. Si estigués inscrit, la resolució judicial ha de determinar, a més, la cancel·lació de la inscripció i la de tots els assentaments posteriors que en portin causa.

Article 47. Assemblea general de delegats

1. Quan en una cooperativa concorrin circumstàncies que dificultin la presència simultània de tots els socis i els associats a l'assemblea general per debatre els assumptes i adoptar acords, els estatuts poden establir que les

competències de l'assemblea general s'exerceixin mitjançant una assemblea de segon grau, integrada pels delegats designats en juntes preparatòries. Aquestes causes han de ser definides objectivament i expressament.

Els estatuts socials han de regular els criteris d'adscripció dels socis a cada junta preparatòria, facultats per elevar propostes no vinculants, normes per a l'elecció de delegats d'entre els socis presents que no exerceixin càrrecs socials, nombre màxim de vots que pot tenir cadascú a l'assemblea general i caràcter i durada del mandat, que no pot ser superior a tres anys.

Si el mandat és plurianual, els estatuts han de regular un sistema de reunions informatives prèvies i posteriors a l'assemblea de delegats amb els socis adscrits a la junta corresponent.

2. Les convocatòries de les juntes preparatòries i de l'assemblea de delegats han de ser úniques, amb un mateix ordre del dia i amb el règim de publicitat previst en l'article 40 d'aquesta llei. La seva constitució i funcionament s'ha de regir per les normes que regulen l'assemblea general.

3. Llevat que hi assisteixi el president de la cooperativa, les juntes preparatòries han d'estar presidides pel soci elegit d'entre els assistents i hi ha d'informar almanco un membre del consell rector.

4. Si en l'ordre del dia figuren eleccions a càrrecs socials, aquestes podran tenir lloc directament a les juntes preparatòries que se celebrin el mateix dia, si bé el recompte final i la proclamació dels candidats s'ha d'efectuar a l'assemblea general de delegats.

5. L'aprovació diferida de l'acta de cada junta preparatòria ha de realitzar-se en els cinc dies següents a la celebració.

6. Només és impugnable l'acord adoptat per l'assemblea general de delegats, sense perjudici que, per examinar-ne el contingut i validesa, hagin de tenir-se en compte les deliberacions i els acords de les juntes preparatòries.

7. En el que no preveu aquest article i no preveuen els estatuts sobre les juntes preparatòries, s'han d'aplicar les normes establertes per a l'assemblea general.

SECCIÓ 2a DEL CONSELL RECTOR

Article 48. Naturalesa i competències

1. El consell rector és l'òrgan de govern, gestió i representació de la cooperativa, amb subjecció a la llei, als estatuts i a la política fixada per l'assemblea general.

Correspon al consell rector totes les facultats que no estiguin reservades per la llei o pels estatuts a uns altres òrgans socials, sense perjudici del que preveu l'article 39 d'aquesta llei. Pot acordar la modificació dels estatuts quan aquesta consisteixi en el canvi de domicili social dins del mateix terme municipal.

2. Les facultats representatives del consell rector s'estenen a tots els actes relacionats amb les activitats que integren l'objecte social de la cooperativa, sense que tinguin efectes davant tercers les limitacions que quant a ells puguin contenir els estatuts.

§26

3. El president del consell rector, que també ho és de la cooperativa i, si pertoca, el vicepresident, tenen la representació legal de l'entitat segons les facultats que li atribueixin els estatuts i les expresses que per a la seva execució resultin dels acords de l'assemblea general o del consell rector.

4. El consell rector pot conferir apoderaments a qualsevol persona, expressant-hi amb tota claredat i concreció les facultats representatives, d'administració i de gestió que siguin conferides en l'escriptura de poder corresponent. L'escriptura ha de ser inscrita i també les modificacions o la revocació en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

Article 49. Composició

1. Els estatuts han d'establir la composició del consell rector, el nombre de membres del qual no pot ser inferior a tres ni superior a onze. En tot cas, hi ha d'haver el càrrec de president, de vicepresident i de secretari. Això no obstant, quan la cooperativa tingui tres socis, el consell rector ha d'estar format pel president i pel secretari.

2. Els estatuts poden preveure la reserva de llocs que corresponguin a vocals del consell rector. Aquests s'han de designar d'entre col·lectius de socis configurats en funció de les zones geogràfiques d'activitat cooperativitzada de la societat, o en funció de les activitats que desenvolupa si estan clarament diferenciades; en les cooperatives de treball associat s'han de designar d'acord amb les funcions de les diferents categories professionals dels seus socis, i en les altres classes de cooperatives, en funció del caràcter de soci de treball.

Els estatuts han de preveure la presència en el consell rector de representants de les seccions de la cooperativa, si n'hi ha, determinant la seva forma i proporció. També han de preveure la presència dels associats, amb indicació expressa de si tenen caràcter de conseller ple o de mer representant amb veu però sense vot.

3. En cap supòsit es pot establir reserva dels càrrecs de president i de secretari.

4. Quan la cooperativa tingui més de trenta treballadors amb contracte per temps indefinit, un d'ells ha de formar part del consell rector com a vocal, que ha de ser elegit i revocat pels propis treballadors. El període de mandat i el règim d'aquest són els mateixos que els establerts en els estatuts i en el reglament de règim intern per a la resta de consellers.

Article 50. Elecció

1. Els membres del consell rector han de ser elegits d'entre els socis per l'assemblea general, en votació secreta i per majoria simple.

Quan s'elegeixi una persona jurídica, aquesta ha de designar la persona física que la representi en el consell rector amb caràcter permanent, subsintint la representació mentre no es notifiqui de forma fefaent la seva expressa revocació.

2. Els estatuts poden regular el procediment electoral d'acord amb les normes d'aquesta llei. I, si expressament el preveuen, es pot realitzar l'elecció dels consellers al llarg d'una jornada de manera ininterrompuda, la durada de

la qual s'ha d'establir en la convocatòria mitjançant la constitució d'una mesa electoral.

El caràcter d'elegible dels socis no pot subordinar-se a la proclamació de candidats, per la qual cosa si hi ha candidatures s'han d'admetre tant les individuals com les col·lectives. Aquestes últimes no poden tenir el caràcter de tancades.

El nomenament dels consellers té efecte des del moment de la seva acceptació i han de ser presentats per inscriure'ls en el registre de cooperatives dins dels deu dies següents a la data d'acceptació. S'hi ha de fer constar: nom i cognoms, número de DNI o de passaport, domicili, nacionalitat, així com que el conseller no està incurs en cap causa d'incapacitat, inelegibilitat i incompatibilitat previstes en la llei o en els estatuts socials.

3. Els estatuts poden admetre el nomenament com a consellers de persones qualificades i expertes que no tinguin la condició de socis, però aquests no poden excedir un terç del total dels membres del consell rector.

Article 51. Durada, cessament i vacants

1. Els membres del consell rector s'elegeixen pel període que fixin els estatuts socials, sense que en cap cas pugui ser inferior a tres anys ni superior a sis. Els membres poden ser reelegits en períodes successius, llevat que els estatuts estableixin limitacions en aquest sentit.

Els membres del consell rector continuaran exercint el càrrec fins al moment que es produeixi la renovació efectiva, encara que hagi conclòs el període per al qual van ser elegits.

2. El consell rector ha de renovar simultàniament la totalitat dels membres, llevat que els estatuts estableixin renovacions parcials.

3. Les vacants que es produeixin al consell rector han de ser cobertes en la primera immediata assemblea general que se celebri. En el supòsit que la distribució dels càrrecs sigui competència de l'assemblea general, les vacants corresponents al president o secretari han de ser assumides, respectivament, pel vicepresident i pel vocal de més edat fins que se celebri l'assemblea en la qual siguin cobertes. Tot això sense perjudici que els estatuts prevegin l'existència de membres suplents per al supòsit de vacants definitives, amb determinació del seu nombre i de les regles de substitució.

Els suplents han d'exercir la funció dels titulars que substitueixin pel temps que els resti a aquests per a l'exercici del càrrec.

4. Si els càrrecs de president o secretari no poden ser substituïts segons les regles establertes en aquest article o el nombre de membres del consell rector és insuficient per a la seva vàlida constitució, els consellers que restin han de convocar assemblea general per cobrir els càrrecs vacants en un termini no superior a quinze dies des que es produeixi la situació objecte.

Els consellers poden renunciar al càrrec per causa justa, motivada per escrit davant del consell rector i li correspon a aquest acceptar-la. Així mateix, l'assemblea general pot acceptar la renúncia encara que l'assumepte no consti en l'ordre del dia.

§26

5. Els membres del consell rector poden ser cessats en el càrrec per acord de l'assemblea general, encara que no consti com a punt de l'ordre del dia. Hi és necessària la majoria absoluta del total de vots de la cooperativa. Això no obstant, els estatuts socials poden preveure els casos en els quals s'admet una majoria inferior.

Article 52. Organització i funcionament del consell rector

1. Els estatuts o l'assemblea general han de regular l'organització i el funcionament del consell rector, sense perjudici del que estableix aquesta llei per als càrrecs d'elecció directa per part de l'assemblea general, així com les comissions i comitès que es puguin crear i les competències dels consellers delegats.

2. El consell rector ha de ser convocat pel seu president o per qui el substitueixi bé per iniciativa pròpia, bé a petició de qualsevol conseller i queda constituït quan hi concorrin la majoria dels membres. Si la sol·licitud no s'atén en el termini de deu dies, el conseller peticionari pot fer la convocatòria sempre que tingui l'adhesió d'almanco un terç del consell.

En ser presents tots els consellers, poden decidir per unanimitat la celebració del consell.

3. Els acords han de ser adoptats per més de la meitat dels vots vàlidament expressats i correspon un vot a cada conseller. En cas d'empat, el vot del president o de qui el substitueixi és diriment.

4. El president i el secretari han de firmar l'acta de la sessió i ha de recollir succintament el contingut dels debats, el text literal dels acords i el resultat de les votacions.

5. L'actuació dels membres del consell rector és de caràcter personalíssim i no poden ser representats per una altra persona.

6. Poden ser convocats per assistir a les sessions del consell sense dret a vot, el director, els interventors i els tècnics de la cooperativa o unes altres persones, la presència de les quals sigui d'interès per a la bona marxa dels assumptes socials.

7. El president, en els supòsits d'emergència o d'urgència, pot adoptar les mesures que estimi imprescindibles per evitar qualsevol dany o perjudici a la cooperativa, encara que aquestes siguin competència del consell rector. En aquest cas, ha de donar compte d'aquestes mesures i del seu resultat a l'immediat consell que se celebri després d'adoptar-les per ratificar-les o rebutjar-les.

Article 53. Delegació de facultats

1. El consell rector, si així ho estableixen els estatuts, pot designar d'entre els seus membres una comissió executiva o un o més consellers delegats, en qui s'ha de delegar de manera permanent o per un període determinat algunes de les seves facultats.

2. Les facultats delegades esmentades han d'arribar al trànsit empresarial ordinari de la cooperativa i són exclusives i indelegables les següents:

- a) Fixar les directrius generals de la gestió.
- b) Presentar a l'assemblea general els comptes de l'exercici, balanç social, informe sobre la gestió i proposar la distribució o assignació dels excedents i imputar les pèrdues.
- c) Atorgar els poders generals.
- d) Autoritzar per prestar avals, fiances o garanties reals a unes altres persones, llevat de l'impost per a les cooperatives de crèdit.
- e) Les que han estat delegades per l'assemblea general a favor del consell rector, llevat que concorri autorització expressa.

3. La delegació de facultats a la comissió executiva o als consellers delegats i la designació dels membres del consell que hagin d'ocupar aquests càrrecs, exigeix per a la seva validesa el vot favorable de la majoria absoluta dels membres del consell rector, i s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives en els termes previstos en l'article 17 d'aquesta llei.

4. El consell rector pot atorgar, així mateix, apoderaments a favor de qualsevol persona, si bé estan sotmesos a les limitacions previstes en l'apartat 2 d'aquest article i a formalitzar-se en escriptura pública.

L'atorgament, la modificació o la revocació de poders de gestió i administració amb caràcter permanent, s'han d'inscriure en el registre de cooperatives d'acord amb el que disposa l'article 17 d'aquesta llei.

Article 54. Impugnació dels acords del consell rector

1. Els acords del consell rector que s'estimin nuls o anul·lables poden ser impugnats en el termini de tres mesos o un mes, respectivament, des de la data de la seva adopció i sense perjudici del que preveu l'apartat 4 d'aquest article.

2. Tots els socis estan legitimats per exercir les accions d'impugnació dels acords nuls, incloent-hi els membres del consell rector que han votat a favor de l'acord i els que s'hi han abstingut.

Per exercir l'acció d'impugnació dels acords anul·lables, estan legitimats els assistents a la reunió del consell que ha fet constar en acta el seu vot contra l'acord adoptat, els absents, els que han estat il·legítimament privats de votar, els interventors i el cinc per cent dels socis.

3. El procediment d'impugnació és el que es preveu per impugnar acords de l'assemblea general.

4. Els terminis d'impugnació es computen si l'impugnant és conseller, des de la data d'adopció de l'acord i en els altres supòsits, des que els impugnants el coneguin, sempre que no hagi transcorregut un any des que es va adoptar.

Article 55. Direcció

1. Els estatuts poden preveure l'establiment d'una direcció integrada per una o per diverses persones amb les facultats i poders conferits en l'escriptura pública corresponent.

El nomenament dels membres de la direcció ha de ser realitzat pel consell rector. S'ha de comunicar a la primera assemblea general que se celebri i ha

de constar a l'ordre del dia, juntament amb el cessament i la seva motivació si es produeix abans del termini pactat.

2. Les competències dels membres de la direcció s'estenen als assumptes concernents al gir o trànsit empresarial ordinari de la cooperativa. Els actes de disposició relatius a drets reals, fiances o avals amb càrrec al patrimoni de la cooperativa requereixen sempre l'autorització expressa del consell rector, a excepció d'aquells que formin part de l'activitat pròpia de la cooperativa i sense perjudici del que estableix l'article 53 d'aquesta llei.

3. Els membres de la direcció tenen els deures que dimanin del contracte respectiu. Semestralment, almanco, han de presentar al consell rector un informe sobre la situació econòmica de la cooperativa i dins del termini de tres mesos, comptadors des del dia de tancament de l'exercici social, la memòria explicativa de la gestió de la societat, el balanç social i els comptes anuals. Així mateix, han de comunicar sense demora al president del consell rector tot assumpte que, a parer seu, requereixi la convocatòria d'aquest òrgan o que, per la seva importància, hagi de ser conegut per aquell. Els membres assisteixen amb veu i sense vot a les sessions del consell rector quan se'ls convoqui a aquest efecte i han d'informar sobre els aspectes de la seva gestió que els siguin sol·licitats.

SECCIÓ 3a DELS INTERVENTORS

Article 56. Naturalesa i nomenament

1. Els interventors constitueixen l'òrgan de fiscalització de la cooperativa i exerceixen les seves funcions de conformitat amb aquesta llei i els estatuts i les que no estiguin expressament encomanades a uns altres òrgans socials.

2. Els interventors tenen dret a consultar i comprovar tota la documentació de la cooperativa i fer-hi les verificacions que estimin oportunes.

3. El nombre d'interventors de la cooperativa ha de ser, com a mínim, d'un en les que tinguin manco de vint-i-cinc socis i tres en les de vint-i-cinc o més socis. En tot cas, el nombre d'interventors ha de ser senar.

4. Els estatuts poden preveure l'existència d'interventors suplents. Tant els titulars com els suplents han de ser elegits mitjançant votació secreta i per majoria simple per l'assemblea general de socis de la cooperativa d'entre tots ells. Si es tracta d'una persona jurídica, aquesta ha de nomenar una persona física per a l'exercici de les funcions pròpies del càrrec.

Sense perjudici de l'avantdit, els estatuts poden preveure que com a màxim un terç dels interventors, quan estigui regulada l'existència de més d'un d'ells, siguin nomenats entre tercers no socis que, per la seva qualificació professional o experiència tècnica, contribueixin al més eficaç acompliment de les funcions encomanades a la Intervenció.

5. Per ser eficaç el nomenament dels interventors, se n'exigeix l'expressa acceptació i ha de ser inscrit en el registre de cooperatives d'acord amb l'article 17 d'aquesta llei.

Article 57. Durada, cessament i vacants

1. Els interventors seran elegits pel període que fixin els estatuts socials, sense que en cap cas sigui inferior a tres anys ni superior a sis. Poden ser elegits en períodes successius, llevat que els estatuts estableixin limitacions en aquest sentit.

Els interventors continuen en l'exercici del càrrec fins al moment en què es produeixi la renovació efectiva, encara que hagi conclòs el període per al qual van ser elegits.

2. La renúncia dels interventors ha de ser acceptada per l'assemblea general i es pot formular davant seu fins i tot en el supòsit que no figuri l'assumpte en l'ordre del dia.

Així mateix, poden ser cessats en qualsevol moment per l'assemblea general, mitjançant acord adoptat per la majoria del total dels vots de la cooperativa, encara que no consti com a punt de l'ordre del dia, si bé els estatuts socials poden preveure expressament els casos en què s'admeti una majoria inferior.

Quan es produeixin vacants definitives per qualsevol causa, s'han de cobrir immediatament pels suplents, d'acord amb els estatuts i les normes d'aplicació a l'efecte. En cas de no haver-hi suplents, les vacants s'han de cobrir necessàriament en la primera assemblea general que se celebri. S'ha de dur a terme el mateix procediment en el supòsit de cessament de la totalitat dels interventors o d'un nombre que impedeixi la vàlida constitució de l'òrgan col·legiat. En aquest cas l'assemblea general ha de ser convocada pel consell rector en el termini màxim de quinze dies.

5. En qualsevol dels supòsits en què es produeixin vacants definitives, el substitut ocupa el càrrec pel temps que resti a qui va cessar-hi.

Article 58. Funcions i facultats

1. Els interventors exerceixen les funcions següents:

- a) Revisar els comptes anuals i emetre un informe sobre aquests i sobre la proposta de distribució d'excedents o imputació de pèrdues, en el termini establert legalment o el que estigui previst en els estatuts socials, abans de ser sotmeses a l'assemblea general, i llevat que aquestes hagin d'estar subjectes a auditoria externa.
Si hi ha disconformitat entre els interventors, aquests han d'emetre l'informe separatament, sense poder convocar l'assemblea general ordinària mentre aquest no hagi estat emès.
- b) Revisar els llibres de la cooperativa i proposar-ne al consell rector, si pertoca, l'adequació a la legalitat.
- c) Informar l'assemblea general sobre els assumptes o qüestions que aquesta els ha sotmès.

2. Els interventors per al ple exercici i acompliment de les seves funcions tenen dret a obtenir del consell rector tots els informes i documents que considerin oportuns. També tenen dret a accedir a la documentació social, econòmica i comptable de la cooperativa, i poden encomanar-ne l'examen i la comprovació a un o a diversos dels seus membres o a un expert aliè a l'entitat.

§26

3. D'acord amb l'article 40.1 d'aquesta llei, els interventors han de convocar l'assemblea general ordinària, quan el consell rector ha incomplert les seves obligacions sobre això segons les previsions legals o estatutàries.

4. Els interventors poden sol·licitar al consell rector la convocatòria d'assemblea general extraordinària quan estimin que algun membre del consell incorre en causa d'incompatibilitat, incapacitat o prohibició de les previstes en l'article 61 d'aquesta llei, amb la finalitat que l'assemblea es pronunciï sobre aquest aspecte i destitueixi, si pertoca, el membre del consell rector de qui es tracti.

El consell rector, després d'haver rebut la sol·licitud esmentada, està obligat a convocar l'assemblea en un termini no superior a un mes des de la seva recepció. Havent transcorregut el termini esmentat sense que el consell rector atengui la sol·licitud, els interventors estan facultats per convocar-la, directament o indirectament, perquè es pronunciï sobre l'assumpte.

Article 59. Limitacions

L'òrgan d'intervenció no pot revelar fora de les vies previstes en els estatuts, ni tan sols als socis de la cooperativa, el resultat de les actuacions o les informacions rebudes.

Article 60. Règim de funcionament

Quan s'han designat tres o més interventors, els acords adoptats per aquest òrgan s'han de prendre per majoria simple dels seus integrants i s'hi ha d'estendre una acta succincta que ha de ser firmada per la majoria dels assistents, sense perjudici del que preveu l'article 58.1 a) d'aquesta llei.

SECCIÓ 4a

DE LES DISPOSICIONS COMUNES AL CONSELL RECTOR, A LA DIRECCIÓ I ALS INTERVENTORS

Article 61. Incompatibilitats, incapacitats i prohibicions

1. No poden ser membres del consell rector, ni directors ni interventors:
 - a) Els alts càrrecs i personal al servei de les administracions públiques que exerceixin funcions relacionades amb les activitats de les cooperatives en general, o amb les de la cooperativa de què es tracti en particular, llevat que ho siguin en representació de l'ens públic on prestin els seus serveis.⁹
 - b) Qui exerceixi per compte propi o d'altri activitats competitives o complementàries a les de la cooperativa, llevat que hi hagi acord exprés del consell rector per autoritzar aquesta activitat.

⁹ Vid. Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 150, de 5 de desembre).

- c) Els menors d'edat. En les classes de cooperatives que admeten la condició de soci per a aquestes persones, excepte a les cooperatives educacionals, i n'hi ha. En aquest supòsit, la seva limitada capacitat d'actuar és suplerta pels seus representants legals pel que fa a les relacions amb tercers, amb aplicació del règim d'incompatibilitats, incapacitats, prohibicions i responsabilitat previstos en aquesta llei.¹⁰
- d) Els incapaços segons els termes establerts en la sentència d'incapacitació.

En el cas que es tracti de cooperatives integrades, majoritàriament o exclusivament, per discapacitats psíquics, la seva falta de capacitat és suplerta pels seus tutors d'acord amb les disposicions legals vigents i amb aplicació del règim d'incompatibilitats, incapacitats, prohibicions i responsabilitat previstos en aquesta llei.¹¹

- e) Els fallits i concursats no rehabilitats, els qui es trobin impeditos per exercir la feina o càrrec públic i els qui per raó del càrrec no puguin exercir activitats econòmiques lucratives.¹²
- f) Qui en l'exercici de càrrec de la cooperativa ha estat sancionat almanco dues vegades per la comissió de faltes greus o molt greus en conculcar la legislació cooperativa. Es computa aquesta prohibició durant un període de cinc anys, comptadors des de la fermesa de la darrera sanció.

2. Són incompatibles entre si els càrrecs de membres del consell rector, director, interventor i integrants del comitè de recursos. Aquesta incompatibilitat arriba també al cònjuge, a la persona amb qui conviu habitualment i als parents fins al segon grau de consanguinitat o d'afinitat.

Les causes d'incompatibilitat esmentades no són eficaces quan el nombre d'integrants de la cooperativa en el moment de l'elecció de l'òrgan corresponent, és tal que no hi ha socis en qui no concorrin aquestes.

3. Cap dels càrrecs anteriors pot ser exercit simultàniament en més d'una societat cooperativa de primer grau, els objectes socials de les quals comprenguin activitats interrelacionades en l'àmbit territorial de la cooperativa, llevat que hi hagi autorització expressa de l'assemblea general. Tampoc no poden exercir-se els càrrecs esmentats simultàniament en més de tres cooperatives de primer grau, qualsevol que sigui el seu objecte social o àmbit.

4. El conseller, director o interventor que incorri en alguna de les incompatibilitats, incapacitats i prohibicions previstes en aquest article ha de ser immediatament destituït a petició de qualsevol soci, sense perjudici de la responsabilitat en què hagi pogut incórrer. En el supòsit d'incompatibilitat entre càrrecs, ha d'optar per un d'ells en el termini de cinc dies des de l'elecció per al segon càrrec i, si no ho fa, serà nul·la aquesta segona designació.

¹⁰ Vid. art. 314 i s. Cc.

¹¹ Vid. art. 119 i s. Cc.

¹² Vid. Llei 22/2003, de 9 de juliol, concursal (BOE núm. 164, de 10 de juliol).

Article 62. Retribució

Els estatuts poden preveure que els membres del consell rector o la intervenció que no tinguin la condició de socis, puguin percebre retribucions per exercir-ne la funció, segons el sistema i criteris fixats per l'assemblea general. Tot això ha de figurar en la memòria anual. Els consellers i els interventors han de ser compensats, en tot cas, per les despeses que els causi l'exercici del càrrec.

Article 63. Responsabilitat

1. Els membres del consell rector, els interventors i el director han de realitzar les seves funcions amb la diligència que correspon a un gestor ordenat de cooperatives i a un representant lleial, i han de guardar secret sobre les dades que tinguin caràcter confidencial encara després d'haver cessat en les seves funcions.

2. Tots ells han de respondre davant la cooperativa i dels socis del perjudici que causin pels actes o omissions contraris a la llei o als estatuts o pels realitzats sense la diligència deguda amb què han d'exercir el càrrec.

3. La responsabilitat dels membres dels òrgans col·legiats davant la cooperativa i els socis és de caràcter solidari, excepte en els supòsits relatius a la intervenció en què els estatuts ha previst responsabilitat mancomunada.

4. La responsabilitat davant tercers té el caràcter que estableix la legislació estatal aplicable al cas.

5. Els membres dels òrgans col·legiats en l'exercici de les seves funcions queden exempts de responsabilitat en els supòsits següents:

- a) Els qui, havent assistit a la reunió en què es va adoptar l'acord, acreditin que hi han votat en contra mitjançant constatació expressa d'aquesta circumstància a l'acta; els qui no han participat en l'execució de l'acord, o els qui han fet tot el convenient per evitar el dany.
- b) Els qui provin que no han assistit a la reunió en què s'ha adoptat l'acord i que no han tingut cap possibilitat de conèixer-lo o, havent-lo conegut, han fet tot el convenient per evitar el dany i no han participat en l'execució de l'acord.
- c) Els qui acreditin haver proposat al president de l'òrgan l'adopció de les mesures pertinents per evitar el dany o perjudici irrogat a la cooperativa com a conseqüència de la inactivitat de l'òrgan.

Article 64. Accions de responsabilitat

1. L'acció de responsabilitat contra els membres del consell rector, interventors i director, s'exerceix per la cooperativa amb l'acord previ de l'assemblea general. Aquest s'ha d'adoptar per majoria dels vots socials sense que sigui necessària la inclusió prèvia de l'assumpte en l'ordre del dia.

2. Si no s'obté l'acord esmentat o havent transcorregut tres mesos des de la seva adopció la cooperativa no entaula l'acció de responsabilitat, aquesta pot ser exercida per qualsevol soci en nom i per compte de la societat.

L'acció de responsabilitat contra el director, a més del que preveu el paràgraf anterior, pot ser exercida pel consell rector.

3. L'assemblea general pot en qualsevol moment, amb l'acord previ adoptat per majoria de dos terços dels vots presents i representats, transgir o renunciar en relació amb l'exercici de l'acció de responsabilitat.

4. L'acció de responsabilitat prescriu a l'any des que els fets són coneguts i, en tot cas, als tres anys des que es van produir.

5. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, qualsevol soci pot exercitar l'acció pertinent per exigir la reparació dels danys i perjudicis que li han estat causats directament en el seu patrimoni.

Article 65. Conflicte d'interessos

1. Quan la cooperativa hagi d'obligar-se amb qualsevol membre del consell rector, direcció, interventors, cònjuges, persona amb qui convisquin habitualment o algun dels seus parents fins al tercer grau de consanguinitat o segon d'afinitat, és necessària l'autorització expressa de l'assemblea general. No és preceptiva aquesta autorització quan es tracta de relacions pròpies de la condició de soci sense perjudici del que preveu l'article 61.2 d'aquesta llei.

2. En cap cas, els socis que es vegin afectats pel conflicte d'interessos poden prendre part en la votació corresponent de l'assemblea.

3. El contracte o acord subscrit sense l'autorització preceptiva és anul·lable, llevat que sigui ratificat expressament per l'assemblea general, i queden protegits els drets adquirits per tercers de bona fe.

SECCIÓ 5a D'ALTRES ÒRGANS

Article 66. Comitè de recursos

1. Els estatuts poden preveure l'existència d'un comitè de recursos que tramiti i resolgui tots els recursos que hagi de conèixer per determinació legal o estatutària.

2. La composició i règim de funcionament del comitè de recursos s'han de fixar en els estatuts. Ha d'estar integrat, almanco, per tres membres elegits en votació secreta per l'assemblea general, d'entre els socis amb plenitud de drets. El termini de durada del mandat s'ha de fixar estatutàriament per un període d'entre tres i sis anys i els seus integrants poden ser reelegits.

3. Els acords del comitè de recursos, que són immediatament executius, poden ser potestativament impugnats en el termini de quinze dies des de la notificació de l'acord davant de l'assemblea general en la forma prevista en aquesta llei, sense perjudici que el soci acudeixi directament a l'ordre jurisdiccional que correspongui. La interposició del recurs potestatiu davant de l'assemblea general suspèn el còmput dels terminis previstos per la Llei i aquest s'ha de reprendre després que s'ha pronunciat expressament l'assemblea.

§26

4. Han d'abstenir-se d'intervenir en la tramitació i resolució dels recursos, els membres del comitè que siguin cònjuge del soci o de l'aspirant a soci afectat, els qui visquin habitualment amb aquests o els qui tinguin, respecte a ells, parentiu de consanguinitat dins del tercer grau, d'afinitat dins del segon, amistat íntima, enemistat manifesta o relació de servei. Així mateix, han d'abstenir-se aquells membres que tinguin relació directa amb l'objecte de recurs.

Article 67. Uns altres òrgans socials. Lletrat assessor

1. Els estatuts poden preveure la creació dels òrgans que estimin convenients per al millor desenvolupament i funcionament de la cooperativa i n'han de determinar el règim d'actuació i competències, sense que en cap cas els siguin atribuïbles les pròpies dels òrgans necessaris.

2. La denominació completa d'aquests òrgans no ha d'incloure a confusió amb la dels òrgans socials necessaris a què es refereix l'article 36 d'aquesta llei.

3. Les cooperatives poden designar per acord de l'assemblea general un lletrat assessor per a exercicis successius. També ho pot fer el consell rector, però en aquest cas el nomenament ha de ser ratificat en la immediata assemblea general vinent.

4. El lletrat assessor, assisteixi o no a les reunions dels òrgans socials, ha de dictaminar en tot cas si són conformes a dret els acords adoptats que siguin susceptibles d'inscripció en qualsevol registre públic. Els certificats d'aquests còrds han de portar constància que als llibres d'actes figuren dictaminats pel lletrat assessor. Igualment, ha de dictaminar en tots els assumptes relacionats amb el règim d'altres i baixes i amb l'aplicació de les normes disciplinàries i el seu procediment.

5. L'exercici de la funció de lletrat assessor és incompatible amb qualsevol càrrec dels altres òrgans socials.

El lletrat assessor no pot ser soci de la cooperativa ni mantenir-hi relació comercial o contractual que no siguin les pròpies d'assessorament jurídic o de direcció lletrada de procediments judicials.

6. La naturalesa jurídica de la relació entre el lletrat assessor i la cooperativa pot ser d'arrendament de serveis com a professional independent o de contracte laboral.

7. Les confederacions, les federacions i les unions de cooperatives i les cooperatives de segon grau que incloguin l'assessoria jurídica entre les seves finalitats, poden organitzar, finançar i prestar aquest servei.

8. El lletrat assessor ha de respondre civilment davant la cooperativa, els seus socis i tercers en cas de danys ocasionats per negligència professional en l'emissió de dictàmens que li siguin sol·licitats.

9. En el supòsit previst en l'apartat 6 d'aquest article, quan la vinculació del lletrat assessor amb les entitats referides sigui de contracte laboral, aquestes han de respondre civilment juntament amb els professionals contractats dels perjudicis que es produeixin a les cooperatives en l'exercici del càrrec del lletrat assessor.

CAPÍTOL VII DEL RÈGIM ECONÒMIC

SECCIÓ 1a DE LES APORTACIONS SOCIALS

Article 68. Responsabilitat

Els socis no responen personalment dels deutes socials. La seva responsabilitat pels deutes està limitada a les aportacions al capital social que han subscrit, sense perjudici del que preveu l'apartat 1 b) de l'article 76.

Article 69. Capital social

1. El capital social està constituït per les aportacions obligatòries i voluntàries dels socis i dels associats, que podran ser:

- a) Aportacions amb dret a reemborsament en cas de baixa.
- b) Aportacions el reemborsament de les quals en cas de baixa pot ser refusat incondicionalment pel consell rector.

La transformació obligatòria de les aportacions amb dret a reemborsament en cas de baixa en aportacions el reemborsament de les quals pot ser refusat incondicionalment pel consell rector, o la transformació inversa, requerirà l'acord de l'assemblea general, que s'haurà d'adoptar per la majoria exigida per a la modificació dels estatuts. El soci disconforme podrà donar-se de baixa, la qual serà qualificada com a justificada.

Els estatuts podran preveure que, quan en un exercici econòmic l'import de la devolució de les aportacions superi el percentatge de capital social que s'hi s'estableix, els nous reemborsaments estiguin condicionats a l'acord favorable del consell rector. El soci que hagi salvat expressament el seu vot o estigui absent o disconforme amb l'establiment o la disminució d'aquest percentatge podrà donar-se de baixa, la qual serà qualificada com a justificada. Per a aquest supòsit s'aplicaran també els articles 73.4, 76.6 i 7 i 99.2 d'aquesta llei.

2. El capital social mínim per constituir-se i funcionar una cooperativa no pot ser inferior a mil vuit-cents tres euros (1.803 euros). En el moment de la constitució el capital social mínim ha de trobar-se totalment subscrit i desemborsat.

3. Els estatuts poden fixar un capital social mínim superior a l'assenyalat en el punt 2 d'aquest article. També ha d'estar subscrit i desemborsat en la seva totalitat des de l'elevació a públic d'acord social.

Si la cooperativa anuncia al públic la seva xifra de capital social, ha de referir-lo a data concreta i expressar el desemborsat.

4. Les aportacions dels socis i dels associats s'han de realitzar en moneda de curs legal. Això no obstant, si ho preveuen els estatuts o ho acorda l'assemblea general, també poden consistir en béns i en drets susceptibles de valoració econòmica. En aquest cas, el consell rector ha de fixar-ne la valoració, amb l'informe previ d'un o diversos experts independents designats

§26

pel consell sobre les característiques i el valor de l'aportació i els criteris utilitzats per calcular-lo. Els consellers han de respondre solidàriament durant cinc anys de la realitat d'aquestes aportacions i del valor que se'ls hagi atribuït. Això no obstant, l'assemblea general, si els estatuts ho preveuen, ha d'aprovar la valoració realitzada pel consell rector.

Si l'aportació consisteix en un dret, el soci aportant ha de respondre de la seva legitimitat i de la solvència del deutor si és de crèdit.

5. A les cooperatives de primer grau, l'import total de les aportacions de cada soci no pot excedir d'un terç del capital social.

6. Les aportacions al capital s'han d'acreditar mitjançant títols nominatius que en cap cas tenen la consideració de títols valors. També poden acreditar-se mitjançant llibretes, cartilles de participació nominatives o anotacions en compte que han de reflectir les aportacions successives o actualitzacions i les deduccions fetes per les pèrdues imputades al soci.

Article 70. Aportacions obligatòries al capital

1. Els estatuts han de fixar l'aportació mínima obligatòria per ser soci de la cooperativa. Poden preveure que la seva quantia sigui igual per a tots els socis o proporcional a l'activitat cooperativitzada desenvolupada o compromesa per cada soci.

Un vint-i-cinc per cent ha de ser desemborsat en el moment de la subscripció i la resta en el termini que estableixin els estatuts o l'assemblea general.

2. L'assemblea general per majoria de dos terços dels vots presents i representats, pot acordar l'exigència de noves aportacions obligatòries, fixant la seva quantia, termini i condicions. Els socis que tinguin desemborsades aportacions voluntàries realitzades anteriorment poden aplicar-les per atendre les aportacions obligatòries exigides.

El soci disconforme pot donar-se justificadament de baixa, amb els efectes i les condicions regulats en aquesta llei.

3. El soci que incorri en morositat en el desemborsament de l'aportació, pot ser suspès dels seus drets societaris fins que en normalitzi la situació. Els estatuts han de preveure'n l'expulsió si no realitza l'aportació requerida en un termini i de trenta dies. En tot cas, la cooperativa pot procedir judicialment contra el soci morós.

Article 71. Aportacions al capital dels nous socis

1. L'assemblea general ha de fixar anualment la quantia de l'aportació obligatòria per incorporar nous socis i les condicions i terminis per fer el desemborsament, harmonitzant les necessitats econòmiques de la cooperativa i facilitant la incorporació de nous socis.

2. L'import d'aquestes aportacions no pot superar per a cada classe de soci el valor actualitzat que resulti d'aplicar l'índex de preus al consum de cada any a l'aportació més elevada dins de cada classe de soci.

Article 72. Aportacions voluntàries al capital

1. L'assemblea general pot acordar l'admissió d'aportacions voluntàries realitzades pels socis. L'acord ha d'establir la quantia global màxima, les condicions i el termini de subscripció.

2. Les aportacions voluntàries han de desemborsar-se totalment en el moment de la subscripció i tenen el caràcter de permanència, propi del capital social de què passen a formar part.

Article 73. Remuneració de les aportacions

1. Els estatuts i, si de cas en manquen, l'assemblea general han de determinar la retribució de les aportacions obligatòries desemborsades. Per a les aportacions voluntàries, l'acord d'admissió ha de fixar la remuneració.

2. Les remuneracions estan condicionades a l'existència en l'exercici econòmic de resultats positius.

3. Per a les aportacions dels socis, l'interès fixat per a totes aquestes no pot excedir en cap cas l'interès legal del diner més tres punts.

4. Si l'assemblea general acordava meritar interessos per a les aportacions al capital social o repartir retorns, les aportacions previstes a l'article 69.1.b) dels socis que hagin estat baixa en la cooperativa i el reemborsament dels quals hagi estat refusat pel consell rector, tindran preferència per percebre la remuneració que s'estableix en els estatuts, sense que l'import total de les remuneracions al capital social pugui ser superior als resultats positius de l'exercici.

Article 74. Actualització de les aportacions dels socis

1. El balanç de les cooperatives pot ser actualitzat en els mateixos termes i amb els mateixos beneficis que s'estableixin per a les societats de dret comú, mitjançant acord de l'assemblea general, sense perjudici del que estableix aquesta llei sobre la destinació de la plusvàlua resultant de l'actualització.

2. Quan s'acompleixin els requisits exigits per disposar de la plusvàlua resultant, la cooperativa l'ha de destinar —d'acord amb el que preveuen els estatuts o, si de cas en manquen, per acord de l'assemblea general—, a l'actualització del valor de les aportacions al capital social o a l'increment dels fons de reserva, obligatoris o voluntaris, en la proporció que s'estimi convenient, respectant en tot cas les limitacions que quant a disponibilitat estableixi la normativa reguladora sobre actualització de balanços. Això no obstant, quan la cooperativa tingui pèrdues sense compensar, la plusvàlua s'ha d'aplicar en primer lloc a compensar-les i la resta a les destinacions assenyalades anteriorment.

Article 75. Transmissió de les aportacions

1. Les aportacions poden transmetre's per actes inter vivos únicament a uns altres socis de la cooperativa en els termes que fixin els estatuts i respectant els límits fixats en l'article 69.4 d'aquesta llei.

§26

2. També poden transmetre's per actes mortis causa si els drethavents són socis o, si no ho són, amb l'admissió prèvia com a tals, feta d'acord amb el que disposa l'article 23 d'aquesta llei. En qualsevol altre cas tenen dret a la liquidació del crèdit corresponent a l'aportació social tal com s'estableix en l'article 76 d'aquesta llei.

Article 76. Reemborsament de les aportacions

1. Els estatuts regularan el reemborsament de les aportacions al capital social en cas de baixa en la cooperativa. La liquidació d'aquestes aportacions es farà segons el balanç de tancament de l'exercici en el qual es produeixi la baixa, sense que es puguin efectuar deduccions, excepte les assenyalades en els punts 2 i 3 d'aquest article.

2. Del valor acreditat de les aportacions es deduiran les pèrdues imputades i imputables al soci, reflectides en el balanç de tancament de l'exercici en el qual es produeixi la baixa, tant si corresponen a l'exercici esmentat com si provenen d'altres anteriors i estan sense compensar. El consell rector tindrà un termini de tres mesos des de la data de l'aprovació dels comptes de l'exercici en què hagi estat baixa el soci per efectuar el càlcul de l'import a retornar de les seves aportacions al capital social, que li haurà de ser comunicat. El soci disconforme amb l'acord de la liquidació efectuada pel consell rector el podrà impugnar pel mateix procediment previst en l'article 25 o, si escau, pel que estableixin els estatuts.

3. En el cas de baixa no justificada per incompliment del termini mínim de permanència a què es refereix l'article 24.2 d'aquesta llei, es podrà establir una deducció sobre l'import resultant de la liquidació de les aportacions obligatòries, una vegada efectuats els ajustaments assenyalats en el punt anterior. Els estatuts fixaran el percentatge a deduir, sense que pugui superar el 30%.

4. Una vegada acordada pel consell rector la quantia del reemborsament de les aportacions, aquesta no serà susceptible d'actualització, però donarà dret a percebre l'interès legal dels doblers, el qual s'haurà d'abonar anualment juntament amb, almenys, una cinquena part de la quantitat a reemborsar.

5. El termini per fer efectiu el reemborsament no podrà excedir de cinc anys a comptar de la data de la baixa. En cas de defunció del soci, el termini de reemborsament als causahavents no podrà ser superior a un any des que el fet causant es posi en coneixement de la cooperativa.

Per a les aportacions previstes a l'article 69.1.b), els terminis assenyalats en el paràgraf anterior es computaran a comptar des de la data en la qual el consell rector acordi el reemborsament.

6. Quan els titulars d'aportacions previstes a l'article 69.1.b) hagin estat baixa, el reemborsament que, si escau, acordi el consell rector s'efectuarà per ordre d'antiguitat de les sol·licituds de reemborsament o, quan no s'hagi fet la sol·licitud, per ordre d'antiguitat des de la data de la baixa.

7. En cas d'ingrés de nous socis, els estatuts podran preveure que les aportacions al capital social dels nous socis s'hauran d'efectuar preferentment

mitjançant l'adquisició de les aportacions previstes a l'article 69.1.b) el reemborsament de les quals hagués estat sol·licitat per baixa dels seus titulars. Aquesta adquisició es produirà per ordre d'antiguitat de les sol·licituds de reemborsament d'aquest tipus d'aportacions i, en cas de sol·licitud d'igual data, l'adquisició es distribuirà en proporció a l'import de les aportacions.

Article 77. Aportacions que no formen part del capital social

1. Els estatuts o l'assemblea general poden establir quotes d'ingrés i periòdiques que no integren el capital social ni són reintegrables.

L'import de les quotes d'ingrés dels nous socis no pot ser superior al vint-i-cinc per cent de les aportacions obligatòries dels socis.

2. Els béns de qualsevol tipus lliurats pels socis per a la gestió cooperativa i, en general, els pagaments per obtenir els serveis cooperativitzats, no integren el capital social i estan subjectes a les condicions fixades i contractades amb la cooperativa.

Article 78. Uns altres finançaments

1. Per acord de l'assemblea general, la cooperativa pot emetre obligacions, el règim d'emissió de les quals s'ha d'ajustar a la legislació vigent¹³ i en cap cas poden convertir-se en aportacions socials.

2. L'assemblea general pot autoritzar l'emissió de títols participatius, a través del qual el subscriptor realitza una aportació econòmica per un temps determinat, adquirint el dret a la remuneració corresponent que, d'acord amb les condicions que s'estableixin en l'emissió, pot ser en forma d'interès fix, variable o mixt.

3. També poden contractar-se comptes en participació, ajustant-se el seu règim a l'establert en el Codi de Comerç.¹⁴

SECCIÓ 2a DE L'EXERCICI ECONÒMIC I DE LA DETERMINACIÓ DE RESULTATS

Article 79. Exercici econòmic

1. L'exercici econòmic coincideix amb l'any natural, excepte que hi hagi una disposició contrària en els estatuts i en els casos de constitució, extinció o fusió de la societat.

¹³ Cal tenir en compte la Llei 211/1964, de 24 de desembre, sobre regulació de l'emissió d'obligacions per societats que no hagin adoptat la forma d'anònimes, associacions o altres persones jurídiques i la constitució del Sindicat d'Obligacionistes (*BOE núm. 311, de 28 de desembre*).

¹⁴ *Vid. art. 239 a 243 del Codi de comerç.*

§26

2. La determinació dels resultats de l'exercici econòmic s'ha de dur a terme d'acord amb la normativa general comptable i també s'hi han de considerar com a despeses les partides següents:

- a) L'import dels béns lliurats pels socis per a la gestió cooperativa, en valor no superior als preus reals de liquidació, i l'import de les bestretes laborals als socis treballadors o de treball, imputant-los en el període en el qual es produeixi la prestació de treball.
- b) La remuneració de les aportacions al capital social, participacions especials, obligacions, crèdits de creditors i inversions financeres de tot tipus captades per la cooperativa, sigui aquesta retribució fixa, variable o participativa.

3. Han de figurar, separadament, en comptabilitat els resultats extracooperatius derivats de les operacions per l'activitat cooperativitzada realitzada amb tercers no socis, els obtinguts d'activitats econòmiques o fonts alienes a les finalitats específiques de la cooperativa, els derivats d'inversions o participacions financeres en societats o els extraordinaris procedents de plusvàlues que resultin d'operacions d'alienació dels elements de l'actiu immobilitzat, amb les excepcions següents:

- a) Els derivats d'ingressos procedents d'inversions o participacions financeres en societats cooperatives, o en societats no cooperatives quan aquestes realitzin activitats preparatòries, complementàries o subordinades a les de la pròpia cooperativa, que es consideren a tots els efectes resultats cooperatius.
- b) Les plusvàlues obtingudes per l'alienació d'elements de l'immobilitzat material destinats a l'acompliment de la finalitat social, quan es reinverteixi la totalitat de l'import en nous elements de l'immobilitzat, amb idèntica destinació, dins del termini comprès entre l'any anterior a la data del lliurament o posada a disposició de l'element patrimonial i els tres anys posteriors, sempre que romanguin en el seu patrimoni, llevat de les pèrdues justificades, fins que finalitzi el seu període d'amortització.

4. Per determinar els resultats extracooperatius s'han d'imputar als ingressos derivats d'aquestes operacions, a més de les despeses específiques necessàries per obtenir-los, la part que segons criteris d'imputació fonamentats correspongui de les despeses generals de la cooperativa.

Article 80. Aplicació dels excedents

1. El resultat econòmic procedent de les operacions amb els socis després d'haver deduït les pèrdues de qualsevol naturalesa d'exercicis anteriors i abans de considerar l'impost de societats, constitueix l'excedent cooperatiu i s'ha de destinar, almanco, el vint per cent al fons de reserva obligatori, el cinc per cent al fons d'educació i promoció i el deu per cent, si n'hi ha, al fons de reserva per a retorn d'aportacions.

2. Dels resultats extracooperatius i extraordinaris i els procedents de plusvàlues, després d'haver deduït les pèrdues de qualsevol naturalesa

d'exercicis anteriors, i abans de considerar l'impost de societats, s'han de destinar almanco el deu per cent, si n'hi ha, al fons de reserva per a reemborsament d'aportacions i la resta al fons de reserva obligatori.

3. L'excedent cooperatiu que resulta després d'haver aplicat els fons indicats en els punts 1 i 2 d'aquest article i l'impost de societats, constitueix l'excedent net.

4. L'excedent net, després d'haver deduït les dotacions per als fons voluntaris o estatutaris, constitueix l'excedent disponible, i té la destinació que acordi l'assemblea general en cada exercici.

- a) Si l'assemblea general decideix un retorn cooperatiu, aquest s'ha d'acreditar en proporció amb les activitats cooperativitzades realitzades pels socis.
- b) De l'excedent disponible, els estatuts o l'assemblea general poden reconèixer per als treballadors assalariats de les cooperatives el dret a percebre una retribució de caràcter anual, la quantia de la qual s'ha de fixar en funció dels resultats de l'exercici econòmic. Aquesta retribució té caràcter salarial i és compensable amb el complement de similar naturalesa establert en la normativa laboral aplicable, llevat que sigui inferior al complement esmentat; en aquest cas s'ha d'aplicar aquest darrer.

Article 81. Imputació de les pèrdues

1. Els estatuts han de fixar els criteris per compensar les pèrdues. És vàlid imputar-les a un compte especial per amortitzar-les amb càrrec a resultats positius futurs, dins del termini màxim de set anys.

2. En la compensació de pèrdues la cooperativa ha de subjectar-se a les regles següents:

- a) Als fons de reserva voluntaris o estatutaris, si n'hi ha, poden imputar-se la totalitat de les pèrdues.
- b) Al fons de reserva obligatori pot imputar-se, com a màxim, el percentatge mitjà del que s'ha destinat als fons legalment obligatoris en els últims cinc anys d'excedents positius, o des de la seva constitució si aquesta no és anterior a cinc anys.
- c) La quantia no compensada amb els fons obligatoris, voluntaris o estatutaris s'imputa als socis en proporció amb les operacions, serveis o activitats realitzades per cadascun d'ells amb la cooperativa.

3. Les pèrdues imputades a cada soci s'han d'abonar d'alguna de les formes següents:

- a) Directament o mitjançant deduccions en les seves aportacions al capital social.
- b) Amb càrrec als retorns que puguin correspondre al soci en els set anys següents. Si queden pèrdues sense compensar, han de ser abonades pel soci en el termini màxim d'un mes, comptador des del requeriment exprés efectuat pel consell rector.

SECCIÓ 3a
DELS FONS SOCIALS OBLIGATORIS

Article 82. Fons de reserva obligatori

El fons de reserva obligatori destinat a la consolidació, desenvolupament i garantia de la cooperativa no es pot repartir entre els socis. S'han de destinar necessàriament al fons de reserva obligatori:

- a) Els percentatges establerts en l'article 80.1 i 80.2 d'aquesta llei.
- b) Les quotes d'ingrés i periòdiques.

Amb independència dels fons obligatoris regulats en aquesta llei, la cooperativa ha de constituir i dotar els fons que, per la normativa que li resulti d'aplicació, s'estableixin amb caràcter obligatori, en funció de la seva activitat o qualificació.

Article 83. Fons d'educació i promoció

1. El fons d'educació i promoció s'ha de destinar, en aplicació de les línies bàsiques fixades pels estatuts o l'assemblea general, a activitats que compleixin alguna de les finalitats següents:

- a) La formació i educació dels socis i treballadors en els principis cooperatius i en els seus valors, en matèries específiques de la seva activitat societària o laboral i en les altres activitats cooperatives.
- b) La difusió del cooperativisme, la promoció de les relacions intercooperatives, la potenciació de les estructures associatives del moviment cooperatiu i el suport a noves experiències cooperatives pròpies o alienes.
- c) La promoció cultural, professional i assistencial de l'entorn local o de la comunitat en general; la millora de la qualitat de vida i del desenvolupament comunitari, i les accions de protecció mediambiental.

2. S'han de destinar necessàriament al fons d'educació i promoció:

- a) El percentatge establert en l'article 80.1 d'aquesta llei.
- b) Les sancions econòmiques fixades en els estatuts que imposi la cooperativa als seus socis.
- c) Les deduccions sobre les aportacions obligatòries de capital en la baixa no justificada dels socis.

3. El fons d'educació i promoció no es pot embargar ni repartir entre els socis i la seva dotació ha de figurar en el passiu del balanç amb separació de les altres partides.

4. L'import del fons que no s'ha aplicat ha de materialitzar-se dins de l'exercici i econòmic següent a aquell en què s'ha efectuat la dotació en comptes d'estalvi, en títols de deute públic o títols de deute públic emesos per la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹⁵ Els rendiments financers obtinguts

¹⁵ Vid. art. 30 LF (§34).

s'han d'aplicar a la mateixa finalitat. Els dipòsits o títols esmentats no poden ser pignorats ni afectats a préstecs o comptes de crèdit.

5. En tot cas, els imports del fons hauran d'aplicar-se a les accions elegides dins un termini màxim de cinc exercicis econòmics.

SECCIÓ 4a DELS FONS SOCIALS VOLUNTARIS

Article 84. Fons de reserva per a reemborsament d'aportacions

1. Si els estatuts socials de la cooperativa l'estableixen, pot constituir-se el denominat fons de reserva per a reemborsament d'aportacions. Aquest fons s'ha d'aplicar en el moment de la baixa del soci de la cooperativa per compensar l'efecte inflacionista que han tingut les seves aportacions al capital social. Les disposicions relatives a aquest fons s'estableixen en l'article 76.c.2) d'aquesta llei.

2. S'han de destinar necessàriament al fons de reserva per a reemborsament d'aportacions, els percentatges establerts en l'article 80.1 i 80.2 d'aquesta llei, fins a assolir el valor teòric actualitzat de totes les aportacions al capital social. A partir d'aquest moment, no s'han d'efectuar les aplicacions d'excedents per a aquest fons.

3. La dotació d'aquest fons ha de figurar en el passiu del balanç de la cooperativa amb separació de les altres partides.

4. L'import del fons de reserva per a reemborsament d'aportacions que no s'hagi aplicat, ha de materialitzar-se dins de l'exercici econòmic següent a aquell en què s'hagi efectuat la dotació en comptes d'estalvi, en títols de deute públic o títols de deute públic emesos per la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹⁶ Els rendiments financers obtinguts s'han d'aplicar a la mateixa finalitat. Aquests dipòsits o títols no poden ser pignorats ni afectats a préstecs o comptes de crèdit.

5. També poden destinar-se a aquest fons els excedents disponibles que acordi l'assemblea general.

6. El fons de reserva per a reemborsament d'aportacions no pot tenir una altra destinació diferent al que ha originat la seva constitució.

CAPÍTOL VIII DE LA DOCUMENTACIÓ SOCIAL I DE LA COMPTABILITAT

Article 85. Documentació social

1. Les cooperatives han de portar en ordre i al dia els llibres següents:

- a) Llibre de registre de socis.

¹⁶ Ídem nota anterior.

§26

- b) Llibre de registre d'aportacions al capital social.
 - c) Llibre d'actes de l'assemblea general, del consell rector, dels interventors, dels liquidadors i, si pertoca, del comitè de recursos.
 - e) Llibre d'inventaris, comptes anuals i llibre diari.
 - f) Qualsevol altres que siguin exigits per unes altres disposicions legals.
2. Tots els llibres socials i comptables han de ser diligenciats i legalitzats, abans d'emprar-los, pel registre de cooperatives de les Illes Balears.
3. També són vàlids els assentaments i les anotacions realitzats per procediments informàtics o per uns altres procediments adequats que, posteriorment, han de ser enquadrats correlativament per formar els llibres obligatoris. Aquests han de ser legalitzats pel registre de cooperatives de les Illes Balears en el termini de quatre mesos des de la data de tancament de l'exercici.
4. Els llibres i els altres documents de la cooperativa han d'estar sota la custòdia, vigilància i responsabilitat del consell rector, que ha de conservar-los, almanco, durant els cinc anys següents a la transcripció de l'última acta o assentament o a l'extinció dels drets i obligacions que continguin, respectivament.
5. Si els estatuts ho preveuen, la cooperativa ha de confeccionar el balanç social, d'acord amb el que estableix l'article 88 d'aquesta llei.

Article 86. Comptabilitat i comptes anuals

1. Les cooperatives han de portar una comptabilitat ordenada i adequada a la seva activitat, d'acord amb el que estableix el Codi de Comerç i normativa comptable, amb les peculiaritats contingudes en aquesta llei i normes que la despleguin. Les cooperatives poden formular els comptes anuals en model abreujat quan concorrin les mateixes circumstàncies contingudes en els articles 181 i 190 de la Llei de societats anònimes.¹⁷
2. El consell rector ha de formular obligatòriament, en un termini màxim de tres mesos, comptadors des de la data del tancament de l'exercici social establerta estatutàriament, els comptes anuals, l'informe de gestió i una proposta d'aplicació dels excedents disponibles o d'imputació de pèrdues.
3. L'informe de gestió també ha de recollir les variacions hagudes en el nombre de socis.
4. El consell rector ha de dipositar en el registre de cooperatives de les Illes Balears, en el termini d'un mes des que es van aprovar, un certificat dels acords de l'assemblea general d'aprovació dels comptes anuals i d'aplicació dels excedents o imputació de les pèrdues. Ha d'adjuntar al certificat un exemplar de cada un dels comptes esmentats, l'informe de gestió, l'informe dels interventors de comptes i l'informe dels auditors, quan la societat estigui obligada a auditoria o aquest s'ha fet a petició de la minoria. Si algun o

¹⁷ Vid. RDLEG 1/2010, de 2 juliol, pel s'aprova el Text refós de la Llei de societats de capital (BOE núm. 161, de 3 de juliol).

diversos dels comptes anuals s'ha formulat en forma abreujada, s'ha de fer constar en el certificat, juntament amb l'expressió de la causa.

Article 87. Auditoria de comptes

1. Les cooperatives han de sotmetre a auditoria externa els comptes anuals i l'informe de gestió en qualsevol dels casos següents:

- a) Quan així resulti de la Llei d'auditoria¹⁸ o de les seves normes de desplegament.
- b) Quan ho prevegin els estatuts o ho acordi l'assemblea general.
- c) Quan ho estableixi aquesta llei.

2. Els comptes anuals també han de sotmetre's a auditoria externa quan ho sol·licitin per escrit al consell rector una minoria de socis suficient per poder exigir la convocatòria de l'assemblea general. En aquest supòsit les despeses de l'auditoria externa són a compte de la cooperativa, llevat que l'informe dels auditors reconegui que els comptes auditats no tenen vicis o irregularitats de cap tipus, cas en què s'imputaran als sol·licitants.

3. Correspon a l'assemblea general designar els auditors de comptes i ha de realitzar-se abans que finalitzi l'exercici que s'ha d'auditar, a partir de la data en què l'assemblea va adoptar-hi l'acord.

Article 88. Balanç social

1. El consell rector ha de confeccionar el balanç social de l'exercici, que ha de ser presentat a l'assemblea general, juntament amb els comptes anuals, per al seu coneixement i aprovació.

2. El balanç social pot incorporar aquells indicadors o informes que permetin avaluar la situació de la cooperativa en relació amb els seus socis, a les cooperatives del sector i a la comunitat en general on dugui a terme l'activitat econòmica, establint el grau d'acompliment dels objectius proposats, el nivell de participació social, les col·laboracions hagudes amb altres cooperatives i les aportacions, de tot tipus, de la cooperativa a l'entorn social, així com un informe de les fortaleses i debilitats de la cooperativa.

CAPÍTOL IX DE LA MODIFICACIÓ DELS ESTATUTS SOCIALS

Article 89. Modificació dels estatuts

1. Qualsevol modificació dels estatuts socials ha de ser adoptada per l'assemblea general, d'acord amb l'establert en l'article 44 d'aquesta llei i exigeix la concurrència dels requisits següents:

¹⁸ Vid. art. 263 i s. de l'RDLEG 1/2010, de 2 juliol, esmentat en la nota anterior, i Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'auditoria de comptes (BOE núm. 169, de 15 de juliol).

§26

- a) Els autors de la proposta han de fer un informe escrit justificant-la.
 - b) S'han d'expressar en la convocatòria amb la deguda claredat els aspectes que s'han de modificar.
 - c) En l'anunci de la convocatòria ha de constar expressament el dret de tots els socis d'examinar en el domicili social el text íntegre de la modificació proposada i de l'informe justificatiu i de demanar el lliurament o tramesa d'aquests documents.
2. L'acord esmentat s'ha d'eleva a escriptura pública, la qual s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears.
 3. Si la modificació és per canvi de denominació, canvi de domicili o modificació de l'objecte social, s'ha d'anunciar almanco en un dels diaris de major circulació del domicili social de la cooperativa i abans de la inscripció.
 4. Quan la modificació consisteixi en el canvi de classe de la cooperativa o en la modificació de l'objecte social, els socis que hagin votat en contra, o els que no havent assistit a l'assemblea expressin la seva disconformitat per escrit dirigit al consell rector en el termini de quaranta dies, comptadors des de la inscripció de l'acord en el registre de cooperatives de les Illes Balears, tenen dret a separar-se de la cooperativa, en els mateixos termes que els que disposa l'article 24 d'aquesta llei.

CAPÍTOL X DE LA FUSIÓ, ESCISSIÓ, DISSOLUCIÓ I LIQUIDACIÓ

SECCIÓ 1a DE LA FUSIÓ I DE L'ESCISSIÓ

Article 90. Modalitats i efectes

1. Les societats cooperatives poden fusionar-se, mitjançant la creació d'una societat cooperativa o mitjançant l'absorció d'una o més societats cooperatives per una altra, sempre que els objectes socials de cada cooperativa no resultin incompatibles.

2. Les cooperatives que es fusionin en una de nova o que siguin absorbides per una altra ja existent quedaran dissoltes, encara que no entrin en liquidació. Els seus patrimonis han de passar a la societat nova o absorbent, que ha d'assumir els drets i obligacions de les societats dissoltes. Els fons socials, obligatoris o voluntaris de les societats dissoltes passen a integrar-se als corresponents de la societat cooperativa nova o absorbent.

Article 91. Projecte de fusió

1. Els consells rectors de les societats cooperatives que participin en la fusió han de redactar un projecte de fusió que han de subscriure com a conveni previ.

2. El projecte de fusió ha de contenir, almanco, les mencions següents:

- a) La denominació, classe i domicili de les cooperatives que participin en la fusió i de la nova cooperativa, si pertoca, amb totes les seves dades registrals identificatives.
- b) Sistema per fixar la quantia que es reconeix a cada soci o associat de les societats dissoltes, com a aportacions al capital social de la societat cooperativa nova o absorbent, computant-se, quan n'hi hagin, les reserves voluntàries de caràcter repartible.
- c) Els drets i obligacions que es reconeguin als socis de les cooperatives extingides en la societat nova o absorbent.
- d) La data a partir de la qual les operacions de les cooperatives que es fusionin han de considerar-se realitzades, a efectes comptables, per compte de la cooperativa nova o absorbent.
- e) Els drets que corresponguin en la societat cooperativa nova o absorbent als titulars de títols participatius o altres d'assimilables de les cooperatives que s'extingeixin.

3. Després d'haver aprovat el projecte de fusió, els membres dels consells rectors de les cooperatives que es fusionin s'han d'abstenir de realitzar qualsevol classe d'actes o de concloure qualsevol contracte que pugui comprometre l'aprovació del projecte o modificar substancialment la proporció de la participació dels socis de les cooperatives extingides en la nova o absorbent.

4. El projecte de fusió queda sense efecte en el supòsit que no hagi estat aprovat per les assemblees generals de les cooperatives que participin en la fusió dins dels sis mesos següents des de la data del projecte.

Article 92. Balanç de la fusió

1. La fusió requereix elaborar un balanç expressament per a l'acte esmentat.

2. Pot considerar-se, tanmateix, balanç de fusió l'últim balanç anual aprovat, sempre que hagi estat tancat dins dels vuit mesos anteriors a la data de la celebració de l'assemblea que ha de resoldre sobre la fusió.

3. La impugnació del balanç de fusió s'ha de sotmetre al règim general de la impugnació dels acords socials.

Article 93. Procediment de fusió

El procediment legal per a la fusió de les societats cooperatives és el següent:

1. L'assemblea general de cada cooperativa degudament convocada ha d'aprovar, d'acord amb l'establert en l'article 44 d'aquesta llei, sense modificacions el projecte de fusió fixat en un conveni previ pels consells rectors respectius. El projecte de fusió s'ha de posar a disposició de cada soci o associat segons el que disposa l'article 22.1 i ha d'anar acompanyat de la documentació següent:
 - a) Una memòria del consell rector sobre la conveniència i efectes de la fusió projectada.

- b) Els comptes anuals dels tres darrers exercicis de les societats que participin en la fusió, juntament amb els informes corresponents dels interventors i, si pertoca, dels auditors, sobre la situació econòmica i financera d'aquelles, i la previsible de la cooperativa resultant. A més, s'ha d'adjuntar el balanç de fusió previst en l'article 92.1 d'aquesta llei quan sigui diferent a l'últim balanç anual aprovat.
 - c) Un projecte d'estatuts de la nova cooperativa o de les modificacions estatutàries que hagin d'introduir-se en la societat absorbent.
 - d) Els estatuts vigents de les cooperatives que intervinguin en la fusió.
 - e) Les dades identificatives dels membres dels consells rectors i dels interventors de les cooperatives dissoltes i dels membres proposats per al consell rector i per als interventors de la societat resultant.
2. L'acord de fusió de cada una de les cooperatives ha de ser publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en un diari dels de més circulació de la localitat del domicili social de les entitats citades.
 3. Els consells rectors de les cooperatives que es fusionin estan obligats a informar l'assemblea general de la seva societat sobre qualsevol modificació important de l'actiu o del passiu esdevinguda en qualsevol d'elles, entre la data de redacció del projecte de fusió i la de reunió de l'assemblea general.
 4. La fusió no es pot realitzar abans que transcorri un mes des de la data de l'últim anunci o publicació. Si durant el termini esmentat algun creditor de qualsevol de les societats fusionades, s'oposa per escrit a la fusió, aquesta no es pot dur a terme sense que s'assegurin prèviament o s'abonin del tot els drets del creditor disconforme, que no pot oposar-se al pagament encara que es tracti de crèdits no vençuts, de conformitat amb la legislació estatal aplicable. En el mateix termini els socis disconformes poden separar-se de la seva cooperativa mitjançant escrit dirigit al president del consell rector, i la cooperativa resultant de la fusió assumirà l'obligació de liquidació i reemborsament de les seves aportacions en la forma regulada en aquesta llei per al cas de baixa justificada.
 5. Cada una de les cooperatives queda obligada a continuar el procediment de fusió des del moment en què el projecte hagi estat aprovat per l'assemblea general de totes elles. La normalització de la fusió es farà mitjançant escriptura pública única, en la qual constarà l'acord de fusió aprovat per les respectives assemblees generals de les societats que es fusionin, que ha de contenir el balanç de fusió de les societats que s'extingeixin.
 6. Si la fusió es realitza mitjançant la creació d'una nova societat, l'escriptura ha de contenir, a més, les mencions exigides en l'article 13, quan siguin d'aplicació, per constituir-la. Si es realitza per absorció, ha de contenir les modificacions estatutàries que la societat absorbent hagi acordat amb motiu de la fusió. Aquesta escriptura ha de servir

per cancel·lar els assentaments de les primeres i inscriure la novament constituïda o les modificacions de l'absorbent en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

Article 94. Escissió

1. L'escissió de la societat cooperativa pot consistir en la dissolució, sense liquidació, mitjançant la divisió del seu patrimoni i del col·lectiu de socis i dels associats en dos o més parts. Cada una d'aquestes s'ha de traspasar en bloc a cooperatives de nova creació, ha de ser absorbida per unes altres ja existents o s'ha d'integrar amb les parts escindides d'unes altres cooperatives en una de nova creació. En aquests dos darrers casos es denomina escissió-fusió.

També pot consistir en la segregació d'una o més parts del patrimoni i del col·lectiu de socis i associats d'una cooperativa sense la dissolució d'aquesta, i el traspàs en bloc o en part o en parts segregades a unes altres cooperatives de nova constitució o ja existents.

2. Són aplicables a les cooperatives participants en l'escissió les normes reguladores de la fusió en aquesta llei i els seus socis, associats i creditors poden exercir els mateixos drets.

3. Només pot acordar-se l'escissió si les aportacions al capital de la cooperativa que s'escindeix es troben íntegrament desemborsades.

SECCIÓ 2a DE LA DISSOLUCIÓ I DE LA LIQUIDACIÓ

Article 95. Dissolució

Són causes de dissolució de la societat cooperativa:

- a) L'acompliment del termini fixat en els estatuts socials.
- b) La conclusió de l'empresa que constitueix el seu objecte o la impossibilitat de realitzar l'activitat cooperativitzada.
- c) La voluntat dels socis, manifestada mitjançant acord de l'assemblea general, adoptat de conformitat amb el que disposa l'article 44.1 a).
- d) La reducció del nombre de socis per sota del mínim legalment necessari per constituir la cooperativa, si es manté durant més de dotze mesos.
- e) La reducció de la xifra del capital social per sota del mínim establert estatutàriament, si es manté durant més de dotze mesos.
- f) La fusió i l'escissió, si és procedent.
- g) La fallida.
- h) La inactivitat d'algun dels òrgans socials necessaris o la no-realització de l'activitat cooperativitzada durant dos anys consecutius.
- i) Qualsevol altra causa establerta en la llei o en els estatuts.

Article 96. Eficàcia de les causes de dissolució

1. En haver transcorregut el termini de durada de la societat fixat en els estatuts, aquesta es dissol de ple dret, si no és que anteriorment ha estat

§26

prorrogada i inscrita la pròrroga en el registre de cooperatives de les Illes Balears. El soci disconforme amb la pròrroga pot ser declarat baixa en la forma i terminis previstos per a la baixa voluntària, la qual té, en tot cas, la consideració de baixa justificada.

2. Quan concorri una causa de dissolució, llevat de les previstes en els punts c), f) i g) de l'article 95, ha de convocar l'assemblea general en el termini de trenta dies perquè adopti l'acord de dissolució.

Amb aquesta finalitat qualsevol soci o associat pot requerir el consell rector perquè convoqui l'assemblea general, si a parer seu existeixen algunes de les causes de dissolució esmentades. L'assemblea general ha d'adoptar l'acord per la majoria prevista en l'article 44.1.a) d'aquesta llei.

3. El consell rector ha de sol·licitar, i qualsevol interessat pot fer-ho, la dissolució judicial de la cooperativa en els casos següents:

- a) Si no es convoca l'assemblea general.
- b) Si no es reuneix en el termini establert en els estatuts.
- c) Si no pot adoptar l'acord de dissolució.
- d) Si adopta un acord contrari a declarar la dissolució.

4. L'acord de dissolució o la resolució judicial, si pertoca, s'ha de publicar en un dels diaris de més circulació de la província en què tingui el domicili social la cooperativa i en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears* en el termini de trenta dies, comptadors des del dia en què es va adoptar l'acord o es va notificar la resolució.

5. La dissolució s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears, mitjançant el testimoni de la resolució judicial que la ha declarat o l'escriptura pública on consti l'acompliment de les formalitats i requisits legals i, si pertoca, el nomenament i acceptació dels liquidadors i les facultats que se'ls hagin conferit.

6. La societat cooperativa dissolta ha de conservar la seva personalitat jurídica mentre es realitzi la liquidació. Durant aquest període ha d'afegir-se a la denominació social: en liquidació.

Article 97. Liquidació, nomenament i atribucions dels liquidadors

1. L'assemblea general ha de nomenar els liquidadors en votació secreta i en nombre senar, excepte en el supòsit previst en l'article 95.g) d'aquesta llei. Aquests han d'acceptar els càrrecs com a requisit d'eficàcia.

2. Si transcorre un mes des de la dissolució de la cooperativa sense que s'hagin elegit i acceptat els liquidadors, el consell rector ha de sol·licitar del jutge competent el seu nomenament i aquest càrrec pot recaure en persones no sòcies de la cooperativa. També pot sol·licitar-ho al jutge qualsevol soci de la cooperativa.

El nomenament efectuat pel jutge s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears, mitjançant el testimoni de la resolució corresponent. El consell rector i la direcció han de cessar en les seves funcions des del nomenament dels liquidadors, a qui han de prestar ajut per fer les operacions de liquidació si són requerits per a això.

3. Els liquidadors han d'efectuar totes les operacions necessàries per liquidar la societat. Durant el període de la liquidació han d'observar-se les disposicions legals i estatutàries aplicables sobre el règim de les assemblees generals, a les quals han de retre compte els liquidadors de la marxa de la liquidació i del balanç corresponent per aprovar-los.

4. Els liquidadors han d'actuar de forma col·legiada i els és d'aplicació les normes sobre elecció, incapacitat, revocació, incompatibilitat i responsabilitat dels membres del consell rector. L'assemblea general pot fixar una retribució per als liquidadors.

5. Són competències dels liquidadors:

- a) Subscriure, juntament amb el consell rector, l'inventari i el balanç de la cooperativa en el moment de l'inici de les seves funcions, referits al dia en què s'inicia la liquidació.
- b) Portar i custodiar els llibres i la correspondència de la societat i vetllar per la integritat del seu patrimoni.
- c) Dur a terme les operacions comercials pendents i totes les que siguin necessàries per a la liquidació de la cooperativa.
- d) Alienar els béns socials.
- e) Reclamar i percebre els crèdits i els dividendes passius al temps d'inici de la liquidació.
- f) Concertar les transaccions i els compromisos que convinguin als interessos socials.
- g) Pagar les persones creditors i les sòcies de manera que s'atenguin les normes que aquesta llei estableix.
- h) Representar la cooperativa per a l'acompliment dels fins a què es refereix aquest article.

En tot cas, han de respectar les competències de l'assemblea general previstes a l'article 39 d'aquesta llei, i han d'estar sotmesos en la seva gestió al control i fiscalització de l'assemblea.

Article 98. Intervenció de la liquidació

1. El deu per cent dels socis i associats a les cooperatives de més de mil, el quinze per cent en les de més de cinc-cents i el vint per cent en la resta pot sol·licitar al jutge competent que designi un o diversos interventors que fiscalitzin les operacions de la liquidació.

2. En aquest cas, no tenen validesa els actes dels liquidadors efectuats sense participació dels interventors.

Article 99. Adjudicació de l'haver social

1. Per adjudicar l'haver social, s'ha de seguir en tot cas l'ordre següent:

- a) S'ha de respectar íntegrament el fons d'educació i promoció.
- b) S'han de saldar els deutes socials.
- c) S'ha de reintegrar als socis l'import del fons de reserva per al reemborsament d'aportacions en la forma prevista en l'article 84 d'aquesta llei.

§26

- d) S'ha de reintegrar als socis i als associats l'import dels altres fons socials voluntaris repartibles que han estat constituïts estatutàriament. A continuació, se'ls han de reintegrar les aportacions al capital social actualitzades o revalorades, començant per les aportacions voluntàries i seguint per les obligatòries.
- e) Si hi ha actiu sobrant i el romanent existent del fons d'educació i promoció s'han de posar a disposició de l'administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que els han de destinar de manera exclusiva a les finalitats d'educació i de promoció de les societats cooperatives de les Illes Balears.

2. Mentre no es reemborsin les aportacions previstes a l'article 69.1.b), els titulars que hagin estat baixa i sol·licitat el reemborsament participaran en l'adjudicació de l'haver social una vegada dotada la quantitat corresponent a l'import del fons d'educació i promoció i abans del reintegrament de les aportacions restants als socis.

Article 100. Operacions finals

1. En haver finalitzat les operacions d'extinció del passiu, els liquidadors han de formar el balanç final i el projecte de distribució de l'actiu. Tots dos han de ser censurats pels interventors de la cooperativa i, si pertoca, pels interventors a qui fa referència l'article 98 i s'han de sotmetre a l'aprovació de l'assemblea general. La convocatòria d'aquesta assemblea s'ha de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, i en un diari de la localitat en què tingui el seu domicili social la cooperativa.

2. Si fos impossible celebrar l'assemblea general, els liquidadors han de publicar el balanç final i el projecte de distribució després d'haver-los censurat en el Butlletí Oficial de les Illes Balears i en un diari dels de més circulació de la localitat del domicili social de la cooperativa.

Després d'haver transcorregut sis mesos des de l'última de les publicacions esmentades sense que hagi estat impugnat el balanç davant del jutge competent, s'entén aprovat.

3. Després d'haver finalitzat la liquidació i la distribució de l'haver social, els liquidadors han de sol·licitar en el termini de quinze dies la cancel·lació dels assentaments referents a la societat liquidada al registre de cooperatives de les Illes Balears, presentant escriptura pública on consti el balanç final de la liquidació i les operacions d'aquesta. Finalment, han de dipositar en el registre esmentat els llibres i els documents relatius al trànsit de la cooperativa.

Article 101. Suspensió de pagaments i fallida

1. És d'aplicació a les societats cooperatives la legislació concursal mercantil.¹⁹

¹⁹ Vid. Llei 22/2003, de 9 de juliol, esmentada en la nota 12.

2. S'ha de fer l'assentament en el registre de cooperatives de les Illes Balears de la resolució judicial en virtut de la qual es considera incoat el procediment concursal respecte d'una cooperativa.

CAPÍTOL XI DE LES CLASSES DE COOPERATIVES

SECCIÓ 1a DE LES COOPERATIVES DE TREBALL ASSOCIAT

Article 102. Objecte i normes generals

1. Són cooperatives de treball associat les que associen a persones físiques que, mitjançant el seu treball a temps parcial o complet, realitzen qualsevol activitat econòmica o professional per produir en comú béns i serveis i els proporciona una ocupació estable.

2. Poden ser socis treballadors totes les persones majors de setze anys que legalment tinguin capacitat per contractar la prestació del seu treball. Els estrangers poden ser socis treballadors d'acord el que preveu la legislació específica sobre la prestació del seu treball a l'Estat espanyol.

3. La pèrdua de la condició de soci treballador provoca el cessament definitiu de la prestació de treball a la cooperativa.

4. Els socis treballadors tenen dret a percebre periòdicament, en termini no superior a un mes, percepcions a compte dels excedents de la cooperativa denominats avançaments laborals, que no tenen la consideració de salari, segons la seva participació en l'activitat cooperativizada.

5. Són d'aplicació en tots els centres de treball de la cooperativa i a tots els socis, les normes sobre salut laboral, i prevenció de riscos laborals²⁰, i el que estableix la legislació laboral referent a les limitacions d'edat per a feines nocturnes, insalubres, penoses, nocives o perilloses.

6. El nombre d'hores per any realitzades per treballadors amb contracte de treball per compte d'altri, no pot ser superior al trenta per cent del total d'hores per any realitzades pels socis treballadors. No es computen en aquest percentatge:

- a) Els treballadors integrats en la cooperativa per subrogació legal i els que s'incorporin en activitats sotmeses a aquesta subrogació.
- b) Els treballadors que es neguin explícitament a ser socis treballadors.
- c) Els treballadors que substitueixin socis treballadors o assalariats en situació d'excedència, incapacitat temporal o baixa per maternitat, adopció o acolliment.

²⁰ Vid. Llei 31/1995, de 8 novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10 de novembre).

§26

- d) Els treballadors que prestin servei en centres de treball de caràcter subordinat o accessori. S'entén, en tot cas, com a servei prestat en centre de treball subordinat o accessori, el servei prestat directament a l'administració pública o autonòmica i entitats que coadjuvin l'interès general, quan és realitzat en locals de titularitat pública.
- e) Els treballadors amb contractes de treball en pràctiques i per a la formació.
- f) Els treballadors contractats en virtut de qualsevol disposició de foment d'ocupació de disminuïts físics o psíquics.
- g) Els treballadors que, per raons vinculades a l'objecte i a la finalitat d'una contractació pública, hagin de ser contractats per prestar adequadament el servei, segons les prescripcions establertes en els plecs de condicions economicoadministratives generals o particulars o, si pertoca, en el plec de condicions tècniques.

7. Els estatuts poden fixar el procediment pel qual els treballadors assalariats poden accedir a la condició de socis. El treballador amb contracte de treball per temps indefinit i amb més de tres anys d'antiguitat, ha de ser admès com a soci treballador si ho sol·licita en els sis mesos següents des que va poder exercir aquest dret, sense necessitat de superar el període de prova cooperativa, i si reuneix els altres requisits estatutaris i especialment els relacionats amb la formació cooperativa.

Article 103. Període de prova per a nous socis

1. En les cooperatives de treball associat, els estatuts han d'establir les condicions d'admissió i la necessària formació cooperativa que ha d'impartir-se al soci aspirant. Es pot assignar com a tutor un soci de la cooperativa.

2. El període de prova no pot excedir els sis mesos i l'ha de fixar el consell rector, llevat que l'acompliment del lloc de treball exigeixi condicions professionals especials. En aquest cas, el període de prova pot ser de fins a un any.

3. El nombre dels llocs de treball ocupats per socis treballadors en període de prova no pot excedir un vint per cent del total de socis.

4. Els socis aspirants durant el període de prova tenen els mateixos drets i obligacions que els socis treballadors, amb les particularitats següents:

- a) Poden resoldre la relació per lliure decisió unilateral, facultat que també es reconeix al consell rector de la cooperativa.
- b) No poden ser elegits per ocupar els càrrecs dels òrgans de la cooperativa.
- c) No poden votar en l'assemblea general cap punt que els afecti personalment i directament.
- d) No estan obligats ni facultats per fer aportacions al capital social ni per desemborsar la quota d'ingrés.
- e) No els afecta la imputació de pèrdues que es produeixin en la cooperativa durant el període de prova ni tenen dret al retorn cooperatiu.

Article 104. Règim de treball

1. Els estatuts han de regular, o poden remetre al reglament de règim intern, l'organització bàsica del treball. Han de fer referència com a mínim a: estructura de l'empresa, classificació professional, mobilitat funcional o geogràfica, permisos retribuïts, excedències o qualsevol altra causa de suspensió o extinció de la relació de treball en el règim cooperatiu i, en general, qualsevol altra matèria vinculada als drets i obligacions del soci com a treballador.

2. A proposta del consell rector, l'assemblea general ha d'aprovar anualment el calendari sociolaboral. Ha de contenir: durada de la jornada laboral, descans mínim entre cada jornada i descans setmanal, festes i vacances anuals.

3. Els socis de les cooperatives de treball associat poden prestar serveis a temps total, parcial o amb caràcter estacional.

4. En tot allò que no preveu aquest article, són d'aplicació els drets i garanties legalment establerts en el dret laboral comú.²¹

5. Els socis treballadors estan obligats a afiliar-se en el règim corresponent de la Seguretat Social, d'acord amb el que disposa la normativa bàsica de l'Estat.

Article 105. Règim disciplinari

1. Els estatuts o l'assemblea general mitjançant el reglament de règim intern han d'establir el marc bàsic del règim disciplinari dels socis treballadors.

2. El règim disciplinari ha de regular els tipus de faltes que puguin produir-se en: prestació del treball, sancions, òrgans i persones amb facultats sancionadores delegades i procediments sancionadors amb expressió dels tràmits, recursos i terminis.

3. L'expulsió dels socis treballadors només pot acordar-la el consell rector. Contra aquesta decisió el soci pot recórrer en el termini de vint dies des de la notificació d'aquesta davant del comitè de recursos o, si no n'hi ha, davant de l'assemblea general. L'acord d'expulsió només és executiu des que l'òrgan corresponent el ratifica o ha transcorregut el termini per recórrer davant d'aquest, encara que el consell rector pot suspendre el soci treballador d'ocupació, però conserva provisionalment tots els drets econòmics. Si el soci ha recorregut i l'òrgan competent per resoldre no ho ha fet, en un termini no superior a un mes des de la data d'interposició del recurs es considera estimat a tots els efectes.

4. La interposició del recurs suspèn el còmput dels terminis per exercir accions davant de la jurisdicció social. Aquest còmput s'inicia de nou a partir de l'endemà de la data en què ha estat desestimat el recurs.

²¹ Vid. RDLEG 1/1995, de 24 de març, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors (BOE núm. 75, de 29 de març).

Article 106. Qüestions contencioses

1. Les qüestions contencioses que se suscitin entre la cooperativa i els socis treballadors per la seva condició de socis, s'han de resoldre aplicant preferentment aquesta llei, els estatuts i el reglament de règim intern de la cooperativa i, en general, els principis cooperatius. Aquestes qüestions s'han de sotmetre a la jurisdicció de l'ordre social, d'acord amb l'article 2.ª) del Reial Decret legislatiu 2/1995, de 7 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de procediment laboral.

La remissió a la jurisdicció de l'ordre social atreu competències dels seus òrgans judicials en tots els seus graus, per conèixer tota qüestió contenciosa que se susciti entre la cooperativa de treball associat i el soci treballador relacionad a amb els drets i les obligacions derivats de l'activitat cooperativitzada.

2. Els conflictes no basats en la prestació del treball o els seus efectes, ni compromesos els seus drets quan aportant de treball i que pugui sorgir entre qualsevol soci i les cooperatives de treball associat, estan sotmesos a la jurisdicció de l'ordre civil.²²

3. El plantejament de qualsevol demanda per part d'un soci en les qüestions a què es refereix el punt 1 d'aquest article, exigeix exhaurir la via cooperativa prèvia, durant la qual queda en suspens el còmput de terminis de prescripció o caducitat per exercir accions o afirmar drets. L'òrgan competent ha de resoldre de forma expressa en un termini no superior a trenta dies des de la data de presentació de l'escrit i, si no resol, s'entén estimada la petició del soci treballador.

Article 107. Suspensió i excedències

1. En les cooperatives de treball associat se suspèn temporalment l'obligació i el dret del soci treballador a prestar serveis, perdent els drets i obligacions econòmiques de la prestació per les causes següents:

- a) Incapacitat temporal.
- b) Maternitat o paternitat i adopció i acolliment de menors de sis anys.
- c) Exercici de càrrec públic representatiu o en el moviment cooperatiu que impossibiliti l'assistència a la feina.
- d) Privació de llibertat mentre no hi hagi sentència condemnatòria.
- e) Suspensió d'ocupació i sou per raons disciplinàries.
- f) Causes econòmiques, tècniques organitzatives o de producció i les derivades de força major.
- g) Les consignades vàlidament en els estatuts socials.

En cessar les causes legals de suspensió, el soci treballador recobra la plenitud dels seus drets i obligacions com a soci i té dret a reincorporar-se al lloc de feina reservat.

²² Vid. LEC.

2. Per a la suspensió per causes econòmiques, tècniques, organitzatives, de producció o de força major l'assemblea general ha de declarar la necessitat que, per alguna d'aquestes causes, passin a la situació de suspensió la totalitat o part dels socis treballadors que integren la cooperativa. També ha de fixar el temps que ha de durar la suspensió i ha de designar els socis treballadors concrets que queden en situació de suspensió. Els socis suspesos estan facultats per sol·licitar la baixa voluntària a l'entitat, que s'ha de qualificar com a justificada.

3. Els socis treballadors que estan inclosos en els supòsits a), b), d) i f) de l'apartat 1 d'aquest article i mentre estan en situació de suspensió, conserven la resta dels seus drets i obligacions com a socis. Els estatuts socials poden establir limitacions als drets en els supòsits c) i g) de l'apartat 1 d'aquest article.

4. Excepte en el supòsit previst en la lletra f) del número 1 d'aquest article, les cooperatives de treball associat poden celebrar contractes de treball de durada determinada per substituir els socis treballadors en situació de suspensió, d'acord amb la legislació estatal aplicable, amb treballadors assalariats sempre que el contracte especifiqui el nom del soci treballador substituït i la causa de la substitució.

5. Els socis treballadors d'una cooperativa de treball associat amb almanco dos anys d'antiguitat a l'entitat, poden gaudir de situacions d'excedència voluntària, sempre que ho prevegin els estatuts socials. També han de determinar els drets i les obligacions.

Article 108. Baixa obligatòria per causes econòmiques, tècniques, organitzatives, de producció o de força major

1. Quan per causes econòmiques, tècniques, organitzatives, de producció o derivades de força major i per mantenir la viabilitat empresarial de la cooperativa, l'assemblea general consideri convenient reduir amb caràcter definitiu el nombre de socis treballadors de la cooperativa, ha de designar els socis que han de ser declarats baixa. Aquesta té la consideració de baixa obligatòria justificada. L'autoritat laboral ha de constatar les causes esmentades, d'acord amb el que disposa el procediment establert en la legislació estatal aplicable.

2. En aquests casos, la baixa té la consideració d'obligatòria justificada. D'acord amb l'article 76 d'aquesta llei, els socis cessants tenen dret a la devolució de totes les seves aportacions al capital social en el termini màxim d'un any, dividida en mensualitats i conserven el dret preferent al reingrés si en els dos anys següents a la baixa es creen nous llocs de feina de contingut similar al que ocupaven.

3. En el supòsit que els socis que siguin baixa obligatòria siguin titulars de les aportacions previstes en l'article 69.1.b) i la cooperativa no acordi el seu reemborsament immediat, els socis que segueixin en la cooperativa hauran d'adquirir aquestes aportacions en el termini màxim de sis mesos a comptar des de la data de la baixa, en els termes que acordi l'assemblea general.

Article 109. Successió d'empreses, contractes i concessions

1. Quan una cooperativa se subroga en els drets i obligacions laborals de l'anterior titular, els treballadors afectats per aquesta subrogació poden incorporar-se com a socis treballadors en les condicions establertes en l'article 102.7 d'aquesta llei i, si porten almanco dos anys a l'empresa anterior, no se'ls pot exigir el període de prova.

2. Quan una cooperativa de treball associat cessa per causes no imputables a aquesta en una contracta de serveis o en una concessió administrativa i un nou empresari se'n fa càrrec, els socis treballadors que hi fan feina tenen els mateixos drets i deures que els haurien correspost d'acord amb la normativa vigent, com si haguessin prestat el seu servei a la cooperativa en la condició de treballadors per compte d'altri.

SECCIÓ 2a

DE LES COOPERATIVES DE CONSUMIDORS I D'USUARIS

Article 110. Objecte i finalitat social

1. Les cooperatives de consumidors i usuaris tenen com a objecte el subministrament de béns i de serveis adquirits a tercers o produïts per si mateixes per facilitar l'ús o consum dels socis i de qui hi convisquin, amb la finalitat social de facilitar-los el consum o l'ús en les condicions de preu, qualitat i informació al més favorables per als socis, així com l'educació, la formació i la defensa dels drets dels socis en particular i dels consumidors i usuaris en general.

2. Les cooperatives de consumidors i usuaris podran ser considerades com a associacions de consumidors i usuaris en conformitat al que preveu l'article 22 de l'Estatut dels consumidors i usuaris de les Illes Balears.²³

Article 111. Operacions amb tercers no socis

1. Les cooperatives de consumidors i usuaris poden realitzar operacions cooperativitzades amb tercers no socis, si ho preveuen els estatuts i d'acord amb l'article 6 d'aquesta llei.

2. Els preus dels subministraments i serveis per a tercers no socis han de ser els mateixos que els establerts per als socis.

Article 112. Aplicació d'excedents

A les cooperatives de consumidors i usuaris, l'aplicació dels resultats econòmics s'ha de realitzar d'acord amb l'article 80 d'aquesta llei en l'exercici següent a la seva meritació, sense perjudici que el retorn cooperatiu s'efectuï necessàriament als socis com a descompte en els imports de les seves operacions amb la cooperativa. Els estatuts han d'establir en cada cas el mètode d'aplicació.

²³ Vid. Llei 1/1998, de 10 de març (§36).

Article 113. Condiició i operativitat

1. Les cooperatives de consumidors i d'usuaris tenen la condició de majoristes i poden vendre a la menuda com a minoristes.

2. A tots els efectes s'entén que en el subministrament de béns i de serveis de la cooperativa als seus socis no hi ha pròpiament transmissions patrimonials, sinó que són els mateixos socis els qui, com a consumidors directes, els han adquirit conjuntament a tercers.

3. La mateixa cooperativa es considera a efectes legals com a consumidor directe.

Article 114. Assemblea general

Els estatuts han de regular i desenvolupar en cada cas el procés de participació social en aquelles cooperatives de consumidors i usuaris que tinguin més de mil socis, per garantir el dret d'informació i la seva participació democràtica en les assemblees generals.

SECCIÓ 3a

DE LES COOPERATIVES D'HABITATGES

Article 115. Objecte i finalitat social

1. Les cooperatives d'habitatges tenen per objecte proveir els socis d'habitatge, edificacions o serveis complementaris, construïts o rehabilitats per tercers, amb la finalitat social d'aconseguir aquests béns en les condicions de preu, qualitat i informació al més favorables per als seus socis.

2. Les cooperatives d'habitatges poden adquirir, parcel·lar i urbanitzar terrenys i, en general, desenvolupar totes les activitats i treballs que calgui per acomplir el seu objecte social.

3. Les cooperatives d'habitatges també poden tenir com a objecte promoure la construcció d'edificis per als socis en règim d'ús i gaudi, ja sigui per a descans o per a vacances, ja siguin destinades a residències per a socis de la tercera edat o amb disminució.

4. En tots els casos, els estatuts han de fixar les normes a què han d'ajustar-se tant els habitatges en propietat com les edificacions per a ús i gaudi, sense perjudici dels altres drets i obligacions dels socis.

5. Les cooperatives d'habitatges poden alienar o arrendar a tercers no socis els locals comercials i les instal·lacions i les edificacions complementàries de la seva propietat però no els habitatges.

6. Dels imports aconseguits per l'alienació dels béns citats en el punt 5 d'aquest article, s'ha de destinar un u per cent a dotar el fons d'educació i promoció i la resta s'ha d'aplicar a reduir el cost de l'habitatge.

7. Dels imports aconseguits per l'arrendament de locals comercials i les edificacions i les instal·lacions complementàries, s'ha de destinar un cinc per cent a dotar el fons d'educació i promoció i la resta a sufragar les despeses comunes de manteniment, conservació i millora.

8. La propietat o l'ús i gaudi dels habitatges i dels locals poden ser adjudicats o cedits als socis mitjançant qualsevol títol admès en dret.

Article 116. Règim dels socis

1. Poden ser socis de les cooperatives d'habitatges les persones físiques, els ens públics, les cooperatives, les caixes d'estalvi i les entitats que no tenen caràcter mercantil.

2. Els estatuts poden preveure en quins casos la baixa del soci és justificada. Per a la resta de casos, poden aplicar-se a les quantitats que ha lliurat el soci per finançar el pagament dels habitatges i locals les deduccions a què es refereix l'article 76.2 d'aquesta llei.

3. Les quantitats a què es refereix el punt 2 d'aquest article i les aportacions del soci al capital social han de reemborsar-se-li en el moment en què sigui substituït en els seus drets i obligacions per un altre soci.

4. Ningú no pot ocupar simultàniament el càrrec de membre del consell rector en més d'una cooperativa d'habitatges.

5. Els membres del consell rector en cap cas poden percebre remuneracions o compensacions per acomplir les obligacions del càrrec, sense perjudici del dret a ser rescabats per les despeses que els originin.

Article 117. Construcció per fases o promocions

1. Si la cooperativa d'habitatges desenvolupa més d'una promoció o una mateixa ho és per fases, s'ha d'ajustar al que disposa l'article 7 d'aquesta llei per a cadascuna.

2. Cada promoció o fase ha d'identificar-se amb una denominació específica. Aquesta ha de figurar de forma clara i destacada en tota la documentació que s'hi relaciona, incloent-hi permisos, inscripcions registrals o llicències administratives i qualsevol contracte celebrat amb tercers.

3. Els béns que integren el patrimoni comptabilitzat d'una promoció o fase no respon dels deutes de les restants.

Article 118. Auditoria de comptes

Les cooperatives d'habitatges, abans de presentar els comptes anuals a l'assemblea general ordinària per estudiar-los i aprovar-los, han de sotmetre'ls a una auditoria externa de comptes sense perjudici del que estableix l'article 87.2 d'aquesta llei. Aquesta obligació legal subsisteix mentre no s'adjudiquen o se cedeixen als socis els habitatges o locals.

Article 119. Transmissió de drets

1. En les cooperatives d'habitatges, el soci que pretengui transmetre inter vivos els seus drets sobre l'habitatge o local —abans d'haver transcorregut cinc anys, o un altre termini superior fixat pels estatuts, que no pot ser superior a deu anys des de la data del lliurament de la possessió de l'habitatge o local—, ha de posar-los a disposició de la cooperativa, que els oferirà als sol·licitants d'admissió com a socis per ordre d'antiguitat.

2. El preu de tempteig ha de ser igual a la quantitat desemborsada pel soci que transmet els seus drets sobre l'habitatge o local, incrementada amb la revalorització que hagi experimentat d'acord amb l'índex de preus al consum, durant el període comprès entre les dates dels diferents desemborsaments parcials i la data de la comunicació a la cooperativa de la intenció del soci de transmetre els seus drets sobre l'habitatge o local.

3. Quan han transcorregut tres mesos des que el soci ha posat en coneixement del consell rector el propòsit de transmetre els seus drets sobre l'habitatge o local, sense que cap sol·licitant d'admissió com a soci faci ús del dret de preferència per adquirir-los, el soci queda autoritzat per transmetre'ls, inter vivos, a tercers no socis.

4. Si en el supòsit a què es refereixen els punts anteriors d'aquest article, el soci no aconsegueix els requisits que s'hi estableixen i transmet a tercers els seus drets sobre l'habitatge o local, la cooperativa, si hi ha sol·licitants d'admissió com a socis, ha d'exercir el dret de retracte i el comprador ha de reemborsar el preu establert en el punt 2 d'aquest article, incrementat amb les despeses a què fa referència l'article 1518.2 del Codi Civil. Les despeses previstes en l'article 1518.1 del Codi Civil són a càrrec del soci que va incomplir el que estableixen els punts anteriors d'aquest article.

5. El dret de retracte pot exercir-se durant un any, comptador des de la inscripció de la transmissió al Registre de la Propietat o, si no s'ha fet, durant tres mesos, comptadors des que el retraient té coneixement de la transmissió.

6. Les limitacions establertes en els punts anteriors d'aquest article no són d'aplicació quan el soci transmet els seus drets sobre l'habitatge o local als seus ascendents o descendents, així com a les transmissions entre cònjuges decretades o aprovades judicialment en els casos de separació o divorci.

SECCIÓ 4a DE LES COOPERATIVES AGRÀRIES

Article 120. Objecte i finalitat social

1. Són cooperatives agràries les que associen persones físiques, jurídiques, societats rurals menorquines i comunitats de bens, titulars d'explotacions agrícoles, forestals, ramaderes o mixtes i que tenen com a objecte comerciar, proporcionar subministraments, equips productius i serveis o realitzar operacions encaminades a la millora en qualsevol àrea o vessant econòmica o social de les explotacions dels socis, dels seus elements o components de la cooperativa o de la vida en el medi rural.

2. Per acomplir el seu objectiu social, les cooperatives agràries poden desenvolupar, a més de les activitats pròpies d'aquest determinades en els estatuts, aquelles altres que sigui pressupòsit, conseqüència, complement o instruyent per a la millora econòmica, tècnica, laboral, ecològica o social de la cooperativa, de les explotacions dels socis, dels elements d'aquestes o del medi rural.

§26

3. Els estatuts de la cooperativa poden exigir com a requisit per adquirir i conservar la condició de soci un compromís d'activitat exclusiva corresponent a l'objecte social d'aquells.

4. Sense perjudici del que estableix l'article 24.2 d'aquesta llei, els estatuts han d'establir el temps mínim de permanència dels socis a la cooperativa, que no pot ser superior a cinc anys. L'incompliment d'aquesta obligació no eximeix el soci de la seva responsabilitat davant tercers, ni de la que ha assumit amb la cooperativa per obligacions i inversions realitzades i no amortitzades.

5. Es poden acordar nous compromisos de permanència obligatoris amb caràcter excepcional per als socis quan l'assemblea general adopti acords que impliquin la necessària permanència o la participació d'aquests en l'activitat de la cooperativa en nivells o terminis nous o superiors als previstos en els estatuts, com ara inversions, ampliació d'activitats, plans de capitalització o similars. En aquests casos, els socis de la cooperativa o de la secció a qui afecti aquest acord poden sol·licitar la baixa a la cooperativa o a la secció de què es tracti. Aquesta baixa té caràcter de justificada en el termini dels quaranta dies següents a l'adopció de l'acord.

6. Si els estatuts ho preveuen, la cooperativa pot incorporar com a socis col·laboradors, aquelles persones, tant físiques com jurídiques, que sense poder realitzar plenament l'activitat cooperativitzada col·laboren en la seva consecució, participant en alguna o en algunes activitats accessòries.

7. Els estatuts o un acord de l'assemblea general han de determinar el règim d'admissió i baixa, així com els drets i obligacions dels socis col·laboradors, si bé el conjunt dels seus vots no pot superar el trenta per cent dels vots socials. Els socis col·laboradors poden elegir un representant al consell rector, amb veu però sense vot, mai superior a un terç d'aquests, i aquest no pot exercir en cap cas els càrrecs de president ni de vicepresident.

8. Quan la cooperativa té a més associats, aquest límit s'ha d'aplicar al conjunt de vots dels col·lectius esmentats.

9. Els socis col·laboradors han de subscriure l'aportació inicial al capital social que fixen els estatuts, però no estan obligats a realitzar noves aportacions obligatòries al capital social, si bé l'assemblea general pot autoritzar-los a fer noves aportacions voluntàries. La suma de les seves aportacions al capital social no pot superar el quaranta per cent dels socis ordinaris. Les aportacions al capital dels socis col·laboradors han de comptabilitzar-se de manera independent a les de la resta de socis.

10. Els estatuts poden regular la forma en què els socis col·laboradors han de participar en la imputació de les pèrdues, així com el dret al retorn cooperatiu.

11. També poden ser socis col·laboradors les cooperatives amb què se subscriu un acord de col·laboració intercooperatiu, en les mateixes condicions establertes en els punts anteriors d'aquest article.

12. Els socis col·laboradors no poden desenvolupar activitats cooperativitzades en competència amb les que desenvolupi la societat cooperativa de la que siguin col·laboradors.

Article 121. Operacions amb tercers

1. Les cooperatives agràries amb activitat comercial, siguin polivalents o especialitzades, poden desenvolupar aquesta activitat i les que hi estiguin onnectades, arribant fins i tot directament al consumidor amb productes agraris que no procedeixin de les explotacions de la cooperativa o dels seus socis en els casos següents, sense perjudici del que estableix l'article 6 d'aquesta llei:

- a) En cada exercici econòmic fins a un cinc per cent sobre el total anual facturat per la cooperativa.
- b) Si ho preveuen els estatuts, el percentatge màxim en cada exercici econòmic pot ser de fins al cinquanta per cent sobre les bases obtingudes d'acord amb el punt 1.a) d'aquest article.
- c) Quan per circumstàncies no imputables a la cooperativa, aquesta pugui depassar els límits anteriors per haver obtingut l'autorització prevista en aquesta llei.

2. Les cooperatives agràries amb activitat subministradora, única o diferenciada, dirigida a les seves explotacions o a les dels seus membres, poden cedir a tercers no socis productes o serveis dins dels límits i en els supòsits equivalents del punt 1 d'aquest article, sense perjudici de poder fer-ho en tot cas quan es tracti dels romanents ordinaris de l'activitat cooperativa.

Article 122. Votacions

1. Els estatuts de les cooperatives agràries poden optar entre un sistema de vot unitari o un sistema de vot ponderat o plural. En aquest últim supòsit han d'observar-se les regles següents:

- a) S'atorga a cada soci entre un i cinc vots; els estatuts han de regular la ponderació.
- b) La distribució de vots a cada soci sempre es fa en funció proporcional a l'activitat o servei cooperativitzat i mai en funció de l'aportació al capital social. En tot cas i amb independència de la ponderació que li correspon, el soci a títol principal sempre té cinc vots.
- c) Amb l'antelació suficient a la celebració de cada assemblea general, el consell rector ha d'elaborar una relació en què s'estableixi el nombre de vots socials que correspon a cada soci, prenent com a base les dades de l'activitat o servei cooperativitzat de cadascun referides als tres últims exercicis econòmics. Aquesta relació s'ha d'exposar al domicili social de la cooperativa durant els cinc dies anteriors a la data de celebració de l'assemblea, a efectes de la possible impugnació pel soci disconforme, d'acord el que preveu l'article 54 d'aquesta llei.
- d) El reglament de règim interior aprovat per l'assemblea general ha d'establir la relació entre els vots socials i l'activitat cooperativitzada necessària per a la distribució dels vots.

SECCIÓ 5a
DE LES COOPERATIVES
D'EXPLOTACIÓ COMUNITÀRIA DE LA TERRA

Article 123. Objecte i finalitat social

Són cooperatives d'explotació comunitària de la terra les que associen titulars de drets d'ús i aprofitament de terres o uns altres béns immobles susceptibles d'explotació agrària, que cedeixen aquests drets a la cooperativa i que hi presten o no el seus serveis. També poden associar unes altres persones físiques que, sense cedir a la cooperativa drets de gaudi sobre béns, hi presten serveis per a l'explotació en comú dels béns cedits pels socis i dels altres que posseeixi la cooperativa per qualsevol títol, així com desenvolupar les activitats recollides en l'article 120 d'aquesta llei, tot això encaminat a la millora, en qualsevol àrea o vessant econòmica o social de totes les explotacions sota l'emparament de la cooperativa, dels seus elements o components, de la pròpia cooperativa o de la vida en el medi rural.

Article 124. Operacions amb tercers

Les cooperatives d'explotació comunitària de la terra poden realitzar operacions amb tercers en els mateixos termes i amb les mateixes condicions establertes en aquesta llei per a les cooperatives agràries.

Article 125. Règim dels socis

1. Poden ser socis de les cooperatives d'explotació comunitària de la terra:
 - a) Les persones físiques, jurídiques, societats rurals menorquines i comunitats de bens, titulars de drets d'ús i aprofitament de terra o altres béns immobles susceptibles d'explotació agrària que cedeixin aquests drets a la cooperativa, prestant-hi o no serveis i que, en conseqüència, tenen simultàniament la condició de socis que cedeixen el gaudi de béns a la cooperativa i de socis treballadors, o únicament la primera.
 - b) Les persones físiques que, sense cedir a la cooperativa drets de gaudi sobre béns, hi prestin serveis. Aquestes tenen únicament la condició de socis treballadors.
2. És d'aplicació als socis treballadors de les cooperatives d'explotació comunitària de la terra, que cedeixin o no simultàniament el gaudi de béns a la cooperativa, les normes establertes en aquesta llei per als socis treballadors de les cooperatives de treball associat, amb les excepcions contingudes en aquesta secció.
3. El nombre d'hores per any realitzades per treballadors amb contracte de treball per compte d'altri no pot superar els límits establerts en l'article 102 d'aquesta llei.

Article 126. Cessió de l'ús i aprofitament de béns

1. Els estatuts han d'establir el temps mínim de permanència a la cooperativa dels socis en la condició que cedeixen l'ús i aprofitament de béns, que no pot ser superior a quinze anys.

2. Havent acomplert el termini de permanència a què es refereix el punt 1 d'aquest article, si els estatuts ho preveuen, poden establir-se nous períodes successius de permanència obligatòria, per terminis no superiors a cinc anys. Aquests terminis s'apliquen automàticament, llevat que el soci comunicui la seva decisió de ser declarat baixa, amb una anticipació mínima de sis mesos a l'acabament del termini de permanència obligatòria respectiu.

En tot cas, el termini per reemborsar les aportacions al capital social ha de començar a computar-se des de la data en què acabi l'últim termini de permanència obligatòria.

3. Encara que, per qualsevol causa, el soci cessi en la cooperativa en la seva condició que cedeix el gaudi de béns, la cooperativa pot conservar els drets d'ús i aprofitament que van ser cedits pel soci pel temps que falti per acabar el període de permanència obligatòria d'aquest a la cooperativa. La cooperativa si fa ús d'aquesta facultat ha d'abonar en compensació al soci cessant la renda mitjana de la zona dels béns esmentats.

4. L'arrendatari i la resta de titulars d'un dret de gaudi poden cedir l'ús i l'aprofitament dels béns pel termini màxim de durada del seu contracte o títol jurídic sense que això sigui causa de desnonament o de resolució d'aquest.

En aquest supòsit, la cooperativa pot dispensar de l'acompliment del termini estatutari de permanència obligada sempre que el titular dels drets d'ús i aprofitament es comprometí a cedir-los pel temps que abasti el seu títol jurídic.

5. Els estatuts han d'assenyalar el procediment per obtenir la valoració dels béns susceptibles d'explotació en comú.

6. Cap soci no pot cedir a la cooperativa l'usdefruit²⁴ de terres o d'uns altres béns immobles que excedeixin del terç del valor total dels integrats a l'explotació, llevat que es tracti d'ens públics o societats, en el capital social de les quals els ens públics participin majoritàriament.

7. Els estatuts poden regular el règim d'obres, millores i servituds que puguin afectar els béns, el gaudi dels quals ha estat cedit i siguin conseqüència del pla d'explotació comunitària d'aquests. La regulació estatutària comprèn el règim d'indemnitzacions que siguin procedent a conseqüència d'aquestes obres, millores i servituds. Si els estatuts ho preveuen i el soci que cedeix el gaudi té titularitat suficient per autoritzar la modificació, no pot oposar-se a la realització de l'obra o millora o a la constitució de la servitud. Quan sigui necessari per al normal aprofitament del bé afectat, la servitud s'ha de mantenir, encara que el soci cessi en la cooperativa o l'immoble canviï de titularitat, sempre que aquesta circumstància s'hagi fet constar al document de constitució de la servitud. En tot cas, és d'aplicació la facultat de variació recollida en el paràgraf segon de l'article 545 del Codi Civil.

²⁴ *Vid.*, sobre l'usdefruit, art. 467 i s. Cc.

§26

Per adoptar acords relatius al que estableix aquest punt, és necessari que la majoria prevista en l'article 44 d'aquesta llei compregui el vot favorable dels socis que representin, almanco, el cinquanta per cent de la totalitat dels béns, l'ús i el gaudi dels quals hagi estat cedit a la cooperativa.

8. Els estatuts poden establir normes per les quals els socis que hagin cedit a la cooperativa l'ús i aprofitament de béns, quedin obligats a no transmetre a tercers drets sobre aquests béns que impedeixin el de l'ús i aprofitament d'aquests per la cooperativa durant el temps de permanència obligatòria del soci.

9. El soci que sigui baixa obligatòria o voluntària a la cooperativa, qualificada de justificada, pot transmetre les seves aportacions al capital social de la cooperativa al seu cònjuge, ascendents o descendents, si aquests són socis o adquireixen tal condició en el termini de tres mesos des de la baixa d'aquell.

Article 127. Règim econòmic

1. Els estatuts han de fixar l'aportació obligatòria mínima al capital social per ser soci, distingint la que ha de realitzar en la seva condició que cedeix el gaudi de béns i en la de soci treballador.

2. El soci que, tenint la doble condició que cedeix el gaudi de béns i de soci treballador, sigui declarat baixa en una, té dret al reemborsament de les aportacions realitzades en funció de la condició en què cessa a la cooperativa, sigui aquesta la que cedeix béns o la de soci treballador.

3. Els socis en la seva condició de socis treballadors perceben bestretes laborals, d'acord amb que s'estableix per a les cooperatives de treball associat. En la seva condició que cedeix l'ús i aprofitament de béns a la cooperativa, perceben per aquesta cessió la renda usual a la zona per a finques anàlogues. Les quantitats percebudes per les bestretes laborals i rendes ho són a compte dels resultats finals, en l'exercici de l'activitat econòmica de la cooperativa.

A efectes del que estableix l'article 79.2.a) d'aquesta llei tant les bestretes laborals com les rendes esmentades tenen la consideració de despeses deduïbles.

4. Els retorns cooperatius s'han d'acreditar als socis d'acord amb les normes següents:

- a) Els excedents disponibles que tinguin el seu origen en els béns inclosos a l'explotació per títols diferents a la cessió a la cooperativa del seu gaudi pels socis, s'han d'imputar a qui tinguin la condició de socis treballadors, d'acord amb les normes establertes per a les cooperatives de treball associat.
- b) Els excedents disponibles que tinguin el seu origen en els béns, el gaudi dels quals hagi estat cedit pels socis a la cooperativa, s'han d'imputar als socis en proporció amb la seva respectiva activitat cooperativa, en els termes que s'assenyalen a continuació:
 - b.1) L'activitat consistent en la cessió a favor de la cooperativa del gaudi de les finques ha de ser valorada necessàriament en el moment de la cessió.

- b.2) L'activitat consistent en la prestació de treball pel soci ha de ser valorada d'acord amb el salari del conveni vigent per al seu lloc de feina, encara que hagi percebut bestretes laborals de quantia diferent.

5. La imputació de les pèrdues s'ha de realitzar d'acord amb les normes establertes en el punt 4 d'aquest article.

Això no obstant, si l'explotació dels béns, el gaudi dels quals ha estat cedit pels socis dona lloc a pèrdues, les que corresponguin a l'activitat cooperativitzada de prestació de treball sobre els béns esmentats, s'han d'imputar en la seva totalitat als fons de reserva i, si no n'hi ha, als socis en la seva condició de qui cedeix el gaudi de béns, en la quantia necessària per garantir als socis treballadors una compensació mínima igual al setanta per cent de les retribucions satisfetes a la zona per un treball igual i, en tot cas, no inferior a l'import del salari mínim interprofessional.²⁵

SECCIÓ 6a DE LES COOPERATIVES DE SERVEIS

Article 128. Objecte

1. Són cooperatives de serveis les que associen a persones físiques o jurídiques, titulars d'explotacions industrials o de serveis i a professionals o artistes que exerceixin la seva activitat per compte propi i que tenen per objecte prestar subministraments i serveis, produir béns i realitzar operacions encaminades a la millora econòmica i tècnica de les activitats professionals o de les explotacions dels socis.

2. No pot ser classificada com a cooperativa de serveis aquella, en que els ocis i en l'objecte de la qual concorrin circumstàncies o peculiaritats que permetin classificar-la d'acord amb el que estableix una altra de les seccions d'aquest capítol.

3. No obstant el que estableixen els punts 1 i 2 d'aquest article, les cooperatives de serveis poden realitzar activitats i serveis cooperativitzats amb tercers no socis, fins a un cinquanta per cent del volum total de l'activitat cooperativitzada realitzada amb els socis.

SECCIÓ 7a DE LES COOPERATIVES DE LA MAR

Article 129. Objecte i finalitat social

1. Són cooperatives de la mar les que associen a pescadors, armadors d'embarcacions, confraries, organitzacions de productors pesquers, titulars de

²⁵ El salari mínim interprofessional es fixa anualment pel Govern mitjançant Reial decret. *Vid.*, per exemple, RD 1795/2010, de 30 de desembre, pel qual es fixa el salari mínim interprofessional per a 2011 (*BOE núm. 318, de 31 de desembre*).

§26

vivers i, en general, a persones físiques o jurídiques titulars d'explotacions dedicades a activitats pesqueres, i a professionals per compte propi de les activitats esmentades, i que tenen per objecte prestar subministraments i serveis, així com realitzar operacions, encaminades a la millora econòmica, tècnica o social de les activitats professionals, de les explotacions dels socis, de la pròpia cooperativa i del medi marí.

2. Per acomplir el seu objecte social, les cooperatives de la mar poden desenvolupar, a més de les activitats d'aquest objecte, determinades en els estatuts, aquelles altres que sigui pressupòsit, conseqüència, complement o instrument per a la millora econòmica, tècnica, laboral, ecològica o social de la cooperativa, de les explotacions dels socis, dels seus elements d'aquestes, de les activitats professionals, o del medi marí.

3. És d'aplicació a les cooperatives de la mar el que preveu sobre operacions amb tercers en l'article 121 d'aquesta llei.

4. L'àmbit d'aquesta classe de cooperatives s'ha de fixar estatutàriament.

SECCIÓ 8a DE LES COOPERATIVES DE TRANSPORT

Article 130. Objecte

1. Són cooperatives de transportistes les que associen a persones físiques o jurídiques, titulars d'empreses de transport o professionals que puguin exercir en qualsevol àmbit, fins i tot local, l'activitat de transportistes, de persones o coses o mixt i que tenen per objecte prestar serveis i subministraments i realitzar operacions encaminades a la millora econòmic i tècnic de les explotacions dels socis.

Les cooperatives de transportistes també poden realitzar aquelles activitats per a les quals es troben expressament facultades per la Llei 16/1987, de 30 de juliol, d'ordenació dels transports terrestres en els termes que s'hi estableixen.

2. Les cooperatives de transportistes poden desenvolupar operacions amb tercers no socis, d'acord amb el que estableix la secció 6a per a les cooperatives de serveis.

SECCIÓ 9a DE LES COOPERATIVES D'ASSEGURANCES

Article 131. Normativa aplicable

Són cooperatives d'assegurances les que exerceixen l'activitat asseguradora als rams i amb els requisits establerts en la legislació de l'assegurança²⁶ i, amb caràcter supletori, en la Llei de cooperatives.

²⁶ Vid. Llei 30/1995, de 8 de novembre, esmentada en la nota 8.

SECCIÓ 10a
DE LES COOPERATIVES SANITÀRIES

Article 132. Objecte i normes aplicables

1. Són cooperatives sanitàries les que desenvolupen la seva activitat a l'àrea de la salut i poden estar constituïdes pels prestadors de l'assistència sanitària, pels seus destinataris o pels uns i pels altres. Poden realitzar també activitats complementàries i connexes fins i tot de tipus preventiu, general o per a grups o col·lectius determinats.

2. A les cooperatives sanitàries els és d'aplicació les normes establertes en aquesta llei per a les de treball associat o per a les de serveis, segons sigui procedent, quan els socis siguin professionals de la medicina. Quan els socis siguin els destinataris de l'assistència sanitària s'han d'aplicar a la societat les normes sobre cooperatives de consumidors i usuaris. Quan es donin les condicions previstes en l'article 140 d'aquesta llei, s'ha d'aplicar la normativa sobre cooperatives integrals. Si estiguessin organitzades com a empreses asseguradores, s'han d'ajustar, a més, a la normativa esmentada en l'article 131 d'aquesta llei.

Quan per imperatiu legal no puguin desenvolupar l'activitat asseguradora, aquesta ha de ser realitzada per societats mercantils que siguin propietat, almanco majoritària, de les cooperatives sanitàries. Als resultats derivats de la participació de les cooperatives sanitàries en aquestes societats mercantils els és d'aplicació el que disposa l'article 79.3 d'aquesta llei.

3. Quan una cooperativa de segon grau integri almanco una cooperativa sanitària, aquella pot incloure en la seva denominació el terme sanitària.

SECCIÓ 11a
DE LES COOPERATIVES D'ENSENYAMENT

Article 133. Objecte i normes aplicables

1. Són cooperatives d'ensenyament les que desenvolupen activitats docents, en diferents nivells i modalitats. Poden realitzar també, com a complementàries, activitats extraescolars i connexes, així com prestar serveis que facilitin les activitats docents.

2. A les cooperatives d'ensenyament els és d'aplicació les normes establertes en aquesta llei per a les cooperatives de consumidors i usuaris, quan associïn als pares dels alumnes, als seus representants legals o als propis alumnes.

3. Quan la cooperativa d'ensenyament associï a professors i a personal no docent i de serveis, li és d'aplicació les normes d'aquesta llei que regulen les cooperatives de treball associat.

SECCIÓ 12a
DE LES COOPERATIVES DE CRÈDIT**Article 134. Objecte i normes aplicables**

1. Quan les cooperatives tinguin per objecte atendre les necessitats de finançament dels seus socis i de tercers mitjançant l'exercici de les activitats pròpies de les entitats de crèdit, s'han de denominar cooperatives de crèdit.

2. Les cooperatives de crèdit poden fer tota classe d'operacions actives, passives i de serveis a les altres entitats de crèdit, i han d'atendre preferentment les necessitats financeres dels seus socis, a fi de complir millor els seus fins cooperatius.

3. Les cooperatives de crèdit s'han de regular per les normes especials d'aquesta secció i per les altres disposicions generals d'aquesta llei, sense perjudici de les normes bàsiques de l'Estat²⁷ ni de les autonòmiques que els siguin aplicables.

4. Poden adoptar la denominació de caixa rural les societats cooperatives de crèdit que tinguin com a activitat principal la prestació de serveis financers en el medi rural.

Article 135. Constitució

La sol·licitud de constitució d'una cooperativa de crèdit ha de estar subscripta per un grup de promotors del qual n'han de formar part, almenys, cinc persones jurídiques que desenvolupin l'activitat pròpia del seu objecte social de manera ininterrompuda des d'almenys dos anys abans de la data de constitució, o per persones físiques, d'acord amb la normativa estatal aplicable.

Per constituir una caixa rural, el grup promotor ha d'incloure, almenys, dues cooperatives, una de les quals ha de ser agrària, o cinquanta socis persones físiques titulars d'explotacions agràries.

Article 136. Règim econòmic

1. Les aportacions inicials al capital social de la cooperativa s'han de fer en efectiu metàl·lic i s'han de desemborsar, almenys un cinquanta per cent, en el moment de la constitució, i la resta, dins el termini màxim de dos anys, o abans, si ho exigeix el compliment del coeficient de solvència. El capital social mínim ha d'estar completament desemborsat en tot cas.

Les aportacions esmentades s'han d'acreditar en títols nominatius, dels quals cada soci n'ha de posseir almenys un. Els estatuts han de determinar el valor nominal de cada títol, com també el nombre mínim de títols que han de posseir els socis, segons la naturalesa jurídica i el compromís d'activitat que han assumit dins els límits que s'estableixen en l'apartat 2 d'aquest article. Tots els títols han de tenir el mateix valor nominal.

²⁷ *Vid.* Llei 13/1989, de 26 de maig, esmentada en la nota 8. Cal tenir en compte la STC 291/2005, de 10 novembre.

2. L'import total de les aportacions de cada soci no pot excedir del vint per cent del capital social quan es tracti d'una persona jurídica i el dos i mig per cent quan es tracti d'una persona física. En cap cas el conjunt de persones jurídiques que no tinguin la condició de societat cooperativa no pot posseir més del cinquanta per cent del capital social.

3. No s'han d'abonar interessos per les aportacions al capital social quan el resultat de l'exercici econòmic, després d'haver computat, si n'és el cas, les pèrdues d'exercicis anteriors, no hagi estat positiu i no hi hagi reserves a lliure disposició suficients per satisfer-los, llevat d'autorització de l'òrgan o de l'entitat competent segons la legislació estatal i d'informe favorable de l'òrgan autonòmic competent en matèria de cooperatives.

4. Les aportacions al capital social s'han de reemborsar als socis només quan no es produeixin una cobertura insuficient del capital social obligatori, reserves i coeficient de solvència. Tampoc no es poden practicar reemborsaments durant els cinc primers anys, comptadors des de la constitució de la cooperativa, llevat que legalment o reglamentàriament s'hagi previst la possibilitat d'autorització expressa.

5. De conformitat amb la normativa estatal aplicable, les cooperatives de crèdit poden fer operacions actives amb tercers no socis fins un màxim del cinquanta per cent dels seus recursos totals. En aquest percentatge no s'han de computar les operacions realitzades per les cooperatives de crèdit amb els socis de les cooperatives associades, les de col·locació dels excessos de tresoreria en el mercat interbancari, ni l'adquisició de valors i actius financers de renda fixa que es puguin adquirir per cobrir els coeficients legals o per col·locar els excessos de tresoreria.

6. El que s'ha disposat en aquest article s'han d'entendre de conformitat amb l'establert en la legislació estatal aplicable.²⁸

Article 137. Control i inspecció

1. Amb independència del que estableix al respecte la legislació estatal²⁹, les cooperatives de crèdit estan sotmeses a les normes generals que regulin les facultats d'ordenació, de control, d'inspecció i de disciplina que sobre aquestes escaiguin a les autoritats d'ordre econòmic de l'Administració, pel seu caràcter d'entitats de crèdit.

2. Les línies bàsiques de l'aplicació del fons destinats a educació i promoció acordades per l'assemblea general de la cooperativa s'han de sotmetre a aprovació de la conselleria competent en matèria de cooperatives, que ha de requerir l'informe previ de la conselleria competent en matèria de política financera i, en el cas de les caixes rurals, a més, el de la conselleria competent en matèria d'agricultura.

²⁸ Vid. nota anterior.

²⁹ Vid. nota 27.

SECCIÓ 13a
DE LES COOPERATIVES D'INICIATIVA SOCIAL

Article 138. Objecte i normes aplicables

1. Seran qualificades cooperatives d'iniciativa social aquelles que sense ànim de lucre i amb independència de la seva classe, tenen per objecte social la prestació de serveis relacionats amb:

1.1. Serveis socials

- a) Família.
- b) Infantesa i adolescència.
- c) Persones grans.
- d) Persones amb discapacitat.
- e) Dona.
- f) Minories ètniques i immigració.
- g) Uns altres grups o sectors en què es puguin manifestar situacions de risc o exclusió social.

1.2. Salut

Alcohòlics i toxicòmans.

1.3. Joventut

Protecció de la joventut.

1.4. Educació

Educació especial.

1.5. En general, necessitats socials no ateses.

2. En el supòsit que l'objecte social de la cooperativa inclogui, a més, activitats diferents a les pròpies de la iniciativa social, aquelles han de ser accessòries i subordinades a aquestes. La cooperativa ha de portar una comptabilitat separada per a un i per a l'altre tipus d'activitats.

3. Per ser qualificada i inscrita com a cooperativa de treball associat d'iniciativa social, ha de fer constar expressament en els estatuts l'absència d'ànim de lucre. Amb aquesta finalitat ha d'acomplir els requisits següents:

- a) Els resultats positius que es produeixin en un exercici econòmic no poden ser distribuïts entre els socis.
- b) Les aportacions dels socis al capital social, tant obligatòries com voluntàries, no poden meritjar un interès superior a l'interès legal del diner, sense perjudici de la seva possible actualització.
- c) El caràcter gratuït de l'acompliment dels càrrecs del consell rector, sense perjudici de les compensacions econòmiques procedents per les despeses en què puguin incórrer els consellers en l'acompliment de les seves funcions.
- d) Les bestretes societàries i les retribucions dels treballadors per compte d'altri no poden superar el cent cinquanta per cent de les retribucions que en funció de l'activitat categoria professional, estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector.
- e) L'incompliment de qualsevol dels anteriors requisits determina la pèrdua de la condició de cooperativa d'iniciativa social i ha de passar

a regir-se plenament pel que es disposa amb caràcter general per a les cooperatives de treball associat.

4. Aquestes cooperatives han d'expressar a més en la seva denominació la indicació iniciativa social, amb caràcter previ a la qualificació i a la inscripció en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

5. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de considerar aquestes cooperatives entitats sense finalitats lucratives a tots els efectes.

6. Les entitats i organismes públics poden participar en qualitat de socis en la forma en que estatutàriament pugui establir-se.

SECCIÓ 14a DE LES COOPERATIVES D'INSERCIÓ SOCIAL

Article 139. Objecte i normes aplicables

1. S'anomenen cooperatives d'inserció social, las que, sense ànim de lucre i amb independència de la seva classe, tenen per objecte atendre els seus membres, pertanyents a col·lectius de discapacitats físics o psíquics, menors i ancians amb mancances familiars i econòmiques, i qualsevol altre grup o minoria exclosos socialment, facilitant-los la seva integració plena en la societat.

2. Poden ser socis d'aquestes cooperatives, les persones indicades en el número 1 com els seus tutors, personal tècnic, professional i d'atenció, així com entitats públiques i privades.

3. Els socis discapacitats poden estar representats en els òrgans socials pels qui tinguin atribuïda la seva representació legal.

4. Els estatuts han de regular necessàriament el funcionament d'aquestes cooperatives, incorporant-hi d'una forma especial les potencialitats dels valors cooperatius per a la consecució de la seva finalitat social.

5. Per ser qualificada i inscrita com cooperativa d'inserció social ha de fer constar expressament en els seus estatuts l'absència d'ànim de lucre, acomplint amb aquest efecte els requisits que s'estableixen en la disposició addicional segona d'aquesta llei.

6. A tots els efectes, la Administració pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears considera aquestes cooperatives com entitats sense fins lucratius.

7. Serà d'aplicació, per aquestes cooperatives, les normes de la present llei relatives a la classe de cooperatives a què pertanyen.

SECCIÓ 15a DE LES COOPERATIVES INTEGRALS

Article 140. Objecte i normes aplicables

Es denominen cooperatives integrals aquelles que, amb independència de la classe, la seva activitat cooperativitzada és doble o plural, acomplint les

§26

finalitats socials pròpies de diverses classes de cooperatives en una mateixa societat, d'acord amb els seus estatuts i acomplint el que es regula per a cada una de les seves activitats. En els casos esmentats, l'objecte social és plural i es beneficia del tractament legal que li correspon per l'acompliment d'aquestes finalitats.

En els òrgans socials de les cooperatives integrals ha d'haver sempre representació de les activitats integrades a la cooperativa. Els estatuts poden reservar el càrrec de president o vicepresident a una determinada modalitat de soci.

CAPÍTOL XII DE LES COOPERATIVES DE SEGON I ULTERIOR GRAU I ALTRES FORMES DE COL·LABORACIÓ ECONÒMICA

Article 141. Cooperatives de segon i ulterior grau

1. Per a l'acompliment i desenvolupament de finalitats comunes d'ordre econòmic, dos o més cooperatives de la mateixa o diferent classe poden constituir cooperatives de segon o ulterior grau.

2. Els estatuts han d'incloure l'enumeració de les facultats essencials que, per ser precises per al desenvolupament de l'objectiu social, quedin transferides als òrgans de la cooperativa esmentada. Quan la cooperativa es constitueixi amb finalitats d'integració empresarial, els estatuts han de determinar les àrees d'activitat empresarial integrades, les bases per a l'exercici de la direcció unitàries del grup i les característiques d'aquest.

3. A les cooperatives de segon o ulterior grau formades per cooperatives agràries, poden ser socis, sense superar-ne el vint-i-cinc per cent del total, les societats agràries de transformació integrades per titulars d'explotacions agràries i/o per treballadors agrícoles.

4. A les assemblees d'aquestes cooperatives, cada cooperativa soci la representarà el seu president respectiu. També la pot representar un altre soci d'aquesta, si és designat a tal efecte per a cada assemblea per acord del seu consell rector.

5. Els membres del consell rector, els interventors de comptes, els membres del comitè de recursos i els liquidadors de les cooperatives de segon o ulterior grau, han de ser elegits per l'assemblea d'entre els seus socis.

6. Els retorns que perceben les cooperatives socis, així com els interessos que meritin de les seves aportacions al capital social no tenen la consideració de beneficis extracooperatius.

7. En el supòsit de liquidació de la cooperativa de segon o ulterior grau, el fons de reserva obligatori s'ha de transferir al fons de la mateixa naturalesa de cada una de les cooperatives que la constitueixin, així com la resta de l'haver líquid resultant, distribuint-se tot això entre les cooperatives soci en proporció amb el volum de l'activitat cooperativitzada desenvolupada per cada

una d'elles durant els últims cinc anys o, en el seu defecte, des de la seva constitució, no tenint ell mateix caràcter de benefici extracooperatiu.

8. Les aportacions obligatòries al capital social d'una cooperativa de segon o ulterior grau s'han de realitzar en funció a l'activitat cooperativa compromesa amb aquella per cada soci.

9. La distribució dels excedents, tant si són positius com si registren pèrdues, s'han d'acordar en funció a l'activitat cooperativitzada compromesa estatutàriament, després d'haver realitzat la imputació que procedeix als fons obligatoris.

10. Els estatuts han de fixar els criteris o mòduls que defineixen l'activitat cooperativa.

11. Les cooperatives de segon i ulterior grau s'han de regir pel que disposa aquest article, i en el seu defecte, per les normes de caràcter general d'aquesta llei.

Article 142. Grup cooperatiu

1. S'entén per grup cooperatiu als efectes d'aquesta llei el conjunt format per diverses societats cooperatives de qualsevol classe, i que té per objecte la definició de polítiques empresarials i el seu control, la planificació estratègica de l'activitat dels socis i la gestió dels recursos i activitats comunes.

2. Els estatuts del grup cooperatiu han de determinar les facultats d'administració i gestió que ha de tenir la seva entitat cap de grup, les instruccions del qual són d'acompliment obligat per a les cooperatives agrupades, de manera que es produeix una unitat de decisió en l'àmbit de les facultats esmentades.

3. L'emissió d'instruccions pot afectar diferents àmbits de gestió, administració o govern, entre els quals es poden incloure:

- a) L'establiment a les cooperatives de base, de normes estatutàries o reglamentàries comunes.
- b) L'establiment de relacions associatives entre les cooperatives de base.
- c) El compromís d'aportació periòdica de recursos calculats en funció de la seva respectiva evolució empresarial o compte de resultats.

4. Els compromisos generals assumits davant del grup han de formalitzar-se per escrit, sigui en els estatuts de l'entitat cap de grup, si és societat cooperativa, o mitjançant un altre document contractual. Se n'hi ha d'incloure la duració si aquesta és limitada, el procediment per modificar-lo i per separar una cooperativa i l'exercici de les facultats que s'acorda atribuir a l'entitat cap de grup. La modificació, ampliació o resolució dels compromisos indicats pot efectuar-se, si així s'ha establert, mitjançant acord de l'òrgan màxim de l'entitat cap de grup. El document contractual ha d'eleva-se a escriptura pública.

5. L'acord d'integració en un grup cooperatiu s'anotà al full corresponent de cada societat cooperativa en el registre de cooperatives de les Illes Balears.

6. La responsabilitat derivada de les operacions que realitzin directament amb tercers les societats cooperatives integrades al grup, no afecta el grup ni les altres cooperatives que l'integrin.

Article 143. Altres formes de col·laboració econòmica i social

1. Les cooperatives de qualsevol tipus i classe poden constituir societats, agrupacions, consorcis i unions entre si o amb altres persones físiques o jurídiques, públiques o privades, i formalitzar convenis o acords per aconseguir millor el seu objectiu social i per defensar els seus interessos.

2. Les cooperatives poden subscriure amb altres acords intercooperatius per aconseguir els seus objectius socials. En virtut d'aquests, la cooperativa i els seus socis poden realitzar operacions de subministrament, lliuraments de productes o serveis a l'altra cooperativa signant de l'acord. Aquests fets tenen la mateixa consideració que les operacions cooperativitzades amb els propis socis. Els resultats d'aquestes operacions s'han d'imputar d'acord amb el que disposa l'article 80.1 d'aquesta llei.

**TÍTOL II
DE L'ADMINISTRACIÓ PÚBLICA
I DE LES SOCIETATS COOPERATIVES**

**CAPÍTOL I
DEL FOMENT DEL COOPERATIVISME**

Article 144. Principi general

La comunitat autònoma de les Illes Balears en aplicació de l'article 129.2 de la Constitució Espanyola, ha d'assumir com a matèria d'interès públic la promoció, estímul i desenvolupament de les societats cooperatives i de les seves estructures d'integració econòmica i representativa, amb absolut respecte a la seva llibertat i autonomia.

A aquests efectes, els poders públics de les Illes Balears han de protegir, estimular i incentivar l'activitat que desenvolupin les societats cooperatives mitjançant l'adopció de mesures que afavoreixin la inversió empresarial, la creació d'ocupació, l'elevació del nivell de formació socioprofessional i preparació tècnica dels socis, i l'associacionisme cooperatiu.

Per a l'acompliment de que s'ha dit, l'Administració autònoma ha d'actuar a través de la conselleria competent en matèria de cooperatives, dotantla dels recursos i serveis necessaris per a l'acompliment de les seves finalitats de promoció, difusió, formació, inspecció i registre, sense perjudici de la coordinació que hi pertoqui amb la resta de conselleries o administracions vinculades amb l'activitat econòmica que desenvolupin les cooperatives.

Article 145. Altres mesures

1. Les federacions o associacions de cooperatives que contribueixin a la promoció de l'interès general de les Illes Balears mitjançant el desenvolupament de les seves funcions, poden ser reconegudes d'utilitat pública pel Govern autònom, d'acord i amb els efectes que estableixi la normativa vigent.

2. El Govern de les Illes Balears ha d'adoptar les mesures convenients per la difusió i ensenyament del cooperativisme als diferents nivells educatius, afavorint la creació de cooperatives d'ensenyament en els centres docents.

3. Especialment s'ha de promoure i donar suport a la constitució de cooperatives de segon o ulterior grau i qualsevol altra forma d'integració que tendeixi a reforçar els vincles cooperatius. Les cooperatives que concentrin les seves empreses per fusió o per constitució d'altres cooperatives de segon o ulterior grau, així com mitjançant unions d'empresaris o agrupacions d'interès econòmic han de gaudir de tots els beneficis atorgats per la normativa autonòmica que es relacionin amb l'agrupació esmentada o concentració d'empreses, al seu grau màxim.

4. Les cooperatives han de gaudir de prioritat en cas d'empat en els concursos i subhastes per adjudicar els contractes de l'Administració vinculada a la comunitat autònoma de les Illes Balears.³⁰

5. Per aconseguir les seves finalitats específiques, les cooperatives d'habitatges de promoció social tenen dret a adquirir terrenys de gestió pública pels procediments d'adjudicació directa previstos en la normativa d'aplicació.

6. Les societats cooperatives de les Illes Balears que participin en els procediments de contractació, o contractin amb les administracions públiques ubicades en les Illes Balears, només han d'aportar el vint-i-cinc per cent de les garanties que hagin de constituir.³¹

7. Les societats cooperatives de les Illes Balears tenen la condició de majoristes en la distribució o en la venda. Això no obstant, poden vendre a la menuda i distribuir com a detallistes, independentment de la qualificació que els correspon a efectes fiscals.

Igualment, no tenen la consideració de vendes els lliuraments de béns i prestacions de serveis proporcionades per les cooperatives als seus socis, ja sigui produïdes tant per les cooperatives com pels seus socis o adquirides a tercers per aconseguir les seves finalitats socials.

8. Es consideren activitats cooperatives internes i tenen caràcter d'operacions de transformació primària, les que realitzin les cooperatives agràries i les d'explotació comunitària de la terra, així com les cooperatives de segon o ulterior grau que les agrupin, amb productes o matèries que estiguin destinats exclusivament a les explotacions dels socis.

9. En la promoció de cooperatives s'ha de valorar de manera especial i singular, la seva capacitat de generar ocupació.

10. Així mateix, s'ha de promoure la creació de cooperatives, l'activitat de les quals consisteixi en la prestació de serveis encaminats a la satisfacció d'un interès públic o social.

³⁰ Vid. Llibre III LCSP.

³¹ Vid. art. 83 i s. LCSP.

11. L'Administració ha de garantir la participació i la representació del sector cooperatiu en tots els òrgans i meses de diàleg social i econòmic.³²

CAPÍTOL II DE LA INSPECCIÓ, LES INFRACCIONS, LES SANCIONS, LA INTERVENCIÓ I LA DESQUALIFICACIÓ

Article 146. Inspecció de les societats cooperatives

Correspon a la conselleria competent en matèria de cooperatives la potestat de la funció inspectora en relació a l'acompliment d'aquesta llei.

La funció inspectora sobre l'acompliment de la legislació cooperativa, així com el seu desplegament estatutari, segons el que preveu aquesta llei, l'ha d'exercir la conselleria competent mitjançant la Inspecció de Treball i Seguretat Social, sense perjudici de les funcions inspectores que corresponguin a altres conselleries en funció de la legislació específica aplicable.

Article 147. Infraccions

1. Les cooperatives són subjectes responsables de les accions i omissions contràries a la Llei o als Estatuts, amb independència de la responsabilitat dels membres dels seus òrgans socials en allò que els sigui imputable amb caràcter solidari o personal, bé de forma directa o perquè pugui ser exigida a través de derivació de responsabilitat.

2. Són infraccions lleus l'incompliment de les obligacions o la vulneració de les prohibicions imposades per aquesta llei que no suposin un conflicte greu entre parts, no interrompin l'activitat social i no puguin ser qualificades de greus o molt greus:

- a) No tenir o no portar al dia els llibres socials o els llibres de comptabilitat obligatoris per un termini superior a 6 mesos, comptats des del darrer assentament fet.
- b) Incomplir l'obligació de lliurar a les persones sòcies els títols o les llibretes de participació que acreditin llurs aportacions socials.

3. Són infraccions greus:

- a) Incomplir l'obligació d'inscriure els nomenaments i les renovacions dels càrrecs i tots els altres actes que hagin de ser registrats.
- b) No respectar els drets que, en matèria d'informació, estableixen els articles 20 i 22 d'aquesta llei, en els casos establerts per llei, pels estatuts o per un acord de l'Assemblea General.
- c) No dipositar els comptes anuals i les auditories, d'acord amb el que disposa l'article 86 d'aquesta llei, en els termes que estableix la legislació corresponent.
- d) Superar els límits per a la contractació amb tercers per compte aliè.

³² Vid. art. 4 de la Llei 10/2000, de 30 de novembre (§8).

4. Son infraccions molt greus:

- a) Abonar a les persones sòcies en actiu, retorns cooperatius en funció de llur aportació al capital i no en proporció a les operacions, els serveis o les activitats cooperativitzades que hagin dut a terme.
- b) Vulnerar les disposicions legals i estatutàries o els acords de l'assemblea general sobre la imputació de pèrdues de l'exercici econòmic.
- c) No destinar els recursos corresponents al fons de reserva obligatori i al fons d'educació i promoció cooperativa, en els casos i per l'import establerts per llei, pels estatuts o per un acord de l'assemblea general.
- d) No destinar els fons irrepartibles, o l'haver líquid resultant de la liquidació, d'acord amb allò que preveu aquesta llei en els casos de liquidació, fusió i escissió de la cooperativa.
- e) Destinar a finalitats diferents de les que la Llei determina els recursos del fons d'educació i promoció cooperativa, i el fons de reserva obligatòria.
- f) Incomplir l'obligació de sotmetre els comptes de l'exercici a verificació mitjançant auditoria externa, si ho estableixen aquesta llei o els estatuts socials, ho acorden l'assemblea general o el consell rector, o ho sol·licita el 20 per cent de les persones sòcies de la cooperativa.
- g) Incomplir les normes legals i estatutàries que regulen l'actualització de les aportacions socials i la destinació del resultat de regularitzar el balanç de la cooperativa.
- h) Incomplir les normes legals i estatutàries relatives a l'objecte i la finalitat de la cooperativa.
- i) Encobrir, sota la fórmula de societat cooperativa, finalitats pròpies de les societats mercantils.
- j) La paralització de l'activitat cooperativitzada, o la inactivitat dels òrgans durant dos anys.
- k) La transgressió de les disposicions imperatives o prohibitives de la Llei de cooperatives, quan se comprovi connivència per lucrar-se o per obtenir fictíciament subvencions o bonificacions fiscals.

5. Les infraccions lleus, greus o molt greus es graduaran a efectes de la seva sanció corresponent en funció de la negligència i intencionalitat, falsedat, incompliment de les advertències prèvies i requeriments de la inspecció, nombre de socis afectats, perjudici causat, repercussió social i dimensió de la cooperativa.

6. Les infraccions prescriuran: les lleus als tres mesos, les greus als sis mesos, les molts greus a l'any. Els terminis es comptaran des de la data en què s'hagin comès.

Article 148. Sancions

1. Les sancions per les infraccions tipificades en els articles anteriors poden imposar-se en grau mínim, mitjà o màxim atenent aquests criteris:

§26

- a) Nombre de socis afectats.
- b) Repercussió social.
- c) Engany o falsedat.
- d) Negligència.
- e) Capacitat econòmica.
- f) Incompliment de les advertències i els requeriments previs dels inspectors.

2. Quan l'acta de l'inspector que iniciï l'expedient sancionador avaluï la infracció en grau mitjà o màxim, hi ha de consignar els criteris que fonamenten la graduació efectuada. Basta un únic criteri per proposar-ne el grau mitjà i dos per al grau màxim. Aquests criteris s'han de fer constar igualment en la resolució administrativa corresponent.

Quan no es consideri rellevant amb aquests efectes cap dels criteris enumerats anteriorment o no consti en els actes administratius esmentats en el paràgraf anterior, la sanció s'imposarà en grau mínim.

3. Les sancions s'han de graduar de la forma següent:

- a) Infraccions lleus:
 - De grau mínim: de seixanta a cent cinquanta euros (de 60 a 150 euros).
 - De grau mitjà: de cent cinquanta un a tres-cents euros (de 151 a 300 euros).
 - De grau màxim: de tres-cents un a sis-cents euros (de 301 a 600 euros).
- b) Infraccions greus:
 - De grau mínim: de sis-cents un a mil dos-cents euros (de 601 a 1.200 euros).
 - De grau mitjà: de mil dos-cents un a dos mil euros (1.201 a 2.000 euros).
 - De grau màxim: de dos mil un a tres mil euros (2.001 a 3.000 euros).
- c) Infraccions molt greus:
 - De grau mínim: de tres mil un a sis mil euros (3.001 a 6.000 euros).
 - De grau mitjà: de sis mil un a trenta mil euros (6.001 a 30.000 euros).
 - De grau màxim: de trenta mil un a seixanta mil euros (de 30.001 a 60.000 euros).

4. Les sancions imposades per infraccions molt greus, quan siguin fermes s'han de fer públiques en la forma que es determini reglamentàriament.

5. Si s'aprecia reincidència, la quantia de les sancions consignades en aquest article pot incrementar-se fins al doble del grau de la sanció corresponent o de la infracció comesa, sense excedir en cap cas el límit màxim previst per a les infraccions molt greus.

6. Les infraccions han de ser sancionades, a proposta de la Inspecció de Treball i Seguretat Social, pel director general de qui depengui el registre

de cooperatives de les Illes Balears i pel conseller competent en matèria de cooperatives, quan s'acordi la desqualificació.

7. En la tramitació dels expedients és d'aplicació la normativa específica en matèria d'infraccions i sancions a l'ordre social.³³

Article 149. Desqualificació

1. La desqualificació de la societat cooperativa implica la seva dissolució.
2. Són causes de desqualificació:
 - a) Les causes de dissolució, excepte les derivades de l'acompliment del terme fixat en els estatuts, de fusió o escissió o d'acord de l'assemblea general.
 - b) Les transgressions molt greus de les disposicions imperatives d'aquesta llei quan provoquin o puguin provocar importants perjudicis econòmics o socials que suposin vulneració reiterada i essencial dels principis cooperatius.
3. Quan la direcció general competent en matèria de cooperatives adverteixi una causa de desqualificació, ha de requerir la cooperativa perquè la esmeni en un termini no superior a sis mesos des de la notificació o la publicació del requeriment. L'incompliment del requeriment origina la incoació de l'expedient de desqualificació.
4. El procediment per desqualificar s'ha d'ajustar al que s'estableix per a l'exercici de la potestat sancionadora regulat en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, amb les particularitats següents:
 - a) La conselleria competent en matèria de cooperatives és competent per acordar la desqualificació, mitjançant resolució motivada, amb l'audiència prèvia de la cooperativa afectada i l'informe preceptiu de la direcció general competent.
 - b) La resolució administrativa de desqualificació es pot revisar per via judicial i, si es recorre, no serà executiva mentre no hi recaigui sentència ferma.
5. La desqualificació, una vegada ferma, s'ha d'inscriure en el registre de cooperatives de les Illes Balears.
6. La resolució administrativa de desqualificació ha de nomenar un interventor de la liquidació.

³³ Vid. RDLEG 5/2000, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei sobre infraccions i sancions en l'ordre social (*BOE núm. 189, de 8 d'agost*).

TÍTOL III DE L'ASSOCIACIONISME COOPERATIU

Article 150. Principis generals

1. Les societats cooperatives poden associar-se lliurement i voluntàriament per defensar i promocionar els seus interessos, constituint unions i, si és procedent, federacions. Tot això sense perjudici d'acollir-se a qualsevol altra fórmula associativa conforme a les normes que regulin el dret d'associació.

2. Les societats agràries de transformació i les associacions agràries poden integrar-se, encara que no tinguin la condició de societats cooperatives, a les federacions i associacions de cooperatives agràries, sense poder ser-hi majoritàries. És requisit indispensable perquè es produeixi aquesta integració que les societats esmentades estiguin formades, únicament, per socis titulars d'algun dret que porti aparellat l'ús o gaudi d'explotacions agràries, així com les constituïdes per treballadors del camp.

Article 151. Competències

1. Correspon a les unions, federacions o associacions de federacions:
 - a) Representar els membres que associen d'acord amb el que estableixen els estatuts.
 - b) Exercir la conciliació en els conflictes sorgits entre les societats cooperatives que associïn, o entre aquestes i els seus socis, quan així ho sol·licitin ambdues parts voluntàriament.
 - c) Organitzar serveis d'assessorament, auditoria, assistència jurídica o tècnica i totes les que siguin convenients per als interessos dels seus afiliats.
 - d) Participar en les institucions i organismes de l'Administració pública que afectin el perfeccionament del règim legal relacionat amb les cooperatives, així com en els organismes que tinguin competència o funcions respecte de l'ordenació socioeconòmica.
 - e) Fomentar la promoció i formació cooperativa.
 - f) L'exercici de qualsevol altra activitat d'anàloga naturalesa.
2. La constitució d'una unió, federació, associació de federacions o adhesió a una altra ja existent, requereix l'acord de l'assemblea general, que s'ha d'enviar a la federació en el supòsit d'adhesió.
3. Les unions, federacions i associacions de federacions estan obligades a sotmetre els seus comptes a auditoria quan siguin beneficiàries de subvencions, d'acord amb el que preveu la Llei 19/1988 d'auditories de comptes.³⁴
4. A les unions, federacions i associacions els és d'aplicació el previst expressament en aquest títol i, subsidiàriament, si així procedeix per la seva

³⁴ BOE núm. 169, de 15 de juliol.

naturalesa, el contingut general d'aquesta llei. Sense perjudici d'això, no li són d'aplicació les normes relatives a incompatibilitats, incapacitats i prohibicions, així com les relatives a infraccions i sancions previstes en aquesta llei.

5. Les unions, federacions i associacions de federacions han de comunicar al registre de cooperatives de les Illes Balears, dins del termini d'un mes següent a l'acabament de cada semestre, les baixes i altes dels seus afiliats o federats que s'ha produït en el transcurs del semestre, adjuntant, en els casos d'alta, certificat de l'acord d'associació.

Article 152. Procediment de constitució

1. Les unions, federacions i associacions de federacions constituïdes, a l'empara d'aquesta llei, per adquirir personalitat jurídica han de dipositar, per mitjà dels seus promotors, en el registre de cooperatives de les Illes Balears, una escriptura pública que ha de contenir:

- a) Relació d'entitats promotores.
- b) Certificat de l'acord d'associació de l'assemblea general de cada entitat.
- c) Composició dels òrgans de representació i govern de l'entitat.
- d) Certificat que acrediti la inexistència d'una altra entitat amb denominació coincident.
- e) Els estatuts socials.

2. Els estatuts socials han de contenir:

- a) Denominació.
- b) Domicili, àmbit territorial i funcional d'actuació de l'entitat.
- c) Òrgans socials, funcionament i règim de provisió electiva dels seus càrrecs.
- d) Regulació del dret de vot, havent d'establir limitacions al vot plural si n'hi ha.
- e) Requisits i procediments per adquirir i perdre de la condició d'afiliat.
- f) Règim de modificació d'estatuts, fusió, dissolució i liquidació de l'entitat.
- g) Règim econòmic de l'entitat que estableixi el caràcter, procedència i destinació dels seus recursos, així com els mitjans que permetin als associats conèixer la situació econòmica de l'entitat.
- h) Comptabilitat adequada a la seva activitat, règim d'aprovació del pressupost d'ingressos i despeses i d'aprovació dels comptes anuals, balanç i liquidació del pressupost.

3. El registre de cooperatives de les Illes Balears ha de disposar, en el termini de trenta dies i per una sola vegada, la publicitat del dipòsit o el requeriment als seus promotors, perquè en el termini d'uns altres trenta dies esmenin els defectes observats.

Després d'haver transcorregut aquest termini, el registre de cooperatives n'ha de disposar la publicitat o n'ha de rebutjar el dipòsit mitjançant resolució fonamentada exclusivament en la manca d'algun dels requisits mínims o defectes en la documentació presentada a què es refereix aquest títol.

§26

La publicitat del dipòsit s'ha d'efectuar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*. L'entitat adquireix personalitat jurídica i plena capacitat d'actuar en el moment de la publicació del dipòsit.

La modificació dels estatuts de les unions, federacions i associacions de federacions cooperatives ja constituïdes, s'ha d'ajustar al procediment regulat en aquest apartat.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Càmput de terminis

En les relacions de les cooperatives amb els seus socis, el càmput dels terminis establerts en aquesta llei es realitza en la forma prevista en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, modificada per la Llei 4/1999, de 13 de gener, excepte en els supòsits en què la Llei en disposi expressament una altra cosa.

En els terminis assenyalats en aquesta llei per dies, es computen com hàbils, i els fixats per mesos o anys s'han de computar de data a data.

Si en el mes del venciment no hi ha dia equivalent al dia d'inici del càmput, s'ha d'entendre que el termini expira l'últim dia del mes.

Quan l'últim dia del termini és inhàbil, s'ha d'entendre prorrogat al primer dia hàbil següent.

Disposició addicional segona. Qualificació com a entitats sense ànim de lucre

1. El règim tributari aplicable a les societats cooperatives qualificades com a entitats sense ànim de lucre en l'àmbit territorial d'aquesta llei és l'establert en la Llei 20/1990, de 19 de desembre, de règim fiscal de cooperatives.³⁵

2. Les cooperatives que d'acord amb aquesta llei són qualificades com a societats cooperatives sense ànim de lucre, en els seus estatuts han de fixar de forma expressa el següent:

- a) Els resultats positius que es produeixin en un exercici econòmic no poden ser distribuïts entre els seus socis.
- b) Les aportacions dels socis al capital social, tant obligatòries com voluntàries, no poden meritjar un interès superior a l'interès legal del diner, sense perjudici de la seva possible actualització.
- c) L'acompliment dels càrrecs del consell rector tenen caràcter gratuït, sense perjudici de les compensacions que procedeixin per les despeses en què puguin incórrer els consellers en l'acompliment de les seves funcions.

³⁵ BOE núm. 304, de 20 de desembre.

- d) Les retribucions dels socis treballadors, o en el seu cas, dels socis de treball i dels treballadors per compte d'altri no poden superar el cent cinquanta per cent de les retribucions de l'activitat i de la categoria professional, que estableixi el conveni col·lectiu aplicable al personal assalariat del sector.

Disposició addicional tercera. Drets dels cònjuges

Sempre que en aquesta llei es fa referència als drets dels cònjuges dels socis, ha d'entendre's que els mateixos es fan extensius a les parelles de fet³⁶ quan així ho prevegi la legislació vigent.

Disposició addicional quarta. Beneficis fiscals

Resulten d'aplicació a les entitats regulades per aquesta llei els beneficis fiscals, aranzelaris i de qualsevol altra índole establerts en la legislació estatal en tot el que no s'oposi a aquesta llei.

Les cooperatives han de designar lliurement el notari que autoritzi tot els actes i contractes dels quals siguin part, excepte en els supòsits en què intervinguin persones o organismes subjectes a torn de repartiment. Els aranzels notarials, quan l'escriptura pública o qualsevol altre instrument públic vinguin imposats per la legislació cooperativa, tenen una reducció igual a la que es concedeix a l'Estat.

Disposició addicional cinquena. Quantia de les sancions

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller competent en matèria de cooperatives, pot actualitzar la quantia de les sancions establertes en l'article 148 d'aquesta llei, tenint en compte la variació dels índexs de preus al consum.

Disposició addicional sisena. Arbitratge

Les discrepàncies o controvèrsies que puguin plantejar-se en les cooperatives, entre el consell rector o els apoderats, el comitè de recursos i els socis, fins i tot en el període de liquidació, poden ser sotmeses a arbitratge de dret regulat per la Llei 36/1998, de 5 de desembre, d'arbitratge.³⁷ Això no obstant, si la discrepància afecta substancialment els principis cooperatius poden acudir a l'arbitratge d'equitat.

Disposició addicional setena. Creació d'un òrgan assessor i consultiu

El Govern de les Illes Balears ha de crear un òrgan de caràcter consultiu i de participació, col·laboració i coordinació entre el moviment cooperatiu i l'Administració pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

³⁶ Vid. Llei 18/2001, de 19 de desembre (§12).

³⁷ Actualment, Llei 60/2003, de 23 de desembre (BOE núm 390, de 26 de desembre).

§26

Disposició addicional vuitena. Normes especials

Les cooperatives han d'estar subjectes al que estableix la Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris³⁸, les altres disposicions sobre aquesta matèria i les disposicions sanitàries i assistencials que li siguin d'aplicació.

Disposició addicional novena. Mesures de foment per crear ocupació

Totes les normes o incentius sobre treballadors per compte d'altri que tinguin per objecte consolidar i crear feines estables, tant les relatives a la Seguretat Social com a les modalitats de contractació, són d'aplicació als socis treballadors de les cooperatives de treball social i als socis de treball de les altres classes de cooperatives segons les previsions que regulin aquestes matèries en la legislació estatal competent, o la legislació que tingui aquestes competències.

Disposició addicional desena

Els estatuts de les cooperatives de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva classe o data de constitució, no poden ser aplicats en contradicció amb el que disposa aquesta llei per considerar-se nuls.

Disposició addicional onzena

Els socis treballadors de les cooperatives de treball associat o similars, han de gaudir dels beneficis de la seguretat social de conformitat amb la legislació estatal aplicable al cas³⁹, si bé poden optar entre la modalitat d'assimilats a treballadors per compte d'altri en el règim general de la Seguretat Social, o en els règims especials que procedeixi d'acord amb la seva activitat, o com a treballadors autònoms en el règim especial de treballadors autònoms. L'opció ha de ser exercida en els estatuts socials.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Expedients en tramitació i aplicació temporal de la llei

Els expedients en matèria de cooperatives iniciats abans de la vigència d'aquesta llei, s'han de tramitar i resoldre d'acord amb les disposicions previstes en la Llei 3/1987, general de cooperatives, llevat que els seus estatuts

³⁸ Actualment, RDLEG 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries (*BOE núm. 287, de 30 de novembre*). *Vid.*, també, Llei 1/1998, de 10 de març (§36).

³⁹ *Vid.* RDLEG 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general de la Seguretat Social (*BOE núm. 154, de 29 de juny*).

hagin estat adaptats a la Llei 27/1999, de 16 de juliol⁴⁰, en aquest cas li són d'aplicació les normes contingudes en aquest darrer text legal. D'ídèntica manera, les cooperatives en liquidació s'han de sotmetre fins a la seva extinció a la legislació que li sigui aplicable segons el que preveu aquesta disposició.

Disposició transitòria segona. Adaptació dels estatuts

1. Les cooperatives de les Illes Balears constituïdes abans de l'entrada en vigor de la present Llei hauran de presentar en el registre de cooperatives els seus estatuts adaptats a la mateixa abans del 31 de juliol de 2005.

2. L'acord d'adaptació esmentat haurà d'ésser adoptat per l'Assemblea General, i serà suficient el vot a favor de la meitat més un dels socis presents i representats.

3. Una vegada transcorregut el termini indicat a l'apartat 1, si les cooperatives no compleixen la seva obligació de presentar els seus estatuts adaptats al registre de cooperatives, quedaran dissoltes de ple dret, i entraran en període de liquidació.

Disposició transitòria tercera. Anotacions registrals

Mentre no entri en vigor el reglament del registre de cooperatives de les Illes Balears, resulten d'aplicació les disposicions vigents fins a la data en matèria registral.⁴¹

Disposició transitòria quarta. Certificat de denominacions

Mentre no s'acompleixin les previsions de l'article 109 de la Llei 27/1999, de 16 de juliol, de cooperatives, el certificat negatiu de denominació ha de ser sol·licitat a la secció central del registre de cooperatives dependent del Ministeri de Treball i Afers Socials.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA ÚNICA

Es deroga el Decret 146/1989, de 30 de novembre, relatiu a societats cooperatives, publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* núm. 157, de 21 de desembre.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor al mes de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

⁴⁰ BOE núm. 170, de 17 de juliol.

⁴¹ Vid. nota 6.

§26

Disposició final segona. Normes per aplicar i desplegar la llei

Es faculta el Govern de les Illes Balears perquè, a proposta de la Conselleria competent en matèria de cooperatives, dicti totes les disposicions que siguin precises per aplicar i desplegar aquesta llei. En tot cas, el Govern de les Illes Balears ha d'aprovar, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el reglament d'organització i funcionament del registre de cooperatives de les Illes Balears.

Disposició final tercera. Dret aplicable

Les societats cooperatives de les Illes Balears s'han de regir per les previsions contingudes en aquesta llei, reglaments de desplegament i els seus estatuts socials.

VIII. COOFICIALITAT LINGÜÍSTICA

§27

LLEI 3/1986, DE 29 D'ABRIL, DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

(BOCAIB núm. 15, de 20 de maig de 1986;

BOE núm. 169, de 16 de juliol de 1986;

correcció d'errades BOCAIB núm. 16, de 30 de maig)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Les Illes Balears s'incorporen a l'àrea lingüística catalana amb la conquesta de Mallorca pel Rei Jaume I (1229), Eivissa i Formentera per l'arquebisbe de Tarragona, Guillem de Montgrí (1235), i Menorca pel Rei Alfons el Liberal (1287).

Des d'aleshores, el català és la llengua pròpia de les Illes Balears i ha estat sempre l'instrument amb què els illencs han fet les seves màximes aportacions a la cultura universal, i el vehicle que ha fet possible l'articulació del geni del nostre poble de manera que la seva empremta quedàs marcada de forma inesborrable en el llegat cultural dels pobles d'Occident.

Des del segle XIII, la llengua catalana, al costat del llatí per a certs usos, esdevé la llengua de la cancelleria i la de l'administració en general, així com de la predicació i d'altres activitats públiques i formals; i també és la llengua emprada pel poble com a eina d'intercomunicació social.

Al segle XVIII, els decrets de Nova Planta anul·len els òrgans d'autogovern de la Corona d'Aragó i la llengua catalana comença a sofrir un procés de marginació creixent en els diversos àmbits d'ús públic i formal. Així, el 1768, per una Pragmàtica de Carles III, la llengua catalana és bandejada en la major part de la documentació oficial, civil i eclesiàstica; i diversos textos legals proscriuen, devers la meitat del segle XIX, l'ús de la nostra llengua a l'ensenyament. Al segle XX, a part del breu parèntesi de la Segona República, el català sofreix una marginació encara més accentuada, tant a l'escola com als mitjans de comunicació, i, també, en l'ús oficial i públic en general, que culmina durant la dictadura franquista. Finalment, la generalització dels moderns mitjans de comunicació, sobretot ràdio i televisió, dels quals quedava exclòs el català, ha fet que la nostra llengua arribàs a córrer el perill de desaparició si no es redreçava el rumb.

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la LRJCA (§13) i per la Llei 25/2006, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 188, de 30 de desembre*). Amb la STC 123/1988, de 23 de juny, es varen declarar inconstitucionals i, per tant, nuls, l'apartat 2 de l'art. 5, l'incís 2n de l'art. 7.1, l'art. 13 i l'apartat 2 de l'art. 20.

§27

Així mateix, cal comptar amb l'arribada, en temps recents, d'un nombre considerable d'immigrants d'altres àrees lingüístiques, als quals la nostra societat no ha pogut oferir els instruments que els poguessin facilitar la seva normal integració.

És així que la nostra llengua, que ha estat i és vehicle d'una cultura universal, es troba, actualment, en una situació de desvaliment. Conseqüències d'aquesta situació són: un excés de barbarismes a la llengua parlada popularment, el desconeixement de les formes d'expressió culta tradicional, la generalització de certs prejudicis lingüístics i diverses actituds d'infravaloració envers el propi idioma.

Amb el restabliment de la democràcia, la Constitució i l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears han establert un marc legal que permet iniciar un procés de recobriment i de promoció de la llengua pròpia de les Illes Balears que pot alleugerir parcialment la situació actual.

La Constitució espanyola, a l'article 3, diu, que «el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat» la qual «tots els espanyols tenen el deure de conèixer i el dret d'usar», que «les altres llengües espanyoles seran també oficials a les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus estatuts», i que «la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que ha d'esser objecte d'un respecte i protecció especials».

La Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, de l'Estatut d'autonomia per a les Illes Balears, al seu article 3², estableix que la llengua pròpia de la comunitat autònoma és la catalana, cooficial amb la castellana, i assenyala el dret que tenen tots els ciutadans de conèixer-la i d'usar-la sense que ningú no pugui ésser discriminat per causa de l'idioma.

Per altra banda, l'article 10.21³ atribueix a la comunitat autònoma la competència exclusiva en matèria de «foment de la cultura, de la investigació i de l'ensenyança de la llengua de la comunitat autònoma». I, l'article 14⁴ encomana als poders públics la normalització lingüística, atribueix a la comunitat autònoma la competència exclusiva per a l'ensenyament de la llengua catalana «...en harmonia amb els plans d'estudis estatals...» i assenyala, de més a més, que «les modalitats insulars de la llengua catalana seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma».

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 4 EAIB (§1).

³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 34 EAIB (§1).

⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 35 EAIB (§1).

El Reial Decret 2193/1979, de 7 de setembre⁵, desenvolupat per l'Ordre Ministerial de 25 d'octubre de 1979, va iniciar el camí per a la incorporació de la llengua i cultura de la comunitat autònoma al sistema educatiu de les Illes Balears, durant l'etapa preautonòmica fins a la promulgació de l'Estatut d'autonomia, l'aprovació del qual dóna per finalitzat el període de provisionalitat quan es constitueix Balears com a comunitat autònoma, conforme determina l'article primer⁶ de la Llei Orgànica 2/83, de 25 de febrer.

La llengua catalana i la llengua castellana són totes dues llengües oficials de la comunitat autònoma, amb el mateix rang, si bé de naturalesa diferent: l'oficialitat de la llengua catalana es basa en un estatut de territorialitat, amb el propòsit de mantenir la primacia de cada llengua en el seu territori històric. L'oficialitat del castellà, establerta per la Constitució a tot l'Estat, es basa en un estatut personal, a fi d'emparar els drets lingüístics dels ciutadans, encara que la seva llengua no sigui la pròpia del territori.

D'acord, doncs, amb aquest marc legal la comunitat autònoma té el dret i el deure d'acabar amb la situació d'anormalitat sociolingüística i es compromet a regular l'ús de la llengua catalana com a llengua pròpia de les Illes Balears, i del castellà com a llengua oficial de tot l'Estat. És així que haurà de garantir els drets lingüístics i farà possible tothom conegui les dues llengües, precisament, per poder fer efectius aquells drets.

També cal comprometre tots els ciutadans de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual, en la salvaguarda i extensió de la llengua catalana, dins una situació social en què tots els ciutadans coneguin les dues llengües i assumeixin la defensa i normalització de la catalana, perquè és un component essencial de la identitat nacional dels pobles de les Illes Balears.

La comunitat autònoma té, en suma, com a objectius dur a terme les accions pertinents d'ordre institucional per tal que el català, com a vehicle d'expressió, modern, plurifuncional, clar, flexible i autònom, i com a principal símbol de la nostra identitat com a poble, torni a ésser l'element cohesionador del geni illenc i ocupi el lloc que li correspon en qualitat de llengua pròpia de les Illes Balears. Per això ha d'ésser present en els diversos àmbits d'ús oficial de l'administració, dels mitjans de comunicació de masses, de l'escola i de la vida social en general, amb el corresponent respecte a les modalitats lingüístiques pròpies de la tradició literària autòctona, però sense perjudici de la unitat de la llengua catalana.

⁵ BOE núm. 225, de 19 de setembre.

⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 1 EAIB (§1).

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1

1. La present Llei té per objecte desenvolupar l'article 37 de l'Estatut d'autonomia, pel que fa a la normalització de la llengua catalana, com a pròpia de les Illes Balears en tots els àmbits, i de garantir l'ús del català i del castellà com a idiomes oficials d'aquesta comunitat autònoma.⁸

2. Són, per tant, objectius de la Llei:

- a) Fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu.
- b) Assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament.
- c) Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social.
- d) Crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la llengua catalana per tots els ciutadans.

Article 2

1. La llengua catalana és la llengua pròpia de les Illes Balears i tots tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la.⁹

2. Aquest dret implica poder adreçar-se en català, oralment o per escrit, a l'Administració, als organismes públics i a les empreses públiques i privades. També implica poder expressar-se en català a qualsevol reunió i desenvolupar en aquesta llengua les activitats professionals, laborals, polítiques, sindicals, religioses i artístiques; així com rebre l'ensenyament en català i rebre-hi informació a tots els mitjans de comunicació social.

3. Les manifestacions en llengua catalana, en forma oral o escrita, pública o privada, produeixen plens efectes jurídics i de l'exercici d'aquest dret no pot derivar cap requeriment de traducció ni cap exigència dilatòria o discriminatòria.

4. Ningú no podrà ésser discriminat per raó de la llengua oficial que empli.

5. Les modalitats insulars de la llengua catalana seran objecte d'estudi i protecció, sense perjudici de la unitat de l'idioma.¹⁰

⁷ Actualment, art. 4 EAIB (§1).

⁸ L'art. 3 CE disposa el següent:

«1. El castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la.

2. Les altres llengües espanyoles seran també oficials en les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts.

3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció».

⁹ *Vid.* art. 4.2 EAIB (§1). Cal tenir en compte el Decret 16/2011, de 25 de febrer, d'avaluació i certificació de coneixements de llengua catalana (*BOIB núm. 37, de 12 de març*).

¹⁰ *Vid.* art. 35 EAIB (§1).

Article 3

Les persones jurídiques de l'àmbit territorial de les Illes Balears s'han d'atènyer, també, als punts que estableix l'article anterior.

Article 4

Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a fer efectius la promoció, el coneixement i l'ús normal de la llengua catalana.

Article 5

1. Els ciutadans poden dirigir-se als jutges i tribunals a fi d'obtenir la protecció judicial en relació al dret d'emprar qualsevol de les dues llengües oficials, d'acord amb la legislació vigent.¹¹

2. *Declarat inconstitucional*¹²

TÍTOL I DE L'ÚS OFICIAL¹³

Article 6

1. El català, com a llengua pròpia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, ho es també del Govern Autònom, del Parlament i dels Consells Insulars i, en general de l'Administració Pública, de l'Administració Local i de les corporacions i institucions públiques dependents de la comunitat autònoma.¹⁴

2. La llengua catalana i la llengua castellana són llengües oficials a la comunitat autònoma de les Illes Balears i han d'ésser emprades preceptivament per l'Administració segons la forma regulada per la Llei.

¹¹ *Vid.* art. 11.3 d'aquesta Llei i art. 97.2 EAIB (§1).

¹² Text declarat inconstitucional: «2. *El Govern de la comunitat autònoma està legitimat per a actuar d'ofici o a instància de part, amb els afectats o separatament, exercitant les accions polítiques administratives o judicials necessàries per a fer reals i efectius els drets dels ciutadans, reconeguts a l'article 3 de l'Estatut d'autonomia i a la present Llei.*».

La STC 123/1988 declara la inconstitucionalitat per vulneració de l'art. 149.1.6 i 18 CE, segons el qual corresponen a l'Estat les competències en matèria de legislació processal i el procediment administratiu comú.

¹³ *Vid.* Decret 100/1990, de 29 de novembre (§28).

¹⁴ *Vid.* art. 43 LRJCA (§13) i art. 1 RPIB (§2).

§27

Article 7

1. Les Lleis aprovades pel Parlament de la comunitat autònoma, els decrets legislatius, les disposicions normatives i les resolucions oficials de l'Administració Pública, s'han de publicar en llengua catalana i en llengua castellana en el *Butlletí Oficial de la comunitat autònoma de les Illes Balears*.¹⁵

2. Respecte de la llengua, la documentació derivada de les activitats administratives, els avisos, els formularis i els impresos de les entitats públiques esmentades redactats en llengua catalana tenen validesa oficial i plena eficàcia jurídica.

Article 8

1. Els ciutadans tenen dret d'usar la llengua catalana, oralment o per escrit, en les seves relacions amb l'administració pública a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma.¹⁶

2. Les còpies o certificacions expedides per les entitats públiques de la comunitat autònoma s'han d'expedir en català, llevat del cas que l'interessat o la persona o entitat que les requereixen en sol·licitin la versió castellana.

3. A les Illes Balears les actuacions administratives són vàlides i produeixen plens efectes qualsevol que sigui la llengua oficial emprada.

Article 9

1. El Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, l'ús normal de la llengua catalana, oralment o per escrit, en les activitats administratives dels òrgans de la seva competència.¹⁷

2. El Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de promoure la normalització de la llengua catalana, oralment o per escrit, als registres públics no dependents de la comunitat autònoma.

3. Els Consells Insulars i les Corporacions Locals han de regular l'ús de la llengua catalana dins l'àmbit de la seva competència d'acord amb els principis i les normes d'aquesta Llei.

¹⁵ Vid. art. 60 EAIB (§1); art. 41 LGIB (§4), i Decret 132/2002, de 25 d'octubre, pel qual s'estableix el règim de funcionament del *Butlletí Oficial de les Illes Balears* (BOIB núm. 132, de 2 de novembre), el qual ha sofert varies modificacions. D'entre totes les modificacions cal destacar la introduïda pel Decret 92/2010, de 23 de juliol, que suprimeix l'art. 10 en compliment de la STS de 18 de maig de 2010 que anul·la aquest article, considerant el Tribunal que no es pot obligar a l'Administració general de l'Estat a redactar els seus textos oficials en les dues llengües cooficials i a remetre ambdues versions i de forma simultània per a la publicació en el BOIB.

L'article contenia una frase declarada inconstitucional: «*En cas d'interpretació dubtosa, el text català serà l'autèntic*». La STC 123/1988 declara que és competència exclusiva de l'Estat establir les regles sobre l'aplicació de les normes jurídiques.

¹⁶ Vid. art. 4.2 i 14.3 EAIB (§1).

¹⁷ Vid. art. 43 i 44 LRJCA (§13) i Decret 100/1990, de 29 de novembre (§28).

Article 10¹⁸

1. *Derogat*
2. *Derogat*

3. Els documents públics atorgats a les Illes Balears s'han de redactar en la llengua oficial escollida per l'atorgant, o, si hi ha més d'un atorgant, en l'idioma que aquests acordassin.

En cas de discrepància els documents es redactaran en les dues llengües.

Les còpies s'expediran en la llengua utilitzada en la matriu.

4. Els poders públics que actuen a la comunitat autònoma, han d'assegurar que tots els documents impresos, utilitzats a l'Administració Pública i a disposició dels ciutadans, estiguin escrits en català i en castellà.

Article 11

1. Dins l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears, tots els ciutadans tenen dret a poder dirigir-se a l'Administració de Justícia en la llengua oficial que estimin convenient d'usar, i no se'ls pot exigir cap classe de traducció. Per altra banda, aquest fet no pot representar retard en la tramitació de les seves pretensions.

2. Pel que fa a la llengua, totes les actuacions, documents, escrits, realitzats o redactats en català, són totalment vàlids i eficaços davant els tribunals i els jutjats de les Illes Balears. En tot cas, els interessats tenen dret a ser assabentats en la llengua que elegeixin.

3. El Govern de la comunitat autònoma ha de promoure, d'acord amb els òrgans corresponents, la progressiva normalització de l'ús de la llengua catalana en l'Administració de Justícia a les Illes Balears.¹⁹

Article 12²⁰

1. Pel que fa a la inscripció dels documents en els registres públics de la comunitat autònoma, els assentaments s'han de fer en la llengua oficial en què s'hagi declarat, atorgat o redactat el document o en la que es faci la manifestació. Si el document és bilingüe, s'inscriurà en la llengua que indiqui la persona que el presenti al registre. En tot cas, els assentaments s'han de preactivar en la llengua sol·licitada per l'interessat o pels interessats de comú acord.

2. A efectes d'expedició de certificacions per part dels funcionaris del registre, s'ha de garantir la traducció de qualsevol de les llengües oficials de la comunitat autònoma, d'acord amb la voluntat del qui faci la petició.

¹⁸ Apartats 1 i 2 derogats per la LRJCA (§13). Pel que fa a l'apartat 3, *vid.* art. 99 EAIB (§1).

¹⁹ *Vid.* art. 4.3 i 97.2 EAIB (§1).

²⁰ *Vid.* art. 99.2 EAIB (§1).

Article 13

*Declarat inconstitucional*²¹

Article 14

1. Els topònims de les Illes Balears²² tenen com a única forma oficial la catalana.

2. Correspon al Govern de la comunitat autònoma, d'acord amb l'assessorament de la Universitat de les Illes Balears, determinar els noms oficials dels municipis, territoris, nuclis de població, vies de comunicació interurbanes en general i topònims de la comunitat autònoma. Els noms de les vies urbanes han d'esser determinats pels ajuntaments corresponents, també amb l'assessorament esmentat, donant preferència a la toponímia popular tradicional i als elements culturals autòctons.

3. Aquestes denominacions són les legals a tots els efectes i la retolació ha de concordar amb elles. El Govern de la comunitat autònoma ha de reglamentar la normalització de la retolació pública, respectant, en tots els casos, les normes internacionals que l'Estat hagi subscrit.

Article 15

1. La retolació pública es farà en llengua catalana, acompanyada si calgués de signes gràfics que en facilitin la comprensió als no catalanoparlants. La retolació en català i castellà s'emprarà quan així ho aconsellin les circumstàncies sociolingüístiques.

2. A tots els rètols, indicacions i escrits en general, bilingües, la primera versió ha de ser la catalana, com a llengua pròpia de les Illes Balears, i la segona, la castellana.

3. A tots els serveis de transport públic, els impresos, els avisos, i comunicacions al servei públic, s'han de fer en llengua catalana i en llengua castellana.

Article 16

1. A fi de fer efectius els drets reconeguts a l'articulat de la present Llei, els poders públics han de promoure les corresponents mesures de cara a la progressiva capacitació del personal de l'Administració Pública i de les empreses de caràcter públic a les Illes Balears, en l'ús de la llengua catalana.

²¹ Text declarat inconstitucional: «1. Tots els ciutadans que facin el servei militar dins l'àmbit territorial de les Illes Balears poden utilitzar en qualsevol ocasió la llengua catalana, tal com es desprèn de la seva condició de llengua oficial o pròpia dels pobles de les illes. 2. Són vàlides totes les actuacions militars fetes en català a les Illes Balears».

La STC 123/1988 declara que és competència estatal la regulació de l'ús de les llengües oficials en l'àmbit de les Forces Armades.

²² Vid. Decret 36/1988, de 14 d'abril, pel qual es publiquen en el *BOCAIB* les formes oficials dels topònims de les Illes Balears (*BOCAIB* núm. 51, de 28 d'abril), modificat pel Decret 50/1988, de 12 de maig (*BOCAIB* núm. 62, de 26 de maig), i pel Decret 2/2004, de 16 de gener (*BOIB* núm. 13, de 27 de gener), i ampliat pel Decret 61/1990, de 31 de maig (*BOCAIB* núm. 73, de 16 de juny).

2. A les proves selectives que es realitzin per a l'accés a les places de l'Administració dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, s'ha de tenir en compte, entre altres mèrits, el nivell de coneixement de les dues llengües oficials, la ponderació del qual determinarà l'Administració per a cada nivell professional.²³

TÍTOL II DE L'ENSENYAMENT²⁴

Article 17

El català, com a llengua pròpia de les Illes Balears, és oficial a tots els nivells educatius.

Article 18

1. Els alumnes tenen dret a rebre el primer ensenyament en la seva llengua, sigui la catalana o la castellana.²⁵

2. A tal efecte, el Govern ha d'arbitrar les mesures adients de cara a fer efectiu aquest dret. En tot cas, els pares o tutors poden exercir en nom de llurs fills aquest dret, instant a les autoritats competents perquè sigui aplicat adequadament.

Article 19

1. La llengua i literatura catalanes, amb especial atenció a les aportacions de les Illes Balears, han d'ésser ensenyades obligatòriament a tots els nivells i graus i modalitats de l'ensenyament no universitari. S'ha de garantir el compliment d'aquesta disposició en tots els centres docents.

²³ Vid. art. 50.1 f de la Llei 3/2007, de 27 de març, de la funció pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 49, de 3 d'abril) i Decret 114/2008, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regula l'exigència de coneixements de llengua catalana en els procediments selectius d'accés a la funció pública i per ocupar llocs de treball que es convoquin en l'àmbit de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 150, de 23 d'octubre).

²⁴ Vid. art. 35 EAIB (§1). Sobre els aspectes lingüístics de l'ensenyament, vid., entre d'altres, les STC 87/1983, 337/1994 i 134/1997. Així mateix, el DLEG 112/2001, de 7 de setembre, pel qual s'aprova la Llei de consells escolars de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 18 de setembre), atribueix al Consell Escolar de les Illes Balears, particularment en els art. 3.3, 6.8 i 7, diverses funcions en relació amb la normalització lingüística a l'àmbit educatiu.

²⁵ La versió catalana d'aquesta Llei, tal com es va publicar, conté una errada no corregida, ja que no es va introduir la referència al «primer ensenyament» (inclosa, en canvi, en la versió castellana). Vid., en aquest sentit, el preàmbul del Decret 92/1997, de 4 de juliol, que regula l'ús i l'ensenyament de i en llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en els centres docents no universitaris de les Illes Balears (BOCAIB núm. 89, de 17 de juliol), i el Decret 115/2001, de 14 de setembre, pel qual es regula l'exigència de coneixement de les llengües oficials al personal docent (BOIB núm. 114, de 22 de setembre).

§27

2. La dedicació horària, dins els programes educatius, referida a l'ensenyament de la llengua i literatura catalanes serà en harmonia amb els plans d'estudis estatals i com a mínim igual a la destinada a l'estudi de la llengua i literatura castellanes.

3. Els centres privats subvencionats amb fons públics que imparteixen ensenyaments regulats prenent com a base una llengua no oficial en la comunitat autònoma han d'impartir com a assignatures obligatòries la llengua catalana i la castellana, sense perjudici de la normativa que correspon a l'Estat dictar en aquesta matèria, d'acord amb el que preveu l'article 12.2 de la Llei orgànica del Dret a l'Educació.²⁶

Article 20

1. El Govern ha d'adoptar les disposicions necessàries encaminades a garantir que els escolars de les Illes Balears, qualsevol que sigui la seva llengua habitual en iniciar l'ensenyament, puguin utilitzar normalment i correctament el català i el castellà al final del període d'escolaritat obligatòria.

2. *Declarat inconstitucional*²⁷

Article 21

Els plans d'estudis s'han d'adequar als objectius proposats en el present títol.

Article 22

1. El Govern de la comunitat autònoma, a fi de fer efectiu el dret a l'ensenyament en llengua catalana, ha d'establir els mitjans necessaris encaminats a fer realitat l'ús normal d'aquest idioma com a vehicle usual en l'àmbit de l'ensenyament en tots els centres docents.

2. L'Administració ha de prendre les mesures adequades perquè la llengua catalana sigui emprada progressivament en tots els centres d'ensenyament, a fi de garantir el seu ús com a vehicle d'expressió normal, tant a les actuacions internes com a les externes i a les actuacions i documents administratius.²⁸

²⁶ LO 8/1985, de 23 de juliol, reguladora del dret a l'educació (BOE núm. 159, de 4 de juliol; correcció d'errades BOE núm. 251, de 19 d'octubre).

²⁷ Text declarat inconstitucional: «2. No es podrà expedir el títol de graduat escolar als alumnes que, havent començat l'educació general bàsica després de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, no acreditin al terme d'aquesta un coneixement suficient, oral, i escrit, dels dos idiomes oficials. Això no obstant, l'acreditació de coneixements de català pot no ser exigida als alumnes que hagin cursat qualque període de la seva escolaritat obligatòria fora de l'àmbit dels territoris de la comunitat lingüística catalana, en les circumstàncies que el Govern establirà reglamentàriament».

La STC 123/1988 declara la inconstitucionalitat per vulneració de l'apartat 30 de l'art. 149.1 CE, segons el qual és competència de l'Estat la regulació de les condicions d'obtenció, expedició i homologació dels títols acadèmics.

²⁸ Vid. Decret 92/1997, de 4 de juliol, i Decret 115/2001, de 14 de setembre, ambdós esmentats en la nota 25.

3. L'Administració ha de posar els mitjans necessaris per a garantir que els alumnes no siguin separats en centres diferents per raons de llengua.

Article 23

1. Els plans d'estudis de les Escoles Universitàries de Formació del Professorat d'EGB i altres centres de formació, perfeccionament i especialització del professorat han d'ésser elaborats de manera que els alumnes d'aquests centres adquireixin la competència i la capacitació lingüístiques necessàries per a impartir classes en català i fer efectius els drets reconeguts a la present Llei.²⁹

2. Donada l'oficialitat de les dues llengües, catalana i castellana, els professors que imparteixen l'ensenyament dins l'àmbit de les Illes Balears han de posseir el domini oral i escrit dels dos idiomes oficials necessari en cada cas per a les funcions educatives i docents que han de realitzar.

3. Els professors que a partir de l'entrada en vigor de la present Llei no tinguin un coneixement suficient de la llengua catalana seran capacitats progressivament per mitjà dels corresponents cursos de reciclatge, el còmput horari dels quals serà tengut en compte a efectes de jornada laboral en període no lectiu.

4. L'Administració autonòmica ha de procurar que en la reglamentació de l'accés del professorat a la funció docent s'estableixi el sistema adequat per tal que tots els professors de nou ingrés posseeixin les competències lingüístiques fixades en el present article.

Article 24

1. El català, com a llengua pròpia de la comunitat autònoma, ha d'ésser matèria obligatòria en els Programes d'Educació Permanent dels Adults.

2. Igualment, en els ensenyaments especialitzats, en els programes dels quals s'ensenyi llengua, s'ha d'incloure de manera obligatòria l'ensenyament de la llengua catalana.

3. En els centres d'ensenyament especialitzats dependents del Govern de la comunitat autònoma on no s'imparteixi la matèria de llengua, s'han d'oferir cursos addicionals de llengua catalana als alumnes que en tinguin un coneixement insuficient.

4. En els centres d'educació especial per a alumnes amb deficiències psíquiques o sensorials, en l'aprenentatge s'ha d'emprar com a llengua instrumental aquella que, tenint en compte les circumstàncies familiars de cada alumne, contribueixi de la millor manera al seu desenrotllament.

²⁹ Ídem nota anterior.

§27

Article 25

1. Els professors i alumnes en els centres d'ensenyament superior tenen el dret a emprar oralment i per escrit la llengua oficial de la seva preferència.

2. El Govern de la comunitat autònoma i les Autoritats Universitàries tenen el compromís d'assegurar a través de cursos i d'altres mitjans la comprensió i ús de la llengua catalana, oral i escrita, per part de professors i alumnes en l'ensenyament universitari.

Article 26

El Govern de la comunitat autònoma ha de promoure l'elaboració del material didàctic necessari per tal de fer possible l'ensenyament, de i en llengua catalana, i hi dedicarà les partides pressupostàries corresponents.

TÍTOL III DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ SOCIAL³⁰

Article 27

El Govern de la comunitat autònoma ha de promoure el coneixement i desenvolupament de la llengua i cultura catalanes, especialment des de la perspectiva de les Illes Balears, en tots els mitjans de comunicació social.

Article 28

1. El català ha de ser la llengua usual en emissores de ràdio i de televisió i en altres mitjans de comunicació social de titularitat de l'Administració Autònoma o sotmesos a la seva gestió.³¹

2. El Govern de la comunitat autònoma ha d'impulsar la normalització de la llengua catalana a les emissores de ràdio i canals de televisió estatals o privats, a fi de promoure l'ús del català com a llengua pròpia de les Illes Balears.

Article 29

1. El Govern de la comunitat autònoma garanteix el dret dels ciutadans a ser informats pels mitjans de comunicació social tant en llengua castellana com en llengua catalana.

2. Els ciutadans tenen dret a utilitzar el català, oralment o per escrit, en condicions d'igualtat amb el castellà, en tots els mitjans de comunicació social de les Illes Balears.

³⁰ Pel que fa als mitjans públics, *vid.* art. 77 i 90.2 EAIB (§1) i Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears (*BOIB* núm. 92, de 19 de juny).

³¹ *Vid.* Llei 15/2010, de 22 de desembre, de l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears (*BOIB* núm. 2, de 4 de gener de 2011) i Llei 2/2010, de 7 de juny, esmentada en la nota anterior.

Article 30³²

1. El Govern de la comunitat autònoma ha de dur una política de col·laboració, en matèria de ràdio i televisió, amb altres Comunitats Autònomes que tinguin el català com a llengua pròpia.

2. En qualsevol cas, el Govern de la comunitat autònoma farà les gestions necessàries per a facilitar als ciutadans de les Illes Balears la recepció de les emissions de televisió en llengua catalana dependents d'altres comunitats autònomes.

3. Així mateix promourà la normalització lingüística en els centres emissors de RTVE a Balears, a fi d'assegurar, una presència adequada del català com a llengua pròpia de les Illes Balears.

Article 31

1. El Govern de la comunitat autònoma potenciarà la producció i exhibició de pel·lícules realitzades, doblades o subtítolades en català, d'altres mitjans audiovisuals i d'edicions fonogràfiques en llengua catalana.

2. Igualment, ha d'estimular i fomentar amb mesures adequades les representacions teatrals, espectacles i d'altres manifestacions culturals en català.

3. Així mateix, ha de contribuir al foment del llibre i d'altres publicacions en llengua catalana amb mesures que en potenciïn la producció editorial i la difusió.

4. A tals efectes el Govern promourà una política de col·laboració amb les institucions d'altres comunitats autònomes, especialment les de llengua catalana.

Article 32

1. Els poders públics de la comunitat autònoma donaran suport econòmic als mitjans de comunicació que emprin la llengua catalana de forma habitual.

2. Les mesures de suport econòmic i material que adopti el Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears per fomentar els mitjans de comunicació que emprin la llengua pròpia de les Illes Balears s'han d'aplicar amb criteris objectius i sense discriminacions, dins les previsions pressupostàries.

TÍTOL IV DE LA FUNCIO NORMALITZADORA DELS PODERS PÚBLICS

Article 33

1. Els poders públics de la comunitat autònoma adoptaran les mesures pertinents i proveiran dels mitjans necessaris per al coneixement i ús de la llengua catalana en tots els àmbits i activitats de la vida social.

³² Vid. art. 5 EAIB (§1).

§27

Article 34

1. El Govern de la comunitat autònoma assegurarà l'ús de la llengua catalana en totes les funcions i activitats de caire administratiu que realitzin les Institucions i Organismes que en depenen.

2. Igualment, han de procedir els Consells Insulars i les corporacions locals, d'acord amb les disposicions de la present Llei.

3. Les bases de convocatòria per a la provisió de places en l'Administració de la comunitat autònoma i en les Corporacions Locals inclouran una referència expressa al coneixement de la llengua catalana.³³

Article 35

1. El Govern Balear garantirà l'ensenyament de la llengua catalana als funcionaris i d'altres empleats públics al servei de l'Administració Autònoma. La mateixa obligació correspondrà als Consells Insulars i a les Corporacions Locals dins el seu àmbit competencial.

2. Igualment s'ha de propiciar l'ensenyament de la llengua catalana per als funcionaris dependents de l'Administració Central en els termes convinguts amb aquesta.

Article 36

El Govern de la comunitat autònoma ha de promoure l'ensenyament de la llengua catalana per a adults.

Article 37

1. Els poders públics de la comunitat autònoma han de fomentar l'ús de la llengua catalana a la publicitat.

2. Així mateix, s'ha d'impulsar l'ús ambiental del català i, de manera especial, la retolació en llengua catalana en tots tipus d'entitats socials i culturals, mercantils i recreatives.

Article 38

1. El Govern de la comunitat autònoma i les Corporacions Locals poden exceptuar o bonificar, pel que fa a obligacions fiscals, aquells actes i manifestacions relacionats amb el foment, divulgació i extensió de la llengua i cultura catalanes, pròpies de les Illes Balears.

³³ En relació amb la capacitat lingüística del personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma, *vid.*, principalment, art. 30 d, 50.1 f, 76.3 d, 80.1 b i 96.3 de la Llei 3/2007, de 27 de març, esmentada en la nota 23; Decret 33/1994, de 28 de març, pel qual s'aprova el Reglament de proveïment de llocs de treball i promoció professional (BOCAIB núm. 41, de 5 d'abril), modificat pels decrets 47/1998, de 24 d'abril (BOCAIB núm. 58, de 30 d'abril), 84/2002, de 14 de juny (BOIB núm. 75, de 22 de juny), 68/2004, de 9 de juliol (BOIB núm. 99, de 17 de juliol) i 5/2009, de 23 de gener (BOIB núm. 14, de 29 de gener), i Decret 24/2009, de 27 de març, pel qual es regula l'exigència de coneixements de llengua catalana en els procediments selectius d'accés i de mobilitat relatius a la funció pública estatutària i per ocupar llocs de treball que es convoquin en el sector públic sanitari de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 46, de 31 de març).

2. El Govern, d'acord amb les Corporacions Locals interessades, ha de crear centres especialment dedicats, en tot o en part, a fomentar el coneixement, l'ús i la divulgació de la llengua catalana i de la cultura de les Illes Balears. Així mateix podrà subvencionar fundacions i quantes altres entitats tinguin tal finalitat.

Article 39

El Govern de la comunitat autònoma assumirà la planificació, organització, coordinació i supervisió del procés de normalització de la llengua catalana i ha d'informar anualment el Parlament sobre la seva evolució. Amb tal fi ha de crear i posar en funcionament un servei que tenguí per objecte les funcions assenyalades, sense perjudici de les atribucions reconegudes en la Disposició Addicional Segona de l'Estatut d'autonomia a la Universitat de les Illes Balears.

Article 40

1. El Govern de la comunitat autònoma ha d'establir un pla, amb l'assessorament de la Universitat, per tal que la població prengui consciència de la importància i utilitat de la normalització de la llengua catalana i de la conservació, foment i transmissió de la cultura pròpia de les Illes Balears.³⁴

2. Igualment, s'ha de realitzar una enquesta sobre la situació actual de la llengua catalana a les Illes Balears, en relació al coneixement i a l'ús per part dels ciutadans d'aquesta llengua, i, s'ha de promoure l'elaboració d'un mapa sociolingüístic de les Illes Balears.

3. L'enquesta i el mapa han de ser revisats periòdicament, a fi d'adequar a la realitat l'acció reguladora i executiva de la política lingüística, i, al mateix temps, a fi de valorar la incidència de la planificació en el progressiu coneixement de la llengua catalana.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

El Govern Balear ha de promoure, d'acord amb els òrgans competents, la normalització de l'ús de la llengua catalana a l'Administració perifèrica de l'Estat, a l'Administració de Justícia, en els registres, a les empreses públiques i semipúbliques i a qualsevol àmbit administratiu no dependent del Govern de la comunitat autònoma.³⁵

³⁴ Vid. Acord del Consell de Govern de 10 de desembre de 2010 (no publicat oficialment), pel qual s'estableix el Pla General de Normalització Lingüística de les Illes Balears, aprovat el 18 de juny de 2009 pel Consell Social de la Llengua Catalana.

³⁵ Vid. art. 97.2 i 99.2 EAIB (§1).

§27

Disposició addicional segona

D'acord amb la disposició addicional segona de l'Estatut d'autonomia, essent la llengua catalana també patrimoni d'altres comunitats autònomes, a part dels vincles que es puguin establir entre les institucions de les comunitats esmentades, la comunitat autònoma de les Illes Balears podrà sol·licitar al Govern de la Nació i a les Corts Generals els convenis de cooperació i de relació que es considerin oportuns per tal de salvaguardar el patrimoni lingüístic comú, així com efectuar la comunicació cultural entre les Comunitats abans esmentades.³⁶

Disposició addicional tercera

Així mateix, d'acord amb la disposició addicional 2a de l'Estatut d'autonomia, la institució oficial consultiva per a tot quant faci referència a la llengua catalana serà la Universitat de les Illes Balears. La comunitat autònoma de les Illes Balears, podrà participar dins una institució adreçada a salvaguardar la unitat lingüística, institució que serà formada, d'acord amb la Llei de l'Estat, en col·laboració amb altres comunitats autònomes que reconeixin la cooficialitat de la llengua catalana i decideixin formar-ne part.³⁷

Disposició addicional quarta

De manera excepcional, en cas de residència transitòria a les Illes Balears, els pares o tutors podran sol·licitar que els fills o tutelats quedin exclosos de l'ensenyament de la llengua i la literatura catalanes. Els alumnes majors d'edat també podran sol·licitar-la. En tot cas, únicament poden demanar l'exempció d'aquesta matèria, quan el temps transcorregut de residència, més el temps previst, no sigui superior a tres anys. L'exempció tindrà validesa per a un curs escolar, però es podrà renovar fins a un màxim de tres cursos. Reglamentàriament es determinarà el procediment d'exempció.

Disposició addicional cinquena

En tots els centres docents, on sigui necessari, s'establiran amb caràcter opcional classes dedicades a l'ensenyament de la llengua catalana, a fi de facilitar l'adaptació a l'ensenyament dels alumnes procedents de fora de la comunitat lingüística catalana.

³⁶ *Vid.* art. 5 EAIB (§1). Cal recordar que Catalunya i les Illes Balears constituïren l'Institut Ramon Llull com a consorci per a la promoció exterior de la llengua i la cultura catalanes, mitjançant un conveni signat el 5 d'abril de 2002 i comunicat a les Corts Generals. L'any 2008, el Govern del Principat d'Andorra i l'Institut Ramon Llull constituïren la Fundació Ramon Llull que té, entre d'altres funcions, les relatives a la projecció internacional de la llengua catalana. Per altra banda, també cal tenir en compte que l'Institut d'Estudis Baleàrics, organisme públic dotat de personalitat jurídica, té assignades tasques relatives a la promoció exterior de la llengua i la cultura.

³⁷ *Vid.* art. 35 EAIB (§1). L'Institut Ramon Llull no actua realment com a autoritat lingüística (*vid.* nota anterior).

Aquestes classes d'acolliment s'impartiran fora de l'horari escolar de la resta d'alumnes i no poden substituir l'obligació de cursar l'assignatura en el nivell que els correspongui.

Disposició addicional sisena

Els professors procedents d'altres comunitats autònomes de l'Estat Espanyol que no posseïxin un nivell suficient de comprensió oral i escrita de la llengua catalana estaran obligats a superar les proves dels dos primers nivells de reciclatge dins un període de tres anys, comptats a partir de la seva presa de possessió.

Disposició addicional setena

Els professors que estiguin prestant els seus serveis a centres docents ubicats en el territori de la comunitat autònoma en el moment de la publicació d'aquesta Llei disposaran d'un període de tres anys, comptats a partir de la promulgació d'aquesta, per a obtenir l'avaluació satisfactòria en els dos primers cursos de reciclatge.

Disposició addicional vuitena

Els límits temporals expressats en les disposicions addicionals sisena i setena podran ser ampliat mitjançant decret aprovat pel Consell de Govern.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Dins l'àmbit de l'Administració, pel que fa a l'ús de la llengua catalana, el període d'adaptació dels serveis i organismes que disposa la present Llei no pot excedir de tres anys en el cas del Govern de la comunitat autònoma, dels Consells Insulars, de l'Administració Local i d'altres entitats públiques dependents del Govern de la comunitat autònoma.

Quant a l'Administració de l'Estat en la comunitat autònoma de les Illes Balears, així com en l'Administració de Justícia, el Govern de la comunitat autònoma ha de promoure acords amb els organismes competents a fi de fixar períodes d'adaptació similars.

Disposició transitòria segona

Tots els rètols indicadors a què fa referència l'article 14, i que no són escrits en català, o que ho són incorrectament, han de ser escrits correctament en aquesta llengua en el termini màxim de tres anys.

No obstant això, a més de la nova retolació, es podran conservar els rètols o indicadors antics que tinguin un valor històrico-artístic rellevant.

Disposició transitòria tercera

En els plans d'estudi del professorat d'EGB hi ha d'haver, com a obligatòries, les assignatures necessàries per tal que, en l'expedició del títol, es garanteixin els coneixements suficients de llengua i literatura catalanes des de la perspectiva de les Illes Balears a fi de poder-les impartir en els centres d'ensenyament situats a l'àmbit territorial de la comunitat autònoma, dins un termini màxim de quatre anys.

Fins que els centres de formació de professorat hagin elaborat els seus plans d'estudis de manera que garanteixin que els seus titulats tinguin els coneixements de català necessaris per a poder impartir classe en els centres d'ensenyament situats a l'àmbit territorial de les Illes Balears, el Govern de la comunitat autònoma posarà els mitjans necessaris per a assegurar l'esmentat nivell de coneixements del català a tots els alumnes que hi cursin estudis.

Disposició transitòria quarta

Mentre no s'hagin aconseguit les finalitats assenyalades a l'article primer, el Govern de la comunitat autònoma, els Consells Insulars i les Corporacions Locals consignaran en els seus respectius pressuposts les partides corresponents que permetin dur a terme les actuacions contingudes a la present Llei.

Disposició transitòria cinquena

Als efectes de l'aplicació del Títol II d'aquesta Llei, així com de les normes que la desenrotllen, la Conselleria d'Educació i Cultura, mentrestant no es transfereixin funcions i serveis en matèria educativa, establirà els corresponents convenis de cooperació.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposin totalment o parcialment al que disposa la present Llei.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

S'autoritza el Govern Balear a adoptar les disposicions reglamentàries que precisi l'aplicació i desplegament del que disposa la present Llei.

Disposició final segona

La present Llei entrarà en vigor el dia següent al de la seva publicació en el *Bulletí Oficial de la comunitat autònoma de les Illes Balears*.

§28

DECRET 100/1990, DE 29 DE NOVEMBRE, REGULANT L'ÚS DE LES LLENGÜES OFICIALS DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA CAIB

(BOCAIB núm. 154, de 18 de desembre de 1990)

La Constitució espanyola estableix a l'article 3.2 que les altres llengües espanyoles seran també oficials a les respectives comunitats autònomes d'acord amb els seus estatuts. D'aquesta manera, i essent, com és, el català la llengua pròpia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, l'article 3¹ de l'Estatut d'autonomia de la comunitat autònoma de les Illes Balears estableix que la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, tindrà, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial.

La necessitat de fer efectives aquestes declaracions constitucionals i estatutàries, motivada per la situació de desavantatge social de la llengua catalana en relació a la llengua castellana, ha obligat les nostres institucions a realitzar una tasca de normalització lingüística, iniciada amb la promulgació de la Llei 3/1986, de 29 d'abril de normalització lingüística a les Illes Balears. Aquesta Llei assenyala a l'article 1.2.a) com a un dels seus objectius bàsics fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu, i estableix posteriorment a l'article 9.1 que el Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de regular, mitjançant disposicions reglamentàries, l'ús de la llengua catalana, oralment o per escrit, en les activitats administratives dels òrgans de la seva competència.

Aquest Decret pretén presentar la regulació que faci possible aquest ús normal de la llengua catalana a l'Administració Pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears, amb el desenvolupament, fins a les darreres conseqüències, i sempre dins el marc de la Constitució i l'Estatut d'autonomia, de l'establert per la Llei de normalització lingüística.

Per tot això, previ l'informe favorable de la Secretaria General Tècnica, a proposta de la Consellera de Cultura, Educació i Esports i havent-ho considerat el Consell de Govern a la sessió tinguda dia 29 de novembre de 1990,

¹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 4 EAIB (§1).

DECRET

I. ÀMBIT D'APLICACIÓ

Article 1

1. L'ús de la llengua catalana i castellana per part de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i dels organismes que en depenen es regirà pels criteris que estableix aquest Decret.²

Sempre que en aquesta normativa apareix la denominació Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'ha d'entendre que es refereix a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i a totes les entitats que en depenen.

2. Les relacions amb institucions i amb persones físiques o jurídiques regulades en aquest Decret fan referència a les que tenen lloc dins el territori de l'Estat espanyol.

II. ÚS LINGÜÍSTIC GENERAL

Article 2

D'una manera general l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha d'emprar el català per a les seves relacions, amb les peculiaritats que resulten dels articles següents.

III. ÚS ORAL

Article 3

El personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'adreçarà als ciutadans en les seves comunicacions orals normalment en català, però respectarà la tria que aquests facin de la llengua en què volen ser atesos.³

Article 4⁴

1. Els càrrecs de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'han d'expressar normalment en català en els actes públics celebrats a les Illes Balears, sempre que la intervenció sigui per cas del propi càrrec.

² *Vid.* capítol I del títol V LRJCA (§13).

³ *Vid.* art. 14.3 EAIB (§1) i 8.1 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27).

⁴ *Vid.* art. 6.1 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27).

2. Així mateix, els lletrats de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han d'emprar normalment el català en les seves actuacions davant els òrgans judicials radicats a les Illes Balears.⁵

IV. ÚS INTERN

Article 5

1. Les actuacions internes de caràcter administratiu, com ara actes, convocatòries, ordres del dia, informes, dictàmens, projectes tècnics i tota l'altra documentació anàloga, s'han de fer en català.⁶

2. Tots els impresos interns utilitzats pels diferents òrgans de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears seran redactats en català.⁷

3. Els rètols indicadors d'oficines i despatxos, les capçaleres de tota classe de papers, els segells de goma, els mata-segells i altres elements anàlegs es redactaran en català.

4. Les màquines d'escriure, les impressores dels ordinadors i els programes d'aquests i tot el material adquirit per ser emprat a les dependències de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears haurà de ser adaptat, en la màxima mesura possible, per al seu funcionament en llengua catalana.

Article 6

Els estudis, projectes i treballs anàlegs que l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears encarregui a tercers dins l'àmbit territorial de les Illes Balears hauran de ser-li lliurats en català, llevat que la finalitat n'exigeixi la redacció en una altra llengua.

V. LA RETOLACIÓ PÚBLICA

Article 7⁸

1. S'han de redactar en català tots els rètols indicadors situats a les vies públiques que depenen de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i destinats a informar els transeünts i conductors.

2. Si per circumstàncies sociolingüístiques d'especial transcendència fos imprescindible la retolació en català i castellà, la primera versió ha de ser la catalana, com a llengua pròpia de les Illes Balears.

⁵ Vid. art. 70 i s. LRJCA (§13).

⁶ Vid. el *Libre d'estil* del Govern de les Illes Balears, d'aplicació als textos escrits en català que generen els òrgans de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i els ens i organismes que en depenen. Va ser aprovat pel Consell de Govern en la sessió de dia 26 de gener de 2007.

⁷ Vid. art. 10.4 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27).

⁸ Vid. art. 14 i 15 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27).

§28

Article 8

També s'han de redactar en català les inscripcions i les retolacions que identifiquin béns mobles i immobles, inclosos els vehicles, propietat de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

VI. RELACIONS INSTITUCIONALS

Article 9⁹

1. La documentació que adreci l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears a les restants administracions públiques, dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, es redactarà en català.

2. La documentació de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears adreçada als jutjats i tribunals i, en general, a l'Administració de Justícia, ha de ser en català.

Article 10

Els òrgans de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears admetran els documents que els siguin adreçats per altres administracions públiques redactats en qualsevol llengua oficial en el respecteu territori.

Article 11

Els documents de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears destinats a administracions públiques de fora de l'àmbit territorial de les Illes Balears es redactaran en castellà o, si s'escau, en l'altra llengua oficial de l'Administració receptora.

Article 12

Les còpies de documents redactats en català per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, les quals s'hagin d'enviar a administracions de fora de l'àmbit lingüístic català, s'han de trametre, bé en castellà o en l'altra llengua oficial de l'Administració respectiva amb la indicació que el text és traducció de l'original català, bé en català, acompanyades de traducció al castellà o a aquella altra llengua oficial.

VII. RELACIONS AMB ELS ADMINISTRATS

Article 13

1. Les comunicacions i les notificacions adreçades a persones físiques o jurídiques residents en l'àmbit lingüístic català s'han de fer en llengua catalana, sens perjudici del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

⁹ Vid. art. 43 LRJCA (§13).

2. Les comunicacions i notificacions dirigides a persones residents fora de l'àmbit lingüístic català s'han de fer normalment en castellà.

Article 14

L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears ha d'admetre les comunicacions que li siguin adreçades en castellà o, si és el cas, en l'altra llengua oficial del territori del comunicant.

Article 15

Els impresos han de ser oferts en versió catalana, sens perjudici del dret dels particulars a emplenar-los en castellà. Les versions castellanes seran a disposició dels interessats.

Article 16

1. Els documents i els impresos que hagin de tenir efectes dins i fora de les Illes Balears han de ser redactats en versió doble català-castellà.

2. Podran fer-se impresos bilingües per a ús dins l'àmbit territorial de les Illes Balears, quan alguna circumstància especial ho recomani, d'acord amb les orientacions dels òrgans assessors en matèria lingüística de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. En aquest cas, s'hi ha de fer constar el text català en lloc preferent.

Article 17

El lliurament de testimoniatges d'expedients s'ha de fer en català o, si el sol·licitant ho demana, en castellà.

Article 18¹⁰

Tots els documents contractuals subscrits per l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han de ser redactats en català. Si l'altra part contractant ho sol·licita, se n'ha de lliurar còpia en castellà.

VIII. AVISOS I PUBLICACIONS

Article 19

Les disposicions de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i dels organismes que en depenen s'han de publicar sempre en català, sens perjudici de la traducció de l'original al castellà quan correspongui.¹¹

¹⁰ Vid. art. 22 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27).

¹¹ Vid. Decret 132/2002, de 25 d'octubre, pel qual s'estableix el règim de funcionament del *Butlletí Oficial de les Illes Balears* (BOIB núm. 132, de 2 de novembre), modificat pel Decret 92/2010, de 23 de juliol (BOIB núm. 113, de 31 de juliol).

§28

Article 20

Qualsevol disposició de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que hagi de ser publicada al *BOE* ha de ser tramesa en versió castellana.

Article 21

1. Les revistes, cartells i, en general, les publicacions de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'han de fer en llengua catalana.

2. Les emissions de programes radiofònics o televisius patrocinats per la Comunitat Autònoma de les Illes Balears s'han de fer en llengua catalana, llevat que la finalitat n'exigeixi la utilització d'altra llengua.

3. Podrà editar-se també la versió en una altra llengua de les publicacions i cartells de la Comunitat Autònoma i, excepcionalment, fer publicacions en una altra llengua, per raó de la seva finalitat, a criteri de la conselleria corresponent.

Article 22

1. Els avisos, anuncis públics i publicitat de tota mena que procedeixi de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i dels organismes que en depenen s'han de fer en català a les Illes Balears i, si s'escau, es reproduiran en castellà, evitant però, en general, la doble versió simultània del mateix text.

2. Fora de l'àmbit lingüístic català, la publicació es farà en castellà o en versió doble.

IX. REGISTRES

Article 23

1. Sens perjudici d'allò que per als registres públics estableix l'article 12 de la Llei de normalització lingüística, en els registres administratius de les oficines de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, els assentaments s'han de fer sempre en català, sigui quin sigui l'idioma en què es presenta el document.

2. Les certificacions que es lliuren s'han de redactar en la llengua que triï el sol·licitant.

X. PERSONAL

Article 24

1. El Govern, a proposta de la conselleria competent en matèria de personal, fixarà els criteris de classificació dels llocs de treball del personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, d'acord amb els nivells de coneixements de català per a ocupar-los.¹²

¹² *Vid.* art. 34.3 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27) i art. 30 d i 50.1 f de la Llei 3/2007, de 27 de març, de la funció pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 49, de 3 d'abril*).

2. Una vegada fixats aquests criteris, la conselleria competent en matèria de personal durà a terme la classificació dels llocs de treball del personal de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Article 25

1. L'*Institut Balear de l'Administració Pública*, amb la col·laboració i l'assessorament de la Junta Avaluadora de Català¹³, ha d'organitzar cursos de català per a tot aquell personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que no tenguí els coneixements de català per a ocupar-los.

2. Així mateix, també ha d'organitzar cursos de català per a tot aquell personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que no tenguí els coneixements de català equivalents als assignats al lloc que ocupa en la classificació prevista a l'article 24.

Article 26

1. A totes les bases de les convocatòries per a la selecció de personal al servei de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, funcionaris o contractats, en propietat o amb caràcter temporal, incloses les de promoció interna, s'hi ha d'incloure la pràctica obligatòria d'un exercici de coneixements de català o l'acreditació d'aquests, segons el cas, amb l'objectiu de valorar i assegurar que el nivell de coneixements¹⁴ de l'aspirant correspon al nivell obligatòriament assignat a cada lloc¹⁵, a més de la seva consideració com a mèrit en tots els casos, d'acord amb l'article 45¹⁶ de la Llei de la funció pública de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

2. Els qui superin les proves selectives i no hagin acreditat els coneixements de català necessaris queden obligats a la realització dels cursos que amb aquesta finalitat es duguin a terme d'acord amb l'article 25, i a presentar el corresponent certificat d'aprofitament.

¹³ Actualment, els organismes que desenvolupen aquesta activitat són, respectivament, l'Escola Balear d'Administració Pública i la Direcció General de Política Lingüística. Vid. Decret 16/2011, de 25 de febrer, d'avaluació i certificació de coneixements de llengua catalana (*BOIB núm. 37, de 12 de març*). Vid., també, Ordre del conseller d'Educació i Cultura de 30 de març de 2011, per la qual es determinen els títols, diplomes i certificats equivalents als certificats de coneixements de llengua catalana de la Direcció General de Política Lingüística (*BOIB núm. 53, de 9 d'abril*).

¹⁴ Vid. Decret 114/2008, de 17 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament pel qual es regula l'exigència de coneixements de llengua catalana en els procediments selectius d'accés a la funció pública i per ocupar llocs de treball que es convoquin en l'àmbit de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 150, de 23 d'octubre*).

¹⁵ Vid. art. 30 d de la Llei 3/2007, de 27 de març, esmentada en la nota 12.

¹⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 50.1 f de la Llei 3/2007, de 27 de març, esmentada en la nota 12.

§28

Article 27

Les bases de tota convocatòria de proveïment de places a l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears han d'incloure per al seu accés els coneixements orals i escrits de la llengua catalana segons els requisits de classificació assignats a aquestes.¹⁷

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Es fixa un termini de sis mesos perquè el Govern estableixi els criteris de classificació i la conselleria competent en matèria de funció pública classifiqui els llocs de treball a què es refereix l'article 24.

Disposició transitòria segona

Cada conselleria procedirà, mentre el Govern no aprovi la classificació dels llocs de treball i s'imparteixin els corresponents cursos d'avaluació dels coneixements de català, a la redistribució provisional d'aquests, amb la finalitat d'aconseguir, en tant que sigui possible, els objectius prevists en aquest Decret.

¹⁷ *Vid.* nota 14.

IX. ORDENACIÓ TERRITORIAL, MEDI AMBIENT I HABITATGE

§29

LLEI 6/1999, DE 3 D'ABRIL, DE LES DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL DE LES ILLES BALEARS I DE MESURES TRIBUTÀRIES

(BOCAIB núm. 48, de 17 d'abril de 1999;
BOE núm. 124, de 25 de maig de 1999)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

És un deure dels poders públics dins l'Estat social i democràtic de dret promoure aquelles condicions que permetin als individus un desenvolupament personal lliure, i en aquest sentit, facilitar-los els mitjans al seu abast per al desenvolupament social i econòmic, sense que això suposi una càrrega per a les generacions futures. En aquesta tasca, hom no pot oblidar el territori, l'element que serveix de suport físic a gairebé tota activitat humana i que és un recurs susceptible de ser transformat per l'acció de l'home, com a objecte del tràfic econòmic i com a conjunt de valors naturals dels quals no podem prescindir.² Dins aquest context sorgeix, a la nostra tradició jurídica, el dret sobre l'ordenació del territori, del qual és un puntal bàsic la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.³

No obstant això, aquest reflex jurídic no és sinó un aspecte més de la política d'ordenació territorial, entesa com el conjunt de disposicions i actuacions destinades a un ús racional del sòl i dels recursos naturals que condueixi a un desenvolupament socioeconòmic equilibrat dels diferents àmbits territorials i a

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les disposicions següents: Llei 9/1999, de 6 d'octubre, de mesures cautelars i d'emergència relatives a l'ordenació del territori i l'urbanisme a les Illes Balears (BOCAIB núm. 128, de 12 d'octubre); Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30); Llei 20/2001, de 21 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública (BOIB núm. 156 Ext., de 31 de desembre); Llei 11/2002, de 23 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 156, de 28 de desembre); Llei 8/2003, de 25 de novembre, de mesures urgents en matèria d'ordenació territorial i urbanisme a les Illes Balears (BOIB núm. 168, de 4 de desembre); Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre); Llei 10/2005, de 21 de juny, de ports de les Illes Balears (BOIB núm. 100, de 2 de juliol; correcció d'errades BOIB núm. 111, de 26 de juliol); Llei 13/2005, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 196, de 31 de desembre); Llei 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i economicoadministratives (BOIB núm. 196, de 29 de desembre), i Llei 4/2008, de 14 de maig, de mesures urgents per a un desenvolupament territorial sostenible a les Illes Balears (BOIB núm. 68, de 17 de maig).

² Vid. art. 13, 23, 30, núm. 3, i 70, núm. 13 EAIB (§1).

³ Aquesta Llei ha estat derogada per la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

una millora⁴ de la qualitat de vida de tots els ciutadans. Aquesta política territorial ha de ser capaç de desenvolupar els seus objectius tot atenent els principis de participació ciutadana, de coordinació de les distintes polítiques sectorials i de respecte als valors i interessos dels distintes àmbits territorials, sense perdre de vista la perspectiva del llarg termini en la presa de decisions. Aquesta llei de les Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries és sobretot el fruit de l'esforç de molts de ciutadans i ciutadanes d'aquestes illes que, durant un llarg procés d'elaboració i participació de tots els sectors socials, han anat configurant el model territorial futur de la nostra terra.

Les Illes Balears disposen, de conformitat amb l'article 10.3 de l'Estatut d'Autonomia⁴, de la competència exclusiva sobre l'ordenació del territori, litoral inclòs, l'urbanisme i l'habitatge, per la qual cosa en matèria d'ordenació territorial, la potestat legislativa correspon al Parlament de les Illes Balears, mentre que la potestat reglamentària i la funció executiva corresponen al Govern de les Illes Balears, tot això complementat per la jurisprudència que el suprem intèrpret de la Constitució ha dictat sobre el concepte d'ordenació del territori, la competència de les comunitats autònomes i els plans d'ordenació territorial, valgui per totes, la doctrina fixada a la sentència del Tribunal Constitucional 149/1998, de 2 de juliol, fonament jurídic tercer, en la qual proclama:

«Es necesario determinar el alcance de la competencia autonómica en materia de ordenación del territorio en relación con las competencias que al Estado reserva el art. 149.1 C.E.

3. Este Tribunal ha elaborado al respecto una consolidada doctrina jurisprudencial cuyo recordatorio resulta, por tanto, oportuno y conveniente. En una primera aproximación global al concepto de ordenación del territorio, ha destacado que el referido título competencial “tiene por objeto la actividad consistente en la delimitación de los diversos usos a que puede destinarse el suelo o espacio físico territorial” [SSTC 77/1984, fundamento jurídico 2; 149/1991, fundamento jurídico 1º B]. Concretamente, dejando al margen otros aspectos normativos y de gestión, su núcleo fundamental “está constituido por un conjunto de actuaciones públicas de contenido planificador cuyo objeto consiste en la fijación de los usos del suelo y el equilibrio entre las distintas partes del territorio del mismo” [SSTC 36/1994, fundamento jurídico 3º; 28/1997, fundamento jurídico 5º]. Sin embargo, también ha advertido, desde la perspectiva competencial, que dentro del ámbito material de dicho título, de enorme amplitud, no se incluyen todas las actuaciones de los poderes públicos que tienen incidencia territorial y afectan a la política de ordenación del territorio, puesto que ello supondría atribuirle un alcance tan amplio que desconocería el contenido específico de otros títulos competenciales, no sólo del Estado, máxime si se tiene en cuenta que la mayor parte de las políticas sectoriales tienen una incidencia o dimensión espacial [SSTC 36/1994, fundamento jurídico 3º; 61/1997, fundamento jurídico 16; 40/1998, fundamento jurídico 30]. Aunque

⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm.3 EAIB (§1).

bemos precisado igualmente que la ordenación del territorio es en nuestro sistema constitucional un título competencial específico que tampoco puede ser ignorado, reduciéndolo a simple capacidad de planificar, desde el punto de vista de su incidencia en el territorio, actuaciones por otros títulos; ordenación del territorio que ha de llevar a cabo el ente titular de tal competencia, sin que de ésta no se derive consecuencia alguna para la actuación de otros entes públicos sobre el mismo territorio [SSTC 149/1991, fundamento jurídico 1º B; 40/1998, fundamento jurídico 30].

A partir d'aquí i de la ja esmentada Llei d'ordenació territorial, es planteja la necessitat d'elaborar unes directrius d'ordenació territorial com a instrument per a l'ordenació conjunta de la totalitat de l'àmbit territorial de les Illes Balears, i de fixar la normativa necessària per tal d'aconseguir els objectius definits a la Llei, amb caràcter vinculant per als diferents plans d'ordenació territorial i urbanística. El rang legal que té aquest important instrument reforça el seu caràcter vinculant i el reafirma com a principal expressió de la política territorial de les Illes Balears. No obstant això, cal no oblidar la seva naturalesa planificadora i d'ordenació. Les Directrius són també una aposta de futur i el començament d'una nova visió més integrada i conjunta del desenvolupament social i econòmic de les Illes, en perfecta harmonia amb la protecció dels recursos naturals de què gaudim. Vèrtex d'un ventall d'instruments d'ordenació que abastaran tots els àmbits i sectors de la nostra comunitat, el que es pretén és la regulació de tots aquells elements comuns o amb un caràcter clarament supramunicipal, de manera que s'aconsegueixi una utilització racional del territori, amb els diferents usos assignats i les adequades xarxes d'infraestructures i equipaments, que permeti un equilibri econòmic i social de cadascun dels diferents àmbits territorials, tot respectant les seves peculiaritats.

II

L'elaboració de les Directrius d'Ordenació Territorial ha estat impulsada, des del seu inici, pel Govern de les Illes Balears, tot seguint el procediment fixat per la Llei d'ordenació territorial. D'acord amb el seu article 14, es va redactar un primer text, conegut com a l'Avanç de les Directrius, el qual va tenir una ampla difusió en el públic en general. El text de l'Avanç va ser sotmès a informació pública i se'l remeté a tots els organismes afectats, així com també a la Comissió de Coordinació de Política Territorial, que va emetre el seu informe el 19 del març de 1998.

A partir d'aquí, començà un llarg procés de classificació, anàlisi i estudi de les diferents al·legacions i informes rebuts dins del període d'exposició pública de l'Avanç. Com a fruit d'aquest esforç sintetitzador i integrador de la voluntat manifestada per part de la societat civil balear va sorgir una eina útil i funcional per a totes les persones i institucions que s'hauran de regir pel seu contingut. Tot i tractar-se d'una norma programàtica i de caràcter eminentment positiu, es fa necessària una redacció més imperativa, per a garantir el principi de seguretat jurídica i l'efectivitat dels principis de les Directrius, assegurant-ne una aplicació eficaç a llarg termini.

III

Les peculiaritats d'aquest text condicionen, com no podria ser d'altra manera, el seu contingut i l'estructura formal. Per això, les Directrius d'Ordenació Territorial, atenent al que s'estableix a l'article 11 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears⁵, parteixen d'uns antecedents i d'un diagnòstic sobre els problemes existents, i estan formades per un text normatiu, que recull el text articulat, vinculant per als instruments d'ordenació territorial i per al Pla Hidrològic de les Illes Balears⁶, a més d'un bloc de disposicions d'aplicació immediata i directa.

És en el text normatiu on es defineixen els trets bàsics de les Directrius així com aquelles disposicions que, per la seva importància i major efectivitat, han d'aplicar-se de manera immediata i directa. No és superflu remarcar el caràcter normatiu i el rang de llei que el nostre ordenament jurídic atorga a les Directrius, la qual cosa suposa la vinculació directa de totes les persones i col·lectius, incloses les administracions públiques. Aquest caràcter normatiu és imprescindible per poder garantir una ordenació homogènia d'aquells elements que, per la seva naturalesa, tenen una vocació supramunicipal i, per tant, han de ser tractats amb una visió més general, per damunt d'interessos particulars o localistes.

L'articulat s'inicia amb un títol preliminar on es defineix l'objecte i àmbit de les Directrius, així com la configuració dels elements bàsics del territori que determinaran, a la vegada, l'estructura del text. La determinació de l'objectiu de les Directrius és l'exigència irrenunciable d'un equilibri entre el desenvolupament social i econòmic i la preservació dels recursos i de la qualitat ambiental. Es tracta en definitiva d'un esforç perquè les Directrius siguin el vèrtex de l'estratègia territorial global de les Illes Balears.

Dos grans eixos determinen el model territorial que es defineix a continuació. Per una banda, les àrees homogènies de caràcter supramunicipal, que coincideixen amb les illes de Mallorca, Menorca i les Pitiüses i que determinen els tres plans territorials insulars⁷ que es preveuen. Per altra, el sistema d'infraestructures i equipaments que és ordenat pels distints plans directores sectorials⁸ de forma general per a totes les àrees homogènies.

⁵ La referència s'ha d'entendre feta al capítol I del títol II de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

⁶ Aprovat mitjançant l'RD 378/2001, de 6 d'abril, pel qual s'aprova el Pla Hidrològic de les Illes Balears (*BOE núm. 96, de 21 d'abril*). Cal tenir en compte que, per Acord del Consell de Govern de 25 de febrer de 2011, s'aprova inicialment el nou Pla Hidrològic de les Illes Balears. *Vid.*, també, Decret 129/2002, de 18 d'octubre, d'organització i règim jurídic de l'Administració hidràulica de les Illes Balears (*BOIB núm. 128, de 24 d'octubre*).

⁷ La DA 4a de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30) va modificar la denominació de plans territorials parcials per «plans territorials insulars». Aquest canvi de denominació s'ha consolidat en aquesta edició. Actualment, els plans territorials insulars es regulen en el capítol II del títol II de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

⁸ Aquests plans directores sectorials es regulen en el capítol III del títol II de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

Per als plans territorials insulars s'estableixen les determinacions per a l'ordenació tant d'aquelles àrees que romanen sòstretes al desenvolupament urbà, com de les destinades a aquest. Per a les primeres, es fa un especial èmfasi als aspectes proteccionistes i al desenvolupament d'activitats del sector primari. El món agrari rep un suport exprés per part de les Directrius, suport que no només es manifesta com a principis o criteris programàtics per als instruments d'ordenació posteriors, sinó que suposa l'establiment de mesures concretes que permetin una millora de les rendes rurals, conciliant l'activitat tradicional amb altres de complementàries compatibles amb la protecció dels recursos naturals. Per altra banda, on aquests plans ho determinin, les àrees naturals protegides seran ordenades per plans d'ordenació del medi natural.⁹

Pel que fa a les àrees de desenvolupament urbà, es limita el seu creixement imposant un percentatge màxim per a cada illa, deixant que el pla territorial insular l'assigni a cada municipi d'acord amb el model territorial de les Directrius. Aquests límits al creixement tenen un horitzó temporal de 10 anys i s'expressen en percentatges de superfície de sòl destinat a ús residencial o turístic. Aquesta limitació suposa, de forma directa, l'aparició de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització excedent, per a la qual cosa es fa necessari un procés de reclassificació d'aquest, procés que es produeix a l'entrada en vigor d'aquesta llei en aquells casos que, d'una manera clara, s'oposen al model i en els altres es determina que siguin les administracions locals les que, dins l'exercici de les seves competències en matèria d'urbanisme, indiquin els sòls per al futur desenvolupant urbà, d'acord amb el que determini el pla territorial insular de cada illa.

Així mateix, es defineixen les regles per a una distribució d'equipaments i serveis més racional i equilibrada sense fer una especial incidència al sector turístic, donada la coincidència temporal en la redacció de la seva legislació sectorial específica. Pel que fa a les infraestructures i als equipaments, les Directrius preveuen, al seu títol II, les determinacions per als diferents plans directors sectorials que, juntament amb els ja existents a la seva entrada en vigor, suposen una ordenació suprainsular d'aquells que se superposa als plans territorials de cada una de les àrees i els complementa. Aquesta ordenació pretén, d'una manera equilibrada i equitativa, el benestar social que s'atorga mitjançant les dotacions, els equipaments i les infraestructures.

Al marge d'aquests instruments, ja definits per la Llei d'ordenació territorial, la necessitat de millorar i dedicar grans esforços a una major eficiència de l'ús del sòl i per a atorgar una major qualitat als assentaments, es creen les àrees de reconversió territorial (ART) amb uns instruments específics com són els plans de reconversió territorial (PRT) i els projectes de millora territorial (PMT).

⁹ Vid. exposició de motius de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30) que, en relació amb l'art. 3 d'aquesta llei, explica la desaparició dels «plans d'ordenació del medi natural».

§29

Un tercer títol, sobre gestió territorial, estableix les normes i els procediments per fer possible l'elaboració de tots aquests plans així com l'adaptació dels plans directors sectorials ja existents i dels instruments de planejament general. A més d'aquestes determinacions i de la normativa més pròpiament planificadora, hi ha, com s'ha dit, un bloc, dispers pel text segons la matèria tractada, de disposicions d'immediata i directa aplicació que faciliten aquesta futura planificació territorial tot impeding actuations que puguin alterar la realitat existent i fer impossible l'acompliment dels objectius fixats pel model territorial.

Bona part d'aquestes normes es troben a les disposicions addicionals i transitòries, i estableixen mesures de caràcter jurídic a fi de fixar un règim transitori d'aplicació del text articulat fins que els diferents instruments d'ordenació territorial s'aprovin. Així, es comença a configurar el règim jurídic de les diferents categories de sòl rústic, específicament pel que fa al protegit, i es determinen, amb caràcter de mínim, els usos i les activitats permesos, condicionats o prohibits, segons la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic de l'annex I d'aquesta llei. Per altra banda, es fixen uns límits provisionals pel que fa al creixement del sòl urbanitzable, i es dóna la possibilitat als ajuntaments perquè, en l'àmbit de la seva competència urbanística, puguin decidir els sòls a desenvolupar sense posar en perill el límit màxim de creixement que pretén el model territorial i que perfil·larà el pla territorial insular.

És evident que les Directrius, a l'hora de definir el seu model territorial no poden oblidar la realitat econòmica, social, cultural i mediambiental del territori i, per aquest motiu, es fa necessari establir aquelles mesures destinades a corregir els desequilibris interterritorials més evidents, ja sigui donant suport a determinades actuacions promogudes pels poders públics, per la seva importància a nivell supramunicipal, ja sigui establint mesures singulars per a alguns municipis. Aquest és el cas de Campos, on l'abandó forçat de les activitats agràries més tradicionals i l'absència d'una activitat econòmica terciària han conduït aquest municipi cap a una situació de crisi econòmica i social, davant la qual els poders públics no poden romandre indiferents. El principi de solidaritat interterritorial, recollit a l'article 9 del nostre Estatut, justifica de forma clara l'adopció de mesures singulars que, per la gravetat de la situació, no poden esperar al desenvolupament dels distints instruments d'ordenació. En qualsevol cas, aquestes mesures no suposen altra cosa que la correcció d'uns desequilibris que, a llarg termini, podrien posar en perill el propi model territorial definit a aquestes Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears.

La introducció en aquesta llei d'una sèrie de mesures que impliquin limitacions en el podriem anomenar valor residencial del sòl i, d'alguna manera també, limitacions a la facultat de disposar, proporciona un cert greuge als propietaris de finques situades a sòl rústic protegit en relació als de finques de sòl rústic comú, greuge que es considera que ha de ser pal·liat amb determinats beneficis fiscals. Amb aquesta finalitat, s'han adoptat unes mesures a la disposició addicional tretzena, que atorguen un tractament fiscal diferenciat a

la transmissió *mortis causa* d'aquestes finques, creant una reducció a la base imposable de l'Impost sobre Successions i Donacions.

Per altra part, no hem d'oblidar que la contribució social al paisatge que e sòl rústic protegit significarà per al territori de les Illes Balears dependrà, en bona mesura, de les despeses que es realitzin en la conservació i millora de les propietats integrades a l'esmentat sòl. Aquestes despeses, que no estan enfocades a un retorn econòmic ni a una productivitat futura, s'han considerat susceptibles d'integrar una deducció de la quota líquida autonòmica de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques, que d'aquesta manera pal·liarà les despeses d'aquestes iniciatives.

TÍTOL PRELIMINAR CONCEPTES GENERALS

CAPÍTOL I OBJECTE, ÀMBIT, VIGÈNCIA I VINCULACIÓ

Article 1

L'objecte de les Directrius d'Ordenació Territorial és definir un model territorial per a les Illes Balears per a la qual cosa promouran:

1. Un desenvolupament equilibrat entre els diferents àmbits territorials i sectorials de les Illes Balears i una millora de la qualitat de vida dels seus habitants.
2. Una utilització sostenible en termes ambientals del sòl i dels recursos naturals i una millor distribució a l'espai dels usos i activitats productives.
3. Una protecció de la qualitat ambiental, el paisatge, la biodiversitat i el patrimoni històric.

Article 2

Les Directrius d'Ordenació Territorial constitueixen l'instrument per a l'ordenació conjunta de la totalitat del territori de les Illes Balears i de les seves aigües interiors.¹⁰

Article 3

1. Les Directrius d'Ordenació Territorial tenen una vigència indefinida, si bé seran susceptibles de revisió o de modificació, seguint el mateix procediment que per a la seva aprovació, quan es donin les circumstàncies següents.

¹⁰ Vid. art. 2 EAIB (§1). L'art. 30, núm. 3 EAIB (§1) estén la competència al litoral. Vid., també, nota 2.

§29

2. Causes de revisió: als 10 anys de vigència de les Directrius d'Ordenació Territorial, el Govern de les Illes Balears analitzarà l'oportunitat de procedir-ne a la revisió, la qual es durà a terme en qualsevol moment, anterior o posterior, si es produeix alguna de les circumstàncies següents:

- a) Quan circumstàncies esdevingudes alterin les hipòtesis de les Directrius d'Ordenació Territorial pel que fa a evolució demogràfica, dinàmica econòmica, problemàtica ambiental o mercat immobiliari, de manera que obliguin a canviar els criteris establerts.
- b) Si s'han de tramitar modificacions concretes de les determinacions de les Directrius d'Ordenació Territorial que provoquin alteracions que incideixin en l'estructura general del territori.
- c) Quan el desenvolupament de les Directrius d'Ordenació Territorial faci palesa la necessitat o la conveniència d'ampliar els seus objectius mitjançant posteriors desenvolupaments del mateix model d'ordenació no previstos inicialment.
- d) Quan l'aprovació de qualche normativa estatal o de la Unió Europea estableixi determinacions per al territori de les Illes Balears que impliquin una transformació del model territorial.
- e) Quan altres circumstàncies esdevingudes d'anàloga naturalesa o importància semblant ho justifiquin, perquè afectin criteris determinants del model territorial de les Directrius d'Ordenació Territorial i així ho acordi el Consell de Govern de les Illes Balears.

3. Causes de modificació: s'entendran per modificació de les Directrius d'Ordenació Territorial, tota alteració o addició de les seves determinacions o criteris que no constitueixin causa de revisió conforme al que disposa el punt anterior i, en general, les que es puguin aprovar, si s'escau, sense tornar a considerar la globalitat de les Directrius d'Ordenació Territorial, perquè no afectin més que de manera puntual i aïllada el model territorial de les Illes Balears.

Article 4

1. Les Directrius d'Ordenació Territorial estableixen les disposicions d'immediata i directa aplicació següents:

Els articles 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 14, 19, 20, 23, 32, 33, 35, 36, 37, 38 i 39; tot el capítol 1 del títol II; els articles 63 i 64.1; el títol III complet; les vint-i-tres disposicions addicionals, les setze disposicions transitòries, la disposició derogatòria, les dues disposicions finals i l'annex I, corresponent a la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic i la definició dels usos i activitats que s'hi regulen.

2. Els instruments de planejament general vigents a l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'hauran d'adaptar a l'establert en aquesta en el termini màxim de dos anys, a comptar des de la seva publicació, sense perjudici de l'aplicació immediata i directa de les determinacions legals que tenen aquest caràcter. En qualsevol cas, l'adaptació haurà de tramitar-se amb la primera modificació o revisió de l'instrument de planejament general que es redacti.

3. L'aprovació definitiva dels instruments d'ordenació territorial i del Pla Hidrològic de les Illes Balears obligaran a l'adaptació dels instruments de planejament general per part de les administracions competents, en el terminis prevists en els plans territorials insulars, plans directors sectorials, plans d'ordenació del medi natural i en el Pla Hidrològic de les Illes Balears.

Article 5

Les zones declarades d'interès per a la defensa nacional, situades a les Illes Balears, es regiran pel que disposa la llei present, sense perjudici de les determinacions de la Llei 8/1975, de 12 de març, *de zonas e instalaciones de interés para la defensa nacional*¹¹ i de la disposició addicional primera de la Llei 8/1998, de 13 d'abril, *sobre régimen del suelo y valoraciones*.¹²

CAPÍTOL II ELEMENTS BÀSICS

Article 6

Els elements bàsics del territori són aquells que fonamenten el model territorial definit per les Directrius d'Ordenació Territorial i són els següents:

1. Àrees homogènies de caràcter supramunicipal.
2. Àrees sostretes al desenvolupament urbà.
3. Àrees de desenvolupament urbà.
4. Sistema d'infraestructures i equipaments.

Article 7

Les àrees homogènies de caràcter supramunicipal són constituïdes per:

1. L'illa de Mallorca, tot considerant les diferències entre la Serra de Tramuntana, la badia de Palma i la costa de Ponent, el Pla de Mallorca, les badies d'Alcúdia i Pollença, el Migjorn-Llevant de Mallorca i el Raiguer.
2. L'illa de Menorca, considerant la bipolaritat existent entre els municipis de Maó i Ciutadella de Menorca.
3. Les illes d'Eivissa i de Formentera, tot considerant l'àmbit dels Amunts, amb les seves característiques pròpies.

¹¹ BOE núm. 63, de 14 de març.

¹² La referència a la Llei 8/1998, de 13 d'abril, s'ha d'entendre feta a la Llei 6/1998, de 13 d'abril, sobre règim del sòl i valoracions, la qual va ser derogada per la Llei 8/2007, de 28 de maig, de sòl, que posteriorment també ha estat derogada per l'RDLEG 2/2008, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de sòl (BOE núm. 154, de 26 de juny).

§29

Article 8

Les àrees sostretes al desenvolupament urbà són els terrenys la funció dels quals és la protecció dels elements d'identitat que els caracteritzen i que, per la qual cosa, s'han de preservar dels processos de desenvolupament urbanístic. S'estableix la distinció entre sòl rústic protegit i sòl rústic comú, els usos i activitats dels quals queden regulats inicialment per la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic de l'annex I d'aquesta llei.¹³

Article 9

1. El sòl rústic protegit és aquell comprès dins les àrees sostretes al desenvolupament urbà, per al qual, en raó dels seus valors excepcionals, la preservació de la fauna, la flora i el manteniment de la biodiversitat, s'estableix un règim especial de protecció distint del general. Aquestes àrees estan constituïdes per les cinc categories següents:

- a) Àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP).
- b) Àrees naturals d'especial interès (ANEI).
- c) Àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP).
- d) Àrees de prevenció de riscos (APR).
- e) Àrees de protecció territorial (APT).

2. Així mateix tendran la consideració de sòl rústic protegit les àrees que els instruments de planejament general considerin necessari preservar justificadament d'acord amb els criteris anteriors.

Article 10

Constituirà el sòl rústic comú la resta dels terrenys que pertanyin a àrees sostretes del desenvolupament urbà i que no es trobin incloses a cap de les cinc categories del sòl rústic protegit. Aquestes àrees són constituïdes, a la vegada, per les tres categories següents, delimitades pels plans territorials insulars:

1. Àrees d'interès agrari (AIA).
2. Àrees de transició (AT).
3. Àrees de sòl rústic de règim general (SRG).

Article 11

1. Les àrees de desenvolupament urbà són els sòls aptes per als assentaments urbans, de qualsevol tipus d'ús, reconeguts pels instruments de planejament general amb les dimensions i les característiques bàsiques que aquests els atorguen, sense perjudici del que disposin els plans territorials insulars.

¹³ Vid. Llei 4/2008, de 14 de maig, esmentada en la nota 1, i Llei 5/2008, de 14 de maig, d'actuacions urgents destinades a l'obtenció de sòl per a habitatges de protecció pública (BOIB núm. 68, de 17 de maig).

2. Tendran també aquesta condició els assentaments que compleixin els requisits que la Llei 6/1998, de 13 d'abril, *sobre régimen del suelo y valoraciones*, i la legislació urbanística de les Illes Balears exigeixen per a la classificació dels terrenys com a sòl urbà.

Article 12

El sistema d'infraestructures i equipaments és aquell que relaciona i integra la resta d'elements bàsics del territori complint diferents funcions al servei del conjunt de la població, per promoure el desenvolupament de tots els àmbits, eliminant o disminuint els desequilibris interterritorials.

TÍTOL I LES ÀREES HOMOGÈNIES DE CARÀCTER SUPRAMUNICIPAL

CAPÍTOL I ELS PLANS TERRITORIALS INSULARS

Article 13

1. Els instruments per a l'ordenació de les àrees homogènies de caràcter supramunicipal són els plans territorials insulars prevists a la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.¹⁴

2. L'aprovació dels plans territorials insulars implicarà la declaració d'utilitat pública i la necessitat d'ocupació dels terrenys i edificis corresponents amb la finalitat d'expropiació o d'imposició de servituds.

Article 14

La redacció i l'aprovació, mitjançant decret, dels plans territorials insulars correspon al Govern de les Illes Balears que els tramitarà d'acord amb l'article 19.1 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears¹⁵, amb l'informe previ, d'acord amb les competències respectives, dels consells insulars, de la Delegació del Govern a les Illes Balears, de les mancomunitats i dels ajuntaments afectats. En tot cas, en l'elaboració de l'instrument es complirà el que disposa l'article 80.1 d'aquesta llei.

¹⁴ *Vid.* nota 7.

¹⁵ *Vid.* nota 3.

CAPÍTOL II
DETERMINACIONS PER A TOTES
LES ÀREES HOMOGÈNIES
DE CARÀCTER SUPRAMUNICIPAL

Article 15

1. Per al desenvolupament social i cultural, els plans territorials insulars han de prendre en consideració els objectius en relació amb:

- a) L'ocupació i la formació laboral.
- b) El foment de noves activitats.
- c) L'equipament educatiu, assistencial, administratiu, cultural i esportiu.
- d) El patrimoni històric per al qual, en tot cas, hauran d'establir mesures per completar els catàlegs de patrimoni històric i afavorir-ne la restauració, investigació i rehabilitació o possibilitat d'ús.

2. Per al desenvolupament econòmic, els plans territorials insulars indicaran els objectius considerats respecte de:

- a) El manteniment de la població i de l'activitat productiva en el medi rural, de la millora i diversificació de les rendes i condicions de vida i de la formació i assistència tècnica continuades.
- b) La formació tècnica i especialitzada, i la qualificació professional.
- c) La innovació empresarial per als sectors tradicionals.
- d) La creació d'empreses de noves tecnologies.
- e) Les noves activitats relacionades amb la recuperació i els nous usos del patrimoni històric, la gestió del medi ambient, els espais naturals, els residus i l'energia.
- f) La ubicació i les característiques de les grans infraestructures.

3. Per al desenvolupament mediambiental, els plans territorials insulars assenyalaran objectius de:

- a) Preservació, gestió i coneixement de la vulnerabilitat referits a recursos, espècies i sistemes naturals.
- b) Incorporació de l'Agenda Local 21 a les administracions públiques territorials i de sistemes de gestió de qualitat ambiental a les empreses.
- c) Integració paisatgística i ambiental, tant pel que fa a l'àmbit urbà com a sòl rústic.

Article 16

Per establir els continguts o criteris d'ordenació territorial que promoguin un desenvolupament equilibrat dels diferents àmbits de cada illa, els plans territorials insulars promouran les actuacions mancomunades i de cooperació insular o supramunicipal que contribueixin a assolir aquests objectius i representin una economia significativa d'ocupació i canvis d'ús del territori.

Article 17

Els plans territorials insulars hauran de considerar, com a mínim, les determinacions establertes en aquesta llei.

Article 18

Els plans territorials insulars establiran criteris supramunicipals per tal que els instruments de planejament general realitzin una ordenació coherent dels terrenys confrontants.

CAPÍTOL III DETERMINACIONS PER A TOTES LES ÀREES SOSTRETES AL DESENVOLUPAMENT URBÀ

Article 19

1. A les Illes Balears les àrees de sòl rústic protegit són les següents:
 - a) Les àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP), definides per la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, així com també els espais naturals protegits, declarats segons la Llei 4/1989, de 27 de març, *de conservación de los espacios naturales y de la flora y fauna silvestres*.
 - b) Les àrees naturals d'especial interès (ANED), definides per la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, que no s'inclouen en la categoria anterior.
 - c) Les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP), definides per la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.
 - d) Les àrees de prevenció de riscos (APR), que són les que presenten un manifest risc d'inundació, incendi, erosió o esllavissament, independentment de la seva inclusió en les categories anteriors.
 - e) Les àrees de protecció territorial (APT), que són, independentment que siguin incloses a les categories anteriors, les següents:
 - e.1) La franja de 500 metres per a les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, i la de 100 metres per a la de Formentera, amidades des del límit interior de la ribera de la mar.
 - e.2) La franja compresa entre dues línies longitudinals paral·leles a les arestes d'explanació de les carreteres i una distància d'aquestes de 25 metres a les carreteres de quatre o més carrils, de 18 metres a les carreteres de dos carrils de les xarxes primària i secundària i de 8 metres a les carreteres de dos carrils de les xarxes local o rural, segons el que disposa la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de les Illes Balears, excepte quan es tracti de travessies.
2. En tot cas no tendran la consideració d'àrees de protecció territorial (APT) les següents:
 - a) Les zones portuàries de titularitat estatal o autonòmica i la projecció ortogonal posterior des de la zona de serveis del port cap a l'interior.

§29

b) El sòl classificat com a urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització, existent a l'entrada en vigor d'aquesta llei, i les seves projeccions ortogonals posteriors cap a l'interior.

3. El que es disposa en el punt anterior regirà encara que, per motiu de canvi d'alineació de la línia poligonal que defineix la ribera de la mar, es produeixi una superposició de l'àrea de protecció territorial dins la zona d'excepció.

Article 20

A les Illes Balears, les àrees de sòl rústic comú són les següents:

1. Les àrees d'interès agrari (AIA), que seran delimitades pels plans territorials insulars corresponents.
2. Les àrees de transició (AT), que comprendran una franja a definir pels plans territorials insulars entre un mínim de 100 metres i un màxim de 500 metres a partir del sòl classificat com a urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització, en aplicació d'aquesta llei.
3. Les àrees de sòl rústic de règim general (SRG), integrades per la resta del sòl rústic comú.

Article 21

Els instruments d'ordenació territorial i els instruments de planejament general hauran de regular el sòl rústic i els seus usos i activitats amb subjecció a la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic i les seves definicions de l'annex I d'aquesta llei, a la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears¹⁶, i a la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de *modernización de las explotaciones agrarias*¹⁷; així mateix, establiran les normes urbanístiques i d'integració paisatgística i ambiental d'àmbit supramunicipal, d'acord amb els criteris següents:

1. Per a les àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció (AANP), promoure la conservació, la investigació i la millora dels recursos naturals.
2. Per a les àrees naturals d'especial interès (ANEI), promoure les activitats tradicionals i aquelles altres que generin els recursos necessaris per a la conservació i que siguin compatibles amb les del punt anterior.
3. Per a les àrees rurals d'interès paisatgístic (ARIP), promoure la conservació i la millora dels recursos paisatgístics.

¹⁶ BOCAIB núm. 88, de 15 de juliol. Aquesta Llei ha estat modificada per les lleis següents: Llei 9/1997, de 22 de desembre, de diverses mesures tributàries i administratives (BOCAIB núm. 161, de 30 de desembre); Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29); Llei 9/1999, de 6 d'octubre, esmentada en la nota 1, i Llei 25/2006, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 188, de 30 de desembre).

¹⁷ BOE núm. 159, de 5 de juliol.

4. Per a les àrees de prevenció de riscos (APR) d'esllavissaments, erosió, incendis o inundacions, establir les condicions i limitacions de desenvolupament dels usos i de les activitats en funció del nivell de risc; determinar les accions de protecció i de previsions de les infraestructures, seguint els criteris de l'administració pública competent, així com promoure les accions que evitin aquests riscos.
Als efectes de la delimitació prevista a l'article 25 d'aquesta llei, les àrees de prevenció de riscos d'incendis seran les definides per l'administració competent, en base a la seva vulnerabilitat.
5. Per a les àrees de protecció territorial (APT), protegir les àrees pròximes a la costa i a les infraestructures exercint la funció de corredor biològic per a la connexió de les àrees protegides.
6. Per a les àrees d'interès agrari (AIA), definir mesures que protegeixin el potencial productiu del sòl, la permanència de l'arbrat, els incentius per a les activitats agràries i la millora de les rendes rurals.
7. Per a les àrees de transició (AT), destinar-les a les previsions del futur creixement urbà i a l'harmonització de les diferents classes de sòl.
8. Els plans territorials insulars podran ordenar les àrees d'especial protecció, tot atenent els criteris dels articles 53, 54 i 55 d'aquesta llei, o disposar que siguin ordenades mitjançant un pla d'ordenació del medi natural o, excepcionalment, un pla especial.
9. Els plans territorials insulars preveuran la redacció, per la iniciativa privada, de projectes de modernització d'explotacions rústiques, a l'empara de la Llei 19/1995, de 4 de juliol, *de modernización de las explotaciones agrarias*, que per al desenvolupament i la millora d'una o diverses explotacions agràries, n'ordenin els usos i les activitats, com a darrer escaló en l'aplicació al sòl rústic de la normativa en vigor.

Article 22

1. Els plans territorials insulars definiran uns recorreguts paisatgístics i culturals que connectin les àrees recreatives, els centres d'interpretació, els parcs i d'altres elements d'interès etnològic, paisatgístic, cultural o natural de titularitat pública.

2. Així mateix, es podran incorporar voluntàriament recorreguts paisatgístics i culturals o àrees recreatives de titularitat privada.

Article 23

1. Atès l'interès estratègic del món rural i agrari, es declara d'interès preferent la seva conservació.

2. La gestió de les activitats d'investigació, d'educació ambiental, d'oci, d'usos recreatius i de lleure que s'hagin de realitzar a sòl rústic de titularitat privada correspondrà al seu titular, sense perjudici que es puguin atorgar instruments de col·laboració amb les administracions públiques competents.

§29

Quan la gestió a què es refereix el paràgraf anterior es realitzi dins espais protegits per la Llei 4/1989, de 27 de març, *de conservación de los espacios naturales y de la flora y fauna silvestres*¹⁸, el seu pla d'ordenació dels recursos naturals determinarà a qui correspon aquesta gestió.

Article 24

Els plans territorials insulars establiran els objectius, els criteris urbanístics i les característiques de l'oferta turística possible en el sòl rústic.

Article 25

Els plans territorials insulars delimitaran les diferents categories del sòl rústic que es descriuen en aquest capítol, emprant l'escala 1:25.000. La delimitació precisa d'aquestes categories correspondrà als instruments de planejament general i es referirà a elements físics fàcilment identificables sobre el terreny.

CAPÍTOL IV DETERMINACIONS PER A TOTES LES ÀREES DE DESENVOLUPAMENT URBÀ

Article 26

Per a les àrees de desenvolupament urbà, els plans territorials insulars hauran d'establir mesures per fomentar l'equilibri territorial mitjançant la potenciació dels nuclis urbans segons la seva funció dins cada illa, i afavorir la requalificació i reutilització dels que ja existeixen en lloc dels nous creixements.

Article 27

Els plans territorials insulars establiran criteris per fomentar i incentivar la conservació dels nuclis de tipologia tradicional i dels elements d'identitat que els caracteritzen.

Article 28

1. Sense perjudici de les competències municipals, els plans territorials insulars fomentaran la reutilització i l'esponjament de les zones degradades dels nuclis urbans, mitjançant la creació d'àrees de reconversió territorial (ART), tot assenyalant els àmbits d'aplicació dels plans i programes d'actuació, i l'ordre de prioritat dels que hagin de ser finançats pel Govern de les Illes Balears o pels consells insulars.

¹⁸ Aquesta Llei ha estat derogada per la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat (*BOE núm. 299, de 14 de desembre*). *Vid.*, també, Llei 5/2005, de 26 de maig (§31).

2. Específicament, els plans territorials insulars podran caracteritzar àrees de reconversió territorial (ART) per a centres històrics degradats, zones turístiques on es puguin aplicar operacions de les previstes en el Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística, altres zones que per la tipologia i la qualitat constructiva dels seus edificis i infraestructures facin necessària una rehabilitació i l'eliminació d'aquells elements singulars que suposin un deteriorament de la qualitat ambiental o paisatgística d'una zona.

Article 29

Sense perjudici del que estableixin els plans territorials insulars, el desenvolupament urbà als nuclis regulats per un Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística s'efectuarà d'acord amb les disposicions d'aquest.

Article 30

Els plans territorials insulars podran reordenar els espais destinats a diverses activitats industrials i de serveis per raons d'interès supramunicipal.

Article 31

Els plans territorials insulars delimitaran les àrees d'assentament dins paisatge d'interès existents, segons l'article 5 de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, i establiran les condicions del seu creixement per a usos residencial, turístic, industrial i de serveis.

CAPÍTOL V DETERMINACIONS QUE REGULEN ELS CREIXEMENTS DE LES ÀREES DE DESENVOLUPAMENT URBÀ¹⁹

Article 32

1. Els nous sòls urbanitzables o aptes per a la urbanització destinats a ús residencial, turístic o mixt s'hauran de desenvolupar de forma integrada o contigua als nuclis existents que no siguin d'ús industrial o de serveis.

2. Per tal que els nous sòls urbanitzables o aptes per a la urbanització estiguin integrats o siguin contigus als nuclis existents, als efectes del punt anterior, hauran de complir les tres condicions següents:

- a) Hi haurà d'haver contacte entre l'àrea de transició del sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització i el nou polígon o sector.
- b) Hi haurà d'haver interconnexió dels sistemes viaris.
- c) No tots els espais intermedis poden estar classificats com a sòl rústic.

¹⁹ Vid. nota 13.

§29

Article 33

1. Els plans territorials insulars limitaran l'increment del sòl classificat com a urbanitzable o apte per a la urbanització, destinat a ús residencial, turístic o mixt, i no computaran les superfícies destinades a grans equipaments que formin part del nou polígon o sector, per cada municipi segons els percentatges màxims per illa que s'indiquen a continuació, els quals tendran un horitzó temporal de 10 anys:

- a) Illa de Mallorca: 10%
- b) Illa de Menorca: 12%
- c) Illes d'Eivissa i de Formentera: 10%

Per obtenir la població màxima de creixement s'utilitzarà una densitat mitjana de cent habitants per hectàrea.

2. Als efectes de calcular el percentatge màxim de creixement es considerarà el sòl urbà i el sòl urbanitzable o apte per a la urbanització amb pla insular aprovat definitivament a l'entrada en vigor d'aquestes directrius, exceptuant-ne aquell que quedi reclassificat com a sòl rústic per disposició d'aquesta llei.

Article 34

L'atribució de l'increment del sòl urbanitzable o apte per a la urbanització de l'article anterior es realitzarà atenent els criteris següents:

1. Necessitats de dinamització econòmica d'un municipi immers en un procés de disminució de l'ocupació i de les activitats econòmiques tradicionals dins del seu àmbit.
2. Disponibilitat de solars no edificats dins el sòl urbà a cada municipi.
3. Les superfícies de sòl destinades a plans de reconversió territorial, les àrees turístiques incloses.
4. Necessitats de sòl per al desenvolupament demogràfic.
5. Variacions de la composició mitjana familiar i de les superfícies dels habitatges.
6. Foment de l'equilibri interterritorial referit a activitats econòmiques i d'ocupació.

CAPÍTOL VI

CANVI DE CLASSIFICACIÓ DE SÒLS URBANITZABLES O APTE PER A LA URBANITZACIÓ A SÒLS RÚSTICS

Article 35

Quan les previsions dels instruments de planejament general sobrepassin l'interval admissible de creixement de sòl classificat com a urbanitzable o apte per a la urbanització, previst en els plans territorials insulars corresponents, les indemnitzacions que, si n'és el cas, legalment pertoquin, com a conseqüència de les accions de canvi de classificació que es duguin a terme mitjançant

processos de conciliació entre propietaris, ajuntaments, consells insulars i el Govern de les Illes Balears, seran a càrrec d'aquest.

Article 36

1. Als efectes de l'establert a l'article anterior, les accions de canvi de classificació que s'hagin d'efectuar es realitzaran mitjançant els instruments de planejament general, els quals analitzaran, per a cada nucli, les dades referents al sostre de població ordenat, a la capacitat d'habitació construïda i al percentatge d'habitatges desocupats en aquests nuclis.

Aquests instruments consideraran els casos en què no hi hagi patrimonialització dels drets urbanístics i aquells potencialment més conflictius en relació amb el model territorial d'aquesta llei.

2. En qualsevol cas, les accions de canvi de classificació incorporaran sempre els resultats dels processos de conciliació duits a terme.

CAPÍTOL VII ÀREES DE RECONVERSIÓ TERRITORIAL (ART)

Article 37

Els ajuntaments, els consells insulars i el Govern de les Illes Balears d'acord amb ells, podran dur a terme actuacions a les àrees de reconversió territorial (ART) amb l'objecte de restituir o millorar el paisatge rural o urbà.

Article 38

1. Als efectes establerts a l'article anterior, es podran redactar i aprovar els instruments de reconversió territorial següents:

- a) El Pla de Reconversió Territorial (PRT).
- b) El Projecte de Millora Territorial (PMT).

2. El Pla de Reconversió Territorial té per objecte la realització en àrees de desenvolupament urbà, d'operacions d'esponjaments, d'implantació o millora dels equipaments, d'infraestructura i de dotacions de serveis.

3. El Projecte de Millora Territorial té per objecte la millora del paisatge urbà o rural.

Article 39

L'aprovació definitiva de qualsevol dels instruments de reconversió territorial durà implícita la declaració d'utilitat pública, als efectes d'expropiació, de les actuacions que s'hi estableixin.

Article 40

Quan els instruments d'ordenació territorial assenyalin àrees subjectes a un pla de reconversió territorial, els ajuntaments incorporaran la seva delimitació als instruments de planejament general.

CAPÍTOL VIII
CRITERIS PARTICULARS PER A LA REDACCIÓ
DEL PLA TERRITORIAL INSULAR DE MALLORCA

Article 41

El Pla Territorial Insular de Mallorca ordenarà el territori de la totalitat de l'illa de Mallorca, així com també dels seus illots i de les seves aigües interiors, tot considerant que una part de la Serra de Tramuntana té la condició de Paratge Pintoresc, i que, en conseqüència, el Pla ordenarà i protegirà específicament el seu patrimoni monumental i històric, acomplint així el que disposa l'article 9 de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

Article 42

Atenent les especials característiques de cada zona, el Pla Territorial Insular de Mallorca ordenarà el seu àmbit territorial segons els criteris següents:

1. L'equilibri interterritorial.
2. La coordinació supramunicipal entre els ajuntaments, especialment pel que fa als de la badia de Palma.
3. La promoció del patrimoni natural i de les activitats agràries.
4. La reconversió territorial i l'estructuració dels processos de desenvolupament urbà.
5. La incorporació i la previsió de l'estructura territorial de l'illa d'acord amb els instruments d'ordenació territorial i amb el Pla Hidrològic de les Illes Balears, tot considerant els eixos Palma-Alcúdia i Palma-Manacor estructurats per les carreteres, el ferrocarril i les autopistes i la seva integració en el paisatge.

Article 43

El Pla Territorial Insular de Mallorca ordenarà l'oferta turística fora de les àrees regulades pel Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística de Mallorca, especialment les de la Serra de Tramuntana.

CAPÍTOL IX
CRITERIS PARTICULARS PER A LA REDACCIÓ
DEL PLA TERRITORIAL INSULAR DE MENORCA

Article 44

El Pla Territorial Insular de Menorca ordenarà el territori de la totalitat de l'illa de Menorca, dels seus illots adjacents i de les seves aigües interiors.

Article 45

Atenent les especials característiques de cada zona, el Pla Territorial Insular de Menorca ordenarà el seu àmbit territorial segons els criteris següents:

1. L'equilibri interterritorial.
2. La coordinació supramunicipal entre els ajuntaments.
3. La promoció del patrimoni natural i de les activitats agràries.
4. La reconversió territorial i l'estructuració dels processos de desenvolupament urbà.
5. La incorporació i la previsió de l'estructura territorial de l'illa d'acord amb els instruments d'ordenació territorial i amb el Pla Hidrològic de les Illes Balears, tot considerant l'eix Maó-Ciutadella de Menorca.

Article 46

El Pla Territorial Insular de Menorca establirà el model turístic i assenyalarà les zones turístiques de l'illa atenent les necessitats i els desequilibris econòmics i funcionals entre municipis i àrees supramunicipals, la consolidació, la millora i les possibilitats de desenvolupament dels nuclis turístics existents i les disponibilitats i necessitats d'infraestructures, de dotacions i d'equipaments, inclosos camps de golf²⁰, serveis nàutics i esportius.

Així mateix, aquest model turístic haurà de contemplar els objectius, els criteris urbanístics, les característiques i les limitacions de l'oferta turística possible en el sòl rústic.

Article 47

El Pla Territorial Insular de Menorca estudiarà la ubicació del proveïment energètic amb vaixell en coherència amb el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears i, en el cas que s'hagués de situar fora del Port de Maó, n'establirà la ubicació, així com el dimensionament de la delimitació de les zones de serveis aeronàutics, especialment perquè la pista de rodadura de l'aeroport de Menorca quedi habilitada com a pista de vol.

CAPÍTOL X CRITERIS PARTICULARS PER A LA REDACCIÓ DEL PLA TERRITORIAL INSULAR D'EIVISSA I FORMENTERA

Article 48

El Pla Territorial Insular d'Eivissa i Formentera ordenarà el territori de la totalitat de les illes d'Eivissa i de Formentera, dels seus illots adjacents i de les seves aigües interiors.

²⁰ Vid. DD de la Llei 4/2008, de 14 de maig, esmentada en la nota 1, que deroga la Llei 12/1988, de 17 de novembre, de camps de golf (BOCAIB núm. 145, de 3 de desembre).

§29

Article 49

Atenent les especials característiques de cada zona, el Pla Territorial Insular d'Eivissa i Formentera ordenarà el seu àmbit territorial segons els criteris següents:

1. L'equilibri interterritorial.
2. La coordinació supramunicipal entre els ajuntaments.
3. La promoció del patrimoni natural i de les activitats agràries.
4. La reconversió territorial i l'estructuració dels processos de desenvolupament urbà.
5. La incorporació i la previsió de l'estructura territorial d'ambdues illes d'acord amb els instruments d'ordenació territorial i el Pla Hidrològic de les Illes Balears.

Article 50

El Pla Territorial Insular d'Eivissa i Formentera establirà els criteris i les actuacions que s'han d'incorporar als instruments de planejament general dels municipis confrontants amb el terme municipal d'Eivissa, amb la finalitat d'ordenar els equipaments, i estudiarà el dimensionament de la delimitació de les zones de serveis aeronàutics, especialment perquè la pista de rodadura de l'aeroport d'Eivissa quedi habilitada com a pista de vol.

Article 51

El Pla Territorial Insular d'Eivissa i Formentera durà a terme l'ordenació de les accions de millora d'infraestructures i de dotació dels equipaments de Formentera, atenent la seva doble insularitat.

Article 52

El Pla Territorial Insular d'Eivissa i Formentera fixarà les condicions d'integració paisatgística i ambiental al voltant dels principals recorreguts i dels nuclis tradicionals i les parròquies.

CAPÍTOL XI ELS PLANS D'ORDENACIÓ DEL MEDI NATURAL²¹

Article 53

1. Les àrees d'especial protecció d'interès per a les Illes Balears, quan no estiguin ordenades per un pla territorial insular, s'ordenaran mitjançant plans d'ordenació del medi natural i, excepcionalment, mitjançant plans especials.

2. Els plans territorials insulars podran establir la formulació d'un pla d'ordenació del medi natural per a més d'una àrea.

²¹ *Vid.* nota 9.

3. Els plans d'ordenació del medi natural delimitaran les cinc categories d'ordenació del sòl rústic protegit definides a l'article 19 d'aquesta llei.

4. La redacció i l'aprovació, mitjançant decret, dels plans d'ordenació del medi natural corresponen al Govern de les Illes Balears, que els tramitarà d'acord amb l'article 29.1 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears²², amb l'informe previ, d'acord amb les competències respectives, dels consells insulars, de la Delegació del Govern a les Illes Balears, de les mancomunitats i dels ajuntaments afectats. En tot cas, en l'elaboració de l'instrument es complirà el que disposa l'article 80.1 d'aquesta llei.

Article 54

Els plans d'ordenació del medi natural, a més del que preveu l'article 27 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears, tendran en compte la importància dels factors ambientals biòtics i abiòtics, a més dels valors paisatgístics, socioculturals i historicoartístics, atenent la necessitat i possibilitat de desenvolupament econòmic. Per això, consideraran els aspectes següents:

1. La protecció de les espècies, de les comunitats i, en general, dels elements que contribueixen a la riquesa de la biodiversitat.
2. L'ordenació i la protecció del patrimoni històric, etnològic i natural, tot diferenciant aquells elements que han de ser posats a l'abast del públic com a oferta unitària dels que han de ser preservats per ser objecte d'investigació.
3. La consideració de la seva connexió amb altres àrees protegides mitjançant els corredors biològics constituïts per les franges de les àrees de protecció territorial (APT) i les àrees de prevenció de riscos (APR).
4. La reducció de les limitacions que les tanques diferents de les tradicionals i el traçat de les infraestructures suposen en el desplaçament de la fauna.
5. La incorporació dels dispositius adequats per tal d'evitar l'electrocució de les aus a les esteses elèctriques aèries.

Article 55

Els usos i les activitats admissibles seran els regulats inicialment per la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic de l'annex I d'aquesta llei per a aquestes àrees amb caràcter general. Els plans d'ordenació del medi natural els completaran segons les especificitats de cada àmbit, tot establint el seu règim urbanístic i les condicions d'integració. Amb caràcter general, consideraran els criteris següents:

²² *Vid.* nota 3.

§29

1. Afavorir la investigació científica, amb el desenvolupament de programes i iniciatives públiques i privades per conèixer-ne els valors i les necessitats de conservació.
2. Fomentar els usos recreatius i de lleure, com l'establiment d'àrees recreatives a zones de fàcil accés o de centres d'interpretació de la natura, que podran ser d'iniciativa i gestió tant públiques com privades, d'acord amb el que estableix l'article 23 d'aquesta llei, tot considerant la capacitat de càrrega de l'espai. Així mateix es permetrà la seva connexió amb altres iniciatives territorials, com els centres d'interpretació o els parcs etnogràfics.

TÍTOL II

EL SISTEMA D'INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

CAPÍTOL I

L'ORDENACIÓ DE LES INFRAESTRUCTURES I DELS EQUIPAMENTS

Article 56

L'ordenació de les diferents infraestructures i dels equipaments es farà mitjançant els corresponents plans directors sectorials, els quals seran redactats i aprovats, mitjançant decret, pel Govern de les Illes Balears, que els tramitarà d'acord amb l'article 24.1 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears²³, amb l'informe previ, d'acord amb les competències respectives, dels consells insulars, de la Delegació del Govern a les Illes Balears, de les mancomunitats i dels ajuntaments afectats. En tot cas, en l'elaboració de l'instrument es complirà el que disposa l'article 80.1 d'aquesta llei.

Article 57

Els plans directors sectorials que ordenen infraestructures o equipaments que romanen vigents, en tot allò que no contradigui aquesta llei, en el moment d'entrar en vigor aquestes directrius, són els següents:

1. ²⁴
2. Pla Director Sectorial d'Equipaments Comercials.²⁵

²³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 13 de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

²⁴ Punt suprimit per la Llei 10/2005, de 14 de juny, esmentada en la nota 1. Abans feia referència al *Pla Director Sectorial de Ports Esportius i Instal·lacions Nàutiques*.

²⁵ La Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears, va derogar el Decret 217/1996, de 12 de desembre, pel qual s'aprovà el PDS d'Equipaments Comercials de les Illes Balears (*BOIB núm. 77, de 21 de juny*).

3. Pla Director Sectorial de Pedreres.²⁶
4. Pla Director Sectorial de Carreteres.²⁷
5. Pla Director Sectorial de Residus Sòlids de Mallorca.²⁸
6. Pla Director Sectorial de Residus Sòlids de Menorca.²⁹
7. Pla Director Sectorial de Residus Sòlids d'Eivissa.³⁰
8. Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística de Mallorca.³¹
9. Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística d'Eivissa i Formentera.³²

Article 58

Els plans directors sectorials que s'han de redactar, d'acord amb els criteris prevists a aquesta llei, són els següents:

1. Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears.³³
2. Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears.
3. Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears.³⁴
4. Pla Director Sectorial de Telecomunicacions de les Illes Balears.³⁵
5. Pla director sectorial de sanejament de les Illes Balears.

Article 59

Per a la redacció de plans directors sectorials no prevists als articles anteriors, se seguiran els criteris i les determinacions que disposa amb caràcter general aquesta llei i la Llei d'ordenació territorial de les Illes Balears.

²⁶ Vid. Decret 77/1997, d'11 de juny, pel qual s'aprova el PDS de pedreres (*BOCAIB núm. 82, d'1 de juliol*).

²⁷ Vid. Decret 87/1998, de 16 d'octubre, modificat pel Decret 59/2001, de 20 d'abril, pel qual s'aprova el PDS de Carreteres (*BOIB núm. 52, d'1 de maig*).

²⁸ Vid. Decret 21/2000, de 18 de febrer, pel qual s'aprova el PDS de residus a l'illa de Mallorca (*BOCAIB núm. 25, de 26 de febrer; correcció d'errades BOIB 105, de 31 d'agost de 2002*).

²⁹ Vid. Decret 76/1991, de 24 de juliol, modificat pel Decret 4/1993, de 28 gener, pel qual s'aprova el PDS de residus a l'illa de Menorca (*BOCAIB núm. 19, de 13 de febrer*).

³⁰ Vid. Decret 46/2001, de 30 de març, pel qual s'aprova el PDS de residus d'Eivissa-Formentera (*BOIB núm. 45, de 14 d'abril; correccions d'errades BOIB núm. 111, de 15 de setembre i BOIB núm. 105, de 31 d'agost de 2002*).

³¹ Vid. Decret 54/1995, de 6 d'abril, pel qual s'aprova el Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística de l'illa de Mallorca (*BOCAIB núm. 69, de 30 de maig*).

³² Vid. Decret 42/1997, de 14 de març, pel qual s'aprova el Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística de les illes d'Eivissa i Formentera (*BOCAIB núm. 72, de 12 de juny*).

³³ Vid. Decret 41/2006 de 28 d'abril, pel qual s'aprova el PDS del transport de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 66, de 6 de maig*).

³⁴ Vid. Decret 96/2005, de 23 de setembre, pel qual s'aprova el PDS energètic de les Illes Balears (*BOIB núm. 143, de 27 de setembre*).

³⁵ Vid. Decret 22/2006, de 10 de març, pel qual s'aprova el PDS de telecomunicacions de les Illes Balears (*BOIB núm. 39, de 18 de març*).

CAPÍTOL II
EL PLA DIRECTOR SECTORIAL DEL
TRANSPORT DE LES ILLES BALEARS³⁶

Article 60

Per a l'ordenació coordinada de les diferents infraestructures del transport, es redactarà el Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears, segons les determinacions que s'estableixen als articles següents.

Article 61

1. Atenent les infraestructures per al transport terrestre, el Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears analitzarà la situació actual de les diferents xarxes de comunicacions existents i hi inclourà els trams de la xarxa de ferrocarril en desús, així com també la demanda actual i la potencial.

2. Amb caràcter general, es tendran en compte les determinacions següents:

- a) Analitzar les necessitats de mobilitat de la població i proposar les mesures necessàries per a la reducció d'aquestes necessitats.
- b) Establir propostes per reduir el trànsit individual a l'interior dels nuclis urbans i per millorar la qualitat ambiental.
- c) En relació amb el transport col·lectiu es potenciarà i s'incrementarà per satisfer les demandes, i es prestarà especial atenció al ferrocarril pel que fa al transport interurbà, i al tramvia pel que fa al transport urbà.
- d) Determinar les necessitats de les infraestructures per tal de permetre l'intercanvi modal, incloent-hi els aparcaments per a automòbils. Com a criteri general, es donarà prioritat a la millora de les infraestructures existents en lloc de a la construcció de noves.
- e) Interrelacionar les xarxes del transport amb la resta d'infraestructures, com aeroports i ports, tot considerant les previsions establertes en els diferents plans vigents.
- f) Establir un alt nivell d'accessibilitat pels diferents nuclis de població, de forma que el recorregut des d'aquests fins a la xarxa viària primària, definida per la Llei 5/1990, de 24 de maig, de carreteres de les Illes Balears, i/o fins a la xarxa de ferrocarril sigui inferior a 15 minuts.
- g) Analitzar la rendibilitat de les actuacions previstes a partir de criteris socials, ambientals i econòmics, tot considerant la possibilitat de ser emprades per al trasllat de mercaderies especials.
- h) Estudiar la incidència i l'ús dels vehicles de lloguer en el trànsit i en la seguretat vial, i les possibilitats d'aparcament.

³⁶ Vid. Decret 41/2006, de 28 d'abril, esmentat en la nota 33.

Article 62

1. El Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears procurarà la integració paisatgística de les carreteres i de les instal·lacions complementàries en el seu entorn. La velocitat del disseny de les de tercer ordre ha de permetre evitar els impactes que es derivarien dels dissenys de velocitats més altes.

2. Així mateix, establirà els criteris de connexió de la xarxa de transport amb la de recorreguts paisatgístics i culturals, definides pels corresponents plans territorials insulars, a partir del viari existent, i les condicions del disseny de les diferents infraestructures segons els criteris d'integració, així com de mesures de seguretat.

3. Les noves infraestructures del transport es planificaran atenent la capacitat de les existents.

4. El Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears crearà xarxes de carrils per a bicicletes.

Article 63

1. Els projectes de les diferents infraestructures preveuran mesures per preservar la biodiversitat, i per evitar les inundacions i els impactes sobre la pèrdua de sòl.

2. Els projectes de noves carreteres i les seves ampliacions incorporaran les previsions de les canalitzacions per a les xarxes elèctriques, telefòniques i telemàtiques.

Article 64

1. *Declarat inconstitucional*³⁷

2. El Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears considerarà la possibilitat d'utilització de l'aeròdrom de Son Bonet dins del sistema aeroportuari de les Illes Balears i continuarà les mesures correctores dels impactes generats, especialment de la contaminació acústica.

Article 65

1. Correspon al Pla director sectorial de transports de les Illes Balears concretar les mesures destinades específicament a proporcionar la suficiència de recursos i instal·lacions que permeti la comunicació entre totes les illes,

³⁷ Apartat declarat inconstitucional i nul per la STC 46/2007, d'1 de març. El Tribunal considerarà que vulnera competències de l'Estat en matèria d'infraestructures aeronàutiques i, per tant, les decisions estatals relatives als aeroports d'interès general són les que s'hauran d'incorporar als instruments d'ordenació territorial de la Comunitat Autònoma, sense que el contingut d'aquests instruments pugui condicionar les decisions de l'Estat en aquesta matèria. El text declarat inconstitucional era el següent:

«1. Sense perjudici del que s'estableix als articles 47 i 50 d'aquesta llei i pel que fa a les infraestructures aeroportuàries, no s'autoritzaran, fora de l'actual delimitació de la zona de serveis, noves infraestructures aeronàutiques, públiques o privades, si no és per a millores ambientals, protecció civil o interès militar».

§29

especialment entre Eivissa i Formentera, i amb l'exterior, i assegurar les possibilitats de transport dels residents i de les mercaderies, com també les modalitats de caràcter turístic.

2. Sense perjudici d'allò que estableix el punt anterior, l'ordenació del sistema portuari es du a terme a través dels instruments que estableix la Llei de ports de les Illes Balears.

Article 66³⁸

CAPÍTOL III EL PLA DIRECTOR SECTORIAL DE GESTIÓ DE RESIDUS DE LES ILLES BALEARS³⁹

Article 67

L'ordenació i la gestió dels residus s'establirà mitjançant el Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears.

Article 68

Per a la redacció del Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears s'hauran de tenir en compte els criteris següents:

1. S'establiran la localització i les característiques de les zones d'emmagatzemament, de tractament i de dipòsit dels residus sòlids urbans i dels perillosos.
2. El Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears s'orientarà cap a la reducció del volum de residus produïts i l'augment del seu aprofitament. Es promourà la recollida selectiva en origen per a tota la població. S'augmentaran el reciclatge, la reutilització, la recuperació i l'optimització dels mètodes de tractament, de valorització energètica i d'abocament segons criteris econòmics, socials i ambientals.

³⁸ Article suprimit per la Llei 10/2005, esmentada en la nota 1. La redacció suprimida era la següent:
«Respecte de les instal·lacions portuàries, el Pla Director Sectorial del Transport de les Illes Balears preveurà les mesures següents:

1. *Es prioritzarà l'ampliació i la millora de les infraestructures existents per als diferents usos portuaris en lloc de la construcció de nous ports.*
2. *El desenvolupament d'infraestructures portuàries i les actuacions que es desenvolupin sobre les existents hauran d'incorporar les mesures correctores necessàries per evitar efectes negatius sobre la dinàmica litoral.*
3. *La integració ambiental i funcional de les zones portuàries amb els nuclis urbans».*

³⁹ Cal tenir en compte els plans directors sectorials aprovats a cada illa: a Mallorca mitjançant Decret 21/2000, de 18 de febrer; a Menorca mitjançant Decret 76/1991, de 24 de juliol, i, a Eivissa i Formentera mitjançant Decret 46/2001, de 30 de març, esmentats respectivament en les notes 28, 29 i 30.

3. S'establiran les mesures correctores i els programes d'inversió necessaris per recuperar els sòls contaminats de tot tipus. Així mateix s'establiran normes que, en consideració a la vulnerabilitat dels terrenys a la contaminació, evitin en el futur nous processos de degradació.

Article 69

El Pla Director Sectorial de Gestió de Residus de les Illes Balears incorporarà, si s'escau, les actuacions previstes pels actuals plans directores sectorials de residus urbans i les seves modificacions, com a conseqüència de l'entrada en vigor de la Llei 11/1997, de 24 d'abril, *de envases y residuos de envases*, i de la Llei 10/1998, de 21 d'abril, *de residuos*.

CAPÍTOL IV EL PLA DIRECTOR SECTORIAL ENERGÈTIC DE LES ILLES BALEARS⁴⁰

Article 70

Per a l'ordenació de les infraestructures energètiques, es redactarà el Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears.

Article 71

Per a la redacció del Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears s'hauran de tenir en compte els criteris següents:

1. Fomentar l'eficiència i l'estalvi en el consum, especialment pel que fa a l'enllumenat públic sense disminuir la qualitat del servei, procurant la minimització dels impactes ambientals ocasionats pel subministrament, la generació, el transport i la distribució de l'energia.
2. Potenciar la utilització de les fonts energètiques renovables i de les autònomes i promoure la diversificació energètica segons la viabilitat de les distintes solucions, realitzant un estudi previ dels emplaçaments dels punts de subministrament i, en el seu cas, de les instal·lacions d'emmagatzemament i tractament i de les principals xarxes de distribució.

Article 72

El Pla Director Sectorial Energètic de les Illes Balears establirà les condicions per al subministrament d'energia elèctrica en sòl rústic i imposarà condicions d'integració ambiental per a la seva autorització.⁴¹

⁴⁰ Vid. Decret 96/2005, de 23 de setembre, esmentat en la nota 34.

⁴¹ Vid. art. 30 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 88, de 15 de juliol*).

CAPÍTOL V
EL PLA DIRECTOR SECTORIAL DE
TELECOMUNICACIONS DE LES ILLES BALEARS⁴²

Article 73

Per a l'ordenació dels serveis de telecomunicacions es redactarà el Pla Director Sectorial de Telecomunicacions de les Illes Balears.

Article 74

Per a la redacció del Pla Director Sectorial de Telecomunicacions de les Illes Balears es tendran en compte els criteris següents:

1. Definició de les diferents infraestructures necessàries per a les telecomunicacions d'acord amb una anàlisi de situació i un diagnòstic de necessitats.
2. Aquest diagnòstic ha de preveure la comunicació interior, interinsular i amb l'exterior, considerant, especialment, l'enllaç dels principals nuclis urbans, centres públics i privats, el Parc Bit i les instal·lacions universitàries i els principals centres de serveis com els ports, els aeroports i els hospitals.
3. Establir els criteris d'ubicació i d'integració paisatgística de les infraestructures de comunicació, tant les existents com les de nova creació. Les esteses de distribució telefònica seran subterrànies en el sòl rústic. El Pla Director Sectorial de Telecomunicacions de les Illes Balears establirà les condicions de l'enterrament de les xarxes telefòniques existents en el sòl rústic.
4. Preveure la reconversió territorial necessària per a l'eliminació de les instal·lacions obsoletes, l'aplicació de la Llei 6/1993, de 28 de setembre, sobre adequació de les xarxes d'instal·lacions a les condicions històricoambientals dels nuclis de població⁴³, i del Reial Decret Llei 1/1998, de 27 de febrer, *que establece el régimen jurídico de las infraestructuras comunes en las edificaciones para el acceso a los servicios de telecomunicación*.⁴⁴
5. Promoure el desenvolupament de serveis avançats de telecomunicacions, teletreball i telestudi per a la sanitat, les administracions públiques, la formació i les activitats econòmiques, inclosos els criteris per a la ubicació de centres públics per a aquests serveis, tot distingint les xarxes que impliquen l'ús del domini públic de la resta.

⁴² Vid. Decret 22/2006, de 10 de març, esmentat en la nota 35, i art. 26 a 32 i 37, així com les DA 1a i 12a de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions (BOE núm. 264, de 4 de novembre).

⁴³ BOCAIB núm. 131, de 28 d'octubre; correcció d'errades BOCAIB núm. 142, de 23 de novembre.

⁴⁴ BOE núm. 51, de 28 de febrer.

6. Preveure la formació necessària dels usuaris d'aquests serveis i fer atractiva la implantació dels serveis avançats de telecomunicacions a les Illes Balears.
7. Afavorir la incorporació de les noves tecnologies de la comunicació a tots els àmbits socials, culturals, econòmics i mediambientals.

CAPÍTOL V BIS EL PLA DIRECTOR SECTORIAL DE SANEJAMENT DE LES ILLES BALEARS⁴⁵

Article 74 bis

1. Per a l'ordenació de les instal·lacions de sanejaments i depuracions d'aigües residuals de les Illes Balears es redactarà un pla director sectorial de sanejament de les Illes Balears, l'elaboració i l'aprovació del qual corresponen al Govern de les Illes Balears.

2. Per a la redacció del Pla director sectorial de sanejament de les Illes Balears s'hauran de tenir en compte els criteris següents:

- a) La realització d'un diagnòstic de la situació actual i de les necessitats.
- b) La recollida de la totalitat d'instal·lacions públiques existents que conforma els sistemes de sanejament i depuració en alta.
- c) L'establiment de les noves infraestructures necessàries en matèria de sanejament i depuració en alta.
- d) La previsió d'ampliació, remodelació i/o millora de les infraestructures existents, per tal d'optimitzar i adaptar el seu funcionament a les condicions reals.
- e) La previsió de l'adaptació de les instal·lacions existents i les de nova creació a la normativa vigent, i molt especialment a les Directrius Marc de l'Aigua, d'aigües residuals i d'aigües de bany, al Pla Hidrològic de les Illes Balears, a la legislació autonòmica de zones sensibles i, si n'és el cas, a la normativa bàsica estatal que determini les condicions bàsiques per a la reutilització de les aigües depurades.
- f) El foment de les actuacions de recerca, desenvolupament i innovació (I+D+i) com a instrument previ per assolir els objectius fixats i definir noves perspectives.
- g) El foment de les mesures d'eficiència i estalvi energètic i la utilització de fons energètiques renovables.

⁴⁵ *Vid.*, sobre regulació de les exempcions del servei de clavegueram, art. 3 de la Llei 10/2010, de 27 de juliol, de mesures urgents relatives a determinades infraestructures i equipaments d'interès general en matèria d'ordenació territorial, urbanisme i d'impuls a la inversió (*BOIB núm. 115, de 5 d'agost*).

- h) L'establiment de mesures correctores a fi de minimitzar els impactes mediambientals de les instal·lacions, la contaminació lumínica, la contaminació del sòl i, si s'escau, la contaminació per renou.
- i) L'impuls de la realització dels estudis de viabilitat tècnica i econòmica necessaris per a fomentar els projectes de reutilització d'aigües regenerades.

CAPÍTOL VI EL PLA HIDROLÒGIC DE LES ILLES BALEARS⁴⁶

Article 75

L'ordenació i la gestió dels recursos hídrics i el desenvolupament de les infraestructures associades a aquests, es faran mitjançant el Pla Hidrològic de les Illes Balears.

Article 76

El Pla Hidrològic de les Illes Balears es redactarà d'acord amb el títol III de la Llei 29/1985, de 2 d'agost, *de aigües*⁴⁷, segons el criteri general de reutilització, de reassignació i d'estalvi dels recursos hídrics, i a més haurà de tenir en compte els criteris particulars següents:

1. S'establiran les mesures necessàries per tal de reduir al màxim les pèrdues a la xarxa de distribució.
2. Es programaran les actuacions dirigides a la distribució de les aigües depurades destinades preferentment als regadius en aqüífers sobreexplotats o salinitzats.
3. Les noves concessions hauran de justificar la seva necessitat atenent els criteris que el mateix pla estableixi, sense perjudici que, en el cas dels nous regadius, sempre sigui prioritària la utilització de les aigües depurades.
4. Per a les concessions existents, es posarà límit al cabal màxim i al volum anual, i s'exigirà la instal·lació de comptadors volumètrics.
5. El Pla Hidrològic de les Illes Balears establirà les mesures per evitar l'explotació dels aqüífers per damunt de la seva capacitat de recàrrega i fixarà els límits d'aprofitament per a cadascuna de les unitats hidrogeològiques.
6. Amb caràcter general, el Pla Hidrològic de les Illes Balears considerarà les prioritats d'ús següents:
 - a) El proveïment a la població resident i estacional, incloent-hi les indústries de baix consum connectades a la xarxa municipal.

⁴⁶ Vid. RD 378/2001, de 6 d'abril i Decret 129/2002, de 18 d'octubre, esmentats en la nota 6.

⁴⁷ BOE núm. 264, de 4 de novembre.

- b) Els usos agropecuaris, els regadius exclosos, llevat de finques amb cases habitades en les quals es podran atendre regadius fins a 0,2 hectàrees.
 - c) Els regadius i usos agraris.
 - d) Els usos industrials no inclosos a l'apartat a).
 - e) Els usos recreatius, tret del reg de camps de golf, que s'ha de regir pel que disposa l'article 4 de la Llei 12/1988, de 17 de novembre, de camps de golf.⁴⁸
 - f) La recàrrega artificial d'aqüífers.
 - g) L'aqüicultura.
 - h) Altres aprofitaments.
7. Entre les demandes d'aigua s'ha d'incloure la demanda natural dels ecosistemes lligats a l'aigua per al seu manteniment. Aquestes demandes seran establertes segons els criteris i les previsions del Pla Hidrològic de les Illes Balears.
 8. El Pla Hidrològic de les Illes Balears assegurarà el subministrament d'aigua a tots els municipis de les Illes, mitjançant una xarxa en alta quan faci falta.
 9. El Pla Hidrològic de les Illes Balears establirà les mesures per a l'aplicació de les noves tecnologies en la xarxa de distribució, així com comptadors individuals i d'altres destinades a la reducció del consum.
 10. El Pla Hidrològic de les Illes Balears assenyalarà els criteris de bones pràctiques d'ús i manteniment de les instal·lacions destinades a la població.

CAPÍTOL VII ORDENACIÓ DELS EQUIPAMENTS

Article 77

Per a l'ordenació dels equipaments, els diferents plans territorials insulars analitzaran i ordenaran, si n'és el cas, els següents: sanitaris, assistencials, esportius, culturals, educacionals i recreatius, tot considerant dues escales en funció de la seva entitat:

1. Escala de comunitat autònoma, que s'aplicarà als equipaments que presten servei al conjunt de les Illes, amb localització preferent a Palma.
2. Escala supramunicipal, que correspon als equipaments d'aquests àmbits, la localització dels quals correspon als plans territorials insulars, segons els criteris establerts a l'article següent.

⁴⁸ Aquesta Llei va ser derogada per la Llei 4/2008, de 14 de maig, esmentada en la nota 1.

Article 78

Per a l'ordenació dels equipaments supramunicipals els corresponents plans territorials insulars tendran en compte els criteris següents:

1. Satisfereix les necessitats de la població, tot considerant la resident més l'estacional.
2. Procurar la igualtat de l'accessibilitat de la població als equipaments i fomentar l'aplicació del que disposa la Llei 3/1993, de 4 de maig, per a la millora de l'accessibilitat i de la supressió de les barreres arquitectòniques a l'àmbit de les Illes Balears.
3. Assignar els equipaments insulars i supramunicipals, atenent les singularitats de cada illa pel que fa a les seves interconnexions, especialment en el cas de Formentera.
4. Procurar l'establiment d'equipaments que s'hagin d'ubicar a sòl rústic mitjançant la reutilització d'edificis, sempre que sigui possible.

TÍTOL III LA GESTIÓ TERRITORIAL

CAPÍTOL I PRINCIPIS GENERALS DE LA GESTIÓ TERRITORIAL

Article 79

1. Aquesta llei vincula l'actuació de totes les administracions públiques al territori de les Illes Balears, sense perjudici de les competències de cadascuna.

2. El Govern de les Illes Balears haurà d'emetre informe⁴⁹, prèviament a l'aprovació d'un pla de l'Administració General de l'Estat o de les seves entitats autònomes, sempre que aquest tenguí incidència en el territori de les Illes Balears, sobre la conformitat del pla amb aquestes directrius.

Article 80

1. A les Illes Balears la gestió territorial es regirà pels principis de coordinació, de programació i de col·laboració entre les administracions públiques competents.

2. El Govern de les Illes Balears desenvoluparà, en coordinació amb els consells insulars i els ajuntaments, un sistema d'informació territorial.⁵⁰

⁴⁹ El caràcter vinculant d'aquest informe, previst en la redacció original de la Llei, es va declarar inconstitucional i nul per la STC 46/2007, d'1 de març.

⁵⁰ *Vid.* Decret 123/2002, de 4 d'octubre, sobre la implantació de l'Agenda Local 21 als municipis de les Illes Balears (BOIB núm. 123, de 12 d'octubre).

Article 81

En la redacció dels instruments prevists en aquestes directrius, així com en la seva execució, el Govern de les Illes Balears haurà de garantir la participació efectiva dels ciutadans i de les ciutadanes, d'acord amb el que s'estableix a la legislació vigent.

Article 82

1. El Govern de les Illes Balears presentarà al Parlament de les Illes Balears una memòria relativa a l'aplicació d'aquestes directrius, dins el tercer any des de la seva promulgació i, a partir d'aquesta primera memòria, ho farà cada quatre anys. Juntament amb la memòria es proposaran les mesures necessàries per corregir les disfuncions que s'hagin detectat.

2. Els ajuntaments i els consells insulars hauran de facilitar les dades, emplenant els qüestionaris que els trameti el Govern de les Illes Balears sobre llicències d'edificació i ús del sòl atorgades, superfície construïda i de nou sòl, nombre d'habitants potencials, places d'allotjaments, i aquelles altres que es determinin als instruments d'ordenació territorial, amb la finalitat d'elaborar la memòria esmentada al punt anterior.

Article 83

Els plans de reconversió territorial (PRT) s'executaran mitjançant qualsevol dels sistemes d'actuació que estableix la legislació urbanística, i podran delimitar unitats d'actuació discontinües que contenguin l'àrea territorial subjecta a la reconversió i altres sòls de futur desenvolupament urbà.

CAPÍTOL II REDACCIÓ DEL PLANEJAMENT DE DESENVOLUPAMENT DE LES DIRECTRIUS

Article 84

1. A partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, els plans territorials insulars s'han d'aprovar en els següents terminis:

- a) El de Menorca en quatre anys.⁵¹
- b) El de Mallorca en sis anys.⁵²
- c) El d'Eivissa i Formentera en sis anys.⁵³

⁵¹ Aprovat mitjançant l'Acord del Ple del Consell Insular de Menorca de 25 d'abril de 2003 (BOIB núm. 69 Ext., de 16 de maig).

⁵² Aprovat mitjançant l'Acord del Ple del Consell Insular de Mallorca de 13 de desembre de 2004 (BOIB núm. 188 Ext., de 31 de desembre).

⁵³ Aprovat mitjançant l'Acord del Ple del Consell Insular d'Eivissa i Formentera de 21 de març de 2005 (BOIB núm. 50, de 31 de març).

§29

2. La prioritat dels plans d'ordenació del medi natural⁵⁴ serà l'establerta pels plans territorials insulars corresponents.

Article 85

Tots els instruments prevists a aquestes directrius contendran un estudi d'acord amb la normativa específica d'avaluació d'impacte ambiental⁵⁵ i empraran la cartografia elaborada pel Govern de les Illes Balears.

Article 86

Els instruments d'ordenació territorial prevists a aquestes directrius hauran de contenir una valoració econòmica dels recursos naturals afectats. Específicament s'analitzarà el cost de les mesures necessàries per evitar, amb caràcter preventiu, els danys previsibles sobre la qualitat ambiental, el paisatge i els recursos naturals, i per establir l'adequada implicació dels processos econòmics terciaris amb la conservació i el manteniment del patrimoni natural i paisatgístic.

CAPÍTOL III

ADAPTACIÓ DEL PLANEJAMENT TERRITORIAL A LES DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

Article 87

1. El planejament territorial es modificarà segons el que disposa aquesta llei, tenint en compte les regles següents:

- a) Els plans territorials insulars i els plans directors sectorials tenen el mateix rang jurídic i vinculen els aprovats amb anterioritat.
- b) Quan l'aprovació d'un pla suposi la modificació d'un pla anterior, ha de determinar de forma expressa els aspectes concrets que es modifiquen.
- c) Un pla d'ordenació del medi natural només podrà ser modificat per un altre pla del mateix tipus, excepte quan un altre instrument d'ordenació territorial suposi un augment en les mesures de protecció establertes.
- d) Per a la modificació d'un pla, el termini d'informació pública i d'emissió d'informes serà d'un mes.

2. En qualsevol cas, les tramitacions a què es refereix el punt anterior es regiran de forma supletòria per la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.⁵⁶

⁵⁴ *Vid.* nota 9.

⁵⁵ *Vid.* Llei 11/2006, de 14 de setembre (§32).

⁵⁶ *Vid.* nota 3.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Tots els criteris establerts en aquesta llei per a la redacció dels instruments d'ordenació territorial, s'interpretaran d'acord amb els aprovats pel Parlament de les Illes Balears, segons la disposició transitòria única de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.⁵⁷

Disposició addicional segona

El Govern de les Illes Balears dictarà les disposicions necessàries per dur a terme els plans i els projectes per a les àrees de reconversió territorial (ART) del capítol 7 del títol I d'aquesta llei, sense perjudici que es puguin realitzar actuacions demostratives de forma immediata a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició addicional tercera⁵⁸

Derogada

Disposició addicional quarta

El Govern de les Illes Balears, en el termini de tres mesos, avaluarà el cost econòmic de l'aplicació de les Directrius i preveurà als projectes de pressuposts generals de les Illes Balears corresponents els recursos anuals, propis o externs, necessaris per tal de dur-la a terme.

Disposició addicional cinquena

En el termini de tres mesos, el Govern de les Illes Balears determinarà i aprovarà, per acord del Consell de Govern, els indicadors de sostenibilitat per a la redacció de la memòria que estableix l'article 82 de la llei present.

Disposició addicional sisena

El Govern de les Illes Balears aprovarà les disposicions reglamentàries necessàries per al desenvolupament del sistema d'informació territorial previst a l'article 80.2 d'aquesta llei.

Disposició addicional setena

El Govern de les Illes Balears promourà la regulació dels estudis d'avaluació d'impacte ambiental dels instruments d'ordenació territorial i dels instruments de planejament general.

⁵⁷ Vid. nota 3.

⁵⁸ Disposició derogada per la Llei 9/1999, de 6 d'octubre, esmentada en la nota 1.

Disposició addicional vuitena

El Govern de les Illes Balears aprovarà les mesures necessàries per afavorir:

1. L'aplicació, abans d'un any, de l'Agenda Local 21 als municipis i als nuclis de les Illes Balears, d'acord amb el Programa 21 de la Conferència de Rio (1992).
2. Les actuacions d'educació ambiental destinades a sensibilitzar la població pel que fa a les necessitats de protecció del medi ambient, a la conservació de la natura, a l'ús responsable dels recursos naturals, als tractaments adequats dels residus, de l'energia, de les aigües i, en general, a la promoció de les pràctiques respectuoses amb el medi ambient.
3. La creació d'incentius per a la conservació i millora dels recursos naturals i de mesures per a la generació de rendes en compensació d'aquelles finques que, pels seus excepcionals valors ecològics i paisatgístics, es troben afectades per les àrees d'especial protecció d'interès per a les Illes Balears.
4. Disposarà, en compliment i sintonia amb les modificacions estatals del procediment administratiu comú en relació amb l'obligació de resoldre, els terminis màxims d'obtenció d'una resolució i tractament del silenci administratiu, l'actuació pertinent per a la seva regulació a les Illes Balears en un període que no excedirà de 6 mesos.
En qualsevol cas, es promourà, amb el rang que correspongui, la regulació de les autoritzacions relatives a les activitats del sector primari, a les indústries de transformació agrària i als equipaments agrícoles, forestals o pecuaris, que s'hagin de desenvolupar a sòl rústic, en tot allò relatiu a competències de tramitació, procediment i resolució. En aquesta regulació es disposarà el termini màxim per notificar la resolució i que el silenci administratiu haurà de tenir efecte positiu.
5. El foment de les activitats complementàries, d'acord amb la Llei 19/1995, de 4 de juliol, *de modernización de las explotaciones agrarias*, i amb la política agrària comuna (PAC), amb la finalitat d'aconseguir millores per a les rendes rurals.
6. Els nous usos compatibles amb el model territorial i la conservació de construccions, marjades, camins i d'altres elements etnològics, per a les finques que han abandonat l'activitat agrària.
7. El foment i la captació de recursos, així com l'elaboració dels instruments de col·laboració entre administracions públiques i els propietaris de finques rurals per tal de potenciar una gestió econòmica activa que en permeti el manteniment. Especificament, es promourà la creació dels instruments prevists a l'article 23 d'aquesta llei.

Disposició addicional novena

Queda prohibida la publicitat en sòl rústic, exceptuant-ne els rètols de caràcter informatiu ubicats a la mateixa finca on es desenvolupa l'activitat

anunciada, que seran objecte de regulació reglamentària específica, els cartells que assenyalin llocs d'interès públic, no comercials, i les indicacions d'ordre general.

Disposició addicional desena

Les administracions autonòmica i local preveuran mesures i actuacions que afavoreixin l'adquisició del primer habitatge per a aquelles persones residents més de cinc anys a les Illes Balears que es comprometin a mantenir-ne la propietat per un període no inferior a cinc anys.

Disposició addicional onzena

Per tal de reduir al màxim els nivells de risc d'esllavissament, d'erosió, d'inundació, de contaminació d'aqüífers o d'incendi, els diferents instruments urbanístics inclouran la documentació necessària per fer front a aquests riscos.

Disposició addicional dotzena

A l'entrada en vigor d'aquesta llei, queden automàticament classificats com a sòl rústic, amb la categoria que pertoqui, els terrenys d'ús residencial, turístic o mixt, següents:

1. Els terrenys classificats com a sòl urbanitzable no programat per un pla general d'ordenació urbana amb vigència superior a dotze anys.
2. Els terrenys classificats com a sòl urbanitzable o apte per a la urbanització, que no tinguin un projecte d'urbanització aprovat definitivament i que es trobin en una de les dues situacions següents:
 - a) Que formin un nucli aïllat, incomplint qualcuna de les condicions a), b) o c) de l'article 32.2 d'aquesta llei.
 - b) Que estiguin dins la franja de 500 metres amidada des del límit interior de la ribera de la mar, per a les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, i de 100 metres per a l'illa de Formentera. S'exceptuen els terrenys que quedin dins de la projecció ortogonal posterior a la ribera de la mar, en una de les circumstàncies següents:
 - b.1) De la zona de serveis d'un port de titularitat estatal o de les Illes Balears.
 - b.2) D'un sòl classificat com a urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització que tinguin un projecte d'urbanització aprovat definitivament.

Així mateix, s'exceptuen els terrenys que a l'entrada en vigor d'aquesta llei disposin de planejament insular definitivament aprovat el desenvolupament del qual hagi resultat afectat per una suspensió judicial de l'acte d'aprovació definitiva del pla insular, sempre i quan l'inici de la tramitació del projecte d'urbanització es realitzi en el termini de sis mesos des de la notificació de la resolució judicial ferma favorable als promotors.

§29

3. Els terrenys classificats com a sòl urbanitzable programat, i que, incomplint els terminis establerts, no hagin iniciat la tramitació del planejament insular.
4. Els terrenys classificats com a sòl apte per a la urbanització, que tinguin una vigència igual o superior a quatre anys i que no hagin iniciat la tramitació del planejament insular.

Disposició addicional tretzena

1. De conformitat amb el que preveu la lletra a) de l'article 40.1 de la Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb Estatut d'Autonomia, s'estableix una reducció aplicable a la base imposable de l'impost sobre successions i donacions:

- a) Quan en la base imposable d'una adquisició per causa de mort que correspongui als cònjuges, ascendents o descendents del causant estigui inclòs el valor d'un terreny situat en una àrea de sòl rústic protegit a què es refereixen els apartats a), b) i c) de l'article 19.1 d'aquesta llei, o bé en una àrea d'interès agrari a què es refereix la disposició transitòria vuitena d'aquesta llei, per obtenir la base liquidable s'aplicarà a la base imposable una reducció, amb independència de les ja existents en la legislació estatal o autonòmica, del 95 per cent del valor d'aquell terreny.

Aquesta reducció s'aplicarà únicament a aquelles finques en les quals almenys un 33 per cent de la seva extensió quedi inclosa dins les àrees de sòl rústic protegit abans esmentades i en proporció a aquest percentatge, i serà incompatible amb qualsevol altra reducció estatal o autonòmica que recaigui sobre aquests béns.

- b) Quan es tracti de l'adquisició de terrenys situats en una àrea d'interès agrari a què es refereix la disposició transitòria vuitena d'aquesta llei, per a l'aplicació de la reducció serà necessari que aquests terrenys estiguin afectes a una explotació agrària i que el causant hagi declarat rendiments procedents de l'activitat agrària en l'impost sobre la renda de les persones físiques durant els cinc anys anteriors a la seva defunció.

2. De conformitat amb el que estableix l'article 38.1.b) de la Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb Estatut d'Autonomia, s'estableix una deducció per aplicar a la quota íntegra autonòmica de l'impost sobre la renda de les persones físiques:

- a) Els titulars de finques o terrenys inclosos dins les àrees de sòl rústic protegit a què es refereixen els apartats a), b) i c) de l'article 19.1 d'aquesta llei i de finques incloses dins espais naturals protegits declarats parcs naturals, reserves naturals i monuments naturals de conformitat amb el que disposa la Llei 4/1989, de 27 de març,

de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres, podran deduir el 50 per cent de les despeses de conservació i millora realitzats, sempre que això no suposi la minoració del gravamen d'alguna o algunes categories de renda, perquè els esmentats terrenys generin rendiments o increments de patrimoni subjectes durant l'exercici d'aplicació de la deducció.

- b) No serà aplicable la deducció a aquells contribuents que hagin considerat les esmentades despeses com a deduïbles dels ingressos bruts als efectes de determinar la base imposable.
- c) Per tenir dret a aquesta deducció, almenys un 33 per cent de l'extensió de la finca haurà de quedar inclosa en una d'aquestes àrees de sòl rústic protegit a què es refereix l'apartat a) d'aquesta disposició.
- d) L'import d'aquesta deducció no podrà superar la major d'aquestes dues quantitats:
 - d.1) La satisfeta en concepte d'impost sobre béns immobles de naturalesa rústica, excepte en el cas de les finques ubicades dins parcs naturals, reserves naturals i monuments naturals, en què el límit serà del triple de la satisfeta en concepte d'aquest impost.
 - d.2) La quantitat de 25,00 euros per hectàrea d'extensió de la finca, en els casos en què aquesta s'ubiqui dins parcs naturals, reserves naturals i monuments naturals; i la quantitat de 12,00 euros per hectàrea d'extensió de la finca per a la resta de supòsits. Aquestes quanties s'entendran sempre referides a la part dels terrenys afectats per les figures de protecció a què es refereix aquesta disposició.
- e) L'import d'aquesta deducció, juntament amb les restants aplicables al subjecte passiu, podrà arribar fins al 100 per cent de la quota íntegra autonòmica de l'exercici en què s'hagin produït les despeses de conservació i millora.

Disposició addicional catorzena

1. Es modifica el segon paràgraf de l'article 18 de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, que queda redactat de la següent manera:

«Per declaració d'interès general es podran autoritzar nous usos a les edificacions a què fa referència el paràgraf anterior així com a altres edificacions del medi rural».

2. S'afegeix un tercer paràgraf a l'article 18 de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, que queda redactat de la següent manera:

«En absència del planejament d'ordenació de l'espai, s'aplicaran els usos legalment prevists».

3. Es modifica la disposició addicional cinquena de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, que queda redactada de la manera següent:

§29

«Les disposicions de la present llei tenen caràcter de mínimes i, en conseqüència, prevaldran les determinacions dels plans d'ordenació territorial i dels instruments de planejament general que suposin una major restricció, no obstant això, els plans d'ordenació territorial podran fixar uns límits de restricció, en funció de les característiques de cada territori i del nivell de protecció que es requereixi, que vincularan el planejament urbanístic municipal».

Disposició addicional quinzena

S'afegeix un punt 5 a l'article 26 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, que quedarà redactat de la manera següent:

«5. Les limitacions establertes en els punts anteriors no seran d'aplicació a les declaracions d'interès general relatives a dotacions de serveis contemplades a l'article 30.3 d'aquesta llei, ni a les relatives a infraestructures públiques a què es refereix l'article 24.2 de la llei present, a les quals resultaran d'aplicació les limitacions específiques definides en aquesta llei per a ambdós tipus d'activitats».

Disposició addicional setzena

Es modifica el punt 2 de l'article 22 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, que quedarà redactat de la manera següent:

«2. Tant sols tendran el caràcter d'edificis i instal·lacions vinculats a les activitats assenyalades en el punt 1.a) de l'article 21 d'aquesta llei els necessaris per al desenvolupament de les activitats agràries o de conservació i defensa del medi natural, en els termes que reglamentàriament s'estableixin. En la resta de casos s'haurà d'acudir a la declaració d'interès general de l'activitat que, quan suposi l'ús de l'habitatge unifamiliar, haurà de sotmetre's als mateixos tràmits i complir idèntiques condicions que les determinades per aquesta llei per a les activitats vinculades a l'ús d'habitatge unifamiliar».

Disposició addicional dissetena

1. Les revisions o modificacions dels instruments de planejament general que tinguin per objecte la seva adaptació a les determinacions d'un instrument d'ordenació territorial, es faran d'acord amb la tramitació següent:

- a) El projecte de revisió o modificació se sotmetrà a l'aprovació inicial del ple de l'ajuntament, sense cap tràmit previ que no vengui regulat a la normativa de règim local.
- b) Seguidament, el projecte se sotmetrà a informació pública i a audiència simultània de la resta d'administracions públiques competents en la matèria, per un termini màxim d'un mes. L'anunci es publicarà en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en un diari de l'illa.
- c) Esgotat el període d'informació pública, el ple de l'ajuntament disposarà d'un termini màxim d'un mes per a l'aprovació provisional i la seva presentació a la comissió insular d'urbanisme corresponent.

d) La comissió insular d'urbanisme haurà de resoldre sobre l'aprovació definitiva, en el termini de tres mesos des de la presentació de l'expedient complet en el seu registre; transcorregut aquest termini, si l'ajuntament no havia estat notificat de cap resolució al respecte, l'aprovació definitiva s'entendrà atorgada per acte presumpte estimatori. En aquest cas l'ajuntament disposarà la publicació de l'aprovació definitiva en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

2. En el cas d'incomplir-se el termini fixat per l'instrument d'ordenació territorial per a l'adaptació dels instruments de planejament general, aquesta s'haurà de tramitar amb la primera modificació o revisió de l'instrument de planejament general que es redacti, sense la qual no es podrà aprovar.

Disposició addicional divuitena

S'afegeix una disposició addicional tercera a la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears⁵⁹, que quedarà redactada de la manera següent:

«Disposició addicional tercera

1. Prèviament a la formulació d'instruments d'ordenació territorial podran dictar-se pel Govern de les Illes Balears o pel consell insular degudament facultat per aquest, normes territorials cautelars que regiran fins a l'aprovació d'aquells; l'àmbit, finalitat i contingut de les quals seran els definits a l'acord de Consell de Govern que iniciï la seva formulació o que faculti el consell insular per a la seva redacció.

2. La seva tramitació serà la següent:

- a) L'aprovació inicial la realitzarà l'òrgan que les hagi redactat.
- b) Aquest mateix òrgan obrirà un termini d'informació pública de 15 dies. Dins aquest termini, sol·licitarà informe als ajuntaments afectats i al Govern de les Illes Balears, en el cas que siguin redactades per un consell insular, o a aquest en cas contrari.
- c) L'aprovació definitiva s'haurà de realitzar per aquest òrgan en un termini màxim de tres mesos des de l'aprovació inicial.

3. L'aprovació inicial de les normes territorials cautelars suposarà la suspensió de l'atorgament d'autoritzacions per a aquelles actuacions que no s'ajustin a les seves determinacions que, una vegada aprovades definitivament, prevaldran sobre les dels instruments d'ordenació territorial o de planejament general afectats».

Disposició addicional dinovena

Per al manteniment de la unitat territorial determinada per les possessions, llocs o finques tradicionals, ubicats dins àrees naturals d'especial interès, es

⁵⁹ Vid. nota 3.

§29

permetrà l'agrupació de les possibilitats edificatòries destinades als usos i a les activitats que la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic de l'annex I d'aquesta llei preveu per al sector primari, d'acord amb la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears. Les edificacions i els terrenys adscrits a aquestes agrupacions constituiran una unitat indivisible durant un període no inferior a 20 anys, amb el compromís de manteniment de l'activitat. La indivisibilitat s'inscriurà al Registre de la Propietat.

Disposició addicional vintena

Es modifica l'article 11 de la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística de les Illes Balears, que quedarà redactat de la següent manera:

«Article 11

Als efectes del que es disposa a l'article anterior, l'organisme que hagi cursat l'ordre d'execució concedirà al propietari un termini acomodat a l'envergadura de les mesures a adoptar perquè procedeixi al compliment de l'ordenat. Transcorregut el qual, si no l'havia executat es podrà concedir un últim i improrrogable termini per a l'execució ordenada que, si no s'acompleix, es durà a efecte per l'organisme requirent, a costa de l'obligat a través del procediment d'execució subsidiària previst a l'article 98 de la Llei 30/1992 de 26 de novembre, *de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común*.

Disposició addicional vint-i-unena

A les àrees d'especial protecció d'interès per a les Illes Balears, els tancaments de les finques es regiran per les regles següents:

1. Els tancaments de les explotacions agràries que no suposin obres de fàbrica, s'efectuaran seguint els sistemes tradicionals de la zona i sense que sigui necessària l'obtenció de llicència municipal.
2. En els casos no compresos en el punt anterior, es realitzaran amb pedra arenosa o calcària en murs de paret seca i queda expressament prohibit l'aterratge d'aquests. L'alçada màxima del tancament massís serà d'un metre, i s'admetrà sobre la seva coronació i fins a una altura màxima de 2,20 metres, la disposició d'elements diàfans executats mitjançant els sistemes tradicionals de la zona.

Disposició addicional vint-i-dosena⁶⁰

Declarada inconstitucional

⁶⁰ Disposició declarada inconstitucional i nul·la per STC 46/2007, d'1 de març, atès que la doctrina del TC declarà que la competència autonòmica sobre ordenació del litoral no pot reduir el contingut de les facultats que corresponen a l'Estat com a titular del domini públic marítimoterrestre, entre les quals es troba la definició dels criteris per a determinar els béns integrants d'aquest domini públic i la delimitació concreta d'aquests béns.

Disposició addicional vint-i-tresena

El Govern de les Illes Balears crearà una xarxa de parcs i reserves naturals que contemplaran una representació significativa dels hàbitats insulars, que inclourà, com a mínim, els espais prevists a la disposició addicional tercera de la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Disposició transitòria primera**

Els plans territorials insulars i els plans directors sectorials en elaboració en el moment d'entrar en vigor aquesta llei, hauran d'adaptar-se a les determinacions d'aquestes Directrius d'Ordenació Territorial de les Illes Balears.

Disposició transitòria segona

Els plans directors sectorials aprovats definitivament en el moment d'entrar en vigor aquesta llei, hauran d'adaptar-se a les determinacions d'aquestes directrius en el termini màxim de dos anys des de la seva vigència. Els plans que s'aprovin amb posterioritat a aquesta llei podran preveure les adaptacions dels plans vigents.

Disposició transitòria tercera

En absència de pla territorial insular, el Govern de les Illes Balears podrà ordenar diverses àrees d'especial protecció mitjançant un únic pla d'ordenació del medi natural.

Disposició transitòria quarta

1. Fins a l'entrada en vigor dels plans territorials insulars, els instruments de planejament general o insular, que impliquin creixement de sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització destinat a ús residencial, turístic o mixt, existent a l'entrada en vigor d'aquesta llei, només es podran tramitar quan aquest creixement, en cada municipi, no superi el menor dels valors següents⁶¹:

- a) El que resulti d'aplicar un 3% del sòl urbà existent, en el terme municipal, en el moment de l'entrada en vigor d'aquesta llei.
- b) El que resulti d'aplicar un 2% del sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització, en el terme municipal, existent a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

En qualsevol cas, aquest creixement serà a compte del que finalment autoritzi el pla territorial insular quan s'aprovi.

⁶¹ Vid. art. 1.5 de la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori (BOIB núm. 32, de 15 de març).

§29

2. Per causes excepcionals expressades a la memòria que ha de presentar el Govern al Parlament de les Illes Balears o per altres justificades, i a proposta de la Comissió de Coordinació de Política Territorial, correspondrà al Consell de Govern aprovar les modificacions dels percentatges del punt anterior per a un o més municipis.

3. S'exoneren del que es disposa en el punt 1 d'aquesta disposició els sòls que s'emparin en la disposició transitòria sisena.2, d'aquesta llei.

Disposició transitòria cinquena

1. Fins que s'aprovin els plans territorials insulars corresponents, pel que fa a les àrees de transició (AT), aquestes estaran formades per la franja de 350 metres a partir del sòl classificat com a urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització del nucli, segons l'instrument de planejament general vigent, d'acord amb el previst en aquestes Directrius d'Ordenació Territorial.

2. Els instruments de planejament general, per a la seva ordenació, preveuran mesures encaminades a obtenir un adequat grau en la intensitat de les activitats, dels usos i de les actuacions per tal d'afavorir l'adequada integració paisatgística dels nuclis en el seu entorn.

3. Sense perjudici del que disposa el punt anterior, i pel que fa als creixements dels nuclis urbans situats a menys de 500 metres del límit interior de la ribera de la mar, per a les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, i 100 metres per a l'illa de Formentera, que no es trobin a zones en què sigui d'aplicació el Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística, aquests es podran efectuar sempre que es compleixin les condicions següents:

- a) Les condicions de contigüitat de l'article 32 d'aquesta llei.
- b) Que la projecció ortogonal dels nous urbanitzables sobre la línia de la ribera de la mar no sobrepassi la projecció ortogonal definida per l'actual sòl urbà.
- c) Els espais compresos entre el sòl urbà i la zona de domini públic marítimoterrestre, hauran de mantenir la seva classificació com a sòl rústic.

Disposició transitòria sisena

1. Excepcionalment mantindran la classificació urbanística de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització els terrenys que compleixin la totalitat de les condicions següents⁶²:

- a) Que no es trobin a una distància inferior a 500 metres de la ribera de la mar, per a les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, i a 100 metres per a l'illa de Formentera.
- b) Que l'ajuntament així ho declari, mitjançant acord plenari adoptat per majoria absoluta.

⁶² Vid. nota anterior.

- c) Que el sector urbanitzable o apte per a la urbanització es destini preferentment a la construcció d'establiments d'allotjament turístic de màxima categoria i amb una ratio mínima de 100 m² de sòl per plaça turística.
 - d) Que les edificacions s'integrin paisatgísticament en l'entorn i tinguin correspondència amb les tipologies de la zona quant a morfologia, colors i materials.
 - e) Que el Consell de Govern així ho aprovi, previ informe vinculant de la Comissió Insular d'Urbanisme, i oïda la Comissió de Coordinació de Política Territorial.
2. Així mateix, mantindran la seva classificació de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització, amb independència de les condicions fixades a la disposició addicional dotzena d'aquesta llei, els polígons o sectors següents:
- a) Els terrenys destinats a innovació tecnològica, segons el que disposa la Llei 2/1993, de 30 de març, de creació del Parc Balear d'Innovació Tecnològica.
 - b) Els terrenys afectats pel projecte d'ampliació del Port de Ciutadella de Menorca, objecte de l'actual concurs formulat pel Govern de les Illes Balears i l'Ajuntament.
 - c) Els terrenys confrontants amb la ribera de la mar que els plans territorials insulars determinin -i amb les condicions de desenvolupament que s'hi defineixin- d'entre aquells en què concorre la totalitat de les següents circumstàncies:
 - 1) Constituir enclavaments de discontinuïtat dins àrees costaneres amb desenvolupament urbà consolidat.
 - 2) Limitar amb una àrea de desenvolupament urbà en més d'un 50% del seu perímetre.
 - 3) No intersecat-se la ribera de la mar en cap dels seus límits amb sòl rústic.
 - 4) Resultar necessari el seu desenvolupament urbanístic per permetre la continuïtat dels sistemes estructurants del teixit urbà i dotar-lo de coherència.
 - 5) Tenir una superfície inferior a 20 hectàrees.
 - d) Els terrenys que disposen de pla insular aprovat definitivament, en els quals s'hagin realitzat, en execució del planejament, obres d'urbanització i que precisin completar el seu desenvolupament urbanístic a efectes de:
 - d.1) Garantir l'execució de la totalitat d'infraestructures i de serveis exigibles.
 - d.2) Alterar les característiques de l'ordenació inicialment previstes.

Disposició transitòria setena

1. En un termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, els ajuntaments, per acord plenari adoptat per majoria absoluta, comunicaran al

§29

Govern de les Illes Balears i a la Comissió Insular d'Urbanisme els terrenys que considerin prioritaris als efectes que tinguin la classificació d'urbanitzables o aptes per a la urbanització, dins els límits establerts a la disposició transitòria quarta de la llei present. En cap cas, aquests sòls no poden ser els compresos al punt 2 de la disposició addicional dotzena d'aquesta llei.

Vista la petició dels ajuntaments i els informes previs de la Comissió Insular d'Urbanisme i de la Comissió de Coordinació de Política Territorial, el Govern de les Illes Balears acordarà els terrenys, la tramitació urbanística dels quals es podrà dur a terme als efectes del que disposa la disposició transitòria quarta d'aquesta llei.

2. El Govern de les Illes Balears determinarà els terrenys la classificació dels quals queda suspena fins que s'aprovi el pla territorial insular.

Disposició transitòria vuitena

Fins que no s'aprovin els plans territorials insulars corresponents, es consideraran àrees d'interès agrari (AIA) les següents:

1. Pel que fa a l'illa de Mallorca:
 - a) La zona cerealística del centre de l'illa, formada pels 18 municipis de Muro, Santa Margalida, Llubí, Maria de la Salut, Ariany, Petra, Sineu, Costitx, Sencelles, Santa Eugènia, Lloret de Vistalegre, Sant Joan, Manacor, Vilafranca de Bonany, Montuïri, Algaida, Porreres i Felanitx.
 - b) Les zones de regadiu.
 - c) Les àrees amb explotacions agràries susceptibles, per la seva proximitat, de ser regades amb aigües depurades.
 - d) Superfícies catalogades com cultiu fruiter-secà.
 - e) Superfícies cultivades amb pendents superiors o iguals al 10%.
 - f) Superfícies destinades a cultius de farratges.
 - g) Superfícies els cultius de les quals es troben lligats a una denominació de qualitat.
2. Pel que fa a l'illa de Menorca:
 - a) Superfícies destinades a cultius de farratges.
 - b) Les àrees amb explotacions agràries susceptibles, per la seva proximitat, de ser regades amb aigües depurades.
 - c) Les zones de regadiu.
 - d) Superfícies els cultius o la producció ramadera de les quals es troben lligats a una denominació de qualitat.
3. Pel que fa a les illes d'Eivissa i de Formentera:
 - a) Les zones de regadiu.
 - b) Les àrees amb explotacions agràries susceptibles, per la seva proximitat, de ser regades amb aigües depurades.
 - c) Superfícies cultivades amb pendents superiors o iguals al 10%.
 - d) Superfícies catalogades com cultiu fruiter-secà.
 - e) Superfícies els cultius de les quals es troben lligats a una denominació de qualitat.

Disposició transitòria novena

En absència del pla territorial insular, queden sotmesos a informe vinculant de la Comissió Balear de Medi Ambient, previ a la seva aprovació definitiva, els instruments de planejament urbanístic que contenguin delimitacions de les àrees que proposi l'instrument de planejament general com a àrees de prevenció de riscos (APR).

Disposició transitòria desena

Fins que no s'aprovi definitivament el Pla Territorial Insular de Mallorca, la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears podrà atorgar les autoritzacions prèvia i d'obertura per a activitats turístiques, i els ajuntaments podran atorgar-les llicències d'edificacions i usos del sòl corresponents a les àrees de la Serra de Tramuntana excloses del Pla Director d'Ordenació de l'Oferta Turística de Mallorca, previ informe de l'administració competent en matèria mediambiental.

Disposició transitòria onzena

Durant un termini de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Consell de Govern de les Illes Balears, per a l'execució de les actuacions demostratives a què es refereix la disposició adicional segona d'aquesta llei, podrà delimitar àrees d'actuació i aprovar projectes, la qual cosa suposarà la declaració d'utilitat pública als efectes d'expropiació.

Disposició transitòria dotzena

La delimitació de les zones definides per les projeccions ortogonals a què fa referència aquesta llei, es realitzaran, en absència de pla territorial insular, mitjançant ordre del conseller de Medi Ambient, Ordenació del Territori i Litoral, a proposta de la Comissió de Coordinació de Política Territorial.

En el procediment del paràgraf anterior es donarà audiència als ajuntaments i als propietaris.

Disposició transitòria tretzena

Sense perjudici del que disposa l'article 4.2 de la llei present i mentre no s'adaptin els instruments d'ordenació territorial i de planejament general a aquesta llei, la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic de l'annex I i les seves definicions, quan siguin d'aplicació al sector primari, tendran els efectes previstos a l'article 18.2 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.

Disposició transitòria catorzena

1. Tots els ajuntaments de les Illes Balears en el termini de 60 dies comptadors des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, hauran de comunicar, mitjançant certificació municipal, a la Comissió Insular d'Urbanisme i a l'Arxiu Central d'Urbanisme de la Conselleria de Medi Ambient, Ordenació del Territori

§29

i Litoral, les següents superfícies expressades en hectàrees, individualitzades per a cada nucli, polígon o sector i reflectides a un plànol general del terme municipal, indicant-ne l'ús global i la població:

- a) Dels nuclis urbans.
- b) Dels urbanitzables o aptes per a la urbanització amb pla insular inicialment aprovat.
- c) Dels urbanitzables o aptes per a la urbanització amb pla insular definitivament aprovat, respecte dels quals s'indicarà si compten o no amb projecte d'urbanització definitivament aprovat i amb quina data.
- d) Dels urbanitzables amb programa d'actuació urbanística definitivament aprovat.
- e) De la resta d'urbanitzables o aptes per a la urbanització.
- f) Dels terrenys classificats com a sòl rústic protegit com a conseqüència de les determinacions d'immediata i directa aplicació d'aquesta llei.

2. No es podran aprovar definitivament revisions o modificacions dels instruments de planejament general en aquells municipis que no hagin complert el deure de comunicació que s'estableix en el punt 1 d'aquesta disposició, o que no s'hagin adaptat a la normativa autonòmica sobre regulació de capacitat de població en els instruments de planejament general i sectorial.

Disposició transitòria quinzena

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, les administracions insulars titulars de la funció executiva i de gestió en matèria d'urbanisme, per suspendre total o parcialment els instruments de planejament general, aplicaran el següent procediment:

1. El ple del consell insular, a proposta de la Comissió Insular d'Urbanisme, podrà acordar la suspensió, total o parcial, de la vigència dels instruments de planejament general, quan s'acrediti de manera fefaent una causa o causes manifesta i concreta d'interès supramunicipal que resulta contradictòria amb les determinacions d'aquests instruments. En tot cas, aquesta causa o causes ha de respondre a l'esfera de les competències pròpies de l'administració insular.
2. Quan la suspensió de la vigència d'un o de diversos instruments de planejament general sigui parcial, l'acord del Ple del Consell Insular fixarà l'àmbit o els àmbits d'aplicació, per la qual cosa s'adjuntarà la documentació gràfica necessària.
3. L'acord de suspensió incorporarà un dictamen del Consell Consultiu de les Illes Balears, el qual analitzarà la causa o causes de la proposta de suspensió i la seva adequació a l'ordenament jurídic, un informe de la Comissió de Coordinació de Política Territorial sobre l'adequació de la proposta de suspensió al model d'ordenació territorial i el resultat de l'audiència de 15 dies donada als ajuntaments afectats i als interessats, si estan identificats.

4. Fins que s'aprovi la revisió de l'instrument de planejament general suspès, es dictaran normes complementàries i subsidiàries del planejament, acomplint la tramitació d'aplicació, en el termini màxim de sis mesos a partir de l'acord de suspensió.
5. En cap cas no es podran aprovar definitivament normes complementàries i subsidiàries per a l'ordenació de terrenys afectats per una suspensió del seu planejament, sense un dictamen del Consell Consultiu de les Illes Balears sobre la seva adequació a l'ordenament jurídic.
6. Fins que no hagin transcorregut cinc anys a partir de l'extinció d'una suspensió, total o parcial, no es podrà acordar una nova suspensió que afecti els mateixos àmbits i tengui la mateixa finalitat.
7. Els acords de suspensió es publicaran al *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en un dels diaris de cadascuna de les illes afectades i, a més, es comunicaran a les corporacions locals interessades.

Disposició transitòria setzena

En aquells municipis sense instrument de planejament aprovat definitivament seran d'aplicació les normes urbanístiques següents:

1. En aquests municipis es classificarà com a sòl urbà el que determini la legislació vigent.
2. Concessió de llicències d'edificació i ús del sòl en sòl rústic: mentre no s'aprovi el planejament que legalment correspongui i hi hagi manca de pla territorial insular, la concessió de llicència en sòl rústic es regularà pel que estableix la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears, i les categories de sòl rústic seran les definides als articles 19 i 20 d'aquesta llei; i tendran la consideració de sòl rústic protegit els àmbits definits per la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears. La resta dels terrenys tendran la consideració de sòl rústic comú i els serà d'aplicació el que disposa l'article 25.4 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears.
3. Les normes urbanístiques a sòl urbà seran les següents:
 - a) Zona de nucli antic i intensiva
Formen part d'aquest àmbit les zones de sòl que es pot considerar urbà i que corresponen al nucli original de la població i les seves ampliacions amb una tipologia d'edificació entre mitgeres. Les edificacions que s'hi vulguin construir respectaran les alineacions existents i compliran les determinacions següents:
Parcel·la mínima: 150 m²
Façana mínima: 10 m
Tipus d'ordenació: Alineació vial
Alçada reguladora: La general de la via amb un màxim de 3 plantes i 10 m
Separació de l'alineació oficial: La general de la via

Separació de les mitgeres: 0 m

Profunditat edificable: 12 m per edifici principal i 25 m per edificacions secundàries

Es podrà redactar un estudi de detall que determini la profunditat edificable de la illeta amb una ocupació global del 70%.

Índex d'intensitat d'ús: 1 habitatge/100 m² de parcel·la

b) Zona extensiva

Formen part d'aquestes zones les àrees de sòl que es pot considerar urbà en les quals s'ha adoptat una ordenació aïllada. Les construccions que s'hi vulguin edificar hauran de complir les determinacions següents:

Parcel·la mínima: 400 m²

Façana mínima de parcel·la: 15 m

Tipus d'ordenació: Aïllada

Alçada reguladora: 7 m i 2 plantes

Separació de l'alineació oficial: 5 m

Separació d'altres límits: 3 m

Edificabilitat: 0,5 m²/m²

Superfície màxima edificada/edifici: 600 m²

Ocupació: 30%

4. Condicions d'integració estètica i ambiental: per a ambdues zones, es mantindrà el caràcter tradicional i històric de la zona, respectant les característiques i els valors ambientals del nucli.

No es concedirà llicència d'edificació i ús del sòl als projectes ni a les obres que no respectin aquest caràcter, i tant els projectes d'obra nova com les reformes i accions de rehabilitació hauran d'acomplir les determinacions següents:

a) Façanes:

Els colors, materials i acabats de les façanes hauran de correspondre als de les edificacions tradicionals, tenint en compte sobretot aquests aspectes:

a.1) La composició de la façana procurarà el predomini dels massissos damunt les obertures. El disseny dels baixos comercials quedarà integrat en la composició general de la façana.

a.2) El color de la façana serà de la gamma d'ocres-terra. Es prohibeixen els acabats de maó vist i els murs pantalla.

a.3) Les finestres seran, en general, més altes que amples, i de fusta. Les persianes seran de porticó o llistó.

b) Cobertes:

Les cobertes seran preferentment de teula aràbiga de color ocre.

A la coberta hauran de quedar integrats tots els elements que calgui instal·lar a la part superior de l'edifici de manera que no siguin visibles des de la via pública ni a llarga distància.

- c) Elements sortints:
 Només es permetran els següents:
- c.1) Les volades de coberta, les cornises i altres elements decoratius clàssics i tradicionals.
 - c.2) Els balcons tradicionals oberts i descoberts de 60 cm d'amplària com a màxim, sempre que el carrer tengui més de 8 m d'amplària. Aquests elements s'hauran de separar de les mitgeres un mínim de 60 cm, ocupar com a màxim un 50% de la façana i estar situats a 3,50 m damunt la rasant de la via pública. Les baranes dels balcons seran de ferro. Es prohibeix l'ús de balustrades i d'altres elements prefabricats.
5. Usos permesos
 En ambdues zones els usos permesos seran els següents:
- a) Habitatge.
 - b) Equipament comercial, oficines i despatxos.
 - c) Tallers i indústries artesanals que no provoquin molèsties a la resta d'usos.
 - d) Espais lliures d'ús públic o privat.
 - e) Equipaments públics i privats.
6. Rehabilitació i reforma
 En els edificis existents que no compleixin aquestes normes es podran fer obres de reforma o rehabilitació mentre no es trobin afectats per qualque norma sectorial que els faci estar fora d'ordenació. També s'hi podran fer obres d'ampliació si no ultrapassen l'edificabilitat permesa. Aquestes ampliacions hauran de complir les determinacions d'aquestes normes.
7. Documentació que cal presentar
 Per als edificis que es vulguin reformar, rehabilitar o enderrocar s'haurà d'aportar la informació planimètrica, fotogràfica i descriptiva suficient per poder apreciar les característiques de l'edificació existent, els seus valors arquitectònics i per poder determinar els elements que convé conservar i protegir. La nova construcció, les reformes i les rehabilitacions mantendran tant com sigui possible el caràcter de l'antic edifici i conservaran els elements arquitectònics que el caracteritzaven.
8. Definició dels elements urbanístics
 Alineacions oficials: són les línies que fixen el límit entre les vies o els espais públics i les parcel·les o els solars edificables.
 Alineacions de façanes: són les línies que assenyalen el límit a partir del qual podran o hauran, segons els casos, d'aixecar-se les construccions.
 Rasant: és la línia que defineix el perfil longitudinal del paviment d'un vial o d'un espai lliure públic.

Profunditat edificable: és la distància màxima, presa perpendicularment a l'alineació de façana, que determina el límit interior de l'espai edificable.

Separacions als límits de la parcel·la o del solar: s'amidaran perpendicularment a aquests límits fins als elements sobresortints de l'edifici, incloent els voladissos; s'exclouran aquells ràfecs i cornises de coberta no practicables i de volada inferior a un 1 metre.

Les separacions regiran també per a les edificacions situades per sota del terreny natural o, si pertoca, per sota de la rasant del carrer; igualment regiran per a les piscines i els aljubs.

En els casos d'edificació entre mitgeres, quan l'edificació s'hagi de separar de les vies o de les àrees públiques, la separació s'amidarà fins a l'alineació de façana, excloent els voladissos que l'ordenança autoritzi sobre la zona de separació. Aquests voladissos s'hauran de separar de les mitgeres una distància mínima, en tots els seus punts, igual a la volada i com a mínim se separaran 60 cm.

Superfície d'ocupació de la parcel·la o del solar: és la superfície compresa entre els límits definits per la projecció sobre un pla horitzontal de les línies exteriors de tota l'edificació, inclosa la subterrània.

Totes les volades de l'edificació, exceptuant les volades o ràfecs de coberta de dimensió màxima d'1 metre, es comptabilitzaran com a superfície d'ocupació. A les zones de tipologia d'edificació contínua, amb alineació de façana coincident amb l'alineació oficial, els voladissos sobre l'espai públic no comptaran com a superfície d'ocupació del solar o de la parcel·la.

Edificabilitat d'una parcel·la o d'un solar: és el quocient que resulta de dividir el volum o la superfície edificable màxima per l'àrea de la parcel·la.

Superfície total edificada: és la suma de les superfícies edificades de cada una de les plantes de l'edifici de més de 1,80 m d'alçada, amidades dins els límits definits pels contorns perimetrals de les façanes, tant exteriors com interiors i, si n'és el cas, pels eixos de les parets mitgeres.

Els elements sortints: balcons, terrasses, galeries, porxos i escales que estiguin coberts per uns altres elements, formaran part de la superfície edificada d'acord amb els següents criteris:

- Si estan oberts menys d'un terç del seu perímetre, comptaran íntegrament.
- Si estan oberts més d'un terç del seu perímetre, comptaran un 50 %.

No comptaran, a efectes de càlcul de la superfície edificada, els soterranis i semisoterranis que es destinin a aparcaments o a qualque instal·lació de serveis per a l'edificació, com són: maquinàries, aire condicionat, depòsits de líquids o gasos, cambres de fems, comptadors, centres de transformació, trasters, i usos anàlegs.

Alçada de l'edificació:

Nombre de plantes: es computaran totes les plantes exceptuant els soterranis i el cos sobre la coberta de les caixes d'escala. No es consideraran plantes diferents aquelles que tinguin una diferència de nivell de trespol inferior a 1,5 m incloses dins un mateix volum o ambient habitable. No computaran els espais no habitables (amb una alçada útil inferior a 1,8 m) encara que siguin registrables.

Alçada reguladora a l'edificació segons alineació vial: s'efectuarà des de la rasant de la via pública, enmig de la façana de la parcel·la o solar, fins a la línia d'intersecció de la cara inferior del forjat de coberta amb el plànol de façana.

En el cas que la façana del solar amb la via o amb l'espai públic sigui superior al doble del mínim establert a la normativa, es podrà dividir la façana en mòduls iguals o superiors a la façana mínima i escalonar la construcció. Aquest escalonament serà obligatori quan existeixin diferències d'alçada a la rasant de la via pública superiors a 1 m.

Si el solar fa front a dues o més vies, formant xamfrà o cantonada, que tinguin assignada la mateixa alçada reguladora, aquesta s'amidarà aplicant el sistema anterior amb el conjunt de façanes desplegadas com si fos una sola. Si els carrers tenen assignada una alçada reguladora diferent, es podrà prolongar l'edificació més alta per la façana de l'altre carrer fins al límit de la profunditat edificable.

En els solars que tenen façanes oposades a dos carrers, es prendrà com a alçada reguladora la corresponent a cada carrer i l'edificació situada a la cota més alta podrà arribar fins a la meitat del solar, sense sobrepassar la profunditat edificable.

La cota de la planta baixa podrà situar-se com a màxim a 1 m per damunt del punt de referència de la rasant de la via pública i a 60 cm per davall d'aquesta.

Cap voladís no podrà volar sobre el vial o espai públic a una alçada inferior a 3,50 m per sobre de la rasant de la via pública.

Per damunt de l'alçada reguladora es permetran els elements relacionats més endavant.

Construccions permeses sobre l'alçada reguladora: es permetran les construccions següents:

- El darrer forjat, les cobertes amb punt d'arrancada a la línia definida anteriorment per a l'alçada i pendent inferior al 35 % i les cambres no habitables que permetin la inclinació d'aquestes cobertes fins a una alçada màxima de coronament que no superi en més de 2 m l'alçada reguladora o màxima. També es permetran cambres d'aire en els casos de terrats o cobertes planes, amb una alçada útil màxima de 40 cm.
- Un cos d'acabament final per cada escala d'ús comunitari de l'edifici que pot contenir les caixes d'escala, maquinària

d'ascensors, cambres de depòsits d'aigua i maquinàries d'aire condicionat, amb una dimensió lineal màxima de la planta de 5 m i una alçada màxima de 3,5 m, de forma que tot el cos d'edificació quedi inclòs en el pla de 45° que es recolza a la intersecció del plànol de façana amb la cara inferior del darrer forjat. S'exceptuen d'aquesta possibilitat els edificis d'habitatges unifamiliars.

- Els conductes de xemeneies i ventilacions, l'antena col·lectiva, els parallamps i els arrambadors dels terrats fins a una alçada màxima 1,2 m.
- En els edificis públics representatius i d'interès col·lectiu podran sobresortir de l'alçada establerta les torres, les cúpules, els campanars i d'altres, tal i com és tradicional en aquests tipus d'edificacions.

Adaptació al terreny i moviments de terres: l'edificació, en parcel·les amb pendent molt acusat, s'haurà de situar en les àrees de menys desnivell de tal forma que s'evitin grans anivellaments i terrabuits que tenen un gran impacte paisatgístic, per la qual cosa es prohibeix l'edificació en les parcel·les o en les zones d'aquestes en què el pendent del terreny sigui igual o superior al cent per cent.

Els anivellaments exteriors del terreny per a terrasses o jardí no podran situar-se a més d'1,50 m per damunt i de 2,20 m per davall del terreny natural.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Queden derogades totes les actuacions i disposicions d'igual o inferior rang que contradiguin el que es disposa a la llei present.
2. En particular, queden derogades:
 - a) La Llei 6/1998, de 23 d'octubre, de mesures cautelars fins l'aprovació de les Directrius d'Ordenació Territorial.
 - b) La disposició addicional cinquena de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears.
 - c) El Pla Provincial d'Ordenació de Balears, aprovat el 4 d'abril del 1973.
 - d) L'article 15 de la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Hom autoritza el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions oportunes per a l'aplicació d'aquesta llei.

Disposició final segona

Aquesta llei entrarà en vigor el dia següent al de la seva publicació al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX I⁶³
MATRIU D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC

	Sector Primari			Sector Secundari		Equipaments		Altres			
	Activitats Extensives	Activitats intensives	Activitats complen.	Indústria Transform. Agrària	Indústria General	Sense Construcció	Resta Equipaments	Activitats Extractives	Infraestructures	Habitatge Unifamiliar Aïllat	Protecció i Educació Ambiental
AANP	1	2	2-3	2-3	3	2-3	3	3	2-3	3	2
ANEI	1	2	2	2-3	3	2	3	2-3	2	2-3	1
ARIP	1	2	2	2	3	2	2	2-3	2	2	1
APR	1	2	2	2	3	2	2	2-3	2	2	2
APT	1	2	2	2	3	2	3	2-3	2	3	1
AIA	1	1	2	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1
AT	1	1	2	2	3	2	2	3	2	2	1
SRG	1	1	2	2	2-3	2	2	2-3	2	2	1

⁶³ Annex modificat per la Llei 9/1999, de 6 d'octubre, per la Llei 8/2003, de 25 de novembre i per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, totes esmentades en la nota 1.

CATEGORIES DE SÒL

SRP. Sòl Rústic Protegit

AANP. Àrea Natural d'Espècial Interès d'alt nivell de protecció.

ANEI. Àrea Natural d'Espècial Interès.

ARIP. Àrea Rural d'Interès Paisatgístic.

APR. Àrea de Prevenció de Riscs (1).

APT. Àrea de Protecció Territorial

SRC. Sòl Rústic Comú

AIA. Àrea d'Interès Agrari

AT. Àrea de Transició

SRG. Sòl Rústic de Règim General

REGULACIÓ DELS USOS

1. Admès sense perjudici del compliment de la normativa específica.

2. Condicionat segons estableix el Pla territorial insular.

Transitoriament, les condicions seran les de l'instrument de planejament general vigent o les de la declaració d'interès general (2).

2-3. Prohibit amb les excepcions que estableix el Pla territorial insular (3).

Transitoriament, les excepcions seran les de l'instrument de planejament general vigent o les de la declaració d'interès general (2).

3. Prohibit.

NORMES ESPECÍFIQUES

(1) Els usos ubicats dins les àrees de prevenció de riscos només podran autoritzar-se amb l'informe previ de l'Administració competent en matèria de medi ambient.

Sense perjudici del que estableix el paràgraf anterior, en les àrees de prevenció de risc d'incendis, quan es destinin a usos o activitats que suposin habitatges i incorporin mesures de seguretat vial per garantir l'accés de persones i vehicles, dipòsits d'aigua per a una primera situació d'emergència així com també actuacions a la vegetació en un radi de 30 metres al voltant de les edificacions per reduir la càrrega de combustible, se'ls aplicarà el règim d'usos prevists a la categoria de sòl que es correspondria en absència d'aquest risc d'incendi.

A efectes de l'autorització de nous habitatges a sòl rústic dins APR, la parcel·la mínima serà la corresponent a la qualificació del sòl rústic subjacent, i si no fos coneguda, la corresponent al sòl rústic confrontant. Si fossin vàries les qualificacions de sòls rústics confrontants, s'aplicarà la més restrictiva.

- (2) A l'efecte de l'aplicació transitòria d'aquesta Matriu, pel que fa al sector primari, s'entenen inclosos els usos a què es refereix la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, encara que no estiguin prevists en els instruments de planejament general.
- (3) L'ús d'habitatge unifamiliar aïllat dins d'ANEI només podrà permetre's a les illes d'Eivissa i Formentera.

DEFINICIÓ DE LES ACTIVITATS REGULADES A LA MATRIU D'ORDENACIÓ DEL SÒL RÚSTIC

A. PROTECCIÓ I EDUCACIÓ AMBIENTAL

Són les activitats pròpies de la protecció i l'educació ambiental. Comprèn les instal·lacions necessàries per dur-les a terme: habilitació de camins i accessos, instal·lacions d'observació, centres d'interpretació, aules de la natura, granges escola, passos sobre rierols o torrents, miradors i similars.

B. ACTIVITATS DEL SECTOR PRIMARI

1. Activitats de caràcter extensiu

Són les pròpies de les explotacions agràries, ramaderes i forestals, i d'altres com l'apicultura i similars, caracteritzades pel seu caràcter extensiu, siguin de secà o de regadiu. Estaran destinades a preparar la terra per a l'obtenció dels conreus agrícoles, de les pastures i farratges o dels forestals i l'activitat cinegètica a vedats no intensius. Inclouen les construccions necessàries per desenvolupar les diferents tasques lligades a l'explotació. Aquestes hauran d'incorporar els criteris d'integració ambiental i paisatgístic d'aquestes Directrius d'Ordenació Territorial.

2. Activitats de caràcter intensiu

Aquestes activitats són les mateixes que les de l'apartat anterior, però diferenciades pel seu caràcter intensiu, segons els criteris establerts per l'organisme corresponent, així com també la piscicultura.

Inclouen les construccions i instal·lacions pròpies d'aquestes activitats, com són els hivernacles, les infraestructures de reg, les granges i magatzems de certes dimensions, les instal·lacions lligades a explotacions piscícoles intensives, i d'altres similars.

3. Activitats complementàries

Seràn considerades com a tals l'agroturisme, el turisme rural, les granges cinegètiques, els albergs, les cases de colònies, els refugis i d'altres instal·lacions destinades a l'estada i allotjament de grups i, en general, les

§29

ofertes complementàries compatibles amb els objectius de conservació i protecció del sòl rústic.

En qualsevol cas s'entendran compreses dins aquest apartat les activitats complementàries a què es refereix la Llei 19/1995, de 4 de juliol, de modernització de les explotacions agràries, que vincularà els instruments de planejament general als efectes de l'aplicació transitòria de la Matriu d'Ordenació del Sòl Rústic.

4. Activitats extractives

Són activitats encaminades a l'extracció dels recursos minerals en explotacions a cel obert o al subsòl o les auxiliars destinades a les anteriors. S'hi inclouen les edificacions i instal·lacions destinades a l'extracció i primer tractament dels recursos geològics situats a la mateixa zona.

C. ACTIVITATS DEL SECTOR SECUNDARI

1. Indústria de transformació agrària

Són les activitats destinades a emmagatzemament, destriament, classificació, manipulació o primer tractament industrial dels productes agraris i al seu envasat per tal de comercialitzar-los i distribuir-los al mercat corresponent.

S'hi inclouen les construccions i infraestructures que necessàriament s'hagin d'ubicar dins aquest tipus de sòl per al desenvolupament d'aquestes activitats, sempre adequant-se a les condicions d'integració establertes en aquestes Directrius d'Ordenació Territorial.

Se n'exclouen les edificacions noves i el tractament de productes que no siguin de la producció de la mateixa explotació a les àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció.

2. Indústria en general

Són les activitats destinades a l'obtenció, la transformació o el transport de productes a partir de les matèries primeres.

S'hi inclouen les construccions i infraestructures que necessàriament s'hagin d'ubicar dins aquest tipus de sòl per al desenvolupament d'aquestes activitats, sempre adequant-se a les condicions d'integració establertes en aquestes Directrius d'Ordenació Territorial.

D. EQUIPAMENTS

1. Equipaments sense construcció

Es refereix a equipaments situats a terrenys no afectes a explotacions agràries, els quals es defineixen a l'apartat B.3.

Consisteix en l'adaptació d'un espai, sense implicar transformació de les seves característiques inicials, per a activitats d'oci i esplai de distint tipus, de caràcter concentrat o no, com són: àrees recreatives, embarcadors, varadors, ancoratges, activitats de temporada lligades a la platja.

S'hi inclouran les instal·lacions de taules, bancs, barbacoes, fonts, serveis sanitaris desmuntables i socorrisme, jocs de nins, papereres, aparcaments i la xarxa viària interna destinada a feines de manteniment, serveis i vigilància, així com les derivades de les concessions de temporada en el litoral.

2. Resta d'equipaments

Consisteix en la transformació de les característiques d'un espai per tal de permetre la realització d'una activitat, o per a instal·lacions i construccions de nova planta destinades a les activitats d'oci, recreatives, científiques, culturals, comercials i d'emmagatzemament, educacionals, socioassistencials, i al turisme de certa dimensió que, per les seves característiques, necessàriament s'han de situar a sòl rústic.

S'hi inclouen, a manera d'exemple, els camps de golf i la seva oferta complementària segons la seva legislació específica, càmtings, parcs zoològics o circuits esportius.

E. INFRAESTRUCTURES

Són un conjunt ampli d'instal·lacions superficials, subterrànies o aèries, de caràcter local o supramunicipal amb alternatives de localització restringides, necessàries per a la creació i el funcionament d'una organització qualsevol.

1. Petites infraestructures: torres, antenes i estacions de telecomunicacions, de navegació i d'altres instal·lacions de comunicació d'impacte semblant, així com també infraestructures hidràuliques, energètiques i de tractament de residus, de superfície no superior a 200 m².

2. Vies de transport: inclouen autopistes, autovies, carreteres, ferrocarrils i les seves instal·lacions complementàries.

3. Conduccions i esteses: són el conjunt de xarxes de transport o distribució d'energia elèctrica, aigua, telecomunicacions, sanejament i similars, i altres línies d'estesa aèria o enterrada, junt amb els suports i les instal·lacions complementàries a la xarxa.

4. Ports i ports esportius: s'hi inclouen les instal·lacions destinades a l'atracada d'embarcacions per al transport de passatgers i mercaderies i les instal·lacions necessàries per a la càrrega i descàrrega, emmagatzemament i tractament de mercaderies, àrees de reparació i moviment i totes les altres superfícies, construccions, emplaçaments i serveis associats a aquest tipus d'infraestructures, així com els ports esportius, d'esplai i de pesca, i les seves superfícies annexes.

5. Grans instal·lacions tècniques de serveis de caràcter no lineal, com grans superfícies d'estacionament de vehicles a l'aire lliure, infraestructures

§29

hidràuliques, energètiques i de tractament de residus, de superfície superior a 200 m², aeroports i qualsevol altra instal·lació d'interès general o d'impacte semblant sobre el medi físic.

F. HABITATGE UNIFAMILIAR AÏLLAT

Es tracta de la construcció d'edificis unifamiliars destinats a habitatge de nova planta en el sòl rústic, vinculats o no a l'explotació agrària.⁶⁴

ANNEX II REPRESENTACIÓ GRÀFICA DE LES DETERMINACIONS REGULADES A L'ARTICLE 19 I A LA DISPOSICIO ADDITIONAL DOTZENA D'AQUESTA LLEI

1. Representació de les arestes exteriors de l'explanació per amidar l'àrea de protecció territorial (APT) de les carreteres, definida a l'article 19.1.e).2 d'aquesta llei.

2. Representació de l'àrea de protecció territorial (APT) costanera de les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa, definida a l'article 19.1.e).1 d'aquesta llei.

3. Representació de l'àrea de protecció territorial (APT) costanera de l'illa de Formentera, definida a l'article 19.1.e).1 d'aquesta llei.

4. Representació de la prevalència de l'excepció sobre l'àrea de protecció territorial (APT) costanera definida a l'article 19.3 d'aquesta llei.

5. Representació del canvi de classificació del sòl urbanitzable o apte per a la urbanització a sòl rústic, amb la categoria que pertoqui, definit a la disposició addicional dotzena de la llei present: situació anterior a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

6. Representació del canvi de classificació del sòl urbanitzable o apte per a la urbanització a sòl rústic, amb la categoria que pertoqui, definit a la disposició addicional dotzena de la llei present: aplicació d'aquesta llei.

(...)

⁶⁴ Vid. art. 25 de la Llei 6/1997, esmentada en la nota 41.

§30

LLEI 14/2000, DE 21 DE DESEMBRE, D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

(BOIB núm. 157 Ext., de 27 de desembre de 2000;
BOE núm. 17, de 19 de gener de 2001;
correccions d'errades BOIB núm. 24, de 23 de febrer de 2002 i
BOE núm. 79, de 2 d'abril de 2002)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS²

La preocupació per aconseguir un desenvolupament sostenible que procuri el benestar de la població i la preservació dels recursos naturals ja era present a l'any 1987, quan el Parlament de les Illes Balears va aprovar la llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears, que preveia l'establiment d'una sèrie d'instruments encaminats, com diu l'exposició de motius, a la «la realització d'una política territorial realment coordinada i integrada», per donar compliment als objectius que estableix la Carta europea de l'ordenació del territori i que aquella llei ja recollia.

¹ Aquesta llei ha estat modificada per les lleis següents: llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre); llei 11/2006, de 14 de setembre (§32), i llei 4/2010, de 16 de juny, de mesures urgents per a l'impuls de la inversió a les Illes Balears (BOIB núm. 94, de 22 de juny).

² Quant al marc normatiu de l'urbanisme, la CE (art. 148.1.3a) atribueix la competència a les comunitats autònomes, sense perjudici de les competències anomenades horitzontals de l'Estat (art. 149.1.1a,4a,8a,13a,18a,23a). S'han de tenir en compte les STC 61/1997 i 164/2001, atès que aquestes fixen la delimitació competencial entre Estat i comunitats autònomes. En aquest context és important l'RDLEG 2/2008, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la llei de sòl (BOE núm. 154, de 26 de juny), en el qual es regulen les condicions bàsiques que garanteixen la igualtat en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals relacionats amb el sòl a tot el territori estatal. Així mateix, s'estableixen les bases econòmiques i mediambientals del seu règim jurídic, la seva valoració i la responsabilitat patrimonial de les administracions públiques en la matèria.

Pel que fa a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'han assumit les competències en aquesta matèria en els art. 30, núm. 3, 4 i 46 EAIB (§1). Quant al marc normatiu autonòmic, cal esmentar, entre altres, les disposicions següents: llei 8/1988, d'1 de juliol, sobre edificis i instal·lacions fora d'ordenació (BOCAIB núm. 77, de 28 de juny); llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística (BOCAIB núm. 141, de 17 de novembre); llei 1/1994, de 23 març, sobre condicions per a la reconstrucció en sòl no urbanitzable d'edificis i instal·lacions afectats per obres públiques o declarades d'utilitat pública i executades pel sistema d'expropiació forçosa (BOCAIB núm. 47, de 19 d'abril); llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears (BOCAIB núm. 88, de 15 de juliol); llei 8/2003, de 25 de novembre, de mesures urgents en matèria d'ordenació territorial i urbanisme a les Illes Balears (BOIB núm. 168, de 4 de desembre); llei 4/2008, de 14 de maig, de mesures urgents per a un desenvolupament territorial sostenible a les Illes Balears (BOIB núm. 68, de 17 de maig), i la llei 5/2008, de 14 de maig, d'actuacions urgents destinades a l'obtenció de sòl rústic per a habitatges de protecció pública (BOIB núm. 68, de 17 de maig).

Finalment, cal esmentar que, en el nou marc establert per l'art. 70, núm. 1 EAIB (§1), són competències pròpies dels consells insulars les referides a urbanisme i habitabilitat, així com les d'ordenació del territori, incloent-hi el litoral, en virtut de l'art. 70, núm. 13 EAIB (§1).

§30

La Llei 8/1987, fixava com a instrument marc unes directrius d'ordenació territorial que, aprovades pel Parlament mateix, havien de determinar els eixos bàsics que, tot seguit, desplegarien els plans territorials corresponents. Aquests plans podien ser aprovats pel Govern o pels consells insulars, segons allò que preveien al respecte les directrius mateixes.

Malgrat tot, l'aprovació de les directrius d'ordenació territorial es va retardar molt més enllà dels terminis que fixava la llei mateixa i no va tenir lloc fins a l'any 1999 amb la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries.³ Aquestes directrius optaren per l'enfortiment del paper del Govern de les Illes Balears, al qual atorgaven la competència d'aprovació de tots els plans territorials.

A les Illes Balears, l'ordenació del territori és una qüestió objecte de discussió i de preocupació dels poders públics i dels ciutadans en general.⁴ La intensa activitat econòmica i social que es desenvolupa sobre el fràgil i limitat territori de les nostres illes fa necessari que totes les administracions públiques hi hagin d'intervenir d'una manera decisiva. Així doncs, pertoca a l'Administració intentar obtenir el màxim benestar de la població i compatibilitzar-lo amb la preservació dels valors mediambientals que, en el nostre cas, són també un recurs econòmic fonamental.

La configuració de l'arxipèlag facilita que cada una de les illes dugui a terme l'ordenació del seu territori de manera autònoma a través de les institucions pròpies, i que el Govern de les Illes Balears esdevingui garant dels aspectes de l'ordenació que transcendeixin l'àmbit insular. En aquest sentit, la nova legislació d'ordenació territorial ha de fixar el marc adequat per a la transferència de competències als consells insulars en aquesta matèria i ha de dissenyar, en els aspectes bàsics, els fonaments d'una política territorial coordinada i integradora.⁵

El contingut que han de tenir les directrius d'ordenació territorial, o la revisió o modificació que se'n faci, és, en aquesta llei, més taxat i reduït, sense perdre la seva vocació d'instrument regulador del desenvolupament econòmic amb incidència sobre el territori del conjunt de totes les illes.

Evidentment, això significa donar un paper més rellevant als plans territorials insulars, els quals, com a substituïts dels plans territorials parcials de la Llei del 1987, tenen la consideració d'instrument clau en l'ordenació del territori i desenvolupen aspectes fonamentals com l'atribució de sostres de creixement per a cada ús i àrea, la protecció del medi ambient, la ubicació

³ Vid. Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

⁴ Vid. art. 23, 30, núm. 3 i 70, núm. 13 EAIB (§1). Vid. nota següent.

⁵ Vid. Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori (BOIB núm. 32, de 15 de març).

dels equipaments d'interès supramunicipal, etc., per tal d'establir l'estructura orgànica de cada illa.

El desenvolupament de les directrius d'ordenació territorial es realitzarà sobretot pels plans territorials insulars, que són la peça clau de la política territorial de les Illes Balears. D'àmbit insular, els correspondrà l'ordenació de tot allò que, transcendent l'àmbit municipal, es refereixi als assentaments humans, a les activitats i usos a realitzar sobre el territori, a la creació de serveis comuns per als municipis així com a aquelles mesures destinades a una millora de la qualitat de vida i a la protecció del medi natural.

L'ordenació precisa de determinades infraestructures, equipaments, serveis i activitats d'explotació de recursos, per la seva banda, es realitzarà pels plans directors sectorials, els quals, en coherència amb l'anterior, es formularan coordinadament amb els plans territorials insulars. La competència per a la seva elaboració i aprovació correspondrà al Govern de les Illes Balears o als consells insulars segons les previsions de les directrius d'ordenació territorial i de les lleis atributives de competències.

Desapareixen de la nova llei els plans d'ordenació del medi natural, la funció dels quals pot ser perfectament exercida pels plans especials regulats a la legislació urbanística, sense perjudici de les figures d'ordenació dels recursos naturals previstes a la legislació sectorial vigent.

Així mateix, es reforcen els mecanismes de coordinació i cooperació entre les distintes administracions competents modificant, a aquest efecte, la composició i funcions de la Comissió de Coordinació de Política Territorial on es troben representats, amb una composició paritària, tan el Govern com cada un dels consells insulars.

Finalment, i en conseqüència amb el tractament que l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears atorga a l'illa de Formentera i a la seva singularitat geogràfica, la llei preveu un major protagonisme d'aquest municipi en el desenvolupament del pla territorial insular que correspon aprovar al Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objectius de l'ordenació territorial

En el marc d'aquesta llei, l'ordenació territorial a les Illes Balears té com a objectius fonamentals:

- a) Millorar la qualitat de vida dels ciutadans.
- b) Disposar d'una estructura espacial adequada que permeti aconseguir un desenvolupament socioeconòmic compatible amb la utilització racional dels recursos naturals.
- c) Garantir la protecció i la millora del medi ambient.

Article 2. Principis d'actuació de les administracions públiques

Principalment per mitjà dels instruments d'ordenació territorial regulats en aquesta llei, les administracions competents han de:

- a) Regular les dimensions físiques dels assentaments, incloent-hi els vinculats als sectors productius secundari i terciari.
- b) Ordenar la distribució espacial de les instal·lacions productives pròpies dels sectors primari i secundari, mitjançant la utilització de procediments de foment o de dissuasió en relació amb les existents o les futures.
- c) Fixar els nuclis de població que, per les seves característiques i possibilitats, hagin de ser impulsors del desenvolupament socioeconòmic d'una zona.
- d) Definir les àrees territorials que, per la seva idoneïtat actual o potencial per a l'explotació agrícola, forestal o ramadera, o per la riquesa paisatgística o ecològica, hagin de ser objecte d'especial protecció.
- e) Ordenar les infraestructures, les instal·lacions, els equipaments i els serveis, i definir-ne els criteris de disseny, les característiques funcionals i la localització, de manera que s'aconsegueixi una configuració racional d'aquests elements estructurants a les diferents illes.
- f) Establir un sistema de coordinació de les diferents polítiques sectorials dels diversos òrgans de l'administració, de manera que se n'asseguri la integració en una visió de conjunt dels problemes territorials.
- g) Promoure la participació de la societat en el procés d'ordenació territorial i formalitzar-la, a fi d'aconseguir que aquest procés respongui a les aspiracions i a les necessitats de la població.

Article 3. Els instruments d'ordenació territorial

1. Per al desenvolupament de les polítiques territorials a les Illes Balears es regulen els instruments d'ordenació següents:

- a) Les directrius d'ordenació territorial.⁶
- b) Els plans territorials insulars.
- c) Els plans directors sectorials.

2. Una vegada aprovats i publicats oficialment, els plans territorials insulars i els plans directors sectorials formaran part de l'ordenament jurídic com a disposicions reglamentàries. Per fer-ne l'elaboració, se seguirà el procediment establert en aquesta llei.

⁶ Vid. Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

Article 4. La Comissió de Coordinació de Política Territorial

1. Correspon a la Comissió de Coordinació de Política Territorial vetllar per la coordinació necessària de les actuacions territorials de les distintes administracions públiques.

2. Són funcions de la comissió:

- a) Participar en els procediments d'elaboració dels instruments d'ordenació territorial mitjançant l'emissió d'informes.
- b) Emetre informe, amb caràcter preceptiu, en relació als avantprojectes de disposicions reglamentàries que hagin de dictar-se en execució d'aquesta llei.
- c) Formular recomanacions i propostes als òrgans competents en la matèria objecte d'aquesta llei.
- d) Facilitar la col·laboració entre les administracions competents i, especialment, l'intercanvi d'informació tècnica.
- e) Promoure l'elaboració d'estudis.
- f) Qualsevol altra de determinada per la llei.

3. Formen la comissió:

- a) Sis membres en representació del Govern de les Illes Balears.
- b) Dos membres en representació del Consell Insular de Mallorca.
- c) Dos membres en representació del Consell Insular de Menorca.
- d) Dos membres en representació del Consell Insular d'Eivissa i Formentera.

4. El Govern de les Illes Balears en regularà per decret l'organització i el funcionament.⁷

TÍTOL II ELS INSTRUMENTS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL

CAPÍTOL I LES DIRECTRIUS D'ORDENACIÓ TERRITORIAL⁸

Article 5. Naturalesa

Les directrius d'ordenació territorial constitueixen l'instrument superior i bàsic de l'ordenació territorial de les Illes Balears.

⁷ Vid. Decret 13/2001, de 2 de febrer, d'organització i funcionament de la Comissió de Coordinació de Política Territorial (*BOIB núm. 18, de 10 de febrer*), modificat pel Decret 74/2001, de 25 de maig (*BOIB núm. 67, de 5 de juny*) i pel Decret 159/2003, de 29 d'agost (*BOIB núm. 124, de 4 de setembre*).

⁸ Vid. Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

Article 6. Contingut

1. Les directrius d'ordenació territorial formulen els principis que han de guiar les actuacions públiques i privades sobre el territori i, específicament, fixen les pautes i les regles generals adreçades a:

- a) La determinació dels límits i dels sostres màxims de creixement dels diversos usos del sòl i dels límits de la seva materialització.
- b) L'establiment de prescripcions per al desenvolupament econòmic que incideixi en el territori.
- c) La protecció del medi ambient i l'ús sostenible dels recursos naturals.
- d) La fixació dels criteris que s'han d'observar en la redacció dels plans directors sectorials que s'hi prevegin.
- e) La localització i l'execució d'infraestructures i d'equipaments.

2. Aquest instrument ha de contenir els documents escrits i gràfics que siguin necessaris per formular amb precisió el diagnòstic dels problemes existents en relació als assentaments urbans i productius, al medi físic, als recursos naturals i a les pautes de desenvolupament previsibles.

Article 7. Procediment d'elaboració

1. El procediment d'elaboració de les directrius d'ordenació territorial s'ha d'ajustar a la tramitació següent:

- a) La conselleria competent en matèria d'ordenació del territori ha d'iniciar el procediment mitjançant la redacció d'una proposta, que ha de ser elaborada amb la col·laboració dels consells insulars i que ha de contenir la documentació escrita i gràfica que justifiqui els criteris generals adoptats.
- b) La proposta s'ha de sotmetre a informació pública per un període no inferior a dos mesos, mitjançant la publicació dels anuncis corresponents en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i, com a mínim, en un dels diaris de major circulació de cada una de les illes.
- c) En un termini igual, la proposta s'ha de sotmetre a informe de l'administració general de l'Estat, dels consells insulars i dels ajuntaments de les Illes Balears, així com de la resta de conselleries de l'administració de la comunitat autònoma.
- d) A la vista dels resultats dels tràmits a què fan referència les lletres b) i c) d'aquest article, es procedirà a la redacció definitiva de la proposta de directrius d'ordenació territorial. Es duran a terme novament els tràmits d'informació pública i de consulta a les administracions afectades, amb un termini mínim d'un mes, quan la nova redacció alteri substancialment el contingut del text inicial.
- e) En haver acabat la tramitació anterior, la conselleria competent ha d'elaborar una proposta d'avantprojecte de llei que haurà d'incorporar el resultat dels tràmits precedents i que s'haurà de sotmetre a informe de la Comissió de Coordinació de Política Territorial per un termini màxim de dos mesos. Emès l'informe, l'avantprojecte es trametrà al Consell de Govern per a l'aprovació com a projecte de llei.

f) Correspon al Parlament debatre i, si n'és el cas, aprovar el projecte de llei de directrius d'ordenació territorial.

2. Per a la revisió de les directrius d'ordenació territorial, s'ha de seguir el mateix procediment que per elaborar-les. No obstant el que preveu el punt anterior, quan el Govern pretengui modificar aquest instrument sense reconsiderar el model territorial en la seva globalitat, el termini previst per a informació pública i emissió d'informes, previst a l'article anterior, podrà ser reduït a la meitat. En aquests casos, només han de ser consultades les administracions públiques afectades per la modificació.

CAPÍTOL II ELS PLANS TERRITORIALS INSULARS⁹

Article 8. Naturalesa

1. Els plans territorials insulars, en desenvolupament de les directrius d'ordenació territorial, són els instruments generals d'ordenació del territori de les illes de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera.

2. Correspon al consell insular respectiu l'elaboració, l'aprovació, la revisió i la modificació d'aquests instruments.

Article 9. Contingut

Els plans territorials insulars han de contenir les determinacions d'àmbit supramunicipal següents:

- a) Diagnòstic territorial de l'àrea, en especial en allò que es refereix a ús dels recursos naturals, població, planejament urbanístic vigent i situació socioeconòmica.
- b) Estudi de les possibilitats de desenvolupament socioeconòmic de les distintes àrees amb característiques homogènies, amb determinació d'objectius.
- c) Establiment de sostres màxims de creixement per a cada ús i distribució espacial.
- d) Assenyalament dels espais naturals o de les àrees de protecció de construccions o de llocs d'interès historicoartístic amb indicació de les mesures protectores que s'hagin d'adoptar.
- e) Definició dels sòls d'ús agrícola o forestal d'especial interès.
- f) Fixació dels criteris específics per a la redacció dels plans directors sectorials que correspongui aprovar als consells insulars.

⁹ Els plans territorials insulars actualment vigents a les Illes Balears s'han aprovat mitjançant l'Acord del Ple del Consell Insular de Mallorca de 13 de desembre de 2004 (*BOIB núm. 188 Ext., de 31 de desembre*); l'Acord del Ple del Consell Insular de Menorca de 25 d'abril de 2003 (*BOIB núm. 69 Ext., de 16 de maig*), i l'Acord del Ple del Consell Insular d'Eivissa i Formentera de 21 de març de 2005 (*BOIB núm. 50, de 31 de març*).

- g) Ubicació dels equipaments d'interès supramunicipal.
- h) Ubicació i característiques de les grans infraestructures, amb especial atenció a les que s'hagin de crear o modificar per potenciar el desenvolupament socioeconòmic.
- i) Indicació dels serveis que s'hagin de crear o que es puguin crear per a utilització comuna dels municipis.
- j) L'establiment de criteris per a l'ordenació de terrenys confrontants de diferents municipis.
- k) Mesures de suport encaminades a incentivar actuacions que afavoreixin la consecució dels objectius fixats a les directrius d'ordenació territorial i al mateix pla.
- l) Criteris bàsics relatius a l'ús sostenible dels recursos naturals.

Article 10. Procediment d'elaboració

1. Per a la tramitació dels plans territorials insulars s'ha de seguir el procediment següent:

- a) El procediment l'ha d'iniciar l'òrgan que sigui competent, d'acord amb el reglament orgànic de cada consell insular.
- b) L'aprovació inicial correspon al ple del consell insular, el qual pot formular un avanç previ a aquesta aprovació, que s'ha de sotmetre a un període de consulta i informació pública no inferior a un mes. Simultàniament a l'acord d'aprovació inicial, s'acordarà la suspensió de l'atorgament d'aquelles llicències i autoritzacions que, tot i complir les determinacions legals vigents, es consideri que impedeixin o dificultin la viabilitat del futur pla. Així mateix es podrà acordar també la suspensió de l'aprovació d'aquells instruments de planejament urbanístic que es consideri que impedeixin o dificultin la viabilitat del futur pla, excepte quan dins la seva tramitació hagi finalitzat el període d'informació pública.

L'acord de suspensió a què es refereix el paràgraf anterior haurà d'incorporar un informe favorable de la Comissió de Coordinació de Política Territorial sobre l'abast i els efectes de la suspensió i la seva adequació al model territorial fixat a les Directrius d'Ordenació Territorial. L'informe haurà de ser emès en el termini màxim d'un mes. Transcorregut aquest termini, aquest informe s'entendrà favorable.

La suspensió prevista als paràgrafs precedents regirà fins a l'aprovació definitiva del pla territorial insular o, en tot cas, per un període màxim de dos anys. En qualsevol cas, es podran concedir aquelles llicències i autoritzacions que, a més de complir amb les determinacions legals vigents, compleixin també amb les establertes en el pla.

- c) Acordada l'aprovació inicial, el pla s'ha de sotmetre a informació pública per un període mínim de dos mesos, mitjançant la publicació dels anuncis corresponents en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i, com a mínim, en un dels diaris de major circulació de l'illa.

- d) En un termini igual, s'ha de sol·licitar informe, en relació a l'àmbit de les competències respectives, al Govern de les Illes Balears, a tots els ajuntaments de l'illa afectada i a la Delegació del Govern a la comunitat autònoma. També poden ser consultats els organismes i les entitats de caràcter supramunicipal el parer dels quals es consideri rellevant.
- e) Quan s'observin discrepàncies substancials entre el contingut del pla i les objeccions formulades per les administracions públiques, s'obrirà un període de consulta entre aquestes administracions per resoldre les diferències manifestades.
- f) Finalitzada la consulta, es pot disposar d'un nou període d'informació i de consulta de la mateixa durada que l'anterior si, com a conseqüència de les al·legacions i dels informes rebuts, o per acord propi, s'han introduït modificacions substancials respecte a la redacció inicial.

L'acord en el qual es disposi el nou període d'informació pública haurà de revisar l'abast i els efectes de la suspensió a la que es refereix la lletra b), havent d'incorporar a tal efecte un nou informe favorable de la Comissió de Coordinació de Política Territorial.

- g) Una vegada redactat el text definitiu del pla, el ple del consell insular, amb l'informe previ de la Comissió de Coordinació de Política Territorial, n'ha de fer l'aprovació. L'informe haurà de ser emès en un termini màxim d'un mes.

2. Per a la revisió dels plans territorials insulars s'ha de seguir el mateix procediment que per elaborar-los. Sense perjudici del que es disposa al paràgraf anterior, quan siguin modificacions que no signifiquin reconsiderar l'instrument d'ordenació en la seva globalitat, els terminis d'informació pública i emissió d'informes es poden reduir a un mes. En aquests casos, només hauran de ser consultades les administracions públiques afectades.

CAPÍTOL III ELS PLANS DIRECTORS SECTORIALS

Article 11. Naturalesa i classes

1. Els plans directors sectorials són els instruments d'ordenació específica que tenen per objecte regular, en àmbits materials determinats, el planejament, la projecció, l'execució i la gestió dels sistemes generals d'infraestructures, d'equipaments, de serveis i d'activitats d'explotació de recursos.

2. Els plans directors sectorials han de ser elaborats i aprovats pels consells insulars quan així ho prevegin les lleis d'atribució de competències. D'acord amb el pla territorial insular corresponent, han d'ordenar algun dels elements esmentats a l'apartat anterior en l'àmbit territorial respectiu.

3. En els altres casos, l'elaboració i l'aprovació dels plans directors sectorials, en desplaçament de les directrius d'ordenació territorial, corresponen al Govern de les Illes Balears. Aquests plans tenen àmbit insular o suprainsular.¹⁰

Article 12. Contingut

Els instruments regulats en aquest capítol s'han d'ajustar a les determinacions de les directrius d'ordenació territorial i han de contenir els documents escrits i gràfics necessaris per reflectir com a mínim els continguts següents:

- a) Definició dels objectius que es persegueixen amb el pla.
- b) Anàlisi dels aspectes sectorials a què es refereix el pla i formulació d'un diagnòstic d'eficàcia en relació amb el sistema general d'assentaments humans, amb l'activitat econòmica i amb el medi ambient i recursos naturals.
- c) Articulació amb els plans territorials insulars i amb el planejament municipal existent, amb determinació expressa de les vinculacions que es creïn.
- d) Justificació i definició de l'esquema general de les infraestructures, les obres, les instal·lacions i els serveis que es prevegin, tenint en compte la incidència ambiental.
- e) Fixació de les característiques tècniques generals que s'han d'aplicar, degudament classificades, si pertoca, en arribar a la fase de projecte d'obra.
- f) Relació i localització de les obres i actuacions integrades en el pla.
- g) Estudi economicofinançer que valori les obres i les actuacions i estableixi els recursos directes i indirectes amb els quals es pretenen finançar.
- h) Fixació dels sistemes d'execució, les prioritats i la programació de les actuacions.
- i) Mesures de suport encaminades a promoure les actuacions que afavoreixin la consecució dels objectius assenyalats.
- j) Mesures encaminades a minimitzar l'impacte de les infraestructures sobre el medi i a aconseguir un ús sostenible dels recursos naturals.

¹⁰ Els plans directors sectorials aprovats a les Illes Balears d'àmbit suprainsular són: PDS del transport, aprovat pel Decret 41/2006 de 28 d'abril (*BOIB núm. 66, de 6 de maig*); PDS de telecomunicacions, aprovat pel Decret 22/2006, de 10 de març (*BOIB núm. 39, de 18 de març*); PDS energètic, aprovat pel Decret 96/2005, de 23 de setembre (*BOIB núm. 143, de 27 de setembre*); PDS de carreteres, aprovat pel Decret 87/1998, de 16 d'octubre modificat pel Decret 59/2001, de 20 d'abril (*BOIB núm. 52, d'1 de maig*), i PDS de pedreres, aprovat pel Decret 77/1997, d'11 de juny (*BOCAIB núm. 82, d'1 de juliol*).

Pel que fa als plans directors sectorials aprovats a les Illes Balears d'àmbit insular cal esmentar els aprovats en relació amb els residus a l'illa de Mallorca mitjançant Decret 21/2000, de 18 de febrer (*BOCAIB núm. 25, de 26 de febrer*; correcció d'errades *BOIB núm. 105, de 31 d'agost de 2002*); a l'illa de Menorca, mitjançant Decret 76/1991, de 24 de juliol, modificat pel Decret 4/1993, de 28 de gener (*BOCAIB núm. 19, de 13 de febrer*), i a les illes d'Eivissa i Formentera mitjançant Decret 46/2001, de 30 de març (*BOIB núm. 45, de 14 d'abril*; correccions d'errades *BOIB núm. 111, de 15 de setembre* i *BOIB núm. 105, de 31 d'agost de 2002*).

Article 13. Procediment d'elaboració

1. Per a la tramitació dels plans directors sectorials elaborats per un consell insular s'ha de seguir el procediment següent:

- a) El procediment s'ha d'iniciar per l'òrgan competent d'acord amb el reglament orgànic de cada consell insular.
- b) L'aprovació inicial correspon al ple del consell insular.
- c) Acordada l'aprovació inicial, el pla s'ha de sotmetre a informació pública i a consulta de les administracions interessades, en els mateixos termes prevists per a la tramitació dels plans territorials insulars.
- d) Una vegada redactat el text definitiu del pla, aquest serà aprovat pel ple del consell insular, amb l'informe previ de la Comissió de Coordinació de Política Territorial.

2. Per a la tramitació dels plans directors sectorials elaborats pel Govern de les Illes Balears s'ha de seguir el procediment següent:

- a) La iniciació del procediment correspon a la conselleria competent en la matèria objecte d'ordenació.
- b) L'aprovació inicial correspon a la conselleria competent en la matèria objecte del pla.
- c) Acordada l'aprovació inicial, el pla s'ha de sotmetre a informació pública i a consulta de les administracions interessades, en els mateixos termes prevists per a la tramitació dels plans territorials insulars.
- d) El text definitiu del pla ha de ser elevat, per la conselleria competent, amb l'informe previ de la Comissió de Coordinació de Política Territorial, al Consell de Govern perquè l'aprovi per decret.

3. Per a la revisió i la modificació dels plans directors sectorials, hi és d'aplicació el que preveu el punt 2 de l'article 10.

4. Simultàniament als acords d'aprovació inicial prevists en aquest article s'acordarà la suspensió de l'atorgament de llicències i autoritzacions així com la de la tramitació i aprovació d'instruments de planejament urbanístic en els mateixos termes prevists per a la tramitació dels plans territorials insulars.

5. Els informes de la Comissió de Coordinació de Política Territorial a què fa referència aquest article hauran de ser emesos en el termini màxim d'un mes.

Article 13 bis. Integració ambiental dels instruments d'ordenació territorial

Els instruments d'ordenació territorial regulats en aquesta llei hauran d'integrar el component mediambiental en el seu procediment de preparació, elaboració, tramitació, aprovació i seguiment del pla, en els termes que estableix la normativa reguladora de l'avaluació ambiental estratègica de plans i programes.

CAPÍTOL IV DISPOSICIONS COMUNES

Article 14. Relacions entre els instruments d'ordenació

1. Els plans territorials insulars i els plans directors sectorials no poden contradir les determinacions establertes a les directrius d'ordenació territorial.

2. Els plans directors sectorials que elaborin i aprovin els consells insulars han d'ajustar-se, endemés, a allò que disposi el pla territorial insular respectiu.

3. Els plans territorials insulars i els plans directors sectorials aprovats pel Govern de les Illes Balears tenen el mateix rang. Això no obstant, en cas de conflicte prevaldran les determinacions del pla que tinguin caràcter més específic per raó de la mateixa, d'acord amb aquesta llei.

Article 15. Vinculació al planejament urbanístic

1. Els instruments d'ordenació territorial prevists en aquella llei són vinculants per als instruments de planejament urbanístic municipal en tots aquells aspectes en què siguin predominants els interessos públics de caràcter supramunicipal.

2. Els plans afectats per la vinculació establerta al punt anterior, s'han d'adaptar en els terminis que fixi a aquest efecte l'instrument d'ordenació territorial. Si l'adaptació no es produeix dins aquests terminis, el consell insular corresponent podrà subrogar-se en l'exercici de les competències municipals per fer-ne la redacció i la tramitació.

3. Així mateix, els plans territorials insulars i els plans directors sectorials podran preveure el règim provisional d'ordenació que s'aplicarà en els municipis afectats mentre no es produeixi l'adaptació dels respectius plans urbanístics.

Article 16. Declaració d'utilitat pública

L'aprovació de qualsevol instrument d'ordenació regulat en aquesta llei du implícita la declaració d'utilitat pública de les obres, de les instal·lacions i dels serveis que s'hi hagin previst de manera concreta, als efectes d'allò que preveu la legislació sobre expropiació forçosa.

Article 17. Les normes territorials cautelars

1. Simultàniament o amb posterioritat a l'acte d'iniciació del procediment de formulació d'un instrument d'ordenació territorial, o de revisió o modificació, l'òrgan competent per dictar-lo pot apreciar motivadament la necessitat d'elaborar una norma territorial cautelar, i definir-ne l'àmbit, la finalitat i el contingut bàsic. Aquesta norma regirà fins a l'aprovació inicial de l'instrument d'ordenació corresponent, excepte en el cas de les Directrius d'Ordenació Territorial que regiran fins a la seva entrada en vigor.

2. Per a l'elaboració de les normes territorials cautelars s'han de seguir els tràmits següents:

- a) L'aprovació inicial correspon al mateix òrgan que sigui competent per aprovar inicialment l'instrument d'ordenació corresponent. Això no obstant, per a l'aprovació inicial de les normes territorials cautelars prèvies a les directrius d'ordenació territorial l'òrgan competent és el Consell de Govern.
- b) Amb l'aprovació inicial s'ha d'obrir un termini d'informació pública no inferior a vint dies per formular al·legacions, per a la qual cosa s'han de publicar els anuncis corresponents en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en un dels diaris de major circulació de les illes afectades. Al mateix temps, se sol·licitarà informe als ajuntaments i als consells insulars, en el cas que les normes territorials cautelars siguin elaborades pel Govern de les Illes Balears; i a aquest, en el cas que la iniciativa sigui d'un consell insular. L'informe ha de ser emès en el termini d'un mes des de la recepció de la sol·licitud.
- c) Una vegada estudiats les al·legacions i els informes emesos, el mateix òrgan que aprovà inicialment la norma territorial cautelar l'aprovarà definitivament dins el termini màxim de sis mesos, comptadors des de l'aprovació inicial, transcorreguts els quals l'aprovació no produirà cap efecte.

3. L'aprovació inicial de les normes territorials cautelars significa la suspensió de l'atorgament de llicències i d'autoritzacions per a totes aquelles actuacions que no s'ajustin a les seves determinacions.

4. L'entrada en vigor de la norma territorial cautelar vincula provisionalment els instruments de planejament urbanístic i, en cas de conflicte, preval sobre aquests.

5. Sense perjudici del que es disposa en aquest article, la vigència de les normes territorials cautelars prèvies a les Directrius d'Ordenació Territorial no ha de superar els cinc anys. Aquest termini serà de tres anys per a les normes territorials cautelars prèvies a l'aprovació de plans territorials insulars i de plans directors sectorials o a la modificació de qualsevol instrument d'ordenació territorial.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

D'acord amb la legislació estatal, l'acció per exigir davant els òrgans administratius i els tribunals de la jurisdicció contenciosoadministrativa el compliment del que disposen aquesta llei i els instruments d'ordenació territorial que s'hi regulen és pública.

§30

Disposició addicional segona

El Consell Insular d'Eivissa i Formentera ha d'elaborar un pla territorial insular per a l'ordenació conjunta d'ambdues illes, però ha de diferir al planejament municipal de Formentera la regulació d'aquells elements respecte dels quals no es consideri necessari un tractament comú per als dos territoris insulars.

Disposició addicional tercera

1. La formulació, la revisió o la modificació dels instruments de planejament general només es poden aprovar quan s'adaptin a les determinacions dels instruments d'ordenació territorial regulats en aquesta llei.

2. No obstant allò que estableix el punt anterior, es poden aprovar les modificacions del planejament urbanístic general que tinguin com a objecte exclusiu alguna de les finalitats expressades a continuació:

- a) Disminució de coeficients d'edificabilitat o de percentatges d'ocupació de les edificacions.
- b) Disminució de l'alçària màxima de les edificacions.
- c) Canvi d'usos plurifamiliars a unifamiliars.
- d) Augment de la superfície, o reajustament per raons funcionals, de zones d'equipament, espais lliures públics o infraestructures.
- e) Augment de la superfície de la parcel·la mínima per poder construir o implantar un ús urbanístic.
- f) Implantació d'usos industrials o de serveis.
- g) Canvis de la classificació de sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització amb la finalitat de reconvertir-los en sòl rústic.
- h) Implementació o extensió de mesures de protecció del medi ambient, del sòl rústic o dels béns integrants del patrimoni històric.
- i) Desenvolupament urbanístic dels plans de reconversió o excel·lència turística de les zones turístiques de les Illes Balears que puguin ser aprovats per les institucions competents.

En els casos prevists a les lletres d) i f), l'aprovació inicial de la modificació requerirà prèviament l'informe favorable del consell insular corresponent.

3. No obstant el que disposa el punt 1 d'aquesta disposició addicional, es poden aprovar formulacions, revisions o modificacions d'instruments de planejament urbanístic general que no s'adaptin a les determinacions de la legislació urbanística aplicable o als instruments d'ordenació territorial regulats en aquesta llei, sempre que l'entrada en vigor d'aquestes determinacions sigui posterior a l'acabament del termini d'informació pública realitzat en els procediments relatius a les formulacions, revisions o modificacions esmentades.

Disposició addicional quarta

Les referències contingudes en normes vigents als plans territorials parcials, regulats a la Llei 8/1987, d'1 d'abril, s'hauran d'entendre fetes als plans territorials insulars regulats en la llei present.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Les administracions competents han d'adequar a les previsions d'aquesta llei la tramitació del procediments d'elaboració, revisió i modificació dels instruments d'ordenació territorial que s'hagin iniciat abans de l'entrada en vigor d'aquesta disposició legal.

Disposició transitòria segona

No obstant el que preveu l'article 17 d'aquesta llei, les normes territorials cautelars aprovades abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei seguiran produint els seus efectes fins a l'entrada en vigor de l'instrument d'ordenació corresponent.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que contradiguin el que es disposa en aquesta llei i, particularment, la Llei 8/1987, d'1 d'abril, d'ordenació territorial de les Illes Balears.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

S'autoritza el Govern de les Illes Balears perquè dicti les disposicions reglamentàries necessàries per al desenvolupament i l'aplicació d'aquesta llei.

Disposició final segona

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

§31

LLEI 5/2005, DE 26 DE MAIG, PER A LA CONSERVACIÓ DELS ESPAIS DE RELLEVÀNCIA AMBIENTAL (LECO)

*(BOIB núm. 85, de 4 de juny de 2005;
BOE núm. 155, de 30 de juny de 2005)*¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

Les Illes Balears compten amb un medi natural extraordinàriament ric, divers i singular. En el seu espai insular reduït coexisteixen les muntanyes amb les planures, ambdues confinades per una costa variada on s'alternen els penyasegats amb els sistemes dunars, les albuferes i els salobrars. Tots aquests ambients conserven hàbitats notables des del punt de vista naturalístic i paisatgístic. Parlam tant dels majestuosos alzinars dels vessants dels pujols com de les humils basses de les marines o les pletes aïllades al mig dels sementers. Cada un atresora diferents espècies animals i vegetals –sovint endèmiques de determinats territoris illencs– que contribueixen al manteniment de la biodiversitat insular. La presència de l'home en aquests indrets ha generat el que avui coneixem com el nostre paisatge, que fa de les Illes Balears un indret privilegiat amb uns valors que cal conservar. D'alguna manera, el seu estat actual és conseqüència d'aquesta relació mil·lenària.

Es poden esmentar actuacions humanes que històricament han suposat la transformació de la majoria dels ambients, com és el cas del conreu tradicional i la construcció de marjades, la instal·lació de salines o la pastura. Recentment, aquestes actuacions han quedat en un segon pla davant l'empenta de la urbanització i l'abandonament de la pagesia.

La societat de les Illes Balears ha assolit la consciència de la necessitat de vetllar pels espais de valor ambiental rellevant com a un mitjà per protegir i conservar el medi ambient en general. Aquesta preocupació s'ha traslladat als poders públics que tenen l'obligació d'adoptar les mesures necessàries per fer possible aquesta protecció, com és la declaració, planificació i gestió d'espais naturals sotmesos a algun nivell de protecció que comporta, a la vegada, la necessitat d'afrontar el debat social que suposa dur endavant aquestes iniciatives.

¹ Aquesta Llei ha estat modificada pel DL 3/2009, de 29 de maig, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears (*BOIB núm. 78, de 30 de maig*), i per la Llei 6/2009, de 17 de novembre, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears (*BOIB núm. 172, de 24 de novembre*).

II

La Constitució Espanyola recull a l'article 45² l'encomana als poders públics de vetllar per la utilització racional de tots els recursos naturals amb la finalitat de protegir i millorar la qualitat de vida i defensar i restaurar el medi ambient.

L'article 149.1.23 atorga a l'Estat la competència exclusiva en matèria de legislació bàsica sobre el medi ambient, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció. En aquest àmbit competencial es va promulgar la Llei estatal 4/1989, de 27 de març, relativa a la conservació dels espais naturals protegits i de la fauna i flora silvestres³, en aplicació de la qual les Illes Balears han desenvolupat les seves actuacions en aquesta matèria. Després de 15 anys d'aplicació es fa necessari un adequat desplegament d'aquesta llei per concretar-ne determinats aspectes i, sobretot, s'ha fet imprescindible dotar aquesta matèria d'un règim jurídic general que permeti afrontar els reptes que presenten les peculiaritats territorials i socioeconòmiques pròpies de les Illes Balears.

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears a l'article 11.7⁴ estableix que correspon a la comunitat autònoma de les Illes Balears, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat i, si pertoca, en els termes que aquesta estableixi, el desenvolupament legislatiu i l'execució en matèria de protecció del medi ambient, normes addicionals de protecció, espais naturals protegits i ecologia.

La Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, va suposar, des de l'òptica de l'ordenació territorial i urbanística, un primer pas per dotar determinats espais d'un règim jurídic protector per tal d'evitar-ne la degradació.

Quant al marc europeu, la Directiva 92/43/CE del Consell, de 21 de maig, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la flora i fauna silvestres, posa en marxa la xarxa ecològica europea denominada 'Natura 2000'. Aquesta xarxa està integrada per les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) designades sota les determinacions de la Directiva d'aus 79/409/CEE, relativa a les aus silvestres⁵, i per les zones d'especial conservació (ZEC) derivades de la directiva d'hàbitats esmentada, que es declararan una vegada aprovada la llista de llocs d'importància comunitària (LIC) proposats per les Illes Balears.

² Vid. art. 23 EAIB (§1).

³ Derogada per la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat (*BOE* núm. 299, de 14 de desembre; correcció d'errades *BOE* núm. 36, d'11 de febrer de 2008).

⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 46 EAIB (§1).

⁵ Derogada per la Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre, relativa a la conservació de les aus silvestres (*DOUE L 20/7, de 26 de gener de 2010*), amb les salvetats recollides en el seu art. 18.

III

L'aplicació d'un règim de protecció a determinats espais naturals en relació amb la seva rellevància ambiental ha de respondre a tres finalitats principals: conservació de la natura, promoció i desenvolupament socioeconòmic, i dotació d'indrets d'esbarjo i gaudi de la ciutadania. La vocació del territori ha de determinar quin d'aquests tres aspectes ha de prevaler en cada una de les declaracions que es facin, sempre dins l'objectiu irrenunciable de la preservació de la biodiversitat i, per tant, tenint en compte que representen una gran reserva d'espècies, hàbitats i paisatges que compleixen alhora una funció destacable des del punt de vista cultural, educatiu i científic.

Per això s'ha creat una figura nova dins la categoria dels espais naturals protegits com és la de paratge natural, configurat com espai on el desenvolupament socioeconòmic compatible amb la conservació dels seus valors naturals en constitueix l'element dinamitzador. La posició de l'Administració davant els usos i les activitats compatibles no ha de ser de mera tolerància, ben al contrari, els ha de promoure i incentivar demostrant que poden ser rendibles en termes econòmics. Per poder aconseguir aquest objectiu l'Administració ha de comptar amb la col·laboració i la complicitat dels propietaris i titulars de drets que d'una manera conjunta han de fer possible la preservació d'aquests espais per a generacions futures.

Amb la declaració d'espais sotmesos a règim de protecció el debat històric a les Illes Balears s'ha desenvolupat en termes de confrontació entre conservació versus desenvolupament, interès públic versus interès privat, gaudi públic versus propietat privada, entre d'altres. L'administració ambiental no pot ser aliena a aquestes dicotomies, ben al contrari ha d'assumir el paper de tutora de la conservació i de medidora entre els actors implicats i ha de suportar les càrregues d'aquesta mediació, posant els mecanismes i els instruments per a garantir l'equilibri entre l'interès públic i el privat.

Per la seva banda la Llei distingeix les categories d'espais naturals protegits de les figures de protecció pròpies de la xarxa ecològica europea 'Natura 2000', ateses les peculiaritats que imposa la normativa comunitària.

En definitiva, aquesta llei pretén cobrir les mancances de regulació en matèria de protecció d'espais de rellevància ambiental de les Illes Balears i complir amb les exigències comunitàries de protecció de la xarxa ecològica europea 'Natura 2000'.

IV

Aquesta llei està estructurada en set títols⁶ i diverses disposicions addicionals, transitòries i finals. El títol I recull les disposicions generals i s'hi fixen l'objecte, la finalitat i els principis inspiradors, deures de col·laboració

⁶ Quant a la incorporació de nous títols a aquesta Llei, *vid.* nota 1.

i mesures de foment, com també la creació del Consell Assessor d'Espais de Rellevància Ambiental. Es promou la figura de 'custòdia del territori' com iniciativa que conjuga, de manera equilibrada, la protecció i els interessos dels propietaris.

El títol II tracta de l'ordenació dels recursos naturals, de la regulació bàsica estatal i regula el procediment per a l'aprovació dels plans d'ordenació dels recursos naturals.

L'extens títol III, dividit en sis capítols, regula els espais naturals protegits. El capítol I fixa les diferents categories d'espais naturals protegits i crea en l'àmbit de les Illes Balears dues noves categories: el paratge natural i el lloc d'interès científic i microreserves; i distingeix la reserva natural integral i la reserva natural especial. El capítol II estableix el règim general d'usos i zonificació. Seguidament, el capítol III escometa el procediment de declaració de cada una d'aquestes categories, amb la novetat que per a parcs, reserves naturals i paratges naturals n'estableix la declaració per llei o per acord del Consell de Govern quan es compti amb la majoria de la propietat privada. El tret més destacat del capítol IV quant als efectes de la declaració és la important modulació del dret de tempteig i retracte. En el capítol V es regula el contingut dels plans rectors d'ús i gestió i de les normes de protecció de les diferents categories. Finalment el capítol VI tracta el tema de la gestió ambiental dels espais naturals protegits en el qual es preveu la constitució d'autoritats de gestió amb participació dels ajuntaments i consells de l'àmbit territorial i representants de titulars de drets dins els espais naturals protegits, així com l'existència de juntes assessores en els parcs, les reserves i els paratges naturals.

El títol IV incorpora el règim jurídic propi dels llocs que integren la xarxa ecològica europea 'Natura 2000': les zones especials de conservació i les zones d'especial protecció per a les aus. A aquest efecte recull que es declaren per acord del Consell de Govern i preveu el règim de l'avaluació de les repercussions dels plans o projectes en aquests llocs.

El títol V estableix els òrgans competents de la comunitat autònoma de les Illes Balears pel que fa als procediments de declaració, gestió i planificació dels parcs nacionals.

En el títol VI es recullen diverses disposicions relatives, amb caràcter general, als espais de rellevància ambiental, i en particular als espais naturals protegits, i es preveu la possibilitat de subscriure convenis i servituds d'interès mediambiental.

L'últim títol, el VII, estructurat en tres capítols, instaura el règim d'infraccions, sancions i policia administrativa. La potestat sancionadora i la facultat inspectora en les matèries regulades en aquesta llei és l'objecte del capítol I. D'altra banda el capítol II tipifica les infraccions sobre la base de la legislació bàsica estatal i incorpora altres conductes que atempten contra la integritat dels espais de rellevància ambiental de les Illes Balears. El capítol III preveu les sancions, no només de caràcter pecuniari, que es poden imposar per la comissió de les infraccions i els criteris de gradació d'aquestes.

En les disposicions addicionals es preveu la possibilitat de cessió a les administracions públiques de béns ubicats en espais de rellevància ambiental en pagament de deutes, es regulen determinades situacions respecte dels espais naturals existents amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei i es modifica un article de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directius d'ordenació territorial.⁷

La disposició derogatòria aclareix el règim jurídic que resta vigent i d'entre les disposicions finals destaca la possibilitat d'actualització de l'import de les sancions per via reglamentària.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

1. Aquesta llei, en exercici de les competències mediambientals que recull l'article 11.7 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears⁸, té per objecte establir el règim jurídic general per a la declaració, protecció, conservació, restauració, millora i adequada gestió dels espais de rellevància ambiental de les Illes Balears.

2. Constitueixen els espais de rellevància ambiental de les Illes Balears els espais naturals protegits i els llocs de la xarxa ecològica europea 'Natura 2000' declarats de conformitat amb el que preveu aquesta llei.

Article 2. Finalitat i principis inspiradors

1. La finalitat d'aquesta llei és la protecció dels espais de rellevància ambiental i la promoció del seu desenvolupament sostenible, fent compatible la conservació dels recursos naturals amb el seu aprofitament ordenat tenint en compte els drets de la ciutadania i el seu progrés socioeconòmic.

2. Els principis inspiradors d'aquesta llei són:

- a) El manteniment dels processos ecològics essencials i dels sistemes vitals bàsics.
- b) La preservació de la varietat, singularitat i bellesa dels sistemes ecològics naturals i del paisatge, amb especial esment als endemismes de les Illes Balears.
- c) L'aprofitament sostenible de la biodiversitat i la utilització racional dels recursos naturals per al bé de les generacions presents i futures.

⁷ *Vid.* §29.

⁸ La referència s'ha d'entendre feta a l'art 30, núm. 46 EAIB (§1).

§31

- d) La promoció social, econòmica i cultural dels espais de rellevància ambiental i de les seves zones d'influència, amb el foment d'usos i activitats tradicionals i complementàries garantint el desenvolupament sostenible.
- e) El reconeixement de la col·laboració amb els propietaris i la resta de titulars de drets com una eina important i convenient per a la conservació dels espais de rellevància ambiental.
- f) L'estímul de la màxima participació dels propietaris i altres titulars de drets afectats en la declaració i en la gestió d'una zona protegida.
- g) La promoció de la formació i de la investigació en matèria mediambiental.
- h) El garantiment per part dels poders públics del gaudi públic ordenat dels espais de rellevància ambiental sempre respectant els drets dels propietaris i altres titulars de drets.

3. Per al millor assoliment d'aquests principis i finalitats, l'administració ambiental pot subscriure acords o convenis per tal d'establir mesures de conservació i de gestió. En aquest sentit es promourà la figura d'entitat de custòdia del territori com a formula efectiva per assolir els objectius d'aquesta llei, així com estimular la creació i el funcionament d'entitats de custòdia del territori.

Article 3. Deures de col·laboració

1. Tothom té el deure de respectar els espais de rellevància ambiental i l'obligació de reparar el dany que hi causi.

2. Els propietaris i altres titulars de drets sobre terrenys inclosos en els espais de rellevància ambiental han de prestar a l'Administració la col·laboració necessària per a l'assoliment dels objectius d'aquesta llei.

3. La declaració d'un espai de rellevància ambiental no suposa l'obligació dels titulars de suportar l'accés públic a la propietat ni la pèrdua de la gestió ordinària de les seves finques.

4. L'Administració, en els termes que acordi amb els propietaris i altres titulars de drets, ha d'habilitar, quan procedeixi, els itineraris i les zones per al gaudi públic d'aquests espais.

Article 4. Finançament

1. El Govern de les Illes Balears ha d'habilitar els mitjans humans, materials i econòmics necessaris per al compliment d'allò que disposa aquesta llei.

2. Amb caràcter general, les vies de finançament són les següents:

- a) La previsió ordinària dels pressuposts de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- b) Els recursos procedents de l'Administració de l'Estat i altres administracions públiques via conveni o transferència.
- c) Els crèdits derivats de programes procedents de fons europeus.
- d) Les aportacions o donacions de persones físiques o jurídiques.

Article 5. Accions de foment

1. El Govern de les Illes Balears ha d'impulsar l'establiment de línies de subvencions, ajudes públiques i mesures compensatòries per tal de promoure el desenvolupament sostenible dels espais de rellevància ambiental i les seves zones d'influència.

2. S'ha de fomentar la cooperació de la població local, agricultors, propietaris i altres sectors interessats en la realització de les tasques de gestió dels espais de rellevància ambiental.

Article 6. Consell Assessor d'Espais de Rellevància Ambiental

1. Es crea el Consell Assessor d'Espais de Rellevància Ambiental de les Illes Balears, el qual, en la seva condició d'òrgan consultiu col·legiat de caràcter científic, ha de tenir com a funció principal informar, quan així s'estableixi, sobre els projectes de disposicions en matèria d'espais de rellevància ambiental i assessorar l'administració ambiental en la presa de decisions quan li ho requereixi.

2. Reglamentàriament s'ha de desplegar la composició i el règim de funcionament d'aquest consell assessor.⁹

TÍTOL II DE L'ORDENACIÓ DELS RECURSOS NATURALS

Article 7. Els plans d'ordenació dels recursos naturals¹⁰

1. Per tal d'adequar la gestió dels espais de rellevància ambiental als principis inspiradors d'aquesta llei, el Govern de les Illes Balears ha de planificar els recursos naturals mitjançant plans d'ordenació dels recursos naturals.¹¹

2. L'objecte, els efectes i el contingut mínim dels plans d'ordenació dels recursos naturals són els establerts a la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres.

3. Dins el marc del que preveuen els apartats 2 i 3 de l'article 5 de la Llei 4/1989 esmentada, el grau de detall i extensió de la regulació del Pla d'ordenació dels recursos naturals ha de ser respectuós, dins l'àmbit terrestre, amb la competència en matèria de l'ordenació del territori i urbanisme i, dins l'àmbit marí amb la competència en matèria de pesca.

⁹ *Vid.* art. 17 i s. LRJCA (§13).

¹⁰ Les referències normatives d'aquest article s'han d'entendre fetes als articles del capítol III del títol I de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

¹¹ *Vid.*, com a exemple, Decret 19/2007, de 16 de març, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra de Tramuntana (*BOIB núm. 54 Ext., d'11 d'abril*).

§31

4. Els plans d'ordenació dels recursos naturals poden regular, en funció de la capacitat de càrrega i els objectius de conservació de l'espai, la possibilitat d'admetre, a més d'activitats del sector primari¹², altres usos compatibles amb els objectius de conservació.

5. El Pla d'ordenació de recursos naturals ha de contenir un estudi de la viabilitat dels sectors econòmics i ha d'identificar i assenyalar les mesures per al foment i la promoció de l'espai. Igualment ha d'establir l'estratègia de comunicació i els mecanismes d'informació i assessorament a la població afectada.

Article 8. Protecció cautelar¹³

1. Durant la tramitació del procediment per a l'aprovació d'un pla d'ordenació dels recursos naturals no es poden dur a terme actes que suposin una transformació sensible de la realitat física i biològica que pugui arribar a fer impossible o dificultar de forma important la consecució dels objectius del pla.

2. Una vegada iniciat el procediment d'elaboració i aprovació d'un pla d'ordenació dels recursos naturals i fins que no se'n produeixi l'aprovació no es pot atorgar cap autorització, llicència o concessió que habiliti per dur a terme actes de transformació sensible de la realitat física o biològica, sense un informe favorable de l'administració ambiental. Aquest informe només pot ser desfavorable quan en l'actuació pretesa concorre alguna de les circumstàncies a què fa referència l'apartat anterior. L'informe, en cas de ser favorable, podrà ser condicionat al compliment de mesures adreçades a minimitzar els possibles efectes negatius de l'actuació.

3. La conselleria competent en matèria de medi ambient ha d'emetre l'informe a què fa referència l'apartat anterior en un termini màxim de tres mesos, i s'entén favorable si no és emès en aquest termini.

4. El procediment caduca transcorreguts dos anys, comptadors des de la data en què s'hagin iniciat, sense que s'hagi aprovat definitivament el Pla d'ordenació dels recursos naturals.

No obstant això, el Consell de Govern pot acordar, per causa justificada en l'expedient, una pròrroga d'aquest termini per un màxim de dos anys.

¹² Vid. annex I de la Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

¹³ Cal tenir en compte l'art. 21 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, de caràcter bàsic.

Article 9. Procediment d'elaboració

1. Correspon a la conselleria competent en matèria de medi ambient la formulació i la redacció dels plans d'ordenació dels recursos naturals, per a la qual cosa es poden constituir equips redactors multidisciplinars i representatius de tots els sectors afectats.

2. Els plans d'ordenació dels recursos naturals s'han d'aprovar per decret del Govern de les Illes Balears i s'han de tramitar d'acord amb el procediment específic conformat pels tràmits següents:

- a) L'inici del procediment correspon al Consell de Govern mitjançant acord pres a proposta del conseller competent en matèria de medi ambient. S'ha d'adjuntar a la proposta un estudi complet dels valors ambientals, etnològics i d'altre tipus.
- b) L'acord d'inici s'ha de notificar a les administracions territorials afectades i, per tal de comunicar-lo als interessats, s'ha de publicar en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears* i com a mínim en dos dels diaris de major tirada de l'illa corresponent, sense perjudici d'altres accions de difusió que es considerin adients.
- c) Una vegada redactat l'avantprojecte de regulació s'ha de sotmetre a audiència dels titulars de drets i interessos legítims per mitjà de les organitzacions i/o entitats reconegudes per la llei que els agrupin o els representin, i a consulta dels interessos socials i institucionals afectats i de les associacions que persegueixin els principis i els objectius que preveu aquesta llei.
- d) S'ha d'obrir un període de participació amb la resta de conselleries i amb les administracions amb competències en matèria d'ordenació territorial i urbanística i, en tot cas, els ajuntaments i els consells insulars afectats pel pla, que s'ha de materialitzar mitjançant l'emissió d'un informe.
- e) S'ha de sotmetre a informació pública per un període, com a mínim, d'un mes. L'obertura d'aquest període s'ha d'anunciar en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears*, en el tauler d'anuncis dels consells insulars i dels ajuntaments afectats i en un mínim de dos dels diaris de major tirada de l'illa corresponent.
- f) Finalment, el projecte de pla d'ordenació dels recursos naturals ha de ser sotmès preceptivament als següents informes:
 - L'informe del Consell Assessor d'Espais de Rellevància Ambiental.
 - L'informe dels serveis jurídics de la Conselleria de Medi Ambient.
 - L'informe de la Comissió de Coordinació de Política Territorial.
 - L'informe de la Secretaria General el qual ha de referir-se a la correcció del procediment seguit i a la valoració de les al·legacions presentades.

3. Per a la modificació dels plans d'ordenació dels recursos naturals s'ha de seguir el mateix procediment que per a la seva aprovació.

TÍTOL III DELS ESPAIS NATURALS PROTEGITS

CAPÍTOL I CATEGORIES D'ESPAIS NATURALS PROTEGITS¹⁴

Article 10. Concepte

Són espais naturals protegits les zones terrestres i marines de les Illes Balears que siguin declarades com a tals en la forma prevista en aquesta llei atenent la representativitat, la singularitat, la fragilitat o l'interès dels seus elements o sistemes naturals.

Article 11. Categories

Els espais naturals protegits de les Illes Balears es classifiquen, en funció dels béns i valors la protecció dels quals es pretén, en les categories següents:

- a) Parcs naturals.
- b) Paratges naturals.
- c) Reserves naturals, que poden ser integrals i especials.
- d) Monuments naturals.
- e) Paisatges protegits.
- f) Llocs d'interès científic i microreserves.

Article 12. Parcs naturals

Són els espais naturals relativament extensos, no transformats sensiblement per l'explotació o l'ocupació humanes que, en consideració a la bellesa de la seva fauna, flora i gea en conjunt, constitueixen una mostra del patrimoni natural de les Illes Balears. La declaració d'un parc natural té per objecte la preservació dels seus recursos naturals per a la investigació científica, les finalitats educatives i el gaudi públic de forma compatible amb la seva conservació. No hi tenen cabuda les construccions ni les edificacions de nova planta per a usos residencials o d'altres aliens a la seva finalitat.

Article 13. Paratges naturals

Són els espais naturals relativament extensos en què coexisteixen activitats agrícoles, ramaderes o pesqueres, de transformació agrària i activitats d'altres sectors econòmics que fan compatible la conservació amb el seu desenvolupament sostenible, configurant un paratge de gran interès ecocultural que fa necessària la seva conservació. La declaració d'un paratge natural té per objecte la conservació de tot el conjunt i, alhora, fer possible el desenvolupament harmònic de les poblacions afectades i la millora de les seves

¹⁴ Vid. capítol II del títol II de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

condicions de vida, no essent compatibles els altres usos que siguin aliens a aquestes finalitats.

Article 14. Reserves naturals

1. Les reserves naturals són els espais la declaració dels quals persegueix la protecció d'ecosistemes, de comunitats o d'elements biològics que, per la seva raresa, fragilitat, importància o singularitat, requereixen un tractament especial.

2. Les reserves naturals poden ser de dos tipus:

- a) Reserves naturals integrals. Són els espais de dimensió moderada que per la seva fragilitat i importància cal preservar de manera integral amb tots els seus elements biòtics i abiòtics, com també tots els processos ecològics naturals que s'hi produeixen, no essent compatibles ni els usos ni l'ocupació humana aliena a finalitats científiques.
- b) Reserves naturals especials. Són els espais de dimensió moderada reservats a la preservació d'hàbitats especialment singulars, espècies concretes, formacions geològiques o processos ecològics naturals d'interès especial, on s'admet un ús humà moderat de caràcter tradicional, un ús educatiu i científic i un ús de visita gaudament controlat.

Article 15. Monuments naturals

Són monuments naturals els espais o elements de la naturalesa constituïts per formacions de notòria singularitat, raresa o bellesa, que mereixen una protecció especial. Es consideren monuments naturals les formacions geològiques, els elements hidrològics, les formacions biològiques, els jaciments paleontològics i altres elements de la geografia física que reuneixen un interès especial per la singularitat o la importància dels seus valors científics, culturals o paisatgístics.

Article 16. Paisatges protegits

Els paisatges protegits són aquelles zones concretes del medi natural que, pels seus valors estètics i culturals, siguin mereixedors d'una protecció especial.

Article 17. Llocs d'interès científic i microreserves

Són els llocs, generalment aïllats i de dimensions reduïdes, en els quals es troben elements naturals determinats d'interès científic i microreserves, espècimens o poblacions animals o vegetals amenaçades o mereixedores de mesures específiques de conservació temporals o permanents.

CAPÍTOL II RÈGIM GENERAL D'USOS I ZONIFICACIÓ

Article 18. Usos i aprofitaments

1. L'ús i l'aprofitament dels béns i recursos inclosos en l'àmbit d'un espai natural protegit s'ha de realitzar de manera que resulti compatible amb la conservació dels valors que fonamenten la seva declaració.

§31

2. Dins l'àmbit d'un espai natural protegit els usos poden ser permesos, autoritzables o prohibits.

3. Els instruments de planificació o les normes de protecció de cada espai natural protegit establiran la classificació dels usos en aquestes tres categories.

4. Les referències a l'autorització d'usos s'entenen sense perjudici que hagin de ser objecte de llicència urbanística, declaració d'interès general o autorització administrativa de qualsevol altra classe.

Article 19. Usos permesos

1. Els usos permesos són aquells que per la seva pròpia naturalesa són compatibles amb els objectius de protecció de cada categoria d'espai natural protegit.

2. Amb caràcter general, es consideren usos o activitats permesos els agrícoles, ramaders, forestals, i pesquers tradicionals i altres no tradicionals que resultin compatibles, segons l'instrument de planificació, amb la finalitat i els objectius de protecció de cada espai natural.

3. Els usos o les activitats permesos no necessiten autorització de l'organisme competent en la gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits, sense perjudici del que estableix l'apartat 4 de l'article anterior.

Article 20. Usos prohibits

1. Són usos prohibits els declarats com a tals en els instruments de planejament mediambiental, en raó de la seva incompatibilitat amb la protecció i per suposar un perill actual, directe o indirecte, per a l'espai natural protegit o qualsevol dels seus elements i valors.

2. En cap cas no es poden adquirir per silenci administratiu facultats o drets, ni llicències, ni concessions que comportin usos prohibits en aquesta llei o en les normes i els plans que la despleguin.

Article 21. Usos autoritzables

1. Es consideren usos o activitats autoritzables els previstos com a tals en els instruments de planejament mediambiental per ser, sota determinades condicions, compatibles amb la protecció del medi natural sense deteriorament dels seus valors, com també tots els usos no definits com a permesos o prohibits.

2. Dins l'àmbit territorial dels espais naturals protegits, l'autorització, la llicència o la concessió d'usos i activitats correspon als òrgans competents per raó de la matèria, els quals han de sol·licitar amb caràcter preceptiu, abans de resoldre, informe a l'òrgan competent en matèria d'espais naturals protegits.

3. L'informe ha de limitar els seus pronunciaments a l'adequació de l'ús o de les activitats pretesos amb els objectius de protecció sobre la base de les disposicions contingudes en els instruments de declaració o planificació previstos en aquesta llei i s'ha d'evacuar en el termini de dos mesos des que l'expedient complet tengui entrada al registre de l'esmentat òrgan.

4. Aquest informe serà vinculant, quant als aspectes esmentats a l'apartat anterior, quan sigui desfavorable a l'ús pretès o imposi condicions fonamentades

en les disposicions dels instruments de planificació o declaració prevists en aquesta llei.

5. És nul·la de ple dret l'autorització, la llicència o la concessió atorgada contravenint l'informe esmentat a l'apartat anterior.

Article 22. Zonificació dels espais naturals protegits

En l'àmbit territorial dels espais naturals protegits, en funció de les característiques de cada categoria, s'han d'establir zones diferenciades d'acord amb la següent classificació:

- a) Zones d'exclusió. Estan constituïdes per aquelles àrees amb major qualitat biològica o que continguin els elements biòtics o abiòtics més fràgils, amenaçats o representatius. L'accés a aquestes zones ha de ser regulat atenent finalitats científiques, educatives o de conservació.
- b) Zones d'ús limitat. Integren aquelles àrees amb una alta qualitat biològica o elements fràgils o representatius en les quals els objectius de conservació admeten un ús públic reduït amb mitjans tradicionals, sense instal·lacions permanents.
- c) Zones d'ús compatible. S'han de delimitar amb aquesta denominació les zones en què les característiques del medi natural permetin la compatibilització de la conservació amb els usos agraris, forestals, ramaders, cinegètics i pesquers tradicionals així com usos educatius, recreatius i altres complementaris compatibles amb els objectius de conservació.
- d) Zones d'ús general. Constituïdes per aquelles superfícies que, en raó de la menor qualitat relativa dins l'espai natural protegit, o per la seva capacitat d'admetre un major nombre de visitants, puguin servir per a la ubicació d'instal·lacions, activitats i serveis que redundin en benefici de les comunitats locals integrades o pròximes a l'espai natural.

CAPÍTOL III PROCEDIMENT DE DECLARACIÓ

Article 23. Declaració de parcs, paratges i reserves naturals¹⁵

1. Els parcs naturals, els paratges naturals, les reserves naturals integrals i les reserves naturals especials es declaren per llei del Parlament de les Illes Balears.

2. Això no obstant, la declaració d'aquestes figures es pot fer per acord del Consell de Govern quan els terrenys inclosos en la seva delimitació siguin propietat d'una entitat pública o, tractant-se de terrenys de titularitat privada,

¹⁵ Cal tenir en compte l'art. 36 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, de caràcter bàsic.

§31

siguin aportats voluntàriament pels propietaris que representin més de la meitat de la superfície de titularitat privada.

3. Prèviament a la declaració de parcs, paratges i reserves naturals s'ha d'elaborar i aprovar el corresponent pla d'ordenació dels recursos naturals. Excepcionalment, es poden declarar aquestes figures, sense l'aprovació prèvia del pla d'ordenació dels recursos naturals, quan concorrin circumstàncies que ho justifiquin les quals s'han de fer constar expressament. En aquest cas, s'ha de tramitar i s'ha d'aprovar el corresponent pla d'ordenació en el termini d'un any des de la declaració de parc, paratge o reserva natural, transcorregut un any quedarà sense efecte la declaració just en el cas que s'hagi fet per acord del Consell de Govern.

4. En els espais naturals protegits que s'hagin de declarar per llei, els efectes del Pla d'ordenació dels recursos naturals prèviament aprovat queden condicionats a l'efectiva entrada en vigor de la llei de declaració. Això no obstant, el Govern pot establir l'aplicació provisional, des de l'aprovació del projecte de llei i mentre duri la tramitació parlamentària, de totes o alguna de les disposicions del Pla d'ordenació dels recursos naturals. Aquestes mesures, en el seu cas, decauran transcorreguts dos anys des de l'aprovació del projecte de llei sense que la llei hagi entrat en vigor.

Article 24. Declaració de les figures restants

Els monuments naturals, els paisatges protegits i els llocs d'interès científic i microreserves es declaren per acord del Consell de Govern. L'acte de declaració s'ha de limitar a determinar la categoria d'espai natural protegit i a delimitar-ne l'àmbit territorial.

Article 25. Procediment

1. L'acte de declaració ha de seguir els mateixos tràmits previstos a l'article 9.2 d'aquesta llei.

2. No serà necessària aquesta tramitació quan l'acte de declaració trobi el seu assentament en la proposta continguda en un pla d'ordenació dels recursos naturals aprovat prèviament, sense perjudici d'allò que estableix l'apartat següent.

3. Els instruments de declaració que continguin, a més, qualsevol tipus de regulació o règim jurídic, s'han d'aprovar per decret del Govern i han de seguir el procediment específic establert a l'article 9.2 d'aquesta llei.

CAPÍTOL IV EFECTES DE LA DECLARACIÓ

Article 26. Declaració d'utilitat pública

La declaració d'un espai natural protegit comporta la declaració d'utilitat pública i interès social, a efectes expropiatoris, dels béns i drets afectats.

Article 27. Dret de tempteig i retracte¹⁶

1. La declaració d'un espai natural protegit comporta la facultat de l'administració competent per a l'exercici dels drets de tempteig i retracte en les transmissions oneroses de terrenys ubicats en el seu àmbit territorial.

2. El transmetent ha de notificar fefaentment a l'Administració les condicions essencials de la transmissió pretesa o, en el seu cas, còpia fefaent de l'escriptura pública en què s'hagi instrumentat la transmissió. El dret de tempteig es pot exercir en el termini de tres mesos i el de retracte en el d'un any, ambdós comptadors des de la comunicació, que s'ha de fer en tot cas i que és un requisit necessari per a la inscripció de la transmissió en el Registre de la Propietat.

3. Els drets de tempteig i retracte no s'han d'exercir en relació amb les transmissions següents:

- En les transmissions de finques de superfície inferior a 100 hectàrees, qualsevol sigui la categoria i zonificació.
- En les transmissions de finques ubicades en les zones d'ús compatible i d'ús general dels paratges naturals.
- En les transmissions de finques en relació amb les quals el transmetent hagi formalitzat amb l'Administració acords o convenis de gestió o conservació en els quals se subrogui l'adquirent.

En el cas de finques que compleixin parcialment els dos darrers supòsits anteriors, el dret de tempteig i retracte no s'exercirà si la major part de la finca queda afectada per alguna de les causes d'exclusió esmentades.

CAPÍTOL V PLANIFICACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

Article 28. Instruments de planificació

Sota les prescripcions dels plans d'ordenació dels recursos naturals, quan la seva existència sigui obligatòria, la planificació dels espais naturals protegits s'ha de fer mitjançant els següents instruments:

- a) Els plans rectors d'ús i gestió dels parcs naturals, dels paratges naturals i de les reserves naturals.
- b) Les normes de protecció dels monuments naturals, dels paisatges protegits i dels llocs d'interès científic i microreserves.

¹⁶ Cal tenir en compte l'art. 39 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, de caràcter bàsic.

Article 29. Naturalesa i efectes

1. Els plans rectors d'ús i gestió despleguen les directrius del Pla d'ordenació dels recursos naturals i estableixen la previsió de les actuacions que s'han de dur a terme, en particular les relatives a investigació, ús públic i protecció i millora dels valors ambientals i promoció socioeconòmica.

2. Els plans rectors d'ús i gestió tenen caràcter vinculant per a les administracions i els particulars i prevalen sobre el planejament territorial i urbanístic. Quan les seves determinacions són incompatibles amb la normativa territorial i urbanística en vigor, aquesta última s'ha de revisar d'ofici per adaptar-la a les prescripcions del Pla d'ús i gestió.

Article 30. Contingut

1. Els plans rectors d'ús i gestió han de contenir almenys:

- a) La zonificació de l'espai d'acord amb les disposicions del Pla d'ordenació dels recursos naturals amb delimitació dels usos prioritaris a cada zona.
- b) Les normes de regulació d'usos i activitats, per al cas que sigui necessari completar les del Pla d'ordenació dels recursos naturals.
- c) Els criteris i les normes generals de protecció, gestió i millora dels valors naturals, especialment quant a l'aprofitament dels recursos naturals.
- d) L'estratègia de comunicació per difondre els valors naturals de l'espai.
- e) El programa economicofinancer.
- f) La concreció de mesures que impulsin la qualitat de vida de les poblacions afectades, així com, si escau, de les mesures de compensació i d'incentivació d'acord amb el que estableix aquesta llei.
- g) En els casos d'existència d'àmbit marí, el Pla rector d'ús i gestió ha d'establir els criteris bàsics perquè l'òrgan competent en matèria de pesca elabori, en col·laboració amb l'administració mediambiental, el corresponent pla de pesca.

2. Les necessitats econòmiques per a la concessió d'ajudes i subvencions han de ser pressupostades en l'exercici immediatament posterior a l'entrada en vigor de cada pla rector d'ús i gestió.

Article 31. Procediment d'aprovació

1. Els plans rectors d'ús i gestió s'han d'aprovar per decret del Govern.

2. Una vegada iniciat el procediment per resolució del conseller, el procediment s'ha de tramitar de conformitat amb el que preveu l'article 9.2 lletres b), c), d) i e).

3. Els plans rectors d'ús i gestió seran objecte de revisió cada sis anys.

4. Les actuacions previstes en els plans rectors d'ús i gestió s'han de desenvolupar mitjançant programes anuals d'execució aprovats per una resolució de la persona titular de l'organisme competent en la gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits.

Article 32. Normes de protecció

1. Els monuments naturals, els paisatges protegits i els llocs d'interès científic i microreserves que no es troben incardinats en parcs, paratges o en reserves naturals han de comptar amb normes de protecció.

2. Aquestes normes han de contenir almenys les mesures de conservació, la regulació dels usos i el règim d'autoritzacions, sempre d'acord amb el Pla d'ordenació dels recursos naturals, si n'hi ha, i, amb caràcter general, han d'establir les condicions necessàries per a la seva supervivència i la seva pacífica contemplació.

3. Aquestes normes s'han d'aprovar per decret del Govern d'acord amb el procediment previst a l'article 9.2 lletres b), c), d) i e).

4. És d'aplicació a les normes de protecció establert a l'article 29.2 per als plans rectors d'ús i gestió.

CAPÍTOL VI GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS PROTEGITS

Article 33. Gestió i administració

1. La gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits correspon a la conselleria competent en matèria de medi ambient que pot desenvolupar-la mitjançant ens instrumentals.¹⁷ Aquesta conselleria ha de conèixer i informar preceptivament sobre tots els plans i projectes de disposicions generals que afectin o puguin afectar els espais naturals protegits.

2. Per a la presa de decisions en la gestió mediambiental dels espais naturals protegits s'han de constituir autoritats de gestió per donar entrada als ajuntaments i consells de l'àmbit territorial així com una representació adequada de propietaris i altres titulars de drets dins els espais naturals protegits. Reglamentàriament es determinaran les seves competències.

3. En la composició de les autoritats de gestió s'ha de donar entrada a representants dels ajuntaments i consells de l'àmbit territorial proporcionalment a la seva aportació econòmica i als altres criteris que es determinin reglamentàriament.

4. Les autoritats de gestió s'adscriuen a l'organisme competent en la gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits.

¹⁷ *Vid.* Decret 71/2006, de 28 de juliol, de creació, d'organització i règim jurídic de l'empresa pública «Espais de Natura Balear» (*BOIB núm. 108, d'1 d'agost*), modificat pel Decret 116/2007, de 7 de setembre (*BOIB núm. 138, de 13 de setembre*) i pel Decret 11/2009, de 13 de febrer, de modificació de determinats articles del Decret 69/1997, de 21 de maig, de creació i règim jurídic de l'Institut Balear de la Natura (IBANAT), del Decret 71/2006, de 28 de juliol, de creació, d'organització i règim jurídic de l'empresa pública Espais de Natura Balear (ENB), i del Decret 115/2005, d'11 de novembre, pel qual s'estableix l'organització i el règim jurídic de l'Agència Balear de l'Aigua i de la Qualitat Ambiental (*BOIB núm. 26, de 19 de febrer*).

Article 34. Juntes assessores

1. Els parcs, els paratges naturals i les reserves naturals disposaran d'un òrgan consultiu i de participació dels propietaris, dels representants d'interessos socials i econòmics afectats i de les entitats i organitzacions la finalitat de les quals sigui la conservació de la natura, que es denomina Junta Assessora.

2. Les juntes assessores es creen de conformitat amb la normativa vigent de règim jurídic per a la creació d'òrgans col·legiats.¹⁸ Les juntes assessores s'adscriuen a l'organisme competent per a la gestió i administració ambiental dels espais naturals protegits.

TÍTOL IV
DE LA XARXA ECOLÒGICA EUROPEA 'NATURA 2000'¹⁹

Article 35. Xarxa ecològica europea 'Natura 2000'²⁰

1. Les zones especials de conservació i les zones d'especial protecció per a les aus declarades a les Illes Balears s'integren a la xarxa ecològica europea 'Natura 2000'.²¹

2. La declaració d'aquestes zones té com a objecte contribuir a garantir la biodiversitat en el marc europeu mitjançant la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres existents en el territori de les Illes Balears d'acord amb la normativa comunitària, tenint en compte, alhora, les exigències econòmiques, socials i culturals així com les particularitats de les Illes Balears.

¹⁸ Vid. art. 17 i s. LRJCA (§13).

¹⁹ Cal tenir en compte el capítol III del títol II, art. 41 i s., de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, de caràcter bàsic.

²⁰ Vid. Acord del Consell de Govern de 3 de març de 2006, pel qual s'aprova definitivament, una vegada sotmès a tràmit d'audiència i informació pública, la llista de llocs d'importància comunitària (LIC) aprovada per Acord del Consell de Govern de 28 de juliol del 2000 a l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 38, de 16 de març); Decret 28/2006, de 24 de març, pel qual es declaren Zones d'Espacial Protecció per a les Aus (ZEPA) a l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 47 Ext., d'1 d'abril); Decret 29/2006, de 24 de març, pel qual s'aprova l'ampliació de la llista de LIC i es declaren més ZEPA a l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 51 Ext., de 6 d'abril); Decisió 2011/85/UE, de 10 de gener, per la qual s'adopta, de conformitat amb la Directiva 92/43/CEE del Consell, la quarta llista actualitzada de LIC de la regió biogeogràfica mediterrània (DO L 40, de 12 de febrer de 2011); Acord del Consell de Govern de 30 de maig de 2008, pel qual es creen noves ZEPA i s'amplia la superfície d'algunes de les existents en l'àmbit de l'illa de Mallorca i de l'illa de Menorca (BOIB núm. 78 Ext., de 4 de juny); Acord del Consell de Govern de 24 de setembre de 2010, sobre l'aprovació de l'ampliació de la llista de LIC quant a l'hàbitat «Basses temporals mediterrànies» (BOIB núm. 145, de 7 d'octubre); Acord del Consell de Govern de 12 de novembre de 2010 d'aprovació de l'actualització de les Basses incloses en el LIC ES5310037 «Basses de Lluçmajor» (BOIB núm. 170, de 23 de novembre).

²¹ Vid. art. 3.1 de la Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, relativa a la conservació dels hàbitats naturals i de la fauna i flora silvestres (DOCE núm. L 206/7, de 22 de juliol).

Article 36. Zones especials de conservació²²

1. Les zones especials de conservació són els espais delimitats per a garantir el manteniment o, si n'és el cas, el restabliment en un estat de conservació favorable, dels tipus d'hàbitats naturals d'interès comunitari i dels hàbitats de les espècies d'interès comunitari, establerts d'acord amb la normativa europea.²³

2. Correspon al Consell de Govern, mitjançant un acord, la declaració com a zones especials de conservació dels llocs d'importància comunitària que hagin estat seleccionats i designats per la Comissió Europea, seguint el procediment que estableix l'article 9 d'aquesta llei.

Article 37. Zones d'especial protecció per a les aus²⁴

1. Les zones d'especial protecció per a les aus són els espais delimitats per a l'establiment de mesures de conservació especials per tal d'assegurar la supervivència i la reproducció de les espècies d'aus, en particular, d'aquelles incloses en l'annex II de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals protegits i de la flora i fauna silvestre²⁵ i de les aus migratòries no incloses en l'esmentat annex però l'arribada de les quals sigui regular.

2. Les zones d'especial protecció per a les aus es declaren per acord del Consell de Govern, seguint el procediment que estableix l'article 9 d'aquesta llei.²⁶

Article 38. Mesures de conservació a la xarxa 'Natura 2000'²⁷

1. El Govern de les Illes Balears fixarà les mesures de conservació necessàries que implicaran, si n'és el cas, plans de gestió adequats, específics o integrats en altres instruments de planificació, i les apropiades mesures reglamentàries, executives o contractuals, que responguin a les exigències ecològiques dels tipus d'hàbitats i de les espècies d'interès comunitari presents a les zones que formin part de la xarxa ecològica europea 'Natura 2000'.

²² ZEC.

²³ Vid. Directiva 92/43/CEE del Consell, de 21 de maig de 1992, esmentada en la nota 21.

²⁴ ZEPA.

²⁵ Vid. art. 43 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

²⁶ Vid. Directiva 79/409/CEE del Consell, de 2 d'abril de 1979, relativa a la conservació de les aus silvestres (*DOCE núm. L 103, de 25 d'abril*), derogada per la Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres (*DOUE L 207, de 26 de gener de 2010*), amb les salvetats recollides en el seu art. 18. No obstant això, cal tenir en compte la Sentència del Tribunal de Justícia de les Comunitats Europees contra Espanya per l'incompliment de les obligacions de la Directiva esmentada i, per aquest motiu, mitjançant Acord del Consell de Govern, de 30 de maig de 2008, s'han creat noves ZEPA i s'ha ampliat la superfície d'alguna de les existents en l'àmbit de l'illa de Mallorca i de l'illa de Menorca (*BOIB núm. 78 Ext., de 4 de juny*). Vid., també, nota 20.

²⁷ Vid. art. 38 i s. de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

§31

2. En aquestes zones, les administracions públiques en l'àmbit de les seves competències, han vetllar per evitar el deteriorament dels hàbitats naturals, dels hàbitats de les espècies així com també les alteracions que repercuteixin en les espècies que han motivat la designació de les zones, en la mesura que les esmentades alteracions puguin tenir un efecte apreciable pel que fa als objectius de conservació.

3. Les mesures reglamentàries de conservació i, si n'és el cas, els plans de gestió, per a aquestes zones s'aproven per decret del Govern de les Illes Balears.

Article 39. Avaluació de repercussions²⁸

1. La Conselleria de Medi Ambient ha d'informar preceptivament, abans d'executar-lo, sobre qualsevol pla o projecte que, sense tenir una relació directa amb la gestió d'un lloc de la Xarxa Natura 2000 o sense ser necessari per a aquesta gestió, pugui afectar-lo de forma apreciable, individualment o en combinació amb altres plans o projectes. Aquest informe té per objecte l'avaluació de les repercussions ambientals concretes i específiques del pla o projecte en relació amb els objectius de conservació del lloc esmentat.

No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'informe no és preceptiu quan, sobre la base de dades objectives i acreditades en l'expedient, es considera que el pla o projecte no afecta de forma apreciable el lloc o que suposa una millora apreciable de la situació actual.

L'exclusió d'afectació al lloc ha de ser determinada, en un termini d'un mes des de la data de la sol·licitud, per un comitè tècnic. En el cas de no exclusió de l'afectació, el pla o projecte s'ha de subjectar al procediment regulat en l'apartat següent.

2. A l'efecte de l'evacuació de l'informe preceptiu que es preveu al paràgraf primer de l'apartat anterior, el pla o projecte ha d'anar acompanyat d'un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals en relació amb els objectius de conservació i ha d'incloure les mesures correctores corresponents. En el cas que al pla o projecte li sigui d'aplicació la normativa sobre avaluació d'impacte ambiental, aquest estudi d'avaluació de les repercussions ambientals s'ha d'incloure en el corresponent estudi d'avaluació d'impacte ambiental. Una avaluació adequada de les repercussions del pla o projecte implica la identificació de tots els aspectes concrets i singularitzats del pla o del projecte que, individualment o en combinació amb altres plans o projectes, puguin afectar significativament els objectius concrets de conservació del lloc esmentat que varen motivar-ne la declaració.

3. Amb l'informe tècnic i jurídic previ, un comitè tècnic ha de formular una proposta de resolució d'acord amb la qual l'òrgan mediambiental ha d'emetre

²⁸ Vid. Llei 11/2006, de 14 de setembre (§32) i Decret 29/2009, de 8 de maig, d'organització, funcions i règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (BOIB núm. 75, de 23 de maig).

l'informe en el termini de dos mesos i només pot informar favorablement sobre el pla o projecte després d'assegurar-se que no causarà perjudici a la integritat del lloc en qüestió.

L'informe motivat haurà de concretar i especificar els aspectes del pla o projecte que afecten significativament els objectius concrets de conservació del lloc que varen motivar-ne la declaració, i no és admissible la consideració d'afeccions genèriques.

4. En el cas que de l'informe d'avaluació se'n derivin conclusions negatives i una vegada rebutjades les solucions alternatives estudiades, el Consell de Govern, a instàncies del promotor del pla o projecte i per raons imperioses d'interès públic de primer ordre, incloses les d'índole social o econòmica, pot autoritzar el pla o projecte i establir les mesures correctores i compensatòries necessàries per garantir els objectius de la Xarxa Natura 2000.

En aquest supòsit, el Govern de les Illes Balears ha de comunicar a la Comissió Europea les mesures compensatòries que hagi adoptat.

5. En relació amb el que preveu l'apartat anterior, en el cas que en el lloc s'hi trobi un hàbitat natural prioritari o una espècie prioritària, només es poden al·legar consideracions relacionades amb la salut humana i la seguretat pública o raons relatives a conseqüències positives per al medi ambient i també, en aquest cas amb consulta prèvia a la Comissió Europea, altres raons imperioses d'interès públic de primer ordre.

6. Reglamentàriament, mitjançant una ordre del conseller competent en matèria de medi ambient, s'ha de desenvolupar, si pertoca, el contingut dels criteris objectius per a la redacció dels estudis de repercussions, i també la predicció i la valoració dels seus possibles impactes.

TÍTOL IV bis PLANS I PROJECTES DE GESTIÓ I ACTIVITATS AMBIENTALS

Article 39 bis. Plans i projectes de gestió ambiental que afectin espais de rellevància ambiental

1. Pel que fa als plans de gestió ambiental promoguts per qualsevol direcció general o entitat de dret públic vinculada o dependent de la conselleria competent en matèria de medi ambient, i als projectes o a les actuacions que se'n derivin, que tinguin com a objecte el manteniment dels processos ecològics i dels sistemes vitals bàsics, així com la preservació de la biodiversitat i del paisatge, es considera que no tenen repercussions negatives en relació amb l'àmbit de l'espai de rellevància ambiental afectat.

2. En tot cas, si aquests plans, projectes o actuacions de gestió ambiental afecten l'àmbit competencial d'altres direccions generals o de les seves entitats de dret públic vinculades o dependents, l'actuant els n'ha de comunicar l'inici i els ha d'atorgar un termini no inferior a quinze dies amb la finalitat que hi

§31

formulin al·legacions, observacions o suggeriments, que han de ser resolts de forma conjunta o, en cas de discrepància, pel conseller, amb l'informe previ del comitè tècnic a què es refereix l'article 48.3 de la Llei 11/2006.

3. Totes les direccions generals i les entitats de dret públic vinculades o que en depenen tenen l'obligació de contribuir a l'execució i al desenvolupament dels plans, els projectes i les actuacions esmentats i de col·laborar-hi.

Article 39 ter. Activitats ambientals a espai de rellevància ambiental

1. Les activitats ambientals previstes o emparades en els plans i projectes a què es refereix l'article anterior, promogudes o autoritzades per qualsevol direcció general o entitat de dret públic vinculada o dependent de la conselleria competent en medi ambient, dins un espai natural protegit o dins l'àmbit de la Xarxa Natura 2000²⁹, han de tenir en compte, en tot cas, els objectius de conservació del lloc esmentat i la seva normativa reguladora.

2. L'activitat ambiental ha de ser tramitada, aprovada i, si pertoca, autoritzada, per la direcció general o per l'entitat de dret públic vinculada o dependent competent per raó de la matèria, que ha d'aplicar la normativa substantiva i la normativa reguladora de l'espai de rellevància ambiental.

3. En el cas que s'estimi necessària o convenient la consulta a altres direccions generals o entitats de dret públic vinculades o que en depenen, la consulta esmentada, que pot ser telemàtica, s'ha d'evacuar en el termini màxim de deu dies hàbils.'

TÍTOL V DELS PARCS NACIONALS A LES ILLES BALEARS

Article 40. Proposta de declaració

El Consell de Govern, oït el Consell Assessor d'Espais de Rellevància Ambiental, pot proposar a l'Estat la declaració com a parc nacional d'un espai natural de les Illes Balears que compleixi les condicions que estableixi la normativa bàsica estatal per a ser declarat com a tal.³⁰

²⁹ *Vid.* art. 35 a 39 d'aquesta Llei. Cal tenir en compte els art. 41 a 48, de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, de caràcter bàsic.

³⁰ *Vid.* Llei 5/2007, de 3 d'abril, de la Xarxa de Parcs Nacionals (*BOE núm. 81, de 4 d'abril*).

Article 41. Gestió³¹

1. La gestió i l'administració ambiental dels parcs nacionals de les Illes Balears corresponen a la conselleria competent en matèria de medi ambient que pot desenvolupar-les mitjançant ens instrumentals.

2. Per a la presa de decisions en la gestió mediambiental dels parcs nacionals es poden constituir, mitjançant acords o convenis, autoritats de gestió per donar entrada a altres administracions públiques així com als representants de titulars de drets dins els espais naturals protegits. El president de l'autoritat de gestió l'ha de nomenar el conseller de Medi Ambient.

Les autoritats de gestió s'adscriuen a l'organisme competent en la gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits.³²

3. Per tal de vetllar per l'acompliment de les normes establertes en interès dels parcs nacionals i com a òrgan de participació de la societat, s'ha de constituir un patronat en el qual han d'estar representades les administracions públiques, els propietaris i les institucions, associacions i organitzacions relacionades amb el parc o les finalitats de les quals concordin amb els principis inspiradors d'aquesta llei.

El president del patronat l'ha de nomenar el conseller de Medi Ambient. El nombre dels representants designats pel Govern de les Illes Balears i el dels designats pel Govern de la nació han de ser paritaris.

Els patronats es creen de conformitat amb la normativa vigent de règim jurídic per a la creació d'òrgans col·legiats³³ i s'adscriuen a l'organisme competent per a la gestió i l'administració ambiental dels espais naturals protegits.

TÍTOL V bis

XARXA D'ÀREES DE LLEURE A LA NATURA³⁴

Article 41 bis. Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura

La Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura, adscrita a la conselleria competent en matèria de medi ambient, ha d'integrar les instal·lacions i/o els equipaments,

³¹ Cal tenir en compte la STC 194/2004, de 4 de novembre, que va establir la necessitat que la gestió dels parcs nacionals es realitzi de forma exclusiva per les comunitats autònomes, declarant inconstitucionals determinats articles de la Llei 4/1989, de 27 de març, derogada parcialment pel que fa als articles que regulaven els parcs nacionals per la Llei 5/2007, de 3 d'abril, esmentada en la nota anterior, i posteriorment totalment derogada per la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

³² *Vid.* nota 17.

³³ *Vid.* art. 17 i s. LRJCA (§13).

³⁴ *Vid.* DA única del Decret 19/2007, de 16 de març, esmentat en la nota 11, mitjançant la qual es crea la Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura (XALEN).

§31

tant de titularitat autonòmica com privada, inclosos en un espai de rellevància ambiental, relacionats amb els usos recreatius, educatius, culturals i similars, com refugis, albergs, cases de colònies, àrees recreatives, àrees d'acampada i altres recursos de naturalesa anàloga.

No obstant això, es poden adscriure a la xarxa instal·lacions i/o equipaments d'altres administracions públiques i altres instal·lacions i/o equipaments de titularitat autonòmica situats fora d'espais de rellevància ambiental i de característiques anàlogues, només a l'efecte, en aquest darrer cas, de garantir la unitat de gestió d'aquestes instal·lacions.

Article 41 ter. Pla especial de la Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura

1. Les instal·lacions i/o els equipaments a què es refereix l'article anterior, inclosos dins el Pla especial de la Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura, quan hi estiguin prevists amb un grau de detall suficient, es consideren activitats relacionades amb la destinació i la naturalesa de les finques i no requereixen la declaració d'interès general que estableix l'apartat 3 de l'article 22 de la Llei 6/1997, de 8 de juliol, del sòl rústic de les Illes Balears.

No obstant això, s'han de sotmetre a informe previ de l'ajuntament i del consell insular corresponent, que s'ha d'emetre en el termini d'un mes. L'informe del consell és vinculant, encara que, transcorregut aquest termini sense que s'hagi tramès l'informe, es poden prosseguir les actuacions i no tenir en compte l'informe emès fora de termini.

2. El procediment d'elaboració i aprovació dels plans a què es refereix l'apartat anterior és el procediment que estableix l'article 9 d'aquesta llei, incloent-hi els informes prevists en els articles 21 i 39 d'aquesta, amb les particularitats següents:

- a) L'inici del procediment correspon al conseller competent en matèria de medi ambient, a proposta de la direcció general competent en matèria d'espais naturals protegits, que ha de valorar-ne la necessitat i l'oportunitat.
- b) L'avantprojecte de regulació s'ha de sotmetre a audiència dels titulars de drets i interessos legítims afectats.
- c) La participació d'altres conselleries s'ha de limitar a les competents en matèria d'esports i joventut, educació i cultura, ordenació del territori i turisme i, en tot cas, als ajuntaments i als consells insulars afectats pel pla.
- d) La informació pública ha de ser per un termini d'un mes.
- e) El projecte de pla s'ha de sotmetre a l'informe preceptiu dels òrgans següents:
 - Dels serveis jurídics de la Conselleria de Medi Ambient.
 - De la Secretaria General, la qual s'ha de referir a la correcció del procediment seguit i a la valoració de les al·legacions presentades.

TÍTOL VI ALTRES DISPOSICIONS

Article 42. Compatibilitat de les diferents categories d'espais de rellevància ambiental

1. Dins un mateix àmbit territorial poden coexistir diferents figures de protecció si ho requereixen les seves particulars característiques i resulta convenient per a la consecució de la protecció dels valors naturals.

2. En aquests casos, s'han d'adoptar mesures de coordinació per a una eficaç integració harmònica de les diferents prescripcions.

Article 43. Denominacions

1. Les denominacions de les diferents categories esmentades en aquesta llei s'han de fer servir únicament per als espais naturals que es declarin d'acord amb aquesta llei i amb la seva normativa de desenvolupament.

2. Sense perjudici del que prevegi en cada moment la legislació vigent en matèria de patents i marques, es prohibeix l'ús de la denominació de les zones protegides sense permís exprés de la conselleria competent en matèria de biodiversitat.

3. Sempre respectant la normativa sectorial i en especial la de caire agroalimentari, les produccions dels espais naturals protegits i de les seves àrees d'influència socioeconòmica podran utilitzar, prèvia autorització de l'organisme competent en matèria de medi ambient, una etiqueta de productes referenciada en el nom de l'espai natural protegit.

Article 44. Senyalització

1. L'òrgan ambiental ha d'instal·lar senyals informatius en l'àmbit territorial dels espais de rellevància ambiental de conformitat amb la normativa de senyalització que estableixi el Govern de les Illes Balears.

2. La instal·lació d'aquests senyals comporta l'obligació dels titulars de dret de donar pas i permetre el desenvolupament de les tasques necessàries per a la col·locació, conservació i renovació d'aquests.

Article 45. Convenis i servituds d'interès mediambiental

1. El Govern de les Illes Balears pot subscriure acords o convenis amb el titulars de drets sobre terrenys inclosos en espais naturals protegits per tal que aquests acceptin, a canvi d'una contraprestació econòmica o d'altre tipus, el desenvolupament de tasques i actuacions relacionades amb la gestió mediambiental que impliquin limitacions de les activitats, dels usos o dels aprofitaments que excedeixin del contingut normal del dret de propietat.

2. Els titulars poden cedir els seus drets de manera selectiva i les limitacions poden afectar només una part de la finca.

§31

3. Aquests acords o convenis poden consistir en la constitució d'una servitud que s'ha d'inscriure en el Registre de la Propietat.

TÍTOL VII RÈGIM D'INFRACCIONS, SANCIONS I POLICIA ADMINISTRATIVA³⁵

CAPÍTOL I PRINCIPIS GENERALS

Article 46. Potestat sancionadora

1. La potestat sancionadora en relació amb el règim previst en aquesta llei correspon a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. La potestat sancionadora s'ha d'exercir seguint els tràmits establerts per la normativa reguladora del procediment a seguir per l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears en l'exercici de la potestat sancionadora.³⁶

3. El titular de la direcció general competent en matèria de protecció d'espais naturals és l'òrgan competent per iniciar el procediment sancionador.

4. La competència per resoldre els procediments sancionadors correspon:
- Al titular de la direcció general competent en matèria de protecció d'espais naturals, per a les infraccions lleus.
 - Al titular de la conselleria competent en matèria de medi ambient, per a les infraccions greus.
 - Al Consell de Govern, per a les infraccions molt greus.

Article 47. Mesures provisionals

1. L'òrgan competent per a acordar l'inici del procediment sancionador pot adoptar mesures cautelars per tal d'evitar la continuació de la infracció o l'agreujament del mal causat, mitjançant un acte motivat.

2. Aquestes mesures provisionals han de ser congruents amb la naturalesa de la infracció i proporcionades a la seva gravetat.

3. Abans de l'inici del procediment, el conseller competent en matèria de medi ambient pot adoptar mesures cautelars en casos d'urgència i en aquells altres en què l'afectació dels interessos públics ho requereixi.

³⁵ Vid. títol VI de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3.

³⁶ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

Article 48. Facultat inspectora

1. Sense perjudici de la competència d'altres administracions, la inspecció, vigilància i el control de les matèries objecte d'aquesta llei corresponen a la conselleria competent en matèria de medi ambient la qual promourà els mecanismes de control necessaris amb els altres òrgans de l'Administració autonòmica i de la resta d'administracions públiques.

2. Els cossos d'inspecció, vigilància i control de la Conselleria de Medi Ambient, als quals se'ls atribueixin aquestes funcions, tenen la condició d'agents de l'autoritat sempre que les despleguin en compliment d'aquesta llei i acreditin la seva condició i actuació amb la corresponent documentació.

CAPÍTOL II INFRACCIONS

Article 49. Infraccions

1. Constitueixen infraccions administratives les accions o omissions doloses o culposes comeses dins els espais de rellevància ambiental tipificades en aquesta llei.

2. Les infraccions administratives es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

Article 50. Infraccions lleus

1. Es consideren infraccions administratives lleus:

- a) L'alteració de les condicions d'un espai o dels seus productes mitjançant l'ocupació, l'emprimada, la tala, l'arrabassament, el moviment de terres, l'extracció de materials o altres accions, sense autorització.
- b) La captura, la mort o la persecució injustificades d'animals silvestres en els supòsits en els quals sigui necessària autorització administrativa.
- c) L'abandonament, fora dels llocs destinats a aquesta finalitat, de brossa, deixalles, residus o altres materials sòlids o líquids aliens al medi natural.
- d) La circulació de qualsevol tipus de vehicle motoritzat camp a través o per pistes forestals l'ús de les quals s'hagi determinat com a restringit, sense autorització; igualment, la navegació per les zones de l'àmbit marí de navegació prohibida o restringida, sense autorització.
- e) Dificultar l'acció dels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància dels espais.
- f) L'acampada, el bivac i la pernocta a l'aire lliure, sense autorització o incomplint-ne les condicions.
- g) Fer foc, sense autorització o incomplint-ne les condicions.
- h) L'organització d'actes multitudinaris dins els espais naturals sense la preceptiva autorització. No es consideren com a tals les festes que se celebren amb caràcter privat o familiar i finalitat no comercial en les cases existents i voltants immediats.

§31

2. Així mateix són infraccions administratives lleus la vulneració d'altres normes específiques contingudes en les disposicions normatives i en els instruments de planificació, protecció i gestió referides a: zones d'accés restringit, equipaments, limitacions establertes en relació amb l'afecció a elements de la flora, fauna i gea, instal·lacions i construccions, aprofitaments forestals, estacionament de vehicles, senyalitzacions i tancaments, activitats cinegètiques, piscícoles, esportives, recreatives, comercials, energètiques, activitats relacionades amb la investigació, vídeo i fotografia, activitats subjectes a avaluació d'impacte ambiental, aigües residuals i altres activitats que figurin en les disposicions normatives i en els instruments de planificació.

3. Amb independència de l'àmbit territorial on es cometi, es considera infracció administrativa l'ús de les denominacions i els anagrames dels espais de rellevància ambiental sense autorització

4. Constitueixen igualment infraccions administratives lleus les previstes en els dos articles següents quan, per l'escassa entitat, no siguin mereixedores de la qualificació de greus o molt greus.

Article 51. Infraccions greus

Són infraccions administratives greus:

- a) Les conductes previstes en les lletres a, b, d, g i h de l'apartat 1 i les previstes en l'apartat 2 de l'article anterior quan es produeixin danys significatius al medi natural o es duguin a terme amb finalitats de caràcter comercial o empresarial.
- b) L'obstrucció a l'actuació dels agents de l'autoritat encarregats de la vigilància de l'espai natural.
- c) La introducció d'espècies de flora i fauna silvestres sense autorització.
- d) L'alteració dels processos ecològics que siguin fonamentals per a la integritat dels ecosistemes.
- e) Fer foc en llocs prohibits.
- f) L'acampada, el bivac i la pernocta a l'aire lliure en llocs prohibits.
- g) La destrucció de la senyalització.
- h) L'organització d'actes multitudinaris en les zones on estigui prohibit.
- i) Les accions que atemptin de forma greu contra la flora, la fauna o la configuració geològica dels espais naturals, sempre que el dany sigui reversible.

Article 52. Infraccions molt greus

Tenen la consideració d'infraccions molt greus:

- a) La utilització de productes químics, substàncies biològiques, la realització d'abocaments o el vessament de residus que alterin les condicions d'habitabilitat dels espais amb dany als valors que contenen.
- b) Els incendis deliberats de massa forestal arbòria a l'interior dels espais.
- c) Les conductes previstes en les lletres a, b, d, g i h de l'apartat 1 i les previstes en el apartat 2 de l'article 50 quan produeixin danys molt greus al medi natural.

- d) Les alteracions deliberades i irreversibles dels hàbitats dels espais naturals en contra de la seva normativa o planificació.

Article 53. Prescripció de les infraccions³⁷

Les infraccions previstes en aquesta llei prescriuen als quatre anys, les molt greus; als dos anys, les greus; i en el termini d'un any les lleus. La prescripció de la infracció no comporta la impossibilitat d'exigir la restauració del medi natural i la reposició al seu estat anterior.

**CAPÍTOL III
SANCIONS**

Article 54. Sancions³⁸

1. Les infraccions tipificades en els articles anteriors han de ser sancionades amb les multes següents:

- Les infraccions lleus, amb multa de 100 a 6.000 euros.
- Les infraccions greus, amb multa de 6.001 fins a 100.000 euros.
- Les infraccions molt greus, amb multa de 100.001 fins a 450.000 euros.

2. La quantia de les sancions imposades per infraccions greus o molt greus pot incrementar-se fins al límit del 120% del benefici il·lícit obtingut pel subjecte infractor, fins al límit de 3.000.000 d'euros.

3. A més de les sancions pecuniàries relacionades a l'apartat anterior, la comissió d'infraccions greus o molt greus pot comportar també:

- a) La suspensió del dret a obtenir o percebre subvencions o ajudes públiques de la comunitat autònoma en les matèries relacionades amb l'objecte d'aquesta llei, per un termini d'un any en el cas d'infraccions greus, i d'entre dos i quatre anys en el cas d'infraccions molt greus.
- b) Inhabilitació de l'infractor per ser titular d'autoritacions, de llicències i de concessions administratives, o la seva revocació en els mateixos terminis que la lletra a) anterior.
- c) El tancament de l'establiment o la suspensió de l'activitat, també en els terminis fixats a la lletra a) d'aquest article. En aquest cas, s'ha d'incorporar a l'expedient sancionador un informe de l'òrgan competent per raó de la matèria.

³⁷ Cal tenir en compte l'art. 79.1 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, que preveu terminis de prescripció de les infraccions més llargs amb caràcter bàsic.

³⁸ Cal tenir en compte l'art. 77 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, que preveu sancions mínimes més altes amb caràcter bàsic.

§31

Article 55. Gradació de les sancions

La gradació de les sancions, dins els intervals disposats a l'article anterior, s'ha de fer tenint en compte els aspectes següents:

- a) La intencionalitat o reiteració.
- b) La transcendència social i el perjudici causat al medi natural.
- c) La reincidència, per la comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan s'hagi declarat per resolució ferma.
- d) L'ànim de lucre i la quantia del benefici obtingut quan no siguin elements constitutius del tipus.
- e) El caràcter irreversible dels danys quan no sigui un element constitutiu del tipus.
- f) Les circumstàncies dels responsables i el seu grau de participació.
- g) La col·laboració de l'infractor amb l'Administració per a l'aclariment dels fets.
- h) L'adopció, abans de la iniciació de l'expedient sancionador, pel presumpte responsable, de mesures correctores que minimitzin o resolguin els efectes perjudicials sobre els recursos naturals.

Article 56. Prescripció de les sancions³⁹

Les sancions previstes en aquesta llei prescriuen en els terminis següents:

- a) Les imposades per comissió d'infraccions lleus, en el termini d'un any.
- b) Les imposades per comissió d'infraccions greus, en el termini de dos anys.
- c) Les imposades per comissió d'infraccions molt greus, en el termini de quatre anys.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Es modifica la lletra a) de l'apartat 1 de l'article 19 de la Llei 6/1999, de 3 d'abril, de les directrius d'ordenació territorial de les Illes Balears i de mesures tributàries⁴⁰, que queda redactat de la manera següent:

«a) Les àrees naturals d'especial interès d'alt nivell de protecció, definides per la Llei 1/1991, de 30 de gener, d'espais naturals i de règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears, així com els parcs, les reserves naturals i els monuments naturals declarats a les Illes Balears, així com també les àrees classificades com zones d'exclusió dintre dels paratges naturals declarats, de conformitat, amb la present llei».

³⁹ Cal tenir en compte l'art. 79.2 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, esmentada en la nota 3, que preveu terminis de prescripció de les sancions més llargs amb caràcter bàsic.

⁴⁰ *Vid.* Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

Disposició addicional segona

L'entrada en vigor d'aquesta llei comporta l'inici del procediment per a l'elaboració del Pla d'ordenació dels recursos naturals de Cala d'Hort i Cap Llentrisca, amb l'àmbit territorial grafiat a l'annex I d'aquesta llei. El Pla d'ordenació dels recursos naturals que s'aprovi pel Govern de les Illes Balears ha de prohibir expressament l'execució del projecte de camp de golf de Cala d'Hort i la seva oferta complementària.

A les zones d'ús compatible o d'ús general situades fora de les àrees de protecció territorial fixades pel Pla territorial d'Eivissa i Formentera serà d'aplicació el règim previst a l'article 57.2 del Pla d'ordenació dels recursos naturals del Parc natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera aprovat per acord del Consell de Govern de 24 de maig del 2002.

Disposició addicional tercera

Es manté la declaració de les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i dels illots de Ponent d'acord amb la delimitació i el règim jurídic establert en el Decret 24/2002, de 15 de febrer. Resten vigents les disposicions que estableix el Pla d'ordenació dels recursos naturals aprovat per acord del Consell de Govern de 15 de febrer del 2002 per a les àrees de protecció estricta que conformen els illots i per a les àrees de conservació de l'àmbit marí que els envolten.

Disposició addicional quarta

1. Els propietaris dels béns ubicats en espais de rellevància ambiental podran convenir amb les administracions públiques competents la cessió en propietat d'aquests béns en pagament dels seus deutes, d'acord amb la legislació aplicable.

2. El lliurament en propietat de béns ubicats en espais de rellevància ambiental podrà també convenir-se a favor de les entitats locals com a substitució de les cessions i altres càrregues d'obligat compliment, derivades de l'execució de la legislació urbanística, sempre que garanteixin la satisfacció dels beneficis que a l'interès general reportin aquestes cessions.

Disposició addicional cinquena

La conselleria competent en matèria d'hisenda ha d'adoptar les mesures necessàries per dotar els crèdits pressupostaris suficients per al compliment dels objectius fixats en aquesta llei.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Disposició transitòria primera**

Els espais naturals protegits existents amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei mantenen la naturalesa de les seves respectives declaracions i el

§31

seu règim jurídic. La reserva natural de s'Albufereta queda requalificada com a reserva natural especial.⁴¹

Disposició transitòria segona

Fins que no es despleguin reglamentàriament la composició i les funcions del patronat segons el que preveu l'article 41.3 d'aquesta llei, el Patronat del Parc nacional maritimoterrestre de l'arxipèlag de Cabrera continuarà exercint les funcions que ha vengut desplegant.⁴²

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que s'oposen al que estableix aquesta llei i, en especial, els articles 26 i 27 de la Llei 1/1991, d'espais naturals i règim urbanístic de les àrees d'especial protecció de les Illes Balears.

2. Sense perjudici del que estableix la disposició addicional tercera es deroguen el Decret 24/2002, de 15 de febrer, pel qual es declaren el Parc natural de Cala d'Hort, Cap Llenrisca i sa Talaia i les reserves naturals des Vedrà, es Vedranell i els illots des Ponent, i l'acord del Consell de Govern de 15 de febrer del 2002 d'aprovació del Pla d'ordenació dels recursos naturals de Cala d'Hort, Cap de Llenrisca i sa Talaia.

3. Es deroga la disposició addicional dissetena de la Llei 10/2003, de 22 de desembre, de Mesures Tributàries i Administratives.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

Mitjançant un decret del Govern, s'ha d'actualitzar periòdicament la quantia de les sancions que es preveuen en aquesta llei. Aquesta actualització no pot ser superior al tant per cent d'increment que experimenti l'índex de preus al consum publicat per l'Institut Nacional d'Estadística.

Disposició final segona

Es faculta el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions necessàries per a desplegar aquesta llei.

Disposició final tercera

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

⁴¹ Vid. Decret 121/2001, de 19 d'octubre, pel qual es declara s'Albufereta com a reserva natural (*BOIB* núm. 130, de 30 d'octubre).

⁴² Vid. art. 41.3 d'aquesta Llei. Vid., també, art. 18 de la Llei 5/2007, de 3 d'abril, esmentada en la nota 30.

§32

LLEI 11/2006, DE 14 DE SETEMBRE, D'AVALUACIONS D'IMPACTE AMBIENTAL I AVALUACIONS AMBIENTALS ESTRATÈGIQUES A LES ILLES BALEARS

(BOIB núm. 133, de 21 de setembre de 2006;

*BOE núm. 245, de 13 d'octubre de 2006)*¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

L'avaluació d'impacte ambiental és un instrument de protecció del medi ambient de gran importància, és de caràcter general i preventiu i la seva finalitat és identificar, predir, interpretar i prevenir o corregir les conseqüències, els efectes o els impactes que determinades activitats o determinats projectes poden causar sobre el medi ambient. El seu origen es troba als Estats Units, concretament a la National Environmental Policy Act (Llei nacional de política ambiental) del 1970.

Tots els països s'han inspirat, d'una manera o altra, en l'experiència dels Estats Units, pioner en la matèria, per establir els seus models propis.

La primera regulació espanyola sobre la matèria apareix en diverses ordres ministerials i especialment a l'Ordre del Ministeri d'Indústria de 18 d'octubre del 1976, en el marc de la normativa de lluita contra la contaminació atmosfèrica per indústries i activitats potencialment contaminadores de l'atmosfera.

La vertadera implantació de les avaluacions d'impacte ambiental té lloc arran de la incorporació d'Espanya a la Unió Europea.

A l'àmbit comunitari, l'avaluació d'impacte ambiental està regulada a la Directiva 85/337/CEE del Consell, de 27 de juny del 1985, modificada per la Directiva 97/11/CE del Consell, de 3 de març del 1997, relativa a l'avaluació de les repercussions de determinats projectes públics i privats sobre el medi ambient.

Així mateix, i per tal d'integrar el component mediambiental a la preparació i l'adopció de plans i programes que puguin tenir repercussions significatives sobre el medi ambient, es regulà l'avaluació ambiental estratègica o l'avaluació

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i econòmicoadministratives (BOIB núm. 196, de 29 de desembre) i per la Llei 6/2009, de 17 de novembre, de mesures ambientals per impulsar les inversions i l'activitat econòmica a les Illes Balears (BOIB núm. 172, de 24 de novembre).

ambiental de plans o programes i en data 27 de juny del 2001 s'aprovà la Directiva 2001/42/CE del Parlament i del Consell relativa a l'avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambiental.

II

La Directiva 85/337/CEE del Consell, de 27 de juny del 1985, relativa a l'avaluació de les repercussions de determinats projectes públics i privats sobre el medi ambient, s'incorporà a l'ordenament intern mitjançant el Reial Decret Legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'avaluació d'impacte ambiental, que es desenvolupà mitjançant el Reial Decret 1131/1988, de 30 de setembre, pel qual s'aprovà el reglament per a l'execució del Reial Decret Legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'avaluació d'impacte ambiental.²

L'Estat espanyol ha incorporat al dret intern espanyol la Directiva 2001/42/CE del Parlament Europeu i del Consell relativa a l'avaluació de determinats plans i programes en el medi ambient, mitjançant la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient, que té la consideració de legislació bàsica.³

III

L'article 148.1.9 de la Constitució estableix que les comunitats autònomes poden assumir competències sobre la gestió en matèria de protecció del medi ambient.

L'article 149.1.23a de la Constitució estableix que l'Estat té competència exclusiva en legislació bàsica sobre protecció del medi ambient, sense perjudici de les facultats de les comunitats autònomes d'establir normes addicionals de protecció.

Basant-se en el marc constitucional, la comunitat autònoma de les Illes Balears ha assumit, en virtut de l'article 11.7 de l'Estatut d'Autonomia aprovat per la Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, competències per al desenvolupament legislatiu i l'execució en matèria de protecció del medi ambient, normes addicionals de protecció, espais naturals protegits i ecologia.⁴

La comunitat autònoma de les Illes Balears va ser pionera en aquesta matèria, i amb anterioritat a la transposició de la Directiva 85/337/CEE per part de l'Estat, el Consell de Govern aprovà, en data 23 de gener del 1986, el Decret 4/1986, d'implantació i regulació dels estudis d'impacte ambiental⁵, considerat

² La normativa bàsica estatal vigent en matèria d'avaluació d'impacte ambiental de projectes està constituïda principalment per l'RDLEG 1/2008, d'11 de gener, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació d'impacte ambiental de projectes (*BOE núm. 23, de 26 de gener*).

³ *BOE núm. 102, de 29 d'abril*.

⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 46 EAIB (§1).

⁵ *Vid. DD d'aquesta Llei*.

com una normativa provisional i progressiva, decret que ha sofert únicament una modificació puntual mitjançant el Decret 85/2004, d'1 d'octubre.

El Decret 4/1986, de 23 de gener, d'implantació i regulació dels estudis d'impacte ambiental, s'avança vint anys a la resta de l'Estat espanyol, ja que incloïa l'avaluació d'impacte ambiental del planejament urbanístic, la qual cosa ha dotat la nostra comunitat autònoma d'una experiència única amb vistes a l'avaluació ambiental estratègica.

La normativa autonòmica necessita una actualització pel que fa a l'avaluació d'impacte ambiental i una regulació de l'avaluació ambiental estratègica, per tal de tenir una normativa moderna i adaptada a la normativa comunitària i a la legislació bàsica estatal.

IV

Aquesta llei s'estructura en tres títols, sis disposicions addicionals, sis disposicions transitòries, una disposició derogatòria, dues disposicions finals i tres annexos.

El títol primer conté les disposicions comunes a les avaluacions d'impacte ambiental i a les avaluacions ambientals estratègiques. S'hi estableixen l'objecte i la finalitat de la llei i s'hi fixa una sèrie de definicions i previsions sobre la confidencialitat, la nul·litat i la suspensió del procediment substantiu. Així mateix, s'hi estableix l'àmbit d'aplicació de la llei amb indicació dels projectes, plans i programes subjectes i s'hi regula l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma.

El títol segon regula l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes, i es distingeix entre l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes de l'annex I, amb les fases de consultes prèvies, inici, tramitació i declaració d'impacte; i l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes de l'annex II i dels projectes no inclosos a l'annex I que puguin afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, que serà necessària en els casos que així ho decideixi l'òrgan ambiental d'acord amb uns criteris i un procediment específics.

Es regulen també els informes ambientals i la disciplina ambiental, que, en matèria d'avaluació d'impacte ambiental, comprèn les fiances, les assegurances de responsabilitat, la vigilància i el seguiment, la caducitat o la modificació de la declaració d'impacte ambiental, el règim d'infraccions i sancions, la suspensió de l'execució del projecte, d'altres mesures cautelars, la restitució de la realitat física alterada, la indemnització de danys i perjudicis, l'execució forçosa, la prestació ambiental substitutòria i la revisió d'ofici.

El títol tercer regula l'avaluació ambiental estratègica de plans i programes, de tal manera que els plans i programes subjectes integren el component mediambiental en el seu procediment de preparació, elaboració, tramitació, aprovació i seguiment. El procediment consta de les fases d'informe de sostenibilitat ambiental, consulta, memòria ambiental, presa de decisió i execució i seguiment ambiental. Està previst un procediment per determinar si els plans o programes de reduït àmbit territorial, modificacions menors i plans

i programes no subjectes que estableixin un marc de futurs projectes han de sotmetre's a avaluació ambiental estratègica.

Es regula també la disciplina ambiental que en matèria d'avaluació ambiental estratègica comprèn l'execució i el seguiment, la revisió d'ofici i el règim d'infraccions i sancions.

Les sis disposicions addicionals regulen els supòsits de projectes subjectes a autorització ambiental integrada, l'aplicació supletòria de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, la modificació de la Llei de taxes 11/1998, de 14 de desembre, sobre el règim específic de taxes de la comunitat autònoma de les Illes Balears, de la Llei 9/1990, de 27 de juny, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'urbanisme i habitabilitat, de la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori, i de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial, i el desplaçament normatiu del text refós de la Llei del sòl del 1976.

Les sis disposicions transitòries contenen previsions sobre la Comissió Balear de Medi Ambient, els procediments d'avaluacions d'impacte ambiental de projectes iniciats abans de l'entrada en vigor de la llei, plans i programes iniciats amb anterioritat a l'entrada en vigor de la llei, la nul·litat, plans i programes subjectes a avaluació d'impacte ambiental en tramitació a l'entrada en vigor de la llei i els plans i programes cofinançats per la Unió Europea.

La disposició derogatòria deroga les disposicions de rang igual o inferior que s'hi oposin i, expressament, el Decret 4/1986, de 23 de gener, d'implantació i regulació dels estudis d'impacte ambiental.

Les dues disposicions finals es refereixen a l'habilitació del Consell de Govern per al desplegament i l'execució de la llei i a l'entrada en vigor de la llei.

A l'annex I s'inclouen els projectes subjectes a avaluació d'impacte ambiental, integrats en onze grups (agricultura, silvicultura, aqüicultura i ramaderia; indústria extractiva; energia; indústria siderúrgica i del mineral, producció i elaboració de metalls; indústria química, petroquímica, tèxtil i paperera; altres indústries; projectes d'infraestructures; projectes d'enginyeria hidràulica i de gestió de l'aigua; projectes de tractament i gestió de residus, projectes dins zones sensibles i altres projectes).

L'annex II conté els projectes subjectes a avaluació d'impacte ambiental quan així ho decideixi l'òrgan ambiental, agrupats en set grups (agricultura, silvicultura, aqüicultura i ramaderia; energia; indústria siderúrgica i del mineral, producció i elaboració de metalls; projectes d'infraestructures, indústries de productes alimentaris, indústria extractiva i altres projectes).

A l'annex III s'inclouen, en dos grups, els plans i programes subjectes a avaluació ambiental estratègica (plans que suposin ordenació del territori urbà o rural o utilització del sòl i altres plans i programes).

TÍTOL I

DISPOSICIONS GENERALS

CAPÍTOL I

DISPOSICIONS COMUNES

Article 1. Objecte

És objecte d'aquesta llei, en exercici de les competències que estableix l'article 11.7 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears⁶, regular:

- a) L'avaluació d'impacte ambiental dels projectes que puguin tenir efectes significatius sobre el medi ambient i que han d'autoritzar o elaborar la comunitat autònoma de les Illes Balears, els consells insulars o l'administració local, amb l'objectiu de conèixer, valorar, eliminar o reduir els efectes negatius sobre el medi ambient.
- b) L'avaluació ambiental dels plans i programes que puguin tenir efectes significatius en el medi ambient i que han d'aprovar la comunitat autònoma de les Illes Balears, els consells insulars o l'administració local.

Article 2. Finalitat

La finalitat d'aquesta llei és aconseguir un nivell elevat de protecció del medi ambient⁷, contribuir, d'acord amb el principi de desenvolupament sostenible, a integrar els aspectes mediambientals en els projectes, les activitats, els plans i els programes que puguin tenir efectes significatius sobre el medi ambient a l'àmbit de les Illes Balears, així com establir els instruments adequats a fi de fer efectives les mesures protectores, correctores i compensatòries.

Article 3. Definicions

Als efectes d'aquesta llei s'entén per:

- a) Medi ambient: conjunt de factors o elements físics (terra, aigua, aire, clima...), biològics (fauna, flora i sol, ...) i socioculturals (assentaments i activitat humana, ús i gaudi del territori, formes de vida, patrimoni artístic i cultural, salut de les persones...), així com la interacció entre els factors o els elements indicats, que integren l'entorn on es desenvolupa la vida de l'home i de la societat.
- b) Òrgan ambiental: òrgan de la comunitat autònoma que exerceix les competències en matèria de medi ambient previstes en aquesta llei, especialment emetent les declaracions d'impacte ambiental adients i, en col·laboració amb l'òrgan promotor, vetllant per la integració dels aspectes ambientals en l'elaboració dels plans i programes.

⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 46 EAIB (§1).

⁷ *Vid.* art. 23 EAIB (§1).

- c) Avaluació d'impacte ambiental de projectes: procediment administratiu que, fonamentat en un estudi d'impacte ambiental i amb un tràmit de participació pública, té per objecte identificar, descriure i avaluar, de forma apropiada, a través d'una declaració d'impacte, els efectes directes i indirectes d'un projecte o d'una activitat sobre el medi ambient.
- d) Avaluació ambiental estratègica: procediment administratiu que permet la integració dels aspectes ambientals en els plans i programes mitjançant la preparació de l'informe de sostenibilitat ambiental, de la celebració de consultes, de la consideració de l'informe de sostenibilitat ambiental i dels resultats de les consultes, de la memòria ambiental i de l'acord de l'òrgan ambiental sobre la dita memòria i del subministrament d'informació sobre l'aprovació dels plans i programes esmentats.
- e) Informe ambiental: pronunciament de l'òrgan ambiental sobre la conveniència o no d'autoritzar un projecte o una activitat i, si s'escau, les mesures de tot tipus per minimitzar els impactes negatius, que s'emetrà en els casos dels articles 15, 45 i 47 d'aquesta llei.
- f) Administracions públiques afectades: les que, als efectes d'aquesta llei, tenen competències específiques en les matèries següents: biodiversitat, població, salut humana, fauna, flora, terra, aigua, aire, factors climàtics, béns materials, patrimoni cultural, inclòs el patrimoni històric, paisatge, l'ordenació del territori i l'urbanisme.
- g) Estudi d'alternatives: conjunt d'opcions tècnicament viables que defineixen les diferents possibilitats, incloent-hi l'alternativa zero, per a l'execució d'un projecte o per a la redacció d'un pla o programa.
- h) Alternativa zero: opció considerada en l'estudi d'alternatives que assenyalava els aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució en el cas de no execució del projecte o no redacció del pla o programa.
- i) Projecte: realització de treballs de construcció o d'altres obres o instal·lacions, així com altres intervencions en el medi natural o el paisatge, incloent-hi les destinades a l'explotació dels recursos del sòl.
- j) Promotor (a l'avaluació d'impacte ambiental): òrgan substantiu que promou un projecte, o persona física o jurídica que en sol·licita l'autorització o l'aprovació.
- k) Òrgan substantiu (en l'avaluació d'impacte ambiental): òrgan que té la competència per atorgar l'autorització, la llicència, el permís, la declaració d'interès general o la concessió que habilita el promotor per dur a terme un projecte, d'acord amb la legislació aplicable, o que, si escau, promou l'activitat o el projecte quan es tracta d'activitats o projectes de les administracions públiques.

En els casos de concurrència dels títols habilitants a què es refereix el paràgraf anterior, s'entén com a òrgan substantiu, als efectes d'aquesta llei, el primer que l'atorga, llevat de la disciplina ambiental prevista

en aquesta llei, en què es considera òrgan substantiu l'administració pública que atorga el títol que, en darrer terme, faculta o habilita a la realització efectiva de l'actuació.

- l) Estudi d'impacte ambiental: document tècnic elaborat per un equip multidisciplinari que ha de presentar el titular o promotor d'un projecte o una activitat per identificar, descriure i valorar de manera adequada els efectes previsibles que la realització del projecte o de l'activitat produirà sobre el medi ambient en totes les seves fases (construcció, funcionament i clausura).
- m) Inventari ambiental: descripció completa del medi tal com és en una àrea on es preveu ubicar una actuació o un projecte determinats.
- n) Declaració d'impacte ambiental: pronunciament de l'òrgan ambiental a les avaluacions d'impacte ambiental de projectes que determina, respecte dels efectes ambientals previsibles, la conveniència o no de realitzar el projecte i, en cas afirmatiu, fixa les condicions en què haurà de realitzar-se, així com les mesures protectores, correctores i compensatòries i un pla o programa de vigilància ambiental.
- o) Mesures correctores: conjunt d'actuacions que tenen per objecte la reducció, l'eliminació o la modificació dels efectes ambientals negatius significatius d'un projecte o d'una activitat, d'un pla o d'un programa tant pel que fa al disseny i a la ubicació, com als procediments d'antipol·lució, depuració i dispositius genèrics de protecció del medi ambient.
- p) Mesures protectores: conjunt d'actuacions que tenen per objecte evitar els efectes ambientals negatius significatius d'un projecte o d'una activitat, d'un pla o d'un programa, modificant alguns dels elements o processos del projecte, pla o programa.
- q) Mesures compensatòries: conjunt d'actuacions que, en relació amb els efectes ambientals negatius inevitables d'un projecte o d'una activitat, d'un pla o d'un programa, no admet correcció, consistent a compensar aquests efectes negatius per mitjà d'altres de signe positiu, si és possible amb accions de la restauració o de la mateixa naturalesa i efecte contrari al de l'acció o empresa.

Aquestes mesures s'aplicaran tant a zones protegides, d'acord amb les directives 79/409/CEE⁸ i 92/43/CE, relatives a la conservació dels hàbitats naturals i de fauna i flora silvestres, com a zones que no tinguin aquesta catalogació.

⁸ Derogada per la Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu i del Consell, del 30 de novembre de 2009, relativa a la conservació de les aus silvestres (*DOUE* núm. L 20/7, de 26 de gener de 2010), amb les salvetats recollides en el seu art. 18.

- r) Pla o programa de vigilància ambiental: document que té per objecte garantir el compliment de les previsions i mesures correctores, protectores i compensatòries contingudes a l'estudi d'impacte ambiental i, si s'escau, a la declaració d'impacte ambiental, el contingut del qual es materialitza en un seguiment i una vigilància per part d'un equip específic durant l'execució del projecte o durant les fases de funcionament o desmantellament.
- s) Plans i programes: conjunt d'estratègies, directrius i propostes que preveu una administració pública per satisfer necessitats socials, no executables directament, sinó a través del seu desenvolupament, mitjançant un conjunt de projectes.
- t) Òrgan promotor (a l'avaluació ambiental estratègica): òrgan que inicia el procediment per a l'elaboració i l'adopció d'un pla o programa, i que ha d'integrar els aspectes ambientals en el seu contingut a través d'un procés d'avaluació ambiental.
- u) Informe de sostenibilitat ambiental: informe elaborat per un equip multidisciplinari que ha de presentar l'òrgan promotor i que forma part integrant del pla o del programa, en el qual s'identifiquen, descriuen i avaluen de manera apropiada les repercussions ambientals de l'aplicació del dit pla o programa, incloent-hi totes les fases en què es desenvolupi, així com les distintes alternatives que tinguin en compte els objectius i l'àmbit d'aplicació geogràfic del pla o programa.
- v) Memòria ambiental: document que valora la integració dels aspectes ambientals realitzada durant el procés d'avaluació, així com l'informe de sostenibilitat ambiental i la seva qualitat, el resultat de les consultes i com aquestes s'han pres en consideració, a més de la previsió sobre els impactes significatius de l'aplicació del pla o programa, i que estableix les determinacions finals.
- w) Zones de reduït àmbit territorial: àmbit territorial en què, per les seves escasses dimensions, el nivell de protecció del medi ambient i la integració ambiental poden aconseguir-se de forma similar, ja sigui mitjançant l'aplicació de l'avaluació ambiental d'un pla o programa, o mitjançant l'aplicació de l'avaluació ambiental dels projectes que el realitzen.
- x) Modificacions menors: canvis en les característiques dels plans o programes ja aprovats o adoptats que no constitueixen variacions fonamentals de les estratègies, directrius i propostes o de la seva cronologia però que produeixen diferències en les característiques dels efectes prevists o de la zona d'influència.
- y) Públic: qualsevol persona física o jurídica, així com les seves associacions, organitzacions i grups constituïts d'acord amb la normativa que els sigui d'aplicació.
- z) Als efectes d'aquesta llei s'entén per públic interessat:
 - Les persones físiques o jurídiques en les quals concorri qualsevol de les circumstàncies previstes a l'article 31 de la Llei 30/1992, de

26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

- Qualsevol persona jurídica sense ànim de lucre que tengui com a finalitats acreditades en els seus estatuts la protecció del medi ambient en general o la de qualsevol dels seus elements en particular i que les esmentades finalitats puguin resultar afectades pel pla o programa, que correspongui a l'àmbit territorial del pla o programa, i que dugui almenys dos anys legalment constituïda i des d'aleshores exerceixi de manera activa les activitats necessàries per assolir les finalitats previstes en els seus estatuts.

Article 4. Confidencialitat i dret d'accés a la informació en matèria de medi ambient

1. D'acord amb les disposicions sobre propietat industrial i amb la pràctica jurídica en matèria de secret industrial i comercial, les avaluacions d'impacte ambiental, especialment les de projectes, hauran de respectar la confidencialitat de les informacions aportades pel promotor que tinguin aquest caràcter, tenint en compte, en tot cas, la protecció de l'interès públic.

2. Quan l'avaluació afecti un altre estat membre de la Unió Europea, la transmissió d'informació a aquest estat s'ha de sotmetre a les restriccions que es considerin convenients per garantir aquesta confidencialitat.

3. El que disposa aquest article s'entén sense perjudici del dret d'accés a la informació en matèria de medi ambient.⁹

Article 5. Nul·litat

Són nuls de ple dret les resolucions o els acords d'autorització o aprovació de qualsevol projecte, pla o programa subjectes a avaluació d'impacte ambiental o avaluació ambiental estratègica segons aquesta llei que s'adoptin sense avaluació d'impacte ambiental o avaluació ambiental estratègica i les resolucions o els acords d'autorització¹⁰ que s'adoptin prescindint totalment i absolutament dels procediments d'avaluació d'impacte ambiental o avaluació ambiental estratègica que regula aquesta llei. Aquestes resolucions i aquests acords no produeixen cap efecte i, respecte de les actuacions que es puguin realitzar a la seva empara, s'han d'aplicar les mesures de protecció i defensa de la legalitat ambiental que es preveuen en aquesta llei.

⁹ Vid. Llei 27/2006, de 18 de juliol, per la qual es regulen els drets d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia en matèria de medi ambient (BOE núm. 171, de 19 de juliol).

¹⁰ Vid. DA 5a de la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (BOE núm. 308, de 23 de desembre).

Article 6. Acció pública

És pública l'acció per exigir el compliment del que estableix aquesta llei davant els òrgans administratius i contenciosos administratius, mitjançant els recursos o les accions que pertoquin, en els termes que estableixi la legislació d'accés a la informació, de participació pública i d'accés a la justícia.

Article 6 bis. Tramitació d'urgència

1. De conformitat amb el que estableix l'article 50 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, quan ho aconsellin raons d'interès públic l'òrgan ambiental pot acordar, d'ofici o a petició de la persona interessada, l'aplicació al procediment de la tramitació d'urgència, per la qual es redueixen a la meitat els terminis establerts per als procediments fixats en aquesta llei, incloent-hi el període d'informació pública.

2. No es pot interposar cap recurs contra l'acord que declari l'aplicació de la tramitació d'urgència al procediment.

Article 7. Suspensió del procediment substantiu

El termini màxim per resoldre el procediment substantiu i notificar-ne la resolució podrà ser suspès per l'òrgan competent en els casos prevists a l'article 42.5 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 8. Incorporació de mitjans tècnics

L'administració promourà la utilització i l'aplicació de les tècniques i dels mitjans electrònics, informàtics i telemàtics per al millor compliment de les finalitats d'aquesta llei.¹¹

CAPÍTOL II
ÀMBIT D'APLICACIÓ

SECCIÓ 1a
PROJECTES

Article 9. Objecte

L'avaluació d'impacte ambiental identificarà, descriurà i avaluarà de forma apropiada els efectes directes o indirectes d'un projecte sobre el medi ambient, en funció de cada cas particular i de conformitat amb aquesta llei.

¹¹ *Vid.* art. 29 EAIB (§1).

Article 10. Projectes subjectes

1. Els projectes, públics o privats, consistents en la realització de les obres, instal·lacions o de qualsevol altra activitat o actuació, inclosos a l'annex I d'aquesta llei han de ser objecte d'avaluació d'impacte ambiental, de conformitat amb el que disposa el títol II d'aquesta llei.

2. Els projectes, públics o privats, consistents en la realització de les obres, instal·lacions o de qualsevol altra activitat o actuació, inclosos a l'annex II d'aquesta llei, així com qualsevol projecte no inclòs a l'annex I que pugui afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, únicament seran objecte d'avaluació d'impacte ambiental quan així ho decideixi l'òrgan ambiental, en cada cas, de conformitat amb el que disposa el títol II d'aquesta llei.

3. Els projectes, públics o privats, consistents en la realització d'obres, instal·lacions o qualsevol altra activitat, no inclosos als annexos I i II d'aquesta llei, que puguin tenir repercussions ambientals significatives, se sotmetran a avaluació d'impacte ambiental quan així ho estableixi una disposició legal o reglamentària o un instrument d'ordenació territorial o mediambiental degudament aprovat per l'administració corresponent, de conformitat amb el que estableix el títol II d'aquesta llei.

Article 11. Impactes acumulatius o sinèrgics

1. Els projectes no inclosos a l'annex I d'aquesta llei se sotmetran a avaluació d'impacte ambiental quan, malgrat no superar per si mateixos els llindars, suposin ultrapassar aquests límits inferiors per acumulació amb d'altres actuacions preexistents o proposades pel mateix promotor o per un de diferent i puguin afectar el mateix entorn.

2. En els casos d'ampliació d'activitats o instal·lacions existents, els límits d'extensió, potència o un altre paràmetre, s'han de considerar referits als que resultin al final de l'ampliació.

Article 12. Prohibició de fraccionament

1. L'avaluació d'impacte ambiental ha de fer referència a la totalitat del projecte.

2. El fraccionament de projectes de la mateixa naturalesa i dels mateixos fets en el mateix espai físic no impedeix que s'apliquin els llindars que estableixen els annexos d'aquesta llei, als efectes dels quals s'han d'acumular les magnituds o les dimensions de cadascun dels projectes considerats.

Article 13. Projectes executables

1. El Govern de les Illes Balears, en supòsits excepcionals i mitjançant un acord motivat del Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria de medi ambient, prèvia petició de l'òrgan substantiu i amb informe de l'òrgan ambiental, podrà excloure un projecte determinat del procediment d'avaluació d'impacte ambiental. L'acord del Consell de Govern es farà públic i ha de contenir les previsions que es considerin necessàries en cada cas a fi de minimitzar o compensar l'impacte ambiental del projecte.

En aquest cas, el Govern:

- a) Informarà el Govern de l'Estat sobre els motius que justifiquen l'exempció concedida, abans d'atorgar l'autorització, perquè se'n pugui informar a la Comissió de la Unió europea.
- b) Posarà a l'abast del públic interessat les informacions relatives a l'exempció i les raons per la qual s'ha concedit.
- c) Examinarà la conveniència d'una altra forma d'avaluació i determinarà, si pertoca, si és procedent fer públiques les informacions que s'hi recullen.

2. L'exclusió que preveu aquest article no és d'aplicació als projectes i a les activitats que afectin els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000 ni als espais protegits a l'empara de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental, o de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i la flora i la fauna silvestres.¹²

3. S'exclouen del procediment d'avaluació d'impacte ambiental els projectes que, encara que s'inclouin en els supòsits de l'article 10, s'hagin aprovat específicament mitjançant una llei del Parlament de les Illes Balears, ja que els objectius perseguits per la present llei, inclòs l'objectiu de la disponibilitat d'informacions, s'aconsegueixen a través del procediment legislatiu.

Article 14. Efectes transfronterers

1. Quan un projecte pugui tenir repercussions significatives sobre el medi ambient d'un altre estat membre de la Unió Europea, s'ha de seguir el procediment que regula el Conveni sobre avaluació d'impacte en el medi ambient en un context transfronterer, fet a Espoo el 25 de febrer del 1991 i que Espanya va ratificar l'1 de setembre del 1997.

2. Als efectes de l'apartat anterior, l'òrgan ambiental que intervingui en l'avaluació d'impacte ambiental d'aquests projectes s'ha de relacionar amb l'estat afectat mitjançant el ministeri competent en matèria d'affers exteriors.

Article 15. Informes ambientals

1. Sense perjudici del que disposen els articles anteriors, l'òrgan substantiu podrà sol·licitar, en relació amb una obra, instal·lació o activitat no subjecta a avaluació d'impacte ambiental, el pronunciament de l'òrgan ambiental sobre la conveniència o no d'autoritzar el projecte o l'activitat i, si s'escau, les mesures de tot tipus per minimitzar els impactes negatius.

2. En aquests casos, se seguirà el procediment previst a l'article 48 d'aquesta llei.

¹² Aquesta Llei ha estat derogada per la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del patrimoni natural i de la biodiversitat (*BOE núm. 299, de 14 de desembre; correcció d'errades BOE núm. 36, d'11 de febrer de 2008*).

SECCIÓ 2a
PLANS I PROGRAMES

Article 16. Plans i programes subjectes

1. Els plans i programes subjectes a avaluació ambiental estratègica són en caràcter general els plans i programes, així com les seves modificacions i revisions, que puguin afectar significativament el medi ambient i que compleixin els dos requisits següents:

- a) Que els elabori o aprovi una administració pública.
- b) Que la seva elaboració i aprovació venguin exigides per una disposició legal o reglamentària o per acord del Consell de Govern.

L'avaluació ambiental de plans i programes cofinançats per la Comunitat Europea es realitzarà d'acord amb allò previst a la normativa comunitària que li resulti aplicable.

2. Als efectes prevists a l'apartat anterior, s'entendrà que tenen efectes significatius sobre el medi ambient aquells plans i programes inclosos a l'annex III d'aquesta llei, sense perjudici de l'article següent.

Article 17. Plans i programes de reduït àmbit territorial, modificacions menors i plans i programes marc de futurs projectes

Se sotmetran a avaluació ambiental estratègica els plans i programes següents, així com les seves modificacions i revisions, quan l'òrgan ambiental així ho decideixi pel fet de tenir efectes significatius sobre el medi ambient, d'acord amb el procediment que s'estableix als articles 95 a 97 d'aquesta llei:

- a) Els plans i programes subjectes que estableixin l'ús de zones de reduït àmbit territorial.
- b) Les modificacions menors en els plans i programes subjectes.
- c) Els plans i programes diferents dels esmentats a l'article anterior que estableixin un marc per a l'autorització futura de projectes.

Article 18. Delimitació negativa de l'àmbit d'aplicació

Aquesta llei no serà d'aplicació als plans i programes següents:

- a) Els que tenen com a únic objectiu servir els interessos de la defensa nacional o la protecció civil en casos d'emergència.
- b) Els de tipus financer o pressupostari.

CAPÍTOL III
COMPETÈNCIES

Article 19. Òrgan ambiental

1. La Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears és l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma de les Illes Balears en relació amb els projectes, plans o programes subjectes a avaluació d'impacte ambiental o avaluació ambiental

§32

estratègica que l'Administració de la comunitat autònoma, els consells insulars, els municipis o les entitats de dret públic vinculades o dependents de qualsevol d'aquestes administracions territorials hagin d'autoritzar, elaborar, adoptar o aprovar.

2. Reglamentàriament es determinarà l'organització, les funcions i el règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears.¹³

3. Dins la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears es crearà un comitè tècnic de composició multidisciplinària, amb representants de les conselleries del Govern, dels consells insulars i de l'Administració de l'Estat.

Així mateix es convidarà a participar en el punt de l'ordre del dia en què tinguin interès, els ajuntaments, amb veu i vot, i les persones, els promotors i les entitats interessades de cada projecte, amb veu i sense vot, en els termes que s'estableixen reglamentàriament.

4. La composició de la Comissió de Medi Ambient i del comitè tècnic obeeirà a criteris de competència territorial i funcional.

Article 20. Consulta preceptiva

Correspon a l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma de les Illes Balears evacuar la consulta preceptiva, prevista a la legislació bàsica estatal, quan sigui competència de l'Administració General de l'Estat formular la declaració d'impacte ambiental dels projectes que li correspongui autoritzar, elaborar o aprovar.

Article 21. Criteris tècnics i/o interpretatius

El conseller competent en matèria de medi ambient, previ informe favorable de l'òrgan ambiental, podrà aprovar, mitjançant ordre, criteris tècnics i/o interpretatius per a la redacció dels estudis d'impacte ambiental dels projectes i els informes de sostenibilitat i la memòria ambiental dels plans o programes, així com per a la predicció i la valoració dels seus possibles impactes.

¹³ Vid. Decret 29/2009, de 8 de maig, d'organització, funcions i règim jurídic de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (BOIB núm. 75, de 23 de maig).

TÍTOL II AVALUACIONS D'IMPACTE AMBIENTAL DELS PROJECTES¹⁴

CAPÍTOL I AVALUACIONS D'IMPACTE AMBIENTAL DELS PROJECTES DE L'ANNEX I

SECCIÓ 1a FASE PRÈVIA DE CONSULTES

Article 22. Consultes prèvies a l'estudi d'impacte ambiental

1. Abans de la iniciació del procediment d'avaluació d'impacte ambiental de projectes, és obligatòria una fase prèvia de consultes, mitjançant la presentació per part del promotor d'una memòria resum del projecte, cursada a l'òrgan ambiental a través de l'òrgan substantiu, que disposa del termini màxim de quinze dies per a la tramesa de la documentació des de la recepció de la documentació completa.

Aquesta memòria resum ha de contenir com a mínim:

- a) La definició, les característiques i la ubicació del projecte.
- b) Les principals alternatives que es considerin i l'anàlisi dels impactes potencials de cadascuna.
- c) Un diagnòstic territorial i del medi ambient afectat pel projecte.

2. L'òrgan ambiental, en el termini de quinze dies, ha d'elevat consultes prèvies a les persones, institucions i administracions previsiblement afectades per l'execució del projecte, a les quals ha de trametre una còpia de la memòria resum i els ha de requerir una resposta en un termini màxim de quinze dies.

No obstant això, transcorregut el termini a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article sense que s'hagi tramès a l'òrgan ambiental aquesta memòria resum, l'òrgan esmentat, una vegada rebuda la memòria, ha de comunicar aquesta circumstància al promotor.

3. L'òrgan ambiental haurà de determinar l'amplitud i el nivell de detall de l'estudi d'impacte ambiental, prèvia consulta a les administracions afectades i, si s'escau, a d'altres persones físiques o jurídiques, públiques o privades, vinculades a la protecció del medi ambient. També podrà definir les modalitats d'informació i consulta.

¹⁴ Cal tenir en compte l'RDLEG 1/2008, d'11 de gener, esmentat en la nota 2, la majoria dels preceptes del qual tenen caràcter bàsic.

Article 23. Resultat de les consultes prèvies

1. Rebudes les respostes a les consultes prèvies i, en tot cas, en el termini màxim d'un mes a comptar des de la sol·licitud de consulta a què es refereix l'apartat 2 de l'article anterior, l'òrgan ambiental en notificarà el resultat al promotor, així com la documentació disponible que obri en poder de l'òrgan ambiental, sense perjudici de qualsevol altra, la qual s'haurà de tenir en compte en la redacció de l'estudi d'impacte ambiental.

2. Així mateix, es podran evacuar les consultes prèvies mitjançant una reunió, a la qual assistiran les persones i els distints representants de les institucions i administracions previsiblement afectades, exposaran el seu informe sobre la memòria-resum del projecte i aportaran la documentació de què disposin a aquests efectes. L'acta que s'aixequi d'aquesta reunió es notificarà al promotor i el seu contingut haurà de tenir-se en compte en la redacció de l'estudi d'impacte ambiental.

3. El resultat d'aquesta fase no condicionarà el sentit de la declaració d'impacte ambiental.

SECCIÓ 2a
INICI

Article 24. La sol·licitud d'inici

1. Sens perjudici de la fase prèvia de consultes a què es refereix la secció anterior, el procediment d'avaluació d'impacte ambiental dels projectes de l'annex I s'inicia mitjançant la sol·licitud del promotor cursada a través de l'òrgan substantiu a l'òrgan ambiental, tramesa en un termini màxim de quinze dies des de la recepció per part d'aquell de la documentació completa.

Transcorregut el termini de sis mesos des de la notificació del resultat de les consultes prèvies al promotor sense que s'hagi presentat a l'òrgan ambiental la sol·licitud esmentada, aquest òrgan pot declarar la caducitat del procediment i l'arxiu de les actuacions, amb l'audiència prèvia a l'òrgan substantiu i al promotor per un termini de deu dies hàbils.

2. La sol·licitud d'iniciació haurà de tenir el contingut mínim que estableix l'article 70 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 25. Documentació a annexar a la sol·licitud

La sol·licitud haurà d'anar acompanyada de la documentació següent:

- a) Còpia completa del projecte subjecte a avaluació d'impacte ambiental.
- b) Estudi d'impacte ambiental, degudament signat.
- c) Certificat de la informació pública del projecte i de l'estudi d'impacte ambiental, així com còpia de les al·legacions formulades i un informe valoratiu d'aquestes, que puguin ser rellevants a efectes ambientals.
- d) Certificació de la no necessitat d'informació pública del projecte segons la legislació substantiva, si s'escau.

- e) Informes emesos obrants a l'expedient que puguin ser rellevants a efectes ambientals.
- f) Resguard acreditatiu del pagament de la taxa corresponent.

Article 26. Esmena i millora de la sol·licitud

1. Si la sol·licitud d'iniciació no reuneix els requisits assenyalats a l'article 24.2 d'aquesta llei o no va acompanyada de la documentació a què es refereix l'article 25 d'aquesta llei, es requerirà a l'interessat, per conducte de l'òrgan substantiu perquè en un termini mínim de deu dies i màxim de quinze, esmeni la falta o aportí els documents preceptius, amb indicació que si no ho fa, se'l tindrà per desistit de la seva petició, prèvia resolució dictada per l'òrgan competent.

2. Es trametrà còpia del requeriment de l'òrgan ambiental al promotor, perquè en tingui coneixement.

3. En el requeriment al promotor per l'esmena de deficiències i l'aportació de la documentació es farà constar la suspensió del termini per resoldre i notificar la declaració d'impacte ambiental, pel temps que transcorri entre la notificació del requeriment i el seu compliment efectiu per part del destinatari o, si no n'hi ha, pel transcurs del termini concedit.

4. L'esmena de deficiències o l'aportació de la documentació la farà el promotor per conducte de l'òrgan substantiu.

Article 27. L'estudi d'impacte ambiental

1. L'estudi d'impacte ambiental ha de tenir, com a mínim, el contingut següent:

- a) Una descripció general del projecte i una relació de totes les accions derivades de l'actuació susceptibles de produir impactes en el medi ambient¹⁵, tant a la fase de realització, com a la de funcionament i, si s'escau, a la de clausura.
- b) Una exposició de les principals alternatives tècnicament viables i una justificació de la solució adoptada des del punt de vista ambiental.
- c) Un inventari ambiental.
- d) Una identificació dels impactes sobre el medi ambient, amb un esment especial a la salut de les persones i, si s'escau, la fauna, la flora, el sòl, l'aire, l'aigua, el medi marí, els factors climàtics, el paisatge, els béns materials inclòs el patrimoni cultural, i el risc d'incendi forestal.
- e) Una valoració dels impactes assenyalant els indicadors o paràmetres de comparació utilitzats.

¹⁵ S'han de tenir en compte la Llei 3/2005, de 20 d'abril, de protecció del medi nocturn de les Illes Balears (BOIB núm. 65, de 28 d'abril) i la Llei 1/2007, de 16 de març, contra la contaminació acústica de les Illes Balears (BOIB núm. 45, de 24 de març), modificada per la Llei 6/2009, de 17 de novembre, esmentada en la nota 1.

- f) Una ponderació dels impactes i una valoració global on s'inclouran les distintes alternatives estudiades.
- g) Les mesures protectores, correctores o compensatòries dels impactes.
- h) Un pla o programa de vigilància ambiental.
- i) Les conclusions de l'estudi d'impacte ambiental.
- j) Un document de síntesi, que contindrà un resum de l'estudi i les conclusions en termes fàcilment comprensibles.
- k) Un annex d'incidència que identifiqui el paisatge afectat pel projecte, a l'efecte de desenvolupar-lo i, si escau, les mesures protectores, correctores o compensatòries.

2. L'estudi d'impacte ambiental l'ha de redactar un equip multidisciplinari, llevat dels casos en què l'anàlisi dels impactes permeti que la redacció la dugui a terme un sol tècnic amb la titulació idònia.

3. L'estudi d'impacte ambiental ha de garantir la identificació, l'anàlisi i la valoració adequades dels impactes més importants del projecte i l'ús de la metodologia més adient segons les millors tècniques disponibles, d'acord amb la millor evidència científica disponible, vetllant especialment per la salut de les persones.

4. L'òrgan substantiu i l'òrgan ambiental han d'atendre les peticions de col·laboració, si s'escau, del promotor del projecte per determinar la composició tècnica de l'equip redactor de l'estudi d'impacte ambiental quan sigui exigible.

5. Reglamentàriament, mitjançant ordre del conseller competent en matèria de medi ambient, es desenvoluparà, si pertoca, el contingut dels estudis d'impacte ambiental.

Article 28. Informació pública

1. Les administracions públiques han de promoure i assegurar la participació de les persones interessades en la tramitació dels procediments d'autorització de projectes que s'hagin de subjectar a avaluació d'impacte ambiental i han d'adoptar les mesures previstes en aquesta llei per garantir que aquesta participació sigui real i efectiva.

A aquest efecte, l'òrgan substantiu ha de sotmetre l'estudi d'impacte ambiental, en un termini màxim de trenta dies des de la recepció de la documentació completa, dins el procediment aplicable per a l'autorització o la realització del projecte que correspongui, i conjuntament amb aquest, al tràmit d'informació pública i a la resta d'informes que s'hi estableixin.

Aquest tràmit s'ha d'evacuar en les fases del procediment en les quals estiguin encara obertes totes les opcions relatives a la determinació del contingut, l'extensió i la definició del projecte subjecte a autorització i sotmès a avaluació d'impacte, i tindrà una durada no inferior a trenta dies.

Aquest tràmit d'informació pública també ha de ser evacuat per l'òrgan substantiu en relació amb els projectes que requereixin l'autorització ambiental integrada segons el que estableix la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació.

Si l'òrgan substantiu no ha sotmès l'estudi d'impacte ambiental al tràmit d'informació pública en el termini fixat en l'anterior apartat, s'ha de procedir a arxivar l'expedient.

En aquest cas, serà necessari iniciar novament el procediment d'avaluació d'impacte ambiental, d'acord amb el que preveu l'article 10.1 del Reial Decret Llei 1/2008, d'11 de gener, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'avaluació d'impacte ambiental de projectes

2. Durant l'evacuació del tràmit d'informació pública, l'òrgan substantiu informará el públic dels aspectes rellevants relacionats amb el procediment d'autorització del projecte i, concretament, dels següents aspectes:

- a) La sol·licitud d'autorització del projecte.
- b) El fet que el projecte està subjecte a un procediment d'avaluació d'impacte ambiental, així com, si s'escau, que pot resultar d'aplicació el previst a l'article 30 en matèria de consultes transfrontereres.
- c) Identificació de l'òrgan competent per resoldre el procediment, d'aquells dels quals pot obtenir-se informació pertinent i d'aquells als quals puguin presentar-se observacions, al·legacions i consultes, així com del termini disponible per a la seva presentació.
- d) Naturalesa de les decisions o, si pertoca, dels esborranys o del projecte de decisions que es vagin a adoptar.
- e) Indicació de la disponibilitat de la informació recollida d'acord amb els articles 23 i 27 d'aquesta llei, i de la data i el lloc o els llocs en què es posarà a disposició del públic l'esmentada informació.
- f) Identificació de les modalitats de participació.

3. Simultàniament, l'òrgan substantiu consultarà les administracions públiques afectades que hagin estat prèviament consultades en relació amb la definició de l'abast i el nivell de detall de l'estudi d'impacte ambiental, i els proporcionarà la següent informació, que, a més, es posarà a disposició del públic interessat:

- a) Tota la informació recollida en virtut dels articles 23 i 27 d'aquesta llei.
- b) Tota la documentació rellevant rebuda per l'òrgan substantiu amb anterioritat a l'evacuació de tràmit d'informació pública.

L'òrgan substantiu informará les persones interessades i les administracions públiques afectades del dret a participar en el corresponent procediment i del moment en què poden exercitar l'esmentat dret. La notificació indicarà l'autoritat competent a la qual s'han de trametre les observacions i al·legacions en què es concreti dita participació i el termini en què hauran de trametre's. Aquest termini no serà inferior a trenta dies.

4. Així mateix, l'òrgan substantiu posarà a disposició de les persones interessades i de les administracions públiques afectades aquella altra informació distinta de la prevista en l'apartat 3, que només pugui obtenir-se una vegada expirat el tràmit d'informació pública i que resulti rellevant als efectes de la decisió sobre l'execució del projecte.

5. Si en el procediment substantiu aplicable per autoritzar o aprovar el projecte no és exigible el tràmit d'informació pública, l'òrgan ambiental ha de

sotmetre directament el projecte i l'estudi d'impacte ambiental a aquest tràmit i ha de sol·licitar els informes que, si pertoca, consideri necessaris.

Aquesta informació pública s'ha d'anunciar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, almenys en un dels diaris de major circulació de l'illa on es fa l'actuació i a la pàgina web de l'òrgan ambiental, per un termini no inferior a trenta dies.

6. Els resultats de les consultes i de la informació pública s'hauran de prendre en consideració pel promotor en el seu projecte, així com per l'òrgan substantiu en la seva autorització.

SECCIÓ 3a
TRAMITACIÓ

Article 29. Informes preceptius i convenients

1. Una vegada presentada la sol·licitud i la totalitat de la documentació, en el termini màxim de trenta dies des de la finalització del tràmit d'informació pública, o, si escau, una vegada esmenades les deficiències i aportats els documents, s'han de sol·licitar, alhora i una sola vegada, els informes preceptius a l'òrgan de la mateixa administració o d'una de distinta, així com els que s'estimin convenients per resoldre, amb suspensió del termini per resoldre i notificar pel temps que transcorri entre la petició, que s'ha de comunicar als promotors, i la recepció de l'informe, que igualment els ha de ser comunicada. El termini de suspensió no pot excedir, en cap cas, dels dos mesos.

Transcorregut aquest termini sense que s'hagin tramès a l'òrgan ambiental els informes, l'òrgan ambiental pot prosseguir les actuacions i no tenir en compte l'informe emès fora del termini, llevat que es tracti d'informes preceptius i determinants per a la declaració d'impacte ambiental, en el qual l'òrgan ambiental ha de reiterar la sol·licitud esmentada i, en el cas de no s'emeti, pot declarar la caducitat i l'arxiu de les actuacions, amb l'audiència prèvia a l'òrgan substantiu i al promotor per un termini de deu dies hàbils, i sens perjudici de la responsabilitat de l'administració consultada.

2. Així mateix, es podran evacuar els informes anteriors mitjançant una reunió, a la qual assistiran els distints representants de les institucions i administracions que s'estimin convenients i on exposaran el seu informe. Tot seguit, s'aixecarà acta del contingut d'aquesta reunió, que es notificarà al promotor.

Article 30. Consultes transfrontereres

Quan l'òrgan substantiu consideri que l'execució d'un projecte pot tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'un altre estat membre de la Unió Europea o quan un estat membre d'aquesta que pugui resultar afectat significativament ho sol·liciti, correspon al Govern de les Illes Balears suspendre el procediment d'aprovació del projecte i comunicar-ho a l'òrgan de l'Administració General de l'Estat competent perquè ho notifiqui a les institucions europees, a fi de determinar el procediment de les consultes transfrontereres que corresponguin.

Article 31. Proposta del comitè tècnic

Previ informe tècnic i jurídic un comitè tècnic de l'òrgan ambiental formularà una proposta de resolució que podrà consistir a:

- a) Emetre un informe favorable, amb condicions o sense.
- b) Emetre un informe desfavorable, degudament motivat.
- c) No emetre informe fins que s'esmenin les deficiències o s'aporti la documentació, una vegada analitzat el contingut de l'expedient.

SECCIÓ 4a
DECLARACIÓ D'IMPACTE

Article 32. Òrgan competent

La declaració d'impacte ambiental la formularà l'òrgan ambiental, a proposta d'un comitè tècnic, llevat de casos d'urgència apreciats pel mateix òrgan ambiental i previ informe tècnic sobre l'actuació.

Article 33. Contingut

1. La declaració d'impacte ambiental determinarà, únicament a efectes ambientals, la conveniència o no de realitzar el projecte i, en cas afirmatiu, fixarà les condicions en què haurà de realitzar-se, així com, si s'escau, les mesures protectores, correctores o compensatòries, amb les prescripcions pertinents per al seguiment del pla o programa de vigilància ambiental.

També proposarà, si n'és el cas, la constitució d'una fiança i d'una assegurança de responsabilitat civil, de conformitat amb el que estableix aquesta llei.

2. Si l'òrgan ambiental observa l'existència de deficiències o la manca de documentació, acordarà la no formulació de la declaració d'impacte ambiental fins que s'esmenin les deficiències o s'aporti la documentació sol·licitada.

Article 34. Termini

1. El termini per formular la declaració d'impacte, així com per a la seva notificació serà de tres mesos, a comptar des de l'entrada de la sol·licitud i de la totalitat de la documentació en el registre de l'òrgan competent per a la seva tramitació.

2. En casos excepcionals degudament justificats, la persona titular de la conselleria competent en matèria de medi ambient, a proposta de l'òrgan ambiental, pot incrementar en un mes el termini establert a l'apartat 1 d'aquest article.

Article 35. Nous requeriments

En qualsevol moment anterior a la declaració d'impacte, l'òrgan ambiental, per raons degudament motivades o per circumstàncies sobrevingudes, podrà requerir al promotor que completi l'estudi d'impacte ambiental o que amplii la documentació, amb la corresponent suspensió del termini per resoldre, en els termes de l'article 26.3 d'aquesta llei.

Article 36. Resolució de discrepàncies

1. En cas de discrepància entre l'òrgan substantiu i l'òrgan ambiental respecte de la conveniència d'executar o no el projecte o sobre el contingut de la declaració d'impacte, s'obrirà un període de consultes, i es designaran a aquest efecte dos representants d'ambdós òrgans, per tal que en el termini màxim d'un mes arribin a un acord.

2. En el supòsit que persisteixi la discrepància, resoldrà:

- a) El Consell de Govern, si es tracta de projectes o activitats a autoritzar o aprovar per la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- b) Un òrgan de composició paritària, integrat per representants del Govern de les Illes Balears i del consell insular o de l'ajuntament corresponent, segons a qui correspongui aprovar el projecte, si es tracta de projectes o activitats a autoritzar o aprovar pels consells insulars o pels ajuntaments. En cas d'empat en la votació, l'òrgan substantiu tindrà vot de qualitat.

3. L'acord a què es refereixen els apartats 1 i 2, que haurà de motivar els canvis que s'hagin produït i valorar les seves repercussions ambientals, inclourà el contingut de la decisió i les condicions imposades; la motivació de la decisió, en relació amb el resultat dels informes i de la informació pública de l'avaluació d'impacte ambiental i una descripció de les mesures correctores, protectores o compensatòries adients, que s'hauran d'incorporar, en tot cas, en base a la declaració d'impacte, a fi d'evitar, reduir i, si és possible, anul·lar els principals efectes adversos, així com les prescripcions necessàries per al seguiment del pla o programa de vigilància ambiental.

Article 37. Publicació

1. La declaració d'impacte ambiental o l'acord de resolució de discrepàncies a què es refereix l'article anterior, el publicarà l'òrgan ambiental al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, perquè en tingui coneixement el públic en general, en el termini màxim d'un mes a comptar des de la seva adopció.

2. La publicació comprendrà, com a mínim, els aspectes següents:

- a) Una descripció general del projecte.
- b) Un resum de l'estudi de l'impacte ambiental.
- c) El resultat de les consultes i la informació pública sobre l'impacte ambiental del projecte.
- d) L'acord de l'òrgan ambiental sobre la declaració d'impacte ambiental.
- e) L'acord de resolució de discrepàncies, si s'escau.

Article 38. Publicació de la decisió sobre l'execució del projecte

Una vegada adoptada la decisió sobre l'execució del projecte, l'òrgan substantiu l'ha de fer pública i l'ha de trametre al *Butlletí Oficial de les Illes Balears* per publicar-la en un termini màxim de quinze dies, i ha de posar a disposició del públic, d'acord amb l'article 8 d'aquesta llei i, si pertoca, dels estats membres consultats, la informació següent:

- a) El contingut de la decisió i les condicions imposades.
- b) Les principals raons i consideracions en què es basa la decisió, en relació amb les observacions i opinions expressades durant l'avaluació d'impacte ambiental.
- c) Quan calgui, una descripció de les principals mesures per evitar, reduir i, si és possible, anul·lar els principals efectes adversos.

Article 39. Impugnabilitat

La declaració d'impacte ambiental o l'acord de resolució de discrepàncies de l'article 36 tenen el caràcter d'acte de tràmit no impugnable de forma autònoma o separada de la resolució substantiva, llevat dels supòsits a què es refereix l'article 107.1 de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú del 1992, en la redacció donada per la Llei 4/1999, de 13 de gener. En els supòsits esmentats es podrà interposar, alternativament, recurs potestatiu de reposició o, directament, recurs contenciós administratiu, en els terminis i la forma que estableix la legislació vigent.

CAPÍTOL II AVALUACIÓ DELS PROJECTES INCLOSOS A L'ANNEX II I DELS PROJECTES NO INCLOSOS A L'ANNEX I QUE PUGUIN AFECTAR ELS ESPAIS DE LA XARXA ECOLÒGICA EUROPEA NATURA 2000¹⁶

SECCIÓ 1a SUPÒSITS

Article 40. Projectes subjectes

1. Els projectes inclosos a l'annex II i els projectes no inclosos a l'annex I que puguin afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000 se sotmetran a avaluació d'impacte ambiental quan així ho decideixi l'òrgan ambiental en cada cas.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, el promotor d'un projecte inclòs a l'annex II o d'un projecte no inclòs a l'annex I que pugui afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, pot sol·licitar la subjecció a avaluació d'impacte ambiental, sense necessitat de decisió de l'òrgan ambiental, quan entengui que els impactes del projecte així ho exigeixen.

¹⁶ Vid. títol IV de la Llei 5/2005, de 26 de maig (§31).

Article 41. Fase prèvia de comunicació

1. El promotor d'un projecte, públic o privat, consistent en la realització d'obres, instal·lacions o de qualsevol altra activitat compresa en l'annex II d'aquesta llei, o d'un projecte no inclòs en l'annex I que pugui afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, ha de comunicar la seva intenció de dur a terme el projecte a l'òrgan ambiental, per mitjà de l'òrgan substantiu, el qual l'ha de trametre en un termini màxim de quinze dies des de la recepció de la documentació completa.

Transcorregut el termini a què es refereix el paràgraf anterior sense que s'hagi tramès a l'òrgan ambiental la documentació esmentada, aquest òrgan, una vegada l'hagi rebuda, ha de comunicar aquesta circumstància al promotor.

2. A l'escrit de comunicació s'hi haurà d'adjuntar un document ambiental que inclogui, com a mínim:

- a) La definició, les característiques i la ubicació del projecte, indicant la classificació del sòl i el règim jurídic aplicable, i la seva possible inclusió a un espai natural protegit, així com la cartografia de la zona.
- b) Les principals alternatives estudiades.
- c) La possible acumulació amb altres projectes existents o futurs.
- d) Una descripció del medi afectat i una anàlisi d'impactes potencials en el medi ambient.
- e) La possibilitat d'introduir millores ambientals i mesures preventives, correctores o compensatòries.
- f) La forma de realitzar el seguiment que garanteixi el compliment de les indicacions i mesures protectores i correctores contingudes en el document ambiental.

Article 42. Tramitació

1. Si l'escrit de comunicació no reuneix els requisits o no va acompanyat de la documentació assenyalada a l'article anterior, s'aplicarà el que disposa l'article 26 d'aquesta llei.

2. Una vegada presentats l'escrit de comunicació i la totalitat de documentació o, si pertoca, esmenades les deficiències i aportats els documents, s'han de consultar les administracions, persones i institucions afectades per la realització del projecte. Amb aquesta finalitat s'ha d'atorgar un termini de quinze dies, llevat que ja hagin manifestat el seu parer a instàncies de l'òrgan substantiu i de la possibilitat d'evacuar les consultes mitjançant la reunió prevista en l'article 29.2 d'aquesta llei.

Article 43. Proposta del comitè tècnic

Un comitè tècnic de l'òrgan ambiental, previ informe tècnic i jurídic, elevarà una proposta motivada de decisió a l'òrgan ambiental sobre la subjecció o no a avaluació d'impacte ambiental del projecte.

Article 44. Decisió

1. L'òrgan ambiental decidirà, mitjançant acord motivat, la subjecció o no del projecte a avaluació d'impacte ambiental, en base als criteris següents:

- a) Les característiques dels projectes, sobretot des del punt de vista de la dimensió, l'acumulació amb altres projectes, l'ús de recursos naturals, la generació de residus, la contaminació i d'altres inconvenients, i també el risc d'accidents, considerant d'una manera especial les substàncies i tecnologies utilitzades.
- b) La ubicació dels projectes, de manera que es tingui en compte la sensibilitat ambiental de les àrees geogràfiques afectades i, en particular, l'ús existent del sòl i la relativa abundància, la qualitat i la capacitat regenerativa dels recursos naturals de cada zona.
- c) La capacitat de càrrega del medi natural, amb una atenció especial a les zones humides, les zones costaneres, les àrees de muntanya i de bosc, els espais naturals protegits, les zones d'especial protecció designades en aplicació de les directives 79/409/CEE¹⁷ i 92/43/CEE, les àrees on ja s'hagin ultrapassat els objectius de qualitat ambiental que estableix el dret comunitari, les àrees de densitat demogràfica alta i el patrimoni cultural.
- d) Les característiques de l'impacte potencial del projecte en relació amb els criteris que estableixen els apartats a) i b) d'aquest article, i, en particular, l'extensió de l'impacte, és a dir, la dimensió de l'àrea geogràfica i de la població afectades, el caràcter transfronterer, la magnitud i la complexitat, la probabilitat i la durada, la freqüència i la reversibilitat.

2. La decisió de l'òrgan ambiental s'haurà de formular en el termini màxim de dos mesos, a comptar des de l'entrada de l'escrit de comunicació, amb la totalitat de la documentació annexa, en el registre de l'òrgan competent per a la seva tramitació.

3. La falta de resolució i notificació en el termini indicat a l'apartat anterior implicarà la subjecció del projecte a avaluació d'impacte ambiental, sense perjudici d'una decisió posterior sobre la no subjecció.

4. La decisió motivada la publicarà l'òrgan ambiental al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, i a altres mitjans segons la previsió de l'article 8.

5. La decisió motivada de l'òrgan ambiental sobre la subjecció o no del projecte a avaluació d'impacte ambiental exhaureix la via administrativa i és susceptible, alternativament, de recurs potestatiu de reposició davant el mateix òrgan ambiental o, directament, de recurs contenciós administratiu, en els terminis i la forma que estableix la legislació vigent.

Article 45. Informe ambiental i avaluació de repercussions ambientals

1. No obstant el que disposa l'article anterior, l'òrgan ambiental pot decidir, motivadament, que els projectes que no se subjectin a avaluació d'impacte

¹⁷ Vid. nota 8.

§32

ambiental en base als criteris de subjecció, siguin objecte d'un informe ambiental, amb la possible inclusió de mesures correctores, protectores i compensatòries.

2. En el supòsit de projectes que afectin espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000 que no se subjectin a avaluació d'impacte ambiental en base als criteris de subjecció, se sotmetran a l'avaluació de repercussions d'acord amb l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).

Article 46. Procediment

1. Els projectes inclosos en l'annex II que per decisió motivada de l'òrgan ambiental se subjectin a avaluació d'impacte ambiental s'han d'ajustar al procediment que estableixen els articles 22 a 39 d'aquesta llei.

2. No obstant el que determina l'apartat anterior, si assisteixen al comitè tècnic els representants de les administracions, persones i institucions afectades per la realització del projecte i manifesten expressament estar assabentats del contingut del projecte i també la seva conformitat, es pot donar per realitzada la fase prèvia de consultes establerta en l'article 22.

Aquesta manifestació ha de constar expressament en l'acta de la sessió del comitè tècnic.

3. Així mateix, quan a conseqüència de la fase prèvia de consultes el projecte se sotmeti al procediment d'avaluació d'impacte ambiental, es pot tenir per realitzada la consulta a les administracions públiques afectades i a les persones interessades que preveu l'article 28, i s'han de comunicar al promotor l'amplitud i el nivell de detall de l'estudi d'impacte ambiental junt amb les contestacions rebudes a les consultes efectuades, perquè continuï amb la tramitació, d'acord amb el que preveuen els articles 24 a 39.

CAPÍTOL III INFORMES AMBIENTALS

Article 47. Subjecció

Quan la legislació substantiva o sectorial, així com el planejament territorial, mediambiental o sectorial, prevegin l'emissió d'un informe ambiental en relació amb una obra, un projecte o una activitat no subjectes a avaluació d'impacte ambiental segons els annexos I i II d'aquesta llei, se seguirà la tramitació prevista en aquest capítol.

Article 48. Procediment

1. La sol·licitud d'informe ambiental la formularà l'òrgan substantiu a l'òrgan ambiental i li trametrà una còpia del projecte i una memòria ambiental.

2. La memòria ambiental haurà de caracteritzar l'actuació i contenir una anàlisi dels impactes del projecte en relació amb el medi ambient, les consideracions ambientals a tenir en compte i, si s'escau, les mesures correctores, protectores o compensatòries.

3. L'informe l'emetrà un comitè tècnic creat a aquest efecte, en els termes que s'estableixin reglamentàriament, en el termini màxim d'un mes a comptar des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent per a la seva emissió.

CAPÍTOL IV DISCIPLINA AMBIENTAL

SECCIÓ 1a DISPOSICIONS GENERALS

Article 49. Competències

1. Correspon als òrgans substantius competents per raó de la matèria l'exercici de les competències de disciplina ambiental.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'òrgan ambiental pot recaptar informació de l'òrgan substantiu, fer les comprovacions que consideri convenients i formular-li requeriments, a fi d'exercir les potestats que estableix aquesta llei.

Article 50. Contingut

1. En relació amb la declaració d'impacte ambiental o, si n'és el cas, l'acord de resolució de discrepàncies, la disciplina ambiental comprèn les següents activitats:

- a) Les fiances i les assegurances de responsabilitat.
- b) La vigilància i el seguiment.
- c) La caducitat o la modificació.
- d) El règim d'infraccions i sancions.
- e) La suspensió de l'execució del projecte i d'altres mesures cautelars.
- f) La restitució de la realitat física alterada i la indemnització per danys i perjudicis.
- g) L'execució forçosa.
- h) La prestació ambiental substitutòria.

2. Així mateix, la disciplina ambiental comprèn la revisió d'ofici de les resolucions o dels acords d'autorització o l'aprovació del projecte que s'adopti sense avaluació d'impacte ambiental quan sigui necessari, en els termes que estableix aquesta llei.

SECCIÓ 2a FIANCES I ASSEGURANCES DE RESPONSABILITAT

Article 51. Fiances

A fi de garantir l'execució de les mesures correctores, protectores o compensatòries, l'òrgan competent per la raó de la matèria pot exigir la

§32

prestació d'una fiança, amb la quantia, la forma i les condicions que es determinin reglamentàriament.

Article 52. Assegurances de responsabilitat civil

1. Quan es tracti d'activitats que comportin un risc potencial greu per a les persones, per als béns o per al medi ambient, i a fi de cobrir els riscos de danys a persones, a béns i al medi ambient en general, l'òrgan competent per raó de la matèria podrà exigir la constitució d'una assegurança de responsabilitat civil, encara que la normativa sectorial no ho prevegi.

2. L'assegurança haurà de cobrir, en tot cas:

- a) Les indemnitzacions per mort, lesions o malaltia de les persones.
- b) Les indemnitzacions per danys als béns.
- c) El costos de reparació i recuperació del medi ambient alterat.

3. Reglamentàriament es determinaran les condicions de les assegurances de responsabilitat civil, així com la quantia, la forma de prestació, l'extinció i la resta d'elements.

4. El que disposen els apartats anteriors s'entén sense perjudici del que estableix la normativa bàsica estatal i comunitària en matèria de responsabilitat ambiental.

SECCIÓ 3a VIGILÀNCIA I SEGUIMENT

Article 53. Objecte

1. La vigilància i el seguiment del compliment del que s'estableix a la declaració d'impacte ambiental o, si n'és el cas, de les mesures contingudes a l'acord de resolució de discrepàncies, tenen com a objectius:

- a) Vetllar perquè, en relació amb el medi ambient, l'activitat es realitzi segons el projecte i les condicions en què s'hagi autoritzat, i realitzar les manifestacions oportunes sobre l'eficàcia de la declaració d'impacte ambiental.
- b) Valorar l'eficàcia de les mesures correctores, protectores i compensatòries aplicables, a efecte d'introduir les modificacions que siguin adients a través del pla o del programa de vigilància ambiental.

2. Als efectes prevists en aquest article, l'òrgan substantiu comunicarà a l'òrgan ambiental l'inici i l'acabament de les obres, així com l'inici de la fase d'exploració.

Article 54. Informes periòdics

1. El promotor del projecte subjecte a avaluació d'impacte ambiental és obligat a trametre a l'òrgan substantiu i, per conducte d'aquest, a l'òrgan ambiental uns informes amb la periodicitat establerta al pla o al programa de vigilància o, si n'és el cas, a la declaració d'impacte, a l'acord de resolució de discrepàncies o a la resolució substantiva d'autorització o aprovació del projecte, relatius al compliment, a la vigilància i al seguiment dels aspectes ambientals del projecte.

2. El promotor serà obligat a contractar un auditor ambiental que acrediti el compliment del que preveu l'apartat 1 d'aquest article, almenys quan el pressupost del projecte superi la quantia d'un milió d'euros, quan es produeixi una afecció a espais naturals protegits o de rellevància ambiental o quan concorrin circumstàncies especials que ho justifiquin, en els termes i en la forma que s'estableixin reglamentàriament.

3. L'òrgan substantiu no podrà expedir el certificat final d'obra o donar per acabada l'obra, la instal·lació o l'activitat sense el certificat de l'auditor ambiental, quan sigui exigible.

Article 55. Despeses

El promotor del projecte ha de fer-se càrrec de les despeses de les mesures preventives, correctores i compensatòries aplicables i l'òrgan substantiu podrà exigir, en els termes que s'estableixin reglamentàriament, la prestació d'una fiança que garanteixi l'execució de les mesures esmentades en els termes que estableix l'article 51 d'aquesta llei.

SECCIÓ 4a CADUCITAT O MODIFICACIÓ DE LA DECLARACIÓ D'IMPACTE

Article 56. Caducitat o modificació

1. Transcorreguts quatre anys des de l'aprovació del projecte sense haver-se'n iniciat l'execució per causa imputable al promotor, l'òrgan substantiu iniciarà el procediment de caducitat de la declaració d'impacte ambiental, amb audiència del promotor, i aquest haurà d'iniciar de nou el procediment d'avaluació d'impacte ambiental del projecte.

No obstant això, l'òrgan ambiental podrà resoldre, a sol·licitud del promotor, que l'esmentada declaració continua vigent en no haver-se produït canvis substancials en els elements essencials que han servit de base per realitzar l'avaluació d'impacte ambiental. El termini màxim de remissió de l'informe sobre la revisió de la declaració d'impacte és de seixanta dies, transcorregut el qual podrà entendre's vigent la declaració d'impacte formulada en el seu moment.

2. La declaració d'impacte o l'acord de resolució de discrepàncies podran modificar-se, prèvia tramitació del procediment contradictori oportú i sense indemnització, quan concorri alguna de les següents circumstàncies:

- a) Quan sorgeixin circumstàncies sobrevingudes que exigeixin la revisió de les condicions establertes a la declaració d'impacte.
- b) Quan així ho exigeixi la legislació vigent aplicable al projecte.

3. Als efectes prevists en aquest article, el promotor de qualsevol projecte o activitat subjectes a avaluació d'impacte ambiental haurà de comunicar a l'òrgan ambiental, amb la deguda antelació, la data d'inici d'execució.

SECCIÓ 5a
EL RÈGIM D'INFRACCIONS I SANCIONS

Article 57. Àmbit d'aplicació

1. La potestat sancionadora en matèria d'avaluació d'impacte ambiental s'aplica als projectes privats, d'acord amb el que disposa l'article 8 bis del Reial Decret Legislatiu 1302/1986, de 28 de juny, d'avaluació d'impacte ambiental, introduït per la Llei 6/2001.¹⁸

2. Quan la infracció sigui imputable a una administració pública, en la seva condició de promotora d'un projecte, s'aplicarà la normativa reguladora de la responsabilitat de l'administració i dels seus agents i funcionaris.

Article 58. Principis

1. La potestat sancionadora en matèria d'avaluació d'impacte ambiental s'exercirà d'acord amb els principis establerts amb caràcter general en el títol IX de la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

2. La responsabilitat administrativa regulada en aquesta llei ho serà sense perjudici de la responsabilitat civil i penal, i quan l'administració estimi que el fet pot ser constitutiu de delictes o falta el posarà en coneixement del Ministeri Fiscal o de l'òrgan judicial competent i suspendrà el procediment administratiu sancionador.

3. Quan la mateixa conducta resulti sancionable d'acord amb aquesta llei i amb altres normes de protecció ambiental, s'imposarà únicament la sanció més greu de les que resultin aplicables o, si totes tenen la mateixa gravetat, la de més quantia. Si ambdues normes tipifiquen la mateixa infracció, prevaldrà la norma especial.

El paràgraf anterior no serà aplicable a les accions o omissions que infringeixin normes de protecció ambiental i normes d'índole sectorial encaminades a la protecció de béns o valors distints o que es basin en l'incompliment de diferents obligacions formals.

Article 59. Concepte i classes d'infraccions¹⁹

1. Són infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental de projectes privats les accions o omissions doloses o culpables en qualsevol grau de negligència que estan tipificades o sancionades com a tals en aquesta llei.

2. Les infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental de projectes privats es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

¹⁸ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 19 de l'RDLEG 1/2008, d'11 de gener, esmentat en la nota 2.

¹⁹ Cal tenir en compte l'art. 20 de l'RDLEG 1/2008, d'11 de gener, esmentat en la nota 2, que estableix una relació d'infraccions amb caràcter bàsic.

Article 60. Persones responsables

1. Són subjectes responsables de les infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental de projectes privats les persones físiques o jurídiques que realitzin les accions o omissions tipificades com a infraccions doloses o culposes en aquesta llei, en qualsevol grau de negligència.

2. Entre d'altres, seran subjectes responsables, segons els casos, quan concorri dol o culpa, les persones següents:

- a) El promotor del projecte.
- b) L'autor del projecte i/o el tècnic director.
- c) El redactor de l'estudi d'impacte ambiental.
- d) El contractista de les obres.
- e) L'auditor ambiental, si n'és el cas.

3. Quan els subjectes responsables de les infraccions, doloses o culposes, siguin diverses persones conjuntament, quedaran solidàriament obligades al pagament de la sanció davant l'administració.

Article 61. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus:

- a) L'inici de l'execució d'un projecte subjecte a avaluació d'impacte ambiental, d'acord amb l'annex I, que incompleixi aquest requisit.
- b) L'inici o l'execució d'un projecte considerat a l'annex II o d'un projecte no inclòs a l'annex I que pugui afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, que s'hagi de sotmetre a avaluació d'impacte ambiental, d'acord amb l'article 10 d'aquesta llei.
- c) Cometre més de dues infraccions greus en el termini de dos anys. En aquest cas, la tercera i les següents seran considerades molt greus.

Article 62. Infraccions greus

Són infraccions greus:

- a) L'ocultació de dades, el falsejament o la manipulació maliciosa en la redacció del projecte i en el procediment d'avaluació d'impacte ambiental.
- b) L'incompliment de les condicions ambientals fixades a la declaració d'impacte ambiental o, si n'és el cas, a l'acord de resolució de discrepàncies, així com l'incompliment greu de les corresponents mesures correctores, protectores o compensatòries.
- c) L'incompliment greu del pla o programa de vigilància ambiental o el falsejament de les dades d'aquest pla o programa.
- d) L'incompliment de l'obligació de comunicar la intenció de realitzar un projecte inclòs a l'annex II d'aquesta llei o d'un projecte no inclòs a l'annex I que pugui afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000, a què es refereix l'article 41.1 d'aquesta llei.
- e) L'obstrucció greu als treballs de vigilància i seguiment de l'administració.

§32

- f) L'incompliment de l'obligació de subministrar a l'administració la documentació a què es refereix l'article 41.2 d'aquesta llei en relació amb els projectes de l'annex II i els projectes no inclosos a l'annex I que puguin afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000.
- g) La comissió d'alguna de les infraccions tipificades a l'article anterior quan per la quantia i l'entitat no mereixin la qualificació de molt greus.
- h) L'incompliment de les resolucions de tancament o clausura d'establiments, de suspensió d'activitats, d'adopció de mesures correctores o de restauració del medi físic o biològic.
- i) L'incompliment de les mesures cautelars adoptades per l'òrgan competent d'acord amb aquesta llei.
- j) Cometre més de dues infraccions lleus en el termini de dos anys. En aquest cas, la tercera i les següents seran considerades greus.

Article 63. Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

- a) L'incompliment de qualsevol de les previsions contingudes en aquesta llei, quan no estigui tipificat com a infracció molt greu o greu, d'acord amb els apartats anteriors.
- b) L'adopció de mesures correctores, protectores o compensatòries, així com la restitució de la realitat física o biològica, fora del termini concedit a aquest efecte.
- c) La manca de col·laboració en els treballs de vigilància i seguiment de l'administració, quan no estigui tipificada com a infracció greu.
- d) La comissió d'alguna de les infraccions tipificades a l'article anterior, quan per la quantia i l'entitat no mereixin la qualificació de greus.

Article 64. Prescripció de les infraccions

Les infraccions administratives en matèria d'avaluació d'impacte ambiental prescriuen en els terminis i les formes que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 65. Classes de sancions²⁰

Les infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental de projectes privats se sancionaran mitjançant la imposició de sancions pecuniàries i, si s'escau, de sancions no pecuniàries de caràcter accessori.

²⁰ Cal tenir en compte l'art. 21 de l'RDLEG 1/2008, d'11 de gener, esmentat en la nota 2, que estableix unes sancions amb caràcter bàsic.

Article 66. Sancions per infraccions molt greus, greus i lleus

1. A les infraccions molt greus se'ls aplicarà una o diverses de les següents sancions:

- a) Multa des de 300.001 fins a 3.000.000 euros.
- b) Tancament de l'establiment per un període no superior a quatre anys ni inferior a dos.
- c) Suspensió total o parcial de l'activitat per un període no superior a quatre anys ni inferior a dos.
- d) Clausura definitiva, total o parcial, de l'establiment.
- e) Cessació definitiva de l'activitat.
- f) Prohibició d'obtenció de subvencions de la comunitat autònoma per un període no superior a quatre anys ni inferior a dos.
- g) Prohibició de contractar amb la comunitat autònoma per un període no superior a quatre anys ni inferior a dos.

2. A les infraccions greus se'ls aplicarà una o diverses de les següents sancions:

- a) Multa des de 30.001 fins a 300.000 euros.
- b) Tancament de l'establiment per un període no superior a dos anys ni inferior a sis mesos.
- c) Suspensió total o parcial de l'activitat per un període no superior a dos anys ni inferior a sis mesos.
- d) Prohibició d'obtenir subvencions de la comunitat autònoma per un període no superior a dos anys.
- e) Prohibició de contractar amb la comunitat autònoma per un període no superior a dos anys.

3. A les infraccions lleus se'ls aplicarà una o diverses de les següents sancions:

- a) Multa de fins a 30.000 euros.
- b) Tancament de l'establiment o suspensió total o parcial de l'activitat per un període no superior a sis mesos.

4. La sanció de multa serà compatible amb una o més de la resta de sancions previstes en els apartats anteriors.

5. La multa en cap cas no podrà ser igual o inferior al benefici que resulti de la comissió de la infracció, i se'n podrà incrementar la quantia fins al doble del dit benefici, encara que això suposi superar les sancions màximes previstes en els apartats anteriors.

6. Les sancions corresponents a infraccions molt greus i greus es publicaran en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en els mitjans de comunicació social que es considerin adequats, per a la prevenció de futures conductes infractores, mitjançant la indicació del nom dels subjectes responsables i de les infraccions comeses.

Article 67. Graduació de les sancions

1. Les sancions hauran de guardar la proporcionalitat deguda amb la gravetat de l'acció o l'omissió constitutiva de la infracció.

§32

2. Les sancions es graduaran tenint en compte, especialment, els criteris següents:

- a) El risc o dany ocasionat, la seva repercussió i transcendència social, el cost de la restitució o la irreversibilitat del dany o de la deterioració produïda en la qualitat del recurs o del bé protegit, la intencionalitat de la conducta i la reiteració o la reincidència en la comissió d'infraccions al medi ambient.
- b) La comissió de la infracció en àrees objecte d'una protecció especial, per raons territorials o mediambientals.
- c) L'adopció de mesures correctores que minimitzin o resolguin els efectes perjudicials que sobre el medi ambient derivin de l'actuació, així com de mesures protectores o compensatòries, abans que s'acabi el procediment sancionador i amb el consentiment previ de l'òrgan ambiental competent.
- d) La capacitat econòmica de l'infractor.

3. Quan la sanció consisteix en el tancament temporal de l'establiment o la suspensió de l'activitat, s'inclourà en el còmput de la durada de la sanció el temps que l'establiment hagués estat tancat o l'activitat suspesa com a mesura provisional o cautelar.

Article 68. Prescripció de les sancions

Les sancions per infraccions administratives en matèria d'avaluació d'impacte ambiental prescriuen en els terminis i les formes que estableix la Llei de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú del 1992.

Article 69. Procediment sancionador

El procediment sancionador aplicable a les infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental a què es refereix aquesta llei serà el que preveu la normativa general reguladora dels procediments per a l'exercici de la potestat sancionadora a l'àmbit de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.²¹

Article 70. Òrgans competents

1. La competència per a la iniciació, la tramitació i la resolució dels procediments sancionadors en matèria d'avaluació d'impacte ambiental correspondrà, en tot cas, a l'òrgan substantiu, d'acord amb el règim de competències que estableixi la legislació substantiva o sectorial i amb la necessària separació entre els òrgans d'instrucció i els òrgans de resolució.

²¹ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

2. Quan existeixin diversos òrgans substantius, la potestat sancionadora la podrà exercir qualsevol d'aquests òrgans, amb aplicació del principi de coordinació entre administracions públiques.

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, quan un dels òrgans substantius sigui de la mateixa administració pública que ha emès la declaració d'impacte ambiental, la potestat sancionadora l'exercirà amb caràcter prevalent la dita administració.

4. L'òrgan ambiental se subrogarà en la competència per a la iniciació, la tramitació i la resolució dels procediments sancionadors per a infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental, en els següents casos:

- a) Quan l'òrgan substantiu no iniciï el procediment sancionador en el termini d'un mes des que tenguí coneixement de la comissió de la infracció o tenguí paralytat el procediment per un termini superior a tres mesos.
- b) Quan es tracti d'infraccions relatives a documentació o informació que s'ha de trametre a l'òrgan ambiental.

5. En relació amb les infraccions en matèria d'avaluació d'impacte ambiental no regirà el règim de subrogació previst a favor dels consells insulars a la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística, i a la Llei 8/1995, de 30 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'activitats classificades i parcs aquàtics, reguladora del procediment i de les infraccions i sancions.²²

Article 71. Comunicació dels procediments sancionadors

1. L'acord d'inici d'un procediment sancionador s'haurà de comunicar a l'òrgan ambiental en el termini d'un mes a comptar des de la seva adopció.

2. Així mateix, les resolucions que posin fi al procediment sancionador hauran de comunicar-se a l'òrgan ambiental en el termini d'un mes des que adquireixin fermesa en via administrativa.

3. En els casos de subrogació per l'òrgan ambiental, l'inici del procediment sancionador i la resolució que hi posi fi es comunicarà a l'òrgan substantiu en els terminis indicats als apartats 1 i 2.

²² Cal tenir en compte l'art. 70, núm. 7 EAIB (§1), que estableix la competència pròpia dels consells insulars en aquests àmbits.

SECCIÓ 6a
SUSPENSIO I ALTRES MESURES CAUTELARS

Article 72. Mesures cautelars

1. Prèvia audiència de l'interessat, l'òrgan substantiu podrà adoptar, amb caràcter previ a la iniciació del procediment sancionador, qualsevol mesura cautelar, proporcionada a la naturalesa i la gravetat de la infracció, que tendeixi a evitar els danys al medi ambient.

2. Les mesures cautelars podran consistir en:

- a) La suspensió de l'execució del projecte i/o l'activitat.
- b) El tancament de locals i establiments.
- c) Qualsevol altra mesura cautelar idònia que tendeixi a evitar la continuïtat o l'extensió dels danys al medi ambient.

3. L'òrgan competent haurà de confirmar, modificar o aixecar, en l'acord d'iniciació del procediment sancionador, les mesures cautelars adoptades, la qual cosa s'haurà d'efectuar dins dels quinze dies següents a la seva adopció.

4. Iniciat un procediment sancionador, l'òrgan competent podrà adoptar les mesures cautelars que estimi necessàries per assegurar l'eficàcia de la resolució que pugués recaure i evitar el manteniment dels danys ambientals.

Article 73. Suspensió

1. La iniciació de l'execució d'un projecte subjecte a avaluació d'impacte ambiental sense haver-se formulat la declaració d'impacte, donarà lloc a la seva suspensió per part de l'òrgan substantiu, a requeriment de l'òrgan ambiental, si n'és el cas, sense perjudici de les responsabilitats que corresponguin. La suspensió haurà d'anar acompanyada de les mesures imprescindibles per conservar els elements ambientals en perill.

2. L'òrgan substantiu també acordarà la suspensió quan es produeixi alguna de les circumstàncies següents:

- a) L'ocultació de dades o el seu falsejament o la manipulació maliciosa en el procediment d'avaluació, sempre que hagués influït de manera determinant en el resultat d'aquesta avaluació.
- b) L'incompliment o la transgressió de les condicions ambientals imposades per a l'execució del projecte.

Article 74. Subministrament d'aigua i energia

1. L'òrgan substantiu impedirà o suspèndrà el subministrament d'aigua o d'energia elèctrica d'aquells projectes en què se n'hagi acordat la suspensió, clausura o qualsevol altra mesura cautelar adient.

2. Als efectes prevists a l'apartat anterior, es notificarà l'oportuna resolució administrativa a les corresponents empreses subministradores, que hauran d'executar la resolució en el termini màxim de set dies.

3. La paralització en el subministrament d'aigua o energia elèctrica només podrà aixecar-se una vegada que s'hagi deixat sense efecte la suspensió de l'execució del projecte, la clausura o qualsevol altra mesura cautelar i es notifiqui a les empreses subministradores.

SECCIÓ 7a

LA RESTITUCIÓ DE LA REALITAT FÍSICA ALTERADA I LA INDEMNITZACIÓ DE DANYS I PERJUDICIS²³

Article 75. Restitució i indemnització de danys i perjudicis

1. Quan l'execució del projecte produeixi danys al medi ambient o una alteració no permesa de la realitat física o biològica, el promotor haurà de restituir, al seu càrrec, la realitat alterada o executar les mesures compensatòries d'efectes ambientals equivalents i, si s'escau, abonar la corresponent indemnització de danys i perjudicis causats al medi ambient i a l'administració, sense perjudici de la responsabilitat penal o administrativa que sigui procedent.

2. L'òrgan substantiu determinarà, en procediment contradictori i previ informe de l'òrgan ambiental, la forma i les actuacions necessàries per a la restitució de la realitat física o biològica alterada o l'execució de les mesures compensatòries, fixant els terminis d'iniciació i l'acabament de les actuacions i, si pertoca, la quantia de la indemnització de danys i perjudicis causats a l'administració i el termini per abonar-la, amb informe de l'òrgan ambiental i audiència a l'interessat previs, amb taxació contradictòria quan el promotor no estigui d'acord amb la valoració.

3. La restitució de la realitat física alterada serà, en tot cas, compatible amb la imposició de les sancions per la comissió de la infracció.

SECCIÓ 8a

EXECUCIÓ FORÇOSA

Article 76. Mitjans d'execució forçosa

L'òrgan substantiu, per pròpia iniciativa o a petició de l'òrgan ambiental o de qualsevol persona o entitat, podrà, previ avís, procedir a l'execució forçosa de la declaració d'impacte ambiental o de l'acord de resolució de discrepàncies, en el supòsit que s'hagin incomplert i, més concretament, de les condicions i mesures correctores, protectores o compensatòries, així com del deure de

²³ Vid. Llei 26/2007, de 23 d'octubre, de responsabilitat mediambiental (BOE núm. 255, de 24 d'octubre).

§32

restitució de la realitat física alterada, amb els mitjans prevists a l'article 96 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Article 77. Execució subsidiària

1. L'òrgan substantiu podrà procedir, per si mateix o a través de terceres persones, a l'execució subsidiària de les condicions i mesures correctores, protectores i compensatòries, així com del deure de reposició, a costa del responsable, en el supòsit que s'incompleixin en els terminis establerts, previ requeriment.

2. Les despeses per a l'execució subsidiària podran liquidar-se de forma provisional i abans de l'execució, a reserva de la liquidació definitiva.

Article 78. Multes coercitives

1. Transcorreguts els terminis per al compliment de les condicions, les mesures o el deure de restitució, l'òrgan substantiu podrà acordar la imposició de multes coercitives, reiterables per lapses de temps suficients per complir el que s'ordena, en funció dels terminis fixats, que seran independents i compatibles amb les sancions que es puguin imposar.

2. La quantia de cada una de les multes coercitives podrà arribar fins al 10% de la multa i, si no n'hi ha, podrà oscil·lar entre 600 i 6.000 euros. Es fixarà la quantia segons els criteris següents:

- a) El retard en el compliment.
- b) L'existència d'intencionalitat o reiteració.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats i, en concret, que el dany afecti recursos o espais únics, escassos o protegits.

Article 79. Constrenyiment sobre el patrimoni

L'import de les sancions, de les multes coercitives, de les despeses per a l'execució subsidiària de les activitats de restauració del medi ambient i les responsabilitats pels danys i perjudicis causats es podran exigir mitjançant el procediment administratiu de constrenyiment.

SECCIÓ 9a

PRESTACIÓ AMBIENTAL SUBSTITUTÒRIA

Article 80. Supòsits

1. Les multes, una vegada fermes, podran ser substituïdes, a sol·licitud de la persona sancionada, per una prestació ambiental de restauració, conservació o millora del medi ambient, o d'educació ambiental, en els termes i les condicions que determini l'òrgan sancionador, previ informe de l'òrgan ambiental.

2. En tot cas, la prestació ambiental substitutòria haurà de guardar la deguda proporcionalitat amb la multa que substitueix i en cap cas no serà inferior a la seva quantia.

TÍTOL III AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA DE PLANS I PROGRAMES²⁴

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 81. Règim jurídic

1. L'avaluació ambiental estratègica dels plans i programes a què es refereixen els articles 16 i 17 d'aquesta llei s'ajustarà a la normativa prevista en aquest títol.

2. L'avaluació ambiental estratègica de plans i programes estatals es regirà per la seva normativa, i actuarà com a òrgan ambiental el que aquesta determini.

3. L'avaluació ambiental estratègica de plans i programes no exclou l'aplicació de l'avaluació d'impacte ambiental. Això no obstant, l'avaluació ambiental que s'hagi fet a un pla o programa es tindrà en compte en l'avaluació d'impacte ambiental dels projectes que el desenvolupen.

Article 82. La integració ambiental dels plans i programes

1. Els plans i programes subjectes a avaluació ambiental estratègica, d'acord amb el que disposa aquesta llei, hauran d'integrar el component mediambiental en el seu procediment de preparació, elaboració, tramitació, aprovació i seguiment del pla o programa.

2. Quan els plans o programes esmentats en el paràgraf anterior s'hagin d'adoptar o aprovar mitjançant una norma amb rang de llei, l'avaluació ambiental estratègica s'ha d'efectuar abans d'iniciar la tramitació parlamentària del procediment legislatiu corresponent.

3. El procediment d'avaluació ambiental estratègica a què es refereixen els articles 85 i següents d'aquesta llei assegura que l'avaluació ambiental es realitza sempre durant el procés d'elaboració dels plans i programes i abans de l'aprovació.

Article 83. Competència

1. En els termes que es disposen en aquest títol, l'avaluació ambiental estratègica dels plans o programes correspon a l'òrgan promotor competent per a la preparació, l'elaboració, la tramitació i, si s'escau, l'aprovació i el seguiment del pla o programa, en col·laboració amb l'òrgan ambiental.

²⁴ Cal tenir en compte la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient (*BOE núm. 102, de 29 d'abril*), la majoria dels preceptes de la qual tenen caràcter bàsic.

§32

2. En els casos de plans i programes urbanístics d'iniciativa particular, la persona física o jurídica que té la iniciativa ha de col·laborar amb l'òrgan promotor durant la tramitació de l'avaluació ambiental estratègica.

Article 84. Concurrencia i jerarquia de plans i programes

1. Quan existeixi una concurrència de plans o programes promoguts per diferents Administracions públiques, aquestes hauran d'adoptar les mesures necessàries amb el fi de que puguin complementar-se i per evitar que es produeixi una duplicitat d'avaluacions, assegurant que tots els efectes ambientals significatius de cada un són convenientment avaluats.

2. En el cas que els plans i programes s'estructurin en distints àmbits jeràrquics de decisió d'una mateixa administració pública, l'avaluació ambiental en cada un d'ells haurà de realitzar-se tenint en compte la fase del procés de decisió en la que es trobi el pla o programa, per evitar la duplicitat d'avaluacions, aplicant l'establert a l'article 87.

CAPÍTOL II PROCEDIMENT

Article 85. Fases

Els plans i programes a què es refereix aquesta llei integraran els aspectes ambientals, en tots els seus tràmits, a través de l'avaluació ambiental estratègica, que comprèn les fases següents:

- a) Fase d'informe de sostenibilitat ambiental.
- b) Fase de consulta.
- c) Fase de memòria ambiental.
- d) Fase de presa de decisió.
- e) Fase d'execució i seguiment ambiental.

Article 86. Fase d'informe de sostenibilitat ambiental

1. Des de l'inici de la fase de redacció i elaboració del pla o programa, l'òrgan promotor ha d'avaluar:

- a) La coherència externa dels objectius generals del pla, a fi de garantir l'harmonització dels objectius del pla amb els objectius de sostenibilitat definits per la normativa i, si n'és el cas, pel planejament de jerarquia superior.
- b) Els efectes ambientals de les alternatives del pla o programa, inclosa l'alternativa zero, la qual cosa permetrà la selecció de l'alternativa més adient.
- c) La coherència interna dels objectius, les estratègies i les accions del pla o programa, i l'avaluació dels efectes ambientals derivats del pla.

2. La fase de redacció i elaboració del pla o programa finalitza amb la formulació per part de l'òrgan promotor de l'informe de sostenibilitat, que ha de registrar, de forma fidel i comprensible, com s'ha desenvolupat, fins a

aquell moment, el procés d'avaluació ambiental, com s'ha seleccionat, entre les diverses possibilitats, l'alternativa del pla o programa més sostenible, i com es desenvoluparan les fases següents.

Article 87. Contingut de l'informe de sostenibilitat ambiental

1. L'informe de sostenibilitat ambiental ha de contenir, com a mínim, la informació següent:

- a) Un esquema suficient del contingut, dels objectius principals del pla o programa i les relacions amb altres plans i programes pertinents.
- b) Els aspectes rellevants de la situació actual del medi ambient i la seva probable evolució en cas de no aplicació del pla o programa.
- c) Les característiques mediambientals de les zones que poden resultar afectades de manera significativa.
- d) Qualsevol problema mediambiental existent que sigui important per al pla o programa, incloent-hi, en concret, els problemes relacionats amb qualsevol zona d'importància mediambiental especial, com les zones designades de conformitat amb les directives 79/409/CEE i 92/43/CEE.²⁵
- e) Els objectius de protecció mediambiental fixats en els àmbits internacional, comunitari, nacional o autonòmic que tinguin relació amb el pla o programa i la manera en què aquests objectius i qualsevol aspecte mediambiental s'han tingut en compte durant la seva elaboració.
- f) Els probables efectes significatius en el medi ambient, incloent-hi aspectes com la biodiversitat, la població, la salut humana, la fauna, la flora, la terra, l'aigua, l'aire, els factors climàtics, els béns materials, el patrimoni cultural -inclòs el patrimoni arquitectònic i arqueològic-, el paisatge i la interrelació entre aquests elements. Aquests efectes hauran de comprendre els efectes secundaris, acumulatius, sinèrgics a curt, mitjà i llarg termini, permanents i temporals, positius i negatius.
- g) Les mesures previstes per prevenir, reduir i, en la mesura que sigui possible, compensar qualsevol efecte negatiu important en el medi ambient de l'aplicació del pla o programa.
- h) Una exposició de les principals alternatives estudiades i un resum dels motius de la selecció de les alternatives considerades, així com una descripció de la manera en què es va realitzar l'avaluació, incloent-hi les dificultats que s'hagin pogut trobar a l'hora de recaptar la informació requerida (per exemple, deficiències tècniques o falta de coneixements i experiència).

²⁵ *Vid.* nota 8. Aquestes directives regulen les zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) i les zones especials de conservació (ZEC) derivades de la designació de llocs d'importància comunitària (LIC). Ambdues figures (ZEC i ZEPA) conformen els llocs de la xarxa ecològica europea Natura 2000.

La selecció de les alternatives en cas de propostes tecnològiques inclourà un resum de l'estat de cada una i justificarà els motius de l'elecció respecte de les millors tècniques disponibles en cada cas.

- i) Un informe sobre la viabilitat econòmica de les alternatives i de les mesures dirigides a prevenir, reduir, pal·liar o compensar els efectes negatius del pla o programa.
- j) Una descripció de les mesures previstes per a la supervisió de conformitat amb l'article 93 d'aquesta llei.
- k) Un annex d'incidència paisatgística que identifiqui el paisatge afectat pel pla en qüestió, prevegi els efectes que produirà el desenvolupament del pla i defineixi les mesures protectores, correctores o compensatòries d'aquests efectes.
- l) Un mapa de riscos naturals de l'àmbit objecte d'ordenació només per als instruments d'ordenació d'actuacions d'urbanització.
- m) Un estudi acústic en el seu àmbit d'ordenació que permeti avaluar-ne l'impacte acústic i adoptar les mesures adequades per reduir-lo només per als instruments de planejament urbanístic o territorial, llevat del cas que hi hagi plans acústics municipals.²⁶
- n) Un resum de caràcter no tècnic de la informació facilitada en virtut dels apartats anteriors.

2. Així mateix, a l'informe de sostenibilitat ambiental hi ha de figurar la informació que es consideri raonablement necessària per assegurar la qualitat de l'informe. Per assolir aquesta finalitat es tendran en compte els aspectes següents:

- a) Els coneixements i els mètodes d'avaluació existents.
- b) El contingut i el grau d'especificació del pla o programa.
- c) La fase de procés de decisió en què es troba.
- d) La mesura en què l'avaluació de determinats aspectes és més adequada en altres fases del procés, a fi d'evitar-ne la repetició.

3. Als efectes prevists als apartats 1 i 2 d'aquest article, es podrà utilitzar la informació pertinent disponible sobre els efectes en el medi ambient dels plans o programes que s'hagi obtingut en altres fases del procés de decisió o que derivi de l'aplicació de la normativa vigent.

4. L'informe de sostenibilitat ambiental, com a part integrant de la documentació del pla o programa, ha de ser accessible i intel·ligible per al públic i les administracions públiques, i contendrà un resum no tècnic de la informació a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article.

²⁶ Vid. Llei 1/2007, de 16 de març, esmentada en la nota 15.

Article 88. Tramitació

1. L'òrgan promotor ha de presentar davant l'òrgan ambiental la documentació necessària per tal que aquest pugui determinar l'amplitud, abast i nivell de detall de l'informe de sostenibilitat ambiental.

2. L'informe de sostenibilitat ambiental ha de tenir el detall suficient per permetre una avaluació de la incidència ambiental de les diferents fases o etapes del pla o programa i en determinarà l'amplitud, l'abast i el nivell de detall l'òrgan ambiental, en el termini de dos mesos des de l'entrada de la documentació indicada a l'apartat anterior, després d'identificar i consultar les administracions públiques afectades i el públic interessat.

La consulta es podrà ampliar a d'altres persones físiques o jurídiques, públiques o privades, vinculades a la protecció del medi ambient.

Es podran evacuar les consultes anteriors mitjançant una reunió a la qual assistiran els distints representants de les administracions afectades, on exposaran el seu informe. Tot seguit, s'aixecarà acta d'aquesta reunió.

3. La determinació de l'amplitud i el nivell de detall de l'informe de sostenibilitat ambiental es comunicarà a l'òrgan promotor mitjançant un document de referència que també inclourà els criteris ambientals estratègics i els indicadors dels objectius ambientals i els principis de sostenibilitat aplicables en cada cas.

4. Durant la determinació de l'abast de l'informe de sostenibilitat ambiental, l'òrgan ambiental haurà de definir les modalitats d'informació i consulta, així com identificar les administracions públiques afectades i el públic interessat.

5. A fi d'evitar que es produeixi una duplicitat d'avaluacions, a l'hora de decidir l'amplitud, l'abast i el nivell de detall de l'informe de sostenibilitat, es tindrà en compte l'abast del pla o programa i el seu desenvolupament posterior mitjançant altres plans o programes.

Article 89. Fase de consulta

1. L'òrgan promotor ha de posar a disposició del públic el projecte de pla o programa i l'informe de sostenibilitat ambiental, i s'han de sotmetre a la consulta dels òrgans i de les entitats públiques que estableixi la legislació substantiva o sectorial aplicable, així com de les administracions públiques afectades, el públic interessat i, en tot cas, l'òrgan ambiental, que disposaran d'un termini mínim de quaranta-cinc dies per examinar-los i formular-hi observacions. Un cop transcorregut el dit termini sense que s'hi formulin observacions, el procediment podrà continuar.

2. Les entitats locals consultades podran incorporar un pronunciament exprés sobre la sostenibilitat del pla o programa.

3. Quan es tracti d'instruments d'ordenació d'actuacions d'urbanització, i llevat que s'hagin incorporat en el procediment substantiu, s'han de sol·licitar, almenys, els informes preceptius i determinants següents:

- a) El de l'administració hidrològica sobre disponibilitat d'aigua potable, en quantitat i qualitat, i suficiència de la capacitat de la xarxa de sanejament i depuració, en relació amb la població servida actual i

amb la prevista pel planejament que es proposa; així com sobre la protecció del domini públic hidràulic.

- b) El de l'administració de costes sobre la delimitació i la protecció del domini públic marítimoterrestre, si escau.
- c) Els de les administracions competents en matèria de carreteres, ferrocarrils, ports, aeroports, energia i altres infraestructures afectades, pel que fa a aquesta afecció i l'impacte de l'actuació sobre la capacitat de servei d'aquestes infraestructures.

Aquests informes s'han d'emetre en els terminis que preveu la seva normativa reguladora o, si escau, en el termini màxim de dos mesos a comptar des que s'hagin sol·licitat.

Transcorregut aquest termini l'òrgan ambiental ha de reiterar la sol·licitud esmentada i, en el cas que no s'emeti, pot declarar la caducitat i l'arxiu de les actuacions, amb l'audiència prèvia a l'òrgan promotor per un termini de deu dies hàbils, sens perjudici de la responsabilitat de l'administració consultada.

Article 90. Consultes transfrontereres

1. Quan l'òrgan promotor consideri que l'execució d'un pla o d'un programa pot tenir efectes significatius sobre el medi ambient d'un altre estat membre de la Unió Europea, o quan un estat membre d'aquesta que pugui resultar afectat significativament ho sol·liciti, correspon al Govern de les Illes Balears suspendre el procediment d'aprovació del pla o programa i comunicar-ho a l'òrgan de l'Administració General de l'Estat competent perquè ho notifiqui a les institucions europees, a fi de determinar el procediment de les consultes transfrontereres que corresponguin.

2. La comunicació de l'òrgan promotor s'ha d'acompanyar de la documentació següent:

- a) Un exemplar del projecte del pla o programa.
- b) Una còpia de l'informe de sostenibilitat ambiental.
- c) Una memòria succinta en la qual s'exposin de manera motivada els fonaments de fet i de dret que justifiquin la necessitat de posar en coneixement d'un altre estat membre el pla o programa de què es tracti i en la qual s'identifiquin els representants de l'administració pública promotora que, si s'escau, haurà d'integrar-se en la delegació de l'òrgan de l'Administració General competent.

Article 91. Fase de memòria ambiental

1. Finalitzada la fase de consultes, l'òrgan promotor, en col·laboració amb l'òrgan ambiental, elaborarà una memòria ambiental amb l'objecte de valorar la integració dels aspectes ambientals en la proposta de pla o programa, en la qual s'analitzaran el procés d'avaluació, l'informe de sostenibilitat ambiental i la seva qualitat; s'avaluarà el resultat de les consultes realitzades i com s'han pres en consideració i s'analitzarà la previsió dels impactes significatius de l'aplicació del pla o programa.

La memòria ambiental contendrà les determinacions finals que hagin d'incorporar-se a la proposta del pla o programa. És preceptiva i es tendrà en compte en el pla o programa abans de la seva aprovació definitiva.

2. L'òrgan promotor ha de trametre, en un termini màxim de dos mesos des de la finalització de la fase de consulta, la memòria ambiental a l'òrgan ambiental perquè en el termini de dos mesos en manifesti la seva conformitat o disconformitat, amb la proposta prèvia d'un comitè tècnic en els mateixos termes que estableix l'article 31 d'aquesta llei.

Transcorregut el primer termini sense que s'hagi presentat a l'òrgan ambiental la memòria ambiental esmentada, l'òrgan ambiental pot declarar la caducitat del procediment i l'arxiu de les actuacions, amb l'audiència prèvia per un termini de deu dies hàbils.

Els informes sobre els instruments d'ordenació d'actuacions d'urbanització a què es refereix l'apartat 3 de l'article 89 són determinants per al contingut de la memòria ambiental, que només en pot dissentir de manera expressament motivada.

3. L'òrgan ambiental publicarà el seu acord sobre la memòria ambiental al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, per a coneixement general, en el termini màxim d'un mes a comptar des de la seva adopció.

Article 92. Fase de presa de decisió

1. En l'elaboració de la proposta del pla o programa, abans d'aprovar-lo o de trametre'l a l'administració pública competent per a l'aprovació definitiva o al Parlament de les Illes Balears perquè el tramiti pel procediment corresponent, si n'és el cas, l'òrgan promotor del pla o programa ha de tenir en compte l'informe de sostenibilitat ambiental, les al·legacions formulades en la fase de consulta i, si s'escau, les consultes transfrontereres, així com la memòria ambiental i l'acord de l'òrgan ambiental sobre la dita memòria.

L'administració pública competent per a l'aprovació definitiva, abans d'adoptar la seva decisió, pot sol·licitar a l'òrgan ambiental si el document tramès per l'òrgan promotor s'adequa a l'acord adoptat en relació amb la memòria ambiental, i ha de concretar, si procedeix, els aspectes de la consulta, que s'ha d'emetre en el termini d'un mes.

2. En cas de discrepància entre l'òrgan promotor i l'òrgan ambiental, abans de l'aprovació o remissió a l'administració pública competent per a l'aprovació definitiva o al Parlament de les Illes Balears per a la seva tramitació pel procediment corresponent, o entre l'administració pública competent per a la seva aprovació definitiva i l'òrgan ambiental, s'aplicarà el procediment de resolució de discrepàncies previst a l'article 36 d'aquesta llei.

3. Una vegada aprovat el pla o programa, l'òrgan promotor posarà a disposició de l'òrgan ambiental, de les administracions públiques afectades, del públic i, si s'escau, dels estats membres consultats, la documentació següent:

- a) El pla o programa aprovat.
- b) Una declaració que indiqui la integració dels aspectes ambientals, la consideració de l'informe de sostenibilitat ambiental, els resultats de

§32

les consultes i, si s'escau, les consultes transfrontereres, la memòria ambiental i l'acord de l'òrgan ambiental sobre aquesta, així com les discrepàncies que hagin pogut sorgir en el procés i les raons de l'elecció de l'alternativa recollida al pla o programa aprovat, en relació amb les distintes alternatives considerades.

- c) Les mesures adoptades per al seguiment dels efectes en el medi ambient de l'aplicació del pla o programa.

4. La posada a disposició del públic a què es refereix l'apartat anterior es farà mitjançant anunci publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 93. Fase d'execució i seguiment ambiental

1. L'òrgan promotor del pla o programa, amb la participació de l'òrgan ambiental, haurà de realitzar un seguiment dels efectes sobre el medi ambient de l'aplicació o execució de plans i programes, amb l'objecte d'identificar amb promptitud els efectes adversos no prevists i permetre l'adopció de mesures correctores.

2. L'òrgan ambiental podrà recaptar informació i realitzar les comprovacions que estimi adients a fi de verificar la informació que figura a l'informe de sostenibilitat ambiental i a la memòria ambiental.

3. A fi d'evitar duplicitats es podran utilitzar instruments de seguiment ja existents.

Article 94. Impugnabilitat

Els informes o acords emesos per l'òrgan ambiental en el procediment d'avaluació ambiental estratègica a què es refereix aquest títol i, especialment, l'acord de l'òrgan ambiental sobre la memòria ambiental, són actes de tràmit no impugnables separatament de la resolució d'aprovació del pla o programa, sense perjudici del que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

CAPÍTOL III

PROCEDIMENT APLICABLE ALS PLANS O PROGRAMES DE REDUÏT ÀMBIT TERRITORIAL, MODIFICACIONS MENORS, I PLANS I PROGRAMES NO SUBJECTES QUE ESTABLEIXIN UN MARC DE FUTURS PROJECTES

Article 95. Supòsits

1. Els plans o programes subjectes de reduït àmbit territorial o la introducció de modificacions menors en els plans o programes subjectes, així com els plans i programes no subjectes que estableixin un marc per a l'autorització futura de projectes, se sotmetran a avaluació ambiental estratègica

quan l'òrgan ambiental ho decideixi pel fet de tenir efectes significatius sobre el medi ambient, prèvia consulta a les administracions públiques que puguin resultar afectades pel pla o programa, d'acord amb els criteris que s'estableixen a l'article 97 d'aquesta llei.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, l'òrgan promotor d'un pla o programa inclòs a l'apartat anterior d'aquest article pot sotmetre'l directament a avaluació ambiental estratègica, sense seguir el procediment a què es refereixen els articles 96 i 97 d'aquesta llei, quan entengui que el pla o programa té efectes significatius sobre el medi ambient.

Article 96. Consulta a les administracions públiques afectades i decisió de l'òrgan ambiental

1. L'òrgan promotor trametrà a les administracions ambientals afectades pel pla o programa una memòria-anàlisi sobre els possibles efectes significatius sobre el medi ambient del dit pla o programa, a partir dels criteris a què es refereix l'article 97 d'aquesta llei, així com una còpia de la documentació sobre l'orientació inicial o preliminar del pla o programa i els seus objectius concrets, indicant els factors o elements ambientals afectats pel pla o programa.

2. Les observacions de les administracions públiques afectades s'han de formular en el termini màxim de quinze dies, a comptar des de l'entrada de la sol·licitud en el registre de l'òrgan competent per formular-les. Si no es formulen ni notifiquen observacions en el termini indicat, s'entén que el pla o programa no afecta el factor o element tutelat per l'administració pública concreta i se'n pot continuar la tramitació.

3. Formulades les observacions o, si s'escau, transcorregut el termini a què es refereix l'apartat anterior, l'òrgan promotor trametrà a l'òrgan ambiental la documentació a què es refereix l'apartat primer d'aquest article, així com la petició de consulta a les administracions públiques afectades, les observacions formulades i les conclusions de l'òrgan promotor sobre la subjecció o no del pla o programa a avaluació ambiental estratègica.

4. La decisió de l'òrgan ambiental s'haurà de formular en el termini màxim de dos mesos, a comptar des de l'entrada de la sol·licitud i de la totalitat de documentació en el registre de l'òrgan competent per emetre-la. La falta d'emissió i notificació de la decisió en el termini indicat implicarà la subjecció del pla o programa a avaluació ambiental estratègica, sense perjudici d'una decisió posterior sobre la no subjecció.

5. En qualsevol cas, l'òrgan ambiental publicarà la decisió que s'adopti al *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, tot explicant els motius raonats de la decisió.

6. Quan es determini que el pla s'ha de sotmetre al procediment d'avaluació ambiental estratègica, si assisteixen al comitè tècnic els representants de les administracions, persones i institucions afectades pel pla i manifesten expressament estar assabentats del contingut del pla i també la seva conformitat, s'ha de traslladar a l'òrgan promotor el document esmentat amb el

contingut que assenyalava l'article 88, juntament amb les contestacions rebudes a les consultes efectuades, perquè continuï amb la tramitació, d'acord amb el que preveuen els articles 89 a 91. Aquesta manifestació ha de constar expressament en l'acta de la sessió del comitè tècnic.

Article 97. Criteris per determinar els efectes significatius sobre el medi ambient de determinats plans o programes

1. L'òrgan ambiental determinarà si un pla o un programa dels indicats a l'article 95 té efectes significatius sobre el medi ambient i, en conseqüència, si s'ha de subjectar o no a avaluació ambiental estratègica, en base als criteris següents:

- a) Les característiques del pla o programa, considerant en particular:
 - La mesura en què el pla o el programa estableix un marc per a projectes o altres activitats en relació amb la ubicació, les característiques, les dimensions, les condicions de funcionament o mitjançant l'assignació de recursos.
 - El grau en què el pla o el programa influeix en altres plans i programes, inclosos els que estiguin jerarquitzats.
 - La pertinència del pla o programa per a la integració d'aspectes mediambientals amb l'objecte, en particular, de promoure el desenvolupament sostenible.
 - Els problemes mediambientals significatius per al pla o programa i la possibilitat de corregir-los o compensar-los.
 - La pertinència del pla o programa per a l'aplicació de la legislació comunitària europea en matèria de medi ambient, així com els plans i programes relacionats amb la gestió de residus o la protecció dels recurs hídrics.
- b) Les característiques dels efectes i de la zona d'influència probable, considerant en particular:
 - La probabilitat, la durada, la freqüència i la reversibilitat dels efectes.
 - El caràcter acumulatiu dels efectes.
 - La naturalesa transfronterera dels efectes.
 - Els riscos per a la salut humana o per al medi ambient.
 - La magnitud i l'abast espacial dels efectes, tenint en compte la zona geogràfica i la població que puguin afectar.
 - El valor i la vulnerabilitat de la zona probablement afectada a causa de les característiques naturals especials o el patrimoni cultural, la superació dels nivells o valors límit de qualitat del medi ambient o l'explotació intensiva del sòl.
 - Els efectes en zones o indrets amb un estatut de protecció reconegut en els àmbits autonòmic, nacional, comunitari o internacional.

2. Reglamentàriament, si n'és el cas, es fixarà si la determinació dels efectes significatius sobre el medi ambient a què es refereix aquest article s'haurà de

realitzar cas per cas, especificant tipus de plans o programes o combinant ambdós mètodes, atesos els criteris a què es refereix l'apartat anterior d'aquest article.

CAPÍTOL IV DISCIPLINA AMBIENTAL

Article 98. Competències i contingut

La disciplina ambiental en matèria d'avaluació ambiental estratègica de plans i programes correspon a l'òrgan promotor i comprèn:

- a) L'execució i el seguiment.
- b) La revisió d'ofici.
- c) El règim d'infraccions i sancions.

Article 99. Execució i seguiment

L'execució i el seguiment ambiental del pla o programa els realitzarà l'òrgan promotor amb participació de l'òrgan ambiental, d'acord amb el que estableix l'article 93 d'aquesta llei.

Article 100. Revisió d'ofici

Els plans o programes subjectes a avaluació ambiental estratègica, aprovats o adoptats per l'administració pública sense haver seguit el procediment establert en aquesta llei els revisarà d'ofici l'administració promotora per pròpia iniciativa o a instàncies de l'òrgan ambiental o de qualsevol persona o entitat.

Article 101. Règim d'infraccions i sancions

1. La potestat sancionadora en matèria d'avaluació ambiental estratègica s'aplica només als plans i programes subjectes a avaluació ambiental estratègica d'iniciativa privada o d'execució privada quan el pla o programa comprèn la realització de projectes que no se subjecten a avaluació d'impacte ambiental de projectes, i en són persones responsables les que estableix l'article 60 d'aquesta llei.

2. Als efectes prevists a l'apartat anterior, constitueix infracció en matèria d'avaluació ambiental estratègica l'inici o l'execució d'obres, projectes o activitats inclosos al pla o programa i no subjectes a avaluació d'impacte ambiental, incomplint les mesures adoptades pel seguiment del pla o, si s'escau, les mesures correctores, protectores o compensatòries, que se sancionarà en els termes que estableix l'article 66.1 d'aquesta llei.

3. Quan l'administració pública aprovi o adopti un pla o programa inclòs a l'annex III d'aquesta llei sense haver seguit el procediment d'avaluació ambiental estratègica, en la seva condició de promotora del pla o programa, s'aplicarà la normativa reguladora de la responsabilitat de l'administració i dels seus agents i funcionaris.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Projectes subjectes a autorització ambiental integrada

En els supòsits de projectes subjectes conjuntament a avaluació d'impacte ambiental i a autorització ambiental integrada, el procediment d'avaluació d'impacte ambiental quedarà inclòs, en els termes que s'estableixin i com un tràmit més, dins del procediment d'autorització integrada, derivat de la Llei 16/2002, d'1 de juliol, de prevenció i control integrats de la contaminació²⁷ i, si s'escau, de la normativa autonòmica.

Disposició addicional segona. Aplicació supletòria de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú

En tot el que no preveu aquesta llei, serà aplicable el que disposa la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

Disposició addicional tercera. Taxa d'avaluació d'impacte ambiental, informe ambiental i avaluació ambiental estratègica

Es modifica l'article 124 de la Llei 11/1998, de 14 de desembre, sobre el règim específic de taxes de la comunitat autònoma de les Illes Balears:

«Article 124. Quantia

1. Avaluació d'impacte ambiental:

- a) Avaluació d'impacte ambiental de projectes de l'annex I de la Llei d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears: 605 euros.
- b) Avaluació d'impacte ambiental de projectes de l'annex II de la Llei d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears i projectes no inclosos a l'annex I que puguin afectar els espais de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000: 270 euros.
- c) Avaluació d'impacte ambiental de projectes exigida per la normativa sectorial o els instruments d'ordenació territorial o mediambiental: 270 euros.
- d) Decisió de l'òrgan ambiental de l'article 44 de la Llei d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears: 200 euros.
- e) Informes ambientals: 135 euros.
- f) Exoneració: 135 euros.

²⁷ BOE núm. 157, de 2 de juliol.

2. Avaluació ambiental estratègica:

- a) Avaluació ambiental estratègica de plans i programes: 605 euros.
- b) Decisió de l'òrgan ambiental sobre la subjecció a avaluació ambiental estratègica de plans i programes de reduït àmbit territorial, modificacions menors i plans i programes no subjectes que estableixin un marc de futurs projectes: 200 euros».

Disposició addicional quarta. Modificació de la Llei 9/1990, de 27 de juny, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'urbanisme i habitabilitat²⁸

Es modifica l'apartat 5 de l'article 3 de la Llei 9/1990, de 27 de juny, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'urbanisme i habitabilitat, que queda redactat de la forma següent:

«5. La intervenció de l'òrgan ambiental en el procediment d'avaluació ambiental estratègica a què s'hauran de subjectar les figures de planejament urbanístic, de conformitat amb la normativa vigent en l'àmbit de la comunitat autònoma».

Disposició addicional cinquena. Modificació de la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori²⁹

S'afegeix un apartat sisè a l'article 5 de la Llei 2/2001, de 7 de març, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'ordenació del territori, del tenor següent:

«La intervenció de l'òrgan ambiental en el procediment d'avaluació ambiental estratègica a què s'hauran de subjectar els instruments d'ordenació territorial, de conformitat amb la normativa vigent en l'àmbit de la comunitat autònoma».

Disposició addicional sisena. Desplaçament normatiu del text refós de la Llei del sòl del 1976 i modificació de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial

1. A l'àmbit de les Illes Balears, els instruments d'ordenació urbanística hauran d'integrar el component mediambiental en el seu procediment de preparació, elaboració, tramitació, aprovació i seguiment, en els termes que estableix la normativa reguladora de l'avaluació ambiental estratègica de plans i programes.

²⁸ Cal tenir en compte que l'art. 70, núm. 1 EAIB (§1), estableix que les competències sobre aquestes matèries són pròpies dels consells insulars.

²⁹ Cal tenir en compte que l'art. 70, núm. 13 EAIB (§1), estableix que les competències sobre aquestes matèries són pròpies dels consells insulars.

2. S'afegeix al capítol IV -Disposicions comunes- del títol II de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial, un article 13 bis que, sota la rúbrica d'Integració ambiental dels instruments d'ordenació territorial, quedarà redactat de la següent forma:

«Article 13 bis. Integració ambiental dels instruments d'ordenació territorial
Els instruments d'ordenació territorial regulats en aquesta llei hauran d'integrar el component mediambiental en el seu procediment de preparació, elaboració, tramitació, aprovació i seguiment del pla, en els termes que estableix la normativa reguladora de l'avaluació ambiental estratègica de plans i programes».

Disposició addicional setena. Avaluació ambiental de normes de caràcter transitori o provisional

1. En la tramitació de normes territorials cautelars prèvies a la formulació, la revisió o la modificació d'un instrument d'ordenació territorial, és preceptiu que, després dels terminis d'informació pública i de consulta a les administracions públiques posteriors a la seva aprovació inicial i abans de la seva aprovació definitiva, se sotmeti el document a dictamen de l'òrgan ambiental.

A tal fi, el document incorporarà una memòria-anàlisi quant als possibles efectes significatius sobre el medi ambient de les referides normes territorials cautelars.

La decisió de l'òrgan ambiental s'haurà de formular en el termini màxim d'un mes, a comptar des de l'entrada de la sol·licitud i de la totalitat de documentació en el registre de l'òrgan competent per emetre-la.

2. En la tramitació de normes de planejament dictades a conseqüència de la suspensió, en tot el seu àmbit o en una part d'aquest, d'un pla d'ordenació urbanística municipal, que el supleixin fins que no s'aprovi la seva modificació o revisió, és preceptiu que, després dels terminis d'informació pública posterior a la seva aprovació inicial i abans de la seva aprovació definitiva, se sotmeti el document a dictamen de l'òrgan ambiental.

A tal fi, el document incorporarà una memòria-anàlisi quant als possibles efectes significatius sobre el medi ambient de les referides normes de planejament.

La decisió de l'òrgan ambiental s'haurà de formular en el termini màxim d'un mes, a comptar des de l'entrada de la sol·licitud i de la totalitat de la documentació en el registre de l'òrgan competent per emetre-la.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Comissió Balear de Medi Ambient

Fins que no es reguli l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma en els termes que estableix l'article 19 d'aquesta llei, l'òrgan ambiental de la comunitat autònoma de les Illes Balears serà la Comissió Balear de Medi Ambient,

regulada pel Decret 38/1985, de 16 de maig, de creació de la Comissió Balear de Medi Ambient.

Disposició transitòria segona. Procediments d'avaluacions d'impacte ambiental de projectes iniciats abans de l'entrada en vigor de la llei

Els procediments d'avaluació d'impacte ambiental de projectes i activitats iniciats abans de l'entrada en vigor d'aquesta llei es tramitaran d'acord amb el que estableix el Decret 4/1986, de 23 de gener, d'implantació i regulació dels estudis d'impacte ambiental.

Disposició transitòria tercera. Plans i programes iniciats amb anterioritat a l'entrada en vigor de la llei

1. L'obligació d'avaluació ambiental estratègica a què es refereix aquesta llei s'aplicarà als plans i programes en què el primer acte preparatori formal sigui posterior al 21 de juliol del 2004.

2. L'obligació d'avaluació ambiental estratègica a què es refereix aquesta llei s'aplicarà als plans i programes en què el primer acte preparatori formal sigui anterior a 21 de juliol del 2004 i la seva aprovació, ja sigui amb caràcter definitiu, ja sigui com a requisit previ per a la seva remissió al Parlament de les Illes Balears per a la tramitació pel procediment corresponent, es produeixi amb posterioritat al 21 de juliol del 2006, llevat que l'òrgan ambiental, previ informe de l'òrgan promotor, decideixi, cas per cas i de forma motivada, que això és inviable i, en tal cas, s'informi al públic de la decisió adoptada.

3. Als efectes prevists en aquesta disposició, s'entendrà pel primer acte preparatori formal el document oficial d'una administració pública competent en l'àmbit d'aplicació d'un pla o programa que manifesti la intenció de promoure l'elaboració o la redacció d'un pla o programa mobilitzant els recursos econòmics i tècnics que facin possible la seva presentació a aprovació.

4. En el cas que l'òrgan ambiental decideixi la inviabilitat de la subjecció a avaluació ambiental estratègica, el pla o el programa serà sotmès a avaluació ambiental d'acord amb el Decret 4/1986, de 23 de gener, d'implantació i regulació dels estudis d'avaluació d'impacte ambiental.

Disposició transitòria quarta. Plans i programes subjectes a avaluació d'impacte ambiental en tramitació a l'entrada en vigor de la llei

1. Els plans i programes urbanístics municipals que resten subjectes a avaluació ambiental estratègica per l'extensió d'aquesta obligació a tot el planejament urbanístic prevista en aquesta llei, en què el primer acte preparatori formal sigui posterior a 21 de juliol del 2004, i en el moment de l'entrada en vigor de la Llei 9/2006, de 28 d'abril, sobre avaluació dels efectes de determinats plans i programes en el medi ambient, hagi finalitzat el període d'informació pública en el procediment substantiu, l'obligació d'avaluació ambiental durant la tramitació i abans de l'aprovació es tramitarà de conformitat a les previsions del Decret 4/1986, de 23 de gener.

§32

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, si el pla o programa s'eleva a aprovació definitiva transcorreguts dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, s'aplicarà íntegrament el que preveu aquesta, llevat que sigui inviable l'aplicació a qualque tràmit, informant al públic d'aquesta decisió.

Disposició transitòria cinquena. Nul·litat

La nul·litat a què es refereix l'article 5 d'aquesta llei s'aplicarà, en tot cas, a les resolucions o als acords d'autorització o aprovació adoptats amb posterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició transitòria sisena. Plans i programes cofinançats per la Unió Europea

Aquesta llei no s'aplicarà als plans i programes cofinançats per la Comunitat Europea amb càrrec als respectius períodes de programació vigents pels reglaments del Consell CE 1257/1999 i 1260/1999.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única

Queden derogades totes les disposicions de mateix rang o inferior que s'oposin al que estableix aquesta llei i, expressament, el Decret 4/1986, de 23 de gener, d'implantació i regulació dels estudis d'avaluació d'impacte ambiental, sense perjudici del que estableixen les disposicions transitòries segona i tercera d'aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Habilitació al Consell de Govern

Es faculta el Consell de Govern per dictar les disposicions necessàries en desplegament i execució d'aquesta llei.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Aquesta llei entrarà en vigor el dia següent de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX I

PROJECTES SUBJECTES A AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL

Grup 1. Agricultura, silvicultura, aqüicultura i ramaderia

- a) Repoblacions forestals d'extensió superior a 50 ha, i a partir de 10 ha quan impliquin greus transformacions ecològiques negatives o bé la utilització d'espècies no autòctones.
- b) Projectes per destinar a l'explotació agrícola intensiva terrenys incultes o àrees naturals o seminaturals, que ocupin una superfície de més de 5 ha.
- c) Nous regadius d'extensió superior a 50 ha i a partir de 5 ha quan es prevegi la utilització d'aigües residuals depurades encara que es tracti d'un regadiu existent.
- d) Instal·lacions de ramaderia intensiva que superin les capacitats següents:
 - 1. Explotacions avícoles des de 5.000 caps de capacitat.
 - 2. Explotacions de bestiar porcí des de 100 caps de capacitat.
 - 3. Explotacions de bestiar oví i caprí des de 200 caps de capacitat.
 - 4. Explotacions de bestiar boví des de 100 caps de capacitat.
 - 5. Granges de conills des de 2.500 caps de capacitat.
- e) Instal·lacions per a l'aqüicultura intensiva.
- f) Pistes forestals a partir de 2 km o en pendents superiors al 15% i pistes agrícoles també en pendent superior al 15%.
- g) Introducció d'espècies exòtiques vegetals o faunístiques llevat de plantes de cultiu agrícola o de bestiar domèstic.
- h) Campanyes antiplagues (insecticides, fungicides i herbicides) a partir de 50 ha quan s'utilitzin productes tipus C o D.
- i) Tala d'espècies forestals feta amb el propòsit de canviar a un altre ús del sòl quan no estigui sotmesa a plans d'ordenació i afecti més de 5 ha.

Grup 2. Indústria extractiva

- a) Pedreres: restauració i/o extracció.
- b) Explotacions mineres.
- c) Extracció de petroli i de gas natural.

Grup 3. Energia

- a) Refineries de petroli brut, així com les instal·lacions de gasificació/regasificació i de líquüefacció.
- b) Centrals tèrmiques i altres instal·lacions de combustió.
- c) Instal·lacions industrials per produir electricitat, vapor i aigua calenta amb potència tèrmica de, com a mínim, 50 MW.
- d) Canonades per transportar gas i petroli en sòl rústic a partir d'1 km de longitud.

§32

- e) Oleoductes i gasoductes, inclosos els submarins.
- f) Subestacions de transformació d'energia elèctrica a partir de 10 MW.
- g) Línies de transport d'energia elèctrica entre 15 i 66 kV en sòl rústic protegit, amb la qualificació d'ANEI i ARIP, espais protegits a l'empara de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i fauna silvestres³⁰, i espais de rellevància ambiental de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- h) Línies de transport d'energia elèctrica de tensió igual o superior a 66 kV.
- i) Instal·lacions per emmagatzemar productes petrolífers amb una capacitat superior a 500 m³ o que ocupin més de 3.500 m².
- j) Producció i emmagatzematge de gasos combustibles, a partir de 100 m³ de capacitat.
- k) Instal·lacions eòliques de 100 kW o superiors, incloses les esteses de connexió amb la xarxa.
- l) Instal·lacions fotovoltaïques de 100 kW o superiors, incloses les esteses de connexió amb la xarxa.
- m) Centrals nuclears i altres reactors nuclears, així com les instal·lacions vinculades a la producció, al tractament o a l'emmagatzematge de materials radioactius.

Grup 4. Indústria siderúrgica i del mineral. Producció i elaboració de metalls

- a) Plantes siderúrgiques integrals. Instal·lacions per produir metalls en brut no ferrosos a partir de minerals, de concentrats o de matèries primeres secundàries mitjançant processos metal·lúrgics, químics o electrolítics.
- b) Instal·lacions destinades a l'extracció d'amiant. Tractament i transformació de l'amiant i dels productes que en contenen.
- c) Instal·lacions per produir lingots de ferro o acer (fusió primària o secundària), incloses les instal·lacions de fosa contínua.
- d) Instal·lacions per elaborar metalls ferrosos on es faci alguna de les activitats següents:
 - 1. Laminatge en calent.
 - 2. Forjat amb martells.
 - 3. Aplicació de capes protectores de metall fos.
- e) Foneríes de metalls ferrosos.
- f) Instal·lacions per fondre (inclòs l'aliatge) metalls no ferrosos llevat de metalls preciosos, incloent-hi els productes de recuperació (refinació, restes de fosa...).

³⁰ Vid. nota 12.

- g) Instal·lacions per tractar la superfície de metalls i materials plàstics mitjançant un procés electrolític o químic, quan el volum de les cubetes utilitzades per al tractament sigui superior a 5 m³.
- h) Instal·lacions de calcinació i de sinterització de minerals metàl·lics, amb capacitat superior a 5.000 tones de mineral processat per any.
- i) Instal·lacions per fabricar ciment, clínquer o formigó preparat.
- j) Fabricació de guixos i calç a partir de 5.000 tones per any.
- k) Instal·lacions per fabricar vidre o fibra de vidre.
- l) Instal·lacions per fondre substàncies minerals, inclosa la producció de fibres minerals, amb una capacitat de fosa superior a 20 tones per dia.
- m) Instal·lacions per fabricar productes ceràmics mitjançant forn; en particular teules, maons, rajoles, gres o porcellana.
- n) Instal·lacions per fabricar aglomerats asfàltics en calent.
- o) Plantes de tractament d'àrids i plantes de fabricació de materials de construcció.

Grup 5. Indústria química, petroquímica, tèxtil i paperera

- a) Instal·lacions per a la fabricació a escala industrial de substàncies mitjançant transformació química, que s'utilitzin per a:
 1. La producció de productes químics orgànics o inorgànics bàsics.
 2. La producció de fertilitzants simples o composts que continguin fòsfor, nitrogen o potassi.
 3. La producció de productes fitosanitaris bàsics i de biocides.
 4. La producció de productes farmacèutics bàsics.
 5. La producció d'explosius.
- b) Canonades per a transport de productes químics amb un diàmetre de més de 800 mil·límetres i una longitud superior a 10 quilòmetres.
- c) Instal·lacions per emmagatzemar productes petroquímics o químics, amb una capacitat mínima de 20.000 tones.
- d) Plantes per al tractament previ (operacions com rentat, emblanquinat o mercerització) o per tenyir fibres o productes tèxtils quan la capacitat de tractament superi 1 tona diària.
- e) Les plantes per adobar pells i cuirs quan la capacitat de tractament superi 1 tona de productes acabats per dia.
- f) La producció de pasta de paper, paper i cartró, amb una capacitat de producció superior a 20 tones diàries.
- g) Instal·lacions de producció i tractament de cel·lulosa amb una capacitat de producció superior a 2 tones diàries.
- h) Plantes de biodièsel o similars.

Grup 6. Altres indústries

- a) Instal·lacions industrials situades en sòl rústic o a menys de 500 metres d'una zona residencial.
- b) Indústries de qualsevol tipus, quan produeixin residus líquids que no s'evacuin a través de la xarxa de clavegueram.

- c) Centres autoritzats per a la recollida i descontaminació de vehicles.
- d) Instal·lacions industrials per sacrificar i/o especejar animals, com també els escorxadors municipals en poblacions de més de 5.000 habitants.

Grup 7. Projectes d'infraestructures

- a) Carreteres:
 - 1. Construcció d'autopistes, autovies, vies ràpides i carreteres convencionals de nou traçat.
 - 2. Actuacions que modifiquin el traçat d'autopistes, autovies, vies ràpides i carreteres convencionals preexistents en una longitud continuada de més d'1 quilòmetre o més de 3 discontinuament.
 - 3. Ampliació de carreteres convencionals que les transformi en autopistes, autovies o carreteres de doble calçada en una longitud continuada de més d'1 quilòmetre o més de 3 discontinuament.
 - 4. Variants per a la supressió de travesseres de nuclis urbans i túnels, ambdós de més de 500 metres de longitud.
- b) Construcció de línies de ferrocarril, tramvies, metros aeris o subterranis, línies suspeses o similars.
- c) Electrificació de ferrocarrils.
- d) Aeroports i aeròdroms.
- e) Ports comercials, pesquers o esportius, o la seva ampliació.
- f) Noves instal·lacions de recepció de combustibles ubicades fora de ports actuals.
- g) Espigons i pantanans per càrrega i descàrrega connectats a terra que admetin vaixells d'arqueig superiors a 1.350 tones.
- h) Obres costaneres destinades a combatre l'erosió i obres marítimes que puguin alterar la costa, per exemple, la construcció de discs, espigons i altres obres de defensa contra la mar, llevat del manteniment i la reconstrucció d'aquestes.

Grup 8. Projectes d'enginyeria hidràulica i de gestió de l'aigua

- a) Embassaments i altres instal·lacions destinades a retenir l'aigua o emmagatzemar-la de manera permanent, quan el volum nou o addicional d'aigua emmagatzemada sigui superior a 500.000 m³.
- b) Plantes de tractament d'aigües residuals amb una capacitat superior a 5.000 habitants equivalents.
- c) Instal·lacions de dessalatge d'aigua amb un volum nou o addicional superior a 1.000 m³/dia de capacitat.
- d) Aqüeductes i conduccions que suposin transvasaments d'unitats hidrogeològiques o d'aqüífers.
- e) Projectes per a l'extracció d'aigües subterrànies o la recàrrega artificial d'aqüífers, si el volum anual d'aigua extreta o aportada és igual o superior a 500.000 m³.
- f) Emissaris submarins d'aigües depurades i de plantes de dessalatge.

- g) Instal·lacions de conducció d'aigua en sòl rústic quan la longitud sigui superior a 2 quilòmetres i, en tot cas, les situades dins ANEI d'alt nivell de protecció.

Grup 9. Projectes de tractament i gestió de residus

- a) Instal·lacions per tractar o eliminar (inclosa la incineració) residus perillosos (definides a l'article 3.c) de la Llei 10/1998, de 21 d'abril, de residus), en qualsevol cas.
- b) Instal·lacions d'emmagatzematge de residus perillosos (definides a l'article 3.n) de la Llei 10/1998, de 21 d'abril, de residus), amb una capacitat superior a 100 tones.
- c) Instal·lacions d'incineració de residus no perillosos o d'eliminació mitjançant tractament químic, amb una capacitat superior a 10 tones diàries.
- d) Instal·lacions per tractar i/o eliminar els residus no perillosos en llocs diferents dels abocadors, amb una capacitat de més de 10 tones per dia.
- e) Abocadors de qualsevol tipus de residus que rebin més d'1 tona per dia o que tinguin una capacitat total de més de 2.500 tones.
- f) Clausura i segellament d'abocadors.
- g) Plantes de compostatge, incloent-hi els dipòsits de llots.
- h) Fabricació de productes derivats de residus sòlids.

Grup 10. Projectes dins zones sensibles

Els següents projectes que es desenvolupen a zones especialment sensibles, designades per la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres³¹, per la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO), o en zones humides incloses a la llista del Conveni de Ramsar:

- a) Primeres repoblacions forestals quan suposin riscos de greus transformacions ecològiques negatives.
- b) Projectes de gestió de recursos hídrics per a l'agricultura, amb la inclusió de projectes de rec o de drenatge de terrenys.
- c) Transformacions d'usos del sòl que impliquin eliminació de la coberta vegetal.
- d) Dragatges marins.
- e) Canonades per el transport de gas i petroli.
- f) Subestacions de transformació d'energia elèctrica.
- g) Línies de transport d'energia elèctrica.
- h) Plantes de tractament d'aigües residuals.

³¹ Vid. nota 12.

§32

- i) Instal·lacions per a la producció d'energia hidroelèctrica.
- j) Projectes d'urbanitzacions i de complexos hotelers fora de les zones urbanes i construccions associades, inclosa la construcció de centres comercials i d'aparcaments.
- k) Abocadors de residus perillosos i de residus inerts.
- l) Obres de canalització i projectes de defensa de cursos naturals.
- m) Concentracions parcel·laries.

Grup 11. Altres projectes

- a) Parcs temàtics.
- b) Totes les actuacions que d'acord amb el pla d'ordenació dels recursos naturals han de ser objecte d'un estudi d'avaluació d'impacte ambiental.
- c) Equipaments sanitaris i docents no prevists en el planejament urbanístic amb una ocupació de parcel·la superior a 2.700 m².
- d) Equipaments esportius no prevists en el planejament urbanístic amb una ocupació de parcel·la superior a 1.600 m².
- e) Equipaments comercials no prevists en el planejament urbanístic amb una superfície construïda superior a 400 m².
- f) Camps de golf i pitch & putt.
- g) Pistes d'esquí, remuntadors i telefèrics i construccions associades.
- h) Drassanes per a vaixells superiors a 1.000 tones.
- i) Dragatges marins per obtenir arena.
- j) Obres d'alimentació artificial de platges.
- k) Pistes de curses i de proves per a vehicles amb motor.
- l) Enfonsaments de vaixells d'eslora superior a 25 metres per crear esculls artificials.
- m) Qualsevol modificació o extensió d'un projecte previ en aquest annex, quan dita modificació o extensió compleixi, per si sola, els possibles llindars establerts en aquest annex.

El fraccionament de projectes d'iguals naturalesa i fets en el mateix espai físic no impedeix l'aplicació dels llindars que estableix aquest annex, i a aquest efecte s'han d'acumular les magnituds o dimensions de cadascun dels projectes considerats.

ANNEX II PROJECTES SUBJECTES A AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL QUAN AIXÍ HO DECIDEIX L'ÒRGAN AMBIENTAL

S'exceptuen de la següent llista els projectes subjectes directament a avaluació d'impacte ambiental a l'annex I d'aquesta llei.

Grup 1. Agricultura, silvicultura, aqüicultura i ramaderia

- a) Projectes no inclosos a l'annex I, per destinar àrees naturals o seminaturals a l'explotació agrícola intensiva.
- b) Aprofitaments forestals que es facin en superfícies superiors a 5 hectàrees o que utilitzin maquinària pesant.
- c) Instal·lacions ramaderes i avícoles d'espècies no incloses a l'apartat d) del grup 1 de l'annex I.

Grup 2. Energia

- a) Línies de transport d'energia elèctrica inferiors a 15 kV ubicades en sòl rústic protegit, amb la qualificació d'ANEI i ARIP, espais protegits a l'empara de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres³², i espais de rellevància ambiental de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- b) Instal·lacions fotovoltaïques de menys de 100 kW que ocupin una superfície de més de 500 m² en sòl rústic i 1.500 m² en sòl urbà o industrial, incloses les esteses de connexió amb la xarxa.

Grup 3. Indústria siderúrgica i del mineral. Producció i elaboració de metalls

- a) Instal·lacions per fabricar fibres minerals artificials.
- b) Drassanes per a vaixells de fins a 1.000 tones.
- c) Instal·lacions per construir i reparar aeronaus.
- d) Instal·lacions per fabricar material ferroviari.

Grup 4. Projectes d'infraestructures

- a) Projectes de zones industrials.
- b) Projectes d'urbanització, inclosa la construcció, inclosa la construcció de centres comercials i aparcament de vehicles.
- c) Construcció d'instal·lacions de transbordament intermodal i de terminals intermodals.

Grup 5. Indústries de productes alimentaris

- a) Instal·lacions industrials per a l'elaboració de greixos i olis vegetals i animals, sempre que s'hi donin de forma simultània les circumstàncies següents:
 1. Que es trobin situades fora de polígons industrials.
 2. Que es trobin a menys de 500 metres d'una zona residencial.
 3. Que ocupin una superfície d'almenys 2.500 m².

³² Vid. nota 12.

- b) Instal·lacions industrials per envasar i enllaunar productes animals i vegetals, amb una capacitat de producció superior a 2 tones per dia de productes acabats (valors mitjans trimestrals).
- c) Instal·lacions industrials per fabricar productes lactis, sempre que la instal·lació rebi una quantitat de llet superior a 200 tones per dia (valor mitjà anual).
- d) Instal·lacions industrials per fabricar cervesa i malta.
- e) Instal·lacions industrials per elaborar confitures i almívars.
- f) Instal·lacions industrials per fabricar fècules.
- g) Instal·lacions industrials per fabricar farina de peix o oli de peix.
- h) Sucreres amb una capacitat de tractament de matèria primera superior a les 300 tones diàries.

Grup 6. Indústria extractiva

- a) Perforacions profundes, entenent com a tals les superiors a 400 metres, llevat de les perforacions per investigar l'estabilitat dels sòls, en particular:
 - 1. Perforacions geotèrmiques.
 - 2. Perforacions per emmagatzemar residus nuclears.
 - 3. Perforacions per al proveïment d'aigua.
 - 4. Perforacions petrolíferes.
- b) Instal·lacions industrials en l'exterior i en l'interior per gasificar carbó i pissarres bituminoses.

Grup 7. Altres projectes

- a) Instal·lacions de residus no previstes a l'annex I.
- b) Campaments permanents per a tendes de campanya o caravanes.
- c) Recuperació de terres a la mar.
- d) Antenes de telefonia mòbil ubicades en sòl rústic protegit, amb la qualificació d'ANEI i ARIP, espais protegits a l'empara de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres³³, i espais de rellevància ambiental de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- e) Dragatges.
- f) Jardins botànics i zoològics.
- g) Obres de canalització i projectes de defensa de cursos naturals.
- h) Urbanitzacions de vacances i establiments hotelers fora d'àrees urbanes i construccions associades.
- i) Infraestructures de telecomunicació o energia que uneixen els diversos territoris insulars.

³³ Vid. nota 12.

- j) Infraestructures de telecomunicació ubicades en sòl rústic protegit, amb la qualificació d'ANEI i ARIP, espais protegits a l'empara de la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestres³⁴, i espais de rellevància ambiental de la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO).
- k) Qualsevol projecte o actuació que pugui afectar els ecosistemes marins.
- l) Passeigs marítims o senders litorals que alterin l'orografia del domini públic maritimoterrestre.
- m) Qualsevol canvi o ampliació dels projectes que figuren en els annexos I i II, ja autoritzats, executats o en procés d'execució (modificació o extensió no recollida en l'annex I que puguin tenir efectes adversos significatius sobre el medi ambient, és a dir, quan es produeixi alguna de les incidències següents:
 1. Increment significatiu de les emissions a l'atmosfera.
 2. Increment significatiu dels abocaments a llits públics o al litoral.
 3. Increment significatiu de la generació de residus.
 4. Increment significatiu en la utilització de recursos naturals.
 5. Afecció a àrees d'especial protecció designades per la Llei 4/1989, de 27 de març, de conservació dels espais naturals i de la flora i la fauna silvestre³⁵, per la Llei 5/2005, de 26 de maig, de conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) o en zones humides incloses a la llista del Conveni de Ramsar.
- n) Instal·lacions o bancs de prova de motors, turbines o reactors.
- o) Instal·lacions per recuperar o destruir substàncies explosives.
 El fraccionament de projectes d'igual naturalesa i fets en el mateix espai físic no impedeix l'aplicació dels llindars que estableix aquest annex, i a aquest efecte s'han d'acumular les magnituds o dimensions de cadascun dels projectes considerats.
 En el cas dels projectes inclosos en el planejament territorial o urbanístic, l'avaluació d'impacte ambiental tendrà en compte l'avaluació ambiental estratègica del planejament que els inclou i avaluarà únicament els aspectes propis del projecte que no hagin estat avaluats a l'avaluació ambiental estratègica.
- p) Equipaments sanitaris i docents no prevists en el planejament urbanístic amb una ocupació de parcel·la inferior a 2.700 m².
- q) Equipaments esportius no prevists en el planejament urbanístic amb una ocupació de parcel·la inferior a 1.600 m².

³⁴ Vid. nota 12.

³⁵ Vid. nota 12.

ANNEX III

PLANS I PROGRAMES SUBJECTES A AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

Grup 1. Plans que suposin ordenació del territori urbà o rural o utilització del sòl

En tot cas, tindran aquesta consideració els següents:

1. Planificació territorial:
 - a) Directrius d'ordenació territorial.
 - b) Plans territorials insulars.
 - c) Plans directors sectorials.
2. Planificació urbanística:
 - a) Plans generals d'ordenació urbana i normes subsidiàries de planejament.
 - b) Plans parcials.
 - c) Plans especials.
3. La modificació, la revisió i/o l'adaptació dels instruments de planificació territorial i urbanística a què es refereix aquest grup, sense perjudici del que estableix l'article 17 d'aquesta llei.
4. En tot cas, es considera que no tenen efectes significatius en el medi ambient i, per tant, no se subjecten als procediments d'avaluació ambiental estratègica les modificacions menors de plans d'aquest grup que tinguin com a objecte exclusiu alguna de les finalitats expressades a continuació:
 - a) Disminució de coeficients d'edificabilitat o de percentatges d'ocupació de les edificacions.
 - b) Disminució de l'alçària màxima de les edificacions.
 - c) Canvi d'usos plurifamiliars a unifamiliars.
 - d) Augment de la superfície, o reajustament per raons funcionals, de zones d'equipament, espais lliures públics o infraestructures, sempre que aquest canvi de qualificació o classificació no afecti terrenys classificats com a sòl rústic.
 - e) Augment de la superfície de la parcel·la mínima per poder construir o implantar un ús urbanístic.
 - f) Canvis de la classificació de sòl urbà, urbanitzable o apte per a la urbanització amb la finalitat de reconvertir-los en sòl rústic.
 - g) Implementació o extensió de mesures de protecció del medi ambient, del sòl rústic o dels béns integrants del patrimoni històric, incloent-hi les modificacions dels catàlegs de protecció del patrimoni històric, dels plans d'ordenació dels recursos naturals i dels plans rectors d'ús i gestió.
 - h) Establiment o modificació dels índexs d'ús turístic o residencial sempre que suposin disminució de la capacitat de població.
 - i) Modificació de delimitació de l'àmbit de polígons o unitats d'actuació i canvi de sistema d'actuació.

5. Els catàlegs de protecció del patrimoni històric, els plans d'ordenació dels recursos naturals, els plans rectors d'ús i gestió, en la mesura que suposin un major grau de protecció del medi ambient i del patrimoni històric, no se subjecten a avaluació ambiental estratègica. El Pla especial de la Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura, previst en la disposició addicional única del Decret 19/2007, de 16 de març, s'ha de sotmetre a avaluació ambiental estratègica quan l'òrgan ambiental ho decideixi seguint el procediment que estableixen els articles 95 a 97 d'aquesta llei.

Grup 2. Altres plans i programes

- a) Plans i programes no inclosos en els grups anteriors, que estableixin el marc per a la futura autorització de projectes legalment sotmesos a avaluació d'impacte ambiental en les matèries següents:
 1. Agricultura i ramaderia.
 2. Silvicultura.
 3. Aqüicultura.
 4. Pesca.
 5. Energia.
 6. Mineria.
 7. Indústria.
 8. Transport.
 9. Litoral.
 10. Gestió de residus.
 11. Gestió de recursos hídrics, incloent-hi el sanejament i la depuració.
 12. Telecomunicacions.
 13. Turisme.
- b) Els que requereixin una avaluació de conformitat amb la normativa reguladora de la Xarxa Ecològica Europea Natura 2000.
- c) La modificació, la revisió i/o l'adaptació dels plans i programes a què es refereix aquest grup, sense perjudici del que estableix l'article 17 d'aquesta llei.

§33

LLEI 3/1993, DE 4 DE MAIG, PER A LA MILLORA DE L'ACCESSIBILITAT I DE LA SUPRESSIÓ DE LES BARRERES ARQUITECTÒNIQUES

(BOCAIB núm. 62, de 20 de maig de 1993;

BOE núm. 197, de 18 d'agost de 1993)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El principi d'igualtat consagrat a l'article 14 de la Constitució espanyola comporta assegurar a tots els ciutadans l'accessibilitat i la utilització dels espais públics, els edificis i locals de pública concurrència i, alhora, permetre la gradual eliminació de les barreres arquitectòniques ja existents, i això constitueix un dels objectius fonamentals de l'actuació pública amb la intenció d'afavorir aquesta igualtat de tots els ciutadans. Atesa la importància que la supressió de les barreres arquitectòniques té en el procés de la total integració social no sols de les persones afectades de disminucions, sinó de totes aquelles que pateixen una mobilitat reduïda, es considera imprescindible d'aprovar una llei que garanteixi l'accessibilitat a l'entorn urbà, als edificis i mitjans de transport públic, de fomentar aquest objectiu, de controlar el compliment del que es disposa en la norma, i d'establir així mateix un règim sancionador en cas d'incompliment.

II

L'article 9 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears², aprovat per Llei orgànica 21/1983, de 25 de febrer, estableix que les institucions d'autogovern, en compliment de les finalitats que els són pròpies, promouran la igualtat entre els ciutadans de les Illes Balears com a principi de la Constitució.

¹ A l'empara de la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no-discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat (*BOE núm. 289, de 3 de desembre*), l'Estat ha regulat, mitjançant l'RD 314/2006, de 17 de març, el Codi tècnic de l'edificació, les condicions bàsiques per garantir els mateixos nivells d'igualtat d'oportunitats dels ciutadans amb discapacitat per a l'accés i la utilització dels edificis (*BOE núm. 74, de 28 de març*). *Vid.* RD 505/2007, de 20 d'abril, pel qual s'aproven les condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions (*BOE núm. 113, d'11 de maig*) i Ordre VIV/561/2010, d'1 de febrer, per la qual es desplega el document tècnic de condicions bàsiques d'accessibilitat i no-discriminació per a l'accés i utilització dels espais públics urbanitzats (*BOE núm. 61, d'11 de març*).

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 12 EAIB (§1).

Així mateix, l'article 10 de l'Estatut³ atribueix a la Comunitat Autònoma competència exclusiva en matèria d'ordenació del territori, urbanisme i habitatge. D'acord amb el que s'ha exposat, la finalitat de la llei present és de fer ciutats mes accessibles i de millorar la qualitat de vida de tota la població, per tal d'ampliar el procés d'integració de les persones amb limitacions, que ha tingut punt de partida en la Llei estatal 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social dels disminuïts.

III

A través de 40 articles, agrupats en un títol preliminar i tres títols, es regulen el control previ dels projectes d'obra i les disposicions sobre el disseny i l'execució per a la supressió de barreres arquitectòniques urbanístiques, en l'edificació i els mitjans de transport (títol I).

És de destacar el règim sancionador que figura al títol II i que es remet a la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística.

Es crea el Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques (títol III) com a òrgan de col·laboració entre les diferents administracions públiques i les entitats que agrupen persones amb mobilitat reduïda amb la finalitat d'aconseguir una adequada col·laboració entre aquestes institucions.

A les tres disposicions addicionals s'hi regula l'elaboració en el termini d'un any dels catàlegs d'espais i edificis de titularitat pública que s'han d'adaptar a la Llei present, l'habilitació al Govern de la Comunitat Autònoma per al desplegament reglamentari, així com l'actualització periòdica de les sancions econòmiques.

A les quatre disposicions transitòries es fixa un termini suficient per a l'adequació gradual a la Llei dels espais públics i dels edificis ja construïts i dels mitjans de transport públics per donar-li efectivitat, el seguiment de la qual correspondrà al Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques. Així mateix, s'hi regula la resolució dels expedients i del termini de prescripció de les infraccions i de les sancions molt greus, fins que no s'adapti la normativa sancionadora autonòmica a la legislació bàsica.

³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 3 EAIB (§1).

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1

La present Llei té per objecte de garantir l'accessibilitat a l'entorn urbà, als edificis i als mitjans de transport, a les persones amb mobilitat reduïda o que pateixin qualsevol d'altra limitació; l'eliminació de les barreres que la dificulten, el foment en tots els àmbits socials d'aquest objectiu i el control efectiu del compliment del que s'hi disposa.⁴

Article 2

El que s'estableix en aquesta Llei serà aplicable a totes les actuacions públiques o privades en el transport o en matèria urbanística o d'edificació que suposin una nova construcció, una ampliació o una reforma suficientment important, per permetre simultàniament l'eliminació dels elements que hi impedeixen l'accessibilitat.

Article 3

Als efectes de la Llei present, en relació amb els conceptes que se citen, s'haurà d'entendre:

- a) Per accessibilitat: la qualitat que té un medi en el qual s'han eliminat les barreres arquitectòniques o s'hi han establert alternatives.
- b) Per barrera arquitectònica: obstacle físic, impediment o similar, que impedeix o limita el moviment de les persones o l'autonomia personal i que es pot trobar en un marc urbanístic, en l'edificació o en els mitjans de transport.
- c) Per itinerari practicable; el recorregut o el camí accessible.
- d) Per ajuda tècnica: els instruments que utilitza la persona com a suport en el desplaçament i els mitjans mecànics o estàtics que complementen o fan possible l'accessibilitat.
- e) Per persona amb mobilitat reduïda: aquella que tingui una disminució que temporalment o permanentment li impedeixi o dificulti el desplaçament.

Article 4

Seran degudament senyalitzats els llocs que puguin comportar perill per a les persones de mobilitat reduïda.

⁴ *Vid.* Llei 51/2003, de 2 de desembre, esmentada en la nota 1, i Llei 15/1995, de 30 de maig, sobre límits del domini sobre immobles per eliminar barreres arquitectòniques a les persones amb discapacitat (*BOE núm. 129, de 31 de maig*). Cal tenir en compte l'art. 7.2 d de la Llei 2/2009, de 19 de març, de rehabilitació i millora de barris dels municipis de les Illes Balears (*BOIB núm. 44, de 26 de març*).

Article 5

El sistema d'alarma o d'emergència comptarà amb senyals lluminoses o sonores intermitents. Amb caràcter general la informació es donarà de forma escrita, sonora o tàctil, d'acord amb el que estableix la Llei present i les disposicions que la desenvolupin.

Article 6

El símbol internacional d'accessibilitat serà d'obligada instal·lació en els llocs, espais, edificis i mitjans de transport públics, on no hi hagi barreres arquitectòniques, s'hi donin alternatives o hi hagi un itinerari practicable.

TÍTOL I
DISPOSICIONS SOBRE EL DISSENY I
L'EXECUCIÓ PER A LA SUPRESSIÓ DE
BARRERES ARQUITECTÒNIQUES

CAPÍTOL I
BARRERES ARQUITECTÒNIQUES
URBANÍSTIQUES

SECCIÓ 1a
DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

Article 7

1. Les prescripcions que continguin els plans generals d'ordenació urbana, les normes subsidiàries i els altres instruments de planejament i execució que les despleguin, i també els projectes d'urbanització, de dotació de serveis, d'obres i instal·lacions hauran de garantir l'accessibilitat i la utilització amb caràcter general dels espais d'ús públic i observaran les determinacions i els criteris bàsics establerts en el present capítol.

2. Per a l'atorgament de tot tipus de llicències i autoritzacions serà indispensable el compliment de les prescripcions de la Llei present i s'hauran de denegar en el cas contrari.

3. Els plecs de condicions dels contractes administratius contindran clàusules d'adequació al que es disposa en aquesta Llei.⁵

⁵ Vid. art. 101 i DA 21a LCSP.

Article 8

1. Les barreres arquitectòniques urbanístiques poden originar-se en:
 - a) Els elements de la urbanització.
 - b) El mobiliari urbà.

2. Es considera element d'urbanització qualsevol component de les obres d'urbanització, entenent per tals obres les referents a: pavimentació, proveïment i distribució d'aigua, sanejament, drenatge, distribució d'energia elèctrica, gas, telefonia i telemàtica, enllumenat públic, jardineria i totes aquelles altres que materialitzen les indicacions del planejament urbanístic.

3. S'entén per mobiliari urbà el conjunt d'objectes existents en les vies i en els espais lliures públics, superposats o adossats als elements d'urbanització o edificació de manera que modificar-los o traslladar-los no hi genera alteracions substancials d'aquelles, tals com: semàfors, pals de senyalització i similars, cabines telefòniques, fonts públiques, papereres, para-sols, marquesines, quioscs, jocs infantils i qualssevol altres de naturalesa anàloga.

SECCIÓ 2a
DISPOSICIONS SOBRE EL DISSENY
DELS ELEMENTS D'URBANITZACIÓ

Article 9. Itineraris per a vianants

El disseny i el traçat dels itineraris públics destinats al trànsit de vianants s'han de fer de manera que els desnivells no arribin a graus d'inclinació que en dificultin la utilització a persones amb mobilitat reduïda, i que disposin d'una amplària tal que dues persones puguin creuar-se, una de les dues, en cadira de rodes.

En tot cas, hauran de disposar en tot el recorregut d'una amplària mínima, lliure de qualsevol obstacle, que permeti passar una persona en cadira de rodes.

Article 10. Paviments

1. Els paviments dels itineraris per a vianants seran durs, antilliscants i sense ressalts.

2. Les reixes i els registres situats en aquests itineraris estaran enrasats amb el paviment circumdant i l'enreixat serà perpendicular al sentit de la marxa.

3. Els arbres que se situïn en aquests itineraris tindran cobertes les garangoles amb reixes o altres elements enrasats amb el paviment circumdant.

4. En una alçària màxima de 2'20 metres per damunt del trespol no podran sobresortir arbusts, branques o similars, més enllà de la vertical del límit de la zona enjardinada, la qual es considera que és la delimitada per la vorada definida a l'article 15.2.

5. Els arbres que tinguin el tronc inclinat i suposin un obstacle seran enreixats i, si això no és possible, senyalitzats adequadament.

Article 11. Guals

1. Als efectes de la Llei present, es consideren dos tipus de guals:
 - a) Els destinats a l'entrada i sortida de vehicles a través d'itineraris per a vianants.
 - b) Els destinats específicament a la supressió de barreres arquitectòniques en els itineraris per a vianants.
2. Els primers es dissenyaran de manera que els itineraris per a vianants que hi creuin no quedin afectats per pendents longitudinals o transversals superiors a les tolerades per a persones amb mobilitat reduïda. En aquests guals no s'admetrà el tipus de rajola especial per a persones amb visibilitat reduïda.
3. Els segons s'hauran de dissenyar de manera que els dos nivells a comunicar s'enllacin per un plànol inclinat de pendent longitudinal i transversal adequat a persones amb mobilitat reduïda. Quan sigui possible, l'amplària ha de permetre el pas simultani de dues persones en cadira de rodes i seran pavimentats amb llosetes especials perquè les persones amb visibilitat reduïda els localitzin fàcilment.
4. Reglamentàriament es definiran les pendents màximes permeses així com les amplàries mínimes dels guals a què fa referència l'article present.

Article 12. Passos de vianants

1. En els passos de vianants se salvarà el desnivell entre la voravia i la callada amb un gual de les característiques indicades a l'article 11.3. Aquests se situaran sempre enfrontats.
2. Si en el recorregut del pas de vianants és necessari creuar una illeta intermèdia a les calçades rodades, aquesta es retallarà i rebaixarà fins a 2 centímetres d'alçària en una amplària igual a la del pas de vianants.
3. Si el pas, per la longitud que té, s'ha de fer en dos temps amb parada intermèdia, la illeta tindrà una amplària mínima que permeti que un transeünt en cadira de rodes romangui a resguard de la circulació rodada.
4. Les illetes intermèdies a què fan referència els dos apartats anteriors seran pavimentades amb rajoles especials per a persones amb visibilitat reduïda.
5. En els encreuaments de carrers de configuració atípica s'instal·larà una franja de guia tàctil d'una vorada a l'altra per a línia mitjana del pas de transeünts. Aquesta franja consistirà en una lleu sobrelevació d'una amplària de 5 centímetres i una alçada de 6 mil·límetres. Aquesta banda serà detectable temptejant a dreta o esquerra amb el bastó.
6. En els espais exteriors que no tinguin façanes, es disposarà una franja de 30 centímetres de lloseta especial paral·lela a la vorada per advertir a la persona amb visibilitat reduïda que ha de variar el seu rumb.

Article 13. Escales

1. Les escales es faran de manera que tinguin una dimensió confortable d'estesa i frontal que en faciliti la utilització per persones amb mobilitat reduïda.

2. L'amplària lliure ha de permetre el pas simultani de dues persones.
3. Al començament i al final de les escales a la zona del replà s'instal·laran elements de color i textura que contrastin al paviment general, en una franja o longitud igual al frontal de l'escala i una amplada de 30 centímetres, cosa que en permetrà la detecció per les persones amb reducció de visibilitat.
4. Les escales han de tenir arrambadors als dos costats, que hauran de ser continus i perllongar-se com a mínim 45 centímetres, més enllà del principi i del final d'aquestes i sempre hauran de ser rematats cap endins o cap avall per eliminar riscos.
5. L'estesa es construirà en material antilliscant sense ressalts sobre el frontal.
6. Les escales de llarg recorregut s'hauran de partir i s'hi introduiran replans intermedis.
7. Es prohibeixen dins els itineraris de transeünts els desnivells constituïts per un graó únic, que haurà de ser substituït per una rampa.

Article 14. Rampes

1. Les rampes, com a element que dins un itinerari per a vianants permeten salvar desnivells pronunciats o pendents superiors als de l'itinerari mateix, s'ajustaran als criteris que s'especifiquen a continuació.
2. El pendent, tant el longitudinal com el transversal, no arribarà a graus d'inclinació que en dificultin la utilització per persones amb mobilitat reduïda. El pendent longitudinal quedarà també limitat en funció de la longitud del tram.
3. Les rampes dels itineraris per a vianants hauran de tenir arrambadors i proteccions als dos costats que serveixin de suport i evitin la sortida accidental de cadires de rodes i bastons.
4. L'amplària lliure permetrà el pas simultani de dues persones, una en cadira de rodes, excepte que hi hagi un recorregut alternatiu, en el qual cas es podrà reduir l'amplària al pas d'una cadira de rodes.
5. Qualsevol tram d'escala dins un itinerari per a vianants s'haurà de complementar amb una rampa o amb d'altres mitjans mecànics.
6. No es consideren rampes les superfícies amb un pendent inferior al 5%.
7. Reglamentàriament es definiran el pendent màxim, l'amplària mínima i la resta de característiques de les rampes a què fa referència aquest article.

Article 15. Parcs, jardins, places i espais lliures públics

1. Els itineraris per a vianants en parcs, jardins, places i espais lliures públics en general s'ajustaran als criteris assenyalats als articles precedents.
2. Les zones enjardinades i les bardisses seran sempre delimitades per una vorada de 5 centímetres d'alçada mínima o per un canvi de textura del paviment que permeti a les persones amb visibilitat reduïda localitzar-les. Es prohibeixen les delimitacions amb cables, cordes o similars.
3. Els lavabos públics que es disposin en aquests espais hauran de ser accessibles a persones amb mobilitat reduïda. Les dependències d'aquests lavabos s'ajustaran a allò que indica l'article 25 referent a lavabos en edificis públics.

Article 16. Aparcaments

1. En totes les zones d'estacionament de vehicles lleugers els ajuntaments reservaran, permanentment i tan prop com sigui possible dels accessos per a vianants, places degudament senyalitzades per a vehicles que transportin persones amb mobilitat reduïda.

2. Els accessos per a vianants a aquestes places compliran les condicions establertes en els articles anteriors per a itineraris de vianants.

3. Les dimensions mínimes de les places seran les que en permetin la correcta utilització per persones amb mobilitat reduïda, incloses aquelles que es desplacen en cadires de rodes.

SECCIÓ 3a
DISSENY I UBICACIÓ DEL
MOBILIARI URBÀ

Article 17. Elements de senyalització i d'enllumenat

1. Els senyals de trànsit, els semàfors, els pals d'enllumenat públic o qualsevol element de senyalització se situaran devora la vorada quan la voravia tingui una amplària superior a 1,5 metres. Si és inferior, aniran arrambats a la paret, amb els discs senyalitzadors a una alçada superior a 2,20 metres del nivell més baix de la voravia.

2. No podrà instal·lar-se cap obstacle a l'espai de les voravies comprés dins el pas per a vianants.

3. En els passos per a vianants amb semàfors manuals, el polsador per accionar el canvi del llum s'haurà de situar a una alçada accessible, no superior a 1,20 metres, per tal que una persona en cadira de rodes el pugui manipular.

4. Els semàfors per a vianants instal·lats en vies públiques, el volum del trànsit rodat o perillositat objectiva de les quals ho aconsellin així, hauran d'estar equipats per a emetre un senyal sonor i suau, intermitent i sense estridències o de sistemes tàctils, que serveixi de guia a les persones amb visibilitat reduïda quan s'obri el pas als vianants.

Article 18. Elements urbans diversos

Qualsevol element instal·lat en la via pública serà ubicat de tal manera que permeti un espai lliure de circulació per a vianants amb una amplària mínima d'1,50 metres i una altura de 2,20 metres.

Article 19. Protecció i senyalització de les obres en via pública

1. Els bastiments, les sèquies o qualsevol altre tipus d'obres en la via pública s'hauran de senyalitzar, protegir i dotar de llums vermells que han de romandre encesos les nits. Aquests elements s'han de disposar de manera que les persones amb visibilitat reduïda puguin detectar a temps l'existència d'un obstacle, i han d'incloure tots els materials i ormeigs arreglats. Per creuar les sèquies, s'han de disposar unes planxes convenientment adossades, l'amplària mínima de les quals es determinarà reglamentàriament.

2. Quan per motiu d'obres hi hagi bastiments en les vies públiques, s'haurà de garantir un trànsit correcte per a vianants lliure d'obstacles, l'amplària mínima de l'espai lliure es determinarà reglamentàriament.

CAPÍTOL II BARRERES ARQUITECTÒNIQUES EN L'EDIFICACIÓ

SECCIÓ 1a DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

Article 20

Els edificis i les instal·lacions d'ús i interès públic i de nova planta, hauran de permetre l'accés i l'ús a les persones amb disminucions i s'ajustaran a les prescripcions de caràcter general que s'indiquen en els articles següents.

Article 21

Els allotjaments turístics, de més de trenta unitats d'allotjament, hauran de disposar d'una unitat d'allotjament per a persones amb mobilitat reduïda, per cada cinquanta unitats d'allotjament o fracció que tingui l'establiment, sense perjudici de l'accessibilitat a tots els locals i zones comunes.

Article 22

A les zones exteriors o interiors, destinades a garatges i a aparcament d'ús públic serà necessari reservar permanentment, tan prop com sigui possible dels accessos per a vianants, places degudament senyalitzades per a vehicles que transportin persones amb mobilitat reduïda.

Article 23

Un dels accessos a l'interior de l'edificació com a mínim haurà d'estar desproveït de barreres arquitectòniques que impedeixin o dificultin l'accessibilitat de les persones amb mobilitat reduïda.

En el cas d'un conjunt d'edificis i instal·lacions, un, com a mínim, dels itineraris per a vianants que els uneixin entre si i amb la via pública haurà de complir les condicions establertes en la llei present per a aquests itineraris. Reglamentàriament es definiran l'amplària mínima i la resta de característiques dels accessos sense barreres arquitectòniques.

Article 24

Els espais de comunicació horitzontal dins les àrees d'ús públic tindran unes característiques tals que permetin el desplaçament i la maniobra de tota mena de persones disminuïdes.

Els desnivells hauran de ser salvats mitjançant rampes de les característiques indicades a l'article 14. Les dependències i els espais situats en àrees d'ús

§33

públic es dissenyaran de manera que se'n garanteixin l'accés i la mobilitat interior a les persones amb alguna disminució.

La comunicació vertical entre àrees d'ús públic s'haurà de realitzar, com a mínim, a través d'un element constructiu o mecànic, accessible i utilitzable per les persones amb mobilitat reduïda.

Les escales, com a element utilitzable per determinades persones disminuïdes, s'ajustaran als criteris especificats a l'article 13.

Article 25

Els serveis higiènics d'ús públic disposaran, com a mínim, d'un lavabo que compleixi les condicions que en permetin la utilització a tot tipus de persones amb mobilitat reduïda; les portes aniran senyalitzades amb l'anagrama internacional en relleu i en un contrast intens de color.

A aquest efecte es tindran en compte els requisits específics següents:

- a) Els buits i els espais d'accés i també els passos o distribuïdors interiors tindran les dimensions suficients per a permetre el desplaçament i la maniobra d'una persona en cadira de rodes.
- b) Les portes de vidre hauran d'estar dotades a una alçada d'1,60 metres d'alguna marca que les identifiqui com a tals perquè puguin ser detectades per persones amb visibilitat reduïda.
- c) Els aparells sanitaris, que estaran dotats d'elements auxiliars de subjecció que en permetin la utilització per les persones amb mobilitat reduïda, tindran al seu voltant l'espai necessari, lliure de tot obstacle, que, en tot cas, en permeti l'aproximació i l'ús correcte.

Reglamentàriament es definiran les dimensions mínimes i les altres característiques dels serveis higiènics a què fa referència aquest article.

Article 26

En tots aquells elements de la construcció i en els serveis i les instal·lacions d'ús general, se'n garantirà la fàcil utilització per persones amb alguna disminució.

SECCIÓ 2a DISPOSICIONS SOBRE EDIFICACIONS D'HABITATGES

Article 27

1. Als efectes de la llei present es consideren dins un edifici d'habitatges, instal·lacions o serveis utilitzables per persones amb mobilitat reduïda dos tipus d'espais: els adaptats i els practicables.

Un espai, una instal·lació o un servei es considera adaptat quan s'ajusta a tots els paràmetres que per via reglamentària s'establiran.

Un espai, una instal·lació o un servei es considera practicable quan no s'ajusta als paràmetres establerts, però no n'impedeix la utilització de manera autònoma per persones amb mobilitat reduïda.

2. Els edificis d'habitatges en què sigui obligatòria la instal·lació d'ascensor han de tenir, com a mínim, un itinerari practicable que uneixi els habitatges amb l'exterior i amb les dependències d'ús comunitari que estiguin al seu servei.

Article 28

Els edificis en què hi hagi habitatges per a disminuïts hauran de tenir adaptats:

- a) Els elements comuns d'accés a aquests habitatges.
- b) Les dependències d'ús comunitari al servei d'aquests habitatges.
- c) Un itinerari per a vianants, com a mínim que uneixi l'edificació amb la via pública, amb serveis o edificacions annexos o amb edificis veïnats.
- d) Els interiors d'aquests habitatges.

Article 29

Amb l'objectiu de garantir a les persones amb mobilitat reduïda l'accés a un habitatge, en les programacions anuals de les de promoció pública es reservarà un percentatge suficient, del volum total, d'acord amb la demanda existent, de la manera que reglamentàriament s'estableixi. Els promotors privats d'habitatges de protecció oficial hauran de reservar en els projectes que presentin per a la seva aprovació la proporció mínima que s'estableixi reglamentàriament per a persones amb mobilitat reduïda.⁶

Els promotors privats d'habitatges de protecció oficial podran substituir les adaptacions interiors dels habitatges reservats per a persones amb mobilitat reduïda per l'atorgament, en sol·licitar-se la qualificació definitiva, d'un aval bancari suficient que garanteixi la realització de les obres necessàries per a les adaptacions corresponents.

CAPÍTOL III BARRERES ARQUITECTÒNIQUES EN ELS MITJANS DE TRANSPORT

Article 30

Els mitjans de transport públics de passatgers, adaptats a persones amb mobilitat reduïda, especificaran a cada parada l'horari del servei amb números aràbics en relleu i s'hi assenyalarà el símbol d'accessibilitat.

⁶ Vid. art. 27 del Decret 110/2010, de 15 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament per a la millora de l'accessibilitat i la supressió de barreres arquitectòniques (BOIB núm. 157 Ext., de 29 d'octubre).

§33

Article 31

Les estacions de ferrocarrils i d'autobusos comptaran amb un equip de megafonia i amb un plafó visual mitjançant el qual es pugui informar els viatgers de les arribades o les sortides i també de qualsevol altres incidències o notícies.

Article 32

Els projectes de nova construcció o de reestructuració de les estacions de ferrocarrils i les d'autobusos i el material mòbil s'hauran d'ajustar als requisits següents:

- a) Les escales i els elements superposats o adossats a vestíbuls, passets i andanes observaran les prescripcions establertes en el articles del 9 al 14 de la Llei present.
- b) Les zones de la vorera de les andanes de les estacions se senyalitzaran amb una franja de 80 centímetres de textura distinta a la del paviment existent, amb la finalitat que les persones amb visió reduïda puguin detectar a temps el canvi del nivell entre l'andana i les vies.
- c) En els de recorregut intern en què s'hagin de sortejar torniquets o altres mecanismes, hi ha d'haver un pas alternatiu que permeti el pas d'una persona amb mobilitat reduïda.
- d) Com a mínim, una de les portes de entrada i sortida d'accés fins les andanes tindrà una amplària que permeti el pas de una persona en cadira de rodes. Aquesta porta estarà situada el més a prop possible dels altres accessos.

Article 33

1. En autobusos urbans, interurbans i ferrocarrils s'hauran de reservar per a persones amb mobilitat reduïda, com a mínim, tres seients per cotxe, pròxims a les portes d'entrada i adequadament senyalitzats. En aquest lloc es col·locarà, com a mínim, un timbre d'avís de parada fàcilment accessible.

2. El pis de tots i cadascun dels vehicles de transport serà antilliscant.

3. En autobusos urbans i interurbans, amb la finalitat d'evitar que les persones amb mobilitat reduïda creuin tot el vehicle, aquestes podran desembarcar per la porta d'entrada, si es troba més pròxima a la taquilla de control.

Article 34

En les poblacions que reglamentàriament es determini hauran d'existir vehicles especials o taxis condicionats, que cobreixin les necessitats de desplaçament de persones, amb mobilitat reduïda.

Article 35

1. Es facilitaran l'accés d'entrada als mitjans de transport públics necessaris per a persones disminuïdes i la seva utilització, i també l'espai físic necessari per a la ubicació de tots els estris o ajudes tals com: bastons, croses, cadires

de rodes, cans guies i qualssevol altres aparells o mecanismes de què vagin proveïdes les persones afectades.

2. Els vehicles han de tenir les barres o els agafalls continus i al llarg de tot del vehicle.

3. Les màquines marcadores de bonobús estaran normalitzades i situades sempre en el mateix lloc del vehicle.

4. Els vehicles hauran d'incorporar un sistema acústic d'anunci d'aturades.

Article 36

1. Amb la finalitat que els disminuïts puguin estacionar el vehicle sense veure's obligats a efectuar desplaçaments llargs, els ajuntaments hauran de:

- a) Permetre que les persones amb dificultats de mobilitat aparquin els seus vehicles més temps de l'autoritzat en els llocs de temps limitat.
- b) Reservar en les proximitats dels edificis públics i en tots aquells llocs on es comprovi que és necessari, places d'aparcament per mitjà de senyals de trànsit complementats per un disc addicional que reproduïx el símbol internacional d'accessibilitat.
- c) Proveir les persones que puguin beneficiar-se de les facilitats exposades en els apartats anteriors, d'una targeta que contingui, com a mínim, el símbol d'accessibilitat, la matrícula del vehicle i el nom del titular.

2. Per aconseguir uniformitat a totes les Illes Balears, el Govern de la Comunitat Autònoma dictarà les normes necessàries sobre models i característiques de la targeta d'aparcament per a persones amb mobilitat reduïda.

TÍTOL II RÈGIM SANCIONADOR

Article 37

Constituiran infracció administrativa i seran sancionables, d'acord amb la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística⁷ i amb el que es determina en el present títol, les accions o omissions que contravinguin les normes sobre accessibilitat i supressió de barreres arquitectòniques.

Article 38

Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

1. Són infraccions lleus les referides al manteniment dels elements de l'accessibilitat i la resta d'infraccions no qualificades com a greus o molt greus.

⁷ BOCAIB núm. 141, de 17 de novembre.

§33

2. Són infraccions greus:

- a) Les que incompleixin les normes sobre supressió de barreres arquitectòniques en les obres d'urbanització i en el mobiliari de nova construcció, ampliació i reforma d'espais destinats a ús públic, i en la construcció, ampliació i reforma d'edificis de propietat pública i privada, destinats a serveis públics o que l'ús dels quals impliqui la concurrència de públic, i sobre els mitjans de transport públic de passatgers.
- b) Les que impedeixin l'accés a centres o espais de titularitat de les administracions públiques.
- c) Les que suposin greu perill o afectin greument la seguretat de les persones.

3. Són infraccions molt greus la comissió de tres o més infraccions greus.

Article 39

1. Les infraccions lleus se sancionaran amb multa de 25.000 a 500.000 pessetes, les infraccions greus se sancionaran amb multa de 500.001 a 10.000.000 de pessetes, i les infraccions molt greus de 10.000.001 a 25.000.000 de pessetes.

2. Per a la graduació de l'import de la sanció a imposar es tindran en compte els criteris següents:

- a) L'existència d'intencionalitat o reiteració.
- b) La naturalesa dels perjudicats causats.
- c) La reincidència de l'infractor, per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa, quan així hagi estat declarat per resolució ferma.
- d) El cost econòmic derivat de les obres d'accessibilitat necessàries i el grau de culpa de cadascun dels infractors.

3. Amb independència de la imposició de sancions econòmiques podran prendre's mesures accessòries, per a la qual cosa s'instarà els organismes competents.

4. L'esmena de les deficiències objecte de sanció, en el termini assenyalat a la resolució, podrà donar lloc a la condonació parcial de la sanció imposada, a instància de l'interessat.

TÍTOL III DEL CONSELL ASSESSOR PER A LA MILLORA DE L'ACCESSIBILITAT I DE LA SUPRESSIÓ DE LES BARRERES ARQUITECTÒNIQUES

Article 40

1. Es crea el Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques, adscrit a la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori, com a òrgan de col·laboració entre

administracions públiques i de participació de les associacions de persones amb mobilitat reduïda.

2. Les funcions seran de col·laboració, assessorament, informació, proposta de criteris i foment de l'accessibilitat.

3. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent determinarà mitjançant decret l'organització, la composició i les funcions del Consell Assessor per a la Millora de Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques.⁸

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

En el termini d'un any les administracions públiques elaboraran un catàleg d'espais i edificis de titularitat seva pendents d'adaptació, que serà remès al Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques.

Disposició addicional segona

Reglamentàriament es definiran els paràmetres i les normes de disseny en desplegament del que es disposa en la Llei present, i les obres de reforma o ampliació susceptible d'aplicació d'aquesta, així com la prioritat de les actuacions que se'n derivin.⁹

Disposició addicional tercera

Es faculta el Consell de Govern perquè, per decret, actualitzi periòdicament la quantia de les sancions econòmiques contingudes en la Llei present.

L'augment o disminució mai no podrà ser superior al tant per cent de variació que experimenti l'Índex de preus al consum.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera¹⁰

1. En el termini no superior a 15 anys s'hauran d'adequar a la Llei present els següents espais i edificis construïts o projectats abans que aquesta comenci a vigir:

⁸ Vid. títol II del Decret 110/2010, de 15 d'octubre, esmentat en la nota 6.

⁹ Vid. Decret 110/2010, de 15 d'octubre, esmentat en la nota 6.

¹⁰ Vid. DT de l'Ordre VIV/561/2010, d'1 de febrer, esmentada en la nota 1.

§33

- a) Carrers, parcs, jardins, places i espais públics.
- b) Edificis d'accés al públic de titularitat pública.
- c) Edificis d'accés al públic de titularitat privada.
- d) Igualment, s'hauran d'adequar, en el mateix termini, els mitjans de transport públic de passatgers.

2. La Comunitat Autònoma reservarà anualment en els seus pressuposts una partida d'inversió per a la supressió de barreres arquitectòniques en espais, instal·lacions, edificis o mitjans de transport dels quals tingui la titularitat o dels quals faci ús.

3. Els ajuntaments elaboraran plans especials d'actuació amb l'objecte d'adaptar progressivament les vies públiques, els parcs, els jardins i la resta d'espais d'ús públic. Amb aquesta finalitat, els pressuposts generals de les entitats locals contindran les assignacions necessàries per finançar les adaptacions esmentades.

4. L'exempció del compliment del que es determina a l'apartat 1, per motius de caràcter historicoartístic, impossibilitat material o d'altra raó, serà resolta pel conseller competent per raó de la matèria, amb informe previ del Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques.

Disposició transitòria segona

El Consell Assessor per a la Millora de l'Accessibilitat i de la Supressió de les Barreres Arquitectòniques farà el seguiment del que es determina a la disposició anterior.

Disposició transitòria tercera

Els plans generals d'ordenació urbana, les normes subsidiàries i altres instruments de planejament s'adaptaran al que es determina en la Llei present en un termini no superior a 5 anys.

Disposició transitòria quarta¹¹

En tant no s'adapti la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística, a la legislació bàsica regulada per la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, la resolució dels expedients corresponents a infraccions molt greus

¹¹ Vid. Llei 9/1990, de 27 de juny, d'atribució de competències als consells insulars en matèria d'urbanisme i habitabilitat (*BOCAIB núm. 90, de 24 de juliol*), modificada per la Llei 15/1990, de 29 de novembre (*BOCAIB núm. 5, de 10 de gener de 1991*), per la Llei 8/2000, de 27 d'octubre, de consells insulars (*BOIB núm. 134, de 2 de novembre*), i per la Llei 11/2006, de 14 de setembre, d'avaluacions d'impacte ambiental i avaluacions ambientals estratègiques a les Illes Balears (*BOIB núm. 133, de 21 de setembre*).

correspondrà a l'òrgan que tingui la competència per a resoldre els expedients referits a infraccions greus.¹² El termini de prescripció de les infraccions i de les sancions molt greus serà el que s'estableix a l'article 73 de la Llei de disciplina urbanística.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que contradiguin el que es disposa a la Llei present.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

En el termini d'un any, el Govern de la Comunitat Autònoma aprovarà les disposicions reglamentàries de desplegament de la Llei present.

Disposició final segona

Aquesta Llei entrarà en vigor el dia següent al de la publicació en el *Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de Illes Balears*.

¹² Vid. art. 35 de la Llei 10/1990, de 23 d'octubre, de disciplina urbanística (BOCAIB núm. 141, de 17 de novembre).

X. HISENDA I PRESSUPOSTS

DECRET LEGISLATIU 1/2005, DE 24 DE JUNY, PEL QUAL S'APROVA EL TEXT REFÓS DE LA LLEI DE FINANCES DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

(BOIB núm. 98, de 28 de juny de 2005;

BOE núm. 240, de 7 d'octubre de 2005;

correccions d'errades BOIB núm. 104, de 12 de juliol de 2005 i

BOIB núm. 113, de 30 de juliol de 2005)¹

I

El dret financer és constituït per un conjunt orgànic de normes i relacions. L'organicitat prové de la missió comuna que aquestes normes i relacions compleixen, i que no és cap altra que la d'habilitar mitjans econòmics per al compliment de determinats fins.

La Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma² va complir la missió codificadora del sistema financer de la comunitat autònoma de les Illes Balears i aportà un grau de flexibilitat i dinamisme compatible amb les exigències bàsiques de tot l'ordenament jurídic. L'harmonització entre legalitat i eficàcia va ser la finalitat prioritària d'aquesta Llei, de manera que, sense minva dels controls necessaris exigits pel caràcter públic dels ingressos, se satisfessin les exigències de celeritat i eficàcia que demanava la tasca quotidiana de la hisenda pública.

Els recursos i les obligacions de la Hisenda de la comunitat autònoma tenen el vèrtex en la institució pressupostària, l'estat d'ingressos de la qual compendia i organitza els rendiments que aquests recursos procuren. L'ordenació de les despeses i els pagaments prevista en el pressupost no és sinó l'aplicació d'aquests rendiments per satisfer els fins públics. La funció interventora, l'auditoria interna i el control financer, units al règim de responsabilitats en què poden incórrer els alts càrrecs i funcionaris que en la seva actuació provoquin un perjudici econòmic a la Hisenda de la comunitat, es configuren com a

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les lleis següents: Llei 13/2005, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 196, de 31 de desembre*); Llei 3/2008, de 14 d'abril, de creació i regulació de l'Agència Tributària de les Illes Balears (*BOIB núm. 56, de 24 d'abril*); Llei 9/2008, de 19 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2009 (*BOIB núm. 182, de 27 de desembre*; correcció d'errades *BOIB núm. 33, de 5 de març de 2009*), i Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 112, de 29 de juliol*).

² *Vid.* DD única d'aquest DLEG.

elements essencials quant a la transparència en el maneig de cabals públics, que, juntament amb la major eficàcia en la gestió dels recursos financers i l'enrobustiment de les garanties dels ciutadans, havien de ser els assoliments d'una llei codificadora del sistema financer de la comunitat autònoma.

A totes aquestes finalitats va respondre la Llei 1/1986, de 5 de febrer, que fixà les bases normatives i els principis ordenadors de la Hisenda de la comunitat autònoma i de la seva administració. En efecte, amb aquesta Llei es va establir un marc unitari de legislació pròpia, amb prou bases per a l'exercici de l'activitat economicofinancera i l'administració de la Hisenda pública de la comunitat, sense perjudici del desplaçament posterior per tal d'establir un cos normatiu complet i prou clar i homogeni.

II

Ara bé, el llarg temps transcorregut des de l'aprovació de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma, ha posat de manifest la necessitat d'unificar en un únic text legal les successives alteracions patides per aquesta Llei, tant aquelles que consisteixen en una modificació expressa dels seus preceptes, com aquelles altres que, de forma inequívoca, es dedueixen d'altres normes de rang legal aprovades pel Parlament i que, materialment, n'afecten el contingut, com ara, principalment, les disposicions de caràcter permanent contingudes en les diverses lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma aprovades a partir de l'any 1986.

Per això, la disposició final primera de la Llei 7/2004, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2005, autoritza el Govern perquè elabori i aprovi un text refós de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma, al qual s'incorporin les disposicions legals vigents de caràcter permanent en matèria de gestió financera i pressupostària contingudes en les lleis anuals de pressuposts posteriors a l'entrada en vigor de l'esmentada Llei de finances. La delegació legislativa es realitza en virtut del que disposa l'article 27.1 de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears³, segons el qual: «El Parlament pot delegar en el Govern de la comunitat autònoma la potestat de dictar normes amb categoria de llei, en els termes i supòsits de delegació prevists en els articles 82, 83 i 84 de la Constitució». En aquest sentit, l'article 19.4 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears⁴, estableix que correspon al Consell de Govern aprovar els decrets legislatius, amb la delegació prèvia del Parlament, en els termes que preveu l'Estatut d'autonomia.

³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 48 EAIB (§1).

⁴ *Vid.* LGIB (§4).

En concret, la delegació legislativa abans esmentada permet que el decret legislatiu que aprovi el Govern, a més de la simple consolidació del text legal que resulti de les successives modificacions de la Llei de finances, regularitzi, aclareixi i harmonitzi aquest text, amb la inclusió, fins i tot, de les fundacions del sector públic autonòmic. D'acord amb això, la conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació ha elaborat el projecte de decret legislatiu corresponent, tot tenint en compte les facultats esmentades i de conformitat amb el procediment establert en els articles 42 a 46 de l'esmentada Llei 4/2001, de 14 de març, amb la consulta prèvia, a més a més, de totes les conselleries de l'Administració de la comunitat autònoma.

III

El resultat d'aquest text refós ha donat lloc a una nova Llei de finances, que consta d'un total de 100 articles, distribuïts en un títol preliminar i sis títols, que recullen els diferents aspectes que s'ha considerat necessari regular, sense perjudici de les eventuals remissions de certes qüestions a una concreció posterior en les corresponents lleis de pressuposts o en les disposicions reglamentàries de desplegament.

En el títol preliminar es defineix l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la Llei, amb la novetat consistent en la inclusió, dins el sector públic autonòmic, de les fundacions del sector públic autonòmic, de manera anàloga al que preveu la legislació estatal en la matèria⁵, però no dels consorcis, sense perjudici del control financer que ha d'exercir la Intervenció General i de la seva subjecció al règim de comptabilitat pública. Igualment, s'estableix el règim de competències en l'ordenació i el desenvolupament de funcions relatives a les matèries objecte d'aquesta Llei i s'enuncien els principis generals que informen el desenvolupament de l'activitat economicofinancera.

Pel que fa a la resta del contingut del text refós, s'ha mantingut l'estructura general de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma, així com bona part de l'articulat que resulta de la consolidació d'aquesta Llei, sense perjudici de la modificació de la redacció d'alguns dels seus preceptes amb la finalitat essencial de complir amb l'objectiu de regularització, aclariment i harmonització del conjunt del text legal. Així, el títol I estableix el règim de la Hisenda pública de la comunitat autònoma i en regula els drets i obligacions.

Com a drets figuren els establerts tant en l'Estatut d'autonomia com en la Llei orgànica 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes, amb una enumeració i un règim jurídic similar a l'establert en ambdues disposicions. Així mateix es recullen les prerrogatives de la Hisenda pública de la comunitat autònoma, en concordança amb les de l'Estat. En

⁵ Vid. art. 2 de la Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària (BOE núm. 284, de 27 de novembre).

matèria d'obligacions, se'n recull la naturalesa jurídica i l'exigibilitat, i es regulen de manera separada les qüestions relatives a les operacions d'endeutament. Així mateix, s'incorporen al text de la Llei les disposicions contingudes en les lleis de pressuposts generals per a 1986, 1987 i 1988 amb relació a la via economicoadministrativa de la comunitat autònoma.

El títol II regula el règim dels pressuposts generals, que constitueix una part important del contingut d'aquesta Llei, d'acord amb la transcendència que el pressupost té tant com a instrument de política econòmica com d'autorització legislativa per a l'execució de despeses públiques. En aquest sentit, es desenvolupen qüestions relatives al contingut i procediment de tramitació del pressupost; es regula de forma detallada el règim dels crèdits, amb especial esment del principi d'especialitat, en els seus vessants qualitatiu, quantitatiu i temporal, i les seves modificacions, i s'estableix un tractament diferenciat de les despeses de caràcter plurianual. L'execució i la liquidació dels pressuposts ocupa el capítol III d'aquest títol. S'ha optat per regular el procés de gestió de la despesa, amb distinció de les diverses fases en què es materialitza, els pagaments per justificar, com també el tancament. Així mateix, en un capítol a part, i tenint en compte la seva especificitat, s'estableix una regulació de l'elaboració dels pressuposts de les entitats autònomes de caràcter comercial, industrial, financer o anàleg i de les empreses públiques.

El títol III es dedica a la regulació de la Tresoreria i dels avals. En relació amb la Tresoreria, és necessari destacar-ne la consideració com a única i, per tant, comprensiva de tots els recursos de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes, de manera que les seves disponibilitats estan sotmeses a intervenció i al règim de comptabilitat pública. Així mateix, s'expressen les funcions que té i, finalment, se'n determinen els mitjans d'ingrés i pagament.

El títol IV s'ocupa del control intern i de la comptabilitat pública. En els dos primers capítols es defineixen les funcions de la Intervenció General, com a òrgan encarregat de la realització d'aquest tipus de control, i se'n descriuen tant el model de control intern com les característiques essencials i el procediment.

El tercer capítol es refereix al control financer, per al qual s'aplicaran tècniques d'auditoria o altres d'adequades a l'objectiu de control. D'altra banda, el capítol quart s'ocupa de la comptabilitat pública, com a instrument necessari per a la gestió administrativa i per facilitar la informació precisa per a la presa de decisions en matèria economicofinancera, amb una regulació expressa del règim d'organització relatiu a la direcció i la gestió, així com del compte general. Tancant aquest títol, es conté una referència a la utilització de mitjans electrònics, informàtics i telemàtics en l'activitat o la gestió economicofinancera.

El títol V estableix les responsabilitats en què puguin incórrer les autoritats, els funcionaris i la resta de personal al servei de la comunitat autònoma o ens dependents per accions o omissions que perjudiquin econòmicament la Hisenda pública de la comunitat autònoma. Es tipifiquen els fets que donaran lloc a l'exigència d'aquestes responsabilitats i es desenvolupa el procediment corresponent.

El títol VI es refereix a les relacions amb el Parlament i, en concret, a la remissió d'informació trimestral que el Govern ha de facilitar-li perquè en pugui conèixer l'activitat economicofinancera.

Per tot això, a proposta del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació, d'acord amb el Consell Consultiu, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de 24 de juny de 2005,

DECRET

Article únic

De conformitat amb el que estableix la disposició final primera de la Llei 7/2004, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2005, s'aprova el text refós de les disposicions vigents de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i de les disposicions legals vigents de caràcter permanent en matèria de gestió financera i pressupostària contingudes en les lleis anuals de pressuposts posteriors a l'entrada en vigor de l'esmentada Llei de finances, que s'insereix a continuació com a annex.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Disposició addicional única

1. Les referències a la Conselleria o al conseller d'Economia i Hisenda o d'Hisenda i Pressuposts contingudes en les normes dictades amb anterioritat a aquest Decret legislatiu s'han d'entendre referides a la conselleria o al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, respectivament.

2. Les referències a la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears contingudes en la normativa vigent s'han d'entendre referides a aquest Decret legislatiu.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Disposició transitòria única

Les normes contingudes en els articles 33, 34, 38, 67, 91, 92 i 94 d'aquest Decret legislatiu en relació amb les fundacions del sector públic autonòmic no s'han d'aplicar a aquestes entitats fins a l'exercici pressupostari de l'any 2008, amb excepció de l'apartat 4 de l'article 92 relatiu als consorcis, el qual s'ha d'aplicar a aquestes entitats. En tot cas, s'han d'aplicar a aquestes entitats les normes contingudes en els articles 74.4, 75, 86, 87 i 90 d'aquest Decret legislatiu.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única

1. Es deroguen expressament les lleis següents:
 - a) La Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
 - b) Els articles 4, 5, 6, 7, 8, 18, 19, 20, 21, 22 i 23 de la Llei 5/1986, de 6 de juny, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1986.
 - c) Els articles 4, 5, 6, 7, 8, 18, 19, 20, 21, 22, 23 i 25 de la Llei 6/1987, de 27 de març, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1987.
 - d) Els articles 4, 5, 6, 7, 8, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 26 i 27 de la Llei 10/1987, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1988.
 - e) Els articles 4, 5, 10.3, 12, 13, 15, 16 i la disposició addicional novena de la Llei 13/1988, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1989.
 - f) Els articles 4, 5, 12, 13, 15 i 16 de la Llei 11/1989, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1990.
 - g) Els articles 4, 5, 12, 14, 15, 17, 18 i la disposició addicional vuitena de la Llei 14/1990, de 20 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1991.
 - h) Els articles 4, 5, 12, 14, 15, 17, 18 i el segon apartat de la disposició addicional segona de la Llei 11/1991, de 13 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1992.
 - i) Els apartats primer i segon de l'article 3, els articles 6, 7, 9, 10, 21, 22, 23, 27, 29, 30, 31, 35 i els apartats segon i tercer de la disposició addicional segona de la Llei 6/1992, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1993.
 - j) Els articles 3, 6, 7, 9, 10, 23, 24, 28, 30, 31 i la disposició addicional primera de la Llei 11/1993, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1994.
 - k) Els articles 3, 6, 7, 9, 10, 23, 24, 29, 31, 32 i la disposició addicional primera de la Llei 3/1994, de 29 de novembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1995.
 - l) Els articles 3, 6, 7, 9, 10, 22, 23, 26, 28, 29, 30 i la disposició addicional primera de la Llei 9/1995, de 30 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1996.
 - m) Els articles 5, 6, 8, 9, 10, 21, 22, 25, 26, 27 i la disposició addicional primera de la Llei 4/1996, de 19 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1997.

- n) Els articles 6, 8, 9, 22 i 23 de la Llei 10/1997, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1998.
 - o) Els articles 6, 7, 8 i 18 de la Llei 15/1998, de 28 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a 1999.
 - p) Els articles 6, 7, 8, 16, 17 i 20 de la Llei 11/1999, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2000.
 - q) Els articles 5, 6, 7, 12, 16, 17 i 20 de la Llei 15/2000, de 27 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2001.
 - r) Els articles 5, 6, 7, 12, 16 i 19 de la Llei 19/2001, de 21 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2002.
 - s) Els articles 5, 6, 7, 15 i 18 de la Llei 10/2002, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2003.
 - t) Els articles 4, 7, 8, 9, 18 i 21 de la Llei 9/2003, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004.
 - u) Els articles 7, 10, 19 i 22 de la Llei 7/2004, de 23 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2005.
2. Així mateix, queden derogades totes les normes de rang igual o inferior que s'oposin a aquest Decret legislatiu.

DISPOSICIÓ FINAL

Disposició final única

1. S'autoritza el Govern perquè, dins l'àmbit de la seva competència, dicti les disposicions que siguin necessàries per desplegar aquest Decret legislatiu.

2. Aquest Decret legislatiu i el text refós que aprova entraran en vigor l'endemà d'haver-se publicat en *el Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX
TEXT REFÓS DE LA LLEI DE FINANCES DE LA
COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

TÍTOL PRELIMINAR
PRINCIPIS GENERALS

CAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte de la Llei

1. Constitueix l'objecte d'aquesta Llei la regulació, la comptabilitat i el control de l'activitat economicofinancera del sector públic de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per activitat economicofinancera el conjunt d'actuacions dirigides a la liquidació i l'obtenció de drets i ingressos i a la realització de despeses i pagaments per al desplegament de les funcions o finalitats pròpies de la comunitat autònoma.

3. Als efectes d'aquesta Llei, integren el sector públic de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁶:

- a) Els òrgans de la comunitat autònoma de les Illes Balears regulats en l'Estatut d'Autonomia, sense perjudici del règim particular que estableixen les normes que en regulen el funcionament i l'autonomia pressupostària.
- b) L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- c) Els organismes autònoms dependents o vinculats a l'Administració de la comunitat autònoma.
- d) El Servei de Salut de les Illes Balears, el qual s'ha de subjectar al règim aplicable als organismes autònoms a què es refereix la lletra c) anterior, sense perjudici de les especialitats contingudes en aquesta Llei i en la resta de les normes aplicables a aquesta entitat.
- e) L'Agència Tributària de les Illes Balears, que es regeix pel que estableix la normativa específica reguladora d'aquesta entitat i, supletòriament, pel règim aplicable als organismes autònoms a què es refereix la lletra c) anterior.
- f) Les entitats públiques empresarials dependents o vinculades a l'Administració de la comunitat autònoma.

⁶ Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

- g) Les societats mercantils públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- h) Les fundacions del sector públic.
- i) Els consorcis.

4. Els consorcis de la comunitat autònoma de les Illes Balears han d'aplicar les normes establertes en aquesta Llei per als organismes autònoms en tot el que sigui compatible amb la naturalesa jurídica d'aquests ens i la seva normativa específica.

Article 2. La hisenda pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears

1. Integren la hisenda pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears el conjunt de drets i obligacions de contingut economicofinancer la titularitat dels quals correspongui a l'Administració de la comunitat autònoma i a les seves entitats autònomes.

L'Administració de la hisenda de la comunitat autònoma ha d'atendre les obligacions economicofinanceres mitjançant la gestió i l'aplicació dels seus recursos, conformement a les disposicions de l'ordenament jurídic i l'ordenació del que, en matèria economicofinancera, sigui de la competència de la comunitat.

2. La comunitat autònoma de les Illes Balears gaudeix del mateix tractament que la llei estableix per a l'Estat pel que fa a les prerrogatives i als beneficis fiscals. Les seves entitats autònomes gaudeixen de les prerrogatives i dels beneficis fiscals que les lleis estableixen.

Article 3. Normativa reguladora⁷

1. Sense perjudici del que estableixi la legislació general de l'Estat que hi resulti aplicable d'acord amb el que disposen la Constitució espanyola i l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears⁸, l'activitat economicofinancera de la comunitat autònoma de les Illes Balears és regulada per aquesta Llei, per les

⁷ S'ha de tenir en compte la legislació bàsica de l'Estat: LO 8/1980, de 22 de setembre, de finançament de les comunitats autònomes (*BOE núm. 236, d'1 d'octubre*), modificada, entre d'altres, per la LO 3/1996, de 27 de desembre (*BOE núm. 313, de 28 de desembre*), per la LO 7/2001, de 27 de desembre (*BOE núm. 313, de 31 de desembre*), i per la LO 3/2009, de 18 de desembre (*BOE núm. 305, de 19 de desembre*). *Vid.*, també, RDLEG 2/2007, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general d'estabilitat pressupostària (*BOE núm. 313, de 31 de desembre*); LO 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària (*BOE núm. 299, de 14 de desembre*), i Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària (*BOE núm. 302, de 18 de desembre*), i així com els seus reglaments de desplegament.

⁸ *Vid.* títol VIII EAIB (§1).

lleis especials sobre la matèria emanades del Parlament de les Illes Balears, i pels preceptes que contenguin les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma en cada exercici.⁹

2. Supletòriament hi seran aplicables la Llei general pressupostària¹⁰ i la resta de normes complementàries i de desplegament de l'esmentada Llei.¹¹

Article 4. Principis rectors de l'activitat economicofinancera

1. La comunitat autònoma de les Illes Balears ha d'organitzar i desplegar l'activitat economicofinancera amb submissió plena a la llei i al dret i servir amb objectivitat els interessos generals en el marc de l'Estatut d'autonomia.

2. Les despeses públiques, incloses en el pressupost de la comunitat, han de realitzar una assignació equitativa dels recursos públics. La programació i l'execució han de respondre als principis d'eficiència i economia, com també als principis de solidaritat, equilibri i territorialitat, i procurar l'objectivitat i la transparència exigibles en l'administració dels recursos públics.

Article 5. Principis pressupostaris¹²

1. La comunitat autònoma de les Illes Balears està sotmesa al règim següent:

- a) De pressupost anual. Sense perjudici d'això, es poden elaborar els plans d'inversió plurianuals que siguin necessaris per al compliment adequat dels plans econòmics regionals i dels plans comarcals específics, que s'han d'integrar anualment en els pressuposts generals de la comunitat autònoma, una vegada aprovats aquests plans d'inversió pel Parlament.
- b) D'unitat de caixa, mitjançant la centralització de tots els fons i valors generats per operacions pressupostàries i extrapressupostàries.
- c) De pressupost brut. Els drets liquidats i les obligacions reconegudes s'han d'aplicar als pressuposts pel seu import íntegre, sense que es puguin atendre obligacions mitjançant minoració dels drets per liquidar o ja ingressats, i viceversa, llevat dels casos previstos en aquesta Llei o degudament autoritzats en normes de rang legal.
- d) De no afectació dels ingressos. Els recursos de la hisenda pública de la comunitat autònoma s'han de destinar a satisfer el conjunt de les seves

⁹ Quant a les lleis de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, s'esmenten seguidament les darreres: Llei 7/2004, de 23 de desembre (BOIB núm. 186, de 30 de desembre); Llei 12/2005, de 27 de desembre (BOIB núm. 196, de 31 de desembre); Llei 24/2006, de 27 de desembre (BOIB núm. 188, de 30 de desembre); Llei 5/2007, de 27 de desembre (BOIB núm. 196, de 29 de desembre); Llei 9/2008, de 19 de desembre, esmentada en la nota 1, i Llei 9/2009, de 21 de desembre (BOIB núm. 189, de 29 de desembre).

¹⁰ Llei 47/2003, de 26 de novembre, esmentada en la nota 5.

¹¹ Vid., entre d'altres, Llei 4/2004, de 2 d'abril (§6).

¹² Vid. art. 120 a 126 EAIB (§1).

obligacions econòmiques, llevat que per llei se n'estableixi l'afectació a finalitats determinades.¹³

- e) De control intern, que ha d'exercir la Intervenció General en els termes prevists en aquesta Llei.
- f) De comptabilitat pública, tant per reflectir tota classe d'operacions i de resultats de la seva activitat com per facilitar totes les dades o la informació en general que siguin necessàries per al desplegament de l'activitat esmentada.

2. Els comptes de la comunitat autònoma s'han de retre a la Sindicatura de Comptes i al Tribunal de Comptes, d'acord amb les disposicions que regulin les funcions d'aquests òrgans, i s'han de sotmetre a l'examen i l'aprovació del Parlament de les Illes Balears de conformitat amb el que disposa l'article 28.7 de l'Estatut d'autonomia.

CAPÍTOL II COMPETÈNCIES¹⁴

Article 6. Competències del Parlament

1. Han de ser regulades per llei del Parlament de les Illes Balears les matèries relatives a la hisenda pública de la comunitat autònoma següents:

- a) Els pressuposts generals de la comunitat autònoma.
- b) Les modificacions dels pressuposts generals de la comunitat autònoma, a través de la concessió de crèdits extraordinaris i de suplementes de crèdits.
- c) L'establiment, la modificació i la supressió de tributs propis.
- d) L'exercici de competències normatives amb relació als elements essencials dels tributs cedits, amb l'abast que estableixi la legislació de l'Estat.
- e) L'establiment, la modificació i la supressió de recàrrecs sobre els tributs estatals.
- f) L'autorització per a l'emissió i la conversió de deute públic, sense perjudici de l'autorització de l'Estat quan pertoqui.
- g) La creació i la regulació del règim general i especial en matèria economicofinancera de les entitats autònomes i de les empreses públiques definides en l'apartat 1 de l'article 1.b) de la Llei 3/1989, de 29 de març, d'entitats autònomes i empreses públiques i vinculades a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

¹³ Quant als fons finalistes, *vid.* art. 2.2, 6 i 8.2 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

¹⁴ *Vid.* art. 40.1, 45.2, 49, 58.2, 82.1, 135 i 136 EAIB (§1).

- h) La subjecció de noves matèries al règim de tutela financera sobre els ens locals, sense perjudici de l'autonomia que els reconeix la Constitució.
 - i) La creació i la regulació d'institucions de crèdit pròpies de la comunitat autònoma.
 - j) El règim del patrimoni de la comunitat autònoma.
 - k) Aquelles altres qüestions en matèria economicofinancera que, segons les lleis, hagin de ser regulades per normes de rang legal.
2. Són també competències del Parlament de les Illes Balears les següents:
- a) Fixar les previsions d'índole política, social i econòmica que, d'acord amb el que disposa l'apartat 2 de l'article 131 de la Constitució, s'hagin d'adoptar per a l'elaboració dels projectes de planificació.
 - b) Aprovar els plans d'inversions que s'hagin de presentar a l'Estat per incloure'ls als fons de compensació interterritorial, com també les modificacions d'aquests plans.

Article 7. Competències del Consell de Govern

Correspon al Consell de Govern en les matèries regulades per aquesta Llei:

- a) Aprovar les disposicions necessàries per aplicar-la.
- b) Aprovar el Projecte de Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma i trametre'l al Parlament.
- c) Aprovar els projectes de lleis de crèdits extraordinaris i de suplementes de crèdits i trametre'ls al Parlament.¹⁵
- d) Prestar o denegar la conformitat a la tramitació de les proposicions de llei que suposin increment de les despeses o disminució dels ingressos.
- e) Autoritzar i disposar les despeses en els supòsits que així ho estableixi la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o una altra norma de rang legal.
- f) Autoritzar prèviament els titulars de les seccions pressupostàries perquè duguin a terme l'autorització i disposició de despeses que siguin de la seva competència en els supòsits que així ho estableixi la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o una altra norma de rang legal.¹⁶

¹⁵ Vid. art. 47 d'aquesta Llei.

¹⁶ Per a l'any 2010, vid. art. 9.2 de Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9, que estableix que cal sol·licitar l'autorització prèvia al Consell de Govern quan es tracti de qualsevol expedient de despesa de quantia superior a 500.000 euros, o, pel que fa al Servei de Salut de les Illes Balears, de 2.000.000 euros i, a més, en determinats supòsits d'expedients de convocatòria i concessió de subvencions. Vid. Ordre del conseller d'Economia i Hisenda, de 28 de desembre de 2010, per la qual s'estableixen les particularitats pressupostàries i comptables que han de regir la pròrroga dels pressuposts fins a l'aprovació de la Llei de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2011 (BOIB núm. 191 Ext., de 31 de desembre).

- g) Determinar les directrius de política econòmica i financera de la comunitat autònoma.
- h) Les altres funcions o competències que li atribueixin les lleis.¹⁷

Article 8. Competències del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts

Correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts en les matèries regulades per aquesta Llei:

- a) Proposar al Consell de Govern les disposicions i els acords que pertoquin.
- b) Elaborar i sotmetre a l'acord del Consell de Govern l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.
- c) Dictar les disposicions interpretatives o aclaridores de les lleis i de la resta de normes autonòmiques en matèria tributària i recaptadora i, en general, dictar les disposicions i resolucions que li corresponguin de conformitat amb la normativa vigent.
- d) La fixació de la política tributària d'acord amb les directrius del Consell de Govern, així com l'organització de l'estructura bàsica de l'Agència Tributària de les Illes Balears i la determinació de les atribucions dels seus òrgans i unitats administratives.
- e) Vetllar per l'execució del pressupost i pel compliment de les disposicions referents a la hisenda pública de la comunitat autònoma.
- f) Aprovar les modificacions pressupostàries en els termes prevists en aquesta Llei, sense perjudici de les competències que, en aquesta matèria, s'atribueixin per reglament als òrgans del Servei de Salut de les Illes Balears i de l'Agència Tributària de les Illes Balears.¹⁸
- g) Exercir l'autoritat superior sobre l'ordenació de pagaments de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes.
- h) Exercir, d'acord amb el que preveu l'article 72.e) de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears, la tutela i el control financer pel que fa a totes les institucions i organismes sobre els quals tenguí reservades competències la comunitat autònoma, d'acord amb el que estableix el títol II de l'Estatut d'autonomia.¹⁹
- i) Efectuar el seguiment i el control de les decisions de les quals es derivin conseqüències econòmiques en matèria de retribucions i efectius de personal.
- j) Les altres funcions o competències que li atribueixin les lleis.²⁰

¹⁷ Vid. art. 46.4 i 56.3 d'aquesta Llei.

¹⁸ Vid. art. 46.3 d'aquesta Llei.

¹⁹ La referència s'ha d'entendre feta al títol III EAIB (§1). En qualsevol cas, l'art. 72 e no té equivalència en el text vigent de l'EAIB. Vid., també, Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

²⁰ Vid. art. 57 d'aquesta Llei.

Article 9. Competències de les conselleries i d'altres òrgans de la comunitat autònoma²¹

1. Són funcions de les conselleries i altres òrgans de la comunitat autònoma amb dotacions diferenciades en els pressuposts generals:

- a) Preparar l'avantprojecte de pressupost anual de les seves seccions pressupostàries en la forma prevista en l'article 38 d'aquesta Llei.
- b) Gestionar els crèdits per a despeses de les seves seccions pressupostàries i proposar-ne les modificacions.²²
- c) Autoritzar i disposar les despeses que no siguin competència del Consell de Govern i elevar a l'aprovació d'aquest les que siguin de la seva competència.
- d) Reconèixer obligacions econòmiques i proposar-ne el pagament.
- e) Les altres que els confereixin les lleis.

2. Sense perjudici del que disposa la lletra c) de l'apartat anterior, les conselleries i altres òrgans de la comunitat autònoma requeriran l'autorització prèvia del Consell de Govern per autoritzar i disposar les despeses que no siguin competència d'aquest quan així s'estableixi en la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o una altra norma de rang legal.

Article 10. Competències de les entitats autònomes

1. Són funcions de les entitats autònomes de la comunitat autònoma:

- a) Preparar l'avantprojecte de pressupost anual de l'entitat autònoma en la forma prevista en l'article 38 d'aquesta Llei.
- b) L'administració, la gestió, la recaptació i la inspecció dels drets economicofinancers de l'entitat autònoma mateixa.
- c) Autoritzar i disposar les despeses que no siguin competència del Consell de Govern i elevar a l'aprovació d'aquest les que siguin de la seva competència.
- d) Reconèixer obligacions econòmiques i proposar-ne el pagament.
- e) Les altres que els assignin les lleis.

2. Aquestes funcions s'han de desenvolupar d'acord amb les normes que les regulin en l'àmbit de la comunitat autònoma.

3. Sense perjudici del que disposa la lletra c) de l'apartat 1 d'aquest article, les entitats autònomes de la comunitat autònoma requeriran l'autorització prèvia del Consell de Govern per autoritzar i disposar les despeses que no siguin competència d'aquest quan així s'estableixi en la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o una altra norma de rang legal.

²¹ Vid. Decret 20/1985, de 28 de març, de creació i atribució de funcions a les unitats de gestió econòmica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCA/IB núm. 11, de 20 d'abril).

²² Vid. nota 16.

TÍTOL I

HISENDA PÚBLICA DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS²³

CAPÍTOL I

DRETS²⁴

Article 11. Recursos de la hisenda pública de la comunitat autònoma

La Hisenda de la comunitat autònoma és constituïda pels recursos següents²⁵:

- a) Els ingressos procedents del seu patrimoni.
- b) Els ingressos derivats de les activitats que pugui exercir en règim de dret privat.
- c) Els preus públics.
- d) Els tributs propis.
- e) Els tributs cedits totalment o parcialment per l'Estat.
- f) Els recàrrecs sobre els tributs de l'Estat.
- g) Les participacions en ingressos de l'Estat.
- h) El producte de les operacions de crèdit.
- i) El producte de les multes i sancions en l'àmbit de les seves competències.
- j) Les assignacions que s'estableixin en els pressuposts generals de l'Estat.
- k) Les transferències que procedeixin dels fons regulats a la legislació estatal de finançament de les comunitats autònomes.
- l) Qualsevol altres que li puguin ser atribuïts o que pugui obtenir en virtut de les lleis.

Article 12. Administració dels recursos

1. L'administració dels recursos de la Hisenda de la comunitat autònoma a què es refereix l'article 2.1 d'aquesta Llei correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, i l'administració dels recursos de la resta d'entitats integrants del sector públic autonòmic, als seus presidents o directors, llevat que no tinguin personalitat jurídica pròpia, cas en què l'administració d'aquests recursos correspon també al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

²³ Vid. art. 127 a 134 EAIB (§1).

²⁴ Desplegat pel títol V del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35), sobre normes de gestió del pressupost d'ingressos.

²⁵ Vid. art. 128 EAIB (§1) i capítols II i III (art. 4 a 22) LOFCA.

2. Les persones que tinguin a càrrec seu l'administració de drets econòmics de la Hisenda de la comunitat autònoma depenen del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, o, si escau, de l'òrgan superior d'administració de l'entitat corresponent, en tot allò relatiu a la gestió, el lliurament o l'aplicació dels esmentats recursos i a la rendició dels comptes respectius.

3. Estan obligats a la prestació de fiança els funcionaris, les entitats o els particulars que manegin o custodiïn fons o valors de naturalesa pública, en la quantia i la forma que determinin les disposicions reglamentàries.

Article 13. Gestió de tributs²⁶

1. Corresponen a la comunitat autònoma de les Illes Balears la gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió dels tributs propis de la comunitat autònoma, de conformitat amb el que disposen l'Estatut d'Autonomia, les lleis del Parlament de les Illes Balears i les disposicions de desplegament aprovades pel Consell de Govern i pel conseller o la consellera competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sense perjudici de l'aplicació de les normes de l'Estat en tots els casos en què siguin procedents.

En el cas de tributs estatals cedits totalment, la comunitat autònoma exerceix, per delegació de l'Estat, la gestió, la liquidació, la recaptació, la inspecció i la revisió, de conformitat amb el que preveuen els apartats 2 i 3 de l'article 133 i l'article 134 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears i en els termes que estableixi la llei que fixi l'abast i les condicions de la cessió.

2. L'aplicació dels tributs referits en l'apartat anterior correspon a l'Agència Tributària de les Illes Balears. Pel que fa a la gestió, la liquidació, la recaptació i la inspecció dels altres tributs de l'Estat recaptats a les Illes Balears, l'Agència Tributària té les facultats que, si s'escau, es deriven de la delegació que pugui rebre de l'Estat, com també les de col·laboració que es puguin establir, de conformitat amb el que preveu l'article 133.4 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

3. També correspon a l'Agència Tributària de les Illes Balears la recaptació en període executiu dels recursos integrants de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes i altres organismes o entitats de dret públic dependents que siguin exigibles en via de constrenyiment en els termes prevists en la legislació vigent, així com l'exercici de les funcions de recaptació i, si s'escau, de gestió, inspecció i liquidació dels recursos titularitat d'altres administracions públiques que, mitjançant llei, conveni, delegació de competències o encomana de gestió siguin atribuïdes a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

²⁶ Vid. Decret 85/1998, de 2 d'octubre, relatiu a recaptació de tributs (*BOCAIB núm. 132, de 15 d'octubre*), modificat per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004 (*BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre*), i per l'Ordre del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació de 24 d'octubre de 2008, per la qual es regula l'estructura organitzativa i funcional de l'Agència Tributària de les Illes Balears (*BOIB núm. 157, de 6 de novembre*).

Article 14. Ingressos procedents del patrimoni de la comunitat autònoma²⁷

1. La gestió dels béns patrimonials i els rendiments que se n'obtinguin, tant si pertanyen a la comunitat autònoma com a les entitats integrants del sector públic autonòmic, s'han d'ajustar al que disposin les lleis aplicables a cada cas.

2. Les participacions de la comunitat autònoma i de les entitats integrants del sector públic autonòmic en el capital de societats mercantils formen part dels patrimonis respectius.

Article 15. Règim dels drets econòmics de la hisenda pública de la comunitat autònoma

1. No poden ser alienats, gravats ni arrendats els drets de la hisenda de la comunitat autònoma, excepte en els casos regulats per les lleis. Tampoc no es concediran exempcions, condonacions, rebaixes ni moratòries en el pagament dels tributs i dels altres ingressos de dret públic, excepte en els casos i en la forma que determinin les lleis.

2. No es pot transigir judicialment ni extrajudicialment sobre els drets de la comunitat autònoma ni sotmetre a arbitratge les conteses que se suscitin en relació amb aquests drets, sinó mitjançant acord del Consell de Govern, amb el dictamen previ del Consell Consultiu de les Illes Balears.

3. L'extinció total o parcial dels deutes que qualsevol persona física o jurídica, privada o pública, tenguí amb la comunitat autònoma es podrà realitzar per via de compensació amb els crèdits reconeguts a favor d'aquestes persones, quan es tracti de deutes i crèdits vençuts, líquids i exigibles.

Article 16. Prerogatives de la hisenda pública de la comunitat autònoma

La hisenda de la comunitat autònoma gaudeix de les prerogatives establertes legalment a favor de la hisenda de l'Estat per al cobrament dels tributs i els altres ingressos de dret públic que hagi de percebre, i ha d'actuar, si escau, d'acord amb els procediments administratius corresponents.

Article 17. Recaptació dels ingressos de dret públic

1. El pagament dels deutes corresponents a tributs i a altres ingressos de dret públic s'ha de fer en període voluntari o en període executiu.

2. El període voluntari és el que estableixen les normes aplicables als diferents recursos o, quan no n'hi hagi, el que estableix la Llei general tributària i la normativa reglamentària de desplegament en matèria de recaptació.

3. El període executiu s'inicia l'endemà de la conclusió del període voluntari de pagament.

²⁷ Vid. art. 127 EAIB (§1) i Llei 6/2001, d'11 d'abril (§18).

4. L'inici del període executiu determina:

- a) La meritació dels recàrrecs i interessos establerts per les lleis.
- b) L'execució del deute pel procediment administratiu de constrenyiment sobre el patrimoni de l'obligat al pagament.

Article 18. Procediment de constrenyiment

1. El procediment de constrenyiment s'inicia mitjançant provisió notificada al deutor en la qual s'ha d'identificar el deute pendent i se l'ha de requerir perquè n'efectui el pagament amb el recàrrec corresponent, i se li ha d'advertir que, si no ho fa així en el termini establert reglamentàriament, se li embargaran els béns i drets.

2. La provisió de constrenyiment expedida per l'òrgan competent té la mateixa força executiva que la sentència judicial per procedir contra els béns i drets dels obligats al pagament.

Article 19. Suspensió del procediment de constrenyiment i terceries

1. El procediment de constrenyiment no se suspendrà per la interposició d'accions, recursos o reclamacions de qualsevol índole, sigui quin sigui el motiu d'impugnació, si no es garanteix el pagament del deute tributari en la forma que preveu la normativa aplicable o se'n consigna l'import.

2. Quan un tercer pretengui l'aixecament de l'embargament perquè entén que li pertany el domini dels béns o drets embargats o perquè considera que té dret a ser reintegrat del crèdit amb preferència a la Hisenda pública, ha de formular reclamació de terceria davant l'òrgan administratiu competent.

Si es tracta d'una reclamació per terceria de domini, se suspendrà el procediment de constrenyiment pel que fa als béns controvertits, una vegada que s'hagin pres les mesures d'assegurament que pertoquin, sense perjudici que es pugui continuar el procediment esmentat sobre la resta dels béns o drets de l'obligat al pagament que siguin susceptibles d'embargament fins que quedi satisfet el deute, cas en què es deixarà sense efecte l'embargament sobre els béns objecte de la reclamació sense que això suposi cap reconeixement de la titularitat del reclamant.

Si la terceria és de millor dret, prosseguirà el procediment fins a la realització dels béns i el producte obtingut es consignarà en dipòsit a conseqüència de la terceria.

Article 20. Ajornaments i fraccionaments de deutes de dret públic a favor de la comunitat autònoma

1. Es pot ajornar o fraccionar el pagament de les quantitats que es deuen a la comunitat autònoma de les Illes Balears, tant en període voluntari com executiu i amb la sol·licitud prèvia dels obligats al pagament, quan la situació economicofinancera d'aquests, discrecionalment apreciada per l'Administració, els impedeixi de manera transitòria efectuar el pagament dels seus debits en els terminis corresponents.

Les quantitats ajornades han de meritjar l'interès de demora que preveu l'article 21 d'aquesta Llei.

2. La competència per a tramitar i resoldre les sol·licituds d'ajornament o de fraccionament en període voluntari i executiu de deutes la recaptació dels quals estigui atribuïda a l'Agència Tributària de les Illes Balears correspon a aquesta mateixa entitat.

La competència per resoldre les sol·licituds d'ajornament o de fraccionament de la resta de recursos de naturalesa pública de la comunitat autònoma correspon al conseller o a la consellera competent en matèria d'hisenda i pressuposts o a l'òrgan en qui delegui.

3. El pagament de les quantitats respecte a les quals se sol·liciti l'ajornament o el fraccionament s'ha de garantir en la forma que preveu la normativa aplicable, excepte en els casos següents:

- a) Quan el deute sigui inferior a la xifra que fixi el conseller o la consellera competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- b) Quan el deutor no tengui béns suficients per garantir el pagament del deute i l'execució del seu patrimoni afecti substancialment el manteniment de la capacitat productiva o el nivell d'ocupació del sector econòmic en el qual es desenvolupi la seva activitat, o quan l'execució esmentada pugui produir un greu menyscapse per als interessos de la Hisenda pública.
- c) En la resta de casos en què així ho estableixi la normativa tributària.

Article 21. Interès de demora de deutes tributaris i altres de dret públic a favor de la comunitat autònoma

1. Les quantitats degudes a la Hisenda pública de la comunitat autònoma produiran interès de demora des de l'endemà del venciment del termini establert per al pagament del deute. L'interès de demora serà el que resulti, per cada any o fracció que integri el període de càlcul, de l'aplicació de l'interès legal que fixi la Llei de pressuposts generals de l'Estat.

2. No obstant això, no es practicarà liquidació per interessos de demora quan la quantitat resultant per aquest concepte sigui inferior a la xifra que estableixi el conseller competent en matèria d'hisenda com a mínima per cobrir el cost de la seva exacció i recaptació.

Així mateix, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts pot disposar la no liquidació o, si n'és el cas, l'anul·lació i la baixa en comptabilitat de totes aquelles liquidacions de les quals resultin deutes a favor de la Hisenda de la comunitat autònoma inferiors a la quantia que estimi i fixi com a insuficient per a la cobertura del cost que la seva exacció i recaptació representin.

3. L'establert en aquesta disposició, s'ha d'entendre sense perjudici de les especialitats en matèria tributària contingudes en la Llei general tributària.

Article 22. Prescripció

1. Llevat del que estableixin les lleis reguladores dels distints recursos, prescriu als cinc anys el dret de la hisenda de la comunitat autònoma:

- a) A reconèixer o liquidar crèdits a favor seu, i es comptarà aquest termini des del dia en què el dret es podia exercitar.

§34

b) A cobrar els crèdits reconeguts o liquidats, que es comptaran des de la data en què han estat notificats o, si aquesta no és preceptiva, des del venciment.

2. La prescripció dels drets de la hisenda pública de la comunitat autònoma s'interromprà conforme a l'establert en la Llei general tributària.

3. Els drets de la hisenda de la comunitat autònoma declarats prescrits han de ser donats de baixa en els comptes respectius, amb la tramitació prèvia de l'expedient oportú, en el qual s'han de deduir les responsabilitats en què puguin haver incorregut els funcionaris encarregats de gestionar-los.

CAPÍTOL II OBLIGACIONS

Article 23. Fonts de les obligacions

Les obligacions economicofinanceres de la comunitat autònoma neixen de la llei, dels negocis jurídics i dels actes o fets que, segons dret, les generin.

Article 24. Exigibilitat de les obligacions

1. El compliment de les obligacions economicofinanceres només es pot exigir de la hisenda de la comunitat autònoma quan resultin de l'execució del seu pressupost, de sentència judicial ferma²⁸ o d'operacions de tresoreria legalment autoritzades.

2. Si aquestes obligacions tenen per causa el lliurament de béns o la prestació de serveis a favor de la comunitat autònoma, el pagament no es podrà realitzar fins que el creditor no n'hagi complert o garantit l'obligació correlativa.²⁹

3. Sense perjudici de les responsabilitats que, si escau, es puguin exigir, són nuls de ple dret els actes, les resolucions i les disposicions de caràcter general emanats de qualsevol òrgan de la comunitat autònoma en virtut dels quals es pretenguin adquirir compromisos de despeses per quantia superior a l'import dels crèdits autoritzats amb caràcter limitatiu als estats de despeses del pressupost general de la comunitat autònoma.³⁰

4. En tot cas, els compromisos de despesa a què es refereix l'apartat anterior d'aquest article s'han d'imputar als crèdits pressupostaris que resultin més adequats en cada cas. A aquest efecte, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts pot proposar o autoritzar, segons els casos, la

²⁸ Vid. Ordre conjunta del conseller d'Economia i Hisenda i del conseller de Funció Pública i Interior de 25 d'octubre de 1996 per al pagament de les quanties derivades d'aplicacions de sentències en matèria de personal (*BOCAIB núm. 142, de 16 de novembre*).

²⁹ Vid. art. 25 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

³⁰ Vid. art. 33.1 i 44 d'aquesta Llei.

modificació pressupostària que consideri més convenient entre les previstes en l'article 46.1 d'aquesta Llei.

Article 25. Compliment de resolucions judicials

1. El compliment de les resolucions judicials que determinin obligacions a càrrec de la comunitat autònoma o de les seves entitats autònomes, l'ha de dur a terme l'autoritat administrativa que sigui competent per raó de la matèria, la qual ha d'acordar el pagament dins els límits i en la forma que el pressupost respectiu estableixi.³¹

2. Si per fer-ho és necessari un crèdit extraordinari o un suplement de crèdit, l'un o l'altre s'hauran de sol·licitar al Parlament en els dos mesos següents al dia de la notificació de la resolució judicial.

Article 26. Interès de demora

1. Si la comunitat autònoma no paga el creditor en els tres mesos següents al dia de la notificació de la resolució judicial o del reconeixement de l'obligació, haurà d'abonar-li, a més, l'interès legal dels doblers, des que el creditor, una vegada transcorregut aquell termini, reclami per escrit el compliment de l'obligació.

2. L'interès s'ha de calcular des del dia en què tenguí lloc el requeriment del creditor, sempre que hagi transcorregut el termini de tres mesos a què es refereix l'apartat anterior, i fins al dia en què s'ordeni el pagament de l'obligació.³²

3. L'establert en aquest article s'entendrà sense perjudici de les especialitats en matèria tributària, de contractació administrativa i d'expropiació forçosa, que s'han de regir pel que disposa la seva legislació específica.

Article 27. Prescripció de les obligacions

1. Llevat del que estableixen les lleis reguladores de les distintes obligacions, el dret al reconeixement de les obligacions i al pagament de les ja reconegudes prescriu als cinc anys des del naixement de les obligacions o des del reconeixement d'aquestes, respectivament.

2. L'exigència del reconeixement de l'obligació o del pagament d'aquesta per part dels creditors legítims o dels seus drethavents mitjançant la presentació dels documents justificatius del seu dret produeix la interrupció del termini de prescripció.

3. Les obligacions que prescrivin s'han de donar de baixa en els comptes respectius, una vegada tramitat l'expedient que correspongui.

³¹ Vid. art. 12.5 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

³² Quant a l'interès de demora de deutes a favor de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, vid. art. 21 d'aquesta Llei. Vid., també, Llei 3/2004, de 29 de desembre, per la qual s'estableixen mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials (*BOE núm. 314, de 30 de desembre*), modificada per la Llei 15/2010, de 5 de juliol (*BOE núm. 163, de 6 de juliol*).

CAPÍTOL III REVISIÓ D'ACTES EN VIA ECONOMICoadministrativa³³

Article 28. Revisió d'actes en via economicoadministrativa

Contra els actes i les resolucions en matèria economicoadministrativa dictats pels òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma o de les entitats de dret públic que en depenen es poden interposar els recursos següents:

- a) Recurs potestatiu de reposició davant el mateix òrgan que dictà l'acte impugnat.
- b) Reclamació economicoadministrativa davant la Junta Superior d'Hisenda de les Illes Balears.

CAPÍTOL IV ENDEUTAMENT³⁴

Article 29. Operacions financeres del Govern

1. El Govern de les Illes Balears pot realitzar operacions de crèdit per termini inferior a un any, amb l'objectiu de cobrir els desfasaments transitoris de tesoreria³⁵, sempre que la suma total d'aquestes operacions no sigui superior al 20% dels crèdits que per a despeses autoritzi el pressupost de la comunitat autònoma del mateix exercici o a la quantia que, a aquest efecte, s'estableixi en la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma de cada exercici.

En cas de resultar necessari excedir aquell límit, el Govern requerirà l'autorització del Parlament corresponent.

2. També es poden realitzar operacions de crèdit per termini superior a un any, sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que l'import total del crèdit sigui destinat, exclusivament, al finançament d'operacions de capital.
- b) Que l'import total de les anualitats d'amortització, per capital i interessos, no excedeixi del 25% dels ingressos corrents de la comunitat autònoma.

³³ Vid. art. 134 EAIB (§1) i art. 62 LRJCA (§13). Vid., també, Decret 49/2006, de 2 de juny, pel qual es regula l'estructura dels òrgans competents per al coneixement i resolució de les reclamacions economicoadministratives que es produeixin dins l'àmbit de la gestió econòmica, financera i tributària de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 83, de 10 de juny).

³⁴ Vid. art. 14 LOFCA i art. 65 a 67 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

³⁵ Vid. Decret 207/1996, de 12 de desembre, de regulació de bestretes extrapressupostàries per cobrir els desfasaments transitoris de tesoreria de les entitats autònomes i empreses públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 158, de 21 de desembre).

3. Mitjançant una llei del Parlament es pot autoritzar la creació i la conversió de deute públic de la comunitat autònoma. Aquesta llei ha de determinar, en tot cas, l'import màxim del deute, com també les característiques i se'n podrà delegar la determinació al Consell de Govern, que l'exercirà a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

No obstant el que estableix el paràgraf anterior, la conversió de deute públic de la comunitat autònoma per aconseguir-ne, exclusivament, una millor administració pot ser acordada pel Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sempre que no s'alteri cap condició essencial de les emissions convertides ni es perjudiquin els drets econòmics dels seus titulars.

4. Per concertar operacions de crèdit a l'estranger i per a l'emissió de deute o qualsevol altra apel·lació de crèdit públic, serà necessària l'autorització de l'Estat.³⁶

No obstant això, als efectes d'aquesta autorització, no es consideraran com a finançament exterior les operacions de concertació o emissió denominades en euros que es realitzin dins l'àmbit territorial dels països pertanyents a la Unió Europea.

5. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, pot³⁷:

- a) Acordar o concertar operacions voluntàries d'amortització, canvi, conversió, pròrroga, intercanvi financer, canvi en la forma de representació i altres d'anàlogues que suposin modificacions de qualsevol de les condicions de les operacions que integren les operacions d'endeutament de la comunitat autònoma.³⁸
- b) Convenir, en les operacions d'endeutament exterior, les clàusules i condicions usuals en aquestes operacions, com també, excepcionalment, la submissió a arbitratge o la remissió a una legislació o a tribunals estrangers.

6. D'acord amb les condicions que es determinin reglamentàriament, les operacions acordades pel Consell de Govern d'amortització anticipada per renegociació o refinançament d'operacions d'endeutament de la comunitat autònoma, es comptabilitzaran transitòriament, tant les operacions noves que es concertin com aquelles que es cancel·lin anticipadament, en els comptes no pressupostaris que la Intervenció General de la comunitat autònoma determini.

³⁶ Vid. art. 14.3 LOFCA.

³⁷ Vid. art. 100.1 e d'aquesta Llei.

³⁸ Vid. Decret 15/1999, de 12 de març, pel qual es regula l'aplicació extrapressupostària de les operacions de reconversió de l'endeutament de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 34, de 16 de març*).

§34

En tot cas, se n'ha de traspasar el saldo net al pressupost de la comunitat autònoma al tancament de l'exercici, amb les adaptacions pressupostàries prèvies necessàries.³⁹

7. Les operacions de crèdit de la comunitat autònoma s'han de coordinar amb la política d'endeutament del conjunt de l'Estat espanyol en el si del Consell de Política Fiscal i Financera.

Article 30. Deute públic

1. El deute públic i els títols valors de caràcter equivalent tenen la consideració de fons públic i estan subjectes, en allò que no estableix aquesta Llei, a les mateixes normes i gaudeixen dels mateixos beneficis i de les condicions establertes per l'ordenament jurídic que els resulti aplicable segons la modalitat i les característiques d'aquests.

2. Els capitals del deute públic prescriuen als vint anys si el titular d'aquests no n'ha percebut l'interès ni ha realitzat cap acte davant l'Administració de la hisenda de la comunitat autònoma que suposi o impliqui l'exercici del seu dret.

3. Prescriu als cinc anys l'obligació de pagar els interessos del deute públic i la de tornar els capitals que s'hagin de reemborsar, comptats, respectivament, a partir del venciment dels interessos i del dia de la crida a reembossament.

Article 31. Endeutament de les entitats autònomes

1. Les entitats autònomes, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, poden fer ús de l'endeutament en qualsevol de les seves modalitats.

2. La Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, o, si n'és el cas, les lleis de crèdits extraordinaris o suplementaris, han de fixar l'import màxim i la destinació de l'endeutament, com també les seves característiques, la determinació de les quals es pot delegar en el Consell de Govern, que l'ha d'exercir a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

Article 32. Producte de les operacions d'endeutament

El producte que s'obtingui de les operacions d'endeutament de qualsevol classe, excepte les operacions de refinançament, s'ha d'ingressar a la Tresoreria de la comunitat autònoma, i s'ha d'aplicar íntegrament al pressupost de la mateixa comunitat o de l'entitat autònoma corresponent, amb excepció de les operacions de tresoreria a què es refereix l'article 29.1 d'aquesta Llei, les quals seran objecte de comptabilització en comptes extrapressupostaris.

³⁹ Vid. art. 72 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

TÍTOL II PRESSUPOSTS GENERALS⁴⁰

CAPÍTOL I CONTINGUT I APROVACIÓ

SECCIÓ 1a CONTINGUT I ESTRUCTURA

Article 33. Contingut

1. Els pressuposts generals de la comunitat autònoma constitueixen l'expressió xifrada, conjunta i sistemàtica de:

- a) Les obligacions que, com a màxim⁴¹, poden reconèixer l'Administració de la comunitat autònoma i les seves entitats autònomes de caràcter administratiu, com també els òrgans estatutaris regulats per l'Estatut d'autonomia, i els drets que es prevegi liquidar durant l'exercici corresponent.
- b) Les estimacions de despeses i les previsions d'ingressos de les entitats autònomes de caràcter comercial, industrial, financer o anàleg, de les empreses públiques i de les fundacions del sector públic autonòmic.

2. Els pressuposts s'han d'adaptar a les línies generals de política econòmica que s'estableixin i han de recollir l'anualitat de les previsions contingudes en els programes plurianuals d'inversions que, si escau, s'acordin.

3. Integren els pressuposts generals de la comunitat autònoma:

- a) Els pressuposts del Parlament de les Illes Balears i dels òrgans estatutaris regulats en l'Estatut d'Autonomia, com també el pressupost de l'Administració de la comunitat autònoma i dels seus organismes autònoms, sense perjudici del que estableix l'apartat 4 d'aquest article.
- b) El pressupost del Servei de Salut de les Illes Balears.
- c) El pressupost de l'Agència Tributària de les Illes Balears.
- d) Els pressuposts de les entitats públiques empresarials.
- e) Els pressuposts de les societats mercantils públiques.
- f) Els pressuposts de les fundacions del sector públic.
- g) Els pressuposts dels consorcis.

⁴⁰ Vid. art. 135 i 136 EAIB (§1). S'ha de tenir en compte també la legislació bàsica de l'Estat esmentada en la nota 7.

⁴¹ Vid. art. 24 d'aquesta Llei.

§34

4. Els pressuposts dels organismes autònoms s'integren en el pressupost de l'Administració de la comunitat autònoma en seccions separades per a cada entitat. No obstant això, la llei de creació de cada organisme autònom pot establir que l'organisme disposi de pressupost propi, el qual no s'ha d'integrar en el de l'Administració de la comunitat autònoma.

Article 34. Estructura bàsica dels pressuposts

1. Els pressuposts generals de la comunitat autònoma han de contenir:
 - a) Els estats de despeses dels òrgans estatutaris, de l'Administració de la comunitat autònoma i de les entitats autònomes de caràcter administratiu, amb la corresponent especificació dels crèdits necessaris per atendre el compliment de les obligacions.
 - b) Els estats d'ingressos dels òrgans estatutaris, de l'Administració de la comunitat autònoma i de les entitats autònomes de caràcter administratiu, que han de comprendre les estimacions dels diversos drets econòmics que s'han de reconèixer o liquidar durant l'exercici i la previsió d'endeutament.
 - c) Els estats de recursos i de dotacions amb les corresponents estimacions de cobertura financera i avaluació de necessitats per a l'exercici, tant d'explotació com de capital, de les entitats autònomes de caràcter comercial, industrial, financer o anàleg i de les empreses públiques.
 - d) Els estats pressupostaris de les fundacions del sector públic autònom, d'acord amb la normativa aplicable a aquestes entitats.⁴²
2. Els pressuposts de cadascuna de les entitats a què es refereix l'article 33.3 d'aquesta Llei, que integren els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, s'han d'aprovar sense dèficit inicial entre els seus estats de despeses o de dotacions, d'una banda, i els seus estats d'ingressos o de recursos, d'una altra.⁴³
3. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha de determinar l'estructura dels pressuposts, tenint en compte l'organització del sector públic de la comunitat autònoma, la naturalesa econòmica dels ingressos i de les despeses, i les finalitats o objectius que amb aquestes es proposin aconseguir, d'acord amb el marc general establert en aquesta Llei i, si escau, el que pugui delimitar el Consell de Govern.⁴⁴

⁴² Vid. DT única d'aquest DLEG.

⁴³ Vid. art. 3 RDLEG 2/2007, de 28 de desembre, esmentat en la nota 7.

⁴⁴ Per a l'any 2010, vid. Ordre del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació de 20 de juliol de 2009 per la qual es dicten les normes per a l'elaboració dels pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2010 (BOIB núm. 116, de 8 d'agost).

Article 35. Estructura dels estats de despeses⁴⁵

Als crèdits continguts en els estats de despeses a què es refereix l'article 34.1 a) d'aquesta Llei s'hi han d'aplicar les classificacions següents:

- a) La classificació orgànica, que agrupa els crèdits assignats per seccions pressupostàries, les quals es poden subdividir en òrgans o centres gestors de nivell inferior.
- b) La classificació funcional, que agrupa els crèdits per consideració a les finalitats o als objectius que es pretenen aconseguir. A aquests efectes la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha d'establir un sistema d'objectius que serveixi de marc a la gestió pressupostària i que faci possible classificar els crèdits per programes.
- c) La classificació econòmica, que agrupa els crèdits segons la naturalesa econòmica de la despesa, separant les despeses corrents de les de capital.
- d) Així mateix, i en relació amb el capítol de despeses en inversions reals, s'hi ha d'incloure la classificació territorial per àmbits insulars i, quan calgui, per comarques i municipis.

Article 36. Estructura dels estats d'ingressos⁴⁶

Les previsions contingudes en els estats d'ingressos a què es refereix l'article 34.1 b) d'aquesta Llei s'estructuren seguint les classificacions orgànica i econòmica.

- a) La classificació orgànica agrupa els ingressos prevists per seccions pressupostàries, les quals es poden subdividir en òrgans o centres gestors de nivell inferior.
- b) La classificació econòmica agrupa els ingressos segons la naturalesa econòmica d'aquests, i separa els ingressos corrents dels de capital.

Article 37. Àmbit temporal

L'exercici pressupostari ha de coincidir amb l'any natural⁴⁷, al qual s'han d'imputar:

- a) Els drets liquidats durant el mateix any, amb independència de l'exercici al qual correspongui el naixement o la meritació d'aquests drets.
- b) Les obligacions reconegudes corresponents a qualsevol tipus de despeses realitzades abans de concloure l'exercici pressupostari amb càrrec als crèdits respectius.⁴⁸

⁴⁵ Vid. nota 40.

⁴⁶ Ídem nota anterior.

⁴⁷ Vid. art. 41 d'aquesta Llei.

⁴⁸ Vid. art. 45, 52, 61.1 i 63 d'aquesta Llei.

SECCIÓ 2a
PROCEDIMENT D'ELABORACIÓ

Article 38. Procediment d'elaboració de l'Avantprojecte de Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma

1. El procediment d'elaboració de l'Avantprojecte de Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma s'ha d'ajustar a les normes següents⁴⁹:

- a) Els òrgans estatutaris i les conselleries de la comunitat autònoma han de trametre al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, abans del 31 de maig de cada any, els corresponents avantprojectes d'estats de despeses i d'estimació d'ingressos, amb la documentació annexa que especifica l'article 39 d'aquesta Llei, degudament ajustats al que estableixen aquesta Llei i les altres lleis que hi resultin aplicables, i sotmesos a les directrius aprovades pel Consell de Govern a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- b) Les entitats autònomes, les empreses públiques i les fundacions del sector públic autonòmic han de preparar i trametre, per mitjà de la conselleria de la qual depenguin⁵⁰, els avantprojectes dels estats de despeses i d'estimació d'ingressos, i dels estats de recursos i de dotacions, segons els casos, que han de comprendre totes les seves activitats, amb les mateixes formalitats previstes en el paràgraf anterior.
- c) La conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha d'elaborar l'avantprojecte de l'estat d'ingressos.

2. La conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, tenint en compte els avantprojectes de despeses i ingressos esmentats, ha de formular l'Avantprojecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, i l'ha de sotmetre a l'acord del Consell de Govern.

Article 39. Documentació complementària

S'ha d'adjuntar a l'Avantprojecte de Llei de pressuposts generals la documentació següent:

- a) Un estat consolidat de tots els avantprojectes de pressuposts que, d'acord amb l'article 33.3 d'aquesta Llei, han d'integrar els pressuposts generals de la comunitat autònoma.
- b) Una memòria explicativa del contingut i de les principals modificacions que presenti l'Avantprojecte, comparat amb el pressupost vigent. Aquesta memòria ha d'explicar els criteris que s'han d'aplicar a les subvencions corrents i de capital. També s'hi ha d'incloure una explicació sobre els aspectes pressupostaris de la funció pública, la

⁴⁹ Vid. nota 40.

⁵⁰ Vid. DT única d'aquesta Llei.

seva adequació a la plantilla orgànica vigent i el detall de les plantilles de tots els òrgans estatutaris, les conselleries i les entitats autònomes.

- c) Un informe economicofinancer.
- d) Un avançament de l'estat d'execució dels pressuposts de l'any en curs.
- e) La classificació per programes de totes les seccions pressupostàries.

Article 40. Tramesa al Parlament

El Projecte de llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, amb la documentació complementària detallada en l'article 39 d'aquesta Llei, s'ha de trametre al Parlament abans del dia 30 d'octubre de cada any, perquè l'exameni, l'esmeni i, si escau, l'aprovi.

Article 41. Pròrroga dels pressuposts

1. Si la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, per qualsevol motiu, no entra en vigor el dia 1 de gener de l'exercici en què hagi de ser efectiva, es consideraran prorrogats els pressuposts de l'any anterior.

2. Les particularitats pressupostàries i comptables de la pròrroga esmentada, que regirà fins a l'entrada en vigor dels nous pressuposts de la comunitat autònoma, s'han de regular per ordre del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁵¹

CAPÍTOL II RÈGIM DELS CRÈDITS PRESSUPOSTARIS I MODIFICACIONS

SECCIÓ 1a PRINCIPIIS GENERALS

Article 42. Especialitat dels crèdits pressupostaris

Amb caràcter general i sense perjudici del que estableix aquest capítol, els crèdits pressupostaris es regeixen pels principis d'especialitat qualitativa, quantitativa i temporal.

Article 43. Especialitat qualitativa

Els crèdits per a despeses s'han de destinar exclusivament a la finalitat específica per a la qual hagin estat autoritzats per la Llei de pressuposts generals o per les modificacions aprovades de conformitat amb aquesta Llei.⁵²

⁵¹ Vid. Ordre del conseller d'Economia i Hisenda, de 28 de desembre de 2010, esmentada en la nota 16.

⁵² Vid. art. 50 d'aquesta Llei i títol II (art. 3 a 14) del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

Article 44. Especialitat quantitativa. Vinculació de crèdits

1. Els crèdits que es consignin en els estats de despeses dels pressuposts generals tenen caràcter limitatiu i vinculant entre si i, en conseqüència, no es poden autoritzar despeses en quantia superior a l'import d'aquests crèdits.⁵³

2. Els nivells de vinculació seran els que per a cada any s'estableixin en la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.⁵⁴

Article 45. Especialitat temporal

1. Amb càrrec als crèdits consignats en els pressuposts generals només es poden contreure obligacions derivades de les despeses que es realitzin durant l'any natural de l'exercici pressupostari.⁵⁵

2. No obstant això, s'han d'aplicar als crèdits del pressupost vigent en el moment de l'expedició de les ordres de pagament, les obligacions següents:

- a) Les que resultin de la liquidació dels endarreriments a favor del personal al servei de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes o empreses públiques.
- b) Les derivades d'exercicis anteriors reconegudes durant l'exercici de què es tracti i que s'haurien d'haver imputat a crèdits ampliables segons el que disposa l'article 49 d'aquesta Llei.
- c) Les derivades d'exercicis anteriors que es reconeguin amb anterioritat al 31 de març de cada any, d'acord amb el procediment que s'estableixi reglamentàriament.⁵⁶

3. En tot cas, l'aplicació al pressupost corrent amb posterioritat al 31 de març de cada any d'obligacions derivades d'exercicis anteriors requereix l'autorització prèvia del Consell de Govern.⁵⁷

SECCIÓ 2a
MODIFICACIONS DE CRÈDIT

Article 46. Tipus de modificacions de crèdits

1. Els crèdits i les previsions inicials dels estats de despeses i d'ingressos dels pressuposts generals de la comunitat autònoma poden ser objecte de les modificacions pressupostàries que es detallen a continuació:

⁵³ *Vid.*, sobre vinculació de crèdits, art. 2 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁵⁴ *Vid.* art. 4 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9, en el qual s'estableix per a l'any 2010 que, amb caràcter general, la vinculació és orgànica a nivell de secció, funcional a nivell de programa, i econòmica a nivell de capítol, excepte per al capítol I que és a nivell de secció i capítol, i per al capítol VI, que és a nivell de secció, programa i article. Per altra banda, es fixen regles particulars per a determinats crèdits i s'estableixen restriccions de vinculació per als crèdits corresponents a fons finalistes, als crèdits ampliables i a les subvencions amb assignació nominativa.

⁵⁵ *Vid.* art. 24 i 29 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁵⁶ *Vid.* art. 63 d'aquesta Llei.

⁵⁷ D'acord amb l'art. 24.3 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35), l'autorització esmentada no tindrà naturalesa de convalidació de despesa.

- a) Crèdits extraordinaris.
- b) Suplements de crèdits.
- c) Ampliacions de crèdits.
- d) Transferències de crèdits.
- e) Generacions de crèdits.
- f) Incorporacions de crèdits.
- g) Incorporacions per aplicació de romanents.
- h) Rectificacions de crèdits.

2. S'han d'establir per reglament les normes generals de tramitació de les modificacions de crèdit a què es refereix l'apartat anterior d'aquest article, com també les especialitats que es derivin de l'organització específica del Servei de Salut de les Illes Balears i de l'Agència Tributària de les Illes Balears.⁵⁸

3. Sense perjudici del que estableixen els articles 47 a 54 d'aquesta Llei, correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts l'aprovació de les modificacions de crèdit, com també la creació de partides pressupostàries no previstes en els estats de despeses o d'ingressos del pressupost general. No obstant això, correspon a la Mesa del Parlament i al Consell de la Sindicatura de Comptes l'aprovació de les transferències de crèdit i de les incorporacions de crèdit que afectin les seves seccions pressupostàries.

4. En tot cas, correspon al Consell de Govern resoldre els expedients de modificacions pressupostàries en els casos de discrepància entre l'informe de la Intervenció General i la proposta de modificació.

Article 47. Crèdits extraordinaris i suplements de crèdit

1. Quan per raons d'urgència i interès públic s'hagi d'efectuar alguna despesa amb càrrec al pressupost de la comunitat autònoma que no es pugui ajornar fins a l'exercici següent, i per a la qual no hi hagi el crèdit adequat, o bé el consignat resulti ser insuficient i no ampliable, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha de sotmetre a la consideració del Consell de Govern l'acord de trametre al Parlament el corresponent projecte de llei de concessió de crèdit extraordinari en el primer cas, o de suplement de crèdit en el segon. La proposta d'acord que es formulï a aquest efecte ha d'incloure els recursos concrets que hagin de finançar la major despesa pública.

2. Quan la necessitat de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit es produeixi al Servei de Salut de les Illes Balears o en alguna entitat autònoma de l'Administració de la comunitat autònoma amb pressupost propi i no signifiqui un augment en els crèdits d'aquesta, la concessió d'un o de l'altre correspondrà al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts quan l'import no ultrapassi el 5% dels crèdits per a despeses del pressupost de l'entitat autònoma

⁵⁸ Vid. títol II (art. 2 a 14) del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

§34

de què es tracti, i al Consell de Govern quan aquest percentatge excedeixi del 5% i no superi el 25%, amb l'informe previ, en ambdós casos, de la conselleria corresponent en el qual es justifiqui la necessitat de la modificació i s'especifiqui el mitjà de finançament de la despesa. Aquests percentatges s'han d'aplicar acumulativament a cada exercici pressupostari.

Article 48. Bestretes de tresoreria

1. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, pot acordar bestretes de tresoreria per satisfer pagaments que no es puguin ajornar, únicament en els casos que s'indiquen a continuació i amb el límit màxim, en cada exercici, del 5% dels crèdits per a despeses consignades en el pressupost de què es tracti:

- a) Quan, una vegada iniciada la tramitació d'una llei de crèdit extraordinari o suplementari, s'hagi emès informe favorable de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- b) Quan de la promulgació d'una llei o del contingut d'una resolució judicial se'n dedueixin obligacions el compliment de les quals exigeixi la concessió de crèdit extraordinari o de suplement de crèdit.

2. Si el Parlament no aprova la llei de crèdit extraordinari o suplementari l'import de la bestreta de tresoreria serà cancel·lat amb càrrec als crèdits del pressupost de despeses de l'òrgan estatutari, la conselleria o l'entitat autònoma corresponent la reducció dels quals ocasioni el menor trastorn al servei públic.⁵⁹

Article 49. Ampliacions de crèdits⁶⁰

1. Sense perjudici del que disposa l'article 44 d'aquesta Llei, tenen caràcter d'ampliables aquells crèdits que específicament siguin així delimitats per la Llei de pressuposts generals de cada exercici.⁶¹ En tot cas, tenen caràcter d'ampliables els crèdits concernents a despeses de classes passives i els relatius a serveis transferits per l'Estat durant l'exercici.⁶²

2. El caràcter ampliable d'un crèdit permetrà augmentar-ne la dotació, amb càrrec al resultat de l'exercici corrent dels pressuposts generals de la comunitat autònoma, una vegada complets els requisits que es determinin reglamentàriament.

3. El caràcter ampliable d'un crèdit pot ser revocat mitjançant resolució expressa del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sempre que fins a la data de l'esmentada resolució el crèdit no hagi estat objecte de

⁵⁹ Vid. Decret 207/1996, de 12 de desembre, esmentat en la nota 35.

⁶⁰ Vid. art. 12 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁶¹ Per a l'any 2010, vid. art. 6 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9.

⁶² Vid. art. 12 i 14.8 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

cap ampliació, llevat que aquesta s'anul·li prèviament de conformitat amb el que preveu l'apartat següent d'aquest article.

4. Les ampliacions de crèdits que s'hagin comptabilitzats en una partida ampliable poden ser anul·lades mitjançant resolució expressa del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sempre que la disponibilitat pressupostària ho permeti.

Article 50. Transferències de crèdits⁶³

No obstant el que disposa l'article 43 d'aquesta Llei, i sense perjudici del que, si n'és el cas, estableixi anualment la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma, es poden autoritzar transferències entre els crèdits dels estats de despeses de distint nivell de vinculació amb les limitacions generals següents:

- a) No han d'afectar partides pressupostàries els crèdits de les quals hagin estat dotats mitjançant crèdits extraordinaris o suplementos de crèdits durant l'exercici.
- b) No poden minorar les partides pressupostàries els crèdits de les quals hagin estat dotats mitjançant ampliacions, excepte si el caràcter ampliable de la partida es revoca d'acord amb l'article 49.3 d'aquesta Llei o si la partida el crèdit de la qual s'ha d'incrementar també és ampliable.

En tot cas, aquestes partides ampliables poden ser objecte de minoració quan la quantia que s'ha de minorar no excedeixi el crèdit inicial de la partida o el crèdit que, si n'és el cas, s'hagi incrementat en virtut d'altres expedients de modificació pressupostària distints a l'ampliació de crèdits i no afectats per la resta de limitacions que es regulen en aquest article.

- c) No poden minorar els crèdits pressupostaris que hagin estat dotats en virtut de les incorporacions de crèdit a què es refereix l'article 52 d'aquesta Llei, sense perjudici de la possibilitat de transferir el crèdit inicial de la partida objecte de la incorporació.
- d) No es poden incrementar els crèdits relatius a operacions corrents amb minoració dels crèdits relatius a operacions de capital, excepte en el cas en què s'obtingui l'autorització prèvia de la Comissió d'Hisenda i Pressuposts del Parlament de les Illes Balears, o es tracti de crèdits consignats per dotar el funcionament de noves inversions que hagin conclòs en el mateix exercici.

No obstant això, es poden autoritzar transferències que minorin crèdits per a operacions de capital, en els casos en què els crèdits incrementats es destinin a operacions corrents en matèria d'educació, formació i orientació, sanitat, cooperació o solidaritat.

⁶³ Vid. art. 11 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

Article 51. Generacions de crèdit

1. Sense perjudici del que, si n'és el cas, estableixi anualment la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma⁶⁴, poden generar crèdits dins l'estat despeses del pressupost els ingressos derivats de les operacions següents:

- a) Prestacions de serveis.
- b) Cessions de programes científics i investigacions.
- c) Variacions d'actius financers.
- d) Alienació de béns de la comunitat autònoma o de les seves entitats autònomes.
- e) Crèdits exteriors per a inversions públiques.
- f) Aportacions de persones físiques i jurídiques, privades o públiques, per finançar, juntament amb la comunitat o amb les seves entitats autònomes, despeses que per la seva naturalesa estiguin compreses en els objectius o les finalitats de les entitats esmentades.
- g) Transferències corresponents a serveis transferits de l'Estat.

2. Reglamentàriament, s'han d'establir els requisits relatius al grau d'execució que han de complir els ingressos susceptibles de generar crèdits dins els estats de despeses del pressupost, així com les normes procedimentals aplicables en cada cas.⁶⁵

3. Així mateix, els ingressos que s'obtinguin en virtut de reintegraments de pagaments indeguts realitzats amb càrrec a crèdits dels estats de despeses del pressupost corrent poden originar la reposició d'aquests pagaments. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha d'establir, per via reglamentària, les condicions en què aquesta reposició s'hagi d'efectuar.⁶⁶

Article 52. Incorporacions de crèdits⁶⁷

1. Al tancament de l'exercici pressupostari els crèdits per a despeses a què es refereix l'apartat b) de l'article 37 d'aquesta Llei que no estiguin vinculats al compliment d'obligacions ja reconegudes quedaran anul·lats de ple dret.⁶⁸

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, per resolució expressa del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts i amb la limitació del

⁶⁴ Per a l'any 2010, *vid.* art. 6 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9.

⁶⁵ *Vid.* art. 10 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁶⁶ *Vid.* art. 10.7 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35) i Ordre de 27 de novembre de 1996 del conseller d'Economia i Hisenda per la qual es regula el procediment a seguir en la tramitació dels expedients de devolució d'ingressos indeguts (*BOCAIB núm. 157, de 19 de desembre*).

⁶⁷ *Vid.* art. 7 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9, el qual suspèn, per a l'any 2010, la vigència d'aquest article, amb l'excepció dels romanents de crèdits corresponents a fons finalistes i dels destinats a subvencions i ajuts del Pla Habitatge, quan es compleixin les condicions establertes.

⁶⁸ *Vid.* art. 8 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

resultat positiu del romanent líquid de tresoreria, es podran incorporar a l'estat de despeses de l'exercici immediat següent:

- a) Els crèdits que s'enumeren en l'article 51 d'aquesta Llei.
- b) Els crèdits extraordinaris i els suplementes de crèdits, com també les transferències, incorporacions i rectificacions de crèdit concedides o autoritzades en el darrer trimestre de l'exercici pressupostari.
- c) Els crèdits que garanteixin compromisos de despesa adquirits abans del tancament de l'exercici pressupostari i que, per motius justificats, no s'hagin pogut fer durant l'exercici.
- d) Els crèdits autoritzats segons la recaptació de drets afectats.
- e) Els crèdits per a operacions de capital.

3. Els romanents de crèdits que, en aplicació del que preveu l'apartat anterior, resultin incorporats al nou exercici seran destinats a les mateixes finalitats que en cada cas varen donar lloc a l'autorització o la modificació del crèdit, o al compromís de despesa corresponent.

4. Els romanents incorporats podran ser objecte de seguiment separat.

5. Les incorporacions de crèdits s'han d'aprovar una vegada quantificat definitivament el romanent líquid de tresoreria de l'exercici, amb excepció dels romanents de crèdits corresponents a fons finalistes, els quals es poden incorporar, en tot cas, amb independència del saldo del romanent líquid de tresoreria.

Article 53. Incorporacions per aplicació de romanents

1. La diferència entre el romanent líquid de tresoreria i les incorporacions dels romanents de crèdit a què es refereix l'apartat segon de l'article anterior pot ser utilitzada com a font de finançament per incorporar als crèdits que determini el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁶⁹

2. Aquestes incorporacions no estaran afectades per la limitació continguda en l'apartat tercer de l'article anterior.

Article 54. Rectificacions de crèdits⁷⁰

En els casos en què es produeixin reorganitzacions administratives o bé en els casos en què sigui necessari desglossar els crèdits aprovats en els pressuposts per poder dur a terme la correcta imputació comptable dels ingressos i de les despeses, es podran crear, per resolució del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, les partides corresponents i dotar-les mitjançant la tramitació d'expedients d'altres i baixes per rectificació.

⁶⁹ Vid. nota anterior.

⁷⁰ Vid. art. 9 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

SECCIÓ 3a
DESPESES PLURIANUALS⁷¹

Article 55. Despeses de caràcter plurianual

1. Es poden autoritzar i comprometre despeses que s'hagin d'estendre a exercicis posteriors a aquell en què s'autoritzi sempre que se subordinin al crèdit que, per a cada exercici pressupostari, autoritzi la corresponent Llei de pressuposts generals.

2. Només es poden autoritzar i comprometre despeses de caràcter plurianual en els casos en què se n'iniciï l'execució dins l'exercici pressupostari en què siguin autoritzades i sempre que l'objectiu sigui finançar alguna de les activitats següents:

- a) Inversions reals i transferències corrents i de capital.
- b) Despeses derivades de contractes administratius subjectes al Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, que aprova el text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques, sempre que el termini d'un any no pugui ser estipulat o resulti antieconòmic per a la comunitat autònoma.
- c) Arrendament de béns immobles.
- d) Càrregues financeres derivades de l'endeutament.
- e) Actius financers.

3. Les autoritzacions i els compromisos de despeses de caràcter plurianual han de ser objecte de comptabilització adequada i independent.

Article 56. Límits

1. El nombre d'exercicis a què es poden aplicar les despeses plurianuals no pot ser superior a cinc, corresponents a l'exercici corrent i a quatre exercicis futurs més.

Així mateix, la despesa que s'imputi a cada un dels exercicis futurs no pot excedir de la quantitat que resulti d'aplicar els percentatges següents sobre el crèdit inicial del capítol del pressupost corrent corresponent a la secció pressupostària de què es tracti: a l'exercici immediat següent, el 70%; al segon exercici, el 60%, i al tercer i quart exercici, el 50%.

2. Les limitacions anteriors no seran aplicables als casos següents:

- a) Arrendament de béns immobles.
- b) Càrregues financeres derivades de l'endeutament, les quals s'han de regir per la normativa que resulti aplicable quant al procediment, la competència i els límits.
- c) Convenis subscrits amb qualsevol dels agents inclosos en el sector públic, cas en què prevaldran els termes del mateix conveni.

⁷¹ Vid. art. 20 a 23 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

3. En casos especialment justificats, el Consell de Govern pot, per a cada expedient de despesa plurianual i a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, exceptuar l'aplicació de les limitacions esmentades en el primer apartat d'aquest article, o modificar els percentatges i el nombre d'annualitats màximes. L'acord del Consell de Govern ha de ser aprovat a petició del titular de la secció pressupostària a la qual s'hagi d'imputar la despesa i amb els informes previs que s'estimin oportuns i, en tot cas, el de la direcció general competent en matèria de pressuposts.

Així mateix, el Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, pot també exercir, per a un determinat exercici pressupostari, les facultats d'excepció i modificació esmentades en el paràgraf anterior, respecte a un conjunt d'expedients de despeses plurianuals determinat pel que fa a les característiques generals i comunes d'aquestes despeses.

Article 57. Competència en matèria de despeses plurianuals

1. Correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts autoritzar la imputació de les despeses a exercicis futurs, sense perjudici de les competències en matèria d'execució del pressupost de despeses que, de conformitat amb el que estableix l'article 60 d'aquesta Llei, determini la corresponent Llei de pressuposts generals.

Així mateix, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts té la facultat de modificar les anualitats compromeses, sempre que aquesta possibilitat estigui prevista en el marc legal o convencional que regeixi el compromís de la despesa i s'exerciti dins les disponibilitats pressupostàries i d'acord amb el procediment que s'estableixi reglamentàriament.

2. En tot cas, l'aprovació i la modificació d'autoritzacions i compromisos de despeses de caràcter plurianual requereix la presa en consideració prèvia per part de la direcció general competent en matèria de pressuposts i la fiscalització corresponent de la Intervenció General.

CAPÍTOL III EXECUCIÓ I LIQUIDACIÓ DELS PRESSUPOSTS

SECCIÓ 1a GESTIÓ DEL PRESSUPOST

Article 58. Procediment de gestió de despeses

1. La gestió del pressupost de despeses comprèn les fases d'autorització de la despesa, disposició o compromís de la despesa, reconeixement o liquidació de l'obligació i ordenació del pagament.

2. L'autorització de la despesa és l'acte pel qual s'acorda la realització d'una despesa amb càrrec a un crèdit pressupostari determinat sense superar-ne l'import disponible, calculat de manera certa o aproximada per excés, reservant a aquest efecte la totalitat o una part de l'esmentat crèdit pressupostari disponible.

3. La disposició o el compromís de la despesa és l'acte pel qual s'acorda, una vegada complerts els tràmits legals que siguin procedents, la realització d'una despesa a favor d'un tercer i per un import i unes condicions exactament determinats.

4. El reconeixement o la liquidació de l'obligació és l'acte pel qual s'acorda contreure en comptes un crèdit exigible contra la comunitat autònoma, una vegada acreditat o garantit satisfactòriament el compliment de la prestació objecte de disposició.

En els supòsits en què legalment o reglamentàriament es prevegi així, el reconeixement es pot fer sota la condició suspensiva que es compleixin tots els requisits necessaris per a l'exigibilitat de l'obligació.

5. L'ordenació de pagaments és l'acte pel qual s'acorda expedir, en relació amb una o diverses obligacions, l'ordre del pagament contra la Tresoreria de la comunitat autònoma.⁷²

6. En els supòsits en què, d'acord amb la naturalesa de les despeses i segons criteris d'economia i agilitat administrativa, així ho estableixi la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, es podran acumular en un sol acte diverses fases de l'execució del pressupost de despeses indicades en els apartats anteriors.

7. La Intervenció General i la Tresoreria General de la comunitat autònoma han de vetllar pel funcionament correcte del procediment de l'execució del pressupost de despeses, i han d'adequar, a aquest efecte, els seus documents comptables en la manera que reglamentàriament es determini.

8. Les operacions comptables relatives a les despeses i als ingressos pressupostaris del Servei de Salut de les Illes Balears poden ser registrades amb caràcter provisional en la comptabilitat financera o patrimonial, sense perjudici que, posteriorment, siguin anotades en els estats d'execució pressupostària corresponents. No obstant això, el pagament de les despeses exigeix, en tot cas, l'aplicació de la despesa als crèdits pressupostaris corresponents i, en conseqüència, la prèvia disponibilitat del crèdit.

Article 59. Indisponibilitat

Els crèdits del pressupost de despeses que assenyali la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o les modificacions d'aquesta, i els que determini el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, quedaran en situació d'indisponibilitat mentre no siguin reconeguts o, si escau, recaptats els drets afectats a les despeses a què es refereixin els crèdits pressupostaris esmentats, com també en tots aquells altres casos en què la bona gestió del pressupost de despeses així ho aconselli.⁷³

⁷² Vid. Ordre del conseller d'Hisenda i Pressuposts de 18 de juny de 2001, de regulació del procediment per al pagament d'obligacions de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 79, de 3 de juliol).

⁷³ Vid. art. 16 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

Article 60. Competències en la gestió de les despeses⁷⁴

Dins els límits fixats anualment per la llei de pressuposts generals, l'autorització i la disposició de les despeses, el reconeixement de les obligacions⁷⁵ i la proposta d'ordenació de pagaments corresponen, amb caràcter general, als òrgans següents:

- a) A la Mesa del Parlament i al síndic major, amb relació a la secció pressupostària del Parlament i de la Sindicatura de Comptes, respectivament.
- b) Al president o a la presidenta del Govern, al vicepresident o a la vicepresidenta i al titular de la conselleria competent en matèria de relacions institucionals, indistintament, amb relació a la secció pressupostària relativa a presidència o relacions institucionals; i als consellers, amb relació a les seccions pressupostàries respectives.
- c) Al president o a la presidenta del Consell Consultiu de les Illes Balears i al president o a la presidenta del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, amb relació a les seccions pressupostàries respectives.
- d) Als presidents i als directors de les entitats autònomes amb relació a les seccions pressupostàries respectives.
- e) Al gerent del Servei de Salut de les Illes Balears amb relació al pressupost de despeses d'aquesta entitat.
- f) Al director o a la directora de l'Agència Tributària de les Illes Balears amb relació al pressupost de despeses d'aquesta entitat.
- g) Al Consell de Govern, en els supòsits que així ho estableixi la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma o una altra norma de rang legal.

Article 61. Ordenació de pagaments

1. Els pagaments s'han d'ordenar mitjançant les ordres respectives que l'ordenador de pagaments ha de lliurar a favor dels creditors de la comunitat autònoma. Aquestes ordres de pagament han d'anar acompanyades dels documents que acreditin el dret del creditor, de conformitat amb el compromís de despesa respectiu i el reconeixement de l'obligació a càrrec de la comunitat.

⁷⁴ Vid. art. 15 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁷⁵ D'acord amb els art. 9 i 10 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, esmentada en la nota 9, com a norma general, el reconeixement de l'obligació correspon al conseller o consellera titular de cada secció pressupostària i «l'òrgan competent per autoritzar i disposar la despesa ho és també per dictar la resolució administrativa que doni lloc a aquesta despesa, excepte en el cas previst en l'apartat 4 de l'article 9 i, en general, de la resta dels casos en què la competència per dictar la resolució esmentada estigui atribuïda per llei. La desconcentració, la delegació o, en general, els actes pels quals es transfereixen la titularitat o l'exercici de les competències esmentades en el paràgraf anterior s'entenen sempre referits a ambdues competències».

2. Sota l'autoritat superior del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, corresponen al tesorero general o al director general competent en matèria de tresoreria les funcions d'ordenador general de pagaments de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes.

La disposició material de fons s'ha d'efectuar, necessàriament, amb la signatura conjunta del tesorero general o director general competent en matèria de tresoreria i de l'interventor general, sense perjudici de l'eventual delegació o suplència per altres unitats administratives degudament autoritzades. No obstant això, no serà necessària la signatura manuscrita de l'interventor general quan es tracti de moviments interns de fons entre comptes de la comunitat autònoma, com tampoc quan es tracti de pagaments suportats per documents comptables que hagin estat tramitats d'acord amb els automatismes que s'estableixin en el sistema informàtic corresponent.⁷⁶

3. Amb l'objectiu d'agilitar l'ordenació de pagaments i el servei de caixa es poden crear les ordenacions de pagaments secundàries que s'estimin necessàries, i els titulars d'aquestes seran nomenats pel conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

4. L'expedició d'ordres de pagament a càrrec dels pressuposts generals de la comunitat autònoma s'ha d'ajustar al pla de disposició de fons de tresoreria que estableixi el Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

5. Les ordres de pagament corresponents a subvencions obliguen els perceptors d'aquestes ordres a justificar l'aplicació dels fons rebuts a la finalitat que en determinà la concessió, en la forma que reglamentàriament es determini.⁷⁷

Article 62. Pagaments per justificar⁷⁸

1. Les ordres de pagament que en el moment de ser expedides no puguin anar acompanyades dels documents justificatius que acreditin el dret del creditor tindran el caràcter de "pagaments per justificar", sense perjudici que s'apliquin als crèdits pressupostaris corresponents.

2. Els perceptors d'aquestes ordres de "pagaments per justificar" són obligats a justificar l'aplicació de les quantitats rebudes en el termini màxim de tres mesos. El tesorero general o director general competent en matèria de tresoreria pot, excepcionalment, ampliar aquest termini a sis mesos, a proposta de l'òrgan gestor del crèdit, amb l'informe previ de la Intervenció General.

⁷⁶ Vid. art. 95 d'aquesta Llei.

⁷⁷ Vid. art. 11 c i 39 LS (§19).

⁷⁸ Vid. art. 28 i 75.3 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35) i Decret 135/2001, de 14 de desembre, de regulació dels pagaments lliurats «a justificar» (BOIB núm. 3, de 5 de gener de 2002; correcció de l'omissió de l'annex BOIB núm. 50, de 25 d'abril de 2002), modificat pel Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35) i pel Decret 62/2006, de 7 de juliol, pel qual es regula el règim de control intern que ha d'exercir la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 99, de 15 de juliol).

3. En el transcurs del mes següent a la data d'aportació dels documents justificatius a què es refereixen els apartats anteriors d'aquest article, l'òrgan competent ha d'aprovar o rectificar el compte justificatiu.

SECCIÓ 2a
TANCAMENT DEL PRESSUPOST

Article 63. Tancament del pressupost

1. El pressupost de cada exercici s'ha de tancar, quant al reconeixement de drets i obligacions, el 31 de desembre de cada exercici, sempre que es corresponguin amb ingressos liquidats i amb despeses realitzades fins al dia 31 de desembre del mateix exercici.⁷⁹

2. Les operacions de tresoreria s'han d'aplicar per anys naturals sigui quin sigui el pressupost a què corresponguin.

3. Les operacions de tancament de l'exercici pressupostari han de ser regulades per ordre del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

CAPÍTOL IV
PRESSUPOSTS DE LES ENTITATS PÚBLIQUES EMPRESARIALS,
DE LES SOCIETATS MERCANTILS PÚBLIQUES
I DE LES FUNDACIONS DEL SECTOR PÚBLIC

Article 64. Estructura i contingut dels pressuposts de les entitats públiques empresarials i de les societats mercantils públiques

1. Les activitats de les entitats públiques empresarials i de les societats mercantils públiques han de quedar reflectides en un pressupost d'explotació i de capital, l'estructura del qual ha de ser determinada per la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts. Aquest pressupost, com a mínim, ha de tenir el contingut següent:

- a) Un estat de recursos, amb les corresponents estimacions d'ingressos de l'exercici.
- b) Un estat de dotacions, amb l'avaluació de les necessitats de despesa per al desplegament de les seves activitats durant l'exercici.

2. L'import de les dotacions destinades a remuneracions del personal al servei d'aquests ens té caràcter limitador. Així mateix, l'import total de les dotacions que corresponguin a despeses corrents, d'una banda, i l'import total de les dotacions corresponents a despeses de capital, de l'altra, també té caràcter limitador.

⁷⁹ Vid. art. 45 d'aquesta Llei.

§34

D'acord amb això i en el límit dels imports totals de les dotacions per a despeses corrents, d'una banda, i de les dotacions per a despeses de capital, de l'altra, l'import de cadascuna de les dotacions té caràcter estimatiu, excepte pel que fa a les despeses de personal.

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, la persona titular de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, a proposta de la persona titular de la conselleria d'adscripció de l'entitat, pot ampliar o reduir el límit màxim de les dotacions per a despeses de personal i de les dotacions totals per a despeses corrents i de capital.

Article 65. Avantprojecte de pressupost d'explotació i de capital

Les entitats i societats a què es refereix l'article anterior han d'elaborar anualment l'avantprojecte de pressupost d'explotació i de capital, al qual s'ha d'adjuntar la documentació complementària següent, d'acord amb les previsions pluriennals que s'estableixin:

- a) Una memòria explicativa del contingut i dels objectius que s'han d'aconseguir durant l'exercici, entre els quals han de figurar les rendes que esperin generar per raó de la seva activitat, i els indicadors d'eficàcia, com també la resta d'aspectes que s'estableixin per mitjà de l'ordre a què es refereix l'article 66.1.
- b) Un avanç de l'estat d'execució de l'exercici corrent.

Article 66. Procediment d'elaboració i àmbit temporal

1. Els avantprojectes de pressuposts d'explotació i de capital i la documentació complementària a què es refereix l'article anterior s'han de trametre a la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, per mitjà de la conselleria d'adscripció de l'entitat corresponent, abans de la data que es determini mitjançant una ordre de la persona titular de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

2. Aquests avantprojectes s'han de sotmetre a l'acord del Consell de Govern d'acord amb el que preveu l'article 38 d'aquesta Llei.

3. L'exercici pressupostari coincidirà amb l'any natural, sense perjudici dels ajusts que resultin necessaris quan les operacions que hagi de dur a terme l'entitat o la societat estiguin vinculades a un procés productiu de distint àmbit temporal.

Article 67. Fundacions del sector públic

Les disposicions contingudes en els articles 64 a 66 d'aquesta Llei s'han d'aplicar a les fundacions del sector públic en tot el que no s'oposin a la seva normativa específica.

Article 68

*Sense contingut*⁸⁰

⁸⁰ Article sobre els convenis amb empreses públiques i vinculades, que ha quedat sense contingut d'acord amb la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

TÍTOL III TRESORERIA I AVALS

CAPÍTOL I TRESORERIA⁸¹

Article 69. Tresoreria de la comunitat autònoma

1. Constitueixen la Tresoreria de la comunitat autònoma tots els recursos financers, siguin doblers, valors o crèdits, tant per operacions pressupostàries com extrapressupostàries, titularitat de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes.⁸²

2. Les disponibilitats de la Tresoreria i les seves variacions queden subjectes a intervenció i al règim de comptabilitat pública.

Article 70. Funcions de la Tresoreria General

Són funcions encomanades a la Tresoreria General, com a òrgan directiu competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma, les següents⁸³:

- a) Recaptar els drets de la comunitat autònoma, pagar-ne les obligacions i custodiar-ne els fons.
- b) Servir al principi d'unitat de caixa, mitjançant la centralització de tots els fons i valors generats per operacions pressupostàries i extrapressupostàries.
- c) Distribuir en el temps i en el territori les disponibilitats necessàries per a la satisfacció puntual de les obligacions.
- d) Respondre dels avals contrets.
- e) Realitzar les altres funcions que es decideixin o que es relacionin amb les enumerades anteriorment.⁸⁴
- f) Assumir les relacions amb els organismes competents de l'Administració de l'Estat, referides a l'àmbit monetari de les transferències de dotacions dels serveis transferits.

⁸¹ Capítol desplegat pel títol VII del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁸² *Vid.* Ordre del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació, de 8 de novembre de 2005, per la qual s'estableixen normes per a la gestió de la tresoreria de les entitats autònomes i empreses públiques que en depenen de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 169, de 10 de novembre*).

⁸³ *Vid.* nota 72.

⁸⁴ *Vid.* Decret 156/1989, de 14 de desembre, regulant el procediment de constitució i devolució de fiances davant la Tresoreria General de la Comunitat Autònoma (*BOCAIB núm. 9, de 20 de gener de 1990*). Aquesta norma va ser derogada en tot allò que s'oposi al Decret 147/2000, de 10 de novembre, sobre contractació de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 141, de 18 de novembre*).

Article 71. Servei de caixa

1. La Tresoreria General pot situar els fons al Banc d'Espanya i a les entitats de crèdit legalment autoritzades per operar a Espanya.

2. Els serveis que es puguin concertar amb les entitats indicades en el paràgraf anterior s'han de determinar reglamentàriament.

Article 72. Situació dels fons⁸⁵

1. Tots els fons de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes s'han de situar a la Tresoreria de la comunitat autònoma i poden estar diferenciats comptablement.

Els fons de les empreses públiques de la comunitat autònoma poden estar situats a la Tresoreria de la comunitat autònoma en els termes que estableixi el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, el qual, així mateix, ha de determinar les condicions de gestió dels esmentats fons. En les mateixes condicions també es poden situar a la Tresoreria de la comunitat autònoma aquells fons que, en particular i de manera expressa, sol·licitin les empreses públiques o altres entitats.

Els fons a què es refereix el paràgraf anterior no formen part de les disponibilitats de la Tresoreria de la comunitat autònoma per operacions pressupostàries, i s'han de comptabilitzar en comptes extrapressupostaris en les condicions que determini el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

2. Sense perjudici del que s'ha indicat, quan es consideri convenient per raó de les operacions o del lloc en què aquestes s'hagin d'efectuar, les empreses públiques podran obrir comptes en qualsevol de les entitats de crèdit legalment autoritzades per operar a Espanya d'acord amb la legislació aplicable, amb l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

Article 73. Instruments de pagament i ingrés

1. Els ingressos a favor de la Tresoreria es poden fer al Banc d'Espanya, a les caixes de la Tresoreria General de la comunitat autònoma i a les entitats de crèdit col·laboradores o autoritzades per fer-ho, mitjançant efectiu, girs, transferències, xecs o qualsevol altre instrument de pagament, bancari o no, reglamentàriament establert.

2. La Tresoreria General pot, així mateix, pagar les seves obligacions per qualsevol dels mitjans a què es refereix l'apartat anterior en els termes que s'estableixin reglamentàriament, sense perjudici de donar preferència al sistema de pagament mitjançant transferència als comptes oberts en les entitats de crèdit pels perceptors respectius.⁸⁶

⁸⁵ Vid. art. 76 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁸⁶ Vid. art. 75 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

CAPÍTOL II

AVALS⁸⁷

Article 74. Règim general

1. Les garanties constituïdes per la comunitat autònoma han de revestir necessàriament la forma d'aval de la Tresoreria, que serà autoritzat pel Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

2. Els avals prestats a càrrec de la Tresoreria de la comunitat autònoma produeixen a favor d'aquesta la comissió que per a cada operació determini el Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁸⁸

3. Els avals s'han de documentar en la forma que reglamentàriament es determini i els ha de signar el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

4. La Tresoreria de la comunitat autònoma ha de respondre de les obligacions garantides i, si escau, dels interessos corresponents, només quan s'acrediti l'incompliment voluntari per part del deutor principal. Així mateix, només es pot renunciar al benefici d'excessió a què es refereix l'article 1830 del Codi civil quan el beneficiari de l'aval sigui una corporació local, una entitat autònoma o empresa pública de la comunitat autònoma, una fundació del sector públic autonòmic, o un consorci sotmès a l'ordenament autonòmic.

Article 75. Operacions susceptibles de ser avalades

1. La comunitat autònoma pot avalar les operacions de crèdit que concedeixin les entitats de crèdit legalment establertes a les corporacions locals, a les entitats autònomes i empreses públiques de la comunitat autònoma, a les fundacions del sector públic autonòmic, o als consorcis sotmesos a l'ordenament autonòmic. L'aval es podrà estendre a l'import total de l'operació de crèdit o limitar-se a una part d'aquesta operació tenint en compte, especialment, el grau de participació de la comunitat autònoma en l'entitat avalada. Així mateix, la comunitat autònoma pot prestar un segon aval sobre els avals concedits per societats de garantia recíproca⁸⁹ a favor d'empreses privades o grups d'empreses, quan aquestes empreses siguin socis parcípics d'aquelles societats i, a més, es compleixin les condicions següents:

⁸⁷ Capítol desplegat pel títol IV del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

⁸⁸ *Vid.* art. 100.1 f d'aquesta Llei.

⁸⁹ *Vid.* Decret 94/1983, de 22 de desembre, de regulació d'avals de la Comunitat Autònoma, especialment, regulació de segons avals sobre operacions avalades per les societats de garantia recíproca (*BOCAIB núm. 2, de 31 de gener de 1984*).

- a) Que els crèdits que s'han d'avaluar tinguin com a única finalitat finançar operacions de reconversió, reestructuració o creació d'empreses.
- b) Que un pla de viabilitat demostrí, a judici del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, les possibilitats de la inversió.

2. La comunitat autònoma pot subscriure convenis de refinançament amb societats de garantia recíproca els socis partícips de les quals siguin petites i mitjanes empreses domiciliades i amb activitat efectiva al territori de les Illes Balears. El Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, ha d'establir reglamentàriament les condicions d'aquests convenis, l'eficàcia dels quals estarà condicionada a la consignació pressupostària dels crèdits necessaris per atendre el compliment de les obligacions que se'n derivin.

Article 76. Import màxim

La Llei de pressuposts generals ha de fixar l'import total dels avals que ha de prestar en cada exercici la comunitat autònoma, directament o a través de les seves entitats o empreses públiques, com també el límit màxim que, respecte a l'import total autoritzat, pugui assolir individualment cada aval.

Article 77. Normes de procediment

1. La conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha de tramitar l'expedient corresponent per acordar si l'aval és procedent. L'autorització correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts o a l'òrgan en qui expressament delegui.

2. La Intervenció General ha de controlar mitjançant procediments d'auditoria les actuacions finançades amb crèdits avalats per la comunitat autònoma.

3. Sense perjudici de la informació que, amb caràcter periòdic i d'acord amb els preceptes d'aquesta Llei, s'hagi de trametre al Parlament, aquesta institució ha de ser immediatament informada d'aquells avals dels quals, per concurs de l'empresa avalada, hagi de respondre la comunitat autònoma o les seves entitats autònomes o empreses públiques.

Article 78. Concessió d'avals per entitats autònomes

Les entitats autònomes, amb l'informe favorable de la conselleria d'adscripció i amb l'autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, poden prestar avals dins el límit màxim que fixi a aquest efecte la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma per a cada exercici. En tot cas, han de donar compte a la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts de cada un dels avals que concedeixin.

Així mateix, l'Administració de la comunitat autònoma pot concedir un segon aval sobre els avals que, de conformitat amb el que estableix el paràgraf anterior, concedeixin les entitats autònomes. En aquests casos, i als efectes de l'import màxim que es fixi en la Llei de pressuposts generals en els termes prevists en l'article 76 d'aquesta Llei, només s'ha de computar l'aval concedit per l'entitat autònoma.

TÍTOL IV INTERVENCIÓ, CONTROL FINANCER I COMPTABILITAT

CAPÍTOL I INTERVENCIÓ I CONTROL INTERN⁹⁰

Article 79. Adscripció i estructura de la Intervenció General⁹¹

1. La Intervenció General de la comunitat autònoma, com a òrgan al qual s'atribueixen les funcions a què es refereix l'article 80 següent, s'adscriu a la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sense perjudici de la plena autonomia d'aquella pel que fa a tots els òrgans i entitats subjectes a fiscalització.

2. La Intervenció General pot proposar la creació d'intervencions delegades en els centres, òrgans i entitats que en necessitin.

La proposta de l'interventor general s'ha d'elevant, a través de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts i amb l'informe favorable d'aquesta, al Consell de Govern, al qual correspon adoptar la resolució definitiva.

Les intervencions delegades gaudeixen de plena autonomia respecte de l'òrgan que fiscalitzin i depenen directament de l'interventor general. L'estructura i les funcions de les intervencions delegades han de ser determinades per reglament.

3. Les competències que s'atribueixen en aquesta llei a la Intervenció General i, en particular, la funció interventora, les ha d'exercir, en l'àmbit territorial de les Illes Balears, el personal del cos d'intervenció de la comunitat autònoma.

Article 80. Funcions de la Intervenció General⁹²

La Intervenció General de la comunitat autònoma té les funcions inherents a la seva condició de:

- a) Centre de control intern de la gestió economicofinancera del sector públic de la comunitat autònoma, mitjançant l'exercici de la funció interventora i del control financer.
- b) Centre director de la comptabilitat pública de la comunitat autònoma.

⁹⁰ Capítol desplegat pel Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 78.

⁹¹ Article desplegat pel Decret 32/2008, de 14 de març, pel qual es regula l'organització, l'estructura i les funcions de la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 41, de 25 de març*); rectificació d'un error material, aritmètic i de fet per Acord del Consell de Govern de 23 de maig de 2008 (*BOIB núm. 74, de 29 de maig*).

⁹² *Vid.* nota anterior.

Article 81. Control intern

El control intern que ha d'exercir la Intervenció General s'ha de fer d'acord amb els principis d'autonomia funcional, jerarquia interna i procediment contradictori.⁹³

CAPÍTOL II
FUNCIO INTERVENTORA⁹⁴

Article 82. Extensió de la funció interventora

1. Tots els actes, documents i expedients de l'Administració de la comunitat autònoma dels quals es puguin derivar drets o obligacions de contingut econòmic, o moviment de fons o valors, han de ser intervinguts d'acord amb aquesta Llei i amb les disposicions que la despleguin.

2. La funció interventora té per objecte controlar els actes, documents i expedients als quals fa referència l'apartat anterior, amb la finalitat d'assegurar que l'Administració de la comunitat autònoma s'ajusta a les disposicions que resultin aplicables en cada cas.

3. L'exercici de la funció interventora comprèn⁹⁵:

- a) La fiscalització prèvia dels expedients de modificacions de crèdit.⁹⁶
- b) La fiscalització prèvia de tots els actes, documents o expedients susceptibles de produir drets o obligacions de contingut econòmic o moviments de fons i valors.

La fiscalització prèvia es pot efectuar mitjançant procediments de mostreig.

D'altra banda, la fiscalització prèvia es pot substituir pel control financer en els casos en què així es determini reglamentàriament.

- c) La intervenció formal de l'ordenació de pagaments.
- d) La intervenció material dels pagaments que no s'hagin ordenat i tramitat per procediments automàtics.
- e) La intervenció de l'aplicació o l'ús dels fons públics, que comprèn la comprovació material de les obres, dels subministraments, de les adquisicions i dels serveis, la comprovació material o, si n'és el cas, documental de les subvencions de capital en el termes que preveu la legislació específica⁹⁷, i l'examen documental dels comptes justificatius dels pagaments a justificar.⁹⁸

⁹³ Vid. art. 46.4 i 84 d'aquesta Llei.

⁹⁴ Capítol desplegat pel títol II del Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 78.

⁹⁵ Vid. art. 95.5 d'aquesta Llei.

⁹⁶ Vid. art. 84.2 a d'aquesta Llei.

⁹⁷ Vid. art. 48 LS (§19).

⁹⁸ Vid. art. 84.2 e d'aquesta Llei.

- f) La interposició dels recursos i les reclamacions en els supòsits que les lleis estableixin.
- g) La petició a l'òrgan o als òrgans competents, quan la naturalesa de l'acte, document o expedient que s'hagi d'intervenir així ho requereixi, dels assessoraments o informes jurídics i tècnics que estimi convenients, com també dels antecedents necessaris per al bon exercici de la funció interventora.
- h) La comprovació, a efectes pressupostaris i d'inventari, dels efectius de personal i de les existències de metàl·lic, valors i altres béns de la comunitat autònoma.

Article 83. Exclusió de fiscalització prèvia i fiscalització prèvia limitada

1. No estan sotmeses a intervenció prèvia a què es refereix les lletres b) i c) de l'article 82.3 d'aquesta Llei les despeses de caràcter periòdic i de tracte successiu una vegada intervinguda la despesa corresponent al període inicial de l'acte o contracte del qual derivin, com tampoc les que així es determinin reglamentàriament per raó de la seva naturalesa o quantia.

Així mateix, la fiscalització prèvia dels drets s'ha de substituir per la inherent a la presa de raó en comptabilitat i per actuacions de comprovació posteriors mitjançant la utilització de tècniques de mostreig o auditoria.

2. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts i amb l'informe previ de la Intervenció General, pot limitar la fiscalització prèvia de determinades despeses a la comprovació dels punts següents⁹⁹:

- a) L'existència de crèdit pressupostari adequat i suficient.
- b) Que les despeses o obligacions les generi l'òrgan competent.
- c) El compliment de les normes aplicables als expedients relatius a despeses de caràcter plurianual.
- d) El compliment de les normes sobre publicitat i concurrència aplicables als expedients relatius a provisió de llocs de treball, subvencions i inversions reals.
- e) Aquells altres aspectes que, per la seva transcendència en el procés de gestió, així es determinin per a cada tipus d'expedient de despesa.

Sense perjudici de la possibilitat de formular objeccions en relació amb els punts a què es refereix l'apartat anterior, l'òrgan interventor competent pot formular les observacions complementàries que consideri convenients, sense que aquestes tinguin, en cap cas, efectes suspensius en la tramitació dels expedients corresponents.

Les despeses o obligacions sotmeses a fiscalització prèvia limitada han de ser objecte de control financer, mitjançant la utilització de tècniques de mostreig o auditoria, amb la finalitat de verificar que s'ajusten a les disposicions

⁹⁹ Vid. art. 22 del Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 78.

aplicables en cada cas i determinar el grau de compliment de la legalitat en la gestió dels crèdits pressupostaris pel que fa als aspectes no comprovats en la fiscalització prèvia limitada.

L'òrgan interventor que realitzi la fiscalització posterior ha d'emetre un informe escrit en el qual s'han de fer constar totes aquelles observacions i conclusions que es dedueixin d'aquesta fiscalització.

Article 84. Formulació d'objeccions i efectes

1. En cas que la Intervenció discrepi del fons o de la forma dels actes, expedients o documents examinats, ha de formular les seves objeccions i discrepàncies per escrit.¹⁰⁰

2. Si l'objecció afecta l'autorització o la disposició de despeses, el reconeixement d'obligacions o l'ordenació de pagaments, se suspendrà a més a més la tramitació de l'expedient, fins que se solucioni l'objecció, en els casos següents:

- a) Quan l'objecció es refereixi a expedients de modificació de crèdit.
- b) Quan l'objecció es refereixi a la insuficiència o manca d'adequació del crèdit.¹⁰¹
- c) Quan l'objecció es derivi d'irregularitats no esmenables en la documentació justificativa de les ordres de pagament o quan el dret del perceptor no quedi prou justificat.¹⁰²
- d) Quan l'objecció es refereixi a la falta de requisits o tràmits essencials en l'expedient, o quan s'aprecii la possibilitat de pèrdues econòmiques greus si l'expedient segueix el seu curs.¹⁰³
- e) Quan l'objecció es derivi de comprovacions materials d'obres, adquisicions, subministraments, serveis o programes d'investigació.

Article 85. Procediment per a la resolució d'objeccions¹⁰⁴

1. Si l'òrgan afectat per l'objecció a què es refereix l'article anterior no hi està d'acord, s'ha de seguir el procediment següent:

- a) En els casos en què hagi estat formulada per una intervenció delegada, correspon a la Intervenció General conèixer la discrepància, i la resolució que dicti serà obligatòria per a aquella.
- b) Quan l'objecció emani de l'esmentat centre directiu o aquest hagi confirmat la formulada per una intervenció delegada i subsisteixi la discrepància, correspon al Consell de Govern adoptar la resolució definitiva.

¹⁰⁰ Vid. art. 46.4 i 97 d'aquesta Llei, i art. 4.3 b del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

¹⁰¹ Vid. art. 24, 31.1 i 49 d'aquesta Llei.

¹⁰² Vid. art. 61.1 i 62 d'aquesta Llei.

¹⁰³ Vid. art. 54.1 d, 77 i 104 LRJPAC.

¹⁰⁴ Vid. art. 10 a 18 del Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 78.

c) Els informes de la Intervenció i, especialment, les objeccions i discrepàncies que s'hagin produït durant la tramitació dels expedients s'han d'adjuntar a aquests expedients.

2. La Intervenció pot emetre informe favorable en els casos en què els requisits o tràmits incomplets no es considerin essencials per a la resolució del procediment i siguin esmenables, i s'entendrà condicionada l'eficàcia de l'informe a l'esmena posterior d'aquests requisits, de la qual cal donar compte per escrit a la mateixa Intervenció.

3. Reglamentàriament, s'ha de regular el règim aplicable als expedients en els quals s'hagi omès el tràmit de fiscalització prèvia quan aquest sigui preceptiu.

Article 86 Entitats del sector públic instrumental de la comunitat autònoma

1. Les disposicions contingudes en els articles 79 a 85 d'aquesta Llei són aplicables als organismes autònoms, llevat que la llei de creació de l'organisme prevegi l'aplicació, únicament, del control financer.

2. La intervenció prèvia de la resta d'entitats del sector públic instrumental de la comunitat autònoma, amb inclusió dels consorcis, s'ha de substituir, en tot cas, pel control financer regulat en el capítol III d'aquest títol, sense perjudici dels mecanismes específics de control permanent de la gestió d'aquests ens que, si n'és el cas, s'estableixin en la legislació reguladora del sector públic instrumental de la comunitat autònoma.

CAPÍTOL III CONTROL FINANCER¹⁰⁵

Article 87. Control financer

1. La Intervenció General de la comunitat autònoma exerceix el control financer de l'Administració de la comunitat autònoma, de les entitats autònomes i empreses públiques, de les fundacions del sector públic autonòmic i dels consorcis sotmesos a l'ordenament autonòmic.

El control financer s'ha d'exercir en qualsevol de les dues modalitats següents: control financer permanent o auditoria pública.¹⁰⁶

2. El control financer s'estén a la comprovació dels aspectes següents:

a) L'adequació a l'ordenament jurídic de l'actuació de cada un dels òrgans i entitats sotmesos a aquesta modalitat de control.

¹⁰⁵ Capítol desplegat pel títol III del Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 78.

¹⁰⁶ *Vid.* art. 90 a 92 d'aquesta Llei.

- b) El registre i la comptabilització adequats de la totalitat de les operacions realitzades per cada òrgan o entitat, i el fidel reflex en els comptes i estats que, d'acord amb les disposicions aplicables, aquests òrgans hagin de formar.
 - c) La verificació de la bona gestió financera, segons els principis d'economia, eficàcia i eficiència, com també la verificació del nivell de resultats obtinguts amb relació als mitjans utilitzats i als efectes produïts.
3. El control financer de les empreses públiques, de les fundacions del sector públic autonòmic i dels consorcis sotmesos a l'ordenament autonòmic s'ha d'efectuar d'acord amb les regles bàsiques següents:
- a) Anualment, entre l'1 de febrer i el 31 d'agost, amb referència a l'exercici anterior. L'informe de control financer ha d'estar acabat abans del 30 de setembre següent.
 - b) De manera periòdica però no prefixada i almenys una vegada l'any, segons els criteris que estableixi la Intervenció General.

Així mateix, les empreses públiques, les fundacions del sector públic autonòmic i els consorcis sotmesos a l'ordenament autonòmic poden sol·licitar la realització d'altres controls financers complementaris, els quals es duran a terme si el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, amb l'informe previ de la Intervenció General, ho considera convenient.

4. Les persones físiques i jurídiques, privades o públiques, que percebin subvencions, préstecs, avals i altres ajudes de la comunitat autònoma o de qualsevol de les entitats a què es refereix l'apartat 1 d'aquest article, com també de les empreses vinculades a una o a altres, han de ser objecte de control financer en els termes que reglamentàriament s'estableixin. El control financer de les subvencions, els préstecs, els avals i altres ajudes es pot exercir també respecte a les finançades amb fons de la Unió Europea.¹⁰⁷

5. Correspon al titular de cada conselleria dur a terme el seguiment de les deficiències detectades en els controls financers de la conselleria i dels ens instrumentals adscrits, com també de les mesures que s'hagin de prendre per tal de solucionar-les.

CAPÍTOL IV COMPTABILITAT PÚBLICA¹⁰⁸

Article 88. Subjecció al règim de comptabilitat pública

1. L'Administració de la comunitat autònoma, les entitats autònomes i empreses públiques, les fundacions del sector públic autonòmic i els consorcis

¹⁰⁷ Vid. Decret 54/2004, de 18 de juny, pel qual es regula el procediment economicofinancer que s'ha de seguir en la tramitació d'actuacions de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears cofinançades amb fons europeus (BOIB núm. 91, de 29 de juny; correcció d'errades BOIB núm. 108, de 5 d'agost).

¹⁰⁸ Vid. art. 102 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

sotmesos a l'ordenament autonòmic queden subjectes al règim de comptabilitat pública que aquesta Llei determina, sense perjudici del Pla general de comptabilitat i la resta de normes comptables que siguin aplicables a cada un d'aquests ens d'acord amb la seva naturalesa jurídica.

2. La subjecció al règim de comptabilitat pública comporta l'obligació de retre comptes de les operacions respectives al Parlament, a la Sindicatura de Comptes i al Tribunal de Comptes.

Article 89. Fins de la comptabilitat

El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts ha d'organitzar la comptabilitat pública al servei dels objectius següents:

- a) Registrar l'execució dels pressuposts de la comunitat autònoma.
- b) Conèixer el moviment i la situació de la Tresoreria.
- c) Reflectir les variacions, la composició i la situació del patrimoni de la comunitat autònoma i de la resta d'entitats integrants del sector públic autonòmic.
- d) Proporcionar les dades necessàries per a la formació i rendició del compte general de la comunitat autònoma, com també d'altres comptes, estats i documents que hagin de ser elaborats o remesos al Parlament, a la Sindicatura de Comptes i al Tribunal de Comptes.
- e) Facilitar les dades i els antecedents necessaris per a la confecció i consolidació posterior dels comptes econòmics del sector públic de la comunitat autònoma, i articular-los de manera que sigui possible consolidar-los ulteriorment amb els comptes econòmics de la resta del sector públic de l'Estat espanyol.
- f) Remetre la informació econòmica i financera oportuna que possibiliti la presa de decisions per part dels òrgans competents de la comunitat autònoma.

Article 90. Funcions de la Intervenció General com a centre directiu de la comptabilitat pública

La Intervenció General és el centre directiu de la comptabilitat pública de la comunitat autònoma i, en virtut d'això, li correspon:

- a) Sotmetre a la decisió del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts el Pla general de comptabilitat pública de la comunitat autònoma, al qual s'han d'adaptar les entitats autònomes i, si cal, la resta d'entitats integrants del sector públic autonòmic, d'acord amb les característiques i peculiaritats de cada una d'aquestes, tot això amb la coordinació i l'articulació adequades amb el Pla general de comptabilitat pública de l'Estat espanyol, i sense perjudici de l'aplicació del Pla general de comptabilitat privat i les seves adaptacions a les entitats sotmeses al dret privat.
- b) Sotmetre a la decisió del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts els plans parcials o especials de comptabilitat pública que s'elaborin conformement al Pla general.

- c) Promoure l'exercici de la potestat reglamentària a l'efecte de la determinació de l'estructura, la justificació, la tramitació, la rendició de comptes i altres documents relatius a la comptabilitat pública.
- d) Dictar les instruccions que, en desenvolupament de la seva funció, li permetin les lleis.
- e) Inspeccionar la comptabilitat de les entitats autònomes, empreses públiques, fundacions del sector públic autonòmic i consorcis sotmesos a l'ordenament autonòmic.
- f) Definir els procediments en matèria economicofinancera en allò que afecti l'exercici de les seves competències en matèria de control intern i comptabilitat pública.¹⁰⁹

Article 91. Funcions de la Intervenció General com a centre gestor de la comptabilitat pública

Com a centre gestor de la comptabilitat pública, correspon a la Intervenció General:

- a) Formar el compte general de la comunitat autònoma.
- b) Sol·licitar la presentació dels documents, estats i comptes de les entitats autònomes, empreses públiques i fundacions del sector públic autonòmic per tal de centralitzar la informació comptable adient per a la formació del compte general de la comunitat autònoma.
- c) Sol·licitar i, si s'escau, centralitzar qualsevol altra informació comptable dels ens que integren el sector públic de la comunitat autònoma de conformitat amb el que determini, a aquests efectes, la Intervenció General en l'exercici de les seves funcions.
- d) Coordinar l'activitat de les oficines de comptabilitat de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes.
- e) Determinar els requeriments funcionals i els procediments informàtics del sistema d'informació comptable per a l'aplicació del Pla General de Comptabilitat Pública de la comunitat autònoma i les seves adaptacions.

Article 92. Compte general

1. El compte general de la comunitat autònoma ha de comprendre totes les operacions pressupostàries, patrimonials i de tresoreria dutes a terme durant l'exercici, i s'ha de formar amb els estats comptables següents:

- a) Compte de l'Administració de la comunitat autònoma.
- b) Comptes anuals del Servei de Salut de les Illes Balears, de l'Agència Tributària de les Illes Balears i, si n'és el cas, de cadascun dels organismes autònoms amb pressupost propi en els pressuposts generals de la comunitat autònoma.

¹⁰⁹ Vid. Decret 22/2003, de 14 de març, pel qual es regula el sistema d'informació de comptes (SICO) (BOIB núm. 42, de 29 de març).

- c) Comptes anuals de les entitats públiques empresarials.
- d) Comptes anuals de les societats mercantils públiques.
- e) Comptes anuals de les fundacions del sector públic.¹¹⁰
- f) Comptes anuals dels consorcis.

2. Així mateix, s'ha d'incorporar al compte general de la comunitat autònoma qualsevol altre estat que es determini per via reglamentària i, en tot cas, els informes d'auditoria dels comptes anuals de cada entitat, com també els estats que reflecteixin el moviment i la situació dels avals concedits per la comunitat autònoma.

3. El compte general, una vegada aprovat pel Consell de Govern, s'ha de presentar al Parlament, a la Sindicatura de Comptes i al Tribunal de Comptes, abans del dia 31 d'agost de l'any següent al qual es refereixi.¹¹¹

4. *Sense contingut*¹¹²

Article 93. Compte de l'Administració de la comunitat autònoma i de les seves entitats autònomes

1. El compte de l'Administració de la comunitat autònoma s'ha de formar i s'ha de retre d'acord amb els principis i les normes de comptabilitat recollits en el Pla general de comptabilitat pública de la comunitat autònoma, i el seu contingut s'ha d'ajustar al que s'estableixi en l'esmentat Pla o al que es determini mitjançant ordre del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts a proposta de la Intervenció General.

2. Els comptes de les entitats autònomes que, d'acord amb el que estableix l'article 33.4 d'aquesta Llei, siguin inclosos en els pressuposts generals de la comunitat autònoma com a seccions pressupostàries s'han d'integrar en el compte de l'Administració de la comunitat autònoma.

Article 94. Comptes anuals de la resta d'ens instrumentals del sector públic de la comunitat autònoma¹¹³

1. Els comptes a què es refereixen les lletres b) a f) de l'article 92.1 anterior els ha de formar la Intervenció General d'acord amb els comptes de cadascuna de les entitats que s'hagin de presentar al Parlament de les Illes Balears, a la Sindicatura de Comptes de les Illes Balears i al Tribunal de Comptes.

¹¹⁰ Vid. DT única d'aquest DLEG.

¹¹¹ Vid. Llei 4/2004, de 2 d'abril (§6).

¹¹² Apartat que ha quedat sense contingut d'acord amb la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

¹¹³ Vid. DT única d'aquest DLEG i Decret 128/1993, de 16 de desembre, sobre comptabilitat i rendició de comptes de les empreses públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 155, de 23 de desembre*). Cal tenir en compte que aquest Decret es pot veure afectat per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 1.

2. La falta de remissió dels comptes esmentats no serà obstacle perquè la Intervenció General pugui formar el compte general de la comunitat autònoma amb els comptes que haig rebut.

CAPÍTOL V UTILITZACIÓ DE MITJANS ELECTRÒNICS, INFORMÀTICS I TELEMÀTICS

Article 95. Utilització de mitjans electrònics, informàtics i telemàtics¹¹⁴

1. En la iniciació, la tramitació i l'acabament dels procediments relatius a l'activitat o la gestió economicofinancera i el seu control, l'Administració de la comunitat autònoma pot utilitzar suports, mitjans i aplicacions electròniques, informàtiques i telemàtiques, d'acord amb el que estableixen l'article 45 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i les disposicions que es dictin per desplegar-la.

2. La utilització dels suports, mitjans i aplicacions té per finalitat:

- a) Agilitar els procediments i facilitar l'intercanvi de dades, amb la substitució dels suports documentals en paper o en qualsevol altre mitjà físic per suports propis de les tecnologies de la informació i les comunicacions.
- b) Reemplaçar en els tràmits interns els sistemes d'autorització i control formalitzats mitjançant diligències, signatures manuscrites¹¹⁵, segells o altres mitjans habilitats per autoritzacions i controls establerts en els sistemes d'informació habilitats o que s'habilitin per al tractament dels aspectes relatius a la gestió economicofinancera i el seu control, sempre que d'aquesta manera es garanteixi l'exercici de la competència per l'òrgan que la tengui atribuïda.

3. Els documents emesos en la gestió economicofinancera i el control d'aquesta gestió per l'Administració de la comunitat autònoma a través de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics, sigui quin sigui el suport d'aquests documents, o els que s'emetin com a còpies d'originals emmagatzemats per aquests mateixos mitjans, gaudeixen de la validesa i l'eficàcia de document

¹¹⁴ Vid. art. 19 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35); Decret 119/2001, de 19 d'octubre, d'implantació i regulació del sistema d'informació integrat per a la gestió economicofinancera de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 129, de 27 d'octubre*); Decret 22/2003, de 14 de març, esmentat en la nota 109, i Decret 126/2010, de 23 de desembre, pel qual es regulen la Comissió Superior de Sistemes d'Informació en Tecnologia i Comunicacions i l'adquisició, l'alienació, l'arrendament i el manteniment de béns i serveis dels sistemes d'informació (*BOIB núm. 191 Ext., de 31 de desembre*).

¹¹⁵ Vid. art. 61.2 d'aquesta Llei.

original, sempre que es compleixin les garanties i els requisits que exigeix l'apartat 5 de l'article 45 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre.

En particular, el que disposa aquest apartat és aplicable als documents emesos a petició del Parlament de les Illes Balears, de la Sindicatura de Comptes, del Tribunal de Comptes, del Síndic de Greuges, del Defensor del Poble i d'altres òrgans estatals o autonòmics competents per sol·licitar-ne l'expedició.

4. Els documents comptables relatius a les distintes fases del procediment d'execució pressupostària, incloent-hi els necessaris per a la materialització del pagament, com també els relatius a les operacions no pressupostàries, es poden tramitar a través de mitjans informàtics. En aquest cas la documentació justificativa ha de romandre en aquells centres on es varen reconèixer les obligacions i els drets corresponents.

Sense perjudici del suport originàriament utilitzat, la documentació justificativa es pot conservar en suport informàtic. Les còpies obtingudes d'aquest suport tenen la validesa i l'eficàcia del document original, sempre que se'n garanteixi l'autenticitat, la integritat i la conservació.

5. Les actuacions de comprovació material inherents a la funció interventora poden ser realitzades de forma automàtica amb mitjans i aplicacions electrònics, informàtics o telemàtics.

TÍTOL V RESPONSABILITATS

Article 96. Règim general

1. Els alts càrrecs, els funcionaris i el personal contractat al servei de la comunitat autònoma o de les seves entitats autònomes o empreses públiques que, amb dol o culpa, intervenguin en accions o omissions que ocasionin perjudici econòmic a la Hisenda de la comunitat queden sotmesos a la responsabilitat patrimonial, disciplinària, penal i civil subsidiària que en cada cas correspongui d'acord amb les lleis.

2. Són subjectes a l'obligació d'indemnitzar la Hisenda de la comunitat autònoma, a més dels alts càrrecs, els funcionaris i el personal contractat que adoptin la resolució o que realitzin l'acte que la determini, els interventors, el tesorer i l'ordenador de pagaments que, amb dol, culpa, negligència o ignorància inexcusable, hagin participat en l'expedient respectiu i no n'hagin salvat l'actuació mitjançant observació escrita sobre la improcedència o la il·legalitat de l'acte o de la resolució.

3. La responsabilitat dels qui hagin participat en l'acte o la resolució és mancomunada, excepte en els casos de dol, en què és solidària.

4. Quan els superiors dels presumptes responsables o l'ordenador de pagaments, respectivament, tinguin notícia d'un abast, malversació, dany o perjudici a la Hisenda de la comunitat autònoma, o hagi transcorregut el

termini assenyalat en l'article 62 d'aquesta Llei sense haver-se justificat les ordres de pagament, han d'instruir les diligències prèvies oportunes i han d'adoptar amb el mateix caràcter les mesures necessàries per tal d'assegurar els drets de la Hisenda de la comunitat autònoma.

Article 97. Actuacions subjectes a l'obligació d'indemnitzar

Constitueixen accions i omissions de les quals resulta l'obligació d'indemnitzar la Hisenda de la comunitat autònoma:

- a) Incórrer en abast o malversació, que afecti la Hisenda de la comunitat autònoma.
- b) Administrar els drets econòmics de la Hisenda de la comunitat autònoma incomplint les disposicions reguladores de la gestió, la liquidació, la inspecció, la recaptació o l'ingrés a la Tresoreria d'aquests drets.
- c) Autoritzar i disposar despeses, reconèixer obligacions i ordenar pagaments sense crèdit o amb crèdit insuficient o amb qualsevol altra infracció de les disposicions vigents sobre la matèria.
- d) Provocar pagaments indeguts en l'exercici de funcions encomanades.
- e) No justificar l'aplicació dels fons a què fa referència l'article 62 d'aquesta Llei.
- f) Qualsevol altres accions o omissions que constitueixin incompliment de les disposicions d'aquesta Llei o de qualsevol altra norma aplicable a l'administració i la comptabilitat de la Hisenda de la comunitat autònoma i que suposin perjudici econòmic per a aquesta.

Article 98. Procediment

1. En els supòsits de les accions o omissions tipificades en els apartats b), c), d), e) i f) de l'article 97 d'aquesta Llei, i sense perjudici de comunicar els fets al Tribunal de Comptes als efectes que estableix l'article 41.1 de la Llei orgànica 2/1982, de 12 de maig, la responsabilitat s'ha d'exigir en expedient administratiu.

2. L'acord d'incoació de l'expedient, la resolució d'aquest expedient i el nomenament d'instructor correspon al Consell de Govern quan es tracti d'alts càrrecs de la comunitat, i al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, en els altres casos.¹¹⁶

L'expedient s'ha de tramitar en tot cas amb audiència dels interessats.

3. La resolució corresponent s'ha de pronunciar sobre els danys i perjudicis causats als drets econòmics de la Hisenda de la comunitat autònoma i els responsables tenen l'obligació d'indemnitzar en la quantia i en el termini que correspongui.

¹¹⁶ Vid. art. 104 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

Article 99. Cobrament de la indemnització

1. Els danys i perjudicis determinats per la resolució de l'expedient a què es refereix l'article anterior tenen la consideració de drets econòmics de la Hisenda de la comunitat autònoma. Si escau, s'han de cobrar per via de constrenyiment.

2. La Hisenda de la comunitat té dret al cobrament de l'interès legal sobre l'import dels danys i perjudicis comptador des del dia en què aquests s'hagin produït.

3. Quan a causa de la insolvència del deutor principal es derivi l'acció cap als responsables subsidiaris, l'interès s'ha de comptar des de la data en què aquests siguin requerits amb aquesta finalitat.

TÍTOL VI RELACIONS INSTITUCIONALS¹¹⁷

Article 100. Tramesa d'informació al Parlament

1. Trimestralment, dins el segon mes de cada trimestre, el Govern ha de trametre al Parlament de les Illes Balears informació relativa a les operacions següents:

- a) Les modificacions de crèdit acordades en el trimestre anterior.
- b) El grau d'execució dels fons de compensació interterritorial, com també de les seves modificacions.
- c) Les adquisicions directes i les contractacions mitjançant procediment negociat sense publicitat amb càrrec als capítols d'inversions, sempre que l'import de l'adquisició o del contracte sigui superior a 120.000,00 euros.¹¹⁸
- d) Les transferències corrents a empreses i a famílies i institucions sense finalitat de lucre l'import individualitzat de les quals sigui superior a 3.000,00 euros.¹¹⁹
- e) Les emissions i conversions de deute acordades pel Consell de Govern durant el trimestre anterior, en ús de les facultats que li atribueixen els apartats tercer i cinquè de l'article 29 d'aquesta Llei.
- f) Les concessions d'aval a càrrec de la Tresoreria de la comunitat acordades en el trimestre anterior.
- g) L'estat d'execució del pressupost de la comunitat, com també dels moviments i la situació de la Tresoreria.

¹¹⁷ Vid. art. 105 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

¹¹⁸ Abans 120.200,00 euros, d'acord amb el Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

¹¹⁹ Abans 3.005,00 euros, d'acord amb el Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

§34

- h) Els compromisos de despeses de caràcter plurianual.
- i) La resta d'operacions de les quals hagi d'informar el Parlament segons el que estableixin, si escau, les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma.¹²⁰

2. Anualment, dins els sis mesos següents al tancament de l'exercici, el Govern ha d'informar el Parlament de tots els acords que hagi adoptat durant l'any anterior en ús de les facultats que li atribueix l'apartat segon de l'article 31 d'aquesta Llei.¹²¹

3. Així mateix, en el mes de setembre de cada any, el Govern de les Illes Balears ha de trametre al Parlament de les Illes Balears un avanç del compte de pèrdues i guanys i del balanç de situació a 30 de juny de l'any en curs de totes les entitats del sector públic autonòmic a què es refereix el capítol IV del títol II el pressupost de despeses o estat de dotacions de les quals ultrapassi els 30 milions d'euros.

¹²⁰ *Vid.*, sobre informació de despeses pluriennals, art. 21.1 i 105 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35).

¹²¹ *Vid.* art. 105.2 del Decret 75/2004, de 27 d'agost (§35), que estableix la formalització en el segon mes de cada trimestre.

§35

DECRET 75/2004, DE 27 D'AGOST, DE DESPLEGAMENT DE DETERMINATS ASPECTES DE LA LLEI DE FINANCES I DE LES LLEIS DE PRESSUPOSTS GENERALS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

(BOIB núm. 122, de 2 de setembre de 2004)¹

Arran de la Sentència del Tribunal Constitucional de 21 de maig de 1987, que determinà la vigència indefinida de les disposicions contingudes en la Llei anual de pressuposts generals de l'Estat, llevat que explícitament quedassin limitades a l'exercici pressupostari de què es tractàs, hom va veure la necessitat de disposar d'una disposició reglamentària que recollís i desenvolupàs aquestes normes de categoria legal.

Tant l'article 8 a) de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, com la disposició final segona de la Llei 9/2003, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2004, igual que les normes equivalents contingudes en lleis anteriors de pressuposts, autoritzen el Govern perquè, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, dicti les disposicions necessàries per al desenvolupament de les esmentades lleis.

El reglament vigent de desenvolupament de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts és el Decret 77/2001, d'1 de juny, que ara es deroga. Aquest nou decret de desenvolupament del contingut de les lleis promulgades en matèria economicofinancera dins l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears presenta com a innovacions de més relleu les següents: es recullen, per primera vegada, les especialitats organitzatives en matèria economicofinancera del Servei de Salut de les Illes Balears previstes en la Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears; es recullen també, en matèria de subvencions, les novetats introduïdes per la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions de la comunitat autònoma, i s'hi adapten els procediments establerts en l'anterior Decret 77/2001; es recullen, també, les obligacions establertes per a les comunitats autònomes en la Llei orgànica 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària, i en la Llei 18/2001, de 12 de desembre, general d'estabilitat pressupostària, i es designa

¹ Aquest Decret ha estat modificat pel decrets següents: Decret 62/2006, de 7 de juliol, pel qual es regula el règim de control intern que ha d'exercir la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 99, de 15 de juliol*), i Decret 113/2010, de 5 de novembre, d'accés electrònic als serveis públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 165, de 13 de novembre*).

la Intervenció General com a òrgan responsable de la tramesa de la informació prevista en aquesta matèria; es crea el fons de contingència d'execució pressupostària que s'ha de destinar a cobrir les necessitats no previstes en el pressupost i se'n regula el funcionament; es modifica la regulació anterior sobre les competències en matèria d'execució del pressupost de despeses, d'acord amb el que disposa l'article 8 de la Llei 9/2003, de 22 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma per a l'any 2004; es regula la substitució de totes les fases de la fiscalització prèvia de les despeses de personal i de les que se'n deriven per un control financer posterior. Així mateix, s'eximeixen de fiscalització prèvia els pagaments no pressupostaris inferiors a 30.000,00 euros; s'integren en el present Decret les obligacions establertes en el Decret 11/1998, de 30 de gener, el qual es deroga, relatives a l'acreditació del compliment de les obligacions tributàries o d'altra mena envers de la comunitat autònoma de les Illes Balears; i, finalment, es modifica la redacció puntual d'alguns aspectes regulats en el Decret 128/1993, de 16 de desembre, sobre la comptabilitat i rendició de comptes de les empreses públiques; en el Decret 219/1996, de 2 de desembre, pel qual s'organitza el règim pressupostari dels expedients tramitats per l'Organisme Pagador del FEOGA-Garantia; i en el Decret 135/2001, de 14 de desembre, sobre regulació dels fons a justificar.

Per tot això, a proposta del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació, òit el Consell Consultiu de les Illes Balears, i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de dia 27 d'agost de 2004,

DECRET

TÍTOL I

PRINCIPIS GENERALS

Article 1. Règim normatiu

1. Les finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears són regulades per la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears², per les lleis especials en la matèria que, si escau, dicti el Parlament i pels preceptes que continguin les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears en aquesta matèria.

² La LF (§34) va derogar no solament la Llei 1/1986, de 5 de febrer, sinó també articles de diverses lleis de pressuposts generals. El Decret 75/2004, de 27 d'agost, que no fou derogat per la LF i, per tant, manté la seva eficàcia, fa referència en cada un dels seus articles a preceptes de la norma de rang legal que pretén desplegar. Aquestes referències, una vegada va entrar en vigor la LF, han quedat desfasades. La DA única de la LF estableix que totes les referències a la Llei 1/1986 s'han d'entendre fetes a la LF. En conseqüència, les notes a peu de pàgina connecten els preceptes d'aquest Decret amb els articles corresponents de la LF.

2. Constitueix l'objecte d'aquest Decret el desplegament general de les lleis a què es refereix l'apartat anterior.

TÍTOL II

ELS CRÈDITS I LES SEVES MODIFICACIONS

Article 2. Vinculació de crèdits (article 3 Llei 15/2000)³

Els crèdits pressupostaris que conformen els programes de despeses corresponents tenen caràcter limitatiu d'acord amb els nivells de vinculació entre ells mateixos, que es defineixen en els paràgrafs següents:

1. Amb caràcter general, la vinculació haurà de ser orgànica a nivell de secció, funcional a nivell de programa, excepte pel que fa al Servei de Salut de les Illes Balears que ho serà a nivell de funció, i econòmica a nivell de capítol, excepte per al capítol VI que serà a nivell d'article.⁴ Per via d'excepció, estaran exclusivament vinculats entre ells:

- Els crèdits del concepte 160. Quotes socials.
- Els crèdits dels subconceptes 100.02, 110.02, 120.05, 130.05 i 121.21 corresponents a les retribucions per triennis d'alts càrrecs, personal eventual de gabinet, funcionaris i personal laboral, respectivament.
- Els crèdits del subconcepte 222.00, comunicacions telefòniques.

2. Els crèdits corresponents a fons finalistes no podran estar mai vinculats amb d'altres que no tinguin aquest caràcter i la mateixa finalitat.⁵

3. No podran quedar vinculats els crèdits ampliables amb altres partides que no disposin del mateix caràcter.

4. No podran quedar vinculats amb altres crèdits els destinats al pagament de subvencions amb assignació nominativa en els pressuposts generals de la comunitat autònoma, ni del Servei de Salut de les Illes Balears.

Article 3. Tipus de modificacions de crèdit⁶

1. Els crèdits inicials dels estats de despeses i ingressos dels pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears es podran modificar

³ Actualment, art. 44 LF (§34).

⁴ Vid. art. 4 de la Llei 9/2009, de 21 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2010 (*BOIB núm. 189, de 29 de desembre*), en la qual s'estableix que, amb caràcter general, la vinculació és orgànica a nivell de secció, funcional a nivell de programa, i econòmica a nivell de capítol, excepte per al capítol I, que és a nivell de secció i capítol, i per al capítol VI, que és a nivell de secció, programa i article. Per altra banda, es fixen regles particulars per a determinats crèdits i s'estableixen restriccions de vinculació per als crèdits corresponents a fons finalistes, als crèdits ampliables i a les subvencions amb assignació nominativa.

⁵ Vid. art. 5.1 d LF (§34).

⁶ Vid. art. 46.1 g LF (§34).

mitjançant els expedients de modificacions de crèdit, la tipologia dels quals es detalla a continuació:

- Crèdits extraordinaris.
- Suplements de crèdit.
- Transferències de crèdit.
- Ampliacions de crèdit.
- Generacions de crèdit.
- Incorporacions de crèdit.
- Incorporacions per aplicació de romanents (article 46.4 de la Llei 1/1986).
- Rectificacions de crèdit (article 8 de la Llei 4/1996).

2. Aquestes modificacions es realitzaran encara que calgui crear les aplicacions pressupostàries corresponents, segons el procediment previst en l'article 7.

Article 4. Competències per a l'aprovació de les modificacions de crèdit

1. Correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts (article 3.4 de la Llei 3/1994)⁷:

- a) Aprovar les transferències de crèdit previstes en els articles 50, 51 i 52 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- b) Aprovar les generacions de crèdit previstes en l'article 54 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- c) Aprovar els expedients d'ampliacions de crèdit.
- d) Aprovar la creació de partides pressupostàries no previstes en l'estat numèric de la Llei de pressuposts generals de cada exercici.
- e) Aprovar els expedients de rectificacions de crèdit.

2. La Mesa del Parlament, pel que fa a la secció pressupostària 02-Parlament, tindrà les mateixes competències previstes en els articles 51 i 52 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁸

3. Correspon al Consell de Govern⁹:

- a) Aprovar els projectes de llei de crèdit extraordinari i suplements de crèdit.
- b) Resoldre els expedients de modificacions pressupostàries en els supòsits de discrepància entre l'informe de la Intervenció i la proposta de modificació.

⁷ La referència s'ha d'entendre feta als art. 8 i 46.3 LF (§34).

⁸ Vid. art. 46.3 LF (§34).

⁹ Vid. art. 7 i 46.4 LF (§34).

Article 5. Documentació dels expedients de modificació de crèdit

1. Tots els expedients de modificacions de crèdit requeriran:
 - a) Memòria justificativa de la necessitat de tramitar l'expedient que, amb caràcter general, serà de la Secretaria General de la secció pressupostària corresponent.
 - b) Proposta d'acord d'aprovació de la modificació de crèdit. Aquesta proposta serà signada, en el document MC, pel titular de la secció pressupostària afectada.
 - c) Fiscalització prèvia de la Intervenció.¹⁰
 - d) Resolució o acord d'aprovació de l'òrgan competent, la tramitació del qual correspondrà a la direcció general competent en matèria de pressuposts.
 - e) Aquells altres documents que determinin la Intervenció General i la direcció general competent en matèria de pressuposts en consideració a l'especial tipologia de l'expedient. En tot cas, es faculta la direcció general competent en matèria de pressuposts per efectuar les retencions de crèdit necessàries per instrumentar les modificacions pressupostàries.

2. No obstant això, podrà correspondre a la direcció general competent en matèria de pressuposts la facultat de justificar la necessitat de tramitar l'expedient i proposar l'acord de modificació de crèdit en aquells supòsits en què hi concorrin les circumstàncies d'afectar simultàniament diferents seccions pressupostàries o que tinguin caràcter d'urgència.

3. De conformitat amb l'article 19 d'aquest Decret, el conseller o consellera d'Hisenda i Pressuposts pot autoritzar la utilització de suports, mitjans i aplicacions electròniques, informàtiques i telemàtiques en la iniciació, tramitació i terminació dels expedients de modificacions de crèdits pressupostaris.

4. Els expedients tramitats pel Servei de Salut de les Illes Balears es regiran pel que es disposa en aquest article, llevat de les seves especialitats organitzatives referides a la substitució de fiscalització prèvia per al control permanent i a la seva consideració com a central comptable separada sota la coordinació de la Intervenció General.

Article 6. Fons finalistes (article 3.b) de la Llei 15/2000)¹¹

1. La direcció general competent en matèria de pressuposts podrà determinar els crèdits que tinguin el caràcter de .fons finalistes. sempre que derivin d'aportacions d'altres ens, la finalitat dels quals no estigui prevista en el pressupost.

¹⁰ Vid. art. 19 del Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 1.

¹¹ Vid. art. 5.1 .d LF (§34).

§35

2. Els crèdits de fons finalistes apareixeran en els estats d'ingressos i despeses del pressuposts en partides pressupostàries separades per a cada fons. No podran estar vinculades amb partides corresponents a altres fons finalistes o no finalistes. A càrrec de partides de fons finalistes únicament hi podrà haver transferències negatives en favor de partides del mateix fons. Excepcionalment, es podrà disposar dels crèdits de les partides de caràcter finalista per transferir a altres partides que no tinguin aquesta consideració, o bé que siguin d'un fons finalista diferent.

3. Per a la tramitació de les modificacions de crèdit que afectin partides pressupostàries corresponents a fons finalistes, la direcció general competent en matèria de pressuposts, en aplicació de l'apartat 1 e) de l'article anterior, podrà exigir un informe justificatiu de la situació pressupostària del fons en qüestió, tant d'ingressos com de despeses, des del moment de la seva inclusió en la comptabilitat pressupostària de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Concretament, l'informe esmentat haurà d'incloure, si s'escau, les dades econòmiques relatives a l'aprovació del programa/projecte amb cofinançament extern, a les modificacions sofertes durant la seva vigència, a l'execució d'ingressos i de despeses, així com a les preceptives certificacions de despeses trameses a l'agent extern que el cofinanciï.

4. Els romanents de crèdit de fons finalistes es podran incorporar al pressupost de l'exercici següent, amb independència del saldo del romanent íntegre de tresoreria a què es refereix l'article 8.1 següent.¹²

Article 7. Habilitació i desglossament d'aplicacions pressupostàries

1. L'aprovació dels expedients de modificació de crèdit suposarà implícitament l'aprovació de la creació de les aplicacions pressupostàries pertinents per a la correcta imputació comptable dels ingressos i despeses segons la seva naturalesa.

2. En els supòsits en els quals sigui necessari desglossar els crèdits aprovats en els pressuposts per a una correcta imputació comptable dels ingressos i les despeses i no hi resulti d'aplicació el que estableix l'apartat 1, per acord del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts es podran crear les partides pressupostàries corresponents.

3. La direcció general competent en matèria de pressuposts podrà exigir la documentació justificativa de la necessitat de creació de partides pressupostàries.

¹² Vid. art. 52.5 LF (§34).

Article 8. Romanent de tresoreria i incorporació de crèdits (article 46 de la Llei 1/1986)¹³

1. Es denominarà romanent íntegre de tresoreria de l'exercici pressupostari de cada any el resultat d'afegir al romanent de l'any anterior la diferència entre els drets pressupostaris contrets líquids i les obligacions reconegudes per operacions pressupostàries comptabilitzades en l'exercici de què es tracti.

2. Es denominarà romanent líquid de tresoreria de l'exercici pressupostari de cada any el resultat de minvar al romanent íntegre la suma dels fons finalistes incorporats.

3. La Mesa del Parlament incorporarà en la secció pressupostària 02-Parlament els romanents de crèdit d'aquesta secció anul·lats al tancament de l'exercici anterior (article 4.1 de la Llei 9/1995; article 4.1 de la Llei 10/1997).

4. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, mitjançant resolució expressa, i amb la limitació del resultat positiu del romanent líquid de tresoreria, podrà incorporar als crèdits inicials de l'exercici posterior els següents (article 4.2 de la Llei 10/1997; article 46.2 de la Llei 1/1986):

- a) Els crèdits que s'enumeren en l'article 54 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹⁴
- b) Els crèdits extraordinaris i els suplementes de crèdit, així com les transferències, incorporacions i rectificacions de crèdit concedides o autoritzades en el darrer trimestre de l'exercici pressupostari.
- c) Els crèdits que garanteixin compromisos de despesa contrets abans del tancament de l'exercici pressupostari i que, per motius justificats, no s'hagin pogut realitzar durant l'exercici.
- d) Els crèdits autoritzats en funció de la recaptació efectiva dels drets afectats.
- e) Els crèdits per a operacions de capital.

5. Els romanents que, en desenvolupament del que es preveu en l'apartat anterior, resultin incorporats al nou exercici hauran de ser destinats a les mateixes finalitats que en cada cas causaren l'autorització de la modificació de crèdit o el compromís de despesa corresponent.

Els romanents incorporats podran ser objecte de seguiment separat (article 46.3 de la Llei 1/1986).

6. Les incorporacions de crèdit només podran ser aprovades un cop quantificat definitivament el romanent de tresoreria de l'exercici, sense perjudici del que disposa l'article 6.4.

¹³ La referència s'ha d'entendre feta als art. 52 i 53 LF (§34).

¹⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 51 LF (§34).

7. La diferència entre el romanent líquid de tresoreria i les incorporacions de crèdit de l'exercici a les quals es refereix l'apartat 4 d'aquest article es podrà utilitzar com a fons de finançament incondicionat per incorporar els crèdits del pressupost de despeses que el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts determini.

8. A càrrec de les partides pressupostàries que hagin estat incrementades per incorporacions de crèdit, únicament s'hi podran efectuar transferències per l'import del crèdit inicial, i no es podrà transferir la quantia incorporada. Aquesta limitació no serà d'aplicació al supòsit previst en l'apartat 7 d'aquest article (article 46.3 de la Llei 1/1986).

Article 9. Rectificacions de crèdit¹⁵

1. La gestió dels crèdits per a despeses previstes en la secció 31 (serveis comuns) podrà, mitjançant acord del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, ser atribuïda totalment o parcial als titulars d'altres seccions pressupostàries. Amb aquesta finalitat, es podran crear les partides corresponents en les seccions pertinents, mitjançant les corresponents altes i baixes per rectificació.

2. En els casos en què es produeixin reorganitzacions administratives o bé en els supòsits en què sigui necessari desglossar els crèdits aprovats en els pressuposts per poder dur a terme la correcta imputació comptable dels ingressos i de les despeses, per acord del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts es podran crear les partides corresponents i dotar-les mitjançant la tramitació d'expedients d'altres i baixes per rectificació (article 8 de la Llei 4/1996).

3. També es podran tramitar expedients de rectificacions de crèdit (d'altres i baixes per rectificació) quan sigui necessari corregir totalment o parcialment els saldos disponibles de partides pressupostàries, a conseqüència d'expedients de modificació pressupostària tramitats amb anterioritat, en els supòsits en què no sigui possible utilitzar un altre procediment, així com per a la correcció d'errades en les modificacions de crèdits realitzades.

4. Igualment, es tramitaran els expedients de rectificació de crèdit que en cada cas siguin procedents per tal de dotar el fons de contingència d'execució pressupostària que s'estableixi en la llei de pressuposts generals de l'exercici.¹⁶ Les dotacions pressupostàries de l'esmentat fons de contingència seran també objecte de rectificacions de crèdit, per tal d'incrementar les partides pressupostàries destinades a atendre les necessitats que hagin de ser ateses amb càrrec a l'esmentat fons.

¹⁵ Vid. art. 54 LF (§34).

¹⁶ Vid. art. 14 d'aquest Decret.

Article 10. Generació de crèdits¹⁷

1. Els crèdits per a despeses destinats a finançar serveis que tinguin ingressos afectats es podran incrementar en la mesura en què la recaptació real obtinguda per aquests excedeixi la previsió pressupostària. Per això, es tramitarà l'expedient oportú de generació de crèdits (article 5.b de la Llei 15/2000).

2. Els recursos que provinguin de pressuposts d'altres ens públics i que hagin de generar crèdits en les partides del pressupost de despeses ho podran fer des del moment en què s'efectuï la contracció del reconeixement del dret (article 54.f de la Llei 1/1986 i article 6.1 de la Llei 9/1995).

En els dos supòsits anteriors, en els expedients de generació de crèdit, a més dels requisits de l'article 5 d'aquest Decret s'hi hauran d'incloure els documents següents:

- a) Memòria de la direcció general competent en matèria de pressuposts, amb informe previ preceptiu de la unitat de gestió econòmica¹⁸ de la secció pressupostària afectada, sobre la previsió o no dels ingressos esmentats en el pressupost corrent i sobre el caràcter finalista o no dels ingressos de què es tracti (article 5 de la Llei 4/1996).
- b) Certificació del servei de comptabilitat de la Intervenció General o de l'òrgan competent del Servei de Salut de les Illes Balears, acreditatiu de la recaptació real obtinguda en el cas de l'apartat 1, o de la contracció del reconeixement del dret en el cas de l'apartat 2.

El que es disposa en el paràgraf anterior no podrà suposar una consolidació de la despesa en exercicis futurs, en especial pel que fa a la contracció de despeses de personal.

3. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts podrà generar crèdit en partides pressupostàries quan se'n puguin derivar ingressos majors als pressupostats i amb el límit de la previsió d'aquests ingressos. Aquesta previsió serà elaborada pel servei corresponent, incorporada a l'expedient de generació de crèdit i haurà de ser objecte d'informe preceptiu de la direcció general competent en matèria de pressuposts. Aquest informe ha de manifestar expressament si l'esmentada previsió està o no compresa dins del pressupost corrent i, així mateix, es podrà manifestar sobre la coherència i fonamentació de l'esmentada previsió, d'acord amb els antecedents que la suportin (article 6.2 de la Llei 9/1995).

Si la generació de crèdit no se segueix per la major recaptació, tal com es preveia en el moment de la modificació pressupostària, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts podrà ordenar la indisponibilitat dels crèdits del pressupost de despeses de la secció pressupostària corresponent la minoració dels quals ocasioni menys trastorns per al servei públic.

¹⁷ Vid. art. 51 LF (§34).

¹⁸ Vid. Decret 20/1985, de 28 de març, de creació i atribució de funcions a les unitats de gestió econòmica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCAIB núm. 11, de 20 d'abril).

Aquesta modalitat de generació de crèdit es podrà tramitar quan es tracti de crèdits corresponents a competències o serveis transferits, o que l'Administració General de l'Estat transfereixi durant l'exercici, o també els que delegui a la comunitat autònoma o hi encomani la gestió. Els crèdits es podran generar d'acord amb l'aprovació de la modificació de crèdit en el Pressuposts Generals de l'Estat, o si escau, d'acord amb el que estableixin els instruments jurídics en què es fonamenti la delegació o encomana, i pels imports que en aquests instruments es determini.

En el cas d'encomanes de gestió d'obres, la generació de crèdit es podrà aprovar en l'exercici en el qual s'hagin d'iniciar les obres, amb el límit del finançament anual de l'Estat, adequant-la a les anualitats previstes per a l'execució de les esmentades obres, i amb independència que el finançament es posi o no a disposició de la comunitat autònoma dins l'exercici en el qual les esmentades generacions de crèdit hagin de ser aprovades (article 5 a) de la Llei 9/2003, de 22 de desembre).

4. Els recursos que provinguin de pressuposts d'altres ens públics que hagin de generar crèdits en les partides del pressupost de despeses ho podran fer en l'exercici següent sempre que aquests ingressos hagin estat objecte de comptabilització no pressupostària en efectuar la liquidació de l'exercici actual (article 6.3 de la Llei 9/1995).

Cas que els esmentats ingressos ja s'haguessin aplicat a les partides del pressupost d'ingressos però no haguessin finançat la totalitat de les despeses per a les quals es van rebre, els romanents que en resultin podran ser aplicats a la rúbrica corresponent de la comptabilitat extrapressupostària, mitjançant la tramitació per la Intervenció General dels corresponents expedients de devolució d'ingressos en formalització, i generar crèdit al pressupost de despeses de l'exercici següent, per la qual cosa, i sempre que les disponibilitats pressupostàries ho permetin, s'haurà de tramitar l'oportuna modificació dels crèdits a la baixa en el pressupost vigent.

5. Excepcionalment, en els supòsits de pagament en la modalitat prevista en l'article 29 del Reglament general de recaptació, aprovat pel Reial decret 1684/1990, de 20 de desembre, i redactat conforme al Reial decret 448/1995, de 24 de març, es podrà generar crèdit d'acord amb les normes següents:

- a) La generació es realitzarà per l'import de la liquidació del dret.
- b) La generació es farà en el pressupost de despeses de l'any en curs, amb independència de l'any en què s'hagi contret la liquidació concreta en la comptabilitat del pressupost d'ingressos.
- c) La generació de crèdit tindrà com a única finalitat poder tramitar, fiscalitzar i aprovar l'expedient oportú de despesa.
- d) L'aprovació de l'expedient de despesa no es podrà produir sense l'acord d'acceptació a què es refereix l'article esmentat.
- e) Una vegada que l'expedient de despesa sigui aprovat, es comptabilitzarà un document comptable ADOP, per l'import que correspongui segons la valoració dels béns, en formalització amb el pressupost d'ingressos, per l'import, com a màxim, de la liquidació contreta.

6. Els rendiments positius dels derivats financers una vegada aplicats al pressupost d'ingressos es consideraran fons de finançament incondicionat i podran generar crèdits en les partides del pressupost de despeses que el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts determini.

7. Igualment, podran donar lloc a la corresponent generació de crèdit els ingressos que s'obtinguin pel reintegrament de pagaments realitzats de manera indeguda a càrrec de crèdits pressupostaris de l'exercici corrent (article 55 de la Llei 1/1986).¹⁹

Article 11. Limitacions de les transferències de crèdit (article 5 de la Llei 15/2000)²⁰

Les transferències de crèdit a què fan referència els articles 50, 51 i 52 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, estaran subjectes exclusivament a les limitacions següents:

- a) No podran minorar les partides pressupostàries els crèdits de les quals hagin estat dotats mitjançant ampliació, excepte si les ampliacions es revoquen d'acord amb l'article 12.2 d'aquest Decret, ni afectaran els dotats mitjançant crèdit extraordinari o suplement de crèdit durant l'exercici.
- b) No podran realitzar-se transferències de crèdit a càrrec d'operacions de capital amb la finalitat de finançar operacions corrents, llevat dels supòsits següents:
 - b.1) En el cas de crèdits per dotar el funcionament de noves inversions que hagin conclòs en el mateix exercici.
 - b.2) En els supòsits en què s'hagi obtingut autorització prèvia de la Comissió d'hisenda i Pressuposts del Parlament de les Illes Balears.
 - b.3) En el cas que els crèdits incrementats estiguin destinats a operacions corrents en matèria d'educació, formació, sanitat, cooperació o solidaritat, i sempre que les disponibilitats efectives en operacions de capital ho permetin. A aquests expedients de modificació s'incorporarà una memòria justificativa d'aquest punt, a més de la documentació que ells mateixos prevegin. Els crèdits destinats a operacions corrents en matèria d'educació, formació, sanitat, cooperació o solidaritat que hagin estat incrementats d'acord amb el que estableix el paràgraf anterior no podran ser objecte de minoració posterior.

¹⁹ Vid. Ordre de 27 de novembre de 1996 del conseller d'Economia i Hisenda per la qual es regula el procediment a seguir en la tramitació dels expedients de devolució d'ingressos indeguts (*BOCAIB núm. 157, de 19 de desembre*).

²⁰ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 50 LF (§34).

Article 12. Crèdits ampliables (article 4 de la Llei 15/2000)²¹

1. Les partides pressupostàries que la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears determini com a ampliables estaran subjectes a les limitacions establertes en l'article anterior.

Per això, a l'efecte de poder tramitar expedients de transferències de crèdit amb baixa en aquestes partides, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, mitjançant resolució expressa, podrà revocar-ne el caràcter ampliable, sempre que fins a la data d'aquesta resolució no hagin estat objecte de cap ampliació de crèdit.

2. Les ampliacions de crèdit que s'hagin comptabilitzat en una partida ampliable podran ser anul·lades mitjançant resolució expressa del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sempre que la disponibilitat pressupostària ho permeti i, per tant, podran ser considerades com a no ampliables a l'efecte del que estableix l'apartat anterior.

3. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, podran minorar-se crèdits mitjançant transferència sense revocar-ne el caràcter ampliable i anul·lar-ne les ampliacions, sempre que la partida o les partides d'alta siguin també ampliables.

4. Seran ampliables els crèdits destinats al pagament d'havers del personal quan resulti necessari per atendre l'aplicació de retribucions derivades de disposicions de caràcter general emanades a l'empara dels principis i normes bàsiques de l'Estat i de l'Estatut d'autonomia, aprovades pel Consell de Govern.

5. Seran ampliables els crèdits destinats al pagament dels drets reconeguts per sentència ferma.²²

Sense perjudici de l'anterior, l'ampliació de crèdit per aplicació de drets reconeguts per sentència ferma no suposarà que les partides pressupostàries a què s'apliqui adquireixin el caràcter d'ampliables, especialment a l'efecte de l'article 53 a) de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 13. Gestió de crèdits per a la prevenció i reposició de danys causats per catàstrofes naturals

La gestió dels crèdits per a la prevenció i la reposició de danys causats per catàstrofes naturals recollits en les seccions pressupostàries 31 i 37 correspondrà al seu titular, el qual, no obstant això, quan per raons d'agilitat i eficàcia ho consideri oportú, podrà autoritzar el desglossament d'aquestes partides fent ús dels mecanismes d'altres i baixes per rectificació prevists en l'article 9 d'aquest Decret.

²¹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 49 LF (§34).

²² *Vid.* Ordre conjunta del conseller d'Economia i Hisenda i del conseller de Funció Pública i Interior de 25 d'octubre de 1996 per al pagament de les quanties derivades d'aplicacions de sentències en matèria de personal (BOCAIB núm. 142, de 16 de novembre).

Article 14. Fons de contingència d'execució pressupostària

1. La secció pressupostària amb la denominació fons de contingència d'execució pressupostària²³ s'ha de destinar, quan sigui procedent, a cobrir les necessitats no previstes en el pressupost i que puguin presentar-se al llarg de la seva vigència, sense que això suposi, en cap cas, l'alteració del règim de finançament de les modificacions pressupostàries regulat en la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.²⁴

2. Les seccions pressupostàries, amb l'excepció de les seccions 02, 03, 04, 05 i 32, destinaran el 2% dels crèdits inicials dels capítols I a VII del pressupost de despeses per a la dotació del fons de contingència d'execució pressupostària.

No corresponen assignacions al fons de contingència a càrrec del crèdits inicials dels pressuposts del Servei de Salut de les Illes Balears, les empreses públiques i els altres ens finançats per l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

3. Per dur a terme la dotació del fons de contingència, la direcció general competent en matèria de pressuposts fixarà el termini i les condicions perquè els centres gestors trametin la proposta de rectificacions de crèdit en el pressupost de despeses. En tot cas, la direcció general competent en matèria de pressuposts podrà determinar els crèdits que siguin necessaris per la dotació.

4. L'aplicació de les dotacions incloses en el fons de contingència d'execució pressupostària correspondrà al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, a proposta del titular de cada secció pressupostària, d'acord amb el que disposa l'article 9 d'aquest Decret.

5. En cap cas no es podran tramitar despeses a càrrec de la secció pressupostària fons de contingència.

6. Els romanents de crèdit que es puguin produir al final de l'exercici procedents del fons de contingència d'execució pressupostària no podran ser incorporats a exercicis posteriors.

7. El resultat positiu del romanent líquid de tresoreria, un cop hagi estat aprovat el compte de liquidació corresponent, es podrà utilitzar com a font de finançament del fons de contingència del pressupost de despeses. Per resolució expressa del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts es podrà incorporar el romanent líquid de tresoreria a la secció fons de contingència, el qual es podrà aplicar d'acord amb el que estableix el punt 4 anterior.

8. No es podran finançar amb càrrec a les dotacions del fons de contingència d'execució pressupostària les ampliacions de crèdit regulades en l'article 44.3 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat

²³ Vid. RDLEG 2/2007, de 28 de desembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general d'estabilitat pressupostària (BOE núm. 313, de 31 de desembre), i LO 5/2001, de 13 de desembre, complementària a la Llei general d'estabilitat pressupostària (BOE núm. 299, de 14 de desembre).

²⁴ Vid. LF (§34).

autònoma de les Illes Balears²⁵, excepte si així es disposa expressament en la llei de pressuposts generals de l'exercici.

TÍTOL III NORMES DE GESTIÓ DEL PRESSUPOST DE DESPESES

CAPÍTOL I DISPOSICIONS DE CARÀCTER GENERAL

Article 15. Competències en matèria d'execució del pressupost de despeses (article 8 Llei 9/2003)²⁶

1. Les competències en matèria d'autorització i disposició de la despesa corresponen amb caràcter general i permanent als òrgans següents:

- a) A la Mesa del Parlament, en relació amb la secció pressupostària 02-Parlament de les Illes Balears, i al síndic major en relació amb la secció 03-Sindicatura de Comptes.
- b) Al president del Govern, al titular de la Vicepresidència, i al titular de la conselleria competent en matèria de relacions institucionals, indistintament, en relació amb la secció 11; als consellers, amb relació a les seccions 12 a 23; al president del Consell Consultiu de les Illes Balears, amb relació a la secció 04, i al president del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, amb relació a la secció 05.
Aquesta competència pot correspondre a altres òrgans de l'administració autonòmica la competència dels quals derivi de l'aplicació de normes comunitàries i de les normes estatals i autonòmiques que les despleguin.
- c) Als responsables de les entitats autònomes en relació amb la secció pressupostària corresponent.
Pel que fa als crèdits de la secció 75, entitat autònoma Institut Balear d'afers Socials, i d'acord amb la disposició addicional setena de la Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives, l'autorització i disposició de les despeses correspondrà al titular de la secció pressupostària 23, Conselleria de Presidència i Esports, competent en matèria d'afers socials.
- d) Al director general o titular de l'òrgan de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears, en relació amb el pressupost de despeses d'aquesta entitat.

²⁵ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 49.2 LF (§34).

²⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 60 LF (§34).

2. No obstant això, serà necessari sol·licitar l'autorització prèvia al Consell de Govern quan es tracti d'expedients de despesa de quantia superior a 500.000,00 euros en el cas de les lletres b) i c) de l'apartat anterior, i de 2.000.000,00 euros en el cas de la lletra d).²⁷

En cas de convenis, aquesta autorització prèvia inclourà l'autorització del Consell de Govern a què es refereix l'article 81 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i haurà de fixar els termes generals del contingut del conveni, sense perjudici de poder facultar, si s'escau, el titular de la secció pressupostària de què es tracti per dur a terme les modificacions posteriors del conveni que siguin necessàries a conseqüència de la tramitació de l'expedient de despesa corresponent.

3. L'autorització prevista en el punt 2 anterior no serà exigible en els supòsits següents:

- a) Les operacions relatives a les seccions pressupostàries 31, 32 i 34, les de caràcter financer i tributari, i els pagaments de les operacions no pressupostàries, que corresponen al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, al qual correspon exercir totes les competències administratives que es derivin de la gestió dels crèdits assignats als programes de les seccions esmentades, com ara aprovació dels plecs, adjudicacions de contractes, modificacions d'aquests contractes i execució d'aquells projectes europeus que afectin diverses conselleries.
- b) Les operacions relatives a la secció pressupostària 36, que corresponen al conseller competent en matèria de funció pública.
- c) Els expedients de concessió de subvencions, sense perjudici que, d'acord amb el que preveu l'article 8.2 de la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions, l'òrgan competent, amb caràcter previ a l'aprovació de l'expedient de despesa, hagi de comunicar al Consell de Govern les subvencions de quantia superior a 150.000,00 euros. A les transferències corrents i de capital excloses de l'àmbit d'aplicació material de la Llei 5/2002 els serà d'aplicació el que es preveu en l'apartat 2 d'aquest article.

4. L'autorització i la disposició de despeses de personal, incloses les de previsió social i assistencial, correspondran als titulars de les seccions pressupostàries a què s'apliquin. S'exercirà mitjançant la subscripció dels documents de gestió pressupostària (AD) corresponents. Correspondrà als consellers competents en matèria de funció pública i d'educació i al director general o titular de l'òrgan de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears l'exercici de les competències i les facultats previstes en la Llei 2/1989.

²⁷ Vid. art. 18 d'aquest Decret.

5. Quan l'òrgan competent per a l'adquisició de béns a títol oneros regulada per la Llei 6/2001, d'11 d'abril, de patrimoni de la comunitat autònoma de les Illes Balears, sigui el conseller competent en matèria de patrimoni, la resolució d'iniciació de l'expedient determinarà el crèdit al qual s'ha d'imputar la despesa.²⁸

En tot cas, quan es tracti d'expedients per a l'adquisició de béns a títol oneros regulada per la Llei 6/2001, d'11 d'abril, de patrimoni de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que impliquin despeses per import superior a 500.000,00 euros, caldrà obtenir l'autorització prèvia del Consell de Govern per tramitar l'expedient. Aquest acord determinarà la iniciació de l'expedient i fixarà el crèdit al qual s'ha d'imputar la despesa.

L'acte que aprovi l'adquisició del bé patrimonial correspondrà a l'òrgan competent que determina la Llei 6/2001, d'11 d'abril, de patrimoni de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

En tot cas, l'òrgan competent per autoritzar la despesa i disposar-ne serà sempre el titular de la secció pressupostària en què es trobin els crèdits destinats a finançar l'operació, els quals hauran estat determinats en la resolució o l'acord a què es refereixen els paràgrafs anteriors. L'autorització i la disposició de la despesa es farà prenent com a únic suport els actes d'adquisició que s'hagin dictat (article 6.2.f de la Llei 19/2001).

6. Les competències en matèria de reconeixement de l'obligació corresponen, respectivament i sense limitació de quantia, a la Mesa del Parlament, al síndic major de comptes, al conseller titular de cada secció pressupostària, i al director general o titular de l'òrgan de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears o de l'entitat autònoma a càrrec de la qual hagi de ser atesa l'obligació.

Això no obstant, les operacions relatives a les nòmines i despeses de previsió social o assistencial del personal, corresponen al conseller competent en matèria de funció pública, amb independència de les seccions a què s'apliquin, excepte les seccions 02- Parlament de les Illes Balears, 03 Sindicatura de Comptes, les que afectin nòmines del personal adscrit al servei d'educació no universitària, que correspondran al conseller competent en matèria d'educació, i les del personal adscrit al Servei de Salut de les Illes Balears, que correspondran al director general.

7. Les dotacions pressupostàries consignades en la secció 02-Parlament i en la secció 03-Sindicatura de Comptes, es lliuraran per quartes parts iguals a l'inici de cada trimestre natural al seu favor i no estaran subjectes a justificació.

S'exceptuen del fraccionament anterior els crèdits consignats en el capítol VI que es lliuraran a mesura que el ritme d'execució de les inversions així ho exigeixi (disposició addicional 3a de la Llei 6/1992).

²⁸ Vid. art. 40.2, 51 i 52 i títol VII de la Llei 6/2001, d'11 d'abril (§18) i art. 80 i 139 del Decret 127/2005, de 16 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei 6/2001, d'11 d'abril, del patrimoni de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 192, de 24 de desembre).

8. Aquelles despeses que hagin estat autoritzades i disposades en exercicis anteriors i la vigència de les quals es mantingui, podran ser imputades a càrrec de crèdits de les seccions pressupostàries corresponents de l'exercici corrent. L'òrgan competent per dur a terme aquestes actuacions serà el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts que determinarà quines despeses compleixen aquestes característiques i a quins crèdits de l'exercici corrent s'han d'imputar.

La norma anterior serà d'aplicació a la despesa derivada de plantilla coberta de personal l'1 de gener, a les anualitats de l'exercici corrent de despeses plurianuals que hagin estat aprovades en exercicis anteriors, als saldos de disposició de l'exercici anterior, als contractes de subministrament d'aigua, gas, electricitat, telecomunicacions, als contractes de manteniment tècnic i a aquells altres que expressament designi el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, sempre que compleixin les condicions esmentades anteriorment (article 9.5 de la Llei 3/1994).

9. L'autorització i disposició de despeses de publicitat requerirà el vistiplau del cap de departament que determini la secretaria general de la conselleria competent en matèria de relacions institucionals.

10. L'autorització i disposició de despeses a favor de la Universitat de les Illes Balears requerirà el vistiplau del conseller d'educació i Cultura del Govern de les Illes Balears.

11. L'òrgan competent per autoritzar i disposar la despesa ho serà també per dictar la resolució administrativa que doni lloc a aquesta, llevat dels casos en què la competència per dictar l'esmentada resolució estigui atribuïda per llei.

La desconcentració, delegació o, en general, els actes pels quals es transfereixen la titularitat o l'exercici de les competències esmentades al paràgraf anterior s'entendran sempre referits a ambdues competències.

Article 16. Indisponibilitat

Les partides del pressupost de despeses que la Llei de pressuposts generals assenyali o que mitjançant una ordre del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts es determinin, quedaran en situació d'indisponibilitat mentre no siguin reconeguts o recaptats els drets afectats a les activitats finançades per aquestes partides de despeses, i en aquells casos en què la bona gestió del pressupost de despeses així ho aconselli (article 8 de la Llei 15/2000).²⁹

Article 17. Mesures de coordinació, elaboració i gestió de convenis (article 9 de la Llei 1/1986)

1. La conselleria o l'ens que, en exercici de les seves competències, tenguí previst subscriure un conveni amb una entitat pública o privada ha de trametre una còpia de la proposta del conveni a la direcció general competent en

²⁹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 59 LF (§34).

matèria de pressuposts o a l'òrgan designat amb aquesta finalitat pel conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, el qual ha d'emetre informe preceptiu sobre la proposta del conveni, en els supòsits següents:

- a) Quan del contingut del conveni es derivin obligacions econòmiques per import igual o superior a 150.000,00 euros.
- b) Quan del contingut del conveni es derivin obligacions econòmiques de quantia indeterminada.
- c) Quan del contingut del conveni no es derivin obligacions econòmiques.
- d) Quan del contingut del conveni es derivin ingressos per a la comunitat autònoma.

2. En cas que la signatura del conveni no prosperi, la secció pressupostària afectada haurà de comunicar aquesta circumstància a l'òrgan que hagi emès l'informe esmentat en l'apartat 1 anterior.

3. Una vegada subscrit el conveni en qüestió, la conselleria o l'ens afectat n'haurà de trametre una còpia íntegra, així com també dels annexos, si n'hi ha, a l'òrgan que hagi emès l'informe esmentat en l'apartat 1 anterior.

4. Les modificacions que, si escau, es produeixin en el text del conveni, tant durant la tramitació prèvia a la seva signatura com durant la seva vigència, s'hauran de comunicar a l'òrgan esmentat en l'apartat 1 anterior, per tal que emeti un nou informe relatiu a la transcendència pressupostària que, si n'és el cas, impliqui aquesta modificació.

5. De tots els expedients de convenis n'haurà d'informar, preceptivament, els serveis jurídics de la conselleria sectorial competent per raó de la matèria. Aquest informe haurà de constatar l'adequació del contingut del conveni a les normes que són d'aplicació en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

6. Així mateix, de tots els convenis formalitzats dels quals se'n derivin obligacions de contingut econòmic o ingressos per a la comunitat autònoma s'ha de trametre una còpia a la direcció general competent en matèria de tresoreria perquè en prengui coneixement. Aquesta direcció podrà sol·licitar a les diverses conselleries o ens la informació addicional que consideri adient pel que fa a la forma i als terminis de pagament o d'ingrés prevists en el conveni.³⁰

Article 18. Informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts sobre el finançament de les obligacions econòmiques de la comunitat autònoma

Sense perjudici del que s'estableix en l'article 17, tot acte, expedient, document o negoci jurídic que hagi de ser autoritzat amb caràcter previ pel Consell de Govern³¹ i del qual puguin derivar-se obligacions econòmiques

³⁰ *Vid.*, sobre convenis de despeses anticipades, art. 43 d'aquest Decret. *Vid.*, també, art. 21 de la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears (*BOIB núm. 53, de 9 d'abril*), sobre publicitat dels convenis de col·laboració formalitzats. Sobre publicitat dels contractes menors, cal tenir en compte l'art. 19 de la Llei esmentada.

³¹ *Vid.* art. 15.2 d'aquest Decret.

per a la comunitat autònoma, haurà de ser objecte prèviament d'informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts sobre els mitjans de finançament existents per atendre les obligacions que puguin generar-se.

No obstant això, el que disposa el paràgraf anterior no serà d'aplicació a aquells actes, expedients, documents o negocis jurídics que hagin de ser fiscalitzats per la Intervenció General de la comunitat autònoma.

Article 19. Utilització de suports, mitjans i aplicacions electrònics, informàtics i telemàtics en la iniciació, tramitació i terminació dels procediments relatius a la gestió economicofinancera i el seu control³²

El conseller o consellera d'Hisenda i Pressuposts pot autoritzar la utilització de suports, mitjans i aplicacions electròniques, informàtiques i telemàtiques en la iniciació, tramitació i terminació dels procediments relatius a la gestió economicofinancera i el seu control, d'acord amb el que estableix l'article 95 del Text refós de la Llei de finances de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, aprovat pel Decret legislatiu 1/2005, de 24 de juny, la qual tindrà caràcter obligatori per a tots els òrgans de l'Administració de la Comunitat Autònoma que intervinguin en els procediments corresponents.

CAPÍTOL II DESPESES PLURIANUALS³³

Article 20. Despeses plurianuals: límits

1. Les despeses plurianuals s'hauran de destinar a finançar alguna de les activitats següents (article 45.2 Llei 1/1986):

- a) Inversions reals i transferències corrents i de capital.
- b) Contractes de subministrament, de consultoria i assistència i de serveis, sempre que el termini d'un any no es pugui estipular o resulti antieconòmic per a la comunitat autònoma.
- c) Arrendament d'immobles per a ús de la comunitat o de les entitats, institucions i empreses que en depenguin.³⁴

³² Vid. Decret 119/2001, de 19 d'octubre, d'implantació i regulació del sistema d'informació integrat per a la gestió economicofinancera de la comunitat autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 129, de 27 d'octubre*); Decret 22/2003, de 14 de març, pel qual es regula el sistema d'informació de comptes (SICO) (*BOIB núm. 42, de 29 de març*), i Decret 126/2010, de 23 de desembre, pel qual es regulen la Comissió Superior de Sistemes d'Informació en Tecnologia i Comunicacions i l'adquisició, l'alienació, l'arrendament i el manteniment de béns i serveis dels sistemes d'informació (*BOIB núm. 191 Ext., de 31 de desembre*).

³³ Vid. art. 55 a 57 LF (§34).

³⁴ Vid. art. 65 a 68 de la Llei 6/2001, d'11 d'abril (§18), i art. 131 i s. del Decret 127/2005, de 16 de desembre, esmentat en la nota 28.

- d) Càrregues financeres derivades de l'endeutament.
- e) L'adquisició i el desembors de títols representatius de capital.

2. El nombre d'exercicis a què es poden aplicar les despeses regulades en l'article 45 de la Llei de finances no serà superior a cinc, equivalents a l'exercici corrent i a quatre exercicis futurs més (article 7.1 de la Llei 15/2000 i article 45.2 de la Llei 1/1986).

3. La despesa que s'imputi a cada un dels exercicis futurs no podrà excedir la quantitat que resulti d'aplicar els percentatges següents al crèdit inicial de cada capítol d'una mateixa secció de l'exercici present: en l'exercici immediat següent el 70 per 100, en el segon exercici el 60 per 100 i en el tercer i quart exercici el 50 per 100 (article 10.1 de la Llei 4/1996 i article 45 de la Llei 1/1986).

4. Les limitacions anteriors no seran d'aplicació en els supòsits següents (article 7.2 de la Llei 15/2000 i article 45.3 de la Llei 1/1986):

- a) Arrendaments d'immobles per a ús de la comunitat autònoma o les entitats, les institucions i les empreses que en depenguin.
- b) Càrregues financeres derivades de l'endeutament, les quals es regiran per la normativa pròpia quant al procediment, competència i límits.
- c) Convenis que es realitzin o subscriguin amb qualsevol dels agents inclosos en el sector públic. En aquests casos prevaldran els termes del mateix conveni.
- d) Quan així ho acordi el Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, d'acord amb el que estableix l'apartat següent.

5. En casos especialment justificats, el Consell de Govern podrà, en cada expedient de despesa plurianual i a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, exceptuar l'aplicació de les limitacions esmentades en els apartats 2 i 3 d'aquest article, o modificar els percentatges i el nombre d'annualitats màxims que s'hi assenyalen.

La proposta d'acord del Consell de Govern a què fa referència el paràgraf anterior serà presa a petició de la conselleria titular dels crèdits als quals s'imputi la despesa, amb caràcter previ o simultani a l'aprovació dels expedients de despesa plurianual de què es tracti, i amb els informes previs que s'estimin oportuns. En tot cas, serà necessari l'informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts.

El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, podrà també exercir, per a un determinat exercici pressupostari, les facultats d'excepció i modificació esmentades en els paràgrafs anteriors, amb relació a un conjunt d'expedients de despeses plurianuals determinat en raó de les característiques generals i comunes d'aquests (article 7.2 de la Llei 15/2000).

Article 21. Despeses plurianuals: autorització

1. Correspon, en tot cas, al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts autoritzar la imputació de les despeses a exercicis futurs, sense

perjudici de les competències en matèria d'execució del pressupost de despeses que es determinen en l'article 15, amb la fiscalització prèvia de la Intervenció General que controlarà el compliment de les limitacions establertes en l'article anterior, i l'informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts, a l'efecte de projectes de pressuposts futurs. Amb aquesta finalitat, les unitats de gestió econòmica³⁵ hauran d'incloure en els expedients de despeses un certificat per duplicat relatiu a la situació del crèdit d'acord amb el model que s'adjunta com annex I d'aquest Decret.

Els expedients tramitats pel Servei de Salut de les Illes Balears es regiran pel que disposa aquest article.

En el supòsit de simultaneïtat a què es refereix el segon paràgraf de l'article 20.5 anterior, l'autorització del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts restarà condicionada al fet que el Consell de Govern aprovi exceptuar l'aplicació de les limitacions a què es refereix el primer paràgraf de l'esmentat article.

2. De tots els compromisos de despesa d'abast plurianual, se n'informarà el Parlament, juntament amb la informació trimestral prevista en l'article 103 de la Llei de finances (article 7.6 de la Llei 15/2000).³⁶

Article 22. Despeses plurianuals: modificació d'anualitats

1. Corresponen també, en tot cas, al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts les facultats següents:

- a) La modificació de les anualitats ja compromeses per expedients de caràcter plurianual ja aprovats, sempre que aquesta modificació afecti exercicis futurs a aquell en què es proposa.
- b) La modificació tant de l'anualitat de l'exercici corrent com de les d'exercicis futurs derivada de la inexecució d'anualitats d'exercicis tancats. No tindrà la consideració de modificació d'anualitats la imputació a l'exercici corrent de les anualitats no executades en exercicis tancats quan d'això es derivi que el compromís total de despesa queda exclusivament imputat a l'exercici corrent, és a dir, quan no es pretengui imputar despesa a exercicis futurs a aquell en el qual es proposa la modificació.
- c) Conferir caràcter plurianual a les despeses que inicialment no tenien aquest caràcter.

L'exercici de les facultats esmentades en aquest article estarà supeditat a la concurrència dels requisits següents:

³⁵ *Vid.* nota 18.

³⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 100.1 h LF (§34).

- Que aquestes facultats estiguin establertes en el marc legal o contractual que presideixi la despesa anual compromesa.
- Que s'hagi tramitat l'expedient d'acord amb el que disposa aquest article.
- Que aquestes facultats s'exerceixin dins les disponibilitats pressupostàries i les limitacions esmentades en l'article anterior (7.4 Llei 15/2000).

2. Els expedients de modificació d'annualitats contindran, en tot cas, la documentació següent:

- a) Memòria justificativa de la necessitat de modificació de l'annualitat.
- b) Conformitat del contractista a la modificació de les anualitats, quan el plec de clàusules administratives no estableixi la facultat de modificació a favor de l'Administració.
- c) Document AD corresponent a la proposta d'ajust d'annualitats de l'exercici corrent.
- d) Informe (annex I) de la unitat de gestió econòmica a què es refereix l'apartat 1 de l'article 21 d'aquest Decret.
- e) Proposta d'aprovació de l'ajust d'annualitats subscripta pel titular de la secció corresponent adreçada al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- f) Informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts previst en l'apartat 1 de l'article 21 d'aquest Decret.
- g) Fiscalització prèvia de la Intervenció General, si pertoca, excepte pel que fa al Servei de Salut de les Illes Balears.
- h) Aprovació de l'ajust d'annualitats pel conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts (article 7.4 de la Llei 15/2000).

Article 23. Despeses plurianuals: comptabilització

1. La comptabilització separada dels compromisos de despesa amb abast plurianual consistirà en la presa en consideració prèvia per part de la direcció general competent en matèria de pressuposts establerta per l'article 7.5 de la Llei 15/2000, realitzada en el moment d'emetre els informes establerts en els articles anteriors, i en la inclusió en el compte de l'Administració de la comunitat autònoma de l'estat dels compromisos de despeses adquirits amb càrrec a exercicis futurs. Igualment, les unitats de gestió econòmica de les distintes seccions pressupostàries prendran nota d'aquests compromisos en la forma prevista en l'apartat 1 de l'article 21 d'aquest Decret.

No obstant el que s'indica en el paràgraf anterior, la comptabilització separada dels compromisos derivats de la càrrega financera de l'endeutament es materialitzarà en l'estat que a aquest afecte s'acompanyi al compte general.

2. Els expedients tramitats pel Servei de Salut de les Illes Balears es regiran pel que disposa aquest article, excepte pel que fa a la comptabilització separada dels compromisos de despesa amb abast plurianual, que haurà de realitzar-se per l'òrgan competent del Servei de Salut.

CAPÍTOL III EL RECONeixEMENT D'OBLIGACIONS

Article 24. El reconeixement d'obligacions d'exercicis tancats (article 47 de la Llei 1/1986)³⁷

1. A càrrec dels crèdits consignats en els pressuposts generals, només s'hi podran contreure obligacions derivades de les despeses que s'efectuïn durant l'any natural de l'exercici pressupostari.

2. No obstant això, s'aplicaran als crèdits del pressupost vigent en el moment d'expedir les ordres de pagament corresponents les obligacions següents:

- a) Aquelles que resultin de la liquidació dels retards a favor del personal al servei de la comunitat autònoma de les Illes Balears, entitats autònomes o empreses públiques dependents.
- b) Les derivades d'exercicis anteriors reconegudes durant el període de què es tracta i que s'haurien d'haver imputat a crèdits ampliables, d'acord amb el que es disposa en l'article 44.3 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.³⁸
- c) Les derivades de l'exercici anterior que hagin estat reconegudes amb anterioritat al 31 de març de cada any, sempre que estiguin incloses en la relació a què es refereix l'article 29.2 d'aquest Decret. En un altre cas, per la imputació de la despesa a l'exercici corrent, serà necessària l'autorització prevista en l'apartat 3 d'aquest article.

3. L'aplicació al pressupost corrent amb posterioritat al 31 de març d'obligacions derivades d'exercicis anteriors requerirà autorització prèvia del Consell de Govern. L'esmentada autorització no tindrà naturalesa de convalidació de despesa (article 47 de la Llei 1/1986).³⁹

Article 25. Reconeixement i ordenació del pagament anticipat d'obligacions (article 25.3 de la Llei 1/1986)⁴⁰

1. El pagament de les obligacions de la comunitat autònoma per prestacions, serveis o acords de transferència no podrà realitzar-se fins que el creditor hagi complert o garantit la seva correlativa obligació.

La possibilitat de rebre el pagament d'obligacions de forma anticipada s'ha de preveure en l'acord o resolució d'aprovació de la despesa, el qual també ha de fixar la garantia que hagi de constituir el creditor amb excepció dels supòsits a què es refereix l'apartat 3 d'aquest article.

³⁷ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 45 LF (§34).

³⁸ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 49.2 LF (§34).

³⁹ Ídem nota 37.

⁴⁰ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 24.2 LF (§34). *Vid.* art. 43 i 44 d'aquest Decret.

A aquest efecte, i amb caràcter general, només es podrà entendre garantida la seva obligació quan el creditor hagi constituït prèviament un aval bancari suficient, per un import mínim del 125% de les quantitats anticipades, davant la direcció general competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma de les Illes Balears, la qual s'haurà d'assegurar de la seva suficiència formal. L'aval serà de durada indefinida, i romandrà vigent fins que l'òrgan competent n'autoritzi la cancel·lació o devolució.

En aquells casos en què circumstàncies especials ho justifiquin, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts podrà autoritzar expressament la substitució de l'aval bancari per un altre tipus de garanties.

2. No obstant això, en matèria de subvencions, únicament es podran fer bestretes de pagament sobre la subvenció concedida, amb l'exigència de les garanties a què es refereix l'apartat anterior, en els casos següents (article 34 de la Llei 5/2002):

- a) Quan la concessió de la subvenció es derivi de l'aplicació de normes de la Unió Europea, de l'Estat, o d'un altre ens públic, i així ho prevegin expressament aquestes normes.
- b) Per raons d'interès públic, a instància motivada de l'òrgan competent per a l'atorgament, i amb autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda, la qual s'haurà de fer constar expressament en la convocatòria corresponent o, en el cas de procediments de concessió iniciats a instància de part, en la proposta de resolució i/o conveni corresponent. S'exceptuen de la necessitat d'aquesta autorització les bestretes que derivin de convocatòries publicades o de sol·licituds presentades abans de l'1 de gener de 2004.

3. Excepcionalment, es podrà realitzar el pagament anticipat d'obligacions sense l'exigència prèvia al creditor de cap garantia en els casos següents:

- a) Quan es tracti de les subvencions a què es refereix la lletra a) de l'apartat 2 anterior i així ho prevegin expressament dites normes.
- b) Quan es tracti de les subvencions a què es refereix la lletra b) de l'apartat 2 anterior i així ho estableixi la convocatòria o, en el cas de procediments de concessió iniciats a instància de part, la resolució i/o conveni corresponent.
- c) Les transferències a la Universitat de les Illes Balears, a les empreses públiques a què es refereix l'article 1 b) de la Llei 3/1989, de 29 de març, d'entitats autònomes i empreses públiques i vinculades de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁴¹, a les fundacions i als consorcis en els quals participi la comunitat autònoma, llevat que expressament s'estableixi una altra cosa.

⁴¹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 2.1 b i c, i a la DT 2a.4 de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 29 de juliol).

- d) Quan es tracti d'altres transferències que no tinguin la consideració legal de subvenció a favor d'altres ens distints dels previstos en la lletra c) anterior i així s'estableixi en l'acte, conveni o instrument jurídic del qual derivi l'obligació de transferència.

Article 26. Reconeixement i ordenació del pagament d'obligacions sotmeses a venciment fix

1. Són obligacions sotmeses a venciment fix aquelles els requisits únics de les quals, perquè puguin ser reconegudes i ordenar-ne el pagament, són el compliment d'un termini o terme, unit al fet que efectivament es realitzi la prestació inicialment pactada o es mantinguin les condicions que la fonamenten.

2. Per al pagament d'aquestes obligacions, les unitats de gestió econòmica, una vegada validats els documents de gestió del pressupost de despeses AD, han de generar i anotar els documents OP corresponents a cada un dels pagaments a realitzar en l'exercici corrent, i indicar-ne, en la seva explicació, el venciment i també el caràcter d'obligacions reconegudes sotmeses a venciment fix. Aquests documents s'han de trametre a la Intervenció o a l'òrgan equivalent del Servei de Salut de les Illes Balears, i si escau, han de ser validats per tal que la direcció general competent en matèria de tresoreria els tramiti. Aquesta darrera haurà de retenir el pagament d'aquestes quantitats fins que es produeixi el venciment que s'hi indica.

Els òrgans gestors de les distintes seccions pressupostàries hauran de comunicar immediatament a la direcció general competent en matèria de tresoreria els possibles incompliments de la prestació per part del creditor o qualsevol altra incidència rellevant a l'efecte que per part d'aquesta es paralitzi l'ordre de pagament. Simultàniament, es tramitaran els documents d'anul·lació pertinents.

Un procediment semblant s'aplicarà als pagaments que s'hagin de realitzar a càrrec d'operacions extrapressupostàries i amb venciment fix.

3. A aquest efecte, el procediment descrit en aquest article s'haurà d'aplicar exclusivament en els casos següents:

- a) Contractes d'arrendament.⁴²
- b) Contractes de manteniment tècnic.
- c) Pagaments a consells insulars del cost efectiu de transferències.
- d) Pagaments a municipis per avançament de la recaptació dels tributs locals.
- e) Pagaments derivats d'operacions financeres.
- f) Pagaments derivats d'indemnitzacions i compensacions per obres i instal·lacions de depuració d'aigües residuals i altres de naturalesa anàloga establerts en les disposicions addicionals segona i sisena de la Llei 9/1991, de 27 de novembre, reguladora del cànon de sanejament d'aigua.

⁴² Ídem nota 34.

- g) Pagaments a recaptadors de tributs per bestretes a compte de premis de cobrament.
- h) Pagaments de subvencions a empreses públiques i altres ens del sector públic de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- i) Qualsevol altre pagament de naturalesa semblant als esmentats en els paràgrafs anteriors, que així es determini per la Intervenció General i la direcció general competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 27. Assegurances de responsabilitat civil

Es podran concertar assegurances que cobreixin la responsabilitat civil professional dels tècnics que desenvolupin treballs facultatius en projectes i obres de la comunitat autònoma en què concorrin circumstàncies que facin necessària aquesta cobertura.

Igualment, es podran concertar assegurances que cobreixin la responsabilitat civil del personal docent, per complir el que estableix, en aquest sentit, la Llei orgànica 10/2002, de 23 de desembre, de qualitat de l'educació.

Article 28. Reconeixement d'obligacions per lliurament de fons a justificar

S'imputaran a l'exercici corrent les ordres de pagament lliurades "a justificar" a què fa referència l'article 60.3 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances⁴³ sense perjudici que pugui ser en l'exercici següent quan l'habilitat perceptor dels fons retiri el corresponent taló de la direcció general competent en matèria de tresoreria o rebí el corresponent abonament al compte corrent. A partir d'aquest moment començarà a comptar-se el termini de justificació previst en l'esmentat article 60.3 de la Llei de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁴⁴

Article 29. Operacions pendents d'aplicar al pressupost

1. Les obligacions derivades de despeses efectivament realitzades o de béns i serveis efectivament rebuts, de les quals no s'hagi dictat el corresponent acte administratiu de reconeixement i liquidació de l'obligació abans del tancament de l'exercici, i, per tant, no s'hagin aplicat al pressupost de despeses de l'exercici, es comptabilitzaran al compte que la Intervenció General determini fins a la correcta aplicació al pressupost de despeses de l'exercici següent.

⁴³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 62.2 LF (§34).

⁴⁴ Vid. art. 75.3 d'aquest Decret i Decret 135/2001, de 14 de desembre, de regulació dels pagaments lliurats «a justificar» (BOIB núm. 3, de 5 de gener de 2002; correcció de l'omissió de l'annex BOIB núm. 50, de 25 d'abril de 2002), modificat pel present Decret 75/2004, de 27 d'agost i pel Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 1.

2. Abans del 31 de gener de cada exercici, la unitat de gestió econòmica de cada secció pressupostària elaborarà i trametrà a la Intervenció General la relació de les obligacions a què es refereix l'apartat anterior, segons el model que la Intervenció General determini.

CAPÍTOL IV LES DESPESES DE PERSONAL

SECCIÓ 1a LA GESTIÓ DE LES DESPESES DE PERSONAL

Article 30. Tramitació, comptabilització i pagament de nòmines

1. La fiscalització de totes les despeses del personal al servei de la comunitat autònoma de les Illes Balears es realitzarà d'acord amb l'article 78 d'aquest Decret.⁴⁵

2. Els òrgans directius de la comunitat autònoma i de les entitats autònomes, excepte els del Servei de Salut de les Illes Balears, que tinguin encomanada la gestió de nòmines de personal hauran de tancar l'admissió de modificacions de la nòmina abans del dia 20 de cada mes i hauran de presentar davant la Intervenció General les nòmines amb els seus justificants i, si escau, els documents comptables adients, abans del dia 25 de cada mes o dia hàbil anterior.

La tramitació de les nòmines del Servei de Salut de les Illes Balears s'ha de regir per les normes aplicables d'acord amb les seves especialitats organitzatives.

3. L'abonament de les nòmines i de les liquidacions de quotes a la Seguretat Social es podrà realitzar amb imputació transitòria al concepte no pressupostari que determini la Intervenció General. Per a l'abonament de les nòmines i de les liquidacions de les quotes a la Seguretat Social, la Intervenció General només comprovarà, amb caràcter previ a l'abonament i comptabilització, els aspectes següents:

- a) Que la resolució que aprova la despesa ha estat atorgada per l'òrgan competent.
- b) Que el document comptable que autoritza el pagament de la nòmina està signat per l'òrgan competent i que el seu import líquid coincideix amb l'import de la resolució que aprova la despesa.

4. Per a la comptabilització en el pressupost de despeses de les nòmines i de les liquidacions de les quotes de la Seguretat Social s'aplicarà el procediment

⁴⁵ L'art. 78 ha estat derogat pel Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 1.

que la Intervenció General estableixi a aquest efecte. Les incidències que s'hi detectin i que impedeixin la comptabilització correcta de les despeses hauran de ser esmenades pel centres gestors corresponents. En un altre cas, la Intervenció general determinarà les partides pressupostàries a les quals s'han d'aplicar aquestes despeses.

5. En els casos que determini el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, l'abonament de les despeses de personal es podrà efectuar mitjançant document comptable ADOP.

Article 31. Retribucions: supòsits específics

1. Amb efectes des de l'1 de gener de 2000, els funcionaris de carrera i el personal de la comunitat autònoma de les Illes Balears que durant dos anys continuats, o tres amb interrupció, ocupin o hagin ocupat a partir del 13 de juny de 1978 llocs en l'Administració preautonòmica o en l'Administració de la comunitat autònoma de president, vicepresident, conseller, director general o secretari general percebran des de la seva reincorporació al servei actiu i mentre es mantinguin en aquesta situació el complement de destinació corresponent al seu grau personal incrementat en la quantitat necessària per igualar-lo al valor del complement de destinació que la Llei de pressuposts de l'Estat fixi anualment per als directors generals de l'Administració de l'Estat.

Així mateix, amb efectes des de l'1 de gener de 2000, el personal laboral fix que durant dos anys continuats, o tres amb interrupció, ocupi o hagi ocupat a partir del 13 de juny de 1978 llocs en l'Administració preautonòmica o en l'Administració de la comunitat autònoma de president, vicepresident, conseller, director general o secretari general percebrà des de la seva reincorporació al servei actiu i mentre es mantingui en aquesta situació una quantitat equivalent a la que correspondria percebre per aquesta raó a un funcionari amb un complement de destinació de nivell 24 que estigues dins l'àmbit d'aplicació a què es refereixen els paràgrafs anteriors (article 30 de la Llei 20/2001).

El que s'estableix en els paràgrafs anteriors d'aquest apartat serà d'aplicació al personal que, sense ser funcionari de carrera o personal laboral fix en el moment de l'ocupació d'aquests llocs, hagi assolit la condició de funcionari de carrera o personal laboral fix amb posterioritat al seu cessament com a alt càrrec.

2. El que s'estableix en l'apartat anterior d'aquest article es farà extensiu, amb efectes des de l'1 de gener de 2003, als funcionaris de carrera i al personal laboral fix de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears que ocupin o hagin ocupat el càrrec de president de consell insular, vicepresident, conseller executiu, director insular o secretari tècnic a l'Administració insular de les Illes Balears (disposició addicional quarta Llei 11/2002).

3. Així mateix, el que s'estableix en els apartats anteriors d'aquest article es farà extensiu, amb efectes des de l'1 de gener de 2004, al personal estatutari, sanitari i no sanitari, de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears o de les seves entitats i empreses públiques dependents, i al personal laboral fix de les empreses públiques a què es refereix el punt 1 de la lletra b)

de l'article 1 de la Llei 3/1989, de 29 de març, d'entitats autònomes i empreses públiques i vinculades de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁴⁶ (disposició addicional dinovena de la Llei 10/2003).

4. D'acord amb el que estableix la Llei 30/1984, de 2 d'agost, de mesures per a la reforma de la funció pública, els alts càrrecs tindran dret a la percepció, referida a catorze mensualitats, dels triennis que puguin tenir reconeguts com a funcionaris o personal laboral al servei de qualsevol administració pública (article 12.2 de la Llei 11/1993).

5. L'estructura de les retribucions dels alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que en tot cas s'imputaran en l'article pressupostari 10, és la següent:

- a) President: totes les retribucions que li corresponen se li imputen en un únic concepte: sou base.
- b) Conseller sense cartera: totes les retribucions que li corresponen se li imputen en un únic concepte: sou base.
- c) Resta d'alts càrrecs: tenen l'estructura retributiva següent: sou base, complement de destinació, complement específic i complement previst en l'article 10.3 de la Llei 10/1987, de 29 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma per a l'any 1988.

Les quanties totals que s'han de percebre pels conceptes retributius que integren l'estructura retributiva definida en virtut d'aquest article seran les que globalment corresponguin d'acord amb el que estableixi la Llei de pressuposts generals per a cada exercici. D'aquesta homogeneïtzació no es derivarà cap tipus d'augment o increment de les quantitats que es percebien fins ara (article 12.1 de la Llei 9/1995).

6. Correspondrà al conseller competent en matèria de funció pública el reconeixement del dret dels alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears a percebre qualsevol altres retribucions, l'aplicació de les quals no es derivi directament del que estableixen les normes que les regulen.

7. Els alts càrrecs i el personal funcionari o laboral dependent de l'Administració general de la comunitat autònoma de les Illes Balears que hagin accedit a un càrrec o lloc de treball dins la mateixa Administració de rang superior als que hagin desenvolupat, podran optar entre percebre l'import de les retribucions d'un dels llocs anteriors o les del nou al qual accedeixin, des del moment que varen ser nomenats. Independentment del moment de l'elecció, els efectes econòmics es retrauran a la data del nomenament, excepte si s'opta per una data posterior (article 12.4 de la Llei 10/1997).

L'import corresponent a la diferència de retribucions es percebrà en un concepte retributiu separat.

⁴⁶ Vid. nota 41.

8. El personal funcionari i laboral que, en virtut dels acords de la Comissió Mixta de Transferències, passa a integrar-se com a personal propi de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, continuarà percebent les seves retribucions d'acord amb els conceptes i les quanties que percebin en l'Administració d'origen en el moment de la transferència, sense perjudici de poder refundre o adaptar els conceptes retributius per a la seva simplificació. Tot això d'acord amb el que preveu l'article 6 de la Llei 5/1996, de 18 de desembre, i l'article 11 de la Llei 9/1997, de 22 de desembre, ambdues de diverses mesures tributàries i administratives.

Article 32. Convocatòries de places vacants

1. Amb caràcter previ a les convocatòries per a la provisió de llocs de feina entre el personal funcionari i laboral de la comunitat autònoma de les Illes Balears i per a la selecció de l'esmentat personal, les seccions pressupostàries corresponents hauran d'acreditar, davant la conselleria competent en matèria de funció pública i a l'efecte de l'informe previ de la Comissió de Personal de la comunitat autònoma de les Illes Balears, l'existència de crèdit adequat i suficient per a cada plaça que es convoqui, la qual cosa es podrà realitzar mitjançant certificat d'existència de crèdit adequat i suficient expedit pel responsable de cada secció pressupostària o pel responsable del registre de personal que certifiqui que l'esmentada plaça està vacant i dotada pressupostàriament.

No obstant això, per a les convocatòries de places pel torn de promoció interna en què estiguin identificats els llocs d'origen i de destinació i els primers quedin extingits a conseqüència del procés selectiu, serà suficient acreditar davant la Comissió de Personal l'existència de crèdit que cobreixi la diferència de retribucions entre els cossos d'origen i els de nou accés.

2. La convocatòria no serà objecte de fiscalització prèvia.

3. El conseller competent en matèria de funció pública, per necessitats del servei i amb els informes previs de la conselleria corresponent i de la direcció general competent en matèria de pressuposts, podrà canviar les dotacions pressupostàries de les places vacants, dins els límits de les relacions de llocs de treball i de les disponibilitats pressupostàries (article 13 de la Llei 10/1997).

4. El procediment pressupostari de gestió dels apartats anteriors d'aquest article no serà d'aplicació al personal inclòs en les competències assumides en matèria d'ensenyament no universitari, que continuarà essent l'establert en la normativa legal i reglamentària que sigui d'aplicació en aquest col·lectiu.

Article 33. Despeses de personal amb càrrec al capítol VI del pressupost

1. Quan es tracti d'inversions que realitzi directament l'Administració, i per a l'exclusiva execució de les quals sigui estrictament necessària la utilització de personal temporal no permanent per ser insuficient el de la plantilla, podrà imputar-se als crèdits d'inversions el pagament del personal esmentat, i en aquest cas s'imputaran també les despeses socials a càrrec de l'ocupador. A aquest efecte, les inversions hauran d'ajustar-se al que estableixen l'article 47 i

següents d'aquest Decret i, a més a més, s'haurà d'acompanyar una memòria justificativa amb el detall del personal, les despeses annexes i l'import, així com el període temporal a què es refereixi la contractació a càrrec del capítol VI del pressupost. Aquest període, en cap cas no podrà excedir el període de durada de l'obra o projecte d'inversió.

2. Quan dos o més projectes d'inversió s'apliquin a una mateixa partida pressupostària i s'hagi previst en el pressupost la contractació de personal, les despeses de personal s'hauran d'imputar en un mateix document AD de referència (AD inicial), i caldrà establir els controls adients per tal de determinar les despeses de cada projecte.

3. En el moment de sol·licitar l'anotació del document AD inicial o per validar informàticament els complementaris s'haurà d'acompanyar la documentació a què es refereix l'article 50 d'aquest Decret.

SECCIÓ 2a
LES INDEMNITZACIONS PER RAÓ DEL SERVEI
DELS ALTS CÀRRECS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA
DE LES ILLES BALEARS⁴⁷

Article 34. Àmbit d'aplicació i conceptes que donen lloc a la indemnització corresponent

1. A l'efecte del que estableix aquest article, es consideraran alts càrrecs els esmentats en l'article 2 de la Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i alts càrrecs de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Queden excloses de l'àmbit d'aplicació de l'establert en aquest article les indemnitzacions per raó de servei del personal eventual al servei de la comunitat autònoma, que es regiran per la normativa pròpia del personal al servei de l'Administració autonòmica de les Illes Balears⁴⁸ segons el que

⁴⁷ Sobre publicitat de dietes i despeses de representació d'alts càrrecs que originin expedients de despesa superiors a 500 €, cal tenir en compte la DA 2a de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 30.

⁴⁸ *Vid.* Decret 54/2002, de 12 d'abril, pel qual es regulen les indemnitzacions per raó del servei del personal al servei de l'Administració autonòmica de les Illes Balears (BOIB núm. 48, de 20 d'abril; correcció d'errades BOIB núm. 56, de 9 de maig), modificat per aquest mateix Decret 75/2004, de 27 d'agost, pel Decret 106/2004, de 28 de desembre (BOIB núm. 186, de 30 de desembre), pel Decret 8/2005, de 28 de gener (BOIB núm. 17, d'1 de febrer), i pel Decret 98/2010, de 27 d'agost (BOIB núm. 128, de 2 de setembre). *Vid.*, també, les corresponents ordres del conseller d'Hisenda i Pressuposts d'actualització de les quanties.

estableix l'article 11.2 de la Llei 15/2000, de 27 de desembre, de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 2001, i les indemnitzacions per raó de servei dels alts càrrecs que de manera expressa siguin regulades específicament per via legal o estatutària.

2. S'estableix un règim d'indemnitzacions de les despeses de desplaçament que els alts càrrecs hagin de realitzar amb motiu dels seus viatges oficials o per raó del servei. Són despeses de desplaçament les de transport, manutenció i estada realitzades amb motiu de viatges oficials fora del municipi del lloc de treball. El pagament de la indemnització es realitzarà amb la justificació prèvia de la despesa corresponent.

En els viatges que consisteixen en desplaçaments extrainsulars, els esmentats alts càrrecs rebran, a més de la indemnització prevista en l'apartat anterior, una quantitat complementària de 30,00 euros per dia, per despeses menors sense justificació, sense perjudici del seu caràcter renunciàble.

3. Les despeses derivades de transport i manutenció per raó de servei en què incorrin els alts càrrecs que no suposin viatge oficial fora del municipi del lloc de treball, i les despeses per atencions protocol·làries, els seran rescabaldades per la seva quantia exacta.

El pagament d'aquestes despeses es realitzarà amb la justificació prèvia de la despesa corresponent.

4. Els membres del Govern de les Illes Balears i els alts càrrecs que siguin residents a les illes de Menorca, Eivissa o Formentera en el moment del seu nomenament, i mentre mantinguin aquesta residència, tindran dret a percebre una indemnització pel cost de la seva residència temporal a l'illa de Mallorca.

La quantia de la indemnització esmentada per al 2004 serà de 20.344,78 euros per als membres del Govern i de 18.344,48 euros per a la resta d'alts càrrecs. La indemnització es percebrà en dotze mensualitats i serà objecte d'actualització d'acord amb l'increment que, si escau, s'estableixi en la llei de pressuposts generals per a les indemnitzacions per raó del servei del personal al servei de l'Administració de la comunitat autònoma.

La residència temporal a l'illa de Mallorca s'ha d'acreditar mitjançant declaració de la persona interessada a la qual s'ha d'adjuntar el corresponent certificat d'estar empadronada a les illes de Menorca, Eivissa o Formentera.

En cas que els perceptors de la indemnització que es regula en aquest apartat traslladin la seva residència definitiva a l'illa de Mallorca, hauran de comunicar aquesta circumstància a la secretaria general de la conselleria en què exerceixin les seves funcions i deixaran de percebre la indemnització.

5. Els membres del Govern de les Illes Balears i els alts càrrecs que siguin residents a les Illes Balears en el moment del seu nomenament, i mentre mantinguin aquesta residència, tindran dret a percebre una indemnització pel cost de la seva residència temporal fora de les Illes Balears.

La quantia d'aquesta indemnització per al 2004 serà l'esmentada en l'apartat anterior multiplicada pel coeficient 1.5. La indemnització es percebrà en les mateixes condicions esmentades en l'apartat anterior d'aquest article.

SECCIÓ 3a
LES INDEMNITZACIONS PER RAÓ DEL SERVEI:
SUPÒSITS ESPECÍFICS⁴⁹

Article 35. Regulació de supòsits específics

1. Els components de la Comissió Mixta de Transferències i els representants de l'Administració de la comunitat autònoma a la resta d'òrgans col·legiats que determini el titular de la secció pressupostària corresponent, percebran, estiguin o no al servei de la comunitat autònoma i siguin quines siguin les funcions que desenvolupin als esmentats òrgans col·legiats, una indemnització en concepte d'assistència a les sessions en la quantia que determini una ordre del conseller corresponent, a més de les despeses de desplaçament que amb aquesta finalitat es realitzin. Determinada la procedència de la indemnització i no fixada la quantia, aquesta serà de 50,00 euros per sessió i dia (article 13.3 de la Llei 9/2003).

2. Els membres del Consell Consultiu percebran una indemnització que, d'acord amb l'apartat 1 de l'article 9, paràgraf primer, de la Llei 5/1993, de 15 de juny, del Consell Consultiu, s'haurà de graduar d'acord amb les assistències a les sessions que tinguin lloc per a l'estudi i l'elaboració de dictàmens l'any 2004 a raó de 892,30 euros per sessió. L'esmentada quantia s'incrementarà anualment en la mateixa proporció que, si escau, estableixi la llei de pressuposts generals per a les indemnitzacions per raó del servei del personal al servei de l'Administració de la comunitat autònoma.

3. Els consellers seran creditors de les mateixes percepcions que, pel que fa a l'assistència a les sessions del Parlament de les Illes Balears, acreditin els diputats d'aquesta Institució. Aquestes percepcions seran abonades quant a les sessions a què, havent estat formalment convocats, hagin assistit (article 9.6 de la Llei 13/1988).

CAPÍTOL V
RÈGIM DE LES SUBVENCIONS, AJUDES I ALTRES
APORTACIONS: SUPÒSITS ESPECÍFICS⁵⁰

Article 36. Beneficiaris. Aportacions a empreses públiques i altres ens

1. Poden ser beneficiaris de les subvencions regulades en aquest Decret les persones físiques o jurídiques, privades o públiques, com també les entitats sense personalitat jurídica que formin una unitat econòmica o patrimoni separat i les agrupacions de persones físiques o jurídiques sense personalitat

⁴⁹ Vid. nota anterior.

⁵⁰ Vid. LS (§19). Vid., també, art. 22 de la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada en la nota 30.

que realitzin l'activitat o l'objecte que fonamenti l'atorgament de la subvenció i que verifiquin els requisits específics que s'estableixin en les convocatòries corresponents.⁵¹

2. Les aportacions que es realitzin a altres administracions públiques, a les empreses públiques a què es refereix l'article 1 b).1 de la Llei 3/1989, de 29 de març, d'entitats autònomes i empreses públiques i vinculades de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁵², als consorcis, a les fundacions i a altres ens en els quals participi la comunitat autònoma per al finançament de les seves activitats, es podran fer amb càrrec als capítols IV, VII i VIII del pressupost de despeses.

3. En tot cas, únicament es podran imputar al capítol VIII del pressupost de despeses les aportacions en les quals es verifiqui alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que l'Administració atorgant rebí a canvi un actiu financer pel mateix valor del pagament.
- b) Que els actius financers que ja siguin titularitat de l'Administració atorgant incrementin el seu valor per la mateixa quantia de l'aportació.

Article 37. Particularitats del procediment de concessió i justificació de les subvencions

1. El procediment de concessió i justificació de les subvencions s'ha de regir per l'establert en la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions, amb les particularitats contingudes en els apartats següents d'aquest article.

2. La proposta de resolució de concessió de les subvencions contindrà, entre d'altres, les dades següents: identificació del beneficiari, identificació del percepcor quan sigui persona distinta del beneficiari perquè així ho estableixin les bases reguladores o resulti de les relacions jurídiques existents entre percepcor i beneficiari, descripció de l'activitat a subvencionar, pressupost total de l'activitat subvencionada, import de la subvenció concedida, partida pressupostària a què aquesta s'aplica i forma de pagament. Quan la subvenció impliqui una despesa plurianual, s'haurà de determinar el nombre d'exercicis a què s'aplica la despesa i la quantitat màxima que s'ha d'aplicar a cada exercici. En qualsevol cas, en el cas de transferències de capital s'haurà de fixar el termini d'execució per a la realització de l'activitat subvencionada.

3. El termini màxim per resoldre i notificar o publicar la resolució en els procediments de concessió de subvencions que s'iniciïn d'ofici, s'ha de computar a partir de la data de publicació de la corresponent convocatòria, amb excepció que aquesta convocatòria difereixi la seva eficàcia a una data posterior.⁵³

⁵¹ *Vid.* art. 9 LS (§19).

⁵² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 2.1 b de la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada en la nota 41.

⁵³ D'acord amb l'art. 15.3 LS (§19), aquesta circumstància ha d'estar prevista en les bases reguladores.

4. Les bases reguladores de les subvencions o ajudes consistents en la transmissió de la propietat de béns mobles el valor dels quals no superi la quantitat establerta com a exempta de fiscalització prèvia, podran establir que l'abonament no es faci directament al beneficiari sinó a l'entitat subministradora de l'objecte de la subvenció, amb càrrec als capítols pressupostaris en què es comptabilitzen les despeses per transferències. Per a la cessió dels béns objecte de la subvenció s'haurà d'estar subjecte al que disposa la legislació de patrimoni.⁵⁴

5. La quantia corresponent a l'impost sobre el valor afegit suportat pel beneficiari no serà subvencionable, excepte en el cas que tingui el caràcter de consumidor final o la norma reguladora de la subvenció estableixi expressament el contrari.

Article 38. Acreditació d'estar al corrent de les obligacions tributàries (article 9.2 f) de la Llei 5/2002, de 21 de juny)⁵⁵

1. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, prèviament a la concessió de subvencions, i en la forma i abast prevists en aquest Decret, comprovarà d'ofici que els seus beneficiaris estan al corrent de les seves obligacions amb la hisenda de la comunitat autònoma.

Amb independència de la competència dels òrgans de la conselleria competent en matèria d'hisenda i pressuposts per emetre els certificats i de les facultats de comprovació i d'investigació establertes amb caràcter general, correspondrà a les unitats de gestió econòmica la comprovació i certificació de la situació dels beneficiaris davant la hisenda de la comunitat autònoma de les Illes Balears, sense perjudici que el titular de la secció pressupostària en designi d'altres. A aquest efecte, el Sistema Comptable Descentralitzat (SICODE) posarà a l'abast de cada secció pressupostària les opcions de consulta i expedició de certificacions segons models que figuren en els annexos II i III d'aquest Decret.

2. No serà necessària la comprovació i certificació a què es refereix l'apartat anterior en els casos següents:

- a) Les transferències corrents i de capital que tinguin caràcter indemnitzador.
- b) Les realitzades a favor d'altres administracions públiques o empreses públiques, consorcis, fundacions i altres ens en què participi la comunitat autònoma de les Illes Balears, pels quals la transferència constitueixi una simple dotació pressupostària no vinculada a una activitat o projecte concret i específic.
- c) Les subvencions excloses de fiscalització prèvia per tenir caràcter nominatiu.

⁵⁴ Vid. Llei 6/2001, d'11 d'abril (§18) i Decret 127/2005, de 16 de desembre, esmentat en la nota 28.

⁵⁵ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 10 e LS (§19).

- d) Les subvencions de quantia igual o inferior a 600,00 euros.
- e) Les transferències corrents i de capital a favor d'altres administracions públiques o a ens que en depenguin.

La percepció d'ajuts, restitucions o intervencions corresponents a despeses dels sectors agrícola, forestal, ramader, pesquer i anàlegs finançats amb fons comunitaris, només restarà condicionada a la verificació del compliment de les disposicions comunitàries i de desplegament que les regulin.

3. S'entendrà que els beneficiaris de les subvencions i ajuts es troben al corrent de les seves obligacions amb la hisenda de la comunitat autònoma quan:

- a) No hi hagi deutes de naturalesa tributària en període executiu o, en el cas de contribuents davant els quals no sigui procedent la via de constrenyiment, deutes no atesos en període voluntari.
- b) No hi hagi deutes de qualsevol altra naturalesa distinta de la tributària en període executiu, o en el cas de deutors davant els quals no sigui procedent la via de constrenyiment, deutes no atesos en període voluntari.

Sense perjudici de l'anterior, a l'efecte d'expedició dels certificats acreditatius del compliment de les obligacions amb la hisenda de la comunitat autònoma, es considerarà que els beneficiaris estan al corrent de les seves obligacions quan els deutes estiguin ajornats, fraccionats o se n'hagués acordat la suspensió amb ocasió de la impugnació de les liquidacions corresponents.

En general s'entendrà que els beneficiaris de subvencions estan al corrent de les seves obligacions de dret privat quan el seu pagament s'hagi atès en el termini establert en la relació jurídica de què dimanin.

4. La comprovació i certificació a què es refereix aquest article hauran de quedar acreditades en l'expedient just abans de formular-ne la proposta de resolució de concessió de la subvenció.

En cas que el beneficiari sigui deutor de la comunitat autònoma en qualsevol moment procedimental posterior a la resolució de concessió i anterior al reconeixement de l'obligació, la secció pressupostària que la tramiti requerirà l'interessat perquè, en el termini de deu dies, ampliable fins a cinc més, acrediti el pagament dels deutes, sota advertència que, si no ho fa, la subvenció concedida serà compensada amb els deutes esmentats. En aquest cas, el titular de la secció pressupostària competent per tramitar la corresponent proposta de pagament de la subvenció acordarà el cobrament del/s deute/s per compensació d'acord amb el que estableix l'article 62 d'aquest Decret.

Article 39. Requisits específics

1. A l'efecte del que estableix l'article 13.2 de la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions⁵⁶, l'informe de la direcció general competent en matèria

⁵⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 15.1 LS (§19).

de pressuposts sobre la convocatòria de subvencions haurà de pronunciar-se sobre el finançament de la convocatòria.

A la sol·licitud d'informe s'han d'adjuntar les bases reguladores publicades oficialment, excepte en els supòsits previstos en l'article 10.1⁵⁷ de la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions, així com l'estudi econòmic subscrit per la secretaria general de la conselleria corresponent a què es refereix l'article 10.2 de l'esmentada Llei en relació amb l'article 42.1 de la Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, amb especificació de les consignacions pressupostàries i, si n'és el cas, de les anualitats a les quals s'hagi d'imputar la concessió de subvencions (article 13.2 de la Llei 5/2002).⁵⁸

2. La Intervenció General, en l'exercici de les seves funcions, assistirà als actes de comprovació de les inversions d'aquelles subvencions de capital la quantia de les quals superi 300.000,00 euros (article 36.3 de la Llei 5/2002).

Article 40. Reintegrament⁵⁹

1. La competència per sol·licitar el reintegrament serà dels titulars de les seccions pressupostàries, i s'haurà de tramitar d'acord amb el procediment administratiu previst en la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, sense perjudici de les especialitats contingudes en la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions, en els apartats següents d'aquest article i en l'article 100 d'aquest Decret.

2. El procediment de reintegrament s'ha d'iniciar d'ofici per acord del titular de la secció pressupostària, per iniciativa pròpia, a conseqüència d'ordre superior, a petició raonada d'altres òrgans o per denúncia. També s'ha d'iniciar a conseqüència de l'informe de control financer emès per la Intervenció General.

Prèviament a la incoació de l'expedient de reintegrament es podrà acordar la realització d'un tràmit de diligències prèvies per determinar la procedència d'incoar-lo.

3. La resolució per la qual s'acordi el reintegrament ha de determinar la seva quantia i, si escau, els interessos de demora corresponents, a comptar des de la data en què va tenir lloc el pagament de la quantitat a reintegrar.

Article 41. Beques

1. Les conselleries poden convocar beques d'investigació referents a diverses àrees relacionades amb la ciència i la tecnologia, i amb la història i la cultura de les Illes Balears, com també amb qualsevol matèria que afecti les àrees de competència de les conselleries de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

⁵⁷ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 12.1 LS (§19).

⁵⁸ *Vid.*, sobre despeses anticipades, art. 43.1 d'aquest Decret.

⁵⁹ *Vid.* art. 44 i 45 LS (§19).

§35

La convocatòria de beques haurà d'especificar el nombre de beques; les matèries sobre les quals versaran; els requisits i mèrits dels aspirants; la forma de sol·licitar-les; la selecció dels candidats, que es farà mitjançant una comissió de selecció; les obligacions dels beneficiaris, que inclouran necessàriament els requisits per al pagament; i també la partida pressupostària i la resta de circumstàncies que afectin la convocatòria.

La imputació de la despesa derivada de l'aprovació d'aquestes beques podrà fer-se indistintament a càrrec dels crèdits de les partides dels capítols IV i VII del pressupost de despeses.

2. En qualsevol cas, els becaris seleccionats no tindran la consideració de personal de la comunitat autònoma de les Illes Balears ni adquiriran cap dret en aquest sentit.

Article 42. Règim sancionador

1. Les infraccions i sancions en matèria de subvencions es regiran per la normativa bàsica estatal aplicable, per la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions⁶⁰, per la normativa reglamentària que, si n'és el cas, es dicti per al desplegament d'aquesta Llei, i pel Decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament del procediment a seguir per l'Administració de la comunitat autònoma en l'exercici de la potestat sancionadora, o norma que el substitueixi.

2. En tot cas, el termini màxim de durada del procediment sancionador serà el que preveu l'article 50.3 de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears, o norma que el substitueixi.⁶¹

CAPÍTOL VI TRAMITACIÓ ANTICIPADA D'EXPEDIENTS DE DESPESA

Article 43. Tramitació anticipada d'expedients de despesa: requisits

1. Els expedients de despesa que hagin de generar obligacions econòmiques per a la hisenda de la comunitat autònoma de les Illes Balears podran substanciar-se fins a la formalització del compromís en l'exercici pressupostari immediatament anterior a aquell en què s'hagin d'iniciar la materialització de la contraprestació i el pagament, sempre que el plec de clàusules administratives particulars, la resolució de concessió de la subvenció, el conveni o els altres

⁶⁰ La referència s'ha d'entendre feta al títol V LS (§19).

⁶¹ L'article esmentat estableix un termini d'un any, en els procediments ordinaris, i de sis mesos, en els procediments simplificats o abreujats.

actes determinants de la disposició de la despesa, sotmetin l'adjudicació del contracte, la concessió de la subvenció, el conveni o l'acte que generi l'obligació a la condició suspensiva de l'existència de crèdit adequat i suficient per finançar el compliment de l'obligació en els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears corresponents a l'exercici següent a aquell en què es tramiti l'expedient.

2. En els supòsits de convenis de col·laboració que la comunitat autònoma subscriu amb altres administracions públiques, no serà necessària la inclusió de la condició suspensiva esmentada en el paràgraf anterior.

3. El certificat d'existència de crèdit se substituirà per:

- a) Un informe de la unitat de gestió econòmica o habilitació de personal que haurà d'expressar, pel que fa a la despesa que s'hagi de realitzar, bé que normalment hi ha crèdit en el pressupost de la comunitat autònoma, o bé que s'ha consignat crèdit en el projecte de pressuposts generals de la comunitat autònoma de l'exercici en el qual s'hagi d'iniciar la despesa tramès al Parlament de les Illes Balears perquè l'aprovi.
- b) Un informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts relatiu a l'existència de finançament adequat i suficient pel que fa a la despesa que s'hagi de realitzar, en el cas de no donar-se cap dels supòsits a què es refereix la lletra a) anterior.

Article 44. Tramitació anticipada d'expedients de despesa: procediment

1. La resolució d'iniciació dels expedients de contractació o els actes equivalents relatius als altres tipus de despesa hauran d'indicar expressament la decisió d'utilitzar el procediment previst en aquest article. Quan es faci ús d'aquesta facultat, se'n deixarà constància en cada un dels tràmits previs al compromís de la despesa. Per això, s'utilitzarà la diligència següent "Expedient de tramitació anticipada de despesa corresponent a l'exercici 200___/ Decret ___/2004 segons Resolució del conseller de _____ de data _____".

2. Malgrat el que s'assenyala en l'article 43.1 d'aquest Decret, els òrgans gestors de les conselleries, les entitats autònomes i el Servei de Salut de les Illes Balears que iniciïn la tramitació anticipada d'un expedient de despesa podran detenir-lo en un moment processal anterior al de l'adjudicació del contracte, la resolució de concessió de la subvenció o els actes equivalents a aquests relatius als altres tipus de despesa.

3. En els plecs de clàusules administratives particulars, en la resolució de concessió de la subvenció o en els actes equivalents a aquests relatius als altres tipus de despesa que constin en els expedients de tramitació anticipada, s'hi podrà incloure la facultat que es reserva l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears d'imputar la despesa a l'exercici corrent si les disponibilitats pressupostàries ho permeten.

Si l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears fa ús d'aquesta facultat, en l'expedient s'hi haurà d'incorporar el certificat oportú d'existència de crèdit i la resolució del titular de la secció pressupostària on

s'ordeni fer-ne ús. Així mateix, en la proposta d'acord d'aprovació de la despesa que se sotmeti a l'òrgan competent s'hi ha de recollir aquesta circumstància.

4. En la tramitació anticipada d'expedients de contractació de personal s'aplicarà el procediment que s'estableixi en l'ordre del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts per la qual es reguli el tancament i l'obertura de l'exercici pressupostari.⁶²

Article 45. Tramitació anticipada d'expedients de despesa: límits

1. No es podran adquirir compromisos de despesa a càrrec de crèdits d'exercicis futurs, llevat dels casos previstos en l'article 45 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁶³, o d'altres expressament determinats en normes de rang legal.

2. En cap cas no es podrà anticipar la tramitació d'un expedient en més d'un exercici pressupostari.

Article 46. Tramitació anticipada d'expedients de despesa: comptabilització

1. Quan el sistema d'informació comptable tingui incorporades les dades del nou pressupost aprovat, s'haurà d'acreditar que s'hi inclou crèdit adequat i suficient per finançar el compliment de l'obligació derivada de l'expedient tramitat anticipadament, mitjançant certificació-retenció de crèdit (document R) expedida pel cap de la unitat de gestió econòmica de la conselleria corresponent.

Una vegada acreditada l'existència de crèdit a què es refereix el paràgraf anterior, aquesta circumstància s'haurà de comunicar a l'adjudicatari.

2. Expedit el document R, la unitat de gestió econòmica comptabilitzarà l'autorització i disposició de la despesa amb càrrec al pressupost aprovat corresponent a l'exercici en què la despesa s'ha de realitzar.

CAPÍTOL VII

INVERSIONS DE CARÀCTER IMMATERIAL

Article 47. Inversions de caràcter immaterial: concepte

1. Les inversions reals en immobilitzat immaterial imputables al concepte 640 són aquelles inversions no materialitzades en actius fixos, susceptibles de valoració econòmica i de produir els efectes en diversos exercicis futurs,

⁶² *Vid.*, com a exemple, Ordre del conseller d'Economia i Hisenda de 20 de novembre de 2009 per la qual es regulen les operacions de tancament i d'obertura de l'exercici pressupostari (*BOIB núm. 173, de 26 de novembre*).

⁶³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 55 LF (§34).

per tenir la característica de permanència en el temps (com les campanyes de promoció, fires, exposicions, estudis i treballs tècnics, investigacions, etc.), i les inversions en actius immobilitzats intangibles (com ara concessions administratives, propietat industrial, propietat intel·lectual, etc).

També es poden imputar a aquest concepte les despeses d'inversió material necessàries que s'inclouen en el projecte d'inversió al qual fa referència l'apartat següent, sempre que dins aquest projecte predomini el caràcter immaterial de la inversió des del punt de vista econòmic.

2. Aquestes despeses requeriran, amb caràcter previ a la seva imputació pressupostària, o bé l'aprovació d'un projecte d'inversió el contingut i la tramitació del qual es regulen en aquest capítol, o bé un informe adjunt a l'expedient de despesa i al document comptable que pertoqui en cada cas emès pel responsable de la gestió, en el qual es justifiqui la imputació de la despesa al concepte 640 segons els criteris que es fixen en els apartats 1 i 3 d'aquest article.

Els projectes d'inversió immaterial i els informes a què fa referència el paràgraf anterior no seran objecte de fiscalització prèvia.

3. En tot cas, no es podran imputar al concepte 640:

- a) Les despeses corresponents a subvencions i ajudes que es concedeixin d'acord amb la Llei 5/2002, de 21 de juny, de subvencions⁶⁴, i, en general, qualsevol transferència, corrent o de capital, que s'hagi de comptabilitzar amb càrrec als capítols IV o VII del pressupost de despeses.
- b) Les despeses corresponents a indemnitzacions per raó del servei, que s'han de comptabilitzar amb càrrec a l'article 23 dels pressuposts generals, amb excepció que el receptor estigui contractat en el marc d'un projecte d'inversió immaterial i, per consegüent, la seva retribució s'imputi al concepte 640.
- c) Les despeses de funcionament ordinari i habitual dels serveis de l'Administració de la comunitat autònoma.

Article 48. Contingut dels projectes d'inversió immaterial

1. Els projectes d'inversió, cas de tramitar-se, estaran formats pels documents següents:

- a) Memòria.
- b) Pressupost.
- c) Acord d'aprovació del projecte d'inversió.

2. El contingut mínim de la memòria serà:

- a) Denominació del projecte.
- b) Explicació dels objectius i necessitats que tracta d'assolir el projecte d'inversió.

⁶⁴ La referència s'ha d'entendre feta a la LS (§19).

- c) Activitats, béns i drets en què es concreta el projecte d'inversió i la seva valoració econòmica.
- d) Definició de la capacitat de la inversió per produir els efectes en exercicis futurs i explicitar-los, fent referència al compliment del requisit de permanència.
- e) Terminis d'execució.
- f) Formes d'adjudicació previstes per als diversos tipus de despesa.

3. En el pressupost s'ha de quantificar, amb la major especificació possible, els diversos tipus de despesa, conforme a la seva naturalesa econòmica, en els quals es concreti el projecte d'inversió. No obstant això, la seva vinculació serà a nivell del pressupost total.

4. Tant la memòria com el pressupost els ha de subscriure el responsable de la redacció del projecte.

5. En l'acord d'aprovació del projecte s'ha de designar el seu director, el qual haurà de certificar la imputació de les despeses concretes al projecte d'inversió.

Article 49. Tramitació dels projectes d'inversió immaterial

1. Els projectes d'inversió seran redactats després de la resolució del titular de la secció pressupostària competent en la qual s'acordi la iniciació del procediment i el responsable de la seva tramitació.

2. La competència per a l'aprovació dels projectes correspon, segons els casos, als titulars de cada conselleria, de l'entitat autònoma o del Servei de Salut de les Illes Balears.

3. Quan les despeses en què es concreti un projecte d'inversió requereixin la tramitació d'un expedient de contractació hi haurà de constar, bé el projecte d'inversió que l'empara, bé l'informe a què es refereix l'article 47.2 d'aquest Decret.

4. Amb caràcter previ a l'aprovació del projecte d'inversió s'hi unirà la certificació de retenció de crèdit (document R) per l'import del pressupost de l'exercici corrent.

Els documents comptables posteriors referits a aquest projecte d'inversió s'hauran de referenciar en l'esmentat document R. Quan sigui necessària la utilització de personal temporal no permanent perquè el de la plantilla sigui insuficient, no caldrà fer retenció de crèdit per la part corresponent a les despeses de personal, i s'haurà d'actuar -i tramitar els documents comptables AD- segons el que preveu l'article 33 d'aquest Decret.

Article 50. Justificació dels pagaments derivats de projectes d'inversió immaterial

Per tramitar els documents de pagament a què es refereix aquest article s'ha d'adjuntar, a més de la factura del proveïdor (o, en el cas de despeses que no tinguin naturalesa de contraprestació, els justificants pertinents d'acord amb el que determini l'acord d'aprovació del projecte d'inversió), la certificació del director responsable del projecte o l'informe a què es refereixen, respectivament, els articles 48.5 i 47.2 d'aquest Decret.

TÍTOL IV LA CONCESSIÓ D'AVALS⁶⁵

Article 51. Règim normatiu

L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i les entitats autònomes i empreses públiques que en depenen només poden concedir avals en els termes establerts en els articles 75 a 79 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁶⁶, i dins els límits que, en relació amb l'article 77 d'aquesta Llei, es determinin en la llei de pressuposts generals de cada any (article 13 de la Llei 15/2000).

Article 52. Avals concedits per la comunitat autònoma: supòsits⁶⁷

1. Els avals concedits per la comunitat autònoma de les Illes Balears només podran garantir les operacions de crèdit que concedeixin les entitats de crèdit legalment establertes a empreses públiques dependents de la comunitat autònoma, així com també a corporacions locals (article 76 de la Llei 1/1986).

2. Així mateix, es podran avalar els crèdits pont que concertin empreses públiques, els quals hauran de ser cancel·lats en el moment en què es formalitzi definitivament el pertinent contracte o contractes corresponents a l'operació de crèdit avalada.

3. Els avals concedits per la comunitat autònoma de les Illes Balears es podran fer extensius a la concertació de derivats financers realitzats per l'empresa pública avalada (article 13.5 de la Llei 15/2000), sempre que es compleixin els requisits següents:

- a) Que hi hagi autorització del Consell de Govern, d'acord amb el que disposa l'article 53.2 d'aquest Decret.
- b) Que hi hagi autorització de la direcció general competent en matèria de tresoreria per a la realització de cada operació de derivats financers.

4. Així mateix, es podrà prestar un segon aval sobre empreses privades que, avalades per societats de garantia recíproca, en siguin socis participants, i sempre que compleixin les condicions següents (article 76 de la Llei 1/1986):

- a) Que els crèdits que s'hagin d'avaluar tinguin com a única finalitat el finançament d'operacions de reconversió, reestructuració o creació d'empreses (article 76.a de la Llei 1/1986).
- b) Que un pla de viabilitat demostrï, a judici del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, les possibilitats de la inversió (article 76.b de la Llei 1/1986).

⁶⁵ Vid. art. 74 a 78 LF (§34).

⁶⁶ Vid. nota anterior.

⁶⁷ Vid. Decret 94/1983, de 22 de desembre, de regulació d'avals de la Comunitat Autònoma, especialment, regulació de segons avals sobre operacions avalades per les societats de garantia recíproca (*BOCAIB núm. 2, de 31 de gener de 1984*).

- c) En les mateixes condicions es podran avalar així mateix grups d'empreses (article 76.c de la Llei 1/1986).

5. Les entitats que disposin d'autoritzacions específiques d'aval en la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma podran, amb independència d'això, ser beneficiàries d'altres avals, i quedaran sotmeses a les limitacions regulades, amb caràcter general, en les lleis de pressuposts generals de cada exercici.

6. En cas de tramitació d'un nou préstec, pel qual s'hagi concedit un aval de la comunitat autònoma, que suposi la renegociació d'un altre préstec avalat amb anterioritat, de manera que es produeixi la coexistència temporal d'ambdós avals, únicament es computarà el darrer d'aquests a efectes del límit fixat en la llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.

Article 53. Avals concedits per la comunitat autònoma: expedients

1. Els expedients de concessió d'aval constaran de la documentació següent:

- a) Petició d'aval i certificat de l'acord del consell d'administració o òrgan equivalent de l'empresa sol·licitant de l'aval.
- b) Projecte d'inversió o activitats que es pretenguin finançar amb l'operació de crèdit per a la concertació de la qual se sol·licita l'aval.
- c) Informe favorable de la conselleria competent que especifiqui els interessos generals que es veuran afavorits amb la concessió de l'esmentat aval.
- d) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre l'aval a concedir, que especifiqui els riscos, o bé la rendibilitat, que l'operació comporta per a la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- e) Fiscalització prèvia de l'acord de Consell de Govern que s'esmenta en la lletra f).
- f) Acord del Consell de Govern de concessió d'aval i del seu abast a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- g) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre el compliment de les limitacions que afectin l'operació.
- h) Contracte d'aval i contracte de l'operació d'endeutament amb l'informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda.
- i) Quadre d'amortització de l'operació d'endeutament avalada.
- j) Certificació de la direcció general competent en matèria de tresoreria on s'acrediti l'anotació en el registre d'avals i s'hi aportin les dades necessàries per a la seva identificació.
- k) Fiscalització prèvia de la Intervenció General de la proposta d'acord de Consell de Govern de la lletra l).
- l) Acord de Consell de Govern d'informació o ratificació, si escau, de l'operació.

2. En la proposta d'acord de Consell de Govern, identificada amb la lletra f) de l'apartat anterior, formulada pel conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, s'hi hauran d'adjuntar els documents identificats en l'apartat anterior amb les lletres a), b), c) i d). Aquesta proposta d'acord es trametrà a la Intervenció General per a la fiscalització prèvia en aplicació de la normativa vigent en la matèria.

Una vegada adoptat l'acord pel Consell de Govern on es fixin les condicions bàsiques de l'operació, correspondrà a la conselleria competent en matèria d'hisenda realitzar totes les actuacions necessàries per dur a terme la formalització de l'aval, en les condicions més favorables per a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Amb caràcter previ a aquesta formalització, els serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda han d'emetre l'informe a què es refereix la lletra h) de l'apartat anterior.

3. Una vegada formalitzat el contracte d'aval, bé l'hagi concedit directament l'Administració de la comunitat autònoma, o bé les entitats autònomes o empreses públiques que en depenen, s'haurà de comunicar a la direcció general competent en matèria de tresoreria a l'efecte de registre i de la liquidació de les comissions meritades. Correspon a aquesta direcció general certificar el registre i adjuntar totes les dades necessàries per a la seva identificació i comprovació. De totes aquestes actuacions en quedarà constància en l'expedient corresponent (article 13.3 de la Llei 15/2000).

4. Formalitzades i registrades les operacions, la direcció general competent en matèria de tresoreria haurà de trametre l'expedient amb els documents comptables necessaris i tota la documentació que es preveu en l'apartat 1 d'aquest article a la Intervenció General de la comunitat autònoma perquè aquesta fiscalitzi l'operació i la seva adequació a l'acord de Consell de Govern que l'autoritza, i la comptabilitzi.

5. Sense perjudici del resultat de la fiscalització prèvia prevista en la lletra k) de l'apartat 1 d'aquest article, la Intervenció General haurà de procedir a comptabilitzar l'operació. En tot cas, al tancament de l'exercici s'hauran d'haver comptabilitzat totes les operacions avalades en l'exercici.

Una vegada fiscalitzat l'expedient per la Intervenció General, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts n'ha d'informar el Consell de Govern i proposar, si escau, la ratificació de les operacions en els punts no previstos en l'acord a què es refereix el paràgraf primer d'aquest apartat.

Article 54. Avals concedits per la comunitat autònoma: cancel·lacions i altres supòsits

1. Una vegada que hagi conclòs de manera satisfactòria l'operació garantida, la direcció general competent en matèria de tresoreria ha de promoure la cancel·lació dels avals concedits tan aviat com l'entitat financera corresponent acreditat que s'ha dut a terme el reintegrament total o parcial de la quantitat pel que fa al préstec avalat i ha de comunicar-ho a la Intervenció General.

2. Quan el deutor principal incompleixi les seves obligacions de pagament i s'exigeixin a la comunitat autònoma les realitzacions pecuniàries a què es va comprometre com a avalista, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts haurà d'autoritzar, quan siguin pertinents, les modificacions de crèdit necessàries per dotar la partida corresponent de la secció 31 i les ha de realitzar a càrrec d'aquelles la disminució de les quals suposi un perjudici menor al servei públic.

3. D'acord amb el que disposa l'article 78, apartat 2, de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, la Intervenció General podrà controlar mitjançant procediments d'auditoria les actuacions finançades amb crèdits avalats per la comunitat autònoma.

Article 55. Avals concedits per entitats autònomes i empreses públiques que depenen de la comunitat autònoma

1. Els avals concedits per les entitats autònomes i empreses públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears no tindran més límits que els establerts per la llei de pressuposts generals de cada any i estaran sotmesos a l'autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts (articles 77 a 79 de la Llei 1/1986).⁶⁸

2. Els expedients d'aval concedits pels ens del sector públic autonòmic constaran de la documentació següent:

- a) Sol·licitud d'autorització de concessió de l'aval, amb l'acord de l'òrgan competent de l'entitat autònoma o de l'empresa pública concedent.
- b) Petició d'aval formulada per qui hagi de ser avalat.
- c) Projecte d'inversió o activitats que es pretenen finançar amb l'operació de crèdit per a la concertació de la qual se sol·licita l'aval.
- d) Informe de la conselleria corresponent que especifiqui els interessos generals que es veuran afavorits amb la concessió de l'esmentat aval, els riscos que s'assumeixen i la viabilitat econòmica del projecte finançat.
- e) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre l'aval a concedir, que especifiqui els riscos, o bé la rendibilitat que l'operació comporta per a la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- f) Informe de la Intervenció.
- g) Autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.
- h) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre les ofertes d'aval rebudes on es proposarà la que es consideri més avantatjosa.

⁶⁸ La referència s'ha d'entendre feta als art. 76 a 78 LF (§34).

- i) Informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda relatiu a la legalitat del contracte proposat.
- j) Acord de l'òrgan d'administració competent de l'empresa pública pel qual s'aprova la concessió de l'aval.
- k) Contracte d'aval i de l'operació d'endeutament avalada, així com un quadre d'amortització d'aquesta darrera.

3. La tramitació de l'expedient s'iniciarà amb la tramesa a la conselleria corresponent dels documents esmentats en les lletres a), b) i c) de l'apartat anterior.

Un cop emès l'informe de la conselleria corresponent, s'haurà de trametre tota la documentació a la direcció general competent en matèria de tresoreria, a la qual correspon continuar la tramitació de l'esmentat expedient.

4. Rebuda la documentació per la direcció general competent en matèria de tresoreria, aquesta l'haurà de trametre, juntament amb la proposta d'autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, a la Intervenció General, perquè n'emeti informe preceptiu i no vinculant, que en cap cas no tindrà la consideració de fiscalització.

5. Autoritzada, si escau, la concessió de l'aval pel conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, la direcció general competent en matèria de tresoreria n'emetrà l'informe previst en l'apartat 2 h) d'aquest article, i sol·licitarà l'informe dels serveis jurídics a què es refereix l'apartat 2 i).

Vists els informes esmentats, l'òrgan competent adoptarà raonadament l'acord que consideri més beneficiós per als interessos de l'entitat i el comunicarà a la direcció general competent en matèria de tresoreria al més aviat possible.

6. Correspon a la direcció general competent en matèria de tresoreria fer el seguiment del moviment i la situació dels avals concedits d'acord amb el que estableix aquest article.

TÍTOL V NORMES DE GESTIÓ DEL PRESSUPOST D'INGRESSOS

Article 56. Competències en matèria de gestió d'ingressos i d'execució del pressupost d'ingressos (article 17 de la Llei 1/1986)⁶⁹

1. Les funcions de gestió, liquidació, inspecció, recaptació⁷⁰ i revisió dels tributs propis i cedits i de la resta d'ingressos de la hisenda pública autonòmica

⁶⁹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 12 LF (§34).

⁷⁰ *Vid.* art. 17 LF (§34).

§35

les exerciran els òrgans competents de la comunitat autònoma de les Illes Balears en cada cas, d'acord amb la normativa vigent, sota la coordinació superior del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁷¹

2. Les competències d'execució del pressupost d'ingressos correspondran al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts pel que fa als recursos de la hisenda de la comunitat autònoma, sense perjudici del seguiment descentralitzat dels ingressos per les unitats de gestió econòmica de les secretaries generals de cada conselleria.

Article 57. Comptabilització d'ingressos

1. La contracció dels drets relativa als ingressos que s'efectuïn en els comptes corrents del conveni del sistema de gestió d'ingressos i que quedin pendents d'aplicar en la darrera quinzena del SIGEI, s'ha de fer en data 31 de desembre amb la finalitat que siguin aplicats al pressupost d'ingressos de l'exercici en el qual efectivament s'ha realitzat el cobrament. Igualment, s'han de contreure amb data 31 de desembre de cada any els ingressos que hagin de ser periodificats. Els òrgans gestors que hagin de proposar aquestes contraccions de drets l'han de fer dins el mes de gener de l'any següent a l'any al qual es refereixin.

2. Les despeses cofinançades amb ingressos finalistes de la Unió Europea podran donar lloc a la comptabilització dels corresponents drets reconeguts en les partides del pressupost d'ingressos per l'import màxim de les obligacions reconegudes en les partides de despeses cofinançades. La contracció dels esmentats drets de cobrament s'haurà de realitzar en la mateixa proporció en què estiguin cofinançades les despeses corresponents.

Els ingressos que es rebin de la Unió Europea s'aplicaran als esmentats drets de cobrament i, al tancament de l'exercici següent, s'anul·larà el saldo pendent de cobrament.

Article 58. Termini d'ingrés dels drets de la comunitat autònoma de les Illes Balears

Les persones i les entitats obligades al pagament de qualsevol deute de dret públic a favor de la comunitat autònoma, les entitats autònomes o el Servei de Salut de les Illes Balears, l'hauran de fer efectiu en els terminis prevists amb caràcter general en la Llei general tributària i en el Reglament general de recaptació de l'Estat, pel que fa a als ingressos de naturalesa tributària i a la resta d'ingressos de dret públic, respectivament, si no hi ha una normativa específica que estableixi una altra cosa (article 21 de la Llei 4/1996).

⁷¹ *Vid.* art. 13 LF (§34).

Article 59. Revisió d'actes en via administrativa

Contra els actes i les resolucions dictades pels òrgans de la comunitat autònoma en matèria economicoadministrativa podran interposar-s'hi els recursos següents:

- a) De reposició, potestatiu, davant el mateix òrgan que dictà l'acte impugnat.
- b) Reclamació economicoadministrativa, davant la Junta Superior d'hisenda de les Illes Balears o el Tribunal Economicoadministratiu Regional a les Illes Balears, segons pertoqui.⁷²

Article 60. Suspensió del procediment de constrenyiment (article 22.3 de la Llei 1/1986)⁷³

1. El procediment de constrenyiment se suspendrà en la forma i amb els requisits prevists en les disposicions reguladores dels recursos i de les reclamacions economicoadministratives, així com en la resta de casos prevists en la normativa tributària i de recaptació, amb la presentació prèvia de la garantia corresponent.⁷⁴

2. La garantia que es presenti a l'efecte de suspendre el procediment de constrenyiment d'un deute tributari o de qualsevol altre de dret públic haurà de cobrir, a més del deute principal, un 25% en concepte del recàrrec de constrenyiment, interessos i costes que es puguin meritjar.

No obstant l'anterior, el procediment de constrenyiment se suspendrà de forma automàtica, sense necessitat de prestar garantia, quan l'interessat demostrï que s'ha produït en el seu perjudici un error material, aritmètic o de fet en la determinació del deute, que el deute ha estat ingressat, condonat, compensat, ajornat o suspès, o que ha prescrit el dret a exigir-ne el pagament.⁷⁵

3. Les garanties que es dipositin a la direcció general competent en matèria de tresoreria seran comptabilitzades un cop comprovada la seva suficiència pels serveis jurídics competents.

Article 61. Ajornaments i fraccionaments de deutes a favor de la comunitat autònoma de les Illes Balears (article 22 de la Llei 4/1996)⁷⁶

Podrà ajornar-se o fraccionar-se el pagament dels drets a favor de la comunitat autònoma, les entitats autònomes o el Servei de Salut de les Illes Balears, tant en període voluntari com executiu, un cop sol·licitat

⁷² *Vid.* art. 28 b LF (§34).

⁷³ La referència s'ha d'entendre feta als art. 18 i 19 LF (§34).

⁷⁴ *Vid.* art. 19.1 LF (§34) que estableix que aquest procediment no se suspendrà si no es garanteix el pagament.

⁷⁵ Respecte de la suspensió per motiu de terceria, *vid.* art. 19.2 LF (§34).

⁷⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 20 LF (§34).

§35

prèviament pels obligats al pagament, quan la situació de la seva tresoreria, discrecionalment apreciada per l'Administració, els impedeixi efectuar el pagament dels seus deïbits. La resolució d'aquests expedients serà competència del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁷⁷

Article 62. Cobrament de drets per compensació⁷⁸

La competència per proposar la compensació dels drets i els deutes de la comunitat autònoma serà exercida, indistintament, pel responsable de la secció pressupostària corresponent per tramitar-ne la proposta de pagament o pel director general competent en matèria de tresoreria. En qualsevol cas, la competència per acordar la compensació de deutes davant la comunitat autònoma de les Illes Balears correspondrà al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts (article 23 de la Llei 6/1992).

Article 63. Devolucions d'ingressos

1. La quantitat a tornar a conseqüència d'un ingrés de dret públic indegut estarà constituïda per l'import de l'ingrés indegudament efectuat i reconegut a favor de l'obligat.

2. També formaran part de la quantitat a tornar:

- a) El recàrrec, les costes i els interessos satisfets durant el procediment quan l'ingrés indegut s'hagi realitzat per via de constrenyiment.
- b) L'interès de demora regulat en l'article 26 de la Llei 58/2003, de 17 de desembre, general tributària, aplicat a les quantitats indegudament ingressades, pel temps transcorregut des de la data del seu ingrés en l'Administració fins a la de la resolució que reconegui el dret a la devolució, llevat que les quantitats esmentades siguin objecte de compensació amb deutes tributaris, cas en el qual s'abonaran interessos de demora fins a la data en què s'acordi la compensació. El tipus d'interès de demora aplicable serà el vigent al llarg del període en què l'esmentat interès es meriti.

3. La regulació continguda en la lletra b) de l'apartat anterior s'aplicarà als ingressos indeguts efectuat a partir del dia 19 de març de 1998. En cas contrari, s'aplicarà l'interès legal vigent en el moment d'efectuar-se l'ingrés indegut.

4. La competència per dictar les resolucions de reconeixement del dret a la devolució dels ingressos indeguts correspondrà:

- a) Al director general competent en matèria de tributs o qui exerceixi les funcions d'aquest, quan es tracti de devolucions d'ingressos de tributs cedits, recàrrecs sobre tributs estatals i impostos propis, així com les devolucions de qualsevol altre ingrés de caràcter tributari no comprès en les lletres b) i c) d'aquest apartat.

⁷⁷ Sobre l'interès de demora i les garanties, *vid.* art. 20 LF (§34).

⁷⁸ *Vid.* art. 15.3 LF (§34).

- b) Al director general competent en matèria de recaptació quan es tracti de devolucions d'ingressos produïts en via de constrenyiment.
- c) Al titular de cada conselleria o secció pressupostària quan es tracti de devolucions dels ingressos gestionats per cadascuna d'aquestes.
- d) Al director general o al titular de l'òrgan de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears quan es tracti d'ingressos gestionats per aquesta entitat.

5. El procediment aplicable als expedients de devolució d'ingressos serà el que determini el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.⁷⁹ Els expedients de devolució d'ingressos indeguts s'hauran de trametre a la Intervenció General a l'efecte de la fiscalització prèvia del pagament, excepte els que tramiti el Servei de Salut de les Illes Balears. A aquest efecte hauran de contenir la documentació següent:

- a) Sol·licitud de devolució d'ingrés, sempre que aquesta no sigui acordada d'ofici per la mateixa Administració.
- b) Informe proposta de resolució.
- c) Resolució per la qual es reconeix el dret a la devolució, signada per l'òrgan competent.
- d) Còpia de la comprovació de l'ingrés efectuat pel centre gestor o justificant de l'ingrés realitzat.
- e) Qualsevol altra documentació que s'estableixi en la normativa d'aplicació.

6. Totes les quantitats indicades en els apartats 1 i 2 d'aquest article, inclosos els interessos assenyalats en la lletra b) de l'apartat 2, s'aplicaran al concepte del pressupost d'ingressos corrent que reflecteixi els ingressos de la mateix naturalesa que aquell que originà la devolució.

Aquesta aplicació es realitzarà encara que en el concepte concret del pressupost d'ingressos esmentat en el paràgraf anterior no hi hagi recaptació suficient per minorar o, fins i tot, encara que aquest concepte no existeixi. En aquest darrer cas, el centre gestor de l'expedient haurà de sol·licitar a la direcció general competent en matèria de pressuposts l'alta del corresponent concepte en el pressupost d'ingressos.

Les devolucions d'ingressos que quedin pendents de pagament en data 31 de desembre seran imputades a partir de l'1 de gener a les partides pressupostàries equivalents del nou pressupost d'ingressos.

⁷⁹ Vid. Ordre de 27 de novembre de 1996 del conseller d'Economia i Hisenda per la qual es regula el procediment a seguir en la tramitació dels expedients de devolució d'ingressos indeguts (*BOCAIB núm. 157, de 19 de desembre*).

7. Prescriurà als quatre anys el dret a la devolució d'ingressos indeguts de naturalesa tributària.

El termini de prescripció començarà a comptar-se des del dia en què es realitza l'ingrés indegut i s'interromprà per qualsevol acte fefaent de l'obligat tributari, o dels seus hereus o causahavents, adreçat a l'obtenció de la devolució de l'ingrés indegut o per qualsevol acte de l'Administració en què se'n reconegui l'existència.

Reconeguda la procedència de la devolució, prescriurà, així mateix, als quatre anys el dret per exigir-ne el pagament, si aquest no és reclamat pels creditors legítims. Aquest termini es comptarà des de la data de notificació del reconeixement de l'esmentada obligació.

El que disposa aquest apartat no s'aplicarà als ingressos indeguts de dret públic no tributaris, que es regiran per la seva normativa específica.

8. Els cobraments d'ingressos que corresponguin a autoliquidacions de tributs cedits d'altres comunitats autònomes es tramitaran a favor d'aquestes d'acord amb el procediment regulat en els paràgrafs següents.

Quan la direcció general competent en matèria de tributs comprovi l'existència de cobraments d'ingressos d'aquesta naturalesa, ho comunicarà a la Intervenció General. Si aquests ingressos estan aplicats al pressupost, la Intervenció en tramitarà la devolució en formalització al compte no pressupostari obert a aquest efecte.

La direcció general competent en matèria de tributs trametrà a la Intervenció General l'ordre de pagament generada a aquest efecte, juntament amb la resolució pertinent, i s'imputarà el pagament a favor de la comunitat autònoma corresponent amb càrrec a operacions no pressupostàries.

Article 64. Gestió d'ingressos a través de les zones de recaptació (articles 8 a 11 de la Llei 10/2003)

1. Sense perjudici de les competències que, d'acord amb la normativa vigent, corresponguin a les recaptacions de zona com a òrgans de la comunitat autònoma, per Acord del Consell de Govern, i a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda, es podrà encomanar a aquests òrgans la realització de determinades funcions materials relatives a la gestió, liquidació, inspecció, recaptació i revisió de tributs propis i cedits i de qualsevol altre ingrés de la hisenda pública autonòmica. En aquest acord s'han de fixar igualment les retribucions a favor dels titulars de la recaptació de zona per la realització de les funcions encomanades, les quals poden consistir en una quantia fixa, en una quantitat resultant d'aplicar una tarifa, o en una combinació d'ambdós procediments, d'acord amb la naturalesa i les característiques de les funcions que hagin de realitzar.

2. Per la realització de les funcions de recaptació en via executiva en la gestió d'ingressos de la hisenda autonòmica, com també de recursos de les entitats locals a què es refereix l'article 70 d'aquest Decret, la participació dels titulars de les recaptacions de zona en els recàrrecs executiu i de constreyniment serà la següent:

- a) El 5% del principal del deute, quan el cobrament del deute tingui lloc una vegada finalitzat el període voluntari de pagament però abans de la notificació de la provisió de constrenyiment. No obstant això, quan el cobrament del deute tingui lloc abans de l'expedició i càrrec al recaptador de la providència de constrenyiment, la totalitat del recàrrec procedent correspondrà a la comunitat autònoma de les Illes Balears o, si escau, a l'entitat local corresponent, i s'haurà d'ingressar íntegrament a la tresoreria de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- b) El 10% del principal del deute, quan el cobrament del deute tingui lloc abans de la finalització del termini previst per al pagament dels deutes en via de constrenyiment.
- c) El 12,5% del principal del deute, quan el cobrament del deute tingui lloc una vegada finalitzat el termini previst per al pagament dels deutes en via de constrenyiment.

3. Els ingressos que efectuïn les recaptacions de zona de la comunitat autònoma de les Illes Balears en concepte de recàrrec executiu o de constrenyiment s'han d'efectuar pel seu import líquid, i s'aplicaran així al pressupost d'ingressos una vegada descomptat el percentatge que, si escau, correspongui percebre al titular de la recaptació de zona.

Article 65. Deute i operacions de crèdit

1. El Govern de les Illes Balears podrà prendre capitals a préstec, mitjançant la contracció de deute públic o la concertació d'operacions de crèdit d'acord amb el que estableixen els articles 29 i següents de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁸⁰

No es consideraran deute públic ni operacions de crèdit les obligacions dineràries adquirides per la comunitat autònoma per causa de les prestacions no dineràries rebudes dels seus creditors, tot i que tinguin fixat un termini per al venciment.

L'emissió de deute o la concertació d'operacions d'endeutament s'haurà de contreure en comptes, d'acord amb els compromisos de despeses adquirits, i s'haurà d'anar concertant d'acord amb les necessitats de tresoreria, sense perjudici de la corresponent contracció del dret en el pressupost d'ingressos, que es realitzarà sobre la base de l'autorització legal de l'endeutament, encara que arribada la data de tancament de l'exercici pressupostari no s'hagin formalitzat els contractes corresponents (article 26 de la Llei 3/1994 i article 31 de la Llei 1/1986).⁸¹

⁸⁰ La referència s'ha d'entendre feta als art. 29 a 31 LF (§34).

⁸¹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 25 LF (§34).

2. Un cop acordada la concertació d'una operació de crèdit a llarg termini es podrà tramitar la contractació d'un crèdit pont, el qual haurà de ser cancel·lat en el moment en què es formalitzi definitivament el contracte o contractes pertinents corresponents a l'operació de crèdit inicialment acordada.

Aquests crèdits pont hauran de ser expressament acordats pel Consell de Govern i tindran la consideració d'operació accessòria de l'operació de crèdit principal inicialment acordada i a extingir; no tindran en cap cas la consideració d'operació de tresoreria i, per tant, no els seran d'aplicació els límits establerts per a aquest tipus d'operacions.

3. El procediment per a la contractació dels expedients de concertació d'operacions d'endeutament i cobertura de riscos requerirà:

3.1. En els expedients de concertació d'endeutament:

- a) Certificació de la direcció general competent en matèria de tresoreria acreditativa del compliment de tots els requisits i limitacions legals que afecten l'operació.
- b) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria justificatiu de la necessitat de contractar l'endeutament.
- c) Autorització prèvia del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, en el cas que se sobrepassi al llarg de l'exercici el límit establert en la Llei de pressuposts generals, si escau.
- d) Fiscalització prèvia de la Intervenció General a la proposta d'acord de Consell de Govern a què es refereix la lletra e).
- e) Acord del Consell de Govern al qual fa referència l'article 66.1 d'aquest Decret.
- f) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria relatiu a les ofertes de contractació analitzades i l'alternativa proposada.
- g) Contracte de formalització de l'endeutament, amb l'informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda.
- h) Quadre d'amortització de l'operació d'endeutament.
- i) Fiscalització prèvia de la Intervenció General a la proposta d'acord de Consell de Govern a què es refereix la lletra j).
- j) Acord de Consell de Govern d'informació o ratificació, si escau, de l'operació.

3.2 En els expedients de cobertura de riscos:

- a) Certificat de la direcció general competent en matèria de tresoreria acreditatiu del compliment de tots els requisits i limitacions legals que afecten l'operació.
- b) Fiscalització prèvia de la Intervenció General a la proposta d'acord de Consell de Govern a què es refereix la lletra c).
- c) Acord de Consell de Govern al qual es refereix l'article 66.1 següent.
- d) Informe de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre l'oportunitat de l'operació de cobertura de riscos, com també de les ofertes de contractació analitzades i l'alternativa proposada.

- e) Contracte de formalització de l'operació de cobertura amb l'informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda o, en el cas que el contracte no sigui formalitzat per escrit, de la direcció general competent en matèria de tresoreria justificatiu de les condicions.
- f) Fiscalització prèvia de la Intervenció General a la proposta d'acord del Consell de Govern a què es refereix la lletra g).
- g) Acord de Consell de Govern d'informació o ratificació, si escau, de l'operació.

Article 66. Autorització de les operacions d'endeutament i derivats financers

1. L'endeutament de la comunitat autònoma s'ajustarà al que disposen els articles 29 i següents de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁸²

El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, haurà d'aprovar les condicions bàsiques d'emissió de títols o de concertació de crèdit en la forma i dins els límits autoritzats per llei del Parlament de les Illes Balears.

A l'efecte dels esmentats límits legals, s'entén per endeutament l'import adjudicat en operacions amb un termini de reembors superior a l'any, encara que estigui pendent de formalització. L'endeutament autoritzat per a l'any en curs i no formalitzat el 31 de desembre d'aquest any es podrà instrumentar l'any següent, però s'imputarà a l'autorització legal vigent de l'any en què fou autoritzat.

El Consell de Govern aprovarà la concertació de derivats financers, o d'operacions de cobertura de riscos, sobre les operacions d'endeutament formalitzades, quan les característiques de cada operació o dels mercats així ho recomanin. El resultat dels derivats financers, o de les operacions de cobertura de riscos, s'haurà de comptabilitzar transitòriament en comptes no pressupostaris i posteriorment en el pressupost de despeses o d'ingressos pel saldo resultant de tots els esmentats derivats i operacions de cobertura. En el supòsit que el resultat sigui positiu, s'ha de tenir en compte el que es preveu en l'article 10.6 d'aquest Decret.

2. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts haurà de fer totes les operacions necessàries per dur a terme en les condicions més favorables la concertació de l'endeutament o del derivat financer aprovat pel Consell de Govern.

⁸² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 29 LF (§34).

§35

3. El conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, una vegada formalitzades les operacions, i amb el resultat de la fiscalització de la Intervenció General, haurà d'informar el Consell de Govern i proposar, si és procedent, la ratificació de les operacions que s'apartin de les condicions bàsiques de les operacions aprovades en l'acord esmentat en l'apartat primer d'aquest article.

Article 67. Control de les operacions d'endeutament i derivats financers (article 80 de la Llei 1/1986)⁸³

1. La Intervenció General haurà d'efectuar la fiscalització prèvia de totes les propostes del Consell de Govern a les quals fan referència els articles anteriors. S'hauran d'adjuntar els documents identificats en els punts 3.1 a), b) i c), si escau, i 3.2 a) de l'article 65 en els expedients de concertació d'endeutament i en els expedients de cobertura de riscos, respectivament.

2. Una vegada formalitzades les operacions, s'haurà de trametre l'expedient, amb tota la documentació que es preveu en l'article 65 a la Intervenció General, a l'efecte de la fiscalització prèvia i comptabilització.

3. La fiscalització prèvia prevista en l'apartat anterior haurà de fer referència a l'adequació de l'operació concertada a l'acord de Consell de Govern que la va autoritzar, i tot això a l'efecte, si escau, de la ratificació prevista en l'apartat tercer de l'article anterior.

TÍTOL VI LES OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES

Article 68. Conciliació de comptes no pressupostaris

Correspon al centre gestor que tramiti les operacions no pressupostàries la conciliació dels corresponents comptes sota la coordinació de la Intervenció General.

Article 69. Avançaments i préstecs reintegrables

1. Els avançaments i els préstecs reintegrables concedits en aplicació de les normes legals vigents en aquesta matèria a tot el personal funcionari i laboral que presta els seus serveis a la comunitat autònoma de les Illes Balears tindran caràcter d'operacions no pressupostàries i s'imputaran als comptes d'aquesta naturalesa que determini la Intervenció General.

Quan la bestreta obeeixi al fet que el productor no hagi estat donat d'alta en nòmina, aquesta es podrà concedir d'ofici o a instància de part, per un import

⁸³ *Vid.* art. 82 LF (§34) i, quant a la funció interventora, Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 1.

màxim d'una mensualitat líquida, i serà reintegrada totalment al temps del pagament de la primera nòmina, sense que hi sigui d'aplicació el procediment establert en el Decret 135/1995, de 12 de desembre, pel qual es regula l'acció social a favor dels funcionaris i del personal laboral o la normativa que el substitueixi.

2. El personal de caràcter eventual i els alts càrrecs només podran sol·licitar avançaments de fins a dues mensualitats líquides, en les mateixes condicions que la resta del personal funcionari o laboral. Així mateix, podran sol·licitar avançaments del 100% del seu salari líquid mensual a reintegrar íntegrament en el primer cobrament de la seva nòmina. Excepcionalment, podran sol·licitar crèdits de fins a sis mensualitats líquides, sempre que es trobin en situació de serveis especials en un lloc de treball corresponent a funcionari o personal laboral fix de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i el càlcul del crèdit s'efectuï agafant com a referència les retribucions que correspondrien al lloc de treball en el qual es trobin en aquesta situació.

3. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, podrà acordar avançaments extraordinaris i reintegrables en favor d'ens locals amb els quals es tingui signat un conveni per a la gestió de la recaptació, de les quantitats que els correspongui percebre derivades dels esmentats convenis, els quals, sense cap càrrec, s'imputaran a la comptabilitat no pressupostària. Les condicions i els terminis per retornar-los seran fixats discrecionalment en l'acord de concessió.

Així mateix, per raons d'interès públic, el Consell de Govern, a proposta conjunta del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts i del conseller competent per raó de la matèria, podrà acordar qualsevol altra bestreta extraordinària i reintegrable a favor de qualsevol beneficiari.

A la proposta del Consell de Govern s'hi ha d'adjuntar l'expedient, que haurà de contenir:

- a) Sol·licitud de l'ajuntament o del beneficiari, si escau.
En el supòsit de bestretes a favor d'empreses públiques, la sol·licitud serà de la conselleria corresponent.
- b) Informe de la direcció general competent en matèria de recaptació sobre la conveniència de la bestreta extraordinària, si escau.
- c) Document en què consti el reconeixement per part del beneficiari de la seva obligació de reintegrar la bestreta, així com el termini i les altres condicions del reintegrament.
- d) Informe favorable de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre el sistema de reintegrament de la bestreta i la capacitat de la tresoreria de la comunitat autònoma de les Illes Balears per atendre l'avançament extraordinari.
- e) Fiscalització prèvia de la Intervenció General.

Dels pagaments que es derivin de l'aplicació de l'acord del Consell de Govern de bestreta extraordinària, la Intervenció General únicament ha de verificar els requisits i les condicions establerts en l'acord esmentat.

El seguiment del compliment dels terminis de reintegrament i les incidències que se'n puguin derivar correspondran en tot cas a la conselleria competent per raó de la matèria.

4. Les bestretes per despeses electorals previstes en l'article 30 de la Llei 8/1986, de 26 de novembre, electoral de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁸⁴, s'imputaran al pressupost en curs en el moment de concedir-les.

Per contra, les bestretes per despeses electorals que preveu l'apartat 2 de l'article 31 de l'esmentada Llei es comptabilitzaran transitòriament en comptes no pressupostaris fins que siguin imputades al crèdit pressupostari extraordinari previst en l'apartat 3 del mateix article.

Article 70. Convenis per a la gestió, liquidació, inspecció i recaptació de recursos d'entitats locals i d'altres administracions públiques

1. El Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda, i d'acord amb l'article 7 del Reial decret legislatiu 2/2004, de 5 de març, pel qual s'aprova el text refós de la Llei reguladora de les hisendes locals, podrà acceptar l'exercici de les competències que li deleguin les entitats locals de l'àmbit de la comunitat autònoma en matèria de gestió, liquidació, inspecció i recaptació de tributs i altres ingressos de dret públic, amb el contingut i l'abast que determini el Ple o l'òrgan competent de l'entitat local.

S'haurà d'adjuntar a la proposta del Consell de Govern:

- a) Sol·licitud de l'entitat local.
- b) Certificació de l'acord del Ple o de l'òrgan competent de l'entitat local pel qual es fixi el contingut i l'abast de la delegació.
- c) Informe de la direcció general competent en matèria de recaptació.
- d) Informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda.

2. En el conveni que a aquest efecte subscriuguin l'entitat local i la comunitat autònoma de les Illes Balears s'han de determinar les condicions necessàries per al desplaçament i l'exercici de les competències delegades.

3. La direcció general competent en matèria de recaptació tindrà a càrrec seu la formació de l'expedient per a la subscripció i modificació d'aquests convenis amb les entitats locals, el qual contindrà:

- a) Acord del Consell de Govern a què fa referència l'apartat 1 d'aquest article.
- b) Proposta de conveni, amb l'informe dels serveis jurídics de la conselleria competent en matèria d'hisenda.
- c) Memòria de la direcció general competent en matèria de tresoreria sobre la procedència del conveni, que inclourà un estudi economicofinancer relatiu a la incidència d'aquest conveni en la tresoreria de la comunitat autònoma.

⁸⁴ Vid. Llei 8/1986, de 26 de novembre (§9) i Llei 7/2009, d'11 de desembre (§10).

d) Memòria explicativa de la proposta de conveni de la direcció general competent en matèria de recaptació.

e) Fiscalització prèvia de la Intervenció General.

4. En cas que es produeixi la revocació per les entitats locals de les competències delegades d'acord amb l'apartat 1 d'aquest article, el conseller competent en matèria d'hisenda informará el Consell de Govern de l'acord de revocació adoptat pel ple o per l'òrgan competent de l'entitat local.

5. Les actuacions que, en execució de la delegació i del conveni, hagi de realitzar la comunitat autònoma de les Illes Balears, s'han d'exercir pels òrgans que estableixi el mateix conveni o, si no n'estableix, pels òrgans competents en la matèria d'acord amb les normes d'organització vigents de la conselleria competent en matèria d'hisenda i de les recaptacions de zona.

Els honoraris que, si escau, hagin de correspondre als titulars de les recaptacions de zona per la realització de les funcions de recaptació en període voluntari de recursos d'entitats locals a què es refereix aquest article, es calcularan aplicant les bases que conté la normativa vigent d'aplicació. No obstant això, en aquells casos en què els convenis fixin premis de cobrament diferents als previstos en aquelles bases, aquests premis seran aplicats directament al titular de la recaptació de zona, amb el límit màxim de l'import equivalent que resulti de l'aplicació dels criteris establerts en les esmentades bases. En el cas que la compensació establerta en el conveni no permeti la determinació d'aquell import equivalent, els honoraris a favor del titular de la recaptació de zona seran fixats pel Consell de Govern, a proposta del conseller competent en matèria d'hisenda. En tot cas, el pagament d'aquests honoraris es comptabilitzarà en comptes no pressupostaris.

La participació dels titulars de les recaptacions de zona en els recàrrecs executiu i de constrenyiment per la realització de les funcions de recaptació en via executiva serà l'establerta en l'article 64 d'aquest Decret. No obstant això, en aquells casos en què els convenis fixin uns percentatges de participació a favor de la comunitat autònoma diferents als previstos en l'esmentat article 64, aquests percentatges de participació seran aplicats directament al titular de la recaptació de zona.

6. Així mateix, el conseller competent en matèria d'hisenda, d'acord amb el que preveu l'article 57 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local, en relació amb l'article 15 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, podrà subscriure convenis de col·laboració en els quals es formalitzin encàrrecs de gestió relacionats amb la gestió, liquidació, inspecció, recaptació i revisió de recursos de les entitats locals o d'altres administracions públiques.

Les actuacions que, en execució de l'encàrrec de gestió, hagi de realitzar la comunitat autònoma de les Illes Balears, s'han d'exercir pels òrgans que estableixi el mateix conveni o, si no n'estableix, pels òrgans competents en la matèria d'acord amb les normes d'organització vigents de la conselleria competent en matèria d'hisenda i de les recaptacions de zona.

Els honoraris que, si escau, hagin de correspondre als titulars de les recaptacions de zona per la prestació de serveis en règim d'encàrrec de gestió coincidiran amb la compensació econòmica a favor de la comunitat autònoma que s'estableixi en el conveni per la realització d'aquests serveis, i podran consistir en una quantia fixa, en una quantitat resultant d'aplicar una tarifa o en una combinació d'ambdós procediments, d'acord amb la naturalesa i les característiques de les funcions que s'hagin de realitzar.

A aquests convenis se'ls aplicarà el que preveuen les lletres b), c), d) i e) de l'apartat tercer d'aquest article, com també el que estableixen els apartats 1 a 4 de l'article 17 d'aquest Decret.

7. El conseller competent en matèria d'hisenda podrà interpretar els convenis a què es refereix aquest article, resoldre els dubtes que es derivin del compliment d'aquests, modificar-los per raó d'interès públic, acordar-ne la resolució i determinar els efectes d'aquesta, d'acord amb el procediment establert en l'article 59 del Reial decret legislatiu 2/2000, de 16 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de contractes de les administracions públiques.

Article 71. Rendició de comptes de recaptació

1. La direcció general competent en matèria de recaptació establirà l'estructura i el contingut del compte de recaptació i en fixarà els terminis de rendiment.

2. Correspondrà a la direcció general competent en matèria de recaptació l'examen i l'aprovació del compte de recaptació i, en tot cas, l'exigència de les responsabilitats que se'n puguin derivar d'acord amb la legislació vigent.

Article 72. Comptabilització de determinades operacions

1. Les operacions acordades pel Consell de Govern d'amortització anticipada, renegociació o refinançament d'operacions d'endeutament de la comunitat autònoma de les Illes Balears i aquelles que sobrepassin el límit previst en les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma es comptabilitzaran transitòriament, tant les operacions noves que es concertin com aquelles que es cancel·lin anticipadament, en els comptes no pressupostaris que determini la Intervenció General. En tot cas, se'n traspasarà el saldo net al pressupost de la comunitat autònoma al tancament de l'exercici, amb les adaptacions pressupostàries prèvies necessàries.⁸⁵

2. L'amortització anticipada de les operacions a renegociar i l'autorització i recaptació de les operacions noves que es concertin podran realitzar-se o no de forma simultània, d'acord amb les disponibilitats de la tresoreria, amb la concertació o no de crèdits pont.

⁸⁵ Vid. art. 29.6 LF (§34).

3. Les amortitzacions que vencin en l'exercici corrent i que corresponguin a operacions d'endeutament que es cancel·lin anticipadament s'hauran d'aplicar directament al pressupost. Així mateix, s'hauran d'aplicar directament al pressupost els ingressos derivats d'aquelles noves operacions de crèdit que s'hagin subscrit a l'empara de l'autorització prevista en la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma per a cada any.

Tot i el que es disposa en el paràgraf anterior, les amortitzacions anticipades que obeeixin a operacions de renegociació o refinançament, siguin o no simultànies d'acord amb el que preveu l'apartat segon d'aquest article, es comptabilitzaran en comptes no pressupostaris.

4. La comunitat autònoma podrà garantir els seus compromisos davant terceres persones que no tenguin implicacions pressupostàries per qualsevol mitjà admès en dret.

Correspondrà a la direcció general competent en matèria de tresoreria la tramitació de l'expedient oportú, i al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts l'autorització de la garantia, que serà comptabilitzada en comptes no pressupostaris.

TÍTOL VII LA GESTIÓ DE LA TRESORERIA⁸⁶

Article 73. Operacions de tresoreria (article 29.1 de la Llei 1/1986)⁸⁷

1. El Govern de les Illes Balears podrà realitzar operacions de crèdit per termini inferior a un any, per tal de cobrir els desfasaments transitoris de tresoreria de l'Administració de la comunitat autònoma, de les entitats autònomes⁸⁸ o del Servei de Salut de les Illes Balears. El procediment per a la concertació d'operacions de tresoreria serà el descrit en l'apartat 3.1 de l'article 65 d'aquest Decret, però no serà necessari adjuntar-hi un quadre d'amortització, atesa la durada d'aquest tipus d'operacions.

2. El dèficit de la tresoreria derivat de la diferència entre el venciment dels seus pagaments i el dels seus ingressos es podrà cobrir mitjançant el concert d'operacions de tresoreria amb entitats de crèdit o d'estalvi, sempre que la suma total d'aquestes operacions no sigui superior al límit que fixi anualment la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma (article 74 de la Llei 1/1986).

⁸⁶ Vid. art. 69 a 73 LF (§34).

⁸⁷ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 29.1 LF (§34).

⁸⁸ Vid. Decret 207/1996, de 12 de desembre, de regulació de bestretes extrapressupostàries per cobrir els desfasaments transitoris de tresoreria de les entitats autònomes i empreses públiques de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 158, de 21 de desembre*).

3. En cas de resultar necessari excedir aquell límit, el Govern requerirà la corresponent autorització al Parlament (article 74 de la Llei 1/1986).

4. El producte i les amortitzacions de les operacions previstes en els apartats anteriors es comptabilitzaran en comptes no pressupostaris. Tanmateix, les despeses per interessos meritats s'aplicaran al pressupost de despeses de la comunitat autònoma.

Article 74. Transferències a ens públics

Els pagaments en concepte de transferències corrents i de capital a ens públics s'efectuaran d'acord amb les necessitats de tresoreria prèviament comunicades a la direcció general competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Per tant, quan els acords o les resolucions de concessió d'aquestes transferències fixin el pagament segons un determinat pla financer, aquest pla tindrà caràcter merament indicatiu i podrà ser modificat per la direcció general competent en matèria de tresoreria d'acord amb les necessitats de tresoreria del beneficiari (article 59 de la Llei 1/1986).⁸⁹

Article 75. Règim general de pagaments⁹⁰

1. Sota l'autoritat superior del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts, correspon al director general competent en matèria de tresoreria les funcions d'ordenador general de pagaments de l'Administració de la comunitat autònoma, de les entitats autònomes i del Servei de Salut de les Illes Balears (article 58.2 de la Llei 1/1986).⁹¹

2. La direcció general competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma haurà d'efectuar els pagaments d'acord amb el que es disposa en els articles 59 i 73 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁹², sense perjudici de donar preferència al sistema de pagament mitjançant transferència als comptes oberts en les entitats de crèdit pels perceptors corresponents (article 21 de la Llei 10/1987).⁹³

⁸⁹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 61.4 LF (§34).

⁹⁰ *Vid.* Ordre del conseller d'Economia, Hisenda i Innovació, de 8 de novembre de 2005, per la qual s'estableixen normes per a la gestió de la tresoreria de les entitats de autònomes i empreses públiques que en depenen de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 169, de 10 de novembre*) i Ordre del conseller d'Hisenda i Pressuposts de 18 de juny de 2001, de regulació del procediment per al pagament d'obligacions de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 79, de 3 de juliol*).

⁹¹ *Vid.*, sobre el termini de pagament, art. 26 LF (§34).

⁹² La referència s'ha d'entendre feta als art. 61.4 i 73 LF (§34).

⁹³ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 73.2 LF (§34).

3. Excepcionalment, la direcció general competent en matèria de tresoreria de la comunitat autònoma podrà autoritzar el pagament mitjançant targetes en el cas de viatges oficials a l'estranger, que es realitzarà amb càrrec al compte corrent obert a favor de l'habilitat d'ordres de pagament lliurades amb el caràcter de "a justificar".⁹⁴

Article 76. Disposició de fons⁹⁵

1. D'acord amb el principi d'unitat de caixa, tots els fons i valors de la comunitat autònoma es custodiaran a la tresoreria de la comunitat autònoma de conformitat amb el que es disposa en l'article 72 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Excepcionalment, el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts podrà autoritzar l'existència de caixes d'efectiu, en la direcció general competent en matèria de tresoreria o en les habilitacions i subhabilitacions de la resta de conselleries (article 72 Llei 1/1986).

2. La direcció general competent en matèria de tresoreria té al seu càrrec la funció de tresoreria d'ingressos i pagaments de l'Administració de la comunitat autònoma, de les entitats autònomes i del Servei de Salut de les Illes Balears. No obstant això, i pel que fa al Servei de Salut de les Illes Balears, aquesta funció de tresoreria es durà de forma separada.

3. La disposició de fons s'efectuarà, necessàriament, amb la signatura conjunta del director general competent en matèria de tresoreria i de l'interventor general, sense perjudici que puguin ser substituïts per persones degudament autoritzades a aquest efecte. El Servei de Salut de les Illes Balears es regirà pel seu règim específic pel que fa a la signatura de l'interventor general, la qual serà substituïda per la del l'òrgan que determini la gerència.

No obstant això, no serà necessària la signatura manuscrita de l'interventor general quan es tracti de moviments interns de fons entre comptes de la comunitat autònoma, com tampoc quan es tracti de pagaments suportats per documents comptables que hagin estat tramitats d'acord amb els automatismes prevists en el sistema informàtic, d'acord amb el que disposa l'article 86 c) de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.⁹⁶ En aquests supòsits els instruments de pagament incorporaran escanejada la signatura de l'interventor general.

⁹⁴ Vid. Decret 135/2001, de 14 de desembre, esmentat en la nota 44, i Decret 20/1985, de 28 de març, de creació i atribució de funcions a les unitats de gestió econòmica de les conselleries de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 11, de 20 d'abril*).

⁹⁵ Vid. art. 72 LF (§34).

⁹⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 82.3 d LF (§34).

TÍTOL VIII
LA INTERVENCIÓ, EL CONTROL FINANCER
I LA COMPTABILITAT⁹⁷

CAPÍTOL I
LA FISCALITZACIÓ PRÈVIA⁹⁸

CAPÍTOL II
EL CONTROL FINANCER⁹⁹

CAPÍTOL III
LA COMPTABILITAT¹⁰⁰

Article 102. Informació prevista en la Llei orgànica 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària, i en la Llei 18/2001, de 12 de desembre, general d'estabilitat pressupostària¹⁰¹

1. L'Administració general de la comunitat autònoma de les Illes Balears, les entitats autònomes, les empreses públiques i la resta d'ens públics dependents de la comunitat autònoma, qualsevol sigui la seva denominació i forma jurídica, resten subjectes a l'obligació de subministrament de la informació establerta en l'article 10 de la Llei orgànica 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària, sobre les operacions financeres i de concessió d'aval.

2. L'Administració general de la comunitat autònoma de les Illes Balears, les entitats autònomes, les empreses públiques i la resta d'ens públics dependents de la comunitat autònoma, qualsevol sigui la seva denominació i forma jurídica, resten subjectes a l'obligació de subministrament de la informació establerta

⁹⁷ Vid. títol IV LF (§34).

⁹⁸ Capítol derogat pel Decret 62/2006, de 7 de juliol, esmentat en la nota 1, i, posteriorment desplegat pel Decret 32/2008, de 14 de març, pel qual es regula l'organització, l'estructura i les funcions de la Intervenció General de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 41, de 25 de març*); rectificació d'error material, aritmètic i de fet per Acord del Consell de Govern de 23 de maig de 2008 (*BOIB núm. 74, de 29 de maig*). També cal tenir en compte l'Acord del Consell de Govern de 2 de juliol de 2010 de determinació de la nova estructura i la distribució de les intervencions delegades (*BOIB núm. 106, de 15 de juliol*).

⁹⁹ Vid. nota anterior.

¹⁰⁰ Vid. art. 88 a 94 LF (§34).

¹⁰¹ Vid. RDLEG 2/2007, de 28 de desembre, esmentat en la nota 23, i LO 5/2001, de 13 de desembre, també esmentada en la nota 23.

en la Llei 18/2001, de 12 de desembre, general d'estabilitat pressupostària, en relació amb el compliment del principi d'estabilitat pressupostària i de capacitat de finançament d'acord amb els criteris del Sistema Europeu de Comptes Nacionals i Regionals (SEC-95).

3. La Intervenció General de la comunitat autònoma constitueix l'òrgan responsable per a la tramesa de la informació al Ministeri d'hisenda prevista en la Llei orgànica 5/2001, de 13 de desembre, complementària de la Llei general d'estabilitat pressupostària, i en la Llei 18/2001, de 12 de desembre, general d'estabilitat pressupostària.

4. A aquest efecte, correspon al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts la determinació dels models dels estats financers i els terminis de remissió d'aquests estats a la Intervenció General de la comunitat autònoma per part de les entitats i empreses sotmeses a l'obligació de subministrament a què es refereixen l'apartat primer i segon d'aquest article.

5. Les entitats i empreses a què es refereix aquest article que incompleixin l'obligació de remetre la informació exigida assumiran les responsabilitats financeres que es derivin d'aquest incompliment.

Article 103. La comptabilitat del Servei de Salut de les Illes Balears

El Servei de Salut de les Illes Balears actuarà com a central comptable separada sota la coordinació de la Intervenció General i rendirà el seu compte general annex al compte general de la comunitat autònoma de les Illes Balears, d'acord amb el que disposa l'article 96.1 c) de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹⁰²

TÍTOL IX LES RESPONSABILITATS¹⁰³

Article 104. Les responsabilitats

L'acord d'incoació de l'expedient, la seva resolució i el nomenament de l'instructor correspondrà al Consell de Govern quan es tracti d'alts càrrecs de la comunitat autònoma, i al conseller competent en matèria d'hisenda en la resta de casos (article 101 de la Llei 1/1986).¹⁰⁴

¹⁰² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 92.1 LF (§34).

¹⁰³ *Vid.* títol V (art. 96 a 99) LF (§34).

¹⁰⁴ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 98 LF (§34).

TÍTOL X RELACIONS INSTITUCIONALS

Article 105. Relacions institucionals (article 103 Llei 1/1986)¹⁰⁵

1. Trimestralment, el Govern haurà de trametre al Parlament de les Illes Balears la documentació següent:

- a) Les modificacions de crèdit acordades en el trimestre anterior.
- b) El grau d'execució del Fons de Compensació Interterritorial, com també les seves modificacions.
- c) Les contractacions directes d'inversions per un import superior a 120.200,00 euros.
- d) Les transferències corrents a empreses i a famílies i institucions sense finalitats lucratives l'import individualitzat de les quals sigui superior 3.005,00 euros.
- e) Les emissions i conversions de deute acordades pel Consell de Govern durant el trimestre anterior fent ús de les facultats que li atribueix l'article 31 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears.¹⁰⁶
- f) Les concessions d'aval a càrrec de la direcció general competent en matèria de tresoreria acordades en el trimestre anterior.
- g) L'estat d'execució del pressupost de la comunitat autònoma, així com els moviments i situació de la tresoreria.
- h) Els compromisos de despesa d'abast plurianual.¹⁰⁷
- i) Les altres operacions la informació periòdica al Parlament de les quals estableixi la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma.

2. La documentació a què es refereix l'apartat anterior s'haurà de formalitzar en el segon mes de cada trimestre (article 20 Llei 15/2000).

Article 106. Rendició de la liquidació del pressupost de la Universitat de les Illes Balears

La Universitat de les Illes Balears rendirà la liquidació del pressupost directament al Tribunal de Comptes i al Parlament de les Illes Balears a través, si escau, de la Sindicatura de Comptes (disposició addicional cinquena de la Llei 10/1997).

¹⁰⁵ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 100 LF (§34).

¹⁰⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 29 LF (§34).

¹⁰⁷ Vid. art. 21.2 d'aquest Decret.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Modificacions del Decret 128/1993, de 16 de desembre, sobre la comptabilitat i rendició de comptes de les empreses públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears

1. Es modifica l'article 5 del Decret 128/1993, de 16 de desembre, sobre la comptabilitat i rendició de comptes de les empreses públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que passa a tenir la redacció següent:

«Article 5. Modificacions de les dotacions

1. L'ampliació de les dotacions limitatives prevista en l'article 62 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears¹⁰⁸, en la redacció de la Llei de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears per a l'any 1993, s'ha de regir per les normes següents:

a) Per a la tramitació de l'ampliació de les dotacions limitatives, la secció pressupostària de la qual depengui l'empresa pública afectada tramitarà l'oportú expedient de modificació de crèdit a la direcció general competent en matèria de pressuposts de la comunitat autònoma amb el contingut següent:

- Memòria de l'empresa pública afectada que justifiqui la modificació, a la qual s'hi ha d'adjuntar el corresponent acord del consell d'administració o òrgan similar pel qual s'autoritza la tramitació de la modificació.
- Informe de la secció pressupostària de què depengui l'empresa pública.
- Petició del conseller del qual depengui l'empresa pública, per la qual se sol·licita l'ampliació de la dotació limitativa, adreçada al conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts.

A aquest expedient, s'hi incorporarà l'informe de la direcció general competent en matèria de pressuposts i la resolució del conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts de concessió o de denegació de l'ampliació de crèdit sol·licitada.

b) Serà requisit necessari per procedir a l'ampliació de les dotacions limitatives que l'empresa pública en qüestió compti amb finançament suficient per cobrir l'ampliació que es proposa. A aquest efecte, la memòria explicativa que l'empresa pública afectada ha de presentar per a la corresponent modificació de crèdit, contindrà el detall del seu finançament i una explicació sobre això.

¹⁰⁸ La referència s'ha d'entendre feta als art. 64 i 65 LF (§34).

2. Les dotacions considerades inicialment ampliables podran ser efectivament ampliables en la mesura que es compti amb nous recursos per finançar l'ampliació, ja sigui per ingressos no previstos, ingressos superiors als pressupostats, o baixes en altres dotacions limitatives.

Correspondrà al Consell d'Administració o a l'òrgan equivalent de cada entitat l'aprovació de les ampliacions esmentades.

3. En cap cas no podran transferir-se dotacions de subvencions de capital a subvencions d'explotació».

Disposició addicional segona. Modificacions del Decret 219/1996, de 2 de desembre, pel qual s'organitza el règim pressupostari dels expedients tramitats per l'organisme Pagador del FEOGA-Garantia de la comunitat autònoma de les Illes Balears

1. Es modifica el punt 1 de l'apartat 1 de l'article 2 del Decret 219/1996, de 2 de desembre, pel qual s'organitza el règim pressupostari dels expedients tramitats per l'organisme Pagador del FEOGA-Garantia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que passa a tenir la redacció següent:

«1. Proposta de resolució del director general competent, en consideració a la distribució i assignació de funcions en la gestió de les diverses línies d'ajuda, de concessió d'ajuda i d'autorització del pagament. En aquesta proposta es detallaran, com a mínim, les dades següents:

- a) La campanya i línia d'ajuda del FEOGA.
- b) Número d'índex identificatiu de la relació de beneficiaris que s'adjunta.
- c) Nombre total de beneficiaris, amb identificació del primer i l'últim de la relació.
- d) Import total a abonar; en el cas de línies cofinançades amb fons autonòmics i/o estatals es detallarà el percentatge i l'import corresponent a cada una de les entitats participants.
- e) Identificació de l'òrgan proponent».

2. Es modifica l'article 8 del Decret 219/1996, de 2 de desembre, pel qual s'organitza el règim pressupostari dels expedients tramitats per l'organisme Pagador del FEOGA-Garantia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que passa a tenir la redacció següent:

«Article 8. Aplicació pressupostària

Una vegada recollides les operacions de concessió i pagament d'ajuts del FEOGA- Garantia a la compatibilitat extrapressupostària, periòdicament, s'imputaran les esmentades despeses, ingressos, cobraments i pagaments en el capítol VII de despeses i ingressos dels pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears. En cas que el crèdit consignat en les partides pressupostàries corresponents fos insuficient, l'organisme Pagador procedirà a iniciar la tramitació del corresponent expedient de modificació pressupostària.»

3. Totes les referències contingudes en el Decret 219/1996, de 2 de desembre, pel qual s'organitza el règim pressupostari dels expedients tramitats

per l'organisme Pagador del FEOGA-Garantia de la comunitat autònoma de les Illes Balears, a la Conselleria d'agricultura, Comerç i Indústria, s'han d'entendre referides a la conselleria competent en matèria d'agricultura.

Disposició addicional tercera. Modificacions del Decret 135/2001, de 14 de desembre, sobre regulació de fons per justificar

1. S'afegeix una lletra c) a l'apartat 3 de l'article 1 del Decret 135/2001, de 14 de desembre, sobre regulació de fons per justificar, amb la redacció següent:

«C)Les indemnitzacions per raó del servei».

2. S'afegeix l'apartat 5 a l'article 1 del Decret 135/2001, de 14 de desembre, sobre regulació de fons per justificar, amb la redacció següent:

«5. A l'efecte de poder dur a terme el lliurament de fons als centres docents públics i concertats, en concepte de despeses de funcionament, per a les despeses derivades del règim especial de treballadors autònoms i substitucions, d'acord amb la normativa específica que li és aplicable, la conselleria competent en matèria d'educació podrà aplicar el procediment de pagaments per justificar. Els documents comptables corresponents es comptabilitzaran per la suma total dels imports que corresponguin a cada centre, i es detallaran els imports de forma individualitzada en fer-ne la justificació.

La justificació dels fons esmentats s'efectuarà mitjançant l'acreditació del detall de transferències realitzades a cada un dels centres, d'acord amb el procediment que preveu l'article 60 de la Llei 1/1986, de 5 de febrer, de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears».¹⁰⁹

3. S'afegeix un segon paràgraf a la disposició addicional del Decret 135/2001, de 14 de desembre, sobre regulació de fons per justificar, amb la redacció següent:

«Les funcions que aquest Decret assigna als caixers pagadors podran ser exercides pel personal d'alta direcció del Servei de Salut de les Illes Balears que les tinguin assignades».

Disposició addicional quarta. Modificacions del Decret 37/1988, de 14 d'abril, pel qual es creen les zones de recaptació de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera

1. Es modifiquen els articles 6 i 7 del Decret 37/1988, de 14 d'abril, pel qual es creen les zones de recaptació de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera, que passen a tenir la redacció següent:

«Article 6

En els termes que estableixin les lleis, els decrets i les ordres que, a aquest efecte, pugui dictar el conseller competent en matèria d'hisenda

¹⁰⁹ La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 62 LF (§34).

i pressuposts, les recaptacions de zona duren a terme les funcions de recaptació i, si escau, les de gestió, inspecció, liquidació i revisió, dels recursos de les entitats locals o d'altres administracions públiques que, mitjançant llei, conveni, delegació de competències o encomana de gestió, siguin atribuïdes a la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 7

1. Per a la gestió recaptadora en període voluntari el recaptador titular percebrà el premi de cobrança que determinen les bases de l'annex I d'aquest Decret. Per a la gestió recaptadora en període executiu, les retribucions del recaptador titular vendran determinades per la seva participació en els recàrrecs executiu i de constrenyiment.

2. Així mateix, es podrà encomanar a les recaptacions de zona la realització de determinades funcions materials relatives a la gestió, liquidació, inspecció, recaptació i revisió dels recursos de les entitats locals o d'altres administracions públiques que, d'acord amb l'article 6 d'aquest Decret, corresponguin a la comunitat autònoma de les Illes Balears. En aquests casos, les retribucions del recaptador titular coincidiran amb la compensació econòmica a favor de la comunitat autònoma que, si escau, s'estableixi en el conveni per la prestació d'aquests serveis, i podran consistir en una quantia fixa, en una quantitat resultant d'aplicar una tarifa o en una combinació d'ambdós procediments, d'acord amb la naturalesa i les característiques de les funcions que s'hagin de realitzar».

2. Totes les referències contingudes en el Decret 37/1988, de 14 de abril, en el Decret 53/1993, de 17 de juny, en el Decret 34/1995, de 23 de març, en el Decret 85/1998, de 2 d'octubre, i en la resta de disposicions concordants en matèria de gestió recaptadora a la Secretaria General Tècnica de la Conselleria d'economia i Hisenda i a la Tresoreria General de la comunitat autònoma, s'han d'entendre referides a la direcció general competent en matèria de recaptació.

Disposició addicional cinquena. Aplicació del Decret al Servei de Salut de les Illes Balears

Aquest Decret s'aplicarà al Servei de Salut de les Illes Balears sense perjudici de les especialitats que estableix la Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears, referides a la substitució, amb caràcter general, de la fiscalització prèvia per controls posteriors, i a la seva consideració de central comptable separada que actua sota la coordinació de la Intervenció General.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Disposició transitòria única. Ingressos de les recaptacions de zona

L'establert en l'apartat segon de l'article 64 d'aquest Decret serà d'aplicació als deutes tributaris el període executiu de recaptació dels quals s'iniciï a partir de l'1 de juliol de 2004.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria única. Normes que es deroguen

1. Es deroguen expressament les disposicions següents:
 - a) El Decret 77/2001, d'1 de juny, de desenvolupament de determinats aspectes de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
 - b) El Decret 11/1998, de 30 de gener, relatiu a l'acreditació del compliment de les obligacions tributàries o d'altra mena envers la comunitat autònoma de les Illes Balears, pels beneficiaris de subvencions.
 - c) El Decret 19/1998, de 6 de febrer, que regula la fiscalització prèvia limitada de les despeses de personal que desenvolupi les competències transferides en matèria d'ensenyament.
 - d) El Decret 219/1999, de 8 d'octubre, pel qual s'atribueixen competències en matèria de recaptació de tributs i altres ingressos de dret públic a la Direcció General de Recaptació i Coordinació amb les Hisendes Territorials.
 - e) L'Ordre del conseller d'economia i Hisenda de 10 de novembre de 1998, de desenvolupament del Decret 19/1998, que estableix el procediment i l'abast de la fiscalització prèvia limitada de despeses de personal en matèria d'educació no universitària i de la intervenció prèvia del reconeixement que se'n deriven.

2. Així mateix, queden derogades totes les disposicions de categoria igual o inferior que s'oposin al que disposa aquest Decret.

3. A partir de l'entrada en vigor d'aquest Decret, totes les referències contingudes a la normativa vigent al Decret 77/2001, d'1 de juny, de desenvolupament de determinats aspectes de la Llei de finances i de les lleis de pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, s'han d'entendre realitzades a aquest Decret.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera. Desplegament i execució

Es faculta el conseller competent en matèria d'hisenda i pressuposts perquè dicti les disposicions necessàries per al desplegament i l'execució de tot el que disposa aquest Decret.

Disposició final segona. Entrada en vigor

Sense perjudici de l'establert en la disposició transitòria única, aquest Decret entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

ANNEX I¹¹⁰

(...)

ANNEX II¹¹¹

(...)

ANNEX III¹¹²

(...)

110 Aquest Annex recull el model de certificació de despeses pluriennals per part del cap de la Unitat de Gestió Econòmica.

111 Aquest Annex recull el model de certificació sobre inexistència de deutes pendents de pagament per part del cap de la Unitat de Gestió Econòmica.

112 Aquest Annex recull el model de certificació sobre deutes pendents de pagament per part del cap de la Unitat de Gestió Econòmica.

XI. LEGISLACIÓ SECTORIAL

LLEI 1/1998, DE 10 DE MARÇ, DE L'ESTATUT DELS CONSUMIDORS I USUARIS DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA DE LES ILLES BALEARS

(BOCAIB núm. 37, de 17 de març de 1998;

BOE núm. 113, de 12 de maig de 1998)

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

L'article 51 de la Constitució disposa que els poders públics garantiran la defensa dels consumidors i usuaris i en protegiran, mitjançant procediments eficaços, la seguretat, la salut i els legítims interessos econòmics, i que promouran la informació i l'educació dels consumidors i usuaris, fomentaran les seves organitzacions i les escoltaran en les qüestions que puguin afectar-los, en els termes que la llei estableixi.

A fi de complir el mandat constitucional, les Corts Generals aprovaren la Llei 26/1984, de 19 de juliol¹, general per a la defensa dels consumidors i usuaris, que establí el marc general a nivell estatal en aquesta matèria tan recent en el nostre Dret.

La Comunitat Autònoma de les Illes Balears realitza la funció executiva en matèria de defensa dels consumidors, en el marc de la legislació estatal, des de l'aprovació del nostre Estatut d'Autonomia. Amb l'ampliació de competències operada per Llei Orgànica 9/1994, de 24 de març, s'ha elevat el nivell competencial al desenvolupament legislatiu de la matèria de defensa dels consumidors i dels usuaris, d'acord amb les bases i l'ordenació de l'activitat econòmica general i la política monetària de l'Estat, i les bases i la coordinació general de la Sanitat, en virtut del que disposa l'article 11.12 de l'Estatut.²

¹ La referència s'ha d'entendre feta a l'RDLEG 1/2007, de 16 de novembre, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries (*BOE núm. 287, de 30 de novembre; correcció d'errades BOE núm. 38, de 13 de febrer de 2008*), el qual ha estat modificat per la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (*BOE núm. 308, de 23 de desembre*) i per la Llei 29/2009, de 30 de desembre, per la qual es modifica el règim legal de la competència deslleial i de la publicitat per a la millora de la protecció dels consumidors i usuaris (*BOE núm. 315, de 31 de desembre*).

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 47 EAIB (§1). *Vid.*, també, art. 14.5 EAIB (§1). Cal tenir en compte la Llei 1/1999, de 17 de març, de l'Estatut dels productors i industrials agroalimentaris de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 38, de 25 de març*).

L'exercici d'aquesta competència requereix la regulació de la matèria de defensa del consumidor i usuari a l'àmbit de la nostra comunitat, concretament per regular les peculiaritats i interessos propis de les Illes Balears, mitjançant una norma de rang legal que desenvolupi el mandat constitucional imposat per la nostra norma fonamental als poders públics a l'article 51.

S'ha aprofitat l'elaboració de la norma per omplir totes aquelles llacunes que la llei estatal conté especialment en el camp de l'actuació administrativa, que necessitaven d'una regulació amb rang legal; també s'han adequat determinades actuacions administratives a les prescripcions contingudes a la Llei 30/1992, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. En aquest camp s'han definit les competències de l'Administració autonòmica amb vista a la protecció dels consumidors i usuaris a l'àmbit territorial de les Illes Balears.

També s'incorporen les prescripcions de les darreres directives comunitàries en matèria de defensa del consumidor a fi de fer efectives les polítiques de protecció dels consumidors i usuaris de la Unió Europea.

La Llei tracta de donar una nova visió al reconeixement dels drets dels consumidors i usuaris ja que s'ha volgut esgotar la regulació del reconeixement d'aquests drets fins allà on l'àmbit competencial de l'Estatut ho permeti.

Destacam com a novetats la protecció prioritària de determinats col·lectius; l'establiment d'un únic model de full de reclamació per a tots els sectors econòmics i professionals; l'afavoriment de la normalització lingüística en l'etiquetatge i les relacions comercials³ i del foment de l'educació del consumidor en el sistema ordinari d'ensenyament; l'afavoriment del diàleg i de la participació de les associacions de consumidors i usuaris i de les organitzacions empresarials, així com també de les administracions públiques; la consolidació del Consell Balear de Consum; l'obtenció del suport institucional en el Sistema Arbitral de Consum i en la resolució de reclamacions; la creació d'una xarxa d'oficines d'informació al consumidor; i l'establiment de procediments d'inspecció eficaços, amb especial referència a l'adopció de mesures cautelars i preventives, i d'un procediment de vigilància i amonestació per a les infraccions menors, en un marc de coordinació i col·laboració de les administracions públiques.

La Llei pretén aconseguir un elevat grau de protecció dels consumidors i usuaris, mitjançant fórmules de participació i col·laboració amb tots els agents socials, principalment amb les organitzacions de consumidors i usuaris i la coordinació a tots els nivells.

³ Vid. art. 4 EAIB (§1), títol preliminar de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27) i art. 8 de la Llei 11/2001, de 15 de juny (§39).

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte de la Llei

La present llei té per objecte garantir la protecció dels drets i dels legítims interessos dels consumidors i usuaris en el territori de les Illes Balears en compliment del mandat contingut a l'article 51 de la Constitució i en l'exercici de les competències que l'Estatut d'Autonomia atribueix a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.⁴

Article 2. Concepte de consumidor

1. Als efectes d'aquesta llei es consideren consumidors i usuaris totes aquelles persones físiques o jurídiques que, com a destinataris finals, adquireixen, gaudeixen o utilitzen productes, béns o serveis per al consum o ús personal, familiar o col·lectiu, sempre que el proveïdor sigui una empresa, un professional o la pròpia Administració pública.

2. Als efectes de l'apartat anterior serà considerada proveïdora l'Administració pública quan presti un servei o subministri un bé respecte del qual s'exigeix un preu.

Article 3. Subjectes exclosos

No tendran la consideració de consumidors o usuaris aquells que, sense ser destinataris finals, adquireixin, emmagatzemin, utilitzin o consumeixin béns o serveis amb la finalitat d'integrar-los en els processos de producció, transformació, comercialització o prestació de serveis a tercers.

TÍTOL II DELS DRETS DELS CONSUMIDORS I USUARIS

CAPÍTOL I DRET A LA PROTECCIÓ DE LA SALUT I A LA SEGURETAT DELS CONSUMIDORS I USUARIS

Article 4. Drets dels consumidors

En el marc de la Constitució i les lleis es reconeix als consumidors i usuaris:

- a) El dret a ser protegits enfront dels riscos que en puguin afectar la salut i la seguretat.

⁴ *Vid.* nota 2.

- b) El dret a la protecció dels seus legítims interessos econòmics i socials.
- c) El dret a la protecció jurídica i a la reparació o indemnització dels danys i perjudicis soferts.
- d) El dret a rebre una informació veraç, correcta i suficient sobre els diferents productes i serveis.
- e) El dret a l'educació i formació en relació amb totes les matèries que puguin afectar-los com a consumidors i usuaris, concebuda de manera integral i a la vegada incloent-hi el respecte al medi ambient.
- f) El dret d'associar-se per a la representació i defensa dels legítims interessos, i de la participació i audiència en consulta en les matèries la regulació de les quals els afecti.
- g) El dret a ser protegits jurídicament, administrativament i tècnicament en les situacions d'inferioritat, subordinació, indefensió o discriminació.

Article 5. Situacions de protecció especial

Els drets dels consumidors i usuaris seran protegits prioritàriament:

- a) Quan guardin relació directa amb productes o serveis d'ús o consum comú, ordinari i generalitzat.
- b) Quan afectin els següents col·lectius: els infants i menors d'edat, les embarassades, els ancians, els malalts, les persones amb capacitats disminuïdes i els turistes o persones desplaçades temporalment de la seva residència habitual.⁵
- c) Amb la finalitat de protegir adequadament els drets dels anteriors col·lectius, els poders públics atendran especialment:
 - La seguretat de les joguines.
 - La idoneïtat dels productes destinats a l'ús dels nins.
 - La composició dels productes alimentaris infantils, el seu etiquetatge i la informació que s'hi ofereix.
 - La seguretat dels aparells i instal·lacions de la llar.
 - La seguretat als parcs públics, locals destinat als nins i zones d'esplai.
 - La regulació de la publicitat que pugui afectar els nins i zones d'esplai.
 - La regulació de la participació de nins en publicitat i de l'emissió de missatges comercials dirigits exclusivament a la població infantil.
 - L'exhibició pública d'imatges, missatges i objectes que puguin afectar la sensibilitat dels nins.
 - Els missatges publicitaris sobre els productes dietètics i sobre la lactància artificial perquè no indueixin a error ni siguin utilitzats per a una informació falsa, tendenciosa o insuficient.
 - Les necessitats específiques dels consumidors de la tercera edat, especialment en matèria de comercialització de béns i de prestació

⁵ Vid. art. 16.3 EAIB (§1).

de serveis, considerades les possibles limitacions de qualsevol ordre col·lectiu.

La integració social com a consumidors i usuaris de persones amb disminucions físiques o psíquiques.

Article 6. Béns de primera necessitat

Serán objecte d'una especial vigilància i control els béns i productes de primera necessitat i els serveis essencials per a la Comunitat. S'entén per aquests els que, per les característiques especials, resultin bàsics per als consumidors.

Article 7. Irrenunciabilitat dels drets

1. La renúncia prèvia a l'exercici dels drets reconeguts en aquesta llei i les normes complementàries, els actes en frau de llei i els pactes que tinguin per objecte l'exclusió de la seva aplicació són nuls de ple dret, d'acord amb la legislació civil.⁶

2. En cas que hi hagi condicions més favorables per al consumidor en les normes estatals, s'aplicaran aquestes.

Article 8. Marc legal de protecció

1. Els legítims interessos econòmics i socials dels consumidors hauran de ser respectats en els termes establerts en aquesta llei i en la legislació general sobre la defensa dels consumidors i usuaris.⁷

2. Els casos de concurrència entre aquesta normativa i les disposicions civils, mercantils i aquelles que regulen el comerç interior i d'altres que puguin afectar-los, es resoldran d'acord amb el principi de condició més beneficiosa per al consumidor.

Article 9. Mesures per garantir la idoneïtat dels productes

1. Els productes, béns i serveis posats en el mercat a disposició dels consumidors no implicaran cap risc per a la salut o la seguretat.

2. Els riscos que puguin provenir d'un ús previsible dels béns i serveis, tenint en compte la seva naturalesa i les persones a qui estan destinats, s'hauran de posar en coneixement dels consumidors pels mitjans adequats.

3. Les administracions públiques, en l'àmbit de les respectives competències, exerciran l'adequada vigilància i control en l'elaboració, utilització i circulació en el seu territori de substàncies, béns, productes i serveis a fi de complir les condicions reglamentàriament exigides per garantir la salut d'acord amb la legislació vigent.

⁶ Vid. art. 6.4 Cc.

⁷ Vid. nota 1.

CAPÍTOL II DRET A LA PROTECCIÓ DELS INTERESSOS ECONÒMICS I SOCIALS

Article 10. Protecció contra els abusos contractuals

Les administracions públiques vetllaran i adoptaran les mesures que siguin de la seva competència per aconseguir el compliment de la legislació vigent amb la finalitat que els consumidors estiguin protegits contra les pràctiques abusives en les transaccions, en especial les contingudes en les condicions generals dels contractes, les pràctiques que comporten l'exclusió dels drets irrenunciables, les condicions de crèdit i altres serveis de caràcter financer, la sol·licitud de pagament de mercaderies no sol·licitades, i perquè el contingut de la publicitat, promoció i oferta dels béns i serveis s'imposi quan s'hagi incorregut en una falta de correspondència amb la realitat en perjudici dels consumidors.

Article 11. Full de reclamacions

1. Tots els comerços, serveis i activitats professionals de les Illes Balears hauran de tenir un mateix model de full de reclamacions a disposició dels consumidors i usuaris.

2. Reglamentàriament s'establiran les característiques del model únic de full de reclamacions, la manera en la qual s'haurà d'informar de la seva existència i el procediment de tramitació d'aquestes reclamacions.

CAPÍTOL III DEL DRET A LA PROTECCIÓ JURÍDICA I A LA REPARACIÓ DELS DANYS I PERJUDICIS SOFERTS

Article 12. Dret a reclamar i a rescabalar-se pels danys i perjudicis soferts

1. Els consumidors tenen dret, d'acord amb la legislació vigent, a la reparació dels danys i perjudicis que puguin patir com a conseqüència de l'adquisició o utilització de béns, productes i serveis.

2. Sense perjudici del dret a acudir directament a la via judicial, els consumidors i les associacions de consumidors es podran dirigir a les administracions públiques a fi de ser atesos i obtenir la informació necessària sobre les formes de protecció dels seus drets i interessos.⁸

⁸ Vid. art. 11.1 b i c de la Llei 10/1998, de 14 de desembre (§23).

CAPÍTOL IV DEL DRET A LA INFORMACIÓ DEL CONSUMIDOR I USUARI

Article 13. Informació sobre productes i serveis

Per garantir el dret a una correcta informació sobre els béns, productes i serveis posats a disposició dels consumidors i usuaris, hauran de dur, de forma verídica i objectiva, una informació veraç, completa i eficaç sobre les seves característiques essencials i utilització.

Article 14. Llengua utilitzada en la informació⁹

1. La informació facilitada al consumidor, a la qual es refereix l'article anterior, haurà de figurar com a mínim en alguna de les dues llengües oficials de la Comunitat Autònoma.

2. Quan es tracti de productes les dades d'etiquetatge dels quals tinguin rellevància per a la salut o la seguretat de les persones, la informació facilitada figurarà com a mínim en la llengua oficial de l'Estat.

3. No s'exigirà l'establert en l'apartat anterior quan les dades expressades en la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma siguin fàcilment intel·ligibles.

Article 15. Contingut mínim de la informació

Els productes i serveis posats a disposició dels consumidors i usuaris compliran les exigències determinades als reglaments d'etiquetatge¹⁰, presentació i publicitat, i han d'oferir la mínima informació següent:

- a) L'origen, la naturalesa, la composició i la finalitat.
- b) Els additius que, si n'és el cas, duguin incorporats.
- c) La qualitat, la quantitat, la categoria i la denominació usual o comercial, si la tenen.
- d) El preu complet o pressupost, si pertoca; i les condicions jurídiques o econòmiques d'adquisició i utilització, indicant amb claredat i de manera diferenciada el preu del producte o servei i l'import dels increments o descomptes, si n'és el cas, i dels costos addicionals per serveis, accessoris, finançament, ajornament del pagament o similars.
- e) La data de producció o proveïment, el termini recomanat per a l'ús o consum, o data de caducitat.
- f) Les instruccions o indicacions per al correcte ús o consum, advertències i riscos previsibles.

⁹ Vid. nota 3.

¹⁰ Vid. RD 1334/1999, de 31 de juliol, pel qual s'aprova la Norma general d'etiquetatge, presentació i publicitat dels productes alimentaris (BOE núm. 202, de 24 d'agost; correcció d'errades BOE núm. 280, de 23 de novembre).

Article 16. Documentació informativa dels habitatges

En els habitatges de nova construcció es facilitarà al comprador una documentació completa subscrita pel venedor, en la qual es detalli, en planta a escala, l'habitatge i el traçat de totes les instal·lacions, en especial aquelles dels subministraments i fluids, els materials utilitzats a la construcció, en especial aquells als quals el comprador no tenguí accés directe.

També es lliuraran al comprador d'un habitatge els documents següents:

- La cèdula d'habitabilitat.
- En els subministraments en què sigui preceptiu, els butlletins de l'instal·lador autoritzat, en especial els d'energia elèctrica i gas.
- El manual d'ús i manteniment de l'habitatge i els seus elements.
- Les garanties i instruccions dels aparells d'ús domèstic instal·lats pel constructor i que formen part de l'habitatge com a elements accessoris.
- I tots els altres documents que siguin de lliurament obligatori per aplicació de la normativa estatal i autonòmica en matèria d'habitatge.

Article 17. Control de l'activitat publicitària¹¹

L'activitat publicitària es desenvoluparà d'acord amb els principis d'objectivitat, veracitat i autenticitat, en el marc de la legislació general sobre publicitat. Els poders públics faran ús dels mecanismes que estableixi la legislació vigent per obtenir la cessació o rectificació de la publicitat il·lícita.

Article 18. Oferta, promoció i publicitat

1. L'Administració pública adoptarà les mesures oportunes perquè l'oferta, promoció i publicitat dels productes, activitats o serveis s'ajustin a la seva naturalesa, a les característiques, les condicions, la utilitat o la finalitat, sense perjudici de l'establert en les disposicions de publicitat.

2. En el marc de la legislació de l'Estat¹², les dades, característiques i condicions que s'inclouguin a l'oferta, promoció o publicitat seran exigibles pels consumidors encara que no figurin expressament en el contracte celebrat.

3. No obstant el que disposa l'apartat anterior, si el contracte realitzat tingués clàusules més beneficioses, aquestes s'imposaran sobre el contingut de l'oferta, promoció o publicitat.

Article 19. Ofertes il·lícites

L'Administració autonòmica vetllarà especialment per la protecció de cara a la publicitat, promoció i ofertes il·lícites dirigides a la població en edat infantil o a d'altres col·lectius a què es refereix l'article 5.

¹¹ Vid. Llei 34/1988, d'11 de novembre, general de publicitat (*BOE núm. 274, de 15 de novembre*). Vid., també, Llei 5/1997, de 8 de juliol, per la qual es regula la publicitat dinàmica a les Illes Balears (*BOCAIB núm. 88, de 15 de juliol*; correcció d'errades *BOCAIB núm. 89, de 17 de juliol*).

¹² Vid. art. 61 de l'RDLEG 1/2007, de 16 de novembre, esmentat en la nota 1.

Article 20. Actuacions administratives en matèria d'informació

Les administracions públiques que actuïn a l'àmbit territorial de les Illes Balears duran a terme les següents actuacions:

- a) Impulsar la difusió de la informació als consumidors i usuaris, i concertar amb les seves associacions i amb les organitzacions empresarials fórmules de participació activa en les campanyes informatives.
- b) Promoure l'existència d'espais divulgadors sobre el consum en els mitjans de comunicació.
- c) Fomentar, en col·laboració amb les organitzacions empresarials, l'existència de distintius de qualitat per als productes, béns i serveis de les Illes Balears.
- d) Informar els consumidors i usuaris sobre els productes perillosos detectats en el mercat, en les condicions que reglamentàriament s'estableixin.
- e) Promoure la utilització de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, en l'etiquetatge dels productes i en la informació dels serveis.

CAPÍTOL V DRET A L'EDUCACIÓ I FORMACIÓ DELS CONSUMIDORS I USUARIS

Article 21. Educació i formació dels consumidors

1. Les administracions públiques a les Illes Balears vetllaran perquè els ciutadans puguin rebre formació i educació en matèria de consum, conèixer-ne els drets com a consumidors i la manera d'exercir-los amb responsabilitat, com una contribució a la formació integral de la persona.

2. L'educació del consumidor i usuari estarà orientada al coneixement dels seus drets i a l'adequació de les pautes de consum i dirigida a la utilització racional dels recursos, a la incorporació de valors ecològics en les decisions individuals de compra, ús i gaudiment, i a la corresponsabilitat del consumidor en la conservació del medi ambient.

CAPÍTOL VI PARTICIPACIÓ, REPRESENTACIÓ I CONSULTA DE LES ASSOCIACIONS DE CONSUMIDORS I USUARIS¹³

Article 22. Concepte d'associacions de consumidors

1. Als efectes d'aquesta llei, tenen la consideració d'associacions de consumidors i usuaris les entitats sense finalitat de lucre, constituïdes

¹³ Vid. art. 30, núm. 33 i 47 EAIB (§1).

§36

legalment, que tinguin com a objectiu la defensa dels drets i interessos dels consumidors i usuaris.¹⁴

2. També es consideraran associacions de consumidors i usuaris les entitats constituïdes per consumidors d'acord amb la legislació de cooperatives¹⁵, entre les finalitats de les quals figuri, necessàriament, l'educació i formació dels socis i estiguin obligats a constituir un fons a tal objecte, segons la legislació específica.

Article 23. Foment de les associacions de consumidors

1. Es reconeixen les associacions de consumidors i usuaris com a via de representació i participació dels consumidors i usuaris. Els poders públics de les Illes Balears fomentaran, en els àmbits respectius, l'associacionisme dels consumidors i usuaris, i promouran el diàleg de les associacions amb les organitzacions empresarials i professionals a través del Consell Balear de Consum i d'altres consells territorials i sectorials.

2. L'Administració autonòmica concertarà amb les associacions de consumidors i usuaris fórmules de participació activa en programes conjunts de protecció als consumidors.

Article 24. Drets de les associacions de consumidors

1. Es reconeixen els següents drets a les associacions de consumidors i usuaris:

- a) Estar presents en els òrgans col·legiats de participació i representades en els consells de caràcter general i sectorial en els quals es tractin assumptes que puguin interessar els consumidors i usuaris, inclòs el Consell Balear de Consum¹⁶, en la manera que reglamentàriament es determini.
- b) La legitimitació, en el marc de la legislació de procediment administratiu, per promoure com a interessades procediments administratius per a la defensa dels interessos dels consumidors i usuaris en tot l'àmbit territorial de les Illes Balears, i per personar-se en els procediments iniciats per tercers.
- c) Participar en el Sistema Arbitral de Consum.¹⁷
- d) Gaudir del benefici de justícia gratuïta d'acord amb les lleis que ho regulen.¹⁸
- e) Accedir a les ajudes i subvencions que convoquin i concedeixin les administracions públiques de les Illes Balears per a la defensa

¹⁴ Vid. LO 1/2002, de 22 de març, reguladora del dret d'associació (BOE núm. 73, de 26 de març).

¹⁵ Vid. Llei 1/2003, de 20 de març (§26).

¹⁶ Vid. nota 22.

¹⁷ Vid. notes 24 i 25.

¹⁸ Vid. art. 14.4 EAIB (§1).

dels consumidors i usuaris, en els termes que reglamentàriament s'estableixin.

- f) Accedir als beneficis establerts en la legislació específica sobre el voluntariat, una de les àrees d'intervenció del qual és la protecció del consumidor.
- g) Exigir la rectificació pública de les comunicacions i informacions publicitàries enganyoses o il·lícites i exercir en aquests casos el corresponent dret de rèplica, d'acord amb la normativa vigent.
- h) En general, col·laborar amb l'Administració i concertar-hi les actuacions d'interès comú especialment orientades a la satisfacció dels interessos generals.

2. Per poder gaudir dels drets enumerats en els apartats a), c) i e) dels reconeguts en el punt anterior, hauran de figurar inscrites en el registre d'associacions de consumidors que duu la Direcció General de Consum de la Conselleria de Sanitat i Consum del Govern de les Illes Balears¹⁹, i reunir les condicions i requisits que reglamentàriament s'estableixin per a cada tipus de benefici. En la determinació reglamentària de les condicions i requisits es tindran en compte, entre d'altres, criteris d'implantació territorial, nombre d'associats i programes d'activitats a desenvolupar.

3. Les associacions de consumidors i usuaris queden obligades a aplicar els mitjans d'ajuda i col·laboració que rebin amb aquesta finalitat, exclusivament a la defensa dels consumidors o a l'obtenció dels mitjans instrumentals i personals per aconseguir aquest fi.

4. No podran gaudir dels beneficis als quals al·ludeixen les lletres a), c) i e) de l'apartat primer, les associacions que incloguin com a associats persones jurídiques amb ànim de lucre, o que rebin ajudes o subvencions d'empreses o agrupacions d'empreses proveïdores de béns o serveis als consumidors i usuaris, o que efectuin publicitat no exclusivament informativa d'aquests béns o serveis.

Article 25. Audiència

1. Serà preceptiva l'audiència en consulta de les associacions de consumidors i usuaris, les organitzacions empresarials i les associacions i col·legis professionals legalment constituïts, radicats en la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en el procediment d'elaboració dels reglaments i disposicions administratives de caràcter general que afectin directament els drets i interessos que representen.²⁰

2. També serà preceptiva l'audiència en consulta de les associacions de consumidors i usuaris en:

¹⁹ Vid. Decret 79/1988, de 20 d'octubre, pel qual es crea el Registre d'associacions de consumidors i usuaris (BOCAIB núm. 131, d'1 de novembre).

²⁰ Vid. art. 43 de la Llei 4/2001, de 14 de març (§4).

- a) El procediment d'aprovació dels preus i de les tarifes dels serveis, quan afectin directament els consumidors o usuaris i es trobin legalment sotmesos a control de les Administracions públiques de les Illes Balears.²¹
- b) El procediment d'aprovació de les condicions generals dels contractes d'empreses que donin serveis públics en règim de monopoli.
- c) Els casos en què una llei així ho es estableixi.

CAPÍTOL VII CONSELL BALEAR DE CONSUM

Article 26. Consell Balear de Consum

1. El Consell Balear de Consum, adscrit a la Conselleria de Sanitat i Consum, es configura com l'òrgan consultiu, de col·laboració i participació en matèria de consum de les associacions de consumidors i organitzacions empresarials.

2. Seran funcions del Consell informar sobre projectes de disposicions generals que afectin els consumidors i usuaris, promoure iniciatives en relació amb el consum i ús de béns, fomentar el diàleg entre associacions de consumidors i organitzacions empresarials i d'altres que reglamentàriament s'estableixin.

3. Reglamentàriament se n'establiran la composició, la participació i el funcionament.²²

TÍTOL III DE L'ACTUACIÓ ADMINISTRATIVA PER A LA PROTECCIÓ DELS CONSUMIDORS I USUARIS

CAPÍTOL I ACTUACIONS GENERALS

Article 27. Accions administratives

Les diverses administracions desenvoluparan les actuacions jurídiques, administratives i tècniques que siguin necessàries per a l'efectiva protecció dels consumidors. Entre d'altres duran a terme les següents accions:

²¹ Vid. Decret 66/2002, de 10 de maig, pel qual es determina la composició de la Comissió de Preus de les Illes Balears i se'n regula el funcionament (*BOIB núm. 59, de 16 de maig*), modificat pel Decret 122/2007, de 21 de setembre (*BOIB núm. 144, de 27 de setembre*).

²² Vid. Decret 75/2001, de 25 de maig, de creació i regulació del Consell Balear de Consum (*BOIB núm. 67, de 5 de juny*), modificat pel Decret 46/2005, de 29 d'abril (*BOIB núm. 71, de 10 de maig*), que, en el seu art. 1, estableix que el Consell Balear de Consum passa a denominar-se Consell de Consum de les Illes Balears.

- a) Col·laborar i cooperar en la protecció als consumidors i usuaris, i coordinar totes les actuacions amb la finalitat de fer efectiu el principi d'eficàcia en l'activitat administrativa.
- b) Intervenir com a mediadores en la resolució dels conflictes entre els consumidors i empresaris.
- c) Fomentar el Sistema Arbitral de Consum.
- d) Proporcionar als consumidors i usuaris tota classe d'informació sobre els seus drets i d'altres qüestions que els afectin com a tals.
- e) Promoure l'educació i formació dels consumidors i usuaris.
- f) Fomentar l'associacionisme dels consumidors i usuaris.
- g) Col·laborar amb les associacions de consumidors i les organitzacions empresarials en campanyes d'informació i sensibilització de consumidors i empresaris en matèria de consum.
- h) Programar i realitzar actuacions de control i inspecció dels productes, béns i serveis.
- i) Citació dels ciutadans per a la compareixença en les oficines públiques quan sigui necessari per aclarir les actuacions de control i inspecció o les reclamacions, sempre que s'hagués intentat pels mitjans habituals i aquests no haguessin resultat suficients.
- j) Adoptar les mesures cautelars i preventives oportunes per a la protecció dels consumidors i usuaris enfront de cada classe de risc, i d'altres circumstàncies que puguin afectar-ne o perjudicar-ne la generalitat.
- k) Sancionar les conductes que constitueixin infracció a les normes de consum.

Article 28. Especificacions de què han de disposar els productes i serveis

Les administracions públiques adoptaran les mesures necessàries per aconseguir que els productes i els serveis que són objecte de la present llei disposin de les especificacions que determinin la seva qualitat, s'hi ajustin i mantinguin l'adequació a les expectatives d'ús o de consum que ofereixen, i garantiran:

- a) Que de conformitat amb la legislació aplicable, el consumidor disposi de la garantia i del corresponent servei postvenda per als béns de consum durador. La garantia, formalitzada per escrit, expressarà necessàriament:
 - 1. El fiador.
 - 2. El beneficiari.
 - 3. L'objecte o contingut de la garantia.
- b) L'exactitud en el pes i mida dels productes i el correcte subministrament dels serveis.
- c) La correcta i transparent informació sobre els preus dels productes i serveis adquirits al comptat o a terminis.
- d) Legalitat dels preus dels recanvis dels béns en aplicar-los a les reparacions i mà d'obra, trasllat i visites.

Les A.P.²³ fomentaran i procuraran:

- a) L'obtenció individual d'una millor relació qualitat per als béns i serveis subministrats.
- b) La prevenció del malgastament, en particular, en el que es refereix a:
El condicionament dels productes.
La durada de l'ús dels béns.
El problema de reciclatge dels materials.

CAPÍTOL II RESOLUCIÓ DE CONFLICTES

Article 29. Procediment en denúncies i reclamacions

Reglamentàriament es regularà el procediment administratiu de mediació en l'atenció de les denúncies i reclamacions dels consumidors i usuaris, presentades contra empreses, professionals o administracions, sense perjudici de les actuacions d'inspecció i sanció que corresponguin.

El procediment haurà de tenir, com a mínim, una fase d'al·legacions del reclamant i una altra d'informació per al qui reclama.

Article 30. Sistema Arbitral de Consum

La Conselleria de Sanitat i Consum promourà, en el marc de la legislació vigent²⁴, el desenvolupament del Sistema Arbitral de Consum i l'adhesió a aquest de les empreses, els professionals i les seves organitzacions, així com de les associacions de consumidors i usuaris de tota la Comunitat Autònoma.²⁵

Article 31. Promoció de l'arbitratge de consum en les empreses dependents de les administracions públiques

Les administracions públiques radicades a les Illes Balears propiciaran en els àmbits respectius que les entitats i empreses públiques que en depenguin²⁶ i les entitats o empreses privades que gestionin serveis públics o en rebin recursos s'afegeixin al Sistema Arbitral de Consum.

²³ S'ha d'entendre «administracions públiques».

²⁴ Vid. RD 231/2008, de 15 de febrer, pel qual es regula el Sistema Arbitral de Consum (BOE núm. 48, de 25 de febrer). Vid., també, Llei 60/2003, de 23 de desembre, d'arbitratge (BOE núm. 309, de 26 de desembre) modificada per la Llei 13/2009, de 3 de novembre, de reforma de la legislació processal per a la implantació de la nova Oficina judicial (BOE núm. 266, de 4 de novembre; correcció d'errades BOE núm. 84, de 7 d'abril de 2010).

²⁵ La Junta Arbitral de Consum de Balears es constituí en 1994 mitjançant un conveni subscrit entre l'Institut Nacional de Consum i la que era Conselleria de Sanitat i Seguretat Social, i té com a finalitat resoldre, amb caràcter vinculant i executiu, les reclamacions presentades per consumidors o usuaris.

²⁶ Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 29 de juliol).

CAPÍTOL III

ACTUACIONS ADMINISTRATIVES EN MATÈRIA D'INFORMACIÓ ALS CONSUMIDORS I USUARIS

Article 32. Oficines d'informació al consumidor

1. Es promourà l'existència d'oficines i departaments de titularitat pública, com a òrgans d'informació i assessorament als consumidors i usuaris, l'àmbit dels quals podrà ser autonòmic, insular, municipal o supramunicipal, i s'atendran els criteris d'eficàcia i eficiència.

2. Aquestes oficines podran tenir un caràcter específic quan estiguin especialitzades en una matèria concreta que pugui afectar els ciutadans com a consumidors o usuaris.

Article 33. Funcions de les oficines d'informació al consumidor

1. Són funcions de les oficines d'informació al consumidor i usuari:

- a) Informar i orientar els consumidors i usuaris per a l'adequat exercici dels seus drets.
- b) La recepció i registre de denúncies i reclamacions dels consumidors i usuaris, i la seva remissió a les entitats i organismes corresponents.
- c) Intercedir en la resolució de conflictes i fomentar el Sistema Arbitral de Consum, com a via de resolució d'aquests i que serveixi de seu, si n'és el cas, dels arbitratges de consum.
- d) Donar la informació requerida per les administracions públiques a efectes estadístics i de col·laboració en l'actuació de defensa dels consumidors i usuaris.
- e) Realitzar campanyes informatives i activitats de formació i educació dels consumidors i usuaris.
- f) Informar sobre les associacions de consumidors i usuaris existents i col·laborar-hi.

2. Queda prohibida tota forma de publicitat expressa o encoberta en les oficines d'informació al consumidor.

Article 34. Col·laboració i cooperació amb les administracions locals

L'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears concertarà amb les entitats locals del territori fórmules de participació activa en els programes conjunts de protecció dels consumidors i de cooperació en matèria de consum amb les administracions locals de tota la Unió Europea.

CAPÍTOL IV

ACTUACIONS ADMINISTRATIVES PER A L'EDUCACIÓ I FORMACIÓ DELS CONSUMIDORS I USUARIS

Article 35. Desenvolupament del dret a l'educació

A l'objecte de fer efectiu el dret a l'educació en matèria de consum, el Govern de la Comunitat Autònoma adoptarà les mesures oportunes per:

- a) Establir la col·laboració necessària amb els òrgans competents, a fi d'incloure l'educació del consumidor dins el currículum ordinari dels centres d'ensenyament, en tots els cicles i nivells de l'educació obligatòria.
- b) Assegurar la formació permanent en matèria de consum del personal docent, en col·laboració amb els organismes competents en matèria d'educació.
- c) Garantir la formació permanent en matèria de consum del personal que exerceixi funcions d'informació i orientació als consumidors.
- d) Elaborar i publicar materials didàctics de suport a l'educació i formació dels consumidors i usuaris.
- e) Promoure l'edició i difusió de vocabularis especialitzats i d'altres materials que facilitin l'ús de la llengua pròpia de les Illes Balears en els contractes i, en general, en les activitats comercials i professionals.

CAPÍTOL V CONTROL I INSPECCIÓ DELS PRODUCTES, BÉNS I SERVEIS

Article 36. Coordinació en el control i inspecció

1. Les administracions públiques de les Illes Balears en els respectius àmbits competencials desenvoluparan actuacions de control i inspecció de manera coordinada sobre els béns, productes i serveis posats a disposició dels consumidors i usuaris, per comprovar-ne l'adequació a les normes vigents en matèria de protecció del consumidor i usuari.

2. En especial, s'adoptaran les mesures de vigilància prioritària i continuada per assegurar el compliment de la normativa reguladora sobre:

- a) La qualitat dels aliments i begudes i la idoneïtat dels establiments on s'elaborin, manipulin, envasin, emmagatzemin o expedeixin.
- b) L'origen, distribució i utilització dels productes tòxics; substàncies, preparats i productes perillosos.
- c) La qualitat i la seguretat dels habitatges i les instal·lacions dels serveis comunitaris, com el fluid elèctric, gas, aigua, sanejament i aparells elevadors, així com la idoneïtat dels sistemes de prevenció i extinció d'incendis.
- d) La qualitat en els mitjans de transport públic o col·lectiu i, en particular, la seguretat dels menors en el transport escolar.
- e) La seguretat en establiments d'hoteleria i restauració, establiments públics i d'altres llocs d'ús o gaudi comunitari, d'esplai o de pràctiques esportives.
- f) La composició, grau d'inflamabilitat, toxicitat i normes d'ús dels productes, així com la seguretat, salubritat i qualitat de les joguines i d'altres productes destinats a la infància i a les embarassades.

3. L'Administració autonòmica actuarà coordinadament amb les administracions locals en la realització de les activitats d'inspecció i control.

4. Les actuacions d'inspecció tendran per objecte, preferentment, el control dels béns, productes i serveis considerats com d'ús o consum comú, ordinari i generalitzat.

5. L'actuació inspectora s'ajustarà a les prescripcions establertes legalment en les lleis i reglaments.

Article 37. Procediment de vigilància i amonestació

La detecció per part de la Inspecció de Consum d'accions o omissions que no causen un perjudici directe als consumidors o usuaris, que suposen simples irregularitats que es poden esmenar a requeriment de la inspecció, podran donar lloc a l'obertura d'un procediment de vigilància i, eventualment, a una amonestació al responsable d'aquestes.

Article 38. Del personal inspector

Els inspectors de Consum tendran caràcter d'autoritat en l'exercici de les seves funcions. Per al desenvolupament de l'actuació inspectora podran sol·licitar l'ajuda que resulti necessària de qualsevol altra autoritat o dels seus agents, que els l'hauran de donar.

Article 39. Valor provatori dels fets recollits en acta de la Inspecció de Consum

D'acord amb el que disposa l'article 137 de la Llei 30/1992, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, els fets constatats pels inspectors de Consum que es realitzin en acta, tendran valor provatori, sense perjudici de les proves que en defensa dels respectius drets i interessos puguin assenyalar o aportar els administrats.

Article 40. Obligacions dels ciutadans respecte del control i de la inspecció

1. Les persones físiques i jurídiques titulars dels establiments, els seus representants o persones a càrrec de l'establiment en el moment de la inspecció estan obligades a:

- a) Consentir i facilitar les visites d'inspecció i accés a les dependències de l'establiment fins i tot fora de l'horari d'obertura quan sigui necessari per al control de l'activitat que desenvolupen.
- b) Donar tota classe d'informació sobre instal·lacions, productes o serveis, i també les autoritzacions, els permisos i les llicències necessaris per a l'exercici de l'activitat, de manera que permeti al personal inspector comprovar directament les dades aportades.
- c) Tenir a disposició de la inspecció la documentació que serveixi de justificació de les transaccions efectuades, com els contractes, les factures, els albarans, i d'altres documents exigits legalment, així com aquells que siguin necessaris per determinar les responsabilitats pertinents.

§36

- d) Facilitar l'obtenció de còpia o reproducció de la documentació esmentada en els punts anteriors.
- e) Permetre que es practiqui la presa de mostres o que s'efectuï qualsevol altre tipus de control o assaig sobre els productes i béns en qualsevol fase d'elaboració, envasament o comercialització.

2. Les persones físiques o jurídiques i, si pertoca, els seus representants, titulars d'empreses que intervenen en la fabricació, comercialització i venda de béns o prestacions de serveis estan obligades a informar o presentar la documentació que els sigui requerida pels òrgans competents en matèria de consum, a efectes del control de productes i serveis.

3. Serà obligatòria la compareixença dels ciutadans en les oficines públiques en els termes prevists en l'article 27 i).

Article 41. Formació i recursos de la inspecció

Les diverses administracions públiques de les Illes Balears amb competències en la matèria hauran de vetllar perquè la dotació de recursos de la inspecció sigui l'adequada a la funció a realitzar i, en especial, per a la formació continuada del personal inspector.

Article 42. Laboratoris de consum

El Govern de les Illes Balears establirà reglamentàriament el procediment de registre i acreditació dels laboratoris habilitats per a la realització de proves pericials analítiques dels productes d'ús i consum.

CAPÍTOL VI DE LES MESURES CAUTELARS I PREVENTIVES

Article 43. Mesures cautelars i preventives

L'autoritat competent adoptarà les mesures cautelars o preventives que es considerin oportunes en aquells supòsits on hi hagi clars indicis de vulneració dels drets reconeguts als consumidors, i, en tot cas, en els següents supòsits:

- a) Quan hi hagi clars indicis de risc per a la salut i seguretat dels consumidors i usuaris.
- b) Quan es vulnerin de forma generalitzada els legítims interessos econòmics i socials dels consumidors i usuaris.
- c) Quan es comercialitzin productes amb manca d'etiquetatge obligatori o aquest figurei en una llengua no oficial en la Comunitat Autònoma.

Article 44. Tipus de mesures cautelars

1. Les mesures cautelars podran consistir en:

- a) La immobilització de productes.
- b) La retirada del mercat de productes.
- c) La suspensió de funcionament d'un element de l'establiment o servei.

- d) El tancament d'un establiment o la paralització d'una activitat.
- e) La informació pública en la forma reglamentàriament establerta.

2. Les mesures cautelars i preventives hauran de ser proporcionades a la irregularitat detectada i mantenir-se el temps estrictament necessari per a la realització dels oportuns controls i verificacions en els centres qualificats per això, o el temps que els interessats inverteixin per esmenar el problema o eliminar completament el risc, la qual cosa haurà de ser convenientment verificada per l'autoritat que ordenà la mesura.

Article 45. Procediment d'actuació

Si s'adopten aquestes mesures abans de la iniciació del procediment sancionador, a l'acte de notificació d'aquestes es fixarà un termini màxim d'audiència a l'interessat de cinc dies hàbils, i l'autoritat competent dictarà resolució sobre les mesures adoptades, en el termini de deu dies hàbils.

Article 46. Sistema d'intercanvi d'informació

Si el risc sobrepassàs l'àmbit de les Illes Balears, l'autoritat competent ho posarà en coneixement de l'Administració General de l'Estat i de la resta de les administracions els territoris de les quals poguessin veure's afectats, a través de les vies i procediments establerts.

TÍTOL IV DE LA POTESTAT SANCIONADORA

Article 47. Atribució de la potestat sancionadora

1. Correspon a les administracions públiques de la Comunitat Autònoma la potestat sancionadora en matèria de consum, que és exercida pels òrgans administratius que la tenen atribuïda.

2. Les infraccions en matèria de consum comeses en l'àmbit territorial de les Illes Balears seran sancionades, amb tramitació prèvia del corresponent procediment sancionador.²⁷

Article 48. Tipificació d'infraccions

Es consideren infraccions en matèria de defensa dels consumidors i usuaris:

1. L'incompliment dels requisits, condicions, obligacions o prohibicions de caràcter sanitari.
2. Les accions o omissions que produeixin o puguin produir risc o dany efectiu per a la salut dels consumidors o usuaris, ja sigui de forma conscient o deliberada, ja per incórrer en negligència o abandonament de les precaucions exigibles en l'activitat, servei o instal·lacions de què es tracti.

²⁷ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

3. La inclusió en els contractes d'adhesió o en els documents annexos, de clàusules que exclouin els drets reconeguts als consumidors en les lleis o que resultin manifestament abusives per a aquests o contràries a la bona fe.
4. La utilització de qualsevol mètode de venda que limiti la llibertat d'elecció dels consumidors o que en condicioni la decisió de compra mitjançant tècniques de venda agressives.
5. El frau en la qualitat o quantitat de béns, serveis o subministraments, per addició, substracció o substitució de qualsevol substància o element; i l'adulteració d'aquests per alteració de la composició o qualitat, ja sigui de manera negligent o intencionada.
6. El frau, engany o incompliment en l'oferta, promoció i publicitat dels productes, serveis o activitats destinats als consumidors i usuaris.
7. L'incompliment de les condicions que corresponen a la naturalesa, garantia, acord o reparació dels béns de consum de llarga durada; i en general, qualsevol situació que indueixi a engany o confusió al consumidor o usuari o que disfressi la vertadera naturalesa del bé, servei o proveïment oferts, així com l'exigència del pagament de mercaderies o serveis no sol·licitats.
8. La negativa injustificada a satisfer les demandes del consumidor o usuari produïdes de bona fe o d'acord a l'ús establert, així com qualsevol situació de discriminació respecte de les esmentades demandes.
9. L'incompliment de les normes reguladores de preus; la imposició injustificada de condicions o prestacions accessòries no sol·licitades o de quantitats mínimes; i, en general, qualsevol tipus d'actuació que suposi un increment abusiu dels preus o marges comercials o un desequilibri entre les contraprestacions del contracte.
10. L'incompliment de les normes que exigeixen el registre d'establiments, productes o serveis, la normalització o tipificació d'aquests, l'etiquetatge, envasament i la publicitat de béns, serveis i proveïments i els seus preus.
11. L'incompliment de les disposicions sobre seguretat de béns, productes, serveis i proveïments, sempre que afectin o puguin suposar un risc per al consumidor o usuari.
12. La represàlia, coacció, pressió o desconsideració exercida sobre els funcionaris per influir en l'actuació inspectora.
13. L'obstrucció o negativa a facilitar les funcions d'inspecció, vigilància o informació, així com facilitar dades als inspectors i, en especial, la negativa encaminada a evitar les preses de mostres o a fer ineficax la inspecció.
14. L'incompliment dels requeriments efectuats pels òrgans administratius, encaminats a l'aclariment dels fets i de les responsabilitats susceptibles de sanció.

15. L'incompliment de les mesures cautelars i preventives adoptades per l'autoritat competent i qualsevol conducta tendent a ocultar, fer desaparèixer o manipular les mercaderies intervingudes.
16. L'incompliment de les condicions establertes per a la defensa dels consumidors i usuaris en les normes reguladores de les vendes fora de l'establiment comercial, vendes ambulants i domiciliàries i vendes a distància, i l'incompliment dels requisits, obligacions i prohibicions regulats en la normativa de vendes en general, per a la protecció dels consumidors i usuaris.
17. L'incompliment dels requisits, obligacions o prohibicions expressament establerts en la normativa en matèria de defensa dels consumidors i usuaris, i disposicions complementàries.

Article 49. Responsabilitat de les infraccions

1. Seran responsables de les infraccions tipificades en aquesta llei les persones físiques o jurídiques que per acció o omissió hi haguessin participat.

2. El fabricant, importador, venedor o proveïdor de productes o serveis als consumidors o usuaris en respon de l'origen, identitat i idoneïtat, i de les infraccions comprovades en aquests.

3. Dels productes a granel serà responsable el tenidor, sense perjudici que es pugui identificar i provar la responsabilitat de l'anterior tenidor o proveïdor.

4. En el supòsit de productes envasats, etiquetats o tancats amb tancament íntegre respon la firma o raó social que figuri a l'etiqueta, presentació o publicitat. Es podrà eximir d'aquesta responsabilitat provant-ne la falsificació o la incorrecta manipulació per tercers, que en seran els responsables.

5. Quan una infracció sigui imputada a una persona jurídica es podran considerar responsables també les persones físiques que integren els seus òrgans rectors o de direcció, així com els tècnics responsables de l'elaboració i control.

6. Si en la comissió de la infracció concorren diverses persones, en respondran solidàriament.

Article 50. Qualificació de les infraccions

1. Les infraccions en matèria de consum es qualificaran de lleus, greus o molt greus, en funció de la concurrència dels següents criteris:

- Dany o risc considerable en la salut o seguretat dels consumidors o usuaris.
- Lesió considerable dels interessos econòmics dels consumidors i usuaris.
- Quantia desproporcionada del benefici il·lícit obtingut, relació amb el valor del bé, servei o proveïment.
- Gravetat de l'alteració sanitària produïda.
- Negligència greu o dol.
- Generalització de la infracció quant al nombre de destinataris afectats per aquesta.

§36

- Posició de predomini de l'infractor en el mercat o en qualsevol àmbit que en sigui d'aplicació.
 - Que afecti directament un col·lectiu especialment protegit.
2. Es qualificaran de lleus les infraccions que incompleixin els tipus tractats a l'article 48, quan no hi concorri cap dels criteris agreujants esmentats.
 3. Seran qualificades greus les conductes tipificades a l'article 48, en aquelles que hi concorri com a mínim un dels criteris agreujants anteriors.
 4. Seran infraccions molt greus les conductes tipificades a l'article 48, en les quals es donin dos o més criteris agreujants.

Article 51. Quanties de les sancions de multa

Per la comissió d'infraccions en matèria de defensa del consumidor es podran imposar les següents sancions:

- a) Multa de fins a 500.000 pessetes en cas d'infraccions lleus.
- b) Multa compresa entre les 500.001 i els 2.500.000 pessetes per les faltes greus.
- c) Multa compresa entre els 2.500.001 i els 100.000.000 de pessetes per a les faltes molt greus, i podrà sobrepassar aquesta quantitat fins a arribar al quintuple del valor dels productes o serveis objecte de la infracció.

Article 52. Criteris de gradació de les sancions

Una vegada qualificades les infraccions com a lleus, greus o molt greus, es graduaran les sancions en grau mínim, mitjà o màxim. En la gradació de les sancions s'hauran d'observar els següents criteris:

1. Agreujants:
 - a) Existència d'intencionalitat o reiteració en la conducta infractora.
 - b) La naturalesa dels perjudicis causats als consumidors i usuaris.
 - c) Reincidència, per comissió en el termini d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució ferma.
 - d) Amonestació prèvia.
 - e) Volum de vendes o de prestació de serveis.
 - f) Que afecti a béns d'ús comú o de primera necessitat.
2. Atenuants:
 - a) L'esmena posterior dels fets, sempre que es realitzi abans de dictar-se resolució del procediment sancionador.
 - b) La reparació efectiva del dany causat a l'usuari o consumidor.

Article 53. Principis de proporcionalitat i efectivitat de les sancions

La imposició de les sancions pecuniàries es farà de manera que la comissió de les infraccions no resulti més beneficiosa per a l'infractor que el compliment de les normes infringides, sempre que respecti el principi de proporcionalitat, i guardi la deguda adequació entre la gravetat del fet constitutiu de la infracció i la sanció a imposar.

Article 54. Altres sancions

1. L'autoritat a la qual correspon resoldre l'expedient podrà acordar, a proposta prèvia de l'instructor i com a sanció, el decomís de la mercaderia adulterada, falsificada, fraudulenta o no identificada i d'aquella que pugui suposar un risc per al consumidor, i serà l'infractor qui pagarà les despeses que originin les operacions d'intervenció, dipòsit, comís i destrucció de la mercaderia.

2. Per raons d'exemplaritat i sempre que concorri alguna de les circumstàncies de risc o dany efectiu per a la salut o seguretat dels consumidors i usuaris o menyscabament dels seus interessos econòmics, reincidència en infraccions greus o molt greus, o acreditada intencionalitat en la comissió de les infraccions, l'autoritat que adopti la resolució del procediment sancionador podrà acordar que es doni publicitat de les sancions imposades, que duran annex el nom de l'empresa i persones naturals o jurídiques responsables, amb expressa indicació de les infraccions comeses. Aquestes dades es publicaran en el *Boletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears* i en el *Boletín Oficial del Estado*, si l'empresa infractora és d'àmbit estatal o internacional, i en els mitjans de comunicació que es considerin oportuns.

3. També es podrà imposar com a sanció el pagament de les anàlisis necessàries per a comprovar la infracció investigada, a l'empresa responsable d'aquesta.

4. A més es podrà procedir al tancament temporal de l'establiment, instal·lació o servei on es va cometre la infracció, pel termini màxim de cinc anys, en aquells casos on es cometi una falta molt greu.

5. En les infraccions en matèria de publicitat, l'òrgan competent per sancionar exigirà a l'infractor, d'ofici o a instància de les organitzacions de consumidors i usuaris, la publicació a compte seu d'un comunicat en el qual es rectifiqui la publicitat efectuada, que s'haurà de realitzar en les mateixes o en similars condicions en què es produí l'actuació sancionada.

Article 55. Prescripció i caducitat

1. Les infraccions en matèria de defensa del consumidor prescriuen als cinc anys. El termini de prescripció comença a comptar des del dia de la comissió de la infracció i s'interromp en el moment en què el procediment es dirigeixi contra el presumpte infractor.

2. L'acció per perseguir les infraccions caducarà quan, una vegada coneguda per l'administració competent per sancionar l'existència d'una infracció i, finalitzades les diligències dirigides a l'aclariment dels fets, o finalitzades les anàlisis inicials, transcorrin sis mesos sense que l'òrgan competent d'aquella ordeni iniciar el procediment sancionador.

3. Les sol·licituds d'anàlisis contradictòries i diriments que fossin necessàries interrompran els terminis de prescripció de l'acció de persecució de la infracció, o de caducitat del procediment ja iniciat, fins que es practiquin.

§36

Article 56. Conservació d'arxius²⁸

1. La documentació dels procediments de control, inspecció i reclamacions en matèria de consum podrà ser destruïda una vegada que hagin transcorregut cinc anys des de la data de realització o d'inici, en el supòsit que es tracti de procediments.

2. En el supòsit dels expedients sancionadors i arbitrals el termini esmentat a l'apartat anterior serà de deu anys.

Article 57. Òrgans competents

Els òrgans competents per iniciar, tramitar i resoldre els procediments sancionadors en matèria de consum seran aquells que es determinin reglamentàriament.

TÍTOL V DE LES COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 58. Coordinació de les competències

1. El Govern de les Illes Balears dirigeix la política de defensa dels consumidors i usuaris, exerceix la potestat reglamentària en la matèria i coordina l'actuació dels consells insulars i de les altres entitats locals en la consecució dels objectius fixats en aquesta llei.

2. A efectes de coordinació de l'actuació de les diverses administracions públiques s'establiran acords entre elles que permetin rendibilitzar els recursos humans i materials dels quals disposin i fer efectiu i eficaç el control del compliment de la normativa vigent.

3. La Direcció General de Consum, de la Conselleria de Sanitat i Consum del Govern de les Illes Balears, serà l'encarregada de la coordinació dels diferents departaments del Govern, amb competències concurrents respecte de la política de defensa dels consumidors i usuaris que s'estableixi per aquest.

4. Reglamentàriament s'establirà una comissió de coordinació en matèria de consum en la qual estaran representades totes les conselleries que puguin tenir competència en matèria de consum i defensa del consumidor i usuari.²⁹

²⁸ Vid. Llei 15/2006, de 17 d'octubre, d'arxius i patrimoni documental de les Illes Balears (BOIB núm. 152, de 28 d'octubre; correcció d'errades BOIB núm. 36, de 8 de març de 2007).

²⁹ Desplegat pel Decret 30/2008, de 14 de març, pel qual es crea la Comissió Coordinadora de Consum (BOIB núm. 41, de 25 de març).

Article 59. Atribució de competències

1. Correspon a les diverses conselleries del Govern de les Illes Balears amb competència sectorial en matèria de consum l'execució de la present llei i de les normes que la desenvolupen, i la realització de les actuacions amb subjecció als principis que la inspiren.

2. Les corporacions locals podran exercir concurrentment, amb les conselleries del Govern de les Illes Balears, competències en matèria de defensa del consumidor i usuari, en els termes establerts en la present llei, i la legislació general i específica en la matèria. L'exercici de les competències haurà de ser regulat mitjançant el corresponent reglament o ordenança.³⁰

3. En tot cas, les corporacions locals són competents en matèria de defensa del consumidor i usuari respecte de les vendes ambulants i mercats permanents o temporals que es realitzin en el municipi.

Article 60. Col·laboració interadministrativa

1. Les administracions públiques competents en matèria de defensa dels consumidors i usuaris n'ajustaran l'actuació als principis de col·laboració, cooperació i lleialtat institucional, d'acord amb les regles generals de les relacions interadministratives.

2. Els consells insulars i els ajuntaments proporcionaran a l'Administració de la Comunitat Autònoma la informació necessària per a l'exercici de les seves competències.

3. El Govern de la Comunitat Autònoma podrà establir la col·laboració de les corporacions locals en campanyes concretes de control de productes o serveis.

4. Quan no resulti possible assumir el control establert en els apartats anteriors, els ajuntaments podran sol·licitar l'ajuda dels consells insulars, en els termes establerts en les normes que els regulen i, si no n'hi ha, la dels òrgans del Govern de les Illes Balears.

Article 61. Pla d'objectius

1. El Govern de les Illes Balears, oïdes les conselleries amb competències en matèria de consum, aprovarà anualment un pla d'objectius que establirà les prioritats de l'acció pública en la consecució dels objectius fixats en aquesta llei.

2. Les determinacions del pla tendran caràcter prioritari per a les administracions actuant en relació amb la concessió de subvencions i el finançament de projectes.

3. Anualment el Govern de les Illes Balears trametrà al Parlament una memòria sobre l'aplicació del pla.

³⁰ *Vid.* art. 29.2 v LMRLIB (§21).

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

En tot allò que no està previst en aquesta llei i en les normes que la desenvolupin o la complementin, serà d'aplicació la Llei 26/1984, de 19 de juliol, general per a la defensa dels consumidors i usuaris.³¹

Disposició addicional segona

S'autoritza el Govern de les Illes Balears per dictar les normes reglamentàries de desenvolupament d'aquesta llei.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Fins que no s'aprovi un reglament específic de procediment sancionador en matèria de consum, serà d'aplicació el general de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.³²

Disposició transitòria segona

Fins que no es produeixi el necessari desenvolupament reglamentari, seran d'aplicació en aquesta comunitat autònoma els reglaments estatals en la matèria, en especial el Reial Decret 1945/1983, d'infraccions i sancions en matèria de defensa dels consumidors, així com la normativa autonòmica al respecte.³³

Disposició transitòria tercera

Els fulls de reclamacions seran exigits obligatòriament a tots aquells comerços, serveis i activitats professionals que a l'entrada en vigor de la present llei ja estaven obligats a disposar-ne. Mentre no s'aprovi el model únic, es mantindran els models vigents. El nou model s'implantarà progressivament, d'acord amb un calendari fixat reglamentàriament.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta llei entrarà en vigor el mes següent al de la publicació en el *Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears*.

³¹ *Vid.* nota 1.

³² *Vid.* Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

³³ *Vid.* títol IV del Llibre primer de l'RDLEG 1/2007, de 16 de novembre, esmentat en la nota 1.

§37

LLEI 12/1998, DE 21 DE DESEMBRE, DEL PATRIMONI HISTÒRIC DE LES ILLES BALEARS

(BOCAIB núm. 165, de 29 de desembre de 1998;

BOE núm. 31, de 5 de febrer de 1999)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

El compliment adequat del mandat contingut a l'article 46 de la Constitució exigeix al Parlament de les Illes Balears fer un ús més intens de l'habilitació que li proporcionen els articles 148.1.16^a de la Constitució i 10.19 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears² i, en conseqüència, ordenar globalment l'acció dels poders públics i dels ciutadans de les Illes Balears en matèria de defensa del patrimoni històric, amb voluntat ferma de transmetre a les generacions venidores el testimoni avui encara ric de la història, l'art i la cultura dels pobles illencs.

Aquesta llei neix, per tant, amb la finalitat de completar l'ordenament jurídic vigent i d'aprofundir en els principis conservacionistes -sovint difícils de mantenir en una comunitat de vocació turística- tenint en compte les peculiaritats de les realitats insulars. En concret, el legislador es proposa:

- a) Establir el règim de protecció dels béns integrants del patrimoni històric a partir de les categories de béns d'interès cultural i béns catalogats.
- b) Dedicar una atenció preferent al patrimoni arqueològic.
- c) Definir amb claredat les responsabilitats dels diversos nivells administratius.
- d) Posar a disposició de les administracions actuants mesures suficients de foment del patrimoni històric.

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les normes següents: Llei 11/2002, de 23 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 156, de 28 de desembre*); Llei 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública (*BOIB núm. 186, de 30 de desembre*, correcció d'errades *BOIB núm. 57, de 14 d'abril de 2005*); Llei 1/2005, de 3 de març, de reforma de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears (*BOIB núm. 41, de 12 de març*); Llei 2/2006, de 10 de març, de reforma de la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears (*BOIB núm. 39, de 18 de març*); Llei 15/2006, de 17 d'octubre, d'arxius i patrimoni documental de les Illes Balears (*BOIB núm. 152, de 28 d'octubre*, correcció d'errades *BOIB núm. 36, de 8 de març de 2007*); Llei 4/2008, de 14 de maig, de mesures urgents per a un desenvolupament territorial sostenible a les Illes Balears (*BOIB núm. 68, de 17 de maig*), i Llei 10/2010, de 27 de juliol, de mesures urgents relatives a determinades infraestructures i equipaments d'interès general en matèria d'ordenació territorial, urbanisme i d'impuls a la inversió (*BOIB núm. 115, de 5 d'agost*).

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 25 EAIB (§1). *Vid.*, també, art. 18.3 EAIB (§1).

- e) Elaborar un quadre d'infraccions i sancions que permeti lluitar eficaçment contra la destrucció, la conservació negligent i l'espoliació del patrimoni històric.

La llei present vol aprofitar, en gran mesura, les tècniques jurídiques dissenyades per la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*.³ En aquesta línia, la protecció dels béns a què es refereix aquesta llei se centra principalment en dues categories de protecció: els béns d'interès cultural i els béns catalogats. La primera d'aquestes categories reuneix els béns més rellevants i mereixedors del grau més elevat de protecció, la qual haurà de ser dispensada per acord del ple del consell insular corresponent. D'altra banda, la categoria dels béns catalogats, que aspira a estendre els límits de l'actual política de defensa i conservació d'aquest patrimoni, acomplirà sovint la funció de protegir béns que més endavant puguin gaudir de la condició de béns d'interès cultural. Els consells insulars assoliran la responsabilitat d'incoar i instruir els corresponents procediments.

El títol III es dedica completament al patrimoni arqueològic i paleontològic. Les característiques del desenvolupament econòmic de les Illes aconsellen que els béns integrants d'aquest inestimable patrimoni siguin objecte d'una protecció enèrgica. Per això, la llei estableix nombroses mesures de garantia, no solament davant l'acció espontània dels particulars, sinó també davant les actuacions dels experts.

Des del punt de vista de la distribució territorial de les competències administratives, la llei aposta decididament per situar el nucli de les funcions executives en els consells insulars⁴, en els quals s'insereixen les comissions insulars del patrimoni històric, si bé reserva als municipis nous espais d'intervenció exigits per un recte enteniment del principi d'autonomia local.⁵

En matèria de foment, la línia iniciada pel Parlament de les Illes Balears amb la Llei 3/1987, de 18 de març, de mesures de foment del patrimoni històric de les Illes Balears⁶, es veu reforçada amb aquesta llei. També s'estableixen altres mesures de caràcter subvencional i tributari que constitueixen un nou, i encara petit, pas endavant en la defensa del patrimoni històric.

Completa el quadre de mesures administratives el títol XI, dedicat a la potestat sancionadora dels consells insulars, que és una potestat reglada de la qual no es pot prescindir si es vol lluitar decididament contra la deterioració

³ BOE núm. 155, de 29 de juny; correcció d'errades BOE núm. 296, d'11 de desembre.

⁴ Vid. Llei 6/1994, de 13 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de patrimoni històric, de promoció sociocultural, d'animació sociocultural, de dipòsit legal de llibres i d'esports (BOCAIB núm. 159, de 29 de desembre). D'acord amb l'art. 70, núm. 6 EAIB (§1), els consells insulars tenen com a pròpia la competència en matèria de patrimoni monumental, cultural, històric, artístic, arquitectònic, arqueològic i paisatgístic en el seu àmbit territorial, i dipòsit legal de llibres.

⁵ Vid. Llei 20/2006, de 15 de desembre (§21).

⁶ Vid. DD d'aquesta Llei.

i la pèrdua dels béns culturals. En aquesta matèria, la llei present, que ha begut en les fonts de les recents reformes legislatives, ha establert un quadre d'infraccions i sancions coherent amb la intensitat del dany causat al patrimoni històric. Finalment, aquesta llei racionalitza l'exercici del poder punitiu des del punt de vista de la distribució de competències entre els diversos òrgans dels consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera.⁷

TÍTOL PRELIMINAR PRINCIPIS GENERALS

Article 1. Objecte

1. Són objecte d'aquesta llei la protecció, la conservació, l'enriquiment, el foment, la investigació i la difusió del patrimoni històric de les Illes Balears, perquè puguin ser gaudits pels ciutadans i puguin ser transmesos en les millors condicions a les generacions futures.

2. El patrimoni històric de les Illes Balears s'integra de tots els béns i valors de la cultura, en qualsevol de les seves manifestacions, que revelen un interès històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, historicoindustrial, paleontològic, etnològic, antropològic, bibliogràfic, documental, social, científic i tècnic per a les Illes Balears.

3. El Govern de les Illes Balears promourà una política, en coordinació i col·laboració amb les altres administracions públiques, per al retorn a l'illa d'origen dels béns del patrimoni històric que es troben fora de les Illes Balears.

Article 2. Col·laboració entre les administracions públiques

1. En defensa del patrimoni històric i per assegurar la més eficaç consecució dels objectius fixats en aquesta llei, les administracions públiques col·laboraran i estimularan conjuntament la participació dels ciutadans, de les empreses i de les institucions privades.

2. Les administracions públiques actuaran sota el principi de la cooperació institucional i com a conseqüència coordinaran la seva actuació i es proporcionaran recíprocament la informació necessària per a l'exercici adequat de les seves competències.

Article 3. Col·laboració dels particulars

1. Les persones físiques i jurídiques que observin perill de destrucció o deterioració en un bé integrant del patrimoni històric ho hauran de posar en coneixement de qualsevol administració pública, sigui o no competent en la matèria, de forma immediata, sense perjudici de les accions jurisdiccionals que es puguin interposar.

⁷ D'acord amb l'art. 61 i la DT 8a EAIB (§1), actualment, Consell Insular d'Eivissa i Consell Insular de Formentera.

§37

2. Es reconeix l'acció popular per exigir, davant els òrgans administratius, la jurisdicció contenciosoadministrativa i, si n'és el cas, la jurisdicció penal, l'observança de les normes en matèria de patrimoni històric, i l'adopció de les mesures de defensa de la legalitat, restauració de la realitat física alterada i sanció de les infraccions.

3. Els consells insulars, una vegada comprovada l'existència de la infracció, i sempre que el fet denunciat no sigui matèria d'un expedient sancionador ja acabat o en tràmit, abonaran als particulars denunciants les despeses justificades que els hagués ocasionat l'exercici de l'acció popular.

Article 4. Col·laboració de l'Església catòlica

1. L'Església catòlica, com a titular d'una part molt important del patrimoni històric, haurà de vetlar per la protecció, la conservació i la difusió d'aquest patrimoni i, amb aquesta finalitat, haurà de col·laborar amb les diverses administracions públiques de les Illes Balears.

2. Una comissió mixta entre el consell insular corresponent i l'Església catòlica haurà d'establir el marc de col·laboració i de coordinació entre les dues institucions i fer-ne el seguiment.

TÍTOL I CATEGORIES DE PROTECCIÓ DELS BÉNS DEL PATRIMONI HISTÒRIC

CAPÍTOL I BÉNS D'INTERÈS CULTURAL

SECCIÓ 1a DEFINICIÓ I CLASSIFICACIÓ

Article 5. Definició

Tindran la consideració de béns d'interès cultural els béns mobles i immobles més rellevants del patrimoni històric de les Illes Balears que pel seu valor singular es declari com a tals de forma individualitzada. Només amb caràcter excepcional podrà atorgar-se genèricament la categoria de béns d'interès cultural a una classe, tipus, col·lecció o conjunt de béns.

Dins els béns etnològics immaterials que integren el patrimoni històric de les Illes Balears, tenen la consideració de béns d'interès cultural immaterial⁸ aquells de més vàlua, rellevància i arrelament i que, com a tals, així siguin declarats, conformement amb el que estableix l'article 67 d'aquesta llei.

⁸ Vid. Llei 1/2002, de 19 de març, de cultura popular i tradicional (BOIB núm. 38, de 28 de març).

Article 6. Classificació

Els béns immobles d'interès cultural es classifiquen d'acord amb la tipologia següent:

1. Monument: edifici, obra o estructura arquitectònica i/o d'enginyeria d'interès històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, historicoindustrial, etnològic, social, científic o tècnic. A la declaració de monument podran incloure's els béns mobles, les instal·lacions i els accessoris que s'assenyalin expressament, sempre que l'edifici, l'obra o l'estructura constitueixin una unitat singular.
2. Conjunt històric: agrupació homogènia de construccions urbanes o rurals, contínua o dispersa, que es distingeix pel seu interès històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, historicoindustrial, social, científic o tècnic, amb coherència suficient per constituir una unitat susceptible de delimitació, encara que cadascuna de les parts individualment no tengui valor rellevant.
3. Jardí històric: espai delimitat i ordenat per l'home, que integra elements naturals d'interès destacat per raó de l'origen, la història o els valors estètics, sensorials o botànics i que pot incloure elements de fàbrica, d'arquitectura i artístics.
4. Lloc històric: lloc o paratge natural susceptible de delimitació espacial unitària que es pot vincular a esdeveniments o records del passat, creacions culturals o de la natura, que té un interès destacat des del punt de vista històric, artístic, arqueològic, historicoindustrial, paleontològic, etnològic, antropològic, social, científic o tècnic.
5. Lloc d'interès etnològic: lloc o paratge natural amb construccions o instal·lacions vinculades a formes de vida, cultura i activitats tradicionals del poble de les Illes Balears que mereixen ser preservats pel seu valor etnològic.
6. Zona arqueològica: lloc on hi ha restes materials, mobles i/o immobles, fruit de la intervenció humana, que és susceptible de ser estudiat amb la metodologia arqueològica, tant si es troba en la superfície com si es troba en el subsòl o sota les aigües. En el cas que els béns culturals immobles definits als cinc punts anteriors tinguin en el subsòl restes que solament siguin susceptibles de ser estudiades amb metodologia arqueològica, tindran també la condició de zona arqueològica.
7. Zona paleontològica: lloc on hi ha vestigis de restes animals i/o vegetals fossilitzats, o no, que constitueixen una unitat coherent i amb entitat pròpia, definidors de la història geològica d'un lloc determinat.

SECCIÓ 2a DECLARACIÓ

Article 7. Procediment de declaració

1. La declaració de bé d'interès cultural requerirà el corresponent procediment que s'iniciarà d'ofici o a instància de part pel consell insular que correspongui.

§37

2. Qualsevol administració pública o persona física o jurídica podrà instar l'adopció de l'acord d'iniciació. La decisió de no iniciació del procediment haurà de ser motivada.

3. La Comissió Insular del Patrimoni Històric corresponent, abans d'acordar la iniciació del procediment, podrà recaptar dels particulars o de qualsevol organisme públic o privat la informació necessària sobre el bé, que s'haurà d'emetre en el termini màxim d'un mes.

4. L'acord de la Comissió Insular del Patrimoni Històric d'incoació del procediment inclourà una descripció del bé o béns de què es tracta, suficient per identificar-los. Si es refereix a béns immobles, l'acord d'incoació, a més de la memòria, la planimetria i la documentació gràfica, haurà d'indicar:

- a) El tipus de bé.
- b) La delimitació de l'entorn de protecció del bé afectat.
- c) Les pertinences o accessoris del bé.
- d) Els béns mobles vinculats a l'immoble.
- e) La memòria històrica del bé.
- f) L'informe detallat sobre l'estat de conservació del bé.

Article 8. Notificació i publicació de la declaració

1. L'acord d'incoació del procediment de declaració, s'haurà de notificar als interessats, a l'ajuntament on radica el bé i al Govern de les Illes Balears. Sense perjudici que esdevengui efectiva des de la notificació, la resolució d'incoació s'haurà de publicar en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en el *Boletín Oficial del Estado*, i es comunicarà al registre corresponent de les Illes Balears, i aquesta es comunicarà al registre corresponent de l'Estat.

2. La incoació del procediment comportarà l'aplicació del règim de protecció establert per als béns ja declarats d'interès cultural.

3. En el cas de béns immobles, la incoació del procediment comportarà, des del moment en què es notifiqui a l'ajuntament, la suspensió de la tramitació de les llicències municipals de parcel·lació, d'edificació o d'enderrocament en la zona afectada i, també, la suspensió dels efectes de les llicències ja concedides. Qualsevol obra que calgui realitzar en un immoble afectat per la incoació haurà de ser prèviament autoritzada per la Comissió Insular del Patrimoni Històric que pertochi.

4. La suspensió a la qual fa referència el punt anterior dependrà de la resolució o de la caducitat del procediment.

Article 9. Contingut de l'expedient de declaració

1. A l'expedient de declaració constarà:

- a) Informe favorable d'almenys una de les institucions consultives previstes a l'article 96 d'aquesta llei; obligatòriament d'una de les institucions consultives que estigui radicada a l'illa on es trobi el bé objecte de la declaració o que la institució sigui de l'àmbit de les Illes Balears.
- b) Informe tècnic sobre les característiques i l'estat de conservació del bé, acompanyat d'una completa documentació gràfica.

- c) Proposta, si escau, de les limitacions específiques que haurà d'observar el propietari, titular de drets reals o posseïdor.
2. A requeriment de l'òrgan instructor, el propietari, el titular de drets reals, el posseïdor i l'ajuntament estaran obligats a facilitar l'examen del bé i la documentació que ha de ser tinguda en compte en la resolució.
3. Serà preceptiva l'audiència als interessats, inclosos els ajuntaments afectats, i, quan es tracti de béns immobles, s'obrirà, a més, un període d'informació pública.

Article 10. Finalització del procediment de declaració

1. La declaració de béns d'interès cultural s'acordarà pel ple del consell insular corresponent, a proposta de la Comissió Insular del Patrimoni Històric, i inclourà la descripció dels elements per identificar-los i contindrà almenys les actuacions a què es refereix l'article 7.4 de la present llei.
2. La declaració s'haurà de notificar als interessats, als ajuntaments on radica el bé i al Govern de les Illes Balears, i es publicarà en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* i en el *Boletín Oficial del Estado*.
3. S'instarà d'ofici, si n'és el cas, la inscripció de la declaració en el Registre de la Propietat⁹ quan es tracti de béns corresponents a monuments, jardins històrics, llocs d'interès etnològic, zones arqueològiques o zones paleontològiques.
4. La declaració d'un bé d'interès cultural inclourà la determinació dels criteris bàsics que, amb caràcter específic, han de regir les intervencions sobre aquest bé.
5. Per deixar sense efecte la declaració, caldrà seguir el procediment regulat en aquesta secció.
6. L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini de vint mesos comptadors des de la data d'iniciació del procediment, el qual caducarà si, un cop transcorregut aquest termini, se sol·licita que s'arxivin les actuacions i en els trenta dies següents no se'n dicta resolució. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, llevat que ho demani el titular del bé.

Article 11. Entorns de protecció

Les delimitacions o modificacions que es vulguin realitzar als entorns de protecció dels béns declarats d'interès cultural, hauran de seguir el mateix procediment i tramitació que per a la declaració d'un bé d'interès cultural.

⁹ Vid. Decret de 8 de febrer de 1946, pel qual s'aprova la nova redacció oficial de la Llei hipotecària (BOE núm. 58, de 27 de febrer; correcció d'errades BOE núm. 73, de 14 de març) i Decret de 14 de febrer de 1947, pel qual s'aprova el Reglament hipotecari (BOE núm. 106, de 16 d'abril; correcció d'errades BOE núm. 143, de 23 de maig).

SECCIÓ 3a
ELS REGISTRES INSULARS I EL REGISTRE AUTONÒMIC

Article 12. El Registre Insular de Béns d'Interès Cultural¹⁰

1. Cada consell insular crearà, en el seu àmbit territorial, el Registre Insular de Béns d'Interès Cultural. El Registre té per objecte la identificació i la localització del bé.

2. S'inscriuran en el Registre els acords d'incoació del procediment de declaració i les declaracions de béns d'interès cultural. També s'hi anotaran els actes jurídics i tècnics que poden afectar els béns inscrits, els quals hauran de ser comunicats pels propietaris i titulars d'altres drets, en els termes que reglamentàriament es determinin.

3. El Registre expedirà, a sol·licitud del propietari, un títol oficial del bé inscrit que l'identificarà, en el qual constaran els actes jurídics o tècnics que sobre aquest bé s'efectuïn.

4. Les dades del Registre són públiques, llevat de les informacions que cal protegir per raó de seguretat dels béns o dels seus titulars, la intimitat de les persones i els secrets comercials o científics protegits per llei.

5. Els registres insulars de béns d'interès cultural comunicaran al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears les inscripcions, anotacions i modificacions que es realitzin.

Article 13. El Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears

1. Els béns d'interès cultural han de ser inscrits en el Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears. Cada bé ha de tenir un codi d'identificació.

2. El consell insular comunicarà al Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears els acords d'incoació del procediment de declaració, les declaracions de béns d'interès cultural i totes les actuacions i modificacions que afectin l'esmentat bé, per procedir-ne a la inscripció o anotació.

3. El Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears comunicarà al Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat les inscripcions i anotacions que es realitzin.

4. El Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears inscriurà les dades que el Registre General de l'Estat li comuniqui relatives a béns d'interès cultural situats a les Illes Balears i declarats per l'Administració General de l'Estat. Així mateix, el Govern de les Illes Balears ho comunicarà al consell insular corresponent.

¹⁰ Vid. art. 2.4 a de la Llei 6/1994, de 13 de desembre, esmentada en la nota 4.

CAPÍTOL II BÉNS CATALOGATS

Article 14. Definició i catàlegs insulars

1. Tenen la consideració de béns catalogats aquells béns mobles i immobles que, tot i no tenir la rellevància que els permetria ser declarats béns d'interès cultural, tenen prou significació i valor per constituir un bé del patrimoni històric a protegir singularment.

2. Dependent del consell insular corresponent, es crearà el Catàleg Insular del Patrimoni Històric, com a instrument de la seva salvaguarda, consulta i divulgació, per tal d'inscriure-hi els béns catalogats. Els béns mobles poden ser catalogats singularment o com a col·lecció.

Article 15. Procediment

1. La iniciació, l'ordenació, la instrucció i l'execució dels expedients per a la inscripció d'un bé en el catàleg insular correspondrà a la Comissió Insular del Patrimoni Històric competent, mentre que l'acord de declaració de bé catalogat correspondrà al ple del consell insular.

2. Qualsevol administració pública o persona física o jurídica podrà instar l'adopció de l'acord d'iniciació. La decisió de no iniciació del procediment haurà de ser motivada.

3. Per excloure un bé del catàleg insular caldrà seguir el mateix procediment que per incloure-l'hi.

Article 16. Actes jurídics sobre els béns catalogats

1. Els catàlegs insulars reflectiran els actes jurídics i tècnics que es realitzin sobre els béns inscrits, en els termes que reglamentàriament es determinin.

2. És obligació del titular d'un bé catalogat comunicar al consell insular que pertoqui tots els actes jurídics i tècnics que puguin afectar el bé esmentat.

Article 17. Acord de declaració

L'acord de declaració s'haurà d'adoptar en el termini màxim d'un any comptador des de la data d'iniciació del procediment, el qual caducarà si un cop transcorregut aquest termini se sol·licita que s'arxivin les actuacions i si dins els seixanta dies següents no se'n dicta resolució. Caducat el procediment, no es podrà tornar a iniciar fins al cap d'un any, llevat que ho demani el titular del bé.

Article 18. Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears

1. Es crea el Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears, dependent del Govern de les Illes Balears.

2. Els béns catalogats han de ser inscrits en el catàleg general. El consell insular comunicarà al Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears els acords d'incoació del procediment de declaració, les declaracions de bé catalogat i totes les actuacions i modificacions que afectin el bé esmentat per procedir a la seva inscripció o anotació.

§37

3. A l'àmbit de tota la Comunitat Autònoma serà vigent el Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears.

Article 19. Informació als ajuntaments

El consell insular competent notificarà a l'ajuntament on radiqui el bé catalogat l'acord de declaració així com les seves possibles modificacions, la memòria descriptiva del bé, l'informe sobre el seu estat en el moment de la declaració i les mesures que s'han d'adoptar per al seu manteniment i conservació, així com la documentació gràfica bàsica. El consell insular comunicarà, així mateix, als ajuntaments afectats, les anotacions i modificacions que es realitzin en el catàleg insular i que afectin aquests béns catalogats.

Article 20. Inscripció a l'Inventari General de Béns Mobles

De les inscripcions de béns mobles en el Catàleg General del Patrimoni Històric de les Illes Balears s'ha de donar compte a l'Inventari General de Béns Mobles de l'Administració General de l'Estat, perquè hi siguin fetes les inscripcions corresponents.¹¹ Així mateix, en el Catàleg General s'inscriuran les dades que l'Inventari General de Béns Mobles de l'Administració General de l'Estat li comuniqui.

Article 21. Caràcter públic del Catàleg Insular del Patrimoni Històric

Les dades del Catàleg Insular del Patrimoni Històric seran públiques, llevat de les informacions que cal protegir per raó de seguretat dels béns o dels seus titulars, de la intimitat de les persones i dels secrets comercials o científics protegits per la llei.

TÍTOL II RÈGIM DE PROTECCIÓ DELS BÉNS DEL PATRIMONI HISTÒRIC

CAPÍTOL I RÈGIM COMÚ

Article 22. Protecció general

1. Els béns integrants del patrimoni històric de les Illes Balears han de ser conservats, mantinguts i custodiats pels propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors, els quals estaran obligats a facilitar la informació que demanin les administracions públiques competents sobre l'estat dels béns i la seva utilització.

¹¹ Ídem nota anterior.

2. Les administracions públiques competents podran inspeccionar les obres de restauració i conservació i, en general, qualsevol intervenció que afecti el patrimoni històric de les Illes Balears.

3. Els poders públics promouran, per tots els mitjans al seu abast, la conservació, la consolidació i la millora dels béns integrants del patrimoni històric de titularitat pública i privada.

Article 23. Preservació de béns immobles

1. A fi de preservar els valors culturals d'un bé immoble, el consell insular corresponent podrà impedir qualsevol obra o intervenció en béns integrants del patrimoni històric no declarats d'interès cultural ni catalogats. A aquest efecte, requerirà de l'ajuntament corresponent que adopti les mesures necessàries per a l'efectivitat de la suspensió i, si aquest no ho fa, podrà adoptar-les subsidiàriament. El consell insular que pertorqui, amb l'informe previ de l'ajuntament, resoldrà en el termini de tres mesos a favor de la continuació de l'obra, de la suspensió de la intervenció o de la iniciació del procediment de declaració de bé d'interès cultural o de bé catalogat.

2. Els ajuntaments podran suspendre, per un termini màxim de tres mesos, la tramitació de la concessió de la llicència d'edificació i ús del sòl i sol·licitar al consell insular que correspongui la iniciació d'un procediment de declaració de bé d'interès cultural o de bé catalogat.

Article 24. Suspensió d'obres

L'administració competent podrà ordenar la suspensió de les obres de demolició total o parcial, o de canvi d'ús, dels immobles integrants del patrimoni històric de les Illes Balears, no declarats d'interès cultural ni catalogats. Aquesta suspensió tindrà una durada màxima de tres mesos, en els quals s'haurà de resoldre, o a favor de la continuació de l'obra o de la intervenció suspesa, o a favor de la incoació de procediment de bé d'interès cultural o catalogat. Tot això sense perjudici de les mesures de protecció que es puguin adoptar, atesa la legislació urbanística.

Article 25. Prohibició de detectors de metalls

Es prohibeix la utilització de detectors de metalls en els béns integrants del patrimoni històric de les Illes Balears, amb l'excepció dels equips investigadors que sol·licitin i obtenguin el permís pertinent del consell insular corresponent.

CAPÍTOL II BÉNS D'INTERÈS CULTURAL I BÉNS CATALOGATS

Article 26. Deure de conservació

Els propietaris, titulars de drets o simples posseïdors de béns d'interès cultural o catalogats tenen el deure de conservar-los, mantenir-los i custodiar-los de tal

§37

manera que se'n garanteixi la salvaguarda dels valors. L'ús a què es destinin aquests béns ha de garantir-ne la conservació.

Article 27. Incompliment del deure de conservació

1. En cas d'incompliment del deure de conservació de béns d'interès cultural o catalogats, les administracions públiques competents podran ordenar als propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors dels dits béns l'execució de les obres o la realització de les actuacions que siguin indispensables per preservar-los, conservar-los i mantenir-los.

2. Si els que hi són obligats no executen les actuacions a què es refereix el punt anterior, les administracions públiques competents podran fer-ne l'execució subsidiària, a càrrec dels obligats, sense perjudici del que disposa aquesta llei en els articles 81, 83 i 84.

Article 28. Reparació de danys

El consell insular competent ha d'ordenar a les persones, entitats o institucions responsables, sense perjudici de la sanció que correspongui, la reparació dels danys causats il·legalment a béns d'interès cultural o catalogats, mitjançant ordres executives de reparació, reposició, reconstrucció o enderrocament, o mitjançant les que siguin necessàries per restituir el bé al seu estat anterior.

Article 29. Informes i autoritzacions

1. En la tramitació dels procediments administratius que poden afectar els béns d'interès cultural o catalogats serà preceptiu l'informe¹² de la Comissió Insular del Patrimoni Històric corresponent.

2. Les actuacions sobre béns d'interès cultural o catalogats requeriran les autoritzacions administratives previstes en aquesta llei.

Article 30. Multes coercitives

1. Els consells insulars respectius podran imposar multes coercitives per fer efectiu el compliment dels deures imposats per aquesta llei i de les resolucions administratives dictades per al compliment del que s'hi disposa, amb audiència prèvia a l'interessat i sense perjudici dels drets dels administrats.

2. La imposició de multes coercitives exigeix la formulació prèvia d'un requeriment escrit, en el qual s'haurà d'indicar el termini de què es disposa per al compliment de l'obligació i la quantia de la multa que pot ser imposada. En tot cas, el termini haurà de ser suficient per complir l'obligació i la multa no podrà excedir de 100.000 pessetes.

3. En cas que, un cop imposada una multa coercitiva, es mantengui l'incompliment que l'ha motivada, el consell insular competent podrà reiterar-la

¹² Vid. art. 82 i 83 LRJPAC.

tantes vegades com calgui, fins al compliment de l'obligació, sense que en cap cas el termini no pugui ser inferior al fixat en el primer requeriment.

4. Les multes coercitives són independents i compatibles amb les que es poden imposar en concepte de sanció.

Article 31. Col·locació d'elements exteriors

1. En els béns d'interès cultural es prohibeix la col·locació d'elements i instal·lacions que comportin una ruptura de l'estructura o de la composició de la façana. En els béns catalogats, hauran de tenir les dimensions mínimes tècnicament viables i s'hauran de situar a llocs on no perjudiquin la imatge de l'immoble o no n'alterin greument la contemplació.

2. Per a la col·locació d'anuncis i rètols publicitaris caldrà, a més de la llicència municipal, l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric corresponent, excepte quan existeixi un pla especial aprovat definitivament que ho reguli. Els rètols que anuncien serveis públics, els de senyalització i els comercials hauran de ser harmònics amb el conjunt.

Article 32. Drets de tempteig i de retracte

1. El consell insular corresponent podrà exercir el dret de tempteig sobre les transmissions oneroses de la propietat o de qualsevol dret real sobre els béns d'interès cultural i els béns catalogats. El Govern de les Illes Balears podrà exercir subsidiàriament el mateix dret respecte dels béns d'interès cultural i catalogats.

2. Els propietaris o titulars de drets reals sobre béns declarats d'interès cultural i béns catalogats hauran de notificar al consell insular corresponent la seva intenció de transmetre els béns o els drets i hauran d'indicar-ne el preu, les condicions de la transmissió i la identitat de l'adquirent.

3. En el termini de dos mesos des de la notificació, el consell insular que pertoca i, subsidiàriament, el Govern de les Illes Balears, podrà exercir el dret de tempteig. L'esmentat dret es podrà exercir en benefici d'altres entitats públiques o privades sense ànim de lucre, en les condicions que en cada cas siguin establertes.

4. Si la transmissió no es notifica o no es formalitza en les condicions establertes, els consells insulars i, subsidiàriament, el Govern de les Illes Balears podran exercir el dret de retracte, en els mateixos termes establerts per al dret de tempteig, en el termini de sis mesos comptadors des del moment en què l'administració competent tenguí coneixement de la transmissió.

5. El que estableix aquest article no serà aplicable als immobles integrants de conjunts històrics que no tinguin la condició de monuments ni als immobles inclosos en entorns de protecció.

6. Per a la formalització d'escriptures públiques d'adquisició de béns d'interès cultural i de béns catalogats o de transmissió de drets reals sobre aquests béns, s'haurà d'acreditar prèviament el compliment d'aquest article. Aquesta acreditació també serà necessària per a la inscripció dels títols corresponents.

§37

A aquest efecte, els notaris i els registradors de la propietat denegaran, en l'exercici de les seves facultats, la formalització en escriptura pública i la inscripció, respectivament, dels títols d'adquisició o de transmissió de drets reals d'aquests béns en el cas que no quedi fefaentment acreditat el compliment de les disposicions contingudes en aquest article.

Article 33. Expropiació per interès social

1. Es consideren causes d'interès social a l'efecte de l'expropiació pels consells insulars competents dels béns a què es refereix aquest capítol:

- a) L'incompliment greu pels propietaris o titulars de drets reals de les obligacions establertes en aquesta llei.
- b) El perill de destrucció o deterioració greu del bé o l'ús incompatible amb els seus valors.

2. Podrà acordar-se també l'expropiació per causa d'interès social dels immobles que dificultin la utilització, la contemplació, l'accés o el gaudiment dels béns d'interès cultural, que n'atemptin contra l'harmonia ambiental o que en comportin un risc per a la conservació.

CAPÍTOL III BÉNS IMMOBLES

Article 34. Accés als béns d'interès cultural

1. Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns immobles d'interès cultural estaran obligats a permetre:

- a) L'examen i l'estudi dels béns als investigadors i altres persones autoritzades pel consell insular respectiu, per realitzar inspeccions i estudis tècnics, científics o de catalogació.
- b) La col·locació d'elements senyalitzadors de la seva condició com a béns d'interès cultural, amb les condicions previstes a l'article 31.2 d'aquesta llei.
- c) La visita pública dels béns, almenys quatre dies al mes i en dies i hores prèviament assenyalats. En casos justificats, el consell insular corresponent podrà dispensar totalment o parcialment del règim de visites.

2. També estaran obligats a complir les instruccions i ordres d'execució dictades pels consells insulars o pels ajuntaments.

Article 35. Desplaçaments

Els immobles declarats d'interès cultural i els catalogats són inseparables del seu entorn. No se'n procedirà al desplaçament o la remoció, excepte que sigui imprescindible per causa de força major o d'interès social. En aquest cas, serà preceptiu disposar dels informes favorables previs del consell insular corresponent i d'una de les institucions consultives previstes a l'article 96 d'aquesta llei.

Article 36. Planejament urbanístic

1. Els termes de la declaració d'un immoble com a bé d'interès cultural vincularan els plans i les normes urbanístiques que afectin aquest immoble. En el cas dels plans o normes urbanístiques vigents¹³ abans de la declaració, l'ajuntament en durà a terme les adaptacions necessàries.

2. Quan es tracti d'un conjunt històric, jardí històric, lloc històric, lloc d'interès etnològic, zona arqueològica o zona paleontològica, l'ajuntament corresponent haurà d'elaborar un pla especial de protecció o un instrument urbanístic de protecció, o adequar-ne un de vigent, que compleixi les exigències d'aquesta llei. L'aprovació d'aquest instrument de planejament requerirà l'informe favorable de la Comissió Insular del Patrimoni Històric. S'entendrà emès informe favorable pel transcurs de tres mesos des de la presentació de la proposta de planejament.

3. El consell insular respectiu podrà, en qualsevol moment, proposar motivadament a l'ajuntament la modificació del planejament urbanístic que afecti béns d'interès cultural, i podrà suspendre el planejament vigent en allò que sigui necessari per protegir el patrimoni històric a l'àmbit territorial afectat.

Article 37. Autorització d'obres

1. Qualsevol intervenció que es vulgui realitzar en un monument històric, a una zona arqueològica o a una zona paleontològica, així com en el seu entorn de protecció, haurà de comptar amb l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric, prèviament a l'atorgament de la llicència municipal d'edificació i ús del sòl.

2. En el cas d'obres o d'intervencions dins un conjunt històric, jardí històric, lloc històric o lloc d'interès etnològic mentre no s'aprovi definitivament la normativa urbanística de protecció a què fa referència l'article 36 d'aquesta llei, per a la concessió de llicències o l'execució de les atorgades abans d'iniciar-se l'expedient de declaració, serà necessària l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric i, en tot cas, no es permetran alineacions noves, alteracions en l'edificabilitat, parcel·lacions ni agregacions.

3. Un cop aprovada definitivament la normativa a què es refereix l'article 36 d'aquesta llei, els ajuntaments interessats seran competents per autoritzar directament les obres que desenvolupin el planejament aprovat, excepte en els supòsits prevists al punt 1 d'aquest article. En tot cas, els ajuntaments hauran de comunicar a la Comissió Insular del Patrimoni Històric, en el termini màxim de 10 dies, les autoritzacions i llicències concedides.

4. Les obres realitzades sense el compliment del que estableix aquest article seran il·legals, i la Comissió Insular del Patrimoni Històric podrà ordenar-ne

¹³ Vid. RDLEG 2/2008, de 20 de juny, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei de sòl (BOE núm. 154, de 26 de juny). A més, cal tenir en compte, els corresponents plans generals d'ordenació urbana (PGOU) o les normes subsidiàries (NNSS).

l'enderrocament, la reconstrucció o la restitució a l'estat original, amb càrrec a l'entitat que hagués atorgat la llicència; tot això, sense perjudici del que disposa la legislació en matèria de responsabilitats i d'infraccions.

Article 38. Instruments d'ordenació urbanística i mesures de protecció

1. Els instruments d'ordenació urbanística d'àmbit municipal¹⁴ fixaran les mesures primàries d'identificació, de protecció i de conservació dels béns immobles integrants del patrimoni històric.

2. Els projectes de delimitació del sòl urbà contindran, almenys, les determinacions bàsiques per a la identificació d'aquests béns.

Article 39. Plans urbanístics de conjunts històrics

1. En els plans o instruments urbanístics de protecció dels conjunts històrics es catalogaran, d'acord amb el que disposa la legislació urbanística, tant si són immobles edificats com espais lliures interiors o exteriors, els elements que formen el conjunt, les estructures significatives i els components naturals de cada element i del seu entorn. Es dispensarà una protecció integral als immobles declarats béns d'interès cultural que pertanyin al conjunt. Per a la resta dels immobles, s'establirà un règim adequat i especial de protecció per a cada cas.

2. Excepcionalment, el pla o instrument urbanístic de protecció permetrà remodelacions urbanes, però només en el cas que impliquin una millora de l'entorn territorial o urbà i contribueixin a la conservació general del conjunt.

3. La conservació del conjunt històric declarat bé d'interès cultural haurà de comportar el manteniment de l'estructura urbana i arquitectònica, com també de les característiques generals del seu ambient. Excepcionalment, es consideraran les substitucions d'immobles, si han de contribuir a la conservació general del conjunt. Es mantindran les alineacions urbanes existents.

Article 40. Llicències

1. Caldrà obtenir l'autorització prèvia de la Comissió Insular del Patrimoni Històric, a més de les llicències o autoritzacions restants que siguin pertinents, per realitzar qualsevol obra interior o exterior, el canvi d'ús o la modificació que els particulars o qualsevol administració pública vulguin dur a terme a béns immobles d'interès cultural o catalogats.

2. En el cas de béns catalogats, se n'exceptuen les obres de conservació i reparació que no afectin els elements singulars especialment protegits.

Article 41. Criteris d'intervenció

1. Qualsevol intervenció en un bé d'interès cultural haurà de respectar els criteris següents:

¹⁴ Vid. nota anterior.

- a) La conservació, la recuperació, la restauració, la millora i la utilització del bé haurà de respectar els valors que en motivaren la declaració, sense perjudici que pugui ser autoritzat l'ús d'elements, tècniques i materials contemporanis per a la millor adaptació del bé al seu ús i per valorar determinats elements o èpoques.
 - b) Es conservaran les característiques tipològiques més remarcables del bé.
 - c) S'evitarà la reconstrucció total o parcial del bé, llevat que se n'utilitzin parts originals i pugui provar-se'n l'autenticitat. Si fos necessari afegir materials o elements indispensables per a l'estabilitat, la conservació o el manteniment, aquests s'hauran de reconèixer per tal d'evitar el mimetisme.
 - d) Es prohibirà l'eliminació de parts del bé, excepte quan en comportin la degradació o quan l'eliminació en permeti una millor interpretació històrica. En aquests casos, es documentaran les parts que hagin de ser eliminades.
 - e) Es prohibirà la col·locació d'elements i instal·lacions que impliquin una ruptura de l'estructura o la composició de la façana, o que impliquin perjudici per a la contemplació i el gaudi ambiental de l'entorn.
2. Les intervencions en els conjunts històrics hauran de respectar els criteris següents:
- a) Es mantindrà l'estructura urbana i arquitectònica del conjunt i les característiques generals de l'ambient i de la silueta paisatgística. Així mateix, s'haurà de complir el que preceptua l'article 39.3 d'aquesta llei.
 - b) Es prohibirà la col·locació dels elements i les instal·lacions a què fa referència el punt 1.e) d'aquest article.
 - c) Es prohibirà la col·locació d'anuncis i rètols publicitaris que atemptin contra els valors estètics.
 - d) Les obres que afecten el subsòl hauran de preveure la realització d'un control arqueològic, en els termes reglamentàriament prevists.
3. El volum, la tipologia, la morfologia i el cromatisme de les intervencions en els entorns de protecció dels béns immobles d'interès cultural no podran alterar el caràcter arquitectònic i paisatgístic de l'àrea ni pertorbar la visualització del bé. Així mateix, es prohibirà qualsevol moviment de terres que comporti una alteració greu de la geomorfologia i la topografia del territori i qualsevol abocament d'escombraries, runes o deixalles.

Article 42. Procediment de runa

1. Els consells insulars estan legitimats per intervenir com a interessats en el procediment de runa que afecti un immoble d'interès cultural o catalogat i se'ls haurà de notificar l'obertura i les resolucions administratives que afectin el bé.

2. Es prohibeix l'enderrocament de béns immobles d'interès cultural o catalogats sense la prèvia declaració de runa, l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric corresponent i l'informe favorable almenys d'una institució consultiva de les previstes a l'article 96 d'aquesta llei.

§37

3. En cas d'urgència o perill imminent, l'ajuntament quan iniciï l'expedient de runa ordenarà les mesures necessàries per evitar danys a les persones. Les obres que per raó de força major s'hagin de realitzar no comportaran actes de demolició que no siguin estrictament necessaris per a la conservació de l'immoble, i requeriran l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric.

CAPÍTOL IV BÉNS MOBLES

Article 43. Deure d'informació

Els propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors de béns mobles integrants del patrimoni històric de les Illes Balears hauran de comunicar, en el termini que reglamentàriament es fixi, l'existència d'aquests al consell insular respectiu, el qual ho ha de notificar al Govern de les Illes Balears i a l'ajuntament corresponent.

Es podrà requerir als propietaris que facilitin les informacions necessàries sobre els béns mobles i que en permetin l'examen i l'estudi.

Article 44. Règim general

1. Els béns mobles d'interès cultural o catalogats no podran ser modificats, reparats o restaurats sense l'autorització preceptiva de la Comissió Insular del Patrimoni Històric respectiva.

2. Els propietaris, o si s'escau, els posseïdors o titulars de drets sobre els béns esmentats en el punt anterior hauran de notificar al consell insular respectiu qualsevol canvi que es produeixi en la titularitat o la possessió d'aquests. Així mateix, són obligats a comunicar al consell insular respectiu, amb una antelació mínima d'un mes, la seva venda o transmissió.

Article 45. Béns mobles inclosos en un bé d'interès cultural

Els béns mobles inclosos en la declaració d'un immoble com a bé d'interès cultural, d'acord amb el que preveu l'article 7.4 d'aquesta llei, també tindran la consideració de béns d'interès cultural i seran inseparables, per tant, de l'immoble de què formin part. La seva transmissió o alienació sols es podrà realitzar conjuntament amb el mateix immoble, excepte amb l'autorització expressa de la Comissió Insular del Patrimoni Històric, la qual informará l'ajuntament corresponent.

Article 46. Les col·leccions

Les col·leccions declarades bé d'interès cultural o catalogades que només essent considerades com una unitat reuneixen els valors propis d'aquests béns no poden ser disgregades pels seus propietaris, titulars d'altres drets reals i posseïdors, sense l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric.

Article 47. Conservació

Si la conservació de béns mobles d'interès cultural o catalogats pogués quedar compromesa per les condicions del lloc d'ubicació, les comissions insulars del patrimoni històric podran acordar el dipòsit provisional en un lloc que compleixi les condicions adequades de seguretat i de conservació. També acordaran el dipòsit provisional d'aquests béns en cas que els propietaris, titulars de drets reals i posseïdors incompleixin l'obligació de conservar-los.

Article 48. Comerç

1. Les persones i les entitats que es dediquen habitualment al comerç de béns integrants del patrimoni històric hauran de comunicar a la Comissió Insular del Patrimoni Històric, amb una antelació mínima d'un mes, la seva venda o transmissió, i hauran de dur un llibre de registre, legalitzat per aquesta, en el qual han de fer constar les transaccions que afectin els béns. S'han d'anotar en el llibre de registre les dades d'identificació de l'objecte i de les parts que intervenen en cada transacció i la seva data.

2. La Comissió Insular del Patrimoni Històric ha de dur un registre de les empreses que es dediquen habitualment al comerç dels objectes a què es refereix el punt anterior. Les dites empreses s'han d'inscriure en el Registre, amb els requisits que siguin establerts per reglament, per poder exercir la seva activitat.

3. La Comissió Insular del Patrimoni Històric informará el Govern de les Illes Balears respecte de les inscripcions que es realitzin en el llibre de registre.

TÍTOL III PATRIMONI ARQUEOLÒGIC I PALEONTOLÒGIC¹⁵

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 49. Definició

Integren el patrimoni arqueològic de les Illes Balears a l'efecte d'aquesta llei els béns mobles i immobles en els quals concorren algun dels valors de l'article 1 de la llei present, l'estudi dels quals requereix l'aplicació de metodologia arqueològica, hagin estat o no extrets i tant si es troben en la superfície o en el subsòl, en la mar territorial o en la plataforma continental. Formen part, així mateix, d'aquest patrimoni els elements geològics i paleontològics relacionats amb la història de la humanitat i les mostres ecoarqueològiques extretes en jaciments arqueològics que no hagin de ser destruïdes un cop analitzades científicament.

¹⁵ Títol desplegat pel Decret 14/2011, de 25 de febrer, pel qual s'aprova el Reglament d'intervencions arqueològiques i paleontològiques de les Illes Balears (BOIB núm. 37, de 12 de març).

Article 50. Intervencions arqueològiques i paleontològiques

1. Tindran la consideració d'intervencions arqueològiques i paleontològiques els estudis directes d'art rupestre, com també les prospeccions, els sondatges, les excavacions i qualsevol altra actuació que afecti béns, zones arqueològiques, zones paleontològiques o espais d'interès arqueològic o paleontològic.

2. S'entendran per excavacions arqueològiques les remocions en la superfície, en el subsòl o en els espais subaquàtics realitzades amb el fi de descobrir i investigar tota classe de restes materials relacionades estrictament amb la història de la humanitat, com també els components geològics i les mostres ecoarqueològiques que hi estiguin relacionades i es duguin a terme amb metodologia científica.

3. Són excavacions paleontològiques les remocions de la superfície, del subsòl o dels espais subaquàtics, que es realitzin amb el fi de descobrir i investigar tota classe de restes faunístiques i/o vegetals, fossilitzades o no, com també els components geològics que hi estiguin relacionats i es duguin a terme amb metodologia científica.

4. Són prospeccions arqueològiques i paleontològiques les exploracions superficials i sistemàtiques, tant terrestres com subaquàtiques, sense remoció del terreny, dirigides a l'estudi, la investigació o l'examen de qualsevol dels elements a què es refereixen, respectivament, els punts 2 i 3 d'aquest article i es duguin a terme amb metodologia científica.

5. Es consideren troballes casuals els descobriments d'objectes i restes materials que, tenint els valors que són propis del patrimoni històric, s'han produït per l'atzar o com a conseqüència de remocions de terra, demolicions o obres de qualsevol índole que no tinguin com a finalitat la investigació històrica o geològica.

Article 51. Autoritzacions

1. La realització d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques a què es refereix l'article anterior necessitarà l'autorització prèvia de la Comissió Insular del Patrimoni Històric. En el cas de denegació, la resolució haurà de ser motivada.

2. El peticionari de l'autorització haurà d'acompanyar la sol·licitud amb un projecte en el qual ha de constar:

- a) la conveniència i l'interès científic de l'actuació;
- b) la idoneïtat tècnica i científica dels directors i dels equips investigadors;
- c) la capacitat econòmica dels promotors;
- d) les mesures de protecció de les restes que es puguin descobrir;
- e) l'autorització o el consentiment de la propietat, si n'és el cas.

3. Mitjançant reglament, el Govern de les Illes Balears desenvoluparà el procediment per a la concessió de l'autorització i determinarà els diferents tipus d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques, el seu abast, els requisits que hauran de complir les sol·licituds, la titulació i la capacitat tècnica dels directors, les condicions a què haurà de quedar subjecta l'autorització i les obligacions de l'atorgament d'aquesta.

Article 52. Documentació i registre de les intervencions

En el decurs dels treballs de tota intervenció arqueològica o paleontològica, s'haurà de disposar del suport metodològic adequat, on es registrin i documentin, de forma sistemàtica i exhaustiva, totes les dades que la intervenció arqueològica o paleontològica proporcioni durant el seu desenvolupament. Una còpia d'aquesta documentació s'entregarà, juntament amb la memòria corresponent a la intervenció arqueològica o paleontològica, a la Comissió Insular del Patrimoni Històric.

Article 53. Dipòsit de materials

1. L'autorització per realitzar excavacions, sondeigs o prospeccions arqueològiques i/o paleontològiques obliga els beneficiaris a lliurar al museu públic¹⁶ que la Comissió Insular del Patrimoni Històric determini i en el termini que es fixi:

- a) Els objectes obtinguts, degudament inventariats i catalogats, amb identificació del context del qual procedeixen.
- b) La memòria preliminar de l'excavació.

2. L'elecció del museu públic haurà de tenir en compte les circumstàncies que facin possible, a més de les adequades mesures de conservació i seguretat, una millor funció cultural i científica, sense perjudici de l'aplicació d'altres criteris derivats de les necessitats de l'ordenació museística. En determinats casos, la Comissió Insular del Patrimoni Històric podrà autoritzar el dipòsit de materials a centres d'investigació per al seu estudi o per a fins didàctics, sempre sota el control i les condicions que aquesta estableixi.

Article 54. Intervencions il·legals

1. Seran il·legals les intervencions arqueològiques o paleontològiques realitzades sense l'autorització pertinent o que s'han dut a terme contravenint els termes en què ha estat conferida l'autorització.

2. Igualment seran il·legals les obres de remoció de terra, de demolició o qualssevol altres realitzades amb posterioritat en el lloc on s'ha produït una troballa casual d'objectes arqueològics o paleontològics que no ha estat comunicada immediatament al consell insular corresponent.

Article 55. Execució d'intervencions arqueològiques i paleontològiques

El consell insular corresponent podrà ordenar l'execució d'intervencions arqueològiques o paleontològiques quan es presumeixi l'existència de jaciments o restes arqueològiques, paleontològiques o de components geològics que hi estiguin relacionats.

¹⁶ Vid. art. 17 de la Llei 4/2003, de 26 de març, de museus de les Illes Balears (BOIB núm. 44, de 3 d'abril), modificada per la Llei 9/2006, de 17 de juliol (BOIB núm. 105, de 27 de juliol).

§37

A l'efecte de la corresponent indemnització regirà el que es disposa en la legislació vigent sobre expropiació forçosa.¹⁷

Article 56. Intervencions d'urgència

El consell insular corresponent podrà autoritzar mitjançant procediment simplificat la realització d'intervencions arqueològiques i paleontològiques d'urgència quan consideri que existeix perill de pèrdua o deterioració de béns del patrimoni arqueològic i/o paleontològic, les quals es limitaran a l'adopció de les mesures necessàries per superar la situació d'emergència.

Article 57. Avaluació d'impacte ambiental¹⁸

En la tramitació de projectes d'obres, d'instal·lacions o d'activitats que s'hagin de sotmetre al procediment d'avaluació d'impacte ambiental i que afectin béns integrants del patrimoni arqueològic i/o paleontològic s'haurà de sol·licitar informe de la Comissió Insular del Patrimoni Històric.

CAPÍTOL II ESPAIS D'INTERÈS ARQUEOLÒGIC O PALEONTOLÒGIC

Article 58. Definició

1. Es consideraran espais d'interès arqueològic o paleontològic els llocs no declarats, terrestres o subaquàtics, on, per evidències materials, per antecedents històrics o per altres indicis, es presumeix l'existència de restes arqueològiques o paleontològiques.

2. Els espais d'interès arqueològic o paleontològic es determinen per acord del ple dels consells insulars a proposta de la Comissió Insular del Patrimoni Històric que correspongui, amb audiència prèvia dels interessats, de l'ajuntament afectat i del Govern de les Illes Balears. S'inclouran en el Catàleg Insular del Patrimoni Històric, en el Catàleg General de les Illes Balears, i se'n donarà compte de la resolució a l'ajuntament i als interessats.

3. La protecció dels espais d'interès arqueològic o paleontològic podrà dur-se a terme a través de la declaració de zones arqueològiques o zones paleontològiques com a béns d'interès cultural, d'acord amb el que es preveu en el títol I de la llei present.

¹⁷ Vid. art. 106 de la Llei de 16 de desembre de 1954, sobre expropiació forçosa (*BOE núm. 351, de 17 de desembre*) i art. 39 i s. del Decret de 26 d'abril 1957, pel qual s'aprova el Reglament de la Llei d'expropiació forçosa (*BOE núm. 160, de 20 de juny*).

¹⁸ Vid. Llei 11/2006, de 14 de setembre (§32).

Article 59. Intervencions arqueològiques o paleontològiques per obres

1. Els promotors d'obres i d'altres intervencions en terrenys o edificacions que es troben a espais d'interès arqueològic o paleontològic presentaran a la Comissió Insular del Patrimoni Històric que correspongui, prèviament a la sol·licitud de llicència municipal d'edificació i ús del sòl, un estudi de la incidència que aquestes poden tenir en les restes arqueològiques o paleontològiques, redactat per un tècnic competent, d'acord amb el que estableix l'article 51.3 de la present llei.

2. Per a la concessió de la llicència municipal, serà necessària l'autorització de la Comissió Insular del Patrimoni Històric corresponent. Podrà exigir-se la realització i l'execució d'una intervenció arqueològica o paleontològica.

3. Si es tracta d'un particular, el consell insular respectiu podrà col·laborar en el finançament del cost de l'execució del projecte. Si el promotor de l'obra és una administració pública o concessionari, el cost de les intervencions arqueològiques o paleontològiques serà assumit íntegrament per l'entitat promotora.

4. Un cop executades les intervencions arqueològiques o paleontològiques que corresponguin a causa d'obres a un espai d'interès arqueològic o paleontològic, i amb audiència del promotor i informe previ de la Comissió Insular del Patrimoni Històric, el consell insular decidirà la destinació de les restes que hagin pogut aparèixer, d'acord amb la seva monumentalitat, l'estat de conservació i la importància històrica.

Article 60. Béns arqueològics de titularitat pública

1. Són béns de titularitat pública tots els objectes i restes materials amb valor arqueològic i paleontològic i que siguin descoberts, de forma intencionada, en intervencions arqueològiques, o per atzar en remocions de terra o obres de qualsevol índole. El descobridor haurà de comunicar al consell insular o a l'ajuntament corresponents el descobriment, en el termini màxim de 48 hores, sense que se'n pugui donar coneixement públic abans d'haver informat aquestes administracions. En cap cas no serà d'aplicació a tals objectes el que es disposa a l'article 351 del Codi Civil.¹⁹

2. L'ajuntament que sigui informat del descobriment de restes arqueològiques ho notificarà al consell insular corresponent en el termini de 48 hores. Igualment, el consell insular notificarà a l'ajuntament els descobriments que li siguin comunicats, i informarà també el propietari del lloc on s'hagués efectuat la troballa.

3. Els béns que d'acord amb l'article 44 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*, tenen la consideració de domini públic, si són descoberts a les Illes Balears, s'integren en el patrimoni del consell insular

¹⁹ L'art. 351 Cc regula el descobriment de tresor ocult.

respectiu. No obstant això, si els drets econòmics a què fa referència l'article 63 d'aquesta llei són satisfets íntegrament per una altra administració pública, els béns s'integraran en el patrimoni d'aquella administració.

Article 61. Paralització d'obres

1. Si durant l'execució d'una obra es troben objectes o restes arqueològiques, el promotor i la direcció facultativa de l'obra paralaran immediatament els treballs, prendran les mesures adequades de protecció i en comunicaran el descobriment, en el termini de 48 hores, al consell insular o l'ajuntament corresponent.

2. El consell insular, o en cas de necessitat l'ajuntament, podrà ordenar la interrupció immediata dels treballs pel termini màxim de vint dies, en els quals es comprovarà l'interès arqueològic de les restes. La suspensió no donarà lloc a indemnització.

3. En cas necessari, per completar la investigació arqueològica, el consell insular podrà ampliar aquest termini de suspensió fins a un màxim d'un mes, en el qual s'haurà d'ordenar l'excavació d'urgència, sense perjudici dels drets dels particulars a ser indemnitzats.

Article 62. Lliurament del bé

1. Una vegada comunicada la troballa, el descobridor lliurarà el bé, en el termini màxim de 48 hores, a l'ajuntament o al consell insular, tret que sigui necessari efectuar remoció de terres per a l'extracció del bé, ateses les característiques d'aquest, o quan es tracti d'una troballa subaquàtica. En aquests casos, l'objecte romandrà a l'emplaçament original.

2. Fins que els objectes siguin lliurats al consell insular, al descobridor li seran d'aplicació les normes del dipòsit legal.

3. El descobridor i el propietari del lloc on s'hagi efectuat la troballa han de ser adequadament informats pel consell insular sobre el valor d'aquesta i el seu dipòsit.

Article 63. Dret a premi

1. El descobridor i el propietari del lloc on s'ha trobat l'objecte tenen dret, en concepte de premi en metàl·lic, a la meitat del valor que en taxació legal se li atribueixi, que es distribuirà entre ells per parts iguals. Si són dos o més els descobridors o els propietaris, es mantindrà igual proporció.

2. L'incompliment de les obligacions previstes en els articles 60.1 i 61.1 d'aquesta llei privarà el descobridor i, si s'escau, el propietari del dret al premi, i els objectes quedaran de manera immediata a disposició del consell insular, tot això sense perjudici de les responsabilitats i les sancions que pertocuin.

3. S'exceptua del que disposa aquest article la troballa de parts integrants de l'estructura arquitectònica d'un bé immoble d'interès cultural o catalogat. Això no obstant, la troballa haurà de ser notificada en un termini màxim de 48 hores al consell insular o a l'ajuntament.

4. El que es disposa en aquest article no serà d'aplicació respecte dels objectes obtinguts en una intervenció arqueològica autoritzada.

Article 64. Lliurament de béns mobles a museus

1. Els objectes arqueològics i/o paleontològics adquirits per qualsevol títol per les administracions públiques i els dipositats, o bé els incautats per actuacions policials, judicials, inspeccions de les autoritats de marina o qualsevol altra, sense perjudici de la seva titularitat, es lliuraran a museus públics²⁰, d'acord amb els criteris assenyalats a l'article 53.2 de la llei present.

2. Els materials arqueològics i/o paleontològics la titularitat dels quals no quedi acreditada i no hagin estat declarats béns d'interès cultural o catalogats no podran ser exposats públicament. En cas contrari, tindran la consideració de béns de domini públic, tret de prova en contrari, i hauran de ser dipositats en un museu públic.

TÍTOL IV PATRIMONI ETNOLÒGIC

Article 65. Definició

Formen part del patrimoni etnològic els llocs i els béns mobles i immobles, com també els coneixements i les activitats que són o han estat expressió rellevant de la cultura tradicional del poble de les Illes Balears en els aspectes materials, econòmics, socials o espirituals.

Article 66. Classificació

1. Són béns immobles de caràcter etnològic les edificacions, les instal·lacions, les parts o els conjunts d'aquestes, el model dels quals és expressió de coneixements adquirits, arrelats i transmesos consuetudinàriament i l'estil dels quals s'acomoda, en conjunt o parcialment, a una classe, tipus o forma arquitectònics utilitzats tradicionalment per les comunitats o grups de persones.

2. Són béns mobles de caràcter etnològic aquells objectes i instruments que constitueixen la manifestació o el producte d'activitats laborals, estètiques i lúdiques, pròpies de qualsevol grup humà, arrelades i transmeses consuetudinàriament.

Article 67. Béns etnològics immaterials

1. Els béns etnològics immaterials, com a usos, costums, comportaments o creacions, juntament amb les restes materials en què es puguin manifestar,

²⁰ Vid. nota 16.

seran salvaguardats per l'administració competent segons aquesta llei, i se'n promouran la investigació i la recollida exhaustiva en suports materials que en garanteixin la transmissió a les generacions futures.

2. Igualment seran objecte d'estudi, documentació i conservació aquells coneixements i activitats propis del poble de les Illes Balears.

3. Dins els béns etnològics immaterials que integren el patrimoni històric de les Illes Balears, els de més vàlua, rellevància i arrelament han de ser objecte de protecció particular mitjançant la declaració d'aquests com a bé d'interès cultural immaterial. La declaració s'ha de dur a terme per acord plenari del consell insular competent, tot seguint el procediment establert amb caràcter general en el capítol primer del títol I d'aquesta llei, amb les adaptacions degudes i necessàries al caràcter immaterial o intangible del bé o béns de què es tracti.

L'acord de declaració d'un bé d'interès cultural immaterial ha de definir les característiques que el componen i els elements que li són propis.

Els poders públics de les Illes Balears han de vetllar per protegir i per promoure adequadament els béns etnològics immaterials que integren el patrimoni històric de les Illes Balears i sobretot aquells béns declarats d'interès cultural immaterial, com també per conservar-ne els elements essencials, sense perjudici, en el supòsit específic i concret de les festes declarades d'interès cultural, del que es disposa en la Llei 1/2002, de 19 de març, de cultura popular i tradicional, atenent l'evolució natural i l'adaptació històrica de cada festa.

TÍTOL V DEL PATRIMONI HISTORICOINDUSTRIAL

Article 68. Definició

Formen part del patrimoni historicoindustrial els béns mobles i immobles que constitueixen manifestacions del passat tecnològic, industrial i productiu de les Illes Balears, que siguin susceptibles de ser estudiats mitjançant la metodologia pròpia de la història de l'art, la història econòmica o de la història de la ciència i de la tècnica.

Article 69. Classificació

1. Són béns immobles de caràcter historicoindustrial les fàbriques, les edificacions o les instal·lacions que són expressió i testimoni de sistemes vinculats a la producció tècnica i industrial, i que hagin perdut el seu sentit pràctic i restin sense utilitzar-se.

2. Són béns mobles de caràcter historicoindustrial els vehicles, les màquines, els instruments i les peces d'enginyeria que hagin perdut el seu sentit pràctic i restin sense utilitzar-se.

TÍTOL VI MUSEUS²¹

Article 70. Definició i funcions

1. Són museus les institucions de caràcter permanent, obertes al públic, que adquireixen, reuneixen, conserven, investiguen, comuniquen i exhibeixen per a fins d'estudi, instrucció pública i contemplació, conjunts i col·leccions de valor històric, artístic, arqueològic, historicoindustrial, paleontològic, etnològic, antropològic, científic, tècnic o de qualsevulla altra naturalesa cultural.

2. Són funcions dels museus:

- a) La conservació, la catalogació, la restauració i l'exhibició ordenada de les col·leccions.
- b) La investigació, en l'àmbit de les seves col·leccions, de les seves especialitats i del seu entorn cultural.
- c) L'organització periòdica d'exposicions científiques i divulgatives, d'acord amb la naturalesa del museu.
- d) L'elaboració i la publicació de monografies i catàlegs dels seus fons.
- e) El desenvolupament d'una activitat didàctica educativa en relació amb els seus fons.
- f) Qualsevol altra activitat o funció que reglamentàriament o per llei específica els encomanin.

Article 71. Fons dels museus

Formen part del patrimoni històric, susceptible de ser conservat en museus, aquells objectes d'interès històric, artístic, arqueològic, historicoindustrial, paleontològic, etnològic, científic, tècnic o de qualsevol altra naturalesa, que resultin significatius del desenvolupament de l'home i el seu entorn.

Article 72. Col·leccions

Són col·leccions els conjunts de béns culturals d'interès especial conservats per institucions, persones físiques o jurídiques que no tinguin les condicions que aquesta llei estableix per als arxius, biblioteques i museus.

Article 73. Creació i legislació

La creació, l'autorització i la qualificació d'un museu es regularan per la seva legislació específica. Les col·leccions es regularan també per la seva legislació específica.

²¹ Vid. Llei 4/2003, de 26 de març, esmentada en la nota 16, i també Decret 107/2001, de 3 d'agost, pel qual es crea l'Arxiu i Museu de l'Educació de les Illes Balears i se'n regula el funcionament (BOIB núm. 96, d'11 d'agost). Pel que fa a museus de titularitat estatal, cal tenir en compte la Llei 3/2011, de 25 de març, de delegació de competències al Consell Insular de Menorca de les facultats que, com a administració gestora, exerceix ara l'Administració de la CAIB en relació amb el Museu de Menorca i la Biblioteca Pública i l'Arxiu Històric de Maó, institucions culturals de titularitat estatal (BOIB núm. 48, de 2 d'abril).

TÍTOL VII PATRIMONI BIBLIOGRÀFIC²²

Article 74. Definició de biblioteques

Són biblioteques les institucions culturals on es reuneixen, conserven, seleccionen, inventarien, cataloguen, classifiquen i difonen conjunts o col·leccions de llibres, fullets, publicacions periòdiques, documentació gràfica, manuscrits, registres sonors i visuals, informàtics i d'altres materials bibliogràfics o reproduïts en qualsevol suport, actual o futur, per a l'ús en sala pública o mitjançant préstec temporal amb fins educatius, d'investigació, d'informació, de recreació o de cultura.

Article 75. Contingut del patrimoni bibliogràfic

1. Formen part del patrimoni bibliogràfic de les Illes Balears les biblioteques i col·leccions bibliogràfiques de titularitat pública i les obres literàries, històriques, científiques o artístiques de caràcter unitari o seriat, en escriptura manuscrita o impreses, de les quals no consta l'existència, almenys, de tres exemplars a les biblioteques o als serveis públics radicats a les Illes Balears, editades dins el seu àmbit o fora d'aquest i que són d'interès cultural per al poble de les Illes Balears.

2. Integren, així mateix, el patrimoni bibliogràfic de les Illes Balears els exemplars que són producte d'edicions de pel·lícules cinematogràfiques, discs, fotografies, materials audiovisuals i d'altres de semblants, sigui quin sigui el seu suport material, dels quals no consta l'existència, almenys, de tres exemplars en els serveis públics radicats a les Illes Balears, o d'un, en el cas de pel·lícules cinematogràfiques que siguin d'interès cultural.

3. Igualment, formen part del patrimoni bibliogràfic de les Illes Balears les obres de més de cent anys d'antiguitat i les obres manuscrites, com també, els fons bibliogràfics que per la seva singularitat, unitat temàtica o rellevància siguin establerts per reglament o per la seva regulació específica.

TÍTOL VIII PATRIMONI DOCUMENTAL²³

Article 76

(...)

²² Títol desplegat per la Llei 19/2006, de 23 de novembre, del sistema bibliotecari de les Illes Balears (*BOIB* núm. 170, de 30 de novembre). Pel que fa a biblioteques de titularitat estatal cal tenir en compte la Llei 3/2011, de 25 de març, esmentada en la nota anterior.

²³ El nou règim jurídic sobre aquesta matèria ha estat establert per la Llei 15/2006, de 17 d'octubre, esmentada en la nota 1, el títol II de la qual substitueix aquest títol VIII segons es despren de l'apartat tercer de l'exposició de motius de la Llei 15/2006. La nova regulació es transcriu a continuació:

«TÍTOL II
DEL PATRIMONI DOCUMENTAL DE LES ILLES BALEARS

Article 5. Concepte

Integren el patrimoni documental de les Illes Balears els arxius i documents tant de titularitat pública com privada, i també els que, generats actualment, són de relleu per al coneixement de l'evolució històrica de les Illes.

Article 6. Béns que l'integren

En qualsevol cas, i sense perjudici de la legislació estatal que els pugui ser d'aplicació, es consideren integrants del patrimoni documental de les Illes Balears, els arxius i documents recollits o que formin part de:

- a) Els fons propis i els referits a les Illes Balears que a hores d'ara es troben integrats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Molt especialment, s'hi consideren compresos els volums que hi hagi a la secció dels còdexs; els documents recollits als arxius de la Reial Cancelleria, al Consell Suprem d'Aragó, i els emesos per la institució del Mestre Racional, a més dels que en el futur es puguin identificar a qualsevol altra secció.
- b) Els fons recollits per l'Arxiu del Regne de Mallorca, l'Arxiu històric provincial de Maó, l'Arxiu general del Consell de Mallorca, l'Arxiu municipal de Ciutadella i l'Arxiu històric d'Eivissa.
- c) Els arxius i documents de titularitat privada radicats en el territori de les Illes Balears, d'una antiguitat superior als cent anys, produïts, rebuts o conservats per qualsevulla persona física o jurídica, pública o privada.
- d) Els documents d'una antiguitat superior als quaranta anys, produïts, rebuts o conservats per associacions polítiques o sindicals radicades en el territori de les Illes Balears.
- e) Els documents d'una antiguitat superior als quaranta anys, produïts, rebuts o conservats per les fundacions, així com també per qualsevol associació de caràcter privat establerta a les Illes Balears.
- f) Els documents radicats en el territori de les Illes Balears d'una antiguitat superior als quaranta anys, produïts, rebuts o conservats per l'Església Catòlica o les seves congregacions, ordres o instituts de vida consagrada; així com per les altres confessions radicades a les Illes Balears.
- g) Els documents de titularitat pública o privada que, d'acord amb aquesta llei o les seves disposicions de desenvolupament, o amb la Llei de patrimoni històric, adquireixin en endavant la condició d'arxiu o documents integrants del patrimoni documental de les Illes Balears.

Article 7. Règim jurídic

1. Els arxius o documents integrants del patrimoni documental de les Illes Balears es regeixen, pel que fa a les categories de protecció del patrimoni i als seus procediments de declaració, per la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears.

2. Quant a la resta d'aspectes del seu règim jurídic, es regeixen per les disposicions contingudes en aquesta llei i les seves disposicions de desenvolupament, sense perjudici de la normativa estatal o, si s'escau, canònica que els pugui ser d'aplicació, així com també pels títols preliminar i primer de la Llei de patrimoni històric en allò que no s'oposi a aquesta llei.

Article 8. Promoció

D'acord amb allò que disposa la Llei 12/1998, de 21 de desembre, del patrimoni històric de les Illes Balears, el Govern de les Illes Balears ha de promoure, en coordinació i col·laboració amb les altres administracions públiques, el retorn a les Illes dels béns que integren el patrimoni documental de les Illes Balears i que es troben fora del seu territori, tot respectant el patrimoni compartit amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes.

Article 9. Arxiu de la Corona d'Aragó

1. El que disposa aquest títol s'entén sense perjudici de la constitució del Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó i de la participació en el seu si de la comunitat autònoma de les Illes Balears, en els termes que preveu l'Estatut d'Autonomia.

2. Els poders públics de les Illes Balears empenbran les accions necessàries per fer efectiva la constitució del Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, sense perjudici de les actuacions que es puguin realitzar per salvaguardar el patrimoni documental de les Illes Balears en el cas que es desisteixi de constituir l'esmentat patronat o institució similar».

§37

Article 77

(...)

Article 78

(...)

Article 79

(...)

TÍTOL IX MESURES DE FOMENT I DIFUSIÓ

Article 80. L'1% cultural

1. En el presspost de qualsevol obra pública, superior a cinquanta milions de pessetes, finançada totalment o parcialment pel Govern de les Illes Balears, els consells insulars, els ajuntaments, els seus organismes autònoms i empreses públiques que en depenguin i els seus concessionaris, s'inclourà una partida d'import igual o superior a l'1% dels fons aportats per aquestes entitats, que es destinarà a la conservació, la protecció i l'enriquiment del patrimoni històric o al foment de la creativitat artística, i s'aplicarà amb preferència en la mateixa obra o en el seu entorn immediat.

2. Queden exceptuades d'aquesta obligació les obres que es realitzin en compliment dels objectius d'aquesta llei.

3. En el cas que l'obra pública s'executi o s'exploti en virtut de concessió administrativa, el percentatge mínim establert en els punts anteriors s'aplicarà al pressupost total de l'obra.

4. En el cas que es fraccionàs la contractació per raó de gestió o finançament, el pressupost que s'ha de considerar, a l'efecte del que es disposa en els punts anteriors, és el total dels pressuposts de les diverses fases de les obres.

5. Les administracions públiques podran realitzar les inversions previstes al punt 1 d'aquest article mitjançant la seva transferència al consell insular corresponent, o bé directament, sota la coordinació de la Junta Interinsular del Patrimoni Històric per a l'aplicació dels programes d'inversions i ajudes redactats pels consells insulars respectius o pels que pugui elaborar el Govern de les Illes Balears respecte del seu patrimoni històric, tot això sense perjudici de les autoritzacions que siguin preceptives d'acord amb el que disposa aquesta llei.

6. En els expedients de contractació d'obres s'haurà de fer constar la disponibilitat del crèdit necessari per al compliment de l'obligació de reserva determinada en aquest article.

7. Les intervencions culturals que l'Estat faci a les Illes Balears en aplicació de l'1% cultural determinat per la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*, es faran d'acord amb els programes d'inversions i ajudes

redactats pels consells insulars respectius o pels que pugui elaborar el Govern de les Illes Balears respecte del seu patrimoni històric, sota la coordinació de la Junta Interinsular del Patrimoni Històric.

8. Les inversions culturals que el Govern de les Illes Balears realitzi als diferents àmbits insulars en aplicació de l'1% cultural, es faran sota la coordinació de la Junta Interinsular del Patrimoni Històric.

9. L'aplicació de l'1% cultural serà considerada una inversió de caràcter extraordinari i, en conseqüència, no podrà formar part de les consignacions o partides de l'exercici pressupostari destinades a la investigació, la protecció i el foment del patrimoni històric i de la creativitat artística.

Article 81. Col·laboració

Les administracions públiques competents col·laboraran amb els propietaris i titulars de drets sobre béns culturals per a la conservació, la recuperació i la difusió d'aquests, mitjançant la prestació de l'assessorament tècnic i jurídic necessari i, si s'escau, de la concessió d'ajudes de tipus economicofinancer.

Article 82. Finançament

1. Els consells insulars disposaran les mesures necessàries perquè el finançament de l'adquisició de béns d'interès cultural i dels catalogats, amb la finalitat de destinar-los a un ús que n'asseguri la protecció, tenguí accés preferent al crèdit oficial en la forma i amb els requisits que n'estableixin les normes reguladores.

2. Els consells insulars promouran l'accés al crèdit oficial per al finançament d'obres de conservació, manteniment, rehabilitació i intervenció arqueològica o paleontològica realitzades a béns d'interès cultural o catalogats.

Article 83. Inversions culturals

1. Els consells insulars aprovaran anualment un programa d'inversions i ajudes per a la investigació, la documentació, la conservació, la restauració, la intervenció, la millora i la posada en valor del patrimoni històric. Aquest programa tindrà en compte els objectius establerts en el Pla Insular de Gestió del Patrimoni Històric, que redactaran i aprovaran els consells insulars, i en el Pla de Gestió del Govern de les Illes Balears respecte del seu patrimoni històric.

2. Quan es tracti d'obres de reparació urgent, l'administració competent podrà concedir una ajuda amb caràcter de bestreta reintegrable que serà inscrita en el Registre de la Propietat, en els termes que reglamentàriament es determinin.

3. Les ajudes per a la conservació de béns immobles podran atorgar-se en forma de crèdit refaccionari, condonable en finalitzar satisfactòriament les obres que es financin al seu càrrec. L'administració competent podrà instar l'anotació preventiva del crèdit refaccionari en el Registre de la Propietat i la posterior conversió en hipoteca en els termes prevists en la legislació hipotecària.

4. Si en el termini de vuit anys, comptadors des de l'atorgament d'un dels ajuts prevists en aquesta llei, l'Administració adquireix el bé, es deduirà del preu d'adquisició la quantitat equivalent a l'import de les ajudes, la qual es considerarà com a pagament a compte.

Article 84. Ajudes²⁴

1. Els propietaris i titulars de drets dels béns d'interès cultural o catalogats tindran accés preferent a les ajudes regulades en l'article anterior.

2. Les administracions públiques competents atorgants de les ajudes a què es refereix aquest títol fixaran les garanties necessàries per evitar l'especulació amb els béns que s'adquireixen, conserven, restauren, excaven o es milloren amb fons públics, i determinaran les obligacions que, en contrapartida, adquirirà el propietari o titular del bé per a la millora, la conservació i la utilització d'aquests béns.

3. No es podran acollir a les mesures de foment les persones o entitats que no acreditin el compliment del deure de conservació establert per aquesta llei.

Article 85. Beneficis fiscals per a la rehabilitació d'habitatges

Les ajudes esmentades en els articles anteriors seran compatibles amb els beneficis fiscals establerts per a la rehabilitació d'habitatges.

Article 86. Beneficis fiscals

1. Els propietaris i titulars de drets de béns d'interès cultural o catalogats gaudiran dels beneficis fiscals que determini la legislació de l'Estat, la legislació de les Illes Balears i la normativa de les entitats locals.

2. Els propietaris de jardins històrics gaudiran d'una reducció del 75% de la quota del cànon de sanejament d'aigües, regulat per la Llei de les Illes Balears 9/1991, de 27 de novembre.

3. El Govern de les Illes Balears i els consells insulars promouran una política destinada a les entitats locals, perquè atorguin un tractament fiscal més favorable als propietaris de béns immobles d'interès cultural i catalogats.

Article 87. Pagament amb béns culturals

1. Els propietaris dels béns integrants del patrimoni històric podran convenir amb les administracions públiques competents la cessió en propietat d'aquests béns en pagament dels seus deutes, d'acord amb la legislació aplicable i després de l'informe de la Comissió de Valoració del Patrimoni Històric.

2. El lliurament en propietat de béns culturals podrà també convenir-se en favor de les entitats locals com a substitució de les cessions i altres càrregues d'obligat compliment, derivades de l'execució de la legislació urbanística,

²⁴ Vid. LS (§19). Vid., també, Llei 2/2009, de 19 de març, de rehabilitació i millora dels barris dels municipis de les Illes Balears (BOIB núm. 44, de 26 de març), en especial, l'art. 7.

sempre que garanteixin la satisfacció dels beneficis que a l'interès general reportin aquestes cessions.

Article 88. Gestió del patrimoni històric de les administracions públiques

1. El Govern de les Illes Balears i els consells insulars, per al millor manteniment dels seus immobles que pertanyen al patrimoni històric, podran cedir-ne l'ús i l'explotació a les persones i entitats que es comprometin a restaurar-los i mantenir-los; es donarà prioritat en aquesta cessió a les entitats locals interessades.

Aquestes cessions es realitzaran d'acord amb el que es preveu en la Llei 11/1990, de 17 d'octubre, de patrimoni de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.²⁵

2. Les administracions públiques podran crear patronats, integrats per representants d'aquestes i d'altres institucions, entitats i persones relacionades amb els béns del patrimoni històric de què es tracti, perquè hi col·laborin, assessorin i participin en la gestió i en les diferents activitats.

3. El Govern de les Illes Balears podrà establir que determinats monuments, jaciments arqueològics o paleontològics o museus gestionats per la Comunitat Autònoma siguin administrats en règim d'autonomia econòmica, en els termes que siguin concretats per reglament.

Article 89. Difusió en l'ensenyament

1. El Govern de les Illes Balears ha d'incloure en els currículums dels diferents nivells del sistema educatiu reglat obligatori el coneixement del patrimoni històric de les Illes Balears.

2. El Govern de les Illes Balears ha de promoure els projectes educatius d'investigació i desenvolupament per a la conservació i el manteniment del patrimoni històric de les Illes Balears.

3. El Govern de les Illes Balears i els consells insulars promouran el desenvolupament d'ensenyances especialitzades en la conservació i el manteniment del patrimoni històric i podran establir, a l'efecte, els convenis de col·laboració necessaris amb entitats, privades i/o públiques, i centres de formació especialitzats.

Article 90. Difusió exterior

El Govern de les Illes Balears, juntament amb els consells insulars, ha de promoure la difusió exterior del patrimoni històric de les Illes Balears i els intercanvis culturals. També ha de promoure l'establiment de tractats o convenis, en els termes que preveu l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.²⁶

²⁵ La referència s'ha d'entendre feta a la Llei 6/2001, d'11 d'abril (§18).

²⁶ *Vid.* art. 5, 101 i 103 EAIB (§1).

TÍTOL X
ORGANITZACIÓ I COMPETÈNCIES
DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

CAPÍTOL I
COMPETÈNCIES ADMINISTRATIVES²⁷

Article 91. Del Govern de les Illes Balears

Correspon al Govern de les Illes Balears:

1. La gestió del Registre de Béns d'Interès Cultural de les Illes Balears i les comunicacions amb el Registre General de Béns d'Interès Cultural de l'Estat.
2. L'organització i la gestió del Catàleg General de les Illes Balears i les comunicacions amb l'Inventari General de Béns Mobles de l'Estat.
3. Exercir la potestat reglamentària normativa en matèria de patrimoni històric, sense perjudici de la potestat d'autoorganització dels consells insulars.
4. La declaració dels documents que integren els cens de béns del patrimoni documental de les Illes Balears i els que s'inclouen en el Catàleg Col·lectiu del Patrimoni Bibliogràfic de les Illes Balears.
5. L'elaboració, l'aprovació i la coordinació dels programes i actuacions de foment, sense perjudici de les mesures que corresponguin a d'altres administracions.
6. L'elaboració i l'aprovació dels plans de coordinació interadministrativa.
7. Exercir amb caràcter subsidiari els drets de tempteig i de retracte, cas de no fer-ho els consells insulars, en els supòsits d'alienació de béns declarats d'interès cultural, catalogats o inclosos a l'Inventari General de l'Estat.
8. Les relacions i la col·laboració amb l'Administració General de l'Estat i d'altres ens públics per a l'execució d'actuacions de defensa del patrimoni històric.

Article 92. Dels consells insulars

Correspon als consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera, en el seu àmbit d'actuació:

1. La iniciació, la incoació, la instrucció i la resolució dels procediments de declaració de béns d'interès cultural, de béns catalogats i d'espais d'interès arqueològic i paleontològic.

²⁷ Vid. art. 58, 70, núm. 6, i 72 EAIB (§1), i art. 29.2 e LMRLIB (§21).

2. L'organització i la gestió del Registre Insular de Béns d'Interès Cultural i del Catàleg insular, i les comunicacions amb el Registre de Béns d'Interès Cultural i el Catàleg General de les Illes Balears.
3. La tramitació i la resolució dels procediments relatius a la conservació, la restauració i la rehabilitació dels béns integrants del patrimoni històric.
4. L'exercici, amb caràcter principal, dels drets de tempteig i de retracte sobre l'alienació dels béns del patrimoni històric.
5. L'atorgament de les autoritzacions d'intervencions arqueològiques i/o paleontològiques.
6. L'atorgament de la resta d'autoritzacions, previstes a la normativa de patrimoni històric, quan no estiguin expressament atribuïdes a altres administracions públiques.
7. L'elaboració, l'aprovació, la coordinació i l'execució dels programes d'inversions i ajudes al patrimoni històric, així com les actuacions de foment, sense perjudici de les facultats que es reservi el Govern de les Illes Balears.
8. L'execució de les mesures de protecció del patrimoni etnològic, bibliogràfic, documental i historicoindustrial.
9. La resta de funcions executives i de gestió en matèria de patrimoni històric no atribuïdes expressament per aquesta o altres lleis a qualsevol altra administració pública.
10. Les competències autonòmiques determinades en la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*.

Article 93. Dels ajuntaments

Correspon als ajuntaments de les Illes Balears:

1. La conservació i el manteniment dels béns del patrimoni històric de titularitat municipal.
2. El dret d'intervenir en totes aquelles actuacions i procediments d'altres administracions públiques en matèria de patrimoni històric que es refereixin a béns radicats en els termes municipals respectius.
3. El dret d'estar representats a les comissions insulars del patrimoni històric, en la forma que reglamentàriament es determini.
4. Senyalitzar l'emplaçament dels béns integrants del patrimoni històric que es trobin en el terme municipal respectiu, ordenar les vies d'accés i adoptar les mesures de protecció respecte del trànsit de persones i vehicles.
5. La inspecció i la vigilància de les activitats urbanístiques dels particulars per assegurar l'observança d'aquesta llei, sense perjudici de les competències atribuïdes a les altres administracions públiques.
6. La resta de funcions executives que els atribueix expressament aquesta llei.

CAPÍTOL II
LES COMISSIONS INSULARS I
LA JUNTA INTERINSULAR DEL PATRIMONI HISTÒRIC

Article 94. Definició

1. Les comissions insulars del patrimoni històric són òrgans col·legiats dels consells insulars que exerceixen funcions consultives i executives que els són pròpies, d'acord amb el que s'estableix en aquesta llei, amb autonomia orgànica.

2. Un reglament orgànic²⁸, aprovat pel ple del consell insular, regularà la composició, l'organització i el funcionament d'aquestes comissions insulars.

Article 95. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric

1. Es crea la Junta Interinsular del Patrimoni Històric amb la finalitat de coordinar els criteris de protecció, intervenció i gestió del patrimoni històric, dels programes i actuacions de foment, i el manteniment de contactes periòdics que facilitin l'intercanvi d'informació i la coordinació entre els consells insulars i el Govern de les Illes Balears, així com d'exercir la resta de funcions que s'estableixin reglamentàriament.

2. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric serà integrada pels membres següents:

- a) El president, que serà el conseller d'Educació, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears o la persona en qui delegui.
- b) Quatre vocals: tres que nomenaran els consells insulars, un per cada consell, i un que nomenarà el conseller d'Educació, Cultura i Esports del Govern de les Illes Balears.

3. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric haurà de ser consultada, preceptivament, respecte de la política de protecció, conservació, enriquiment i foment del patrimoni històric, sobre qualsevol projecte de llei o reglament que versï totalment o parcialment sobre les matèries regulades en aquesta llei.

4. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric podrà crear les comissions tècniques adients per tractar temes de caràcter general o específics. Les funcions i la composició de les comissions s'establiran reglamentàriament.

S'ha de crear la Comissió de Valoració del Patrimoni Històric, encarregada de realitzar els informes tècnics de valoració que se sol·licitin sobre els béns del patrimoni històric.²⁹

5. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric podrà sol·licitar informes o estudis a especialistes o a institucions sobre temes que afectin el patrimoni històric.

²⁸ Vid. art. 8.1 h LCI (§20).

²⁹ Precepte desplegat pel Decret 60/2001, de 20 d'abril, de creació de la Comissió de Valoració del Patrimoni Històric (BOIB núm. 52, d'1 de maig).

6. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric podrà qualificar les entitats que puguin merèixer la condició d'institucions consultives, d'acord amb l'article 96 d'aquesta llei, atesa la seva vàlua i capacitat.

7. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric es reunirà, com a mínim, una vegada a l'any i quan ho sol·liciti, almenys, una de les institucions representades o ho determini el president. A les reunions hi podran assistir els vocals, acompanyats dels assessors que considerin oportuns, els quals tendran veu, però no vot.

8. La Junta Interinsular del Patrimoni Històric elaborarà i aprovarà el seu reglament d'organització i funcionament.

CAPÍTOL III DELS ÒRGANS CONSULTIUS

Article 96. Institucions consultives

A l'efecte del que disposa l'article 9.1.a) d'aquesta llei, són institucions consultives:

1. La Universitat de les Illes Balears.
2. L'Institut d'Estudis Baleàrics.
3. L'Institut Menorquí d'Estudis.
4. L'Institut d'Estudis Eivissencs.
5. Les entitats de vàlua i capacitat, que siguin qualificades per la Junta Interinsular del Patrimoni Històric.

En cas que l'administració competent ho consideri necessari, se sol·licitaran els informes pertinents a tècnics i/o organismes adients.

CAPÍTOL IV COORDINACIÓ INTERADMINISTRATIVA

Article 97. Col·laboració

Les administracions públiques competents en matèria de patrimoni històric ajustaran la seva actuació als principis de col·laboració, cooperació i lleialtat institucional, d'acord amb les regles generals de les relacions interadministratives.

Article 98. Informació

1. Els ajuntaments proporcionaran al consell insular i al Govern de les Illes Balears la informació necessària per a l'exercici de les seves competències.

2. Així mateix, comunicaran al consell insular, en el termini més breu possible, qualsevol situació de perill de destrucció o deterioració en què es trobin els béns del patrimoni històric.

3. El Govern de les Illes Balears i els consells insulars informaran els ajuntaments afectats d'aquelles circumstàncies que afectin béns d'interès cultural i béns catalogats radicats en el seu terme municipal, especialment de qualsevol situació de perill de deterioració o destrucció que pugui afectar-los.

Article 99. Plans insulars de gestió del patrimoni històric

1. Els plans dels consells insulars aprovaran, cada dos anys, un pla d'objectius, sota el nom genèric de Pla Insular de Gestió del Patrimoni Històric, el qual establirà el conjunt d'actuacions i prioritats de l'acció pública destinades a ordenar i facilitar les tasques preventives, la intervenció, la conservació i la difusió del patrimoni històric.

2. Les determinacions del Pla Insular de Gestió del Patrimoni Històric seran vinculants per a les administracions actuants en relació amb l'atorgament de subvencions i amb el finançament de projectes d'obres o serveis que afectin béns d'interès cultural o catalogats, sense perjudici del que disposi el mateix pla.

TÍTOL XI INFRACCIONS I SANCIONS

CAPÍTOL I INFRACCIONS

Article 100. Classes

1. Constitueixen infraccions administratives, i seran sancionades pel consell insular, les accions o omissions que, sempre que no constitueixin delictes, s'esmenten en aquesta llei.

2. Les infraccions es classifiquen en molt greus, greus i lleus.

Article 101. Infraccions molt greus

Tenen la consideració d'infraccions molt greus:

1. L'incompliment per part dels propietaris, titulars de drets reals o posseïdors de béns d'interès cultural o catalogats, dels deures establerts a l'article 26 d'aquesta llei.
2. La destrucció, l'enderrocament, el desplaçament o la remoció il·legals de qualsevol bé d'interès cultural o catalogat, o afectat per un procediment de declaració com a tal, com també qualsevol acció o omissió que produeixi danys irreparables en aquest tipus de béns.
3. L'exportació il·legal dels béns integrants del patrimoni històric en els casos prevists en la legislació específica.
4. L'incompliment de les condicions de retorn fixades per a l'exportació temporal, legalment autoritzada, dels béns integrants del patrimoni històric.

5. La destrucció o l'eliminació no autoritzades dels béns integrants del patrimoni documental i bibliogràfic, en els casos previstos en la legislació específica.

Article 102. Infraccions greus

Es consideren infraccions greus:

1. L'incompliment per part dels propietaris, titulars de drets reals o posseïdors dels béns integrants del patrimoni històric, dels deures establerts en els punts 1 i 2 de l'article 22 d'aquesta llei.
2. L'atorgament pels ajuntaments de llicències urbanístiques, de remoció o de desplaçament de béns immobles d'interès cultural i catalogats, quan s'incompleixi el que disposen els articles 8.3, 36 i 37 d'aquesta llei.
3. La realització d'obres a monuments, conjunts històrics, jardins històrics, llocs històrics o llocs d'interès etnològic, sense l'autorització pertinent.
4. La realització d'obres o de qualsevol altra intervenció a béns d'interès cultural o catalogats que contravengui el que disposen els articles 29.2, 31, 35, 39.3, 41, 44 i 45 d'aquesta llei.
5. La realització d'excavacions, prospeccions i altres actuacions arqueològiques, geològiques i paleontològiques, sense l'autorització administrativa corresponent, quan s'incompleixi el que preceptuen els articles 51.1 i 2 i 52 d'aquesta llei, o si s'escau, les condicions que s'hi fixin.
6. Les obres de remoció de terres, de demolició o qualssevol altres realitzades amb posterioritat en el lloc on s'hagi produït una troballa casual d'objectes arqueològics que no s'hagués comunicat immediatament a l'administració competent.
7. La manca de comunicació a les administracions públiques competents de les subhastes que afectin béns del patrimoni històric.
8. L'incompliment del deure de permetre l'accés d'inspectors i investigadors, i la visita pública als béns d'interès cultural.
9. L'incompliment de les obligacions de comunicació del descobriment de restes arqueològiques i de lliurament dels béns trobats.
10. L'incompliment de la suspensió d'obres amb motiu del descobriment de les restes arqueològiques i de les suspensions d'obres acordades per l'administració competent.
11. L'ús no autoritzat de detectors de metalls als béns integrants del patrimoni històric de les Illes Balears.
12. La inobservança del deure de portar el llibre-registre de transmissions o l'omissió o inexactitud de les dades que s'hi han de fer constar.

Article 103. Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

1. L'incompliment per part dels propietaris, titulars de drets reals o posseïdors dels béns integrants del patrimoni històric, dels deures establerts en els articles 9.2 i 34.1 i 2 d'aquesta llei.

2. La retenció il·legal o el dipòsit indegut de documents integrants del patrimoni documental o bibliogràfic.
3. La manca de comunicació a les administracions públiques competents de les dades o la informació exigida en els articles 3.1, 7.3, 12.2, 16.2, 32.2, 40.1, 43, 44.2, 51.2, 59, 60.1 i 61.1 d'aquesta llei.
4. L'obstaculització injustificada de les vies d'accés als béns immobles del patrimoni històric establertes per les administracions públiques competents.
5. L'ocultació a les administracions públiques competents de dades relatives als aspectes històrics, científics o artístics dels béns integrants del patrimoni històric.
6. La col·locació de publicitat, instal·lacions o elements no autoritzats a monuments, edificis o elements arquitectònics declarats béns d'interès cultural o catalogats.
7. Qualsevol altre incompliment dels deures establerts en aquesta llei que suposi un dany d'escassa entitat o perjudiqui lleugerament el patrimoni històric.

Article 104. Desenvolupament de disposicions

El Govern de les Illes Balears podrà desenvolupar reglamentàriament les disposicions d'aquest capítol, sense introduir noves infraccions ni alterar la naturalesa de les que la llei preveu, per tal d'identificar de manera més precisa les conductes mereixedores de sanció.

CAPÍTOL II RESPONSABILITAT DE LES INFRACCIONS

Article 105. Responsabilitat

1. Són responsables de les infraccions les persones físiques o jurídiques que siguin autores de les conductes o omissions descrites en els articles precedents.
2. Seran també responsables, si s'escau:
 - a) Els propietaris, titulars de drets reals o posseïdors dels béns en què es realitzi la conducta infractora, quan la consentin expressament o tàcitament i no adoptin les mesures necessàries per impedir el dany en els béns del patrimoni històric.
 - b) Els promotors, constructors i tècnics directors de les obres o intervencions considerades il·legals d'acord amb aquesta llei, pel que fa a la seva execució o a l'incompliment de les ordres administratives de suspensió.
 - c) Els professionals i tècnics autors dels projectes d'obres que impliquin la destrucció o la deterioració del patrimoni històric.
 - d) Els tècnics que emetin informe favorable sobre les llicències, les autoritzacions i els projectes d'obres que impliquin la destrucció o

la deterioració del patrimoni històric, el contingut dels quals sigui manifestament constitutiu d'infracció d'acord amb aquesta llei.

- e) Les autoritats i els membres de les corporacions locals, o d'òrgans col·legiats, que autoritzin o votin favorablement llicències, autoritzacions i projectes d'obres el contingut dels quals sigui manifestament constitutiu d'infracció d'acord amb aquesta llei.

3. Són també responsables de les infraccions d'aquesta llei els qui, coneixent l'incompliment de les obligacions que s'hi estableixen, n'obtenen un benefici.

Article 106. Gradació de la responsabilitat

1. Es prendran en consideració com a circumstàncies modificatives de la responsabilitat, a l'efecte d'atenuar o agreujar les sancions que corresponguin, les següents:

- a) El valor del bé objecte de l'acció infractora.
- b) El dany econòmic, social, històric, artístic o simbòlic causat, com també el benefici obtingut amb la conducta infractora.
- c) El grau d'intencionalitat o de reiteració.
- d) La reincidència.
- e) La negativa a col·laborar amb les administracions públiques competents o a complir les ordres de suspensió d'obres il·legals.
- f) La reparació espontània dels danys causats.

2. Hi haurà reincidència quan, en els quinze darrers anys, l'autor dels fets hagi estat sancionat per qualsevol infracció en matèria de patrimoni històric.

Article 107. Responsabilitats administratives

Les responsabilitats administratives que es derivin del procediment sancionador seran compatibles amb l'exigència a l'infractor de la reposició de la situació alterada per ell mateix a l'estat originari, com també amb la indemnització pels danys i perjudicis causats al patrimoni històric de titularitat pública.

CAPÍTOL III SANCIONS

Article 108. Classificació de les sancions

1. Les infraccions a què es refereix aquest títol, sempre que els danys causats puguin ser valorats econòmicament o el responsable n'obtingui un benefici econòmic, se sancionaran amb multa d'entre una i quatre vegades el valor del dany o del benefici.

2. En la resta de casos, s'imposaran les sancions següents:

- a) Infraccions molt greus: multa de 25.000.001 a 100.000.000 de pessetes.
- b) Infraccions greus: multa d'entre 10.000.001 a 25.000.000 de pessetes.
- c) Infraccions lleus: multa d'entre 100.000 a 10.000.000 de pessetes.

Article 109. Incompliment de l'autorització

Els beneficiaris de qualsevol autorització per realitzar intervencions arqueològiques o paleontològiques que incompleixin les obligacions o condicions establertes a l'atorgament de l'autorització o al que es disposa en la present llei i normativa de desenvolupament, i hagin estat sancionats, no podran obtenir noves autoritzacions dins un termini de tres anys, comptadors des de la resolució sancionadora ferma.

Article 110. Òrgans competents per a l'exercici de la potestat inspectora i sancionadora

1. L'òrgan per incoar els expedients sancionadors és el president del consell insular o el conseller delegat.

2. L'òrgan per imposar les sancions per infraccions lleus és el president del consell insular o el conseller delegat, mentre que per imposar les sancions per infraccions greus o molt greus és el ple de la corporació insular, a proposta del seu president o conseller delegat.

3. El reconeixement voluntari de la pròpia responsabilitat per part de l'infractor, comunicat al consell insular abans de la iniciació del procediment sancionador, o en qualsevol moment de la seva tramitació anterior a la notificació de la proposta de resolució, reduirà en un 20% la quantia de la multa que s'ha d'imposar.

CAPÍTOL IV
PRESCRIPCIÓ DE LES INFRACCIONS I SANCIONS

Article 111. Prescripció

1. Les infraccions establertes en aquest títol prescriuran, les lleus als dos anys, les greus als cinc anys i les molt greus als deu anys.

2. Les sancions fixades en aquest títol prescriuran, les lleus als sis mesos, les greus a l'any i les molt greus als tres anys.

CAPÍTOL V
PROCEDIMENT

Article 112. Procediment³⁰

L'exercici de la potestat sancionadora en la matèria objecte d'aquesta llei exigirà el procediment previst amb caràcter general pel consell insular, sense perjudici del que estableixen els articles següents.

³⁰ Cal tenir en compte el Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

Article 113. Mesures de protecció

1. Els òrgans dels consells insulars responsables de la tramitació dels procediments sancionadors adoptaran, mitjançant resolució motivada, les mesures de protecció i conservació dels béns integrants del patrimoni històric tan aviat com tinguin notícia que es realitzen, o s'han realitzat, actuacions constitutives d'infracció administrativa, sense que sigui necessària l'adopció prèvia de l'acord d'iniciació del procediment.

2. Aquestes mesures provisionals podran ser revisades o completades durant la tramitació del procediment.

3. L'òrgan competent per imposar la sanció pot acordar, com a sanció accessòria, el comís dels materials i estris emprats en l'activitat il·legal.

Article 114. Suspensions

1. El consell insular suspendrà qualsevol obra o intervenció il·legal en els béns d'interès cultural o catalogats, com també en les zones on s'hagin trobat restes arqueològiques o paleontològiques. La suspensió podrà ser ordenada pels ajuntaments, si es tracta d'obres o actuacions subjectes a llicència municipal.

2. Quan les obres o intervencions puguin ser constitutives d'una infracció greu o molt greu, el consell insular responsable de la tramitació del procediment sancionador podrà ordenar, com a mesura de cautela, la immobilització, el precinte o el dipòsit dels materials i instruments emprats en les dites obres o intervencions.

Article 115. Dipòsit cautelar

El consell insular podrà acordar el dipòsit cautelar dels béns integrants del patrimoni històric que es trobin en possessió de persones que es dediquen a comercialitzar-los, si no poden acreditar la seva adquisició legal.

Article 116. Publicació de les multes

El consell insular publicarà anualment en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* la relació de persones físiques i jurídiques a les quals s'hagin imposat multes superiors als cinc milions de pessetes, sempre que la sanció hagi esdevingut ferma.

Article 117. Cooperació policial

La policia local i la resta de cossos de seguretat, en els àmbits de les seves competències, cooperaran amb els consells insulars per a la vigilància, inspecció i sanció de les infraccions contra el patrimoni històric de les Illes Balears.

Article 118. Foment de la vigilància

Per tal de garantir una conservació efectiva del patrimoni històric, el Govern de les Illes Balears i els consells insulars promouran mesures de col·laboració que potenciïn i incrementin la seva vigilància, especialment quan pugui ser afectat per actes d'expoliació o de destrucció.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

1. Els béns radicats a les Illes Balears que hagin estat declarats d'interès cultural, o hagin estat inclosos a l'Inventari General de Béns Mobles, d'acord amb la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*, passen a tenir respectivament la consideració de béns d'interès cultural o de béns catalogats del patrimoni històric de les Illes Balears.

2. Els béns referits en el punt anterior seran inscrits d'ofici en els registres corresponents.

Disposició addicional segona

L'exportació de béns integrants del patrimoni històric es regirà per la legislació de l'Estat.

Disposició addicional tercera

En el termini de sis mesos, comptadors des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, es constituïran les comissions mixtes a què fa referència el seu article 4. En el mateix termini s'hauran de constituir la Junta Interinsular del Patrimoni Històric i la Comissió de Valoració del Patrimoni Històric.

Disposició addicional quarta. Creació i manteniment del Museu de Formentera

1. En el termini màxim de tres anys, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern de les Illes Balears atorgarà un conveni de finançament amb el Consell Insular d'Eivissa i Formentera amb l'objecte que aquesta corporació insular creï el Museu de Formentera.

2. Aquest instrument de col·laboració, que no suposarà cap càrrega econòmica per al Consell Insular d'Eivissa i Formentera, inclourà les despeses anuals de manteniment del Museu de Formentera.

Disposició addicional cinquena. Règim de preferència normativa i usos permesos a BIC i als béns catalogats

1. Seran d'aplicació als béns que hagin estat declarats béns d'interès cultural o béns catalogats les mesures derivades del règim de patrimoni historicoartístic amb preferència a les mesures contingudes a la normativa territorial i urbanística.

2. Als béns d'interès cultural i als béns catalogats situats a sòl rústic es podran autoritzar activitats permanents culturals, mediambientals i educatives sense necessitat de la prèvia declaració d'interès general, sense perjudici que siguin exigibles les preceptives llicències municipals d'activitats. Si l'autorització d'aquests usos comporta la realització de qualsevol tipus d'obra, s'haurà d'obtenir la corresponent autorització prèvia de la Comissió Insular de Patrimoni o òrgan competent del consell insular respectiu.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Els procediments regulats en aquesta llei, que s'hagin iniciat abans de la seva entrada en vigor, es regiran d'acord amb la normativa anterior.

Disposició transitòria segona. Regulació dels museus de les Illes Balears

En el termini de sis mesos, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern de les Illes Balears, prèvia audiència als consells insulars i als interessats, aprovarà un decret que determinarà i regularà la condició dels museus legalment constituïts a les Illes Balears.

Disposició transitòria tercera. Redacció dels catàlegs municipals

1. Els ajuntaments de les Illes Balears que no tinguin Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric aprovat definitivament, disposaran fins al dia 1 de gener del 2009 per modificar els seus instruments de planejament general amb la finalitat d'incloure-hi el Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric.

2. En el cas d'incomplir-se aquest termini, la formació del Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric haurà de tramitar-se conjuntament amb la primera modificació o revisió de l'instrument de planejament general que es redacti.

3. Això no obstant, es poden aprovar modificacions o revisions dels instruments de planejament general, encara que no disposin de Catàleg de Protecció del Patrimoni Històric, quan aquestes tinguin com a objecte exclusiu qualcuna de les finalitats expressades al punt segon de la disposició addicional tercera de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Queden derogades les normes d'igual o inferior rang que contradiguin o s'oposin al que disposa aquesta llei.

2. Queden derogades expressament les disposicions següents:

- a) La Llei 3/1987, de 18 de març, de mesures de foment del patrimoni històric de les Illes Balears.
- b) El Decret de les Illes Balears 94/1991, de 31 d'octubre, pel qual es regula la declaració dels béns d'interès cultural de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, d'acord amb la Llei 16/1985, de dia 25 de juny, *del patrimonio histórico español* i amb el Reial Decret 111/1986, de dia 10 de gener, de desenvolupament parcial de l'esmentada llei, atesa la sentència del Tribunal Constitucional 17/1991, de dia 31 de gener, pel qual es crea el Registre de Béns d'Interès Cultural de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, així com l'inventari del patrimoni cultural moble d'aquesta comunitat.

§37

- c) El Decret de les Illes Balears 54/1986, de 10 de juny, pel qual es regulen les comissions de patrimoni historicoartístic i les posteriors modificacions d'aquest.
- d) El Decret de les Illes Balears 18/1984, de 23 de febrer, de creació de la Comissió en matèria d'Arqueologia i Etnologia de Balears.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

En el termini d'un any, comptador des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, el Govern de les Illes Balears haurà de presentar al Parlament un projecte de llei dels arxius, biblioteques i museus de les Illes Balears.

Disposició final segona

S'autoritza el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions d'aplicació i desenvolupament d'aquesta llei que siguin necessàries i, en particular, actualitzar per decret la quantia de les sancions fixades a l'article 108 de la llei present.

Disposició final tercera

En tot allò no previst en aquesta llei, serà d'aplicació la Llei 16/1985, de 25 de juny, *del patrimonio histórico español*.

Disposició final quarta

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà del dia en què s'hagi publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

§38

LLEI 2/1999, DE 24 DE MARÇ, GENERAL TURÍSTICA DE LES ILLES BALEARS

*(BOCAIB núm. 41, d'1 d'abril de 1999;
BOE núm. 106, de 4 de maig de 1999)*¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

A l'article 148.1.18^a de la Constitució espanyola, s'estableix la possibilitat que les comunitats autònomes puguin assumir la competència en matèria de promoció i ordenació del turisme, en els seus àmbits territorials.

Posteriorment, a l'article 10.10 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears s'estableix com a competència exclusiva el turisme.²

Per Reial decret 3401/1983, de 23 de novembre, s'aprova el traspàs de competències de l'Estat a les Illes Balears, que exerciran aquesta competència sense altres limitacions que les facultats reservades a l'Estat en la Constitució. Dins d'aquest àmbit de competències s'inclou, sense cap dubte, la potestat legislativa, que és on troba empara l'aprovació d'aquesta llei.

Mitjançant la Llei 3/1996, de 29 de novembre, s'atribuïren als consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera totes les competències que havien estat atribuïdes al Govern de les Illes Balears en matèria d'ordenació turística. A l'illa de Mallorca, les competències en matèria d'ordenació turística són titularitat del Govern de les Illes Balears, l'exercici de les quals correspon a la Conselleria de Turisme.³

II

Durant els darrers temps, la indústria turística espanyola ha experimentat un desenvolupament espectacular, especialment en algunes comunitats autònomes, en què s'ha convertit en un element bàsic del desenvolupament

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les disposicions següents: Llei 9/2002, de 12 de desembre, per a la modificació de la Llei 2/1999, de 24 de març, general turística de les Illes Balears (*BOIB núm. 153, de 21 de desembre*); Llei 4/2010, de 16 de juny, de mesures urgents per a l'impuls de la inversió a les Illes Balears (*BOIB núm. 94, de 22 de juny*), i Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (*BOIB núm. 171, de 25 de novembre*).

² La referència s'ha d'entendre feta a l'art. 30, núm. 11 EAIB (§1). *Vid.*, també, art. 70, núm. 3 EAIB (§1).

³ Cal tenir en compte que l'art. 70, núm. 3 EAIB (§1), atribueix als consells insulars, com a pròpia, la competència en matèria d'informació turística, ordenació i promoció turística.

fonamentalment econòmic, com és el cas de les Illes Balears, on és vital dins del teixit econòmic i social.⁴ Simultàniament, en aquests anys s'han produït canvis profunds en les estructures polítiques de l'Estat, que ha passat d'un règim autoritari a un altre de democràtic, i d'un estat centralitzat a un estat de les autonomies.

Per això, ens trobam avui amb una legislació turística abundant i dispersa que, en ocasions, és complicada d'aplicar, a la vegada que s'entrellacen normes de diferents caràcter, àmbit i rang.

Aquestes consideracions aconsellen l'elaboració d'una norma amb rang de llei que fixi, amb criteri actualitzat, les disposicions necessàries per al desenvolupament del sector turístic en l'àmbit de les Illes Balears, per tal de fixar les bases dins d'un marc flexible. Així, és necessari aprovar una llei general que el regularitzi de manera unitària i sistemàtica; una llei que garanteixi el creixement equilibrat de l'oferta turística i el desenvolupament adequat de l'activitat de les empreses, i que en promogui la modernització, la millora de la qualitat i la competitivitat.

La Llei suposa un procés de racionalització i síntesi del marc normatiu dispers que hi ha fins ara, i pren com a paràmetre fonamental la promoció i l'increment de la qualitat de l'oferta, així com la desestacionalitat, fet que és d'especial esment a través de la preservació del medi ambient.

En la Llei es preveuen les empreses turístiques, els productes turístics diferents i els usuaris, i s'estableixen els principis bàsics que puguin afectar-los: transparència i igualtat d'oportunitats per a les empreses, diversitat i flexibilitat per als productes turístics i defensa i garantia de qualitat per als usuaris.

El territori de les Illes Balears és d'una gran diversitat geogràfica però amb una extensió limitada, a causa de la seva configuració. El gran desenvolupament urbanístic dels darrers anys ha fet necessari ocupar, urbanitzar i construir una part d'aquest territori. Per altra banda, l'afluència turística i l'elevació del nivell de vida dels residents han requerit una demanda substancial d'infraestructures i equipaments.

El creixement de la indústria de l'allotjament turístic, particularment a les Illes Balears, ha produït un canvi radical en la visió i la política que s'hi ha d'aplicar. Així, si en un principi durant les dècades dels anys seixanta i setanta, es fomentava la construcció d'establiments a través del seu finançament; ara s'ha arribat a un nivell d'infraestructures que aconsellen, lluny de prevaler l'augment de la quantitat, optar per millorar la qualitat del que ja existeix. Aquesta nova política ja es concretà en el Decret 9/1998, de 23 de gener, pel qual se supedita l'atorgament de noves llicències turístiques a l'eliminació de places obsoletes, que es donen de baixa definitiva.

Per altra banda, no es pot oblidar que l'èxit de la indústria turística balear i el manteniment de qualitat de vida dels residents depèn, en gran mesura, de la

⁴ Vid. art. 24 EAIB (§1).

conservació dels espais naturals i de la qualitat dels serveis que es presten, per la qual cosa és necessari disposar el nou model de creixement turístic de tal manera que prevalgui la qualitat sobre la quantitat, que s'estigui en condicions d'oferir el millor producte turístic i que s'allargui la temporada turística fins que s'aproximi la temporada d'hivern amb la d'estiu. Per això, l'objecte de la Llei, no només és fomentar la qualitat, sinó també la competitivitat de les nostres empreses dins del mercat internacional.

En aquestes línies dels principis bàsics descrits, la Llei preveu l'actualització permanent de tots els sectors implicats en l'activitat turística, i regula la modernització permanent dels allotjaments turístics, tant en els aspectes estructurals com en els serveis, i estableix com a conseqüència final que l'oferta no actualitzada desaparegui del mercat.

III

La Llei s'estructura en un títol preliminar i quatre títols, que comprenen 78 articles, 5 disposicions addicionals, 4 disposicions transitòries, 1 disposició derogatòria i 1 disposició final.

El títol preliminar conté les disposicions generals, en què es defineixen i descriuen els objectius de la Llei i el seu àmbit d'aplicació territorial i institucional.

També s'ha de fer referència al Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears, organisme que ja existeix i que es regula mitjançant el Decret 165/1996, de 26 de juliol⁵, que adquireix ara carta de naturalesa en una norma de rang legal, sense perjudici de la remissió a la disposició reglamentària, pel que fa a les seves funcions, composició i règim. També fa referència als plans de l'ordenació de l'oferta turística (POOT) de plena aplicació en els seus àmbits respectius.

Per altra banda, la Llei regula amb particular atenció un element tan important de l'activitat turística com són els subjectes d'aquesta. A aquesta regulació, s'hi dedica el títol I. La classificació essencial s'ha establert sobre la base de distingir entre prestadors de serveis turístics i els usuaris d'aquests serveis. Instrument fonamental és la imposició a les empreses turístiques de l'obligació de sol·licitar la inscripció en el Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics. Aquesta inscripció es durà a terme mitjançant l'articulació d'un procediment d'integració de les empreses ja inscrites en registres sectorials. Així mateix, s'ha considerat oportú subclassificar les empreses turístiques en empreses d'allotjament i de no allotjament, terminologia no excessivament convincent, però arrelada en el sector i en diversos ordenaments turístics i, per això, preferible a altres no tan admeses.

⁵ Decret derogat pel Decret 147/2001, de 21 de desembre, de creació i regulació del Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears (BOIB núm. 156 Ext., de 31 de desembre).

També es defineix l'usuari de serveis turístics, destinatari de tota l'activitat turística, i, en nom de l'augment en la qualitat de l'oferta que constitueix l'objectiu bàsic de la Llei, se li reconeix un detallat catàleg de drets, l'efectivitat dels quals es basa en el règim d'inspecció i disciplinari articulat en els títols III i IV.

El títol II s'ha destinat a regular un tema nuclear i complex com és ara el foment de l'increment de la qualitat de l'oferta turística des d'una perspectiva innovadora. En conseqüència amb els postulats bàsics inspiradors de la Llei, s'ha establert un rigorós sistema de control de qualitat de l'oferta, harmonitzat, a la vegada, amb el control de quantitat d'aquesta. Per això, s'ha articulat un procediment, a través del qual es pretén fomentar l'expansió de la qualitat de l'oferta, alhora que es vol aconseguir l'estabilitat laboral dels qui hi concorren amb la seva activitat, afavorint, a la vegada, la desaparició de l'oferta obsoleta. Així mateix, s'ha perseguit com a valor prioritari la preservació del medi ambient. Amb aquestes finalitats, s'ha previst la participació de l'Administració, juntament amb la iniciativa privada, de manera que el resultat sigui el més beneficiós possible per a les Illes Balears. La Llei aposta clarament per l'oferta diversificada i la incentiva. Per altra banda, s'ha previst en el capítol IV d'aquest títol II un pla de modernització permanent, que els establiments han de complir obligatòriament i s'han de sotmetre periòdicament a una revisió que constitueix la peça de tancament d'un sistema orientat a la millora de la seguretat, la qualitat i la resta de condicions de l'oferta.

Finalment, els títols III i IV han actualitzat la normativa existent sobre inspecció i règim disciplinari, que cerca la seva màxima eficàcia i respecte cap a la legalitat vigent, així com el respecte a la més escrupolosa garantia dels drets dels administrats.

La norma conclou amb les delegacions pertinents a la potestat reglamentària per complementar-la i executar-la, i amb l'articulació d'un règim de Dret transitori respectuós amb els drets adquirits pels afectats per la promulgació de la nova llei.

Es pot afirmar que, en el futur, aquesta llei, perfectible com totes, es constituirà com una pedra angular de la política turística en una comunitat en què aquesta activitat presenta una transcendència econòmica i social que no té comparació amb cap altra. L'amplitud i flexibilitat d'aquesta llei, així com les innovacions introduïdes, la configuren com un instrument durador d'una ordenació turística sostenible a mitjà i llarg termini en l'àmbit territorial de les Illes Balears.

TÍTOL PRELIMINAR DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte de la llei

1. L'objecte d'aquesta llei comprèn l'ordenació i la promoció del turisme a les Illes Balears, així com la modernització de les infraestructures territorials i urbanístiques com a instruments essencials d'aquest.

2. Les activitats turístiques en matèria d'ordenació i promoció del turisme comprenen la regulació de les potestats, funcions i serveis següents:

- a) El règim jurídic de les activitats i empreses turístiques.
- b) El règim jurídic dels establiments turístics.
- c) L'estatut jurídic de l'usuari dels serveis turístics.
- d) La professió dels guies de turisme i la formació professional.
- e) El foment de la qualitat en l'activitat turística.
- f) Els plans de modernització i de qualitat de l'oferta turística.
- g) L'acció administrativa en matèria d'inspecció i règim sancionador.
- h) L'impuls i el desenvolupament de programes i d'activitats de promoció i de comercialització de productes turístics.

3. L'actuació de l'administració turística competent es basarà en els principis i criteris reflectits en els plans estratègics de qualitat i desestacionalització, els quals, amb caràcter general, són els següents:

- a) La coordinació i cooperació amb els consells insulars de Mallorca, de Menorca i d'Eivissa i Formentera i amb la resta d'administracions públiques actuant a les Illes Balears, per aconseguir la millora de l'acció pública.⁶
- b) El desenvolupament de les mesures necessàries per intensificar tant la formació professional bàsica com la continuada en el sector turístic.
- c) El suport a totes aquelles estratègies i estudis que contribueixin a la recerca i al desenvolupament (R+D).
- d) L'impuls a la millora de les infraestructures i plans d'embelliment a les Illes Balears.
- e) El foment de l'aprofitament correcte dels recursos turístics a partir del respecte a la conservació del medi ambient i a la minimització de consums.
- f) La potenciació de nous productes i modalitats turístiques tendents a impulsar plans de desestacionalització i especialització de l'oferta turística.
- g) La reducció de tràmits i simplificació de procediments com a eix de l'actuació de les administracions turístiques.

Article 2. Concepte d'activitat turística

Als efectes d'aquesta llei, són activitats turístiques aquelles que van dirigides a la prestació de serveis d'allotjament, de restauració, d'entreteniment i de mediació entre l'oferta i la demanda, així com a la informació i l'assessorament relacionats amb el turisme o qualssevol altres destinades, directament o indirectament, a facilitar el moviment, l'estada i el servei de viatgers. Les activitats turístiques seran classificades i regulades mitjançant reglament.

⁶ Vid. art. 2 de la Llei 3/1996, de 29 de novembre, d'atribució de competències als consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria d'ordenació turística (BOCAIB núm. 158, de 21 de desembre).

Article 3. Àmbit d'aplicació

Les disposicions d'aquesta llei seran aplicables a:

1. Les administracions, els organismes i les empreses públiques que exerceixin la seva activitat a les Illes Balears en matèria de turisme, sense perjudici de les competències de l'Administració General de l'Estat.
2. Les empreses turístiques i les professions turístiques, quan en desenvolupin l'acció a les Illes Balears.
3. Qualsevol altra empresa o activitat, el tràfic de la qual compregui serveis relacionats, directament o indirectament, amb el turisme.
4. Els usuaris de serveis turístics, tant persones físiques com jurídiques, que contractin o rebin els serveis que presten els subjectes indicats en els punts anteriors.
5. Els establiments en què es desenvolupin les activitats turístiques.

Article 4. Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears

El Consell Assessor de Turisme de les Illes Balears és un òrgan col·legiat i consultiu de l'administració turística del Govern de les Illes Balears, amb les funcions, la composició i el règim de funcionament que s'hi determinin reglamentàriament.⁷ Entre els seus membres figuraran necessàriament representants dels agents socials del sector i dels consells insulars que disposin de la funció executiva i de la gestió en matèria d'ordenació turística.

Article 5. De l'ordenació general de l'oferta turística

1. Els plans d'ordenació de l'oferta turística (POOT) i, si n'és el cas, els plans territorials parcials (PTP)⁸, poden establir la densitat global màxima de població, delimitar zones turístiques i de protecció i fixar-ne les dimensions i característiques, i establir paràmetres mínims de superfície, de volumetria, d'edificabilitat i d'equipaments, i poden assenyalar excepcions que per la seva ubicació o característiques especials així ho aconsellen. També poden determinar aquests paràmetres respecte de les zones residencials confrontants amb les turístiques.⁹

Aquests instruments han de fixar la ratio turística amb un mínim de 60 m² de solar per plaça, que serà exigible a les autoritzacions de nous establiments

⁷ Vid. Decret 147/2001, de 21 de desembre, esmentat en la nota 5.

⁸ D'acord amb la DA 4a de la Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30), s'ha d'entendre plans territorials insulars (PTI).

⁹ Vid. Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30); Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29); Decret 54/1995, de 6 d'abril, pel qual s'aprova definitivament el Pla d'ordenació de l'oferta turística de l'illa de Mallorca (BOCAIB núm. 69, de 30 de maig i núm. 79, de 22 de juny); Decret 42/1997, de 14 de març, pel qual s'aprova definitivament el Pla d'ordenació de l'oferta turística de les illes d'Eivissa i Formentera (BOCAIB núm. 72, de 12 de juny), així com l'Acord del Ple del Consell Insular de Menorca, de 25 d'abril de 2003, d'aprovació definitiva del Pla territorial insular de Menorca, que inclou el Pla d'ordenació de l'oferta turística de Menorca (BOIB núm. 69 Ext., de 16 de maig).

d'allotjaments turístics, a les ampliacions dels ja existents i als canvis d'ús, excepte en les operacions de reconversió.

2. Els instruments de planejament general delimitaran zones aptes per als usos turístics i se subjectaran al disposat a l'article 15 d'aquesta llei.

TÍTOL I DELS SUBJECTES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

CAPÍTOL I DE LES EMPRESES TURÍSTIQUES

Article 6. Concepte

Són empreses turístiques les persones físiques o jurídiques que es dediquin de manera professional a la prestació de serveis en l'àmbit de les activitats turístiques que preveu aquesta llei.

Article 7. Classificació de les empreses turístiques

Als efectes de la seva ordenació, les empreses turístiques es classifiquen, atès el caràcter del servei prestat a l'usuari, en empreses d'allotjament i empreses de no allotjament.

Article 8. Obligacions de les empreses turístiques

1. Amb caràcter previ a l'inici de l'activitat, les empreses turístiques tendran les obligacions següents:

- a) Obtenir les autoritzacions legalment exigibles per poder-ne desenvolupar l'activitat. Aquestes autoritzacions poden ser administratives, laborals, fiscals, ambientals o de qualsevol altra classe.
- b) Obtenir la inscripció en el Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics.

2. En l'exercici de l'activitat, les empreses turístiques tendran les obligacions següents:

- a) Complir la normativa turística que reguli l'activitat que desenvolupin.
- b) Facilitar a l'altra part contractant la còpia de les autoritzacions turístiques o el número d'autorització, que hauran de ser en els contractes que se signin.
L'atorgament dels contractes esmentats que incompleixin el que disposa aquest apartat, serà sancionat de conformitat amb el que es regula a la llei present.
- c) Oferir la informació escrita en qualsevol de les dues llengües oficials de les Illes Balears.
- d) Exhibir en llocs visibles la llista de preus dels diferents serveis que presten.
- e) Actualitzar, quan calgui, les dades inscrites al Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics.

Article 9. Drets de l'empresa turística

Les empreses que compleixin amb els deures relacionats en l'article anterior tendran els drets següents:

1. Dret a exercir lliurement la seva activitat, de conformitat amb el que es disposa a la normativa d'aplicació.
2. Dret a incloure, en els catàlegs, els directoris, les guies i els sistemes informàtics de l'administració competent en matèria de turisme, les seves instal·lacions, les característiques i l'oferta específica.
3. Dret a ser incorporades a la promoció feta per l'administració turística competent.
4. Dret a sol·licitar i, en el seu cas, a gaudir de subvencions i d'ajudes, i a participar en programes de promoció turística.
5. Dret a la protecció, per part de l'administració competent, contra la competència deslleial dins el sector.

Article 10. Accés als establiments

Els establiments turístics es consideraran públics i de lliure accés, per a qui n'hagi contractat els serveis sense cap altra restricció que no sigui la de la submissió a la llei, a les prescripcions específiques que regulin l'activitat i, si pertoca, al reglament de règim interior que estableixin aquestes empreses. Aquest reglament no podrà contenir preceptes discriminatoris per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió o altra circumstància personal o social.

No obstant això, els titulars de les empreses turístiques podran negar l'admissió en els seus establiments o expulsaran d'aquests, amb l'ajuda de l'autoritat competent, si fos necessari, les persones que incompleixin el reglament de règim interior, les normes lògiques de bona convivència social o les persones que pretenguin usar les instal·lacions amb una finalitat diferent a la pròpia del servei o de l'activitat de què es tracti.

Article 11. Registres Insulars¹⁰ i General d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics

1. Es creen els registres insulars següents:
 - a) El Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics de Menorca, la formació i la gestió del qual correspon al Consell Insular de Menorca.
 - b) El Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics d'Eivissa i Formentera, la formació i la gestió del qual correspon al Consell Insular d'Eivissa i Formentera.
 - c) El Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics de Mallorca, la formació i la gestió del qual correspon a la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears.

¹⁰ Vid. nota 6.

Aquests registres es regiran pel que es disposa a aquesta llei. El Govern de les Illes Balears, previ informe dels consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera, establirà reglamentàriament l'estructura, l'organització, el funcionament i el règim d'aquests registres.

2. Es crea el Registre General d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics de les Illes Balears, la formació i la gestió del qual correspon a la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears. Els consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera comunicaran totes les dades dels seus registres insulars que siguin necessàries per a la formació, gestió i continuïtat del registre autonòmic. També es podrà facilitar aquesta informació mitjançant transmissió telemàtica, amb els sistemes d'intercomunicació i de coordinació que garanteixin la compatibilitat informàtica.

3. Els registres insulars d'empreses, activitats i establiments turístics són públics.

4. La inscripció en el Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics que pertorqui serà obligatòria per a tota persona física, jurídica o establiment regulat en el capítol I del títol I d'aquesta llei, independentment de la inscripció en qualsevol altre registre públic.

5. Igualment, s'hauran d'inscriure en aquest registre insular aquelles persones físiques o jurídiques que tinguin la propietat, amb independència que explotin o no l'establiment turístic.

6. Les empreses i els establiments que actualment figuren en qualsevol dels registres ja creats en la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears o en els consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera, seran inscrits, d'ofici, en els nous registres insulars.

7. La inscripció dels establiments en el registre insular només es podrà sol·licitar quan s'hagi obtingut l'autorització turística d'obertura corresponent.

8. La inscripció en els registres insulars serà gratuïta.

9. En tot cas, la baixa definitiva en el Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics, ja sigui voluntària o acordada d'ofici per l'administració turística competent, implica la pèrdua de les autoritzacions turístiques de l'establiment.

L'establiment en situació de baixa definitiva haurà de complir la legislació vigent en el moment que presenti una nova sol·licitud d'inscripció davant l'administració turística competent, com si es tractàs d'un nou establiment.

Article 12. Aprofitament per torns¹¹

1. Les empreses turístiques podran oferir els seus serveis en règim d'aprofitament per torns, el qual, als efectes d'aquesta llei, és l'activitat de

¹¹ Vid. Llei 4/2010, de 16 de juny, esmentada en la nota 1, i Llei 42/1998, de 15 de desembre, sobre drets d'aprofitament per torn de béns immobles d'ús turístic i normes tributàries (BOE núm. 300, de 16 de desembre).

§38

prestació directa o indirecta, en promoció o venda, fins i tot a través de mitjans electrònics, informàtics o telemàtics, de serveis consistents en el dret a l'ús d'un o més béns mobles o immobles ubicats a les Illes Balears, susceptibles d'utilització independent, durant un període específic de cada any en el qual s'anticipin les rendes corresponents a les temporades contractades.

2. L'aprofitament per torns es considerarà una activitat turística sotmesa a autorització per part de l'administració competent i, per tant, subjecta als principis d'ús exclusiu i d'unitat d'explotació.

3. Reglamentàriament, s'establiran les característiques, les condicions i els requisits d'aquesta activitat.

Article 13. Venda ambulant¹²

1. Es prohibeix la venda ambulant en establiments turístics. Serà responsabilitat de les empreses explotadores d'aquests establiments evitar que aquestes activitats s'hi realitzin. També seran responsables les agències de viatges que, en les excursions que organitzin, incloguin parades comercials, en què es realitzin activitats de venda de qualsevol tipus que no estigui regularitzada, d'acord amb la normativa en vigor.

2. En circumstàncies especials, de manera puntual i per realitzar actes o exhibicions en què hi pugui haver transaccions directes, se sol·licitarà el permís oportú de l'administració competent en matèria de comerç.

SECCIÓ I

DE LES EMPRESES TURÍSTIQUES D'ALLOTJAMENT¹³

Article 14. Concepte

1. Són empreses turístiques d'allotjament aquelles que, de manera professional i habitual, ofereixen allotjament en un establiment obert al públic amb o sense serveis complementaris que estiguin destinats als usuaris de l'establiment turístic.

2. No es consideraran empreses turístiques d'allotjament aquelles que exerceixin, amb caràcter principal, activitats escolars o d'ensenyament de modalitats culturals, mediambientals, religioses o esportives, encara que incloguin en l'oferta de serveis el servei d'allotjament, sempre que aquest tenguí caràcter subordinat a l'activitat principal. En cap cas no podran comercialitzar-se turísticament.

¹² Vid. art. 7.3 i 31 de la Llei 11/2001, de 15 de juny (§39).

¹³ Vid. art. 12 i s. de la Llei 4/2010, de 16 de juny, esmentada en la nota 1, i Decret 20/2011, de 18 de març, pel qual s'estableixen les disposicions generals de classificació de la categoria dels establiments d'allotjament turístic en hotel, hotel apartament i apartament turístic de les Illes Balears (BOIB núm. 46 Ext., de 30 de març).

Article 15. Classificació

1. Les empreses turístiques d'allotjament desenvoluparan l'activitat en algun dels grups següents:

- a) Establiments hotelers.
- b) Apartaments turístics.
- c) Habitatges turístics de vacances.
- d) Càmpings o campaments de turisme.
- e) Establiments d'hotel rural, de turisme interior i d'agroturisme.

2. L'administració turística competent determinarà, d'acord amb les característiques que tenguí un determinat establiment, i d'acord amb la sol·licitud de la persona interessada, la inclusió en el grup, la modalitat si n'hi hagués, i la categoria de qualsevol activitat turística d'allotjament desenvolupada en l'àmbit de les Illes Balears. S'establirà per a cada establiment la placa distintiva corresponent, amb característiques pròpies i inconfusibles.

3. Tot establiment turístic haurà d'exhibir les plaques identificadores corresponents al seu grup i categoria.

Article 16. Principi d'ús exclusiu

Els establiments indicats a l'article anterior queden subjectes al principi d'ús exclusiu. S'entén com a principi d'ús exclusiu la submissió del projecte autoritzat per l'Administració a l'ús turístic sol·licitat.

A aquest efecte, no s'autoritzaran projectes en què se sol·licitin dos o més usos turístics d'allotjament diferents. No es pot compatibilitzar l'ús d'allotjament turístic amb el residencial, l'industrial, l'administratiu o el comercial independent. No suposarà infracció d'aquest principi la comercialització de l'establiment a través de l'aprofitament per torns.

Article 17. Principi d'unitat d'explotació

S'entén per unitat d'explotació l'exigència que un únic empresari tenguí la titularitat de l'explotació de l'establiment, amb tot el que és inherent a l'autorització turística davant de l'Administració.

Les comunicacions i les notificacions enteses amb aquest titular seran vàlides a tots els efectes, mentre no es comuniqui el canvi de titular, en els termes que reglamentàriament es determinin.

Queden subjectes a aquest principi els establiments indicats a l'article 15 d'aquesta llei.

Subsecció I
Dels establiments hotelers

Article 18. Concepte d'hotel

1. S'entén per hotel l'establiment que presta serveis turístics d'allotjament i de menjador, amb o sense serveis complementaris, que, per estructura,

§38

no disposa de les instal·lacions adequades per a l'elaboració i el consum d'aliments dins de la unitat d'allotjament.

2. S'entén per hotel de ciutat aquell que, a més de tenir les característiques del punt anterior, té alguna de les característiques següents:

- a) Estar instal·lat o instal·lar-se en zones qualificades i ordenades com a nucli antic pels instruments de planejament general.
- b) Estar instal·lat o instal·lar-se en edificis emparats per la legislació reguladora del patrimoni històric o que estiguin catalogats pels instruments de planejament i situats en zona urbana d'edificació consolidada.
- c) Estar projectat d'acord amb el que disposen els plans d'ordenació de l'oferta turística respectius per a cada àmbit insular, o pel Pla Territorial Parcial de l'illa de Menorca, com a aptes per a la seva ubicació.

Article 19. Concepte d'hotel apartament

S'entén per hotel apartament l'establiment que, a més de prestar serveis turístics d'allotjament i de menjador amb o sense serveis complementaris, disposa, per estructura i serveis, de les instal·lacions adequades per a la conservació, l'elaboració i el consum d'aliments en totes o algunes de les unitats d'allotjament.

Article 20. Classificació

Els establiments hotelers es classifiquen en dos grups i en cinc categories identificades per estrelles:

1. Grup primer: hotels d'1, 2, 3, 4 i 5 estrelles.
2. Grup segon: hotels apartaments d'1, 2, 3, 4 i 5 estrelles.

Subsecció II

Dels apartaments turístics

Article 21. Concepte

1. S'entén per apartament turístic l'establiment que presta servei d'allotjament i que disposa, per estructura i serveis, de les instal·lacions adequades per a la conservació, l'elaboració i el consum d'aliments en totes les unitats d'allotjament.

2. Els apartaments turístics amb autorització turística en vigor tenen, a més, l'opció d'oferir als seus clients servei de menjador. En aquest cas, ho han de comunicar a l'organisme competent, el qual desplegarà reglamentàriament les condicions mínimes que se'ls exigiran d'acord amb la categoria dels apartaments turístics.

Article 22. Classificació

Els apartaments turístics es classifiquen en quatre categories identificades amb 1, 2, 3 i 4 claus.

Subsecció III
Dels habitatges turístics de vacances¹⁴

Article 23. Concepte

S'entén per habitatge turístic de vacances l'establiment unifamiliar aïllat, en què es presti servei d'allotjament, amb un número limitat de places, que disposa, per estructura i serveis, de les instal·lacions adequades per a la conservació, l'elaboració i el consum d'aliments dins l'establiment, i que utilitzi les vies habituals de comercialització turística o que ofereixi serveis turístics.

Subsecció IV
Dels càmpings o campaments de turisme

Article 24. Concepte

S'entén per càmping o campament de turisme l'espai delimitat, dotat i condicionat perquè s'ocupi temporalment, amb capacitat per a més de deu persones que vulguin fer vida a l'aire lliure, i que utilitzi com a allotjament albergatges mòbils, tendes de campanya, caravanes o altres elements similars.

Subsecció V
De l'hotel rural, turisme d'interior i agroturisme

Article 25. Hotel rural

S'entén per hotel rural l'establiment en què es presti servei d'allotjament, construït amb anterioritat a una data determinada, situat en sòl rústic, i que disposi d'una superfície de terreny que quedarà vinculat a l'activitat, i d'un nombre limitat de places.

Article 26. Turisme d'interior

S'entén per establiment de turisme d'interior l'habitatge en què es presti servei d'allotjament, construït amb anterioritat a una data determinada, situat en el casc antic dels nuclis urbans a una distància mínima de cinc-cents metres de la zona turística més pròxima. Aquest edifici ha de tenir la tipologia tradicional de l'entorn urbà en què s'ubiqui, i constituir un sol habitatge, amb un nombre de places limitat.

Article 27. Agroturisme

S'entén per establiment d'agroturisme l'habitatge en el qual es presti servei d'allotjament, construït amb anterioritat a una data determinada, situat en sòl rústic, i en una finca o finques que constitueixin una explotació agrícola,

¹⁴ Vid. Llei 2/2005, de 22 de març, de comercialització d'estades turístiques a habitatges (BOIB núm. 54, de 7 d'abril; correcció tècnica BOIB núm. 80, de 26 de maig).

§38

ramadera o forestal i que ocupin una superfície mínima que, quan compregui diferents finques, hauran de ser sempre confrontants, amb un nombre de places limitat.

L'extinció de l'explotació agrícola, ramadera o forestal suposarà l'automàtica revocació de l'autorització turística.

Subsecció VI Del règim dels establiments d'allotjament

Article 28. Desenvolupament reglamentari

Els requisits, les característiques i les condicions, inclosos, si n'és el cas, la constitució i el manteniment en vigor de fiances, assegurances o caucions, dels establiments d'allotjament regulats en els articles 18 a 27 d'aquesta llei, s'establiran reglamentàriament. Aquests establiments estan sotmesos a l'obtenció de les autoritzacions prèvia i d'obertura atorgades per l'administració turística.¹⁵

SECCIÓ II LES EMPRESES TURÍSTIQUES DE NO ALLOTJAMENT

Article 29. Concepte

Són empreses turístiques de no allotjament aquelles que es dediquen de manera professional a la prestació d'un servei turístic no comprès en la secció anterior.

Article 30. Classificació

L'activitat turística de no allotjament se sotmetrà a les normes que la regulin d'acord amb la catalogació en una de les modalitats següents:

1. Agències de viatges.
2. Oferta complementària.

Subsecció I De les agències de viatges¹⁶

Article 31. Concepte i classificació

1. Les agències de viatges que vulguin exercir activitats amb caràcter permanent al territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears seran objecte d'inscripció en els registres insulars corresponents i en el Registre

¹⁵ Vid. art. 48 d'aquesta Llei.

¹⁶ Vid. Decret 96/2006, de 24 de novembre, pel qual es regulen els transports turístics terrestres en l'àmbit de les Illes Balears (BOIB núm. 172, de 5 de desembre).

General d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics¹⁷, mitjançant la declaració responsable d'inici d'activitat turística.¹⁸

2. Són activitats de les agències de viatges l'organització, l'oferta i/o la venda dels viatges combinats, entenent com a tals la combinació prèvia de, com a mínim, dos dels elements que s'assenyalen a continuació, venda o oferta d'acord a un preu global, quan aquesta prestació excedeixi de les 24 hores o inclogui una nit d'estada:

- a) Transport.
- b) Allotjament.
- c) Altres serveis turístics no accessoris del transport o de l'allotjament i que constitueixin una part significativa del viatge combinat.

3. A més del que s'ha esmentat respecte dels viatges combinats, les agències de viatges podran oferir altres serveis, dins el marc normatiu europeu.

4. L'òrgan competent per a la regulació i la classificació de les empreses i els establiments turístics podrà determinar la classificació de les agències de viatges i podrà acordar, si escau, que les agències de viatges constitueixin i mantinguin en vigència una fiança per respondre del compliment de les obligacions derivades de la prestació dels serveis relatius als viatges combinats, davant els consumidors o usuaris finals. Aquest acord ha de fixar també els imports i les condicions de les fiances.

5. Així mateix, les agències de viatges hauran de finançar la seva responsabilitat mitjançant la subscripció d'una pòlissa d'assegurança que garanteixi els possibles riscos de la seva responsabilitat. La pòlissa d'assegurança haurà de cobrir la responsabilitat civil de l'explotació del negoci, la civil indirecta o subsidiària i la responsabilitat per danys patrimonials primaris.

Subsecció II De l'oferta complementària

Article 32. Classificació de l'oferta complementària

L'oferta complementària es divideix en dos grups:

1. L'oferta de restauració.
2. L'oferta d'entreteniment.¹⁹

¹⁷ Vid. art. 8.2 e i 11 d'aquesta Llei.

¹⁸ Vid. art. 71 bis LRJPAC i art. 45.3 LRJCA (§13).

¹⁹ Cal tenir en compte que el TSJIB en la Sentència 782/2010, de 14 de desembre, recaiguda en el recurs contenciós administratiu 2010/811, ha declarat nul el Decret 62/2007, de 18 de maig, sobre les activitats secundàries de música, entreteniment o oci desenvolupades en terrassa, espai, recinte o similar a l'aire lliure (*BOIB núm. 79, de 26 de maig*).

Article 33. Concepte d'oferta de restauració

Són establiments d'oferta de restauració aquells que, oberts al públic, es dediquen a subministrar, de manera professional i habitual, menjars o begudes per consumir en el mateix local.

Article 34. Classificació de l'oferta de restauració

Els establiments d'oferta de restauració, d'acord amb les seves característiques, s'ordenen en quatre grups:

1. Restaurant: és l'establiment que disposa de cuina i servei de menjador, amb la finalitat d'oferir al públic, mitjançant preu, menjars i begudes per consumir-les en el mateix local.
2. Cafeteria: és l'establiment que, podent oferir tots els serveis de bar, ofereix al públic, mitjançant preu, a qualsevol hora durant tot el temps que romangui obert al públic i per consumir-los en el mateix local, plats simples o combinats elaborats directament a la planxa o fregidora.
3. Bar: és l'establiment que disposa de taulell o servei de taules per proporcionar al públic, mitjançant preu, begudes, que es poden acompanyar o no de tapes i entrepans, freds o calents, per consumir-los en el mateix local.
4. Empreses no incloses en els punts anteriors i de servei directe a l'usuari de serveis turístics.

Article 35. Concepte d'oferta d'entreteniment

Són establiments d'oferta d'entreteniment aquells que, oberts al públic, es dediquen a oferir serveis d'entreteniment. S'entenen per serveis d'entreteniment les actuacions musicals, tant en viu com per mitjans mecànics o electrònics, les exhibicions artístiques de varietats, el ball públic i, en general, totes aquelles actuacions que es facin per entretenir-hi els assistents.

Article 36. Classificació de l'oferta d'entreteniment

Els establiments d'oferta d'entreteniment, d'acord amb les seves característiques, s'ordenen en cinc grups:

1. Sala de festa: és l'establiment que ofereix al públic serveis consistents en la presentació d'espectacles artístics, de petit teatre, folklòrics, eròtics, coreogràfics, humorístics, audiovisuals, varietats i atraccions de qualsevol tipus en escena o pista; ball públic amb participació dels assistents, amenitzat mitjançant execució humana o mitjans mecànics o electrònics.
2. Sala de ball: és l'establiment que ofereix al públic serveis de ball públic amb participació dels assistents, amenitzat per execució humana o mitjans mecànics o electrònics.
3. Discoteca: és l'establiment que organitza ball públic amb participació dels assistents, amenitzat exclusivament per mitjans mecànics o electrònics.

4. Cafè concert: és l'establiment que ofereix al públic amenitzacions musicals mitjançant execució humana o mitjans mecànics o electrònics. Entre les activitats que li són pròpies, com la cafeteria, no s'inclou l'execució de cap tipus de ball ni com a espectacle ni amb participació dels assistents.
5. Centres recreatius turístics: són àrees de gran extensió en les quals, de forma integrada, se situen les activitats pròpies dels parcs temàtics d'atraccions de caràcter recreatiu, cultural i d'esbarjo, i usos complementaris, amb els serveis corresponents. Aquests centres hauran de reunir els requisits mínims d'inversió inicial, superfície, nombre d'atraccions mecàniques i creació de llocs de treball que, reglamentàriament, es determinin.

Subsecció III

Del règim dels establiments de no allotjament

Article 37. Desenvolupament reglamentari

Les característiques, els requisits i les condicions dels establiments de no allotjament, inclosos, en el seu cas, la constitució i el manteniment en vigor de fiances, d'assegurances i de caucions, regulats en els articles 29 a 36 d'aquesta llei, s'establiran reglamentàriament.

Aquests establiments són sotmesos a l'obtenció de les autoritzacions turístiques corresponents.²⁰

CAPÍTOL II

DELS USUARIS DE SERVEIS TURÍSTICS

Article 38. Concepte d'usuari de serveis turístics

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per usuari de serveis turístics tota persona física o jurídica que adquireixi, utilitzi o gaudeixi com a destinatari final els béns, les activitats o els serveis prestats per les empreses inscrites en el Registre Insular d'Empreses, Activitats i Establiments Turístics.

2. L'usuari de serveis turístics, amb independència dels drets que li són reconeguts com a consumidor en la legislació vigent, gaudirà dels drets indicats en la secció I d'aquest capítol.

²⁰ Vid. art. 48 d'aquesta Llei.

3. Així mateix, l'usuari de serveis turístics haurà de complir les obligacions indicades en la secció II d'aquest capítol.

SECCIÓ I
DELS DRETS DE L'USUARI DE SERVEIS TURÍSTICS

Article 39. Dret a rebre informació

1. Tot usuari de serveis turístics té dret a rebre informació comprensible, veraç, objectiva i completa sobre les característiques i el preu dels béns i serveis que se li ofereixen abans de contractar-los.

2. La informació proporcionada a l'usuari de serveis turístics tindrà caràcter vinculant per a l'oferent en els termes establerts per la legislació protectora dels consumidors.

L'usuari de serveis turístics podrà exigir que el bé o servei ofert tenguí les característiques anunciades.

3. Tot usuari de serveis turístics té dret a obtenir de l'altra part contractant els documents que acreditin els termes de la seva contractació i, en qualsevol cas, les corresponents factures emeses legalment.

Article 40. Dret a la qualitat dels béns i serveis adquirits

Tot usuari de serveis turístics té dret que els béns i els serveis que adquireixi siguin de la categoria i requeriments legals contractats o, si no hi ha pacte, d'aquella qualitat que tenguí proporció directa amb la categoria de l'empresa o l'establiment turístic.

Article 41. Dret a la seguretat

1. Tot usuari, quan faci ús dels serveis turístics, té dret a la seva seguretat i a la dels seus béns, en els termes establerts en la legislació vigent.

2. Les empreses turístiques hauran d'informar els usuaris, de manera clara i visible, de qualsevol risc previsible que pogués provenir de l'ús normal de les instal·lacions i els serveis, atesa la naturalesa d'aquests i les circumstàncies personals dels usuaris.

Article 42. Dret a la intimitat i a la tranquil·litat

1. Tot usuari de serveis turístics té dret a la intimitat i a la tranquil·litat.
2. Per garantir els drets atorgats en el punt anterior, es prohibeixen les activitats següents:

- a) La instal·lació en les habitacions i dependències privades de càmeres o sistemes de captació d'imatge o so.
- b) Els sistemes de publicitat o venda agressius que pertorbin la tranquil·litat dels usuaris de serveis turístics mitjançant l'ús de mitjans de megafonia, la incitació personal o altres d'anàlegs.

3. Les activitats productores de renou, especialment les que utilitzen equips d'amplificació de so o les derivades de la realització d'obres, s'executaran d'acord amb la normativa que hi sigui d'aplicació.

Article 43. Dret a formular queixes i reclamacions²¹

1. Tot usuari de serveis turístics té dret a formular queixes i reclamacions.
2. Les empreses turístiques tenen l'obligació de tenir en l'establiment fulls de reclamacions a disposició dels clients, d'acord amb la normativa vigent.²²

A cada establiment, s'hi anunciarà, de forma visible i inequívoca, expressada en castellà, català, anglès, alemany i altre idioma, l'existència de fulls de reclamacions a disposició dels clients.

Article 44. Drets de l'usuari de serveis turístics respecte de les administracions públiques

Sense perjudici dels drets atorgats pels articles anteriors, tot usuari de serveis turístics tindrà dret:

1. A obtenir de l'administració pública competent, de manera permanent i actualitzada, informació objectiva, exacta i completa sobre els diferents aspectes de l'oferta turística i dels serveis que s'hi comprenguin, d'acord amb el que s'estableix en la legislació vigent.
2. Que l'administració pública competent garanteixi l'efectivitat de tots els drets inherents a la seva condició d'usuari de serveis turístics reconeguts per la legislació vigent, i procuri la màxima eficàcia en l'atenció i la tramitació de les seves queixes i reclamacions.
3. A presentar les seves queixes i reclamacions dirigides a l'administració turística competent a les entitats següents:
 - a) En el mateix establiment turístic.
 - b) A les oficines d'informació turística.
 - c) En els registres de l'administració turística competent.
 - d) En els registres de qualsevol òrgan administratiu que pertanyi a l'Administració General de l'Estat, a la de qualsevol administració de les comunitats autònomes o a la d'alguna de les entitats que integren l'administració local.
 - e) A les oficines de correus, en la forma establerta reglamentàriament.
 - f) A les representacions diplomàtiques o oficines insulars d'Espanya a l'estranger.

SECCIÓ II

DELS DEURES DE L'USUARI DE SERVEIS TURÍSTICS

Article 45. Deures de l'usuari de serveis turístics

1. Quan gaudeixi dels serveis turístics contractats, tot usuari d'aquests té l'obligació:

²¹ Vid. Decret 4/2007, de 2 de febrer, pel qual es regula el procediment que ha de seguir la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a la tramitació de queixes d'usuaris de serveis turístics (BOIB núm. 20, de 8 de febrer).

²² Vid. RD 2199/1976, de 10 d'agost, sobre reclamacions dels clients en els establiments de les empreses turístiques (BOE núm. 227, de 21 de setembre).

- a) De pagar el preu dels serveis contractats, sense que la presentació d'una queixa o reclamació l'eximeixi, en cap cas, d'aquesta obligació.
 - b) De respectar l'entorn mediambiental, social i cultural de les Illes Balears.
 - c) De complir les prescripcions i regles particulars dels llocs que visiti i de les empreses, els serveis de les quals gaudeixi.
 - d) D'observar les normes d'higiene, educació i bons costums envers la resta dels usuaris i del personal de les empreses turístiques que li prestin els seus serveis.
 - e) De no cedir a tercers el seu dret a l'ús dels serveis contractats.
 - f) De comunicar el més aviat possible al prestador del servei les queixes i reclamacions i, de ser possible, durant el gaudi del mateix.
2. La infracció de les obligacions indicades en el punt anterior donarà lloc a responsabilitat, d'acord amb el que s'estableix en la legislació vigent.
3. Els usuaris de serveis turístics podran plantejar sol·licituds d'arbitratge per resoldre les seves queixes i reclamacions.

CAPÍTOL III DELS GUIES DE TURISME I LA FORMACIÓ PROFESSIONAL²³

Article 46. Concepte de guia turístic²⁴

1. La professió de guia turístic consisteix en l'activitat que realitzen les persones que es dediquen professionalment amb caràcter habitual i retribuït a la prestació de serveis d'informació i interpretació del patrimoni històric i natural, dels béns d'interès cultural, dels béns catalogats i de la resta de recursos turístics de les Illes Balears als turistes i visitants, tant en les dues llengües oficials de les Illes Balears com en qualsevol altra llengua estrangera que, en tot cas, haurà de ser acreditada.

2. L'exercici de l'activitat de guia turístic a les Illes Balears requerirà l'obtenció de la corresponent habilitació, atorgada per l'administració turística en els termes que es determinin reglamentàriament.

3. Per poder accedir a la professió de guia turístic s'ha de tenir acreditada la qualificació professional legalment requerida, que en tot cas haurà de satisfer els requeriments consignats en el catàleg nacional de qualificacions professionals.

²³ Vid. Decret 112/1996, de 21 de juny, pel qual es regula l'habilitació de guia de turisme a les Illes Balears (BOCAIB núm. 84, de 4 de juliol), modificat pel Decret 90/1997, de 4 de juliol (BOCAIB núm. 89, de 17 de juliol), i pel Decret 136/2000, de 22 de setembre (BOIB núm. 120, de 30 de setembre). Vid., també, Ordre del conseller de Turisme, de dia 26 de maig de 1997, per la qual es desenvolupen alguns aspectes del Decret 112/1996, de 21 de juny (BOCAIB núm. 81, de 28 de juny).

²⁴ Vid. Llei 5/2004 de 20 de desembre, de creació del Col·legi Oficial de guies turístics de les Illes Balears (BOIB núm. 184, de 25 de desembre). Cal tenir en compte la Llei 10/1998, de 14 de desembre (§23).

4. De conformitat amb el que estableix l'article 21 del Reial Decret 1837/2008²⁵, les persones que aportin un certificat de competència o un títol de formació exigít per un altre estat de la Unió Europea vàlid per accedir a la professió de guia turístic o per exercir-la, o que es trobin en les situacions que es regulen en els punts 3, 4 o 6 de l'article esmentat, poden accedir a la professió de guia turístic a les Illes Balears i exercir-la.

Malgrat el que estableix l'apartat anterior, les persones interessades que es trobin en la situació que preveu l'article 22 del Reial Decret 1837/2008 han d'escollir entre realitzar un període de pràctiques o superar una prova d'aptitud, d'acord amb la regulació que l'òrgan competent en matèria de turisme estableixi respecte d'això mitjançant la corresponent ordre de desplegament.

D'acord amb l'article 71 del Reial Decret 1837/2008, els beneficiaris del reconeixement de les seves qualificacions professionals hauran de posseir els coneixements lingüístics de les llengües catalana i castellana necessaris per a l'exercici de la professió a les Illes Balears.

Article 47. Formació professional

L'administració turística adoptarà les mesures que siguin necessàries per a l'exercici, la formació i el perfeccionament de les activitats pròpies de les professions turístiques i fomentarà les millors condicions d'ocupació per als treballadors i professionals del turisme, dins de les mesures d'ordenació del desenvolupament reglamentari de l'oferta turística.

TÍTOL II FOMENT DE LA QUALITAT EN L'ACTIVITAT TURÍSTICA

CAPÍTOL I DE LES AUTORITZACIONS TURÍSTIQUES²⁶

Article 48. Declaració responsable d'inici d'activitat turística (DRIAT) i comunicació prèvia²⁷

1. S'entén per declaració responsable d'inici de l'activitat turística el document subscrit per una persona interessada en què manifesta, sota la seva

²⁵ BOE núm. 280, de 20 de novembre.

²⁶ Vid. Decret 13/2011, de 25 de febrer, pel qual s'estableixen les disposicions generals necessàries per facilitar la llibertat d'establiment i de prestació de serveis turístics, la regulació de la declaració responsable i la simplificació dels procediments administratius en matèria turística (BOIB núm. 32, de 3 de març).

²⁷ Vid. art. 71 bis LRJPAC i art. 45 LRJCA (§13).

responsabilitat, que compleix els requisits establerts en la normativa vigent per iniciar l'exercici d'una activitat turística de les previstes en aquesta llei, a través d'alguna de les modalitats previstes en l'article següent, que disposa de la documentació que ho acredita i que es compromet a mantenir el seu compliment durant el termini de temps inherent al dit exercici.

Els requisits als quals es refereix el paràgraf anterior hauran d'estar recollits de manera expressa i clara en la corresponent declaració responsable d'inici de l'activitat turística.

2. S'entén per comunicació prèvia el document mitjançant el qual les persones interessades posen en coneixement de l'administració turística competent fets o elements relatius a l'exercici d'una activitat turística, indicant els aspectes que puguin condicionar-la i adjuntant, si escau, tots aquells documents que siguin necessaris per al seu adequat compliment.

3. Les DRIAT i les comunicacions prèvies permetran, amb caràcter general, la inscripció d'aquestes activitats en els registres corresponents, sens perjudici de les facultats de comprovació que tinguin atribuïdes les administracions competents en matèria turística.

La presentació d'una declaració responsable d'inici d'activitat turística o comunicació comporta la inscripció de les dades en els registres insulars corresponents, llevat de defectes o omissions formals de caràcter essencial.

Als efectes de l'inici d'activitat o de la modificació de l'activitat o de les dades existents en els registres insulars d'empreses i activitats turístiques, no es podrà exigir més documentació complementària que l'estrictament necessària.

La comprovació de les dades declarades, així com la de qualsevol altra autorització administrativa o la constitució d'aval, fiances, caució o assegurances serà feta per l'administració en la forma i els terminis establerts en les lleis i en les normes reglamentàries.

4. La inexactitud o falsedat en qualsevol dada, manifestació o document, de caràcter essencial, que s'adjunti o s'incorpori a una declaració responsable o a una comunicació prèvia implicarà la cancel·lació de la inscripció practicada i, per tant, la impossibilitat de continuar amb l'exercici de l'activitat corresponent, com també, si escau, responsabilitat administrativa, civil o penal. Per això, l'administració podrà adoptar les mesures pertinents per tal de restablir la legalitat infringida amb la instrucció del procediment sancionador pertinent, si n'és el cas.

5. Les administracions competents en matèria turística han de tenir permanentment publicats i actualitzats els models corresponents de declaració responsable i de comunicació prèvia que, en tot cas, es podran presentar per via electrònica.

Article 49. Conceptes

Als efectes d'aquest llei s'entén per:

1. Construcció de nova planta: la nova edificació destinada a establiment turístic.

2. Ampliació: tota variació, addició o substitució en edificacions turístiques existents que determini un augment en les unitats d'allotjament o en el nombre de places.
3. Canvi d'ús: la destinació d'immoble no turístic a establiment sotmès a autorització turística.
4. Reforma: tota variació, addició o substitució que modifiqui la configuració de l'immoble ressenyada en el projecte autoritzat, que no suposi augment d'unitats d'allotjament o de nombre de places. S'inclouen els canvis de grup d'allotjament.

CAPÍTOL II

DE LES BAIXES TEMPORALS I DEFINITIVES DELS ESTABLIMENTS D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC

Article 50. Baixes temporals i definitives dels establiments d'allotjament turístic

1. Els propietaris dels establiments d'allotjament turístic o els seus explotadors, amb el consentiment exprés dels propietaris, podran sol·licitar i obtenir la baixa temporal o definitiva de la seva activitat en el registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics corresponent.

Les baixes temporals o definitives també podran ser acordades d'ofici per l'administració turística competent, prèvia instrucció de l'expedient pertinent i la notificació de la seva resolució al titular de la propietat i, si n'és el cas, de l'explotació, en els casos prevists en aquesta llei i en els que reglamentàriament es determinin.

2. Els establiments podran estar en situació de baixa temporal durant el termini màxim de dos anys, amb una pròrroga d'un any, de conformitat amb el procediment que es determini reglamentàriament. En cas que no se sol·liciti la reobertura de l'establiment abans de l'expiració d'aquest termini, l'administració turística competent passarà d'ofici l'establiment a la situació de baixa definitiva.

En tot cas, la baixa definitiva implicarà la revocació de les autoritzacions turístiques de l'establiment.

3. En cap cas, no es podrà autoritzar la reobertura d'un establiment turístic que es trobi en situació de baixa temporal, una vegada n'hagi expirat el termini de vigència o que no hagi superat el pla de modernització corresponent.

4. La baixa definitiva d'un establiment d'allotjament turístic comprendrà la de l'autorització d'obertura atorgada en el seu moment i la de la totalitat de les places de l'establiment. Això no obstant, es podran donar de baixa definitiva un nombre determinat de places turístiques en els supòsits de reforma de l'establiment turístic, les quals no computaran als efectes de l'intercanvi previst a l'article següent.

CAPÍTOL III
DE LA BAIXA DEFINITIVA COM A REQUISIT
PER A L'ATORGAMENT D'UNA AUTORITZACIÓ TURÍSTICA
PRÈVIA D'ESTABLIMENTS D'ALLOTJAMENT TURÍSTIC

Article 51. Disposició general²⁸

1. L'atorgament d'autoritzacions prèvies d'establiments d'allotjament turístic a les Illes Balears està condicionat d'ara endavant a la baixa definitiva d'una autorització d'obertura turística d'establiment d'allotjament turístic, que no es trobin en situació de baixa temporal a l'entrada en vigor de la llei present, de conformitat amb el disposat en aquest capítol.

Serà requisit necessari per a l'atorgament de noves autoritzacions prèvies que la baixa definitiva esmentada s'hagi produït dins de la mateixa illa.

2. L'interessat a sol·licitar una nova autorització turística prèvia que necessiti baixa definitiva d'una autorització turística d'obertura, en el cas de no disposar d'una autorització turística pròpia que pugui donar de baixa, podrà obtenir l'autorització donada de baixa de particulars, de l'administració turística competent o dels organismes que es creen a l'article 54 de la llei present.

Les baixes hauran de constar inscrites en el registre insular que es crea a l'article 11 d'aquesta llei.

3. L'administració turística competent podrà utilitzar les autoritzacions turístiques de baixa definitiva causades d'ofici per autoritzar nous establiments hotelers de quatre i cinc estrelles o ampliar els ja existents d'aquestes categories.

Aquestes administracions determinaran reglamentàriament les condicions en què es poden atorgar les autoritzacions esmentades. A aquest efecte, podran tenir en compte índexs de congestió de la zona en què es vulgui ubicar el nou establiment, derivats de paràmetres tals com la densitat de població en relació amb els metres quadrats de platges, espais lliures públics i equipaments esportius públics i privats. Periòdicament, publicaran en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* una llista actualitzada amb el nombre de places existents en el seu àmbit insular. En tot cas, les sol·licituds d'autorització prèvia que s'acullin a aquest supòsit tendran un ordre de preferència, d'acord amb els criteris següents:

- a) Superior categoria de l'establiment
- b) Ofertes que presentin un major nombre de metres quadrats per plaça.
- c) Major proporció de treballadors fixos.
- d) Contribució a la desestacionalització, per a la qual cosa es tendrà en compte la dotació de climatització o calefacció, piscina climatitzada i totes les instal·lacions i els elements que permetin i possibilitin l'obertura de l'establiment durant tot l'any.

²⁸ Quant al procediment extraordinari de regularització sectorial de places turístiques, *vid.* títol III de la Llei 4/2010, de 16 de juny, esmentada en la nota 1.

- e) Instal·lacions i espais esportius.
- f) No comercialització amb la modalitat coneguda com a “tot inclòs”.
- g) Ubicació de l'establiment en municipis o zones de creixement negatiu o en declivi, de manera que es contribueixi a desenvolupar-los econòmicament.
- h) Els factors ambientals i la qualitat dels espais turístics.

4. El nombre màxim de noves places a autoritzar per l'administració turística competent en qualsevol de les formes previstes en els punts 2 i 3 d'aquest article, es determinarà amb l'aplicació al nombre de places donades de baixa definitiva de l'operació aritmètica següent:

$N = \text{Sumatori} (K_i X)$. En aquesta operació:

- a) N és el nombre de places que s'han d'autoritzar.
- b) X és el nombre de places que es donen de baixa definitiva.
- c) K_i és:
 - c.1) Per a les 100 primeres places donades de baixa definitiva, igual a 2.
 - c.2) Per a les compreses entre la 101 i la 200, igual a 1,75.
 - c.3) Per a les compreses entre la 201 i la 300, igual a 1,5.
 - c.4) Per a les que excedeixin de 301, igual a 1.

5. En els supòsits de demolició de l'immoble i quan la parcel·la passi gratuïtament a formar part del sistema d'espais lliures públics o resulti qualificada amb qualsevol altra qualificació urbanística que suposi la seva inedificabilitat, la propietat podrà optar:

- a) Per beneficiar-se de la reducció de la ratio turística prevista en el sistema de reconversió dels plans d'ordenació de l'oferta turística (POOT) de Mallorca i d'Eivissa i Formentera i, si n'és el cas, del Pla Territorial Parcial de Menorca, els quals s'aplicaran a cada àmbit insular i a tots els establiments d'allotjaments turístics.
- b) Per l'increment en un 50% dels valors dels coeficients K_i .

Article 52. Excepcions a la disposició general

1. S'exclouen del compliment del que disposa l'article anterior els establiments d'allotjament turístic següents:

- a) Hotels rurals, turisme d'interior i agroturisme.
- b) Habitatges turístics de vacances, sempre que no n'hi hagi més de tres contigus o agrupats en un mateix nucli de població, i el que es determini reglamentàriament.
- c) Establiments hotelers de quatre o cinc estrelles que s'hagin d'ubicar en les zones qualificades i ordenades com a nucli antic pels instruments de planejament general o en edificis emparats per la legislació reguladora del patrimoni històric, i que, en tot cas, estiguin oberts, com a mínim, onze mesos a l'any.
- d) Els hotels de cinc estrelles que, a més de complir amb la normativa que els regula, disposin, o bé de 70 m² d'edificació total per plaça amb un mínim de 20 m² dedicats a instal·lacions complementàries al

servei dels clients, o bé de 100 m² de parcel·la per plaça destinats a instal·lacions esportives. Hauran d'estar oberts, com a mínim, onze mesos a l'any i disposar d'un 70% de treballadors fixos en plantilla.

- e) Els ubicats a les zones turístiques de l'illa de Menorca que es defineixen en el POOT de l'illa.²⁹

2. En els casos prevists en els apartats c) i d) del punt anterior, l'incompliment de qualsevol de les condicions exigides, o la comercialització amb la modalitat "tot inclòs", suposarà la pèrdua de l'excepcionalitat i, en conseqüència, la revocació de l'autorització turística.

3. La baixa definitiva de les autoritzacions turístiques d'obertura dels establiments indicats en aquest article no podrà utilitzar-se als efectes del que es disposa a l'article anterior.

Article 53. Règim dels establiments donats de baixa definitiva

1. Els establiments d'allotjament donats de baixa definitiva es podran acollir a qualsevol de les possibilitats següents:

- a) La demolició de l'immoble i que la parcel·la passi a formar part del sistema d'espais lliures públics o sigui qualificada amb qualsevol altra qualificació que suposi la inedificabilitat.
- b) La demolició de l'immoble i la reconstrucció posterior, d'acord amb els paràmetres urbanístics vigents en la zona de què es tracti.
- c) La destinació de l'immoble a un ús no turístic, prèvia renovació o reforma de l'immoble, si fos necessari, en els termes i les condicions que estableixi el planejament urbanístic vigent.

2. El compliment del que es disposa en el punt anterior s'haurà d'acreditar amb les condicions que reglamentàriament es determinin, juntament amb la resta de documentació que s'ha d'aportar amb la sol·licitud de l'autorització turística prèvia.

3. Els establiments en situació de baixa definitiva disposaran del termini de dos anys per optar entre alguna de les possibilitats previstes en el punt 1 d'aquest article. Durant aquest termini no els serà aplicable la legislació que regula les expropiacions d'immobles per raó d'utilitat pública, atès l'impacte ambiental que produeixen en l'entorn.

Article 54. De la gestió de les places donades de baixa definitiva

1. En cada un dels tres àmbits insulars, Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera, es podrà crear un organisme que estarà participat per l'administració turística competent, pel sector d'allotjament turístic i per entitats de crèdit sense finalitat de lucre.

2. L'objectiu d'aquest organisme serà l'assessorament i la gestió en les operacions destinades a l'obtenció de noves autoritzacions prèvies

²⁹ Vid. Acord del Ple del Consell Insular de Menorca, de 25 d'abril de 2003, esmentat en la nota 9.

d'allotjaments turístics que necessitin la baixa definitiva d'una autorització d'obertura, dins del respectiu àmbit insular.

3. Aquests organismes crearan un bossa de places que estarà integrada per l'adquisició de les següents:

- a) Autoritzacions d'obertura donades de baixa definitiva pels titulars voluntàriament.
- b) Autoritzacions d'obertura donades de baixa definitiva per les administracions, d'ofici, i que aquestes les transmetin als organismes esmentats.
- c) Places de les autoritzacions d'obertura donades de baixa definitiva no utilitzades per les persones interessades quan sol·licitin l'autorització prèvia.

4. La persona interessada a sol·licitar una nova autorització prèvia que necessiti baixa definitiva d'una autorització d'obertura, podrà recórrer a aquest organisme per tal d'adquirir-la, la qual cosa s'acreditarà mitjançant certificació expedida a aquest efecte.

5. Es desenvoluparan reglamentàriament el procediment, les condicions i els requisits del que es disposa en aquest article.

CAPÍTOL IV DEL PLA DE MODERNITZACIÓ PERMANENT

Article 55. Pla de modernització permanent

1. Tots els establiments, les activitats i les empreses sotmesos a autorització turística hauran de superar el Pla de modernització permanent que estableixi l'administració en els terminis que es fixin.

2. Serà requisit imprescindible per a la superació dels diferents plans de modernització permanent, el compliment del que disposa la Llei 3/1993, de 4 de maig, de millora de l'accessibilitat i la supressió de les barreres arquitectòniques³⁰, independentment del termini màxim establert en la disposició transitòria primera de la llei esmentada.

3. La no superació d'algun aspecte substancial dels plans de modernització implicarà la clausura de l'establiment i la revocació de les autoritzacions turístiques. Aquest fet s'haurà de notificar al propietari i a l'explotador de l'establiment.

Article 56. Pla de modernització permanent d'establiments turístics

1. La modernització permanent consistirà en la superació de qualsevol dels plans de qualitat que s'estableixin per l'administració pública, les empreses

³⁰ Vid. art. 21 de la Llei 3/1993, de 4 de maig (§33).

§38

turístiques o les associacions representatives del sector. En tot cas, aquests plans hauran de ser reconeguts i homologats per l'administració turística competent.

2. Els plans de qualitat hauran de contenir necessàriament l'actualització d'estructures i instal·lacions i de serveis.

3. Reglamentàriament, es fixarà l'ordre en què els establiments sotmesos hagin de superar els plans de modernització permanent així com la data a partir de la qual ha de començar el procés.

Article 57. Contingut dels plans de qualitat

Serà requisit imprescindible per a l'homologació dels plans de qualitat el seguiment, la supervisió i el control dels establiments en els extrems següents:

1. Solidesa, seguretat i habitabilitat per a l'ús turístic al qual es destina.
2. Mesures i instal·lacions de protecció contra incendis, així com el seu manteniment.
3. El compliment de la normativa sanitarioalimentària.
4. Instal·lacions de fontaneria, electricitat, gas i climatització.
5. La prestació dels serveis.
6. Conservació i millora del mobiliari i de la decoració.
7. Aspecte exterior de les instal·lacions.
8. Mesures de protecció del medi ambient, consum d'aigua i energia i la reducció en la producció de residus.

Article 58. No superació del pla

En cas que no se superi el pla corresponent, l'administració turística competent atorgarà un termini de tres mesos per executar els incompliments. Una vegada transcorregut aquest termini sense que s'hagi executat, per causa imputable a l'interessat, l'administració turística competent, d'ofici, declararà la baixa temporal de l'establiment, durant la qual es podran executar les deficiències. Una vegada transcorregut el termini de vigència de la baixa temporal, es produiran els efectes que preveu l'article 50.2 d'aquesta llei. El pas a baixa temporal no tindrà caràcter sancionador.

Article 59. Superació del pla

1. Una vegada comprovada la superació del pla corresponent, acreditada com determini aquest, es tindrà dret a obtenir la placa de qualitat, la qual podrà ser exhibida durant el termini de la seva vigència.

2. L'administració turística competent haurà de comprovar periòdicament el compliment dels plans que es creen mitjançant la llei present.

Article 60. Seguiment dels plans

1. L'administració turística competent podrà, en qualsevol moment i d'ofici, procedir a la inspecció dels establiments turístics.

2. La falsedat o el frau en els documents presentats constituirà una falta molt greu, sense perjudici de les responsabilitats d'ordre penal.

TÍTOL III DE LA INSPECCIÓ TURÍSTICA

Article 61. Titularitat de les facultats d'inspecció

Correspon a l'administració turística competent l'exercici de la funció inspectora i sancionadora en matèria de turisme en l'àmbit insular corresponent, per vetllar pel compliment exacte d'aquesta llei i les disposicions que la complementin o despleguin.

Article 62. Funcions de la inspecció de turisme

Les inspeccions de turisme de les administracions turístiques competents exerciran les funcions següents:

1. Comprovar el compliment per les empreses, les activitats i els establiments turístics de les obligacions legals o reglamentàriament imposades.
2. Comprovar l'existència de les infraestructures i els serveis obligatoris imposats per la legislació turística.
3. Vetllar per la igualtat en l'aplicació de les normes relatives a empreses, activitats i establiments turístics.
4. Comprovar el compliment dels plans de modernització.
5. Vetllar pel respecte dels drets de l'usuari de serveis turístics.
6. Comprovar els fets objecte de queixes i reclamacions dels usuaris de serveis turístics.
7. Assessorar i informar els interessats sobre els requisits d'infraestructura, funcionament d'empreses i seguiment de l'execució de les inversions subvencionades.
8. Qualsevol altra funció inspectora que, mitjançant norma legal o reglamentària, se li atribueixi.

Article 63. Personal de la inspecció de turisme

1. El personal especialitzat adscrit a l'administració turística competent durà a terme la funció inspectora.

El personal inspector estarà dotat de documentació que n'acrediti la condició i té l'obligació d'exhibir-la quan n'exerceixi les funcions.

2. En l'exercici de les funcions inspectores, el personal inspector es considerarà agent de l'autoritat a tots els efectes, excepte els penals, i podrà sol·licitar la cooperació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat i de la policia local.

3. El personal de la inspecció de turisme tindrà l'obligació de complir amb el deure de secret professional.

4. Quan exerceixi les funcions inspectores, el personal inspector tindrà total independència, sense perjudici de la dependència orgànica i funcional a l'autoritat administrativa.

5. L'administració turística competent vetllarà per la formació del personal inspector.

Article 64. Col·laboració amb el personal inspector

Els titulars de les empreses turístiques, els representants o encarregats de cada establiment tenen l'obligació de col·laborar amb el personal inspector i permetre i facilitar la visita a les dependències i instal·lacions, el control dels serveis, i, en general, tot el que proporcioni un coneixement i una qualificació millor de la situació o dels fets inspeccionats.

Article 65. Llibre de visites d'inspecció

Les persones indicades a l'article anterior hauran de conservar a disposició del personal inspector un llibre de visites d'inspecció, en què es reflectirà el resultat de les visites que s'hi facin.

Reglamentàriament, es fixaran el model i les característiques del llibre de visites d'inspecció.

Article 66. Actes d'inspecció

A cada visita d'inspecció, el personal actuant haurà d'aixecar acta amb el resultat de la inspecció.

Les actes podran ser de constància de fets, d'obstrucció, de conformitat o d'infracció.

En les actes d'infracció, s'han de reflectir sempre els preceptes legals que l'inspector consideri infringits, i que això no suposi un pronunciament definitiu de l'Administració sobre els càrrecs imputats.

Les actes donaran fe en via administrativa dels fets constatats, si no hi ha prova en contra. El titular o el representant legal de l'empresa o, en cas d'absència, qui es trobi al capdavant de l'establiment o, si n'és el cas, qualsevol dependent, pot firmar aquestes actes. La firma per qualsevol de les persones indicades anteriorment suposarà la notificació de l'acta i no implicarà l'acceptació del contingut.

La negativa a firmar l'acta no suposarà en cap cas la paralització o l'arxiu de les possibles actuacions següents motivades pel contingut d'aquesta acta.

**TÍTOL IV
DE LES INFRACCIONS I SANCIONS**

**CAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS**

Article 67. Principis generals

L'exercici de la potestat sancionadora en matèria turística s'ajustarà als principis següents: de legalitat, d'irretroactivitat, de tipicitat, de responsabilitat i de proporcionalitat.

Article 68. Persones responsables

1. Són responsables de les infraccions turístiques les persones físiques i jurídiques, públiques o privades, que duguin a terme les accions o omissions tipificades així en aquesta llei.

El titular de l'explotació de l'empresa o activitat serà responsable administrativament de les infraccions que cometin els treballadors o terceres persones que, sense tenir-hi vinculació laboral, duguin a terme prestacions compreses en els serveis contractats per aquest.

2. El responsable administratiu podrà repetir l'import de les sancions que se li hagin imposat o les indemnitzacions que hagi hagut de pagar contra aquells que siguin autors materials dels fets sancionats.

Article 69. Prescripció d'infraccions i sancions

1. Les infraccions en matèria de turisme prescriuen:

- a) Les lleus, quan faci sis mesos que s'han comès.
- b) Les greus, quan faci dos anys que s'han comès.
- c) Les molt greus, quan faci tres anys que s'han comès.

2. Les sancions prescriuen:

- a) Les imposades per faltes lleus, quan faci un any que s'han imposat.
- b) Les imposades per faltes greus, quan faci dos anys que s'han imposat.
- c) Les imposades per faltes molt greus, quan faci tres anys que s'han imposat.

3. El còmput del termini de prescripció començarà:

- a) El de les infraccions, des del dia en què aquesta es cometi.
- b) El de les sancions, des de l'endemà a aquell en què adquireixi fermesa la resolució per la qual s'imposa la sanció.

4. La prescripció de les infraccions s'interromp per la iniciació, amb coneixement de la persona interessada, del procediment sancionador.³¹

El termini de prescripció es torna a iniciar si l'expedient es paralitza més d'un mes per causa no imputable al presumpte responsable.

5. La prescripció de les sancions s'interromp amb la iniciació, amb coneixement del sancionat, del procediment d'execució, i es torna a iniciar el termini, si aquell està paralitzat durant més d'un mes.

CAPÍTOL II DE LES INFRACCIONS EN MATÈRIA DE TURISME

Article 70. Classificació de les infraccions

Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

³¹ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

Article 71. Infraccions lleus

Es consideren infraccions lleus:

1. L'exercici d'una activitat turística amb l'autorització o titulació pertinent, però mancada, per causa imputable a l'administrat, d'algun requisit exigible, segons les disposicions vigents.
2. La manca del llibre de visites d'inspecció o dels fulls oficials de reclamació a disposició del client.
3. La manca d'exhibició en un lloc visible de l'establiment dels distintius, dels anuncis o de la documentació d'exposició pública preceptiva, la negativa a facilitar-los o qualsevol manera d'ocultar-los.
4. Les deficiències en les condicions de presentació i funcionament dels locals, les instal·lacions, el mobiliari i els estris dels establiments turístics.
5. Les deficiències en la prestació dels serveis exigibles, segons la categoria que posseeixin els establiments o el contracte firmat amb l'usuari.
6. El tracte descortès a la clientela, quan el titular de l'establiment no l'hagi corregit degudament i no s'hagi donat la satisfacció deguda a l'usuari afectat.
7. La manca d'expedició o expedició incorrecta de factures o comprovants reglamentaris per les empreses turístiques, relatius als serveis sol·licitats.
8. La manca de comunicació a l'administració turística competent del canvi de titularitat en la propietat o en l'explotació de l'establiment.
9. La comercialització d'establiments que no estiguin inscrits en el registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics corresponent.
10. La manca d'inscripció en el registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics corresponent.
11. La manca continuada de l'activitat turística, durant més de tres mesos a les agències de viatges, o durant més d'un any a la resta dels establiments turístics, sense haver obtingut prèviament la baixa temporal.
12. La resta de conductes contràries a tot el que es disposa en la normativa turística vigent en el moment en què es cometin infraccions que, per naturalesa o gravetat, no constitueixin infracció greu o molt greu.

Article 72. Infraccions greus

Es consideren infraccions greus:

1. La realització o prestació de serveis d'activitats turístiques per qui no tenguí la preceptiva autorització per exercir-la, o la titulació exigida per les normes en vigor, sempre que reuneixi tots els requisits necessaris per poder obtenir-la.
2. L'atorgament de contractes sense fer constar el número d'autorització de l'establiment o empresa contractats.

3. La publicitat, contractació o comercialització d'establiments, activitats o empreses que no disposin de les autoritzacions turístiques pertinents, quan aquestes siguin exigibles per la normativa turística.
4. L'ús públic de denominació, grup, categoria o distintiu d'establiment, diferents als que corresponguin legalment segons la normativa vigent.
5. Excedir l'aforament autoritzat en els establiments turístics.
6. La realització de modificacions no substancials en l'estructura dels establiments que suposin disminució de la qualitat, sense les autoritzacions turístiques pertinents.
7. L'incompliment parcial i no substancial de la normativa sobre prevenció d'incendis.
8. L'incompliment dels termes fixats en els contractes per a la prestació dels serveis turístics, si redunden en un frau o engany en relació als aspectes essencials i notoris d'aquests serveis.
9. La reserva confirmada de places d'allotjament en un nombre superior a les disponibles, sempre que es produeixi una sobreocupació efectiva.
10. La manca de personal legalment habilitat per a l'exercici d'un lloc de feina, quan així ho exigeixi la normativa vigent en la matèria, o l'ocupació efectiva del lloc de feina per persona no habilitada.
11. El cobrament de preus superiors als contractats.
12. La negativa, després d'haver estat requerit per a això, a facilitar al client fulls oficials de reclamació o, si n'és el cas, negar-se a facilitar les dades de l'establiment.
13. La disminució de la quantia de capital social o de les garanties d'assegurança i fiança exigides per la normativa turística d'aplicació.
14. La publicitat que pugui produir engany sobre els elements essencials, les prestacions o serveis que integren el paquet turístic o el servei combinat i que figurin en els catàlegs, fullets, publicitat o ofertes específiques de les empreses i activitats turístiques.
15. L'alteració dels aspectes substantius per a l'atorgament de l'autorització, el títol, la llicència o l'habilitació preceptiva.
16. La realització d'activitats en dependències dels establiments turístics que infringeixin qualsevol normativa vigent.
17. L'incompliment parcial i no substancial de la normativa sobre els plans de modernització quan no constitueixi infracció molt greu.
18. La manca d'informació en alguna de les dues llengües oficials de les Illes Balears.
19. La utilització del solar o de l'immoble afectat, per a finalitat distinta a la reflectida en el projecte autoritzat per l'administració turística competent.
20. Les infraccions lleus, quan dotze mesos abans de cometre-les, el responsable d'aquestes hagi estat objecte de sanció, mitjançant resolució definitiva, per infracció tipificada com a lleu.

21. La no presentació de la declaració responsable i/o de la comunicació, o la falsedat en qualsevol dada, sempre que compleixi tots els requisits necessaris que estableix la normativa turística.³²

Article 73. Infraccions molt greus

1. Es consideren infraccions molt greus:
- a) L'exercici de qualsevol activitat per a la qual la normativa reguladora d'ordenació i promoció turística exigeixi concessió, autorització, llicència o títol administratiu que habilita, i manqui d'aquest títol.
 - b) La realització de les obres de construcció en l'estructura dels establiments sense les autoritzacions corresponents, si aquestes obres hi suposen modificació substancial, referent a la qualitat, nombre de places, condicions determinants en la classificació o capacitat.
 - c) La prestació de serveis, incomplint la normativa en vigor, en condicions que puguin afectar la seguretat de les persones.
 - d) L'emissió o abocament de qualsevol classe, en l'atmosfera, en el sòl, en la platja o en les aigües terrestres o marítimes per part de les instal·lacions dels establiments turístics, que comporten danys greus en els recursos naturals o en el medi ambient.
 - e) L'incompliment de la normativa sobre els plans de modernització en algun dels supòsits següents:
 - e.1) No sotmetre's a la inspecció turística.
 - e.2) No iniciar els programes d'execució de les obres i millores.
 - e.3) Retardar-se significativament en el compliment dels terminis fixats en els programes d'execució de les obres i millores.
 - e.4) No completar els programes d'execució en algun aspecte substancial.
 - f) La falsedat o frau en els documents acreditatius dels extrems que exigeix el Pla de modernització permanent.
 - g) La negativa o obstrucció a l'actuació dels serveis d'inspecció, de manera que impedeixi l'exercici de les funcions que, legalment o reglamentàriament, aquests tenguin atribuïdes.
 - h) L'incompliment substancial de la normativa sobre prevenció d'incendis.
 - i) Les infraccions greus, quan dotze mesos abans de cometre'ls, el responsable d'aquestes hagi estat objecte de sanció, mitjançant resolució definitiva, per infracció tipificada com a greu.
 - j) La no presentació de la declaració responsable.³³

³² Vid. art. 48 d'aquesta Llei.

³³ Ídem nota anterior.

2. No obstant el que s'indica en els apartats a), b) i c) del punt anterior, quan l'infractor compleixi els requisits exigits per a l'atorgament de l'autorització administrativa corresponent, que ell mateix hagués pogut obtenir, la manca d'aquesta autorització se sancionarà com a falta greu.

CAPÍTOL III DE LES SANCIONS

Article 74. Classes de sancions

Les infraccions a la normativa turística donaran lloc a la imposició de les sancions següents:

1. Apercibiment.
2. Multa.
3. Canvi de categoria de l'establiment a una categoria inferior a la que posseeix.
4. Suspensió temporal, fins a un màxim de dotze mesos, de les activitats de l'empresa o de l'exercici professional individual.
5. Revocació de les autoritzacions prèvies a l'exercici de l'activitat turística reglamentada.
6. Revocació del títol o llicència, autorització o habilitació atorgades per l'autoritat turística competent.
7. Clausura definitiva de l'establiment.

Article 75. Forma d'imposició de les sancions

1. L'apercebiment procedirà en els casos d'infraccions lleus, quan no hi hagi reincidència i no s'estimi convenient la imposició de multa.

2. Les multes s'imposaran segons l'escala següent:

- a) En les infraccions lleus, fins a 500.000 pessetes.
- b) En les infraccions greus, entre 500.001 i 5.000.000 pessetes.
- c) En les infraccions molt greus, entre 5.000.001 i 50.000.000 pessetes.

Les quanties de les multes podran ser revisades pel Govern de les Illes Balears, de conformitat amb el que es disposa a la disposició adicional primera.2 d'aquesta llei.

3. La suspensió temporal d'activitats o de l'exercici professional s'imposarà en els casos d'infraccions molt greus, com a sanció principal o accessòria a la multa, en la forma següent:

- a) Entre un dia i sis mesos de suspensió, quan hi hagi reincidència en la comissió de les infraccions greus.
- b) Entre sis mesos i un dia i un any de suspensió, quan hi hagi reincidència en la comissió de les infraccions molt greus.

4. La clausura o la revocació de l'autorització turística prèvia a l'exercici d'activitats turístiques reglamentades serà procedent en el cas d'infraccions molt greus.

S'haurà d'ordenar, en tot cas, com a mesura cautelar, que no tindrà el caràcter de sanció, la paralització i la clausura d'una empresa o d'un establiment que desenvolupi una activitat turística, sense tenir les autoritzacions turístiques preceptives o sense haver superat els plans de modernització en algun aspecte substancial.

5. La revocació de subvencions o la suspensió del dret a obtenir-les es podrà imposar com a sanció accessòria a les que siguin procedents en els casos d'infraccions greus i molt greus.

6. Les conductes susceptibles de sanció administrativa, una vegada tipificades, d'acord amb el que es disposa als articles precedents, i sempre que siguin objecte de sanció divisible o multa, es graduaran tenint en compte la naturalesa de la infracció, els perjudicis causats, la transcendència social, la reincidència, la intencionalitat especulativa, el lucre il·legal obtingut, la posició de l'infractor en el mercat i la repercussió sobre la imatge turística, la modalitat i la categoria de l'establiment o de les característiques de l'activitat de què es tracti i les repercussions per a la resta del sector, així com la repercussió de l'exercici de l'activitat il·legal o del servei prestat il·legalment als usuaris.

A més de les sancions pecuniàries, es podrà imposar alguna de les que preveu l'article 74 de la llei present, quan l'especial gravetat o transcendència de la infracció així ho aconselli, i que podrà ser en les infraccions lleus l'apercebiment, i en les infraccions greus i molt greus la resta de sancions.

En el cas d'incompliment de qualsevol d'aquestes sancions, les empreses o els seus titulars podran ser sancionats amb multes coercitives, en els termes prevists a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, *de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común*, d'un 10% més sobre la quantia de la sanció econòmica imposada, per cada dia o lapsus de temps fixat que passi sense atendre la resolució administrativa de cessar en l'activitat infractora.

Article 76. Competències

1. A les illes de Menorca i d'Eivissa i Formentera l'òrgan per incoar els expedients sancionadors i per imposar les sancions per infraccions lleus és el president del consell insular o el conseller delegat, i per imposar les sancions per infraccions greus o molt greus és el ple de la corporació insular, a proposta del seu president o del conseller delegat.

2. A l'illa de Mallorca l'òrgan per incoar els expedients sancionadors i per imposar les sancions per infraccions lleus i greus és el conseller de Turisme del Govern de les Illes Balears, i per imposar les sancions per infraccions molt greus és el Consell de Govern de les Illes Balears.

Això no obstant, el conseller de Turisme del Govern de les Illes Balears podrà delegar potestats, totalment o parcial, en un director general o en el secretari general tècnic de la Conselleria de Turisme, amb les formalitats i

limitacions previstes a la Llei 5/1984, de 24 d'octubre, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.³⁴

Article 77. Procediment

El procediment administratiu per a la imposició de les sancions previstes en aquesta llei es tramitarà d'acord amb els principis de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, *de régimen jurídico de las administraciones públicas y del procedimiento administrativo común*, modificada mitjançant la Llei 4/1999, de 13 de gener, i d'acord amb el que es disposa en el Decret 14/1994, de 10 de febrer, pel qual s'aprova el reglament del procediment a seguir per l'Administració de la Comunitat Autònoma en l'exercici de la potestat sancionadora, i en el que no s'hi preveu, pel que s'estableix en el Reial Decret 1398/1993, de 4 d'agost.³⁵

Article 78. Inscripció de les resolucions sancionadores

1. Les resolucions sancionadores imposades per infracció al que es preveu en aquesta llei seran objecte d'anotació en el registre insular d'empreses, activitats i establiments turístics corresponent quan aquestes resolucions siguin fermes.

2. Les anotacions es cancel·laran als dos anys d'haver-se inscrit.

3. Es lliurarà certificació de les sancions anotades a les persones interessades que ho sol·licitin.

4. Quan les sancions corresponguin a infraccions greus o molt greus, els òrgans que resolguin l'expedient ordenaran la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears* de la sanció imposada, quan hagi adquirit fermesa en via administrativa.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

1. Es faculta el Consell de Govern de les Illes Balears perquè dicti les disposicions necessàries per executar i desplegar el que es disposa en aquesta llei.

2. Es faculta el Consell de Govern de les Illes Balears perquè, mitjançant decret, actualitzi periòdicament la quantia de les multes que s'hi contenen. L'augment mai no podrà ser superior al tant per cent d'increment que experimenti l'índex de preus al consum.

³⁴ La referència s'ha d'entendre feta a la LRJCA (§13).

³⁵ RD 1398/1993, de 4 d'agost, pel qual s'aprova el Reglament del procediment per a l'exercici de la potestat sancionadora (*BOE núm. 189, de 9 d'agost*).

§38

Disposició addicional segona

Es faculten els consells insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera perquè dictin les disposicions necessàries per executar i desplegar el que es disposa a l'article 51.3 d'aquesta llei.

Disposició addicional tercera

El Govern de les Illes Balears fomentarà la promoció i el desenvolupament de noves modalitats turístiques que contribueixin a la desestacionalitat del sector.

Disposició addicional quarta

Als efectes del que es disposa a l'article 51.3 d'aquesta llei, i mentre no es produeixi, d'ofici, la baixa definitiva d'autoritzacions turístiques per part de l'administració competent, aquesta podrà fixar un nombre màxim de places per autoritzar en el respectiu àmbit insular i que es determinarà a través de l'aplicació de la fórmula següent:

$$1.000 \times \frac{\text{núm. de places turístiques a Balears}}{\text{núm. de places turístiques a l'illa}} \times \frac{\% \text{ de qualitat a l'illa}}{\% \text{ de qualitat a Mallorca}}$$

On:

$$\% \text{ de qualitat} = \frac{\text{Apartaments 3 i 4 claus + allotjaments hotelers de 4 i 5 estrelles}}{\text{núm. total d'allotjaments hotelers i extrahotelers}}$$

En l'aplicació de la fórmula s'utilitzaran les dades oficials publicades per la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears. Eivissa i Formentera es consideraran una sola illa, als efectes d'aquesta fórmula.

L'aplicació de la fórmula es farà una sola vegada, si bé el nombre de places es podrà utilitzar com reglamentàriament es determini per cada una de les administracions turístiques competents en cada àmbit insular.

Les autoritzacions que l'administració turística competent, d'ofici, doni de baixa definitiva es destinaran en primer lloc a amortitzar el nombre de places autoritzat, d'acord amb l'aplicació de la fórmula anterior. Una vegada cobert el nombre total de places autoritzades per l'aplicació d'aquesta fórmula, s'aplicarà el que es disposa a l'article 51.3 d'aquesta llei.

Disposició addicional cinquena

A partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, només es podrà autoritzar l'obertura dels càmpings o campaments de turisme que tinguin la categoria de luxe, els apartaments amb categoria de 3 o 4 claus i els establiments hotelers de 4 o 5 estrelles, exceptuant els hotels de ciutat que podran ser també de 3 estrelles.

Disposició addicional sisena

Els establiments turístics que quan es posaren en funcionament estiguessin sotmesos a l'autorització de la Conselleria de Turisme del Govern de les Illes Balears, oberts al públic dia 1 de gener de 1998, estaran exempts, en cas que no la tinguin, d'obtenir la llicència d'obertura municipal sempre que es donin els següents requisits:

- a) Que dia 1 de gener de 1998 comptassin amb autorització turística.
- b) Que hagin presentat una documentació redactada i signada per un tècnic superior, que reflecteixi el seu estat actual, i que facin la corresponent declaració responsable.

La no-exigibilitat, si pertoca, de la referida llicència d'obertura en cap àmbit administratiu, no suposarà en cap moment l'exempció de la subjecció a la normativa aplicable als establiments turístics.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES**Disposició transitòria primera**

Fins que no es desplegui reglamentàriament aquesta llei, hi serà d'aplicació la normativa turística vigent en tot allò que no s'hi contradigui.

Disposició transitòria segona

Els establiments que, quan entri en vigor aquesta llei, es trobin en situació de baixa temporal, hauran de superar el pla de modernització corresponent i complir la normativa sobre prevenció d'incendis d'aplicació, prèviament a sol·licitar-ne la reobertura.

Disposició transitòria tercera

Els establiments classificats en els grups d'hostals, hostals-residència, pensions, fondes i cases d'hostes existents a l'entrada en vigor de la llei present, mantendran la seva categoria com a allotjaments turístics i hauran de superar els plans de modernització que es creïn.

Els establiments classificats en els grups de motels, ciutats de vacances, hotels-residència i residències-apartaments existents a l'entrada en vigor de la llei present, hauran d'optar per la pertinença a qualsevol dels grups contemplats a l'article 15 d'aquesta llei, previ compliment de la normativa específica en el termini de tres anys, comptats a partir de la promulgació d'aquesta llei. En qualsevol cas, hauran de superar els plans de modernització corresponents.

Disposició transitòria quarta

En els expedients en tràmit, el termini de dos mesos per resoldre les sol·licituds d'autorització turística prèvia o d'obertura començarà a comptar a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions d'igual o inferior rang que contradiguin el que es disposa en aquesta llei i, en particular:

1. Els articles 3.2 i 6.2 de la Llei 2/1984, de 12 d'abril, d'allotjaments turístics extrahotelers.
2. La Llei 6/1989, de 3 de maig, sobre la funció inspectora i sancionadora en matèria de turisme.
3. La Llei 4/1998, de 19 de maig, per la qual s'aproven mesures transitòries relatives a l'atorgament d'autoritzacions prèvies de construccions, obres i instal·lacions d'empreses i activitats turístiques.
4. El Decret 9/1998, de 23 de gener, pel qual s'aproven les mesures transitòries relatives al procediment d'expedició d'autoritzacions prèvies i d'obertura de construccions, obres i instal·lacions d'empreses i activitats turístiques.

DISPOSICIÓ FINAL

Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

§39

LLEI 11/2001, DE 15 DE JUNY, D'ORDENACIÓ DE L'ACTIVITAT COMERCIAL A LES ILLES BALEARS

(BOIB núm. 77, de 28 de juny de 2001;
BOE núm. 164, de 10 de juliol de 2001)¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El comerç ha estat una activitat molt important al llarg de la història de les Illes Balears, i no solament ha tingut una clara influència en l'economia, sinó també en la societat, la política i la cultura. La situació geoestratègica de les Illes en la Mediterrània occidental propicià que jugassin un paper rellevant en el comerç exterior ja des de la prehistòria. D'una banda, hi ha hagut una intensa activitat comercial exterior, que ha tingut moments de gran dinamisme i altres de forta regressió segons les conjuntures històriques, amb una clara dependència, especialment, del context econòmic, polític i social de la Mediterrània. De l'altra, també s'ha desenvolupat un comerç important entre les diferents Illes i uns intercanvis en l'àmbit local mitjançant els quals es comercialitzaven determinats productes al detall en els mercats i llocs de venda dels pobles. El comerç també ha reflectit, en el decurs de la història, l'evolució de l'activitat econòmica de les Illes Balears.

En el primer mil·lenni abans de Crist ja es constata una intensa activitat comercial dels pobladors de les Illes. A les Pitiüses les primeres activitats

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les normes següents: Llei 20/2001, de 21 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública (BOIB núm. 156 Ext., de 31 de desembre); Llei 11/2002, de 23 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 156, de 28 de desembre); Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre); Llei 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública (BOIB núm. 186, de 30 de desembre); Llei 13/2005, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 196, de 31 de desembre); Llei 25/2006, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (BOIB núm. 188, de 30 de desembre); Llei 8/2009, de 16 de desembre, de reforma de la Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears per a la transposició de la Directiva 2006/123/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de desembre de 2006, relativa als serveis en el mercat interior (BOIB núm. 186, de 22 de desembre; correcció d'errades BOIB núm. 190 Ext., de 30 de desembre), i Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (BOIB núm. 171, de 25 de novembre).

Cal tenir en compte que, en el recurs d'inconstitucionalitat núm. 5061/2001, promogut pel president del Govern contra determinats preceptes d'aquesta Llei, la ITC 20/2002, de 12 de febrer, va acordar mantenir la suspensió dels art. 27 a, 28 i 35.2 d'aquesta Llei, i va aixecar la suspensió d'altres articles (BOIB núm. 27, de 2 de març de 2002).

comercials es daten durant l'època fenícia. Aleshores, la sal, la producció de ceràmiques, les conserves d'aliments i una joieria rudimentària eren els principals productes d'intercanvi. A Mallorca i a Menorca es produí una colonització púnica ebusitana, incentivada per l'explotació de la sal del sud de Mallorca i pel control dels excedents agrícoles. Cap al final del segle V abans de Crist sorgeixen a Mallorca les primeres factories costaneres púniques.

Durant la dominació romana, la pacificació i la unificació de la Mediterrània es traduí en un impuls dels intercanvis comercials, no solament de productes manufacturats i sumptuaris, sinó també d'articles de gran consum i de primera necessitat. Llavors les costes de les Illes Balears es beneficiaren de les rutes comercials entre Hispània i Roma i entre la Gàl·lia i el nord d'Àfrica. S'exportava sal, productes agraris i ramaders. Les activitats extractives es concentraven en les salines de les Pitiüses i del sud de Mallorca. Al final del segle II, però, es trencà la prosperitat i la pau del món romà, i la recessió econòmica que es patí provocà una gran decadència del comerç mediterrani, que s'agreuà amb la reaparició de la pirateria. Així i tot, al llarg del segle IV l'economia es reactivà, i el comerç exterior es tornà a incrementar fins a arribar a una activitat comercial considerable durant el primer quart del segle V. Aleshores, les Illes Balears constituïen un punt d'escala de mercaderies, i s'exportaven alguns excedents, com la porpra. Les relacions comercials amb el nord d'Àfrica eren molt intenses.

Durant el domini vàndal continuaren les relacions comercials i els intercanvis amb el nord d'Àfrica, que fins i tot s'incrementaren respecte de l'època anterior. La dominació bizantina suposà la conservació de l'espai econòmic mediterrani, i les Illes Balears continuaren com a cruïlla de la navegació de la Mediterrània occidental. A l'època islàmica, a més dels intercanvis interiors, s'exportaven els excedents agraris, ramaders i artesanals. Eivissa continuà essent un enclavament important per a la producció de sal, llana i llenya, matèries destinades bàsicament a la comercialització. En aquest període, les Illes Balears varen tenir unes relacions excel·lents amb les principals ciutats del nord d'Àfrica.

La conquesta catalana de Mallorca (1229), d'Eivissa (1235) i de Menorca (1287) va permetre mantenir, fins a mitjan segle XIV, un tràfic comercial intens amb Catalunya, Gènova i Venècia. En aquest període, destacà el regnat del rei Sanç de Mallorca, que dedicà molta atenció al comerç exterior. El tràfic de vaixells i de mercaderies era molt rellevant, i s'exportaven oli, vi, llegums, fruits secs i draps de Mallorca; sal d'Eivissa, i productes ramaders de Menorca. En canvi, s'importaven blat del nord d'Àfrica, de Sardenya i, sobretot, de Sicília; draps i teles luxoses de França, Flandes, Anglaterra i Itàlia; vi de Calàbria i Grècia; formatges de Sicília, i llana de Barbaria. També assolí gran rellevància la reexportació d'aquests productes, i els mercaders de les Illes Balears tengueren contactes amb la totalitat de la conca occidental de la Mediterrània. Els fluxos comercials s'estenien cap a la Mediterrània oriental, cap a les rutes atlàntiques de la Mar del Nord i cap a les illes Canàries. Però, els mercaders illencs havien de fer front a la competència de les societats mercantils foranes, moltes de les quals tenien sucursals a Palma. La Llonja era la seu del Col·legi

de la Mercaderia i, el 1326, es creà el Consolat de Mar, que actuà de tribunal en els plets derivats del comerç marítim a Mallorca i de les relacions marítimes. A la segona meitat del segle XIV, aquesta institució féu una recopilació del dret mercantil mediterrani en el Llibre del Consolat de Mar.

La crisi del segle XIV que afectà la Corona d'Aragó i el canvi dels principals eixos comercials cap a la mar Bàltica convertiren les Illes Balears en territori fronterer entre el cristianisme i l'islamisme. La Mediterrània occidental es transformà en una zona marginal, fet que s'agreujà amb l'activitat corsària -que representava una gran dificultat per al comerç- i amb la conflictivitat bèl·lica de la Corona. Tot i que la crisi fou bàsicament demogràfica i agrària, arrossegà també els altres sectors productius. Aleshores, en una economia caracteritzada per l'autosubsistència, el comerç es va reduir als productes més necessaris, com el blat. Durant part de la baixa edat mitjana i de l'època moderna es va patir un dèficit crònic de cereals i, en períodes d'escassetat, s'hagué de recórrer a les importacions de cereals de tot l'arc mediterrani, especialment de Sicília.

Al llarg del segle XVI el comerç exterior disminuï, tot i que continuà l'exportació d'oli i de tèxtils de Mallorca, de productes ramaders de Menorca i de sal d'Eivissa. Aquests productes continuaren essent un nexa de les Illes Balears amb el comerç internacional.

També s'han de tenir en compte els intercanvis interiors que es produïen a cada illa. Així, els menestrals venien al públic els articles que feien i, a més, hi havia botigues de venda a la menuda, en les quals es podien adquirir diferents productes. Els pobles tenien indrets determinats per a la comercialització de la producció, com les places públiques, on es posaven a la venda aliments, i la quartera, on es venia blat. La comercialització de verdures, peix o carn també es feia a determinats indrets de la vila o de la ciutat. Els mercats i les fires -llocs on els pagesos i els menestrals portaven els seus productes- també tenien gran importància en l'intercanvi comercial.

A les acaballes del segle XVI, Mallorca importava llana, cuirs, lli i cera de Barbaria; blat i sucre de Sicília; ferro, mel, sardines i ceràmiques de Catalunya; gerres, arròs, vi, domassos i seda de València; teles fines de Marsella; formatge, fideus i blat de Sardènia. En canvi, les exportacions mallorquines eren oli, sabó, teixits, ceràmica, formatge i anyins. Menorca exportava bestiar en viu, carn salada, embotits, teixits, tàperes, mel i, fonamentalment, llana i formatge. Aleshores funcionava un mercat interinsular ben estructurat, i els mallorquins i menorquins compraven sal i fusta a Eivissa, els menorquins i eivissencs adquirien oli mallorquí, i els mallorquins compraven carn i bestiar viu a Menorca.

El segle XVII va ser un centenni de crisi, però hi continuà havent intercanvis comercials i destacà, especialment, l'exportació de productes ramaders de Menorca. Durant el segle XVIII, Mallorca exportava bàsicament oli i importava sobretot cereals i, en aquest moment, es desenvolupà una intensa activitat contrabandista entre Mallorca i Menorca. Els menorquins i els pitiusos aconseguiren fer del cors una de les activitats més rendibles. Al llarg del segle XVIII, el comerç mallorquí tingué, entre el 1704 i el 1750, una primera fase de preponderància de l'espai mediterrani, especialment Gènova i Marsella;

una segona, entre el 1750 i el 1780, d'intercanvis orientats cap a les ciutats de l'Atlàntic nord, i una tercera, entre el 1780 i el 1800, d'enfortiment de la demanda peninsular i interinsular i amb l'obertura del port de Palma al tràfic legal amb les colònies americanes.

En el segle XIX, foren rellevants les exportacions del sector alimentari, principalment la producció de farina, oli i aiguardent. A Mallorca també assolí importància l'elaboració de sabó, i a Menorca s'expandí la fabricació de sabates que s'exportaven sobretot a Cuba. Al mateix temps, s'establiren línies marítimes regulars, tant interinsulars com entre les Illes Balears i la Península. També es crearen moltes societats mercantils i, des de 1875, la xarxa ferroviària afavorí els intercanvis entre la ciutat i la resta de l'illa i va permetre el desenvolupament econòmic de la part forana, ja que aproximà els productes agrícoles a Palma, que era el principal centre consumidor i port exportador. Fins al 1891 també tingué importància l'exportació de vi i d'aiguardent cap a França, però l'arribada de la fil·loxera acabà amb les vinyes mallorquines.

El primer terç del segle XX suposà el final d'una expansió econòmica tradicional i el declivi del comerç internacional. Fou una etapa caracteritzada per la pèrdua de les colònies espanyoles d'ultramar i per la conjuntura provocada per la Primera Guerra Mundial, uns anys que estimularen la demanda exterior i una certa eufòria econòmica que acabà, però, en finalitzar la guerra. Després de la Guerra Civil, el comerç es va veure afectat per l'aïllament i la política autàrquica, que solament possibilità l'exportació de certes manufactures, com el tèxtil i el calçat. Però, des del decenni de 1950 hi hagué un esforç per sortir de l'autarquia i iniciar una obertura econòmica, que acabà consolidant el comerç peninsular.

A la segona meitat del segle XX, el comerç minorista i majorista –amb gran diversificació– ha tingut un creixement molt important arran de les necessitats del turisme, de l'augment de la població i dels canvis d'hàbits de consum dels ciutadans de les Illes Balears. A més dels establiments comercials estàtics, hi ha un comerç itinerant i intermitent, que fa mercats i fires als diferents municipis de les Illes Balears.

II

A les darreres dècades, les transformacions en la realitat econòmica, territorial i social de les Illes Balears han estat especialment intenses. La base econòmica ha canviat radicalment i ha quedat constituïda principalment pel sector turístic. La població resident ha experimentat un creixement incessant i ha arribat quasi a duplicar-se en els darrers trenta-cinc anys. Per la seva banda, el territori, tot i que es tracta d'un recurs limitat, ha sofert grans canvis i convulsions, fruit de l'ocupació de la costa per nombrosos nuclis turístics i, en general, per un desenvolupament urbanístic desmesurat.

Tot això ha tingut una incidència directa en el sector comercial, que ha crescut en major proporció que altres, i ha augmentat d'aquesta forma la seva importància relativa en el producte interior brut de les Illes Balears. Així, el comerç ha passat de suposar un 9% del producte interior brut en els anys

vuitanta, a generar-ne un 15% a principis dels noranta. En l'actualitat, aglutina el 2,7% de la població activa, la qual cosa suposa, aproximadament, 45.000 llocs de feina.

Les transformacions ressenyades han desembocat paral·lelament en la conformació d'un espai econòmic més homogeni i reduït. Cada una de les illes principals s'ha convertit, a aquests efectes, en un únic sistema urbà, de manera que el mercat potencial de gran part de les empreses d'aquest sector s'estén més enllà del barri o de la ciutat per arribar pràcticament a la totalitat de l'àmbit insular respectiu.

L'evolució ha estat especialment significativa en relació amb una bona part del comerç al detall, i ha estat influïda notablement per la incidència dels processos de concentració del comerç d'alimentació, l'aparició de les cadenes i agrupacions comercials, la consolidació dels hipermercats i la instal·lació de grans superfícies de venda. Si a això s'afegeix la introducció de nous sistemes de venda telemàtica o a domicili, que eludeixen els costos d'establiment del comerç tradicional, es pot concloure que la supervivència del petit comerç, seriosament amenaçada, passa segurament per una bona adaptació a l'entorn immediat i per un alt grau d'especialització.

III

L'ordenament jurídic no ha considerat històricament aquest sector econòmic d'una manera completa i general a causa, sens dubte, de la complexitat i la diversitat, tant dels objectes de regulació com dels interessos en presència. La Llei estatal 7/1996, de 15 de gener, de ordenació del comerç minorista², va establir per primera vegada les línies mestres que ordenen, amb caràcter general, l'acció dels poders públics en relació amb la matèria, tot delimitant, juntament amb altres disposicions, el camp d'intervenció normativa que poden ocupar les comunitats autònomes. En el marc de la llibertat d'empresa, la regulació estatal en matèria de comerç interior es fonamenta, principalment, en la competència sobre la legislació civil i mercantil, recollida als apartats 6 i 8 de l'article 149.1 de la Constitució, com també en la competència per fixar les bases i la coordinació de la planificació general de l'economia, que recull el número 13 del mateix article.

L'atribució a les Illes Balears de la competència en matèria de comerç interior té el seu origen en l'article 1 de la Llei orgànica 2/1996, de 15 de gener, complementària de la ordenació del comerç minorista. Posteriorment, la Llei orgànica 3/1999, de 8 de gener, de reforma de l'Estatut, materialitzà, entre les competències exclusives de la comunitat autònoma de les Illes Balears, en el seu article 10.38, la de "comerç interior, sense perjudici de la política general de preus, la lliure circulació de béns en el territori de l'Estat i la legislació

² BOE núm. 15, de 17 de gener; correcció d'errades BOE núm. 42, de 17 de febrer.

sobre defensa de la competència”. Aquesta habilitació estatutària, juntament amb les referides a l’ordenació i planificació de l’activitat econòmica de les Illes Balears (article 11.8) i a la defensa dels consumidors i usuaris (article 11.9), permet a les nostres institucions dissenyar en bona mesura una política pròpia d’ordenació del comerç i, en conseqüència, establir una regulació substantiva adaptada a les característiques peculiars de l’estructura econòmica, social i territorial de les Illes Balears.³

IV

L’exercici de les competències autonòmiques en matèries de rellevància econòmica es veu afectat, sens dubte, per les circumstàncies del fet insular, les quals tenen una consideració expressa a l’article 138 de la Constitució. El fet diferencial que suposa la configuració geogràfica de la nostra comunitat autònoma no pot ser ignorat, per tant, pels legisladors estatal i autonòmic a l’hora de conformar normativament el comerç interior com a àmbit determinat de l’acció pública.

Per aquesta raó, la llei present fonamenta el seu contingut en la necessitat de donar respostes adequades a les exigències de la realitat que pretén ordenar. Atenent el parer majoritari dels representants d’aquest sector, la llei aprofita al màxim l’àmbit d’actuació que li confereix la norma estatutària per establir determinades prescripcions i limitacions que es justifiquen per les particularitats de la realitat balear, entre les quals ocupen un lloc destacat l’homogeneïtat de l’espai econòmic de cada illa, la preponderància creixent de les grans empreses comercials que fa perillar la competència, la singularitat dels comerços de zones turístiques o la necessitat de preservar els valors inherents a l’existència d’un petit comerç que aconsegueix, entre altres funcions, la de mantenir els hàbits tradicionals de consum i la d’assegurar la vitalitat dels nuclis urbans.

La transcendència del fet insular ha començat a ser valorada, afortunadament, per les Corts Generals. Un exemple a destacar el constitueix la Llei 6/1998, de 13 d’abril, sobre règim del sòl i valoracions⁴, la qual considera el factor de la insularitat en relació amb la legislació urbanística i permet l’establiment de criteris complementaris per a la classificació del sòl en atenció a la singularitat dels territoris insulars. En aquesta mateixa línia, la Llei estatal 30/1998, del règim especial de les Illes Balears⁵, tracta de pal·liar, corregir i compensar el conjunt de desavantatges que genera el fet insular, particularment important en nombrosos àmbits com el transport, les comunicacions i les condicions de proveïment de matèries primeres.

³ Aquestes referències s’han d’entendre fetes a l’art. 30, núm. 42 EAIB (§1), quant al comerç interior; a l’art. 31, núm. 6 EAIB (§1), quant a l’ordenació i planificació de l’activitat econòmica, i a l’art. 30, núm. 47 EAIB (§1), quant a la defensa dels consumidors i usuaris.

⁴ Aquesta Llei va ser derogada. La normativa vigent en aquesta matèria és l’RDLEG 2/2008, de 20 de juny, pel qual s’aprova el Text refós de la Llei de sòl (BOE núm. 154, de 26 de juny).

⁵ BOE núm. 181, de 30 de juliol.

V

L'ordenació dels horaris comercials és, en principi, un tema pacífic des del prisma competencial, ja que resulta clarament emmarcable en el camp del comerç interior. És, per tant, una competència de les comunitats autònomes (SSTC 225/1993, de 8 de juliol, FJ 2, i 228/1993, de 9 de juliol, FJ 2).

L'única qüestió polèmica que es planteja al respecte es determinar si l'Estat, emparant-se en la seva competència sobre la direcció i ordenació general de l'economia recollida a l'article 149.1.13 de la Constitució, pot penetrar en la fixació dels dies i hores hàbils per a l'exercici del comerç.

Per totes, la STC 228/1993, de 9 de juliol, FJ 2, ho ha explicat amb tot detall quan analitza l'article 5 del Reial Decret-Llei 2/1985, sobre medidas de política económica, que establia un règim de llibertat d'horaris per als locals comercials: "Las medidas contenidas en el Real Decreto-Ley 2/1985, persiguen, en su conjunto, un objetivo de política económica que inspira también, específicamente, la concreta medida sobre la libertad de horarios comerciales del artículo 5.1, el cual tiene, sin duda, un carácter básico y alcanza, por lo mismo, aplicabilidad en todo el territorio del Estado, aunque ello implique la consiguiente reducción de las competencias normativas asumidas por las Comunidades Autónomas en materia de comercio interior".

La competència autonòmica sobre horaris comercials està subjecta, per tant, a possibles desplaçaments, que no invasions que la deixin sense contingut, procedents de l'Estat.

El Consell Consultiu de les Illes Balears, al dictamen 63/00, de dia 8 d'agost del 2000, proclama que en la mesura en què la Llei 2/1996, de 15 de gener, s'ha incorporat al bloc de la constitucionalitat, l'article 43 del Reial Decret 6/2000, de 23 de juny⁶, el podria vulnerar i, en conseqüència, ser recurreble davant el Tribunal Constitucional. Ha estat en aquesta línia que el Consell de Govern de les Illes Balears ha interposat el recurs d'inconstitucionalitat corresponent contra el precepte esmentat, per la qual cosa ens trobam al dia d'avui pendents de la resolució de l'interpret suprem de la Constitució.⁷

Levat dels supòsits exclosos de l'horari general, els diumenges i festius no seran hàbils per a l'exercici de l'activitat comercial, excepte els autoritzats expressament pel Govern de les Illes Balears. El conseller titular de la matèria de comerç és l'òrgan competent per autoritzar anualment l'activitat comercial en diumenges i festius, prèvia audiència de les associacions de comerciants, de consumidors i usuaris i sindicals reconegudes legalment.

⁶ La referència s'ha d'entendre feta a l'RDL 6/2000, de 23 de juny (*BOE núm. 151, de 24 de juny*; correcció d'errades *BOE núm. 154, de 28 de juny*).

⁷ L'art. 43 de l'RDL 6/2000, de 23 de juny, esmentat en la nota anterior, es va derogar per la Llei 1/2004, de 21 de desembre, d'horaris comercials (*BOE núm. 307, de 22 de desembre*), per la qual cosa aquest recurs va quedar sense objecte. No obstant això, el Govern de les Illes Balears interposà recurs d'inconstitucionalitat núm. 2045/2005 contra els apartats 1 i 4 de l'art. 5, i contra la DF 1a de la Llei 1/2004, de 21 de desembre, el qual està pendent de resolució.

VI

La llei present té per objecte la regulació administrativa de l'activitat comercial, així com l'ordenació i la millora de les estructures comercials a les Illes Balears, i ha estat redactada després d'un ampli debat amb tots els agents socials que intervenen en l'activitat comercial.

Aquesta llei no incideix en les condicions essencials de l'exercici de la llibertat d'empresa, per la qual cosa l'article 149.1.1a de la Constitució no suposa, en aquest cas, un límit competencial de l'abast legislatiu de les Illes Balears. Existeix una doctrina consolidada del Tribunal Constitucional sobre el contingut de la llibertat d'empresa i la possibilitat de la seva incidència pel legislador; al respecte és significativa la sentència 227/93, en el fonament jurídic quart de la qual es proclama: "...la libertad de empresa, junto a su dimensión subjetiva, tiene otra objetiva e institucional, en cuanto elemento de un determinado sistema económico, y se ejerce dentro de un marco general configurado por las reglas, tanto estatales como autonómicas, que ordenan la economía de mercado... La libertad de empresa, en definitiva, no ampara entre sus contenidos -ni en nuestro ordenamiento ni en otros semejantes- un derecho incondicionado a la libre instalación de cualquiera establecimientos comerciales en cualquier espacio y sin sometimiento alguno al cumplimiento de requisitos y condiciones, haciendo caso omiso de las distintas normativas -estatales y autonómicas, locales- que disciplinan múltiples aspectos de relevancia económica como, entre otros, el comercio interior y la ordenación del territorio".

Es destaca, doncs, la dimensió institucional de la llibertat d'empresa, com a element d'un sistema econòmic determinat, el que significa que aquesta llibertat ha de servir al funcionament d'aquest sistema, integrant-se harmònicament en la configuració general del sistema.

Aquesta dimensió institucional de la llibertat d'empresa influeix en la determinació de l'abast de la seva dimensió com a dret subjectiu, en el sentit que aquest s'ha de modular en la mesura necessària per garantir-la; modulació aquesta que opera tant en la determinació del contingut essencial d'aquest dret com en la regulació del seu exercici, el qual s'ha d'incloure en el marc de la configuració normativa del sistema econòmic de les Illes Balears.

En conseqüència, el legislador de les Illes Balears, respectant el contingut essencial de la llibertat d'empresa, té un important marge d'acció per modular l'exercici d'aquesta llibertat quan regula els diversos aspectes del sistema econòmic, entre els quals es troba el comerç.

VII

El contingut i l'estructura de la Llei d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears responen al plantejament exposat. El títol I, dedicat a les disposicions d'abast general, delimita amb claredat quins tipus d'activitat comercial queden sotmesos a la llei. A més, s'hi estableixen determinades prohibicions i restriccions al comerç, que es justifiquen per raons de defensa de la competència en l'àmbit econòmic balear. També s'inclouen regles destinades a protegir els drets lingüístics dels consumidors en el sector del comerç.

En el títol II s'exposen les directrius que han de presidir l'activitat administrativa de foment de l'activitat comercial de les empreses, i s'hi fa una referència especial al principi de participació. En el títol III es crea el Consell Assessor del Comerç de les Illes Balears com a òrgan consultiu del Govern en aquesta matèria.

La definició dels conceptes d'establiment comercial i de gran establiment comercial constitueixen l'objecte del títol IV, juntament amb el règim d'autorització que la mateixa llei estableix. La intervenció autonòmica mitjançant una llicència comercial específica, l'atorgament de la qual va lligat a l'establiment d'una taxa, queda limitada a les grans empreses comercials i té el fonament principal en la necessitat de salvaguardar l'equilibri desitjable en la competència i la protecció dels interessos generals de caràcter supramunicipal.

En el títol V es regula el règim dels horaris dels establiments comercials, i se'n determinen el nombre màxim d'hores setmanals d'obertura, l'horari diari i la seva publicitat, com també l'activitat en diumenges i festius. En el desenvolupament i la modulació del règim establert per la normativa estatal, el legislador ha volgut tenir en compte les característiques especials que presenta el comerç interior a les Illes Balears, les quals no poden desvincular-se del fet insular i de les aspiracions legítimes de preservació del comerç tradicional fora de les zones turístiques.

L'evolució i el dinamisme de les diverses modalitats de venda fan necessari abordar-ne la regulació per tal d'evitar perjudicis als consumidors. En aquest aspecte, el text de la llei intenta desplegar i completar la legislació estatal vigent, alhora que inclou, en els seus títols VI i VII, determinades particularitats en relació amb les activitats de vendes en promoció i vendes especials.

Al títol VIII es crea i regula, en els seus aspectes bàsics, el Registre general de comerç de la comunitat autònoma de les Illes Balears. En el títol IX de la llei es regulen separadament la funció inspectora i el règim sancionador. En aquest, a més de tenir-se presents les infraccions que recull la normativa estatal, s'afegeixin aquelles altres que vénen exigides per l'establiment dels deures que imposa la nova regulació.

Finalment, la llei, en el títol X, s'ocupa dels equipaments comercials, tot establint prescripcions relatives tant als instruments d'ordenació del territori com als plans urbanístics, amb l'objecte de facilitar la planificació i l'ordenació de les estructures comercials i de donar una major coherència a les polítiques de les administracions públiques competents.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 1. Objecte

Aquesta llei té per objecte l'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears, i l'ordenació i la millora de les seves estructures comercials.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Aquesta llei és aplicable a les activitats comercials realitzades a les Illes Balears.
2. També és aplicable, amb caràcter supletori, a les activitats comercials que estiguin regides per la seva normativa específica.
3. Són excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei les activitats següents:
 - a) La venda realitzada per fabricants, dins del seu propi recinte industrial, dels residus i subproductes obtinguts en el procés de producció, llevat que aquests s'adrecin a consumidors finals.
 - b) La venda directa per agricultors i ramaders de productes agropecuaris en estat natural i en el seu lloc de producció, o en els centres cooperatius de recollida de producció, així com la d'arbres, flors i plantes produïdes a vivers, planters o hivernacles.
 - c) La venda realitzada per artesans dels seus productes als seus tallers de producció.

Article 3. Activitat comercial

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per activitat comercial la consistent a situar o oferir en el mercat productes naturals o elaborats, per compte propi o aliè, mitjançant persones físiques o jurídiques, així com els serveis que se'n derivin, independentment de la modalitat o del suport emprat per a la seva realització, tant si es du a terme en règim de comerç a l'engròs o al detall.
2. L'activitat comercial s'exercirà sota els principis de llibertat d'empresa, de defensa dels consumidors i usuaris, dels drets dels treballadors, de la lliure competència i, en el marc de l'economia de mercat, d'acord amb el que disposen l'article 38 de la Constitució i les lleis.

Article 4. Activitat comercial al detall

1. S'entén per activitat comercial al detall, als efectes d'aquesta llei, l'adquisició de mercaderies i la seva venda al consumidor final, així com també la prestació al públic de determinats serveis que constitueixin un acte de comerç.
2. També s'entén per activitat comercial al detall l'oferta als usuaris de serveis financers, d'obsequis o de regals com a pagament d'interessos, i de finançament per a l'adquisició d'un bé o d'un producte concret posat a disposició del consumidor per la mateixa entitat financera.

Article 5. Activitat comercial a l'engròs

S'entén per activitat comercial a l'engròs, als efectes d'aquesta llei, la que té com a destinatari d'altres comerciants, industrials, empreses, entitats i institucions que no siguin consumidors finals.

Article 6. Qualificació de l'activitat comercial

1. No es modificaran les qualificacions d'activitat comercial a l'engròs o al detall assenyalades als articles anteriors, en aquells supòsits en què

les mercaderies siguin sotmeses a processos d'elaboració, manipulació, transformació, congelació i descongelació, tractament o condicionament que siguin usuals en el comerç.

2. Tenen caràcter d'activitat a l'engròs o al detall, segons el cas, les transaccions de productes propis de les activitats extractives, agropecuàries, fabrils o artesanals.

Article 7. Prohibicions i restriccions al comerç

1. No podran exercir el comerç, a més de les persones físiques i jurídiques a qui els sigui específicament prohibit per la normativa vigent, els empresaris individuals o socials, als quals la normativa especial de l'activitat que desenvolupen els exigeixi dedicar-s'hi exclusivament.

2. Es prohibeix expressament l'exposició i venda de mercaderies al comprador, així com la tramesa o lliurament de catàlegs, fullets o publicitat d'aquestes, quan provinguin de persones l'activitat de les quals sigui distinta a la comercial i, com a conseqüència de l'activitat que els és pròpia, tinguin com a finalitat principal la realització de préstecs, dipòsits o operacions d'anàloga naturalesa, adherides a l'oferta comercial de la mercaderia, de tal manera que una no es pogués fer efectiva sense l'altra.

En tot cas, es presumirà l'existència d'aquestes actuacions en el supòsit que el comprador pogués realitzar comandes o adquirir mercaderies en els establiments d'aquelles.

3. Es prohibeix la venda ambulant o no sedentària en establiments turístics. Reglamentàriament es determinaran els supòsits especials i, de manera excepcional, es podran realitzar actes o exhibicions comercials en què hi pugui haver transaccions directes de béns o productes autòctons de les Illes Balears, per als quals s'haurà de disposar de l'autorització de la conselleria competent en matèria de comerç.⁸

4. En l'àmbit territorial de les Illes Balears no es poden vendre begudes alcohòliques, sigui quina sigui la graduació, en qualsevol tipus d'establiment comercial, incloses les botigues de conveniència i les botigues annexes a les benzineres, a partir de les 24.00 hores i fins a les 08.00 hores de l'endemà.

5. L'exposició i la venda de vehicles usats únicament podrà realitzar-se en establiments comercials.

6. Es prohibeix expressament la implantació d'establiments comercials en sòl que no tingui el caràcter i la condició d'urbà consolidat, definit en la legislació urbanística vigent, excepte quan es tracti d'establiments o activitats directament vinculats a explotacions agràries, ramaderes o forestals que s'hagin d'ubicar necessàriament en el medi rural i en els casos que estableix la legislació urbanística general.

⁸ Vid. art. 31 d'aquesta Llei.

Article 8. Drets lingüístics dels consumidors⁹

1. En els establiments regulats en aquesta llei, els consumidors tenen dret a ser atesos en alguna de les llengües oficials de les Illes Balears, i no podran ser discriminats o atesos incorrectament per raó de la llengua oficial que emprin.

2. En els establiments al detall que disposen d'una plantilla laboral de més de tres treballadors, els consumidors tenen, a més, el dret de ser atesos en la llengua oficial de les Illes Balears que escullin.

3. La senyalització i els cartells d'informació general de caràcter fix i els documents d'oferta de serveis per als consumidors dels establiments oberts al públic han de ser redactats, almenys, en català. Aquesta norma no s'aplica a les marques, als noms comercials i als rètols emparats per la legislació de la propietat industrial.

En els termes que reglamentàriament es determinin, els establiments comercials informaran els consumidors dels seus drets lingüístics mitjançant la col·locació dels anuncis corresponents.

4. Les administracions competents promouran l'ús progressiu de la llengua catalana en les activitats comercials, com també en els rètols, símbols i distintius dels establiments comercials de les Illes Balears.

TÍTOL II DEL FOMENT DE L'ACTIVITAT COMERCIAL

Article 9. Principis d'actuació dels poders públics

1. L'Administració de la comunitat autònoma ha de promoure el desenvolupament harmònic i la modernització de l'activitat comercial amb l'objectiu final d'incrementar la capacitat de competència de les empreses i de garantir una ocupació laboral estable en aquest sector.

2. Als efectes del que preveu el punt anterior, els òrgans competents establiran periòdicament programes d'incentius i ajudes, adreçats prioritàriament a:

- a) La modernització de les tècniques i dels mitjans de comercialització.
- b) La racionalització i la reducció dels costos del procés de distribució.
- c) La formació d'agrupacions o d'unitats integrades entre empreses de comerç.
- d) L'organització d'ensenyaments professionals als que es dediquen o s'hagin de dedicar a l'activitat comercial, en coordinació amb les conselleries competents en matèria d'educació i formació.
- e) La realització d'estudis i d'investigacions tendents a un millor coneixement de les estructures i dels processos de comercialització.

⁹ Vid. art. 4 EAIB (§1), títol preliminar de la Llei 3/1986, de 29 d'abril (§27) i art. 14 de la Llei 1/1998, de 10 de març (§36).

- f) La rectificació de les deficiències d'infraestructura comercial.
- g) L'assistència tècnica per a l'empresa comercial.
- h) La promoció d'un comerç just amb els països pobres, coadjuvant a l'equilibri nord-sud.
- i) La creació, conjuntament amb les entitats locals i els consells insulars, de polígons de serveis per tal de facilitar al mercat el sòl apte per a magatzems i centres de distribució comercial.

3. El Govern de les Illes Balears promourà la igualtat d'oportunitats i afavorirà la formació tècnica i professional dels comerciants i dels treballadors d'aquest sector, i podrà establir, mitjançant disposicions normatives, els requisits d'homologació i de qualificació tècnica o d'experiència necessaris per a l'exercici d'una determinada activitat comercial o de serveis.

Article 10. Altres accions de foment

1. Els poders públics de les Illes Balears, en l'àmbit respectiu de competències, impulsaran l'associacionisme dels comerciants i l'adequada participació d'aquests davant les administracions públiques.

2. Sense perjudici d'allò que disposa la legislació de defensa dels consumidors i usuaris, les administracions competents fomentaran l'arbitratge com a instrument de solució dels conflictes derivats de l'activitat comercial.

TÍTOL III DEL CONSELL ASSESSOR DE COMERÇ DE LES ILLES BALEARS

Article 11. Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears¹⁰

1. Es crea el Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears com a òrgan consultiu del Govern en les matèries regulades en aquesta llei.

2. Són funcions d'aquest òrgan:

- a) Ser consultat a sol·licitud del Govern sobre qualsevol qüestió que afecti l'activitat comercial de les Illes Balears.
- b) Emetre el seu parer, a sol·licitud de les administracions territorials competents, en relació amb els instruments de planificació sectorial o d'ordenació territorial i urbanística, que afectin l'ordenació del comerç o les estructures comercials.
- c) *Sense contingut*¹¹

¹⁰ Vid. art. 30 e de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

¹¹ Apartat suprimit per la correcció d'errades de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

- d) Proposar mesures de foment de l'activitat comercial, així com, estudiar i avaluar les que hagin de ser aprovades per l'Administració de la comunitat autònoma.
- e) Qualsevol altra que li atribueixin les normes de rang legal o reglamentari.

3. Mitjançant una ordre del titular o de la titular de la conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears, s'ha d'establir el règim de funcionament, l'organització i la composició del Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears, el qual ha de tenir la representació dels agents econòmics i socials, així com dels consumidors i de les administracions territorials de les Illes Balears.¹²

TÍTOL IV RÈGIM ADMINISTRATIU DELS ESTABLIMENTS COMERCIALS

CAPÍTOL I CONCEPTE I CATEGORIES

Article 12. Concepte d'establiment comercial

1. Tenen la consideració d'establiments comercials, en el marc del que disposa l'article 334 del Codi Civil, els locals i les construccions o instal·lacions ubicats a terra de manera fixa i permanent, coberts o sense cobrir, exempts o no, exteriors o interiors d'una edificació, amb mostradors o sense, on s'exerceixen regularment activitats comercials de venda de productes a l'engròs o al detall, o de prestació de serveis d'aquesta naturalesa al públic, com també qualssevol altres recintes acotats que rebin aquella qualificació en virtut de disposició legal o reglamentària.

2. Els establiments comercials poden tenir caràcter individual o col·lectiu. Es consideren establiments de caràcter col·lectiu els conformats per un conjunt d'establiments comercials individuals integrats en un edifici o complex d'edificis, en els quals s'exerceixin les activitats respectives de forma empresarialment independent, sempre que comparteixin la utilització d'algun dels elements següents:

- a) L'existència d'un vial o espai lliure, preexistent o no, públic o privat, l'objectiu principal del qual sigui assegurar la circulació interna entre els distints establiments comercials, per a ús exclusiu dels clients i del personal dels establiments.

¹² *Vid.* Ordre de la consellera de Comerç, Indústria i Energia de 10 de maig de 2010 per la qual es regulen l'adscripció, la composició i el règim de funcionament del Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears (BOIB núm. 76, de 22 de maig).

- b) L'existència d'una àrea o àrees d'estacionament comunes o contigües als diferents establiments que no prohibeixin la circulació de vianants entre aquestes.
- c) Estar units per una estructura jurídica comuna, controlada directament o indirectament almenys per un associat o que disposin d'una direcció, de dret o de fet, comuna.
- d) L'existència d'un perímetre comú delimitat.

3. S'entendrà per superfície útil per a l'exposició i venda d'articles tot l'espai habitualment accessible al públic, així com l'ocupat per mostradors, aparadors i expositors.

No es computarà com a superfície de venda la destinada a aparcament situada a l'aire lliure o sota terra, ni els llocs exteriors en els quals no s'exposin productes per vendre'ls, així com tampoc l'espai anterior a les caixes registradores, les zones d'emmagatzematge no accessibles al públic, les de manipulació i les de serveis i d'infraestructures relacionats amb l'activitat de comerç.

4. Tenen la consideració de comerços turístics els establiments comercials qualificats així per la conselleria competent en matèria de comerç que prestin serveis en l'àmbit de les activitats turístiques i estiguin ubicats en una zona de gran aflluència turística. Els comerços turístics es consideraran establiments anàlegs als d'allotjament turístic als efectes de l'article 8.1.b), en relació a l'article 4.b), de la Llei 28/2005, de 26 de desembre, de mesures sanitàries en relació amb el tabaquisme i reguladora de la venda, el subministrament, el consum i la publicitat dels productes del tabac.

Article 13. Concepte de gran establiment comercial

1. A les Illes Balears tenen la consideració de gran establiment comercial els comerços a l'engròs o al detall que tinguin una superfície útil per a l'exposició i la venda superior a 700 m² a l'illa de Mallorca; a 400 m² a les illes de Menorca i d'Eivissa; i a 200 m² a l'illa de Formentera.

2. Els criteris per aplicar unes superfícies diferents a les illes han estat motivats per raons d'interès general, relacionats amb la distribució comercial, amb la protecció mediambiental i de l'entorn urbà, amb l'ordenació del territori i amb la preservació del patrimoni històric i artístic, sense oblidar la diferent superfície de les illes.

3. Els mercats municipals i els mercats ambulants no tenen la consideració de gran establiment comercial, per la qual cosa només es requereix la llicència autonòmica per a l'obertura i el trasllat dels establiments individuals situats dins els mercats municipals si tenen la superfície útil per a l'exposició i la venda que fixa el punt anterior.

4. Quant a la modificació o ampliació dels establiments comercials qualificats com a gran establiment comercial, només serà exigible la llicència autonòmica si l'ampliació supera el 25% de la superfície útil dedicada a exposició i venda o si canvia l'activitat.

5. Quan l'objecte de l'establiment sigui l'exposició i la venda de forma exclusiva d'automòbils i vehicles de motor, de maquinària, d'equip industrial, d'embarcacions, d'aeronaus, de mobles de tot tipus, de material de construcció i d'elements propis de cuina i bany, tenen la consideració de gran establiment comercial els establiments a l'engròs o al detall que tinguin una superfície útil per a l'exposició i la venda superior a 2.000 m² a l'illa de Mallorca; a 1.500 m² a les illes de Menorca i d'Eivissa; i a 400 m² a l'illa de Formentera.

Article 14. Comparabilitat internacional de les estadístiques

Amb la finalitat de garantir la comparabilitat de la informació de les empreses corresponents al sector comercial, els poders públics de les Illes Balears han d'utilitzar sempre la Classificació Europea d'Activitats Econòmiques vigent.

CAPÍTOL II LA LLICÈNCIA AUTONÒMICA DE GRAN ESTABLIMENT COMERCIAL

Article 15. Règim jurídic de la llicència autonòmica de gran establiment comercial

1. La implantació, l'ampliació de l'activitat o el trasllat de les instal·lacions destinades a establiments del tipus gran establiment comercial requereixen expressament la llicència autonòmica, amb caràcter previ a la sol·licitud del permís municipal d'instal·lació de l'activitat corresponent.

2. Són nuls de ple dret els permisos municipals d'instal·lació i les llicències d'edificació i ús de sòl per a la nova ubicació, ampliació o trasllat de les activitats destinades a establiments del tipus gran establiment comercial que s'atorguin sense la llicència autonòmica prèvia o en contra de les seves determinacions.

3. En cas de grans establiments comercials individuals, l'empresa que hagi d'explotar l'activitat comercial concreta ha d'obtenir la llicència autonòmica abans de la petició del permís municipal d'instal·lació.

4. En cas d'establiments comercials de caràcter col·lectiu que tinguin la consideració de gran establiment comercial segons el que disposa l'article 13 d'aquesta llei, el promotor ha d'obtenir la llicència autonòmica abans de la petició del permís municipal d'instal·lació.

5. El titular o la titular de la conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears ha de resoldre motivadament l'atorgament o la denegació de la llicència autonòmica de gran establiment comercial, en aplicació dels criteris que estableix l'article 17 d'aquesta llei.

6. Als efectes d'aplicar la normativa reguladora del procediment administratiu, el termini per notificar la resolució és de sis mesos i, una vegada transcorregut aquest termini, s'ha d'entendre atorgada per silenci administratiu

positiu la llicència autonòmica de gran establiment comercial. En tot cas, es pot fer ús una sola vegada de la suspensió del termini màxim legal per notificar la resolució del procediment quan la complexitat de l'assumpte ho justifiqui. La suspensió del termini legal no pot superar els tres mesos.

7. El procediment de resolució sobre la llicència autonòmica d'implantació, ampliació o trasllat de gran establiment comercial dóna lloc al pagament d'una taxa per aquest concepte, de conformitat amb la normativa reguladora.¹³

Article 16. Presentació i requisits de la sol·licitud de la llicència autonòmica de gran establiment comercial

Correspon a les persones físiques o jurídiques titulars de l'activitat comercial presentar la sol·licitud de la llicència autonòmica de gran establiment comercial en els casos que estableix l'article 13 d'aquesta llei.

També estan obligats a sol·licitar la llicència autonòmica de gran establiment comercial les empreses promotores de projectes de grans establiments comercials col·lectius. La sol·licitud, que es pot fer utilitzant mitjans electrònics, de manera presencial i per qualssevol de les formes que estableix l'article 38.4 de la Llei 30/1992, s'ha de dirigir a la conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears acompanyada de la següent documentació:

- a) Documentació identificativa del sol·licitant:
 1. Inscripció de la societat, si n'és el cas, en el registre mercantil corresponent, amb la indicació del codi d'identificació fiscal (CIF) i de la Classificació nacional d'activitats econòmiques (CNAE 2009).
 2. Domicili social de l'empresa, amb la indicació del telèfon, el fax i l'adreça electrònica.
 3. Acreditació de la representació legal del peticionari.
- b) Documentació relativa al projecte:
 1. Memòria descriptiva del projecte, signada per un tècnic o tècnica competent, amb la indicació del coordinador o la coordinadora, si n'és el cas, amb visat col·legial, i una explicació orientativa sobre l'establiment i totes les seves característiques, en particular la ubicació, la superfície i la distribució de l'oferta comercial per plantes o per tipus d'establiment.
 2. Aplicació del procediment del certificat energètic de l'establiment projectat. La qualificació energètica obtinguda ha de ser com a mínim B per als edificis als quals sigui d'aplicació el Reial Decret 47/2007, de 19 de gener, pel qual s'aprova el procediment bàsic per al certificat energètic d'edificis de nova construcció. Per a la

¹³ Vid. art. 31 de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1, que modifica l'art. 421 de la Llei 11/1998, de 14 de desembre, sobre el règim específic de taxes de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOCIB núm. 163, de 24 de desembre).

resta d'edificis, quan tenguin normativa reguladora que els sigui d'aplicació, la qualificació energètica obtinguda ha de ser com a mínim C.

3. Plànols generals, signats per un tècnic o tècnica competent, amb visat col·legial, a escala i acotats, de la ubicació, els accessos i els aparcaments; de les plantes, els alçats i les seccions, i de la distribució orientativa de l'oferta, en els quals s'ha d'especificar la superfície de cada un dels locals.
 4. Acreditació de la disponibilitat de l'immoble o terreny on es pretengui ubicar l'establiment projectat. Dita acreditació es farà per qualsevol de les formes admeses en dret i es referirà a la titularitat de la propietat o únicament del seu ús.
 5. Inclusió de les mesures previstes per incrementar la qualitat de l'ocupació, amb una rellevància especial a la tipologia de la contractació laboral, i acreditació del compromís d'incorporació al mercat laboral de col·lectius de difícil inserció, com són les dones, els joves, els desocupats de llarga durada i, en general, els col·lectius més vulnerables.
 6. En cas d'ampliacions i trasllats, és necessari aportar els plànols corresponents a l'establiment existent i al nou projecte.
- c) Documentació administrativa:
1. Acreditació, mitjançant un certificat de l'ajuntament, de l'adequació de l'establiment projectat a les normes que estableixi l'instrument municipal sobre planejament general, als seus instruments de desplegament i de gestió urbanística, i a la resta de normes de competència municipal. Aquest certificat s'ha de notificar al peticionari en el termini màxim d'un mes i, en cas de no emetre'l en aquest termini, són directament responsables de complir l'obligació legal de lliurar-lo els funcionaris municipals que tenguin a càrrec seu el despatx d'aquest assumpte, així com l'autoritat municipal encarregada de la instrucció i de l'atorgament d'aquest certificat.
 2. Justificant del pagament de la taxa corresponent segons la normativa d'aplicació.¹⁴

Article 17. Tramitació de la sol·licitud de la llicència autonòmica de gran establiment comercial¹⁵

1. Un cop rebuda la sol·licitud, juntament amb tota la documentació preceptiva, la conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les

¹⁴ Ídem nota anterior.

¹⁵ Vid. DA 3a d'aquesta Llei.

Illes Balears ha de cursar la sol·licitud el més aviat possible i, prèviament, ha de complir, dins els deu dies següents a la presentació en el registre, el que estableix la normativa reguladora del procediment administratiu.

2. La resolució de l'expedient s'ha de formular, motivadament, de conformitat amb els criteris següents:

- a) L'establiment només es pot ubicar en sòl urbà consolidat, definit en la legislació urbanística vigent.
- b) La plena concordança de l'establiment projectat a les normes que estableixi l'instrument municipal de planejament general, als seus instruments de desplegament i de gestió urbanística, i a la resta de normes de competència municipal, s'ha d'acreditar mitjançant el corresponent certificat de l'ajuntament.

Aquest certificat és vinculant per a la conselleria competent en la resolució quan sigui obstatiu.

- c) L'estudi pertinent, redactat per un tècnic o una tècnica competent, amb visat col·legial, sobre el moviment de persones i vehicles que pugui generar l'establiment projectat. S'ha de valorar especialment:
 - c.1. La incidència a la xarxa viària i a la resta d'infraestructures públiques, així com l'existència de mitjans de transport col·lectiu suficients per satisfer els fluxos previsibles de públic i per desincentivar l'ús de vehicles particulars.
 - c.2. L'acreditació, si n'és el cas, de les tecnologies aplicables, de conformitat amb la normativa sectorial reguladora, per aconseguir una reducció de la contaminació acústica, de les emissions de gasos d'efecte hivernacle, del consum energètic, i de la generació i tractament de residus associats a l'activitat que es pretén dur a terme.
 - c.3. La dotació d'almenys una plaça d'aparcament per cada 35 m² de superfície útil per a l'exposició i la venda. Així mateix, s'ha de preveure la reserva de places per a persones discapacitades en els termes que estableix la normativa vigent.
 - c.4. Quan es tracti d'un gran establiment comercial amb una superfície útil per a l'exposició i la venda superior a 2.500 m², també s'ha d'acreditar la dotació, dins l'espai per a ús exclusiu de l'establiment, d'una zona específica per a la càrrega i descàrrega, ponderada amb la superfície d'exposició i venda de l'establiment, així com amb les característiques de l'activitat de l'establiment respecte de la reposició de les mercaderies. En cap cas aquesta zona no pot interferir en la circulació general ni en la dels vehicles dels clients.

3. En aplicació del principi constitucional de seguretat jurídica, la possible disconformitat amb el dret a obtenir la llicència autonòmica de gran establiment comercial per silenci administratiu requereix, en tot cas, la tramitació d'un procediment de revisió d'ofici, amb les conseqüències jurídiques que hi siguin d'aplicació.

4. En cas d'inactivitat administrativa, la persona interessada pot instar la devolució de la taxa mitjançant el procediment d'aplicació pels ingressos indeguts.

Article 17 bis. Caducitat i revocació de la llicència autonòmica de gran establiment comercial

1. Caducitat:

- a) La llicència autonòmica de gran establiment comercial té vigència indefinida. Això no obstant, aquesta llicència s'ha de declarar caducada, una vegada tramitat prèviament el procediment corresponent, amb audiència a la persona interessada, en els supòsits següents:
 - 1. Per haver transcorregut el termini de quatre mesos, a comptar des de la notificació de la llicència autonòmica de gran establiment comercial, sense que s'hagi sol·licitat a l'ajuntament respecte el permís d'instal·lació.
 - 2. Per haver-se incomplert per causes imputables al promotor el termini que fixi la llicència municipal d'edificació i ús del sòl per a l'inici de les obres.
- b) De conformitat amb la normativa reguladora del procediment administratiu, es pot concedir una ampliació dels terminis establerts quan ho aconsellin les circumstàncies.

2. Revocació:

Es pot revocar la llicència autonòmica de gran establiment comercial, una vegada tramitat prèviament el procediment corresponent, amb audiència a la persona interessada, sense que això impliqui cap indemnització, en els supòsits següents:

- a) Per haver-se incomplert les determinacions que estableixi la llicència autonòmica de gran establiment comercial.
- b) Per haver-se denegat o per haver caducat el permís d'instal·lació, la llicència d'edificació i ús del sòl o la llicència d'obertura i funcionament.

TÍTOL V HORARIS COMERCIALS

Article 18. Horaris en dies feiners

1. Cada comerciant, tant a l'engròs com al detall, determinarà l'horari d'obertura i de tancament dels seus establiments comercials, així com els dies en què ha de desenvolupar la seva activitat, amb un màxim de 72 hores setmanals, sense perjudici dels drets reconeguts als treballadors a la normativa laboral.

2. L'horari diari no podrà excedir de 12 hores.

Article 19. Publicitat d'horaris

A tots els establiments comercials ha de figurar la informació del calendari diari d'obertura i de tancament en un lloc visible, tant a l'interior com a

l'exterior, fins i tot quan l'establiment sigui tancat. El text d'aquesta informació ha de constar, almenys, en català.

Article 20. Activitat en diumenges i festius

1. El nombre màxim de diumenges i altres festius en què podran romandre oberts al públic els establiments comercials sotmesos al règim general d'horaris comercials serà de vuit a l'any.

2. Les dates corresponents als diumenges i altres festius d'obertura autoritzada seran determinades anualment, prèvia audiència del Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears, mitjançant un acord del Consell de Govern, que haurà de publicar-se en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

Article 21. Supòsits exclosos de l'horari general

1. Les limitacions establertes als articles anteriors d'aquest títol no seran d'aplicació:

- a) Als establiments comercials l'oferta habitual dels quals sigui predominantment constituïda per venda de pastisseria i rebosteria, pa, plats preparats, premsa, combustibles i carburants, flors i plantes, i les anomenades botigues de conveniència; així com tampoc als instal·lats a estacions, ports, aeroports i mitjans de transport terrestre, marítim i aeri, i als situats dins els establiments hotelers.

S'entendrà que existeix oferta habitual predominant, als efectes de l'establert a l'apartat anterior, quan el nombre de les referències autoritzades supera en més d'un 50% les no autoritzades.

Els diumenges o festius no es podran vendre altres articles que no siguin aquells que hagin justificat, si pertoca, la consideració d'establiment amb llibertat d'obertura els dies festius.

- b) Als establiments comercials situats a zones de gran afluència turística, d'acord amb l'establert a l'article següent.
- c) Als mercats i mercadets de venda ambulants autoritzats pels ajuntaments i als establiments del seu entorn immediat, degudament delimitat per la corresponent entitat local.

2. S'entenen per botigues de conveniència les que, amb una superfície útil de venda no superior a 500 m², romanguin obertes al públic almenys 18 hores al dia i distribueixin la seva oferta, de forma similar, entre els productes següents: llibres, premsa i revistes, productes d'alimentació, discs, vídeos, joguines, regals i productes diversos.

3. En tot cas, en aplicació de la Llei estatal 1/2004, de 21 de desembre, d'horaris comercials¹⁶, els establiments amb una superfície útil d'exposició i venda inferior a 300 m², exclosos els pertanyents a empreses o grups de distribució que no tinguin la consideració de petita i mitjana empresa segons

¹⁶ BOE núm. 307, de 22 de desembre. Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 44/2006, de 29 de desembre, de millora de la protecció dels consumidors i usuaris (BOE núm. 312, de 30 de desembre).

la legislació vigent o que operin sota el mateix nom comercial dels grups o empreses esmentats, tenen plena llibertat per determinar els dies i les hores d'obertura al públic.

Article 22. Determinació de zones de gran afluència turística

1. Els ajuntaments, a través d'exposició motivada, adoptada per acord plenari, podran proposar a la conselleria competent en matèria de comerç les parts del territori municipal que es poden considerar zones de gran afluència turística, als efectes d'exclusió de la limitació d'horaris d'aquesta llei.

2. L'exclusió de la limitació d'horaris d'aquesta llei només es podrà sol·licitar per al període determinat des del 15 de març fins al 30 d'octubre de cada any.

TÍTOL VI ACTIVITATS DE PROMOCIÓ DE VENDES

Article 23. Vendes de promoció o d'oferta

1. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per venda de promoció o d'oferta la que té per finalitat donar a conèixer el nou producte o article, o aconseguir l'augment de venda dels existents, o el desenvolupament d'un o diversos comerços, mitjançant l'oferta d'un article o grup d'articles homogenis.

2. La venda de promoció haurà d'anar precedida o acompanyada de la suficient informació al públic, on haurà de figurar amb claredat:

- a) El producte o productes objecte de promoció.
- b) Les condicions de venda, preu habitual i descompte.
- c) El període de vigència de la promoció.

3. Es prohibeix la realització de qualsevol tipus de promoció comercial que, per les circumstàncies en què es practica, generi confusió amb altra modalitat de promoció distinta i sigui susceptible, objectivament, de provocar el fet d'eludir les normes aplicables, així com aquella que no disposi d'existències suficients per fer front a l'oferta.

Article 24. Vendes amb obsequi

1. Es consideren vendes amb obsequi aquelles en les quals el comerciant utilitzi concursos, sortejos, regals, vals, premis o similars, vinculats a l'oferta o promoció de productes regulats a l'article anterior.

2. Seran d'aplicació a les vendes amb obsequi les regles següents:

- a) Durant el període d'oferta de venda amb obsequi queda prohibit modificar a l'alça el preu, així com disminuir la qualitat del producte.
- b) El nombre d'existències amb què compti el comerciant per fer front a l'obligació d'entrega dels obsequis, així com les bases per les quals es regulen els concursos, sortejos o similars, hauran de constar a l'envàs o embolcall del producte de què es tracti o, si aquest hi manca, hauran de ser divulgades adequadament.

- c) Els béns o serveis en què consisteixin els objectes o incentius promocionals, s'hauran d'entregar al comprador en el moment de la compra o bé en un termini màxim de dos mesos, a comptar des que el comprador reuneixi els requisits exigits.

Article 25. Vendes en rebaixes

1. S'entén que existeix venda en rebaixes quan els articles objecte d'aquesta s'ofereixen en el mateix establiment on s'exerceix habitualment l'activitat comercial, a un preu inferior al fixat abans de la venda esmentada.

2. El Govern de les Illes Balears, mitjançant acord, i prèvia audiència del Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears, determinarà el període anual de rebaixes, que haurà de realitzar-se en dues temporades: una a la primavera de l'any, i l'altra durant el període estival, atesos els usos i costums i els períodes de major venda.

3. En aquest període, la durada de cada temporada de rebaixes serà com a mínim d'una setmana i com a màxim de dos mesos, d'acord amb la decisió lliure de cada comerciant.

4. No podrà anunciar-se la venda en rebaixes d'un establiment comercial quan afecti menys de la meitat dels productes oferts, sense perjudici que pugui anunciar-se la de cada producte o article en concret.

5. En el supòsit que les ofertes en rebaixes no afectin la totalitat dels productes comercialitzats, els rebaixats seran degudament identificats i diferenciats de la resta.

6. En tot cas, les reduccions dels preus es consignaran exhibint devora del preu habitual el preu rebaixat dels mateixos productes comercialitzats a l'establiment.

Article 26. Vendes en liquidació

Als efectes prevists als articles 30 i 31 de la Llei 7/1996, de 15 de gener, de ordenació del comerç minorista, s'hauran d'acomplir els requisits següents:

- a) En el supòsit que una empresa sigui titular de diversos establiments comercials de la mateixa activitat, el cessament total o parcial de l'activitat de comerç haurà de ser de tots. El tancament total o parcial d'un sol punt de venda no tindrà la consideració de cessament total o parcial, sinó de canvi de local.
- b) La liquidació per la realització d'obres d'importància, només serà possible quan aquestes requereixin el tancament del local.
- c) La liquidació en els supòsits de força major només serà possible quan obstaculitzi el desenvolupament normal del negoci per un període continuat com a mínim d'un mes.
- d) La liquidació dels productes ha d'efectuar-se en el mateix local o locals afectats on es venia habitualment, excepte en els casos de tancament imminent del local i en els de força major.
- e) En tot cas, s'haurà de comunicar a la conselleria competent en matèria de comerç aquest tipus de venda de caràcter excepcional.

Article 27. Venda de saldos

D'acord amb els articles 28 i 29 de la Llei 7/1996, de 15 de gener, de ordenació del comerç minorista, en aquesta modalitat de venda s'hauran d'acomplir les determinacions següents:

- a) A les Illes Balears queden prohibits els establiments comercials dedicats de manera exclusiva a la venda de saldos.¹⁷
- b) Els comerciants podran practicar la venda de saldos, sempre que siguin degudament senyalitzats i separats de la resta de les promocions. Informaran de la durada dels saldos i, en cas de ser permanents, faran constar tal circumstància.
- c) En l'activitat de promoció de saldos, s'emprarà la denominació de saldos o restes, i es prestarà especial atenció que els suggeriments de l'existència d'avantatges econòmics per al consumidor, es corresponguin amb la realitat dels productes objecte d'aquests.
- d) Si s'ofereixen com a saldos articles defectuosos o deteriorats, haurà de constar expressament aquesta circumstància, de forma que siguin susceptibles de ser identificats pel consumidor.
- e) No podran ser objecte de saldo aquells productes que no hagin estat posats a la venda amb anterioritat i que no hagin estat en poder del comerciant almenys durant sis mesos d'antelació.

Article 28. Limitació de vendes¹⁸

Es prohibeix l'activitat de promoció de vendes, en qualsevol de les seves manifestacions, dos mesos abans de les dues temporades anuals autoritzades per a la venda en rebaixes, amb l'excepció feta d'aquells establiments que tradicionalment no s'acullen a les temporades de rebaixes.

TÍTOL VII VENDES ESPECIALS I VENDES A PÈRDUES

CAPÍTOL I VENDES ESPECIALS

Article 29. Venda automàtica

1. És venda automàtica la forma de distribució detallista en la qual es posa a disposició del consumidor el producte o servei, perquè aquest l'adquireixi

¹⁷ L'aplicació d'aquest apartat roman suspesa, atesa la ITC 20/2002, de 12 de febrer, esmentada en la nota 1.

¹⁸ L'aplicació d'aquest article roman suspesa, atesa la ITC 20/2002, de 12 de febrer, esmentada en la nota 1.

mitjançant acció de qualsevol tipus de mecanisme i previ pagament del seu import.

2. A totes les màquines automàtiques haurà de figurar la indicació que torna canvi de moneda, així com el tipus de moneda fraccionària amb què funciona.

3. No es podran comercialitzar productes alimentaris que no siguin envasats i etiquetats conformement amb la normativa aplicable.

4. Les màquines destinades a aquest tipus de vendes hauran d'haver estat homologades per l'òrgan competent, i hauran de complir tot els altres requisits que es determinin reglamentàriament.

Article 30. Venda a distància. Requisits

1. És venda a distància la forma de distribució comercial detallista que es du a terme, prèvia oferta realitzada per qualsevol mitjà de comunicació social i de transmissió electrònica entre persones distants, i que posa en coneixement dels consumidors la forma d'efectuar-ne les comandes.

2. Es requerirà que totes les ofertes de venda a distància contenguin, de forma clara i inequívoca, les dades informatives següents:

- a) La identitat de l'oferent i el seu número d'inscripció en el registre corresponent.
- b) El producte o servei que s'ofereixi, amb una descripció sobre la seva naturalesa, quantitat, qualitat i possibilitats de consum o d'ús que en faciliti la identificació.
- c) El preu total a pagar, on se separarà l'import de les despeses de tramesa, si aquestes són a càrrec del consumidor, i on s'especificarà el sistema de reembossament.
- d) El termini màxim de recepció o posada a disposició del consumidor del producte o servei objecte de la transacció des del moment de la recepció de la comanda.
- e) La fixació d'un període de reflexió, no inferior a set dies, durant el qual el consumidor pot retornar el producte i rebre la quantitat satisfeta. Aquest període de reflexió no es donarà en els productes peribles.
- f) El sistema de devolució, amb la informació que, en cas de disconformitat amb la tramesa, les despeses corresponents seran a càrrec del comerciant, abans d'haver transcorregut el període de reflexió.

Article 31. Concepte de venda ambulat¹⁹

Es considera venda ambulat o no sedentària la realitzada fora d'un establiment comercial permanent, de manera habitual, ocasional, periòdica

¹⁹ Vid. art. 7.3 i DT 2a d'aquesta Llei.

§39

o continuada, en els perímetres o llocs autoritzats com cal a instal·lacions comercials desmuntables o transportables, inclosos els camions-botiga. En tot cas, la venda no sedentària únicament es podrà dur a terme a mercats fixos, periòdics o ocasionals així com a llocs instal·lats a la via pública per a productes de naturalesa estacional.

Article 32. Regulació de la venda ambulants

1. A les Illes Balears solament es podrà exercir la venda ambulants amb autorització prèvia i als municipis on estigui regulada mitjançant ordenança.

2. La regulació municipal de la venda ambulants haurà de preveure, com a mínim:

- a) *Sense contingut*²⁰
- b) La determinació de les característiques dels tipus de venda ambulants, que es diferenciaran en:
 - b.1. Mercats periòdics de caràcter tradicional o de nova implantació, ubicats a llocs o espais determinats i de periodicitat fixa. Aquests només es podran realitzar durant un màxim de dos dies a la setmana, amb l'excepció dels usos i costums.
 - b.2. Mercats dedicats a la venda de productes artesanals.
 - b.3. Mercats ocasionals instal·lats amb motiu de fires, festes o esdeveniments populars.
 - b.4. Venda realitzada en camions-botiga o llocs instal·lats a la via pública que s'autoritzin en circumstàncies i condicions precises.
- c) La determinació de les infraestructures sanitàries que es posin a disposició dels venedors ambulants.

3. L'autorització municipal indicarà els productes a què es refereix, així com els llocs, els dies i les hores en què podrà realitzar-se la venda ambulants pels seus titulars.

4. El venedor ambulants haurà d'informar, mitjançant un cartell visible, de la direcció on s'hauran d'atendre, si pertoca, les reclamacions dels consumidors. Aquesta direcció haurà de figurar, en tot cas, a la factura o al comprovant de la venda.

Article 33. Concepte de venda a domicili

1. Es considera venda a domicili, als efectes d'aquesta llei, la realitzada professionalment mitjançant la visita del venedor, o dels seus empleats, mandataris, comissionistes o agents, per oferir els productes o serveis al lloc que designi el consumidor o possible comprador. No es considerarà venda a domicili la venda per correspondència o mitjançant catàleg, ni l'efectuada en l'establiment comercial per telèfon o per correu electrònic, seguida del repartiment a domicili dels productes adquirits.

²⁰ Apartat suprimit per la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

2. Tendran igualment la consideració de venda a domicili les anomenades “vendes de reunió” d'un grup de persones, convocades per una d'aquestes, a instància o d'acord amb el venedor.

3. En els supòsits regulats a aquest article s'haurà d'acomplir la normativa reguladora del producte que es ven, i no podran ser objecte de venda els productes la regulació dels quals prohibeixi aquest tipus de venda, especialment els alimentaris i aquells que, per la forma de presentació, no compleixin les normes tecnosanitàries o de seguretat.

Article 34. Publicitat en la venda a domicili

1. La publicitat de l'oferta relativa a la venda a domicili que haurà de ser lliurada al consumidor inclourà, almenys, els extrems següents:

- a) Identificació i domicili de l'empresa.
- b) *Sense contingut*²¹
- c) Dades essencials del producte, de manera que en permetin la identificació inequívoca.
- d) Preu, forma i condicions de pagament, i, si n'és el cas, despeses i termini de lliurament.

2. Així mateix, i d'acord amb el que disposa l'article 5.1 de la Llei 26/1991, de 21 de novembre, de medidas de protecció de los consumidores para el supuesto de contratos celebrados fuera de establecimiento mercantil, el venedor està obligat a posar en coneixement del consumidor, per escrit, del dret que l'empara de disposar d'un període de reflexió d'almenys 7 dies, durant el qual pot decidir la devolució del producte de què es tracti, i rebre les quantitats que hagi entregat, excepte en el cas de productes peribles.

CAPÍTOL II VENDA A PÈRDUES

Article 35. Concepte i característiques

1. Es prohibeix la venda a pèrdues, en els termes establerts a l'article 14 de la Llei de ordenación del comercio minorista.

2. Es considerarà que existeix venda a pèrdues quan el preu de venda sigui inferior al preu d'adquisició del producte, més el cost del nòlit, més la part alíquota de la despesa general de l'establiment, més el benefici comercial.²²

²¹ Ídem nota anterior.

²² L'aplicació d'aquest apartat roman suspesa, atesa la ITC 20/2002, de 12 de febrer, esmentada en la nota 1.

TÍTOL VIII DEL REGISTRE GENERAL DE COMERÇ DE LES ILLES BALEARS

Article 36. El Registre general de comerç de les Illes Balears

1. Amb la finalitat de disposar de les dades necessàries per conèixer i valorar les estructures comercials a les Illes Balears i de garantir els drets dels consumidors i dels usuaris, es crea el Registre General de Comerç de les Illes Balears, adscrit a la conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears, el qual ha d'estar integrat per les seccions que es determinin reglamentàriament.

2. El Registre és públic i la inscripció hi és obligatòria, gratuïta i considerada condició imprescindible per optar a qualsevol de les línies d'ajuda convocades per l'Administració de la comunitat autònoma o per participar activament en els programes específics. També és obligatori comunicar la variació de les dades inscrites. La inscripció i la comunicació de la variació de les dades s'han d'efectuar dins el termini màxim de tres mesos a partir de l'inici de l'activitat o de la variació de les dades.

3. Reglamentàriament s'han de determinar les dades, els requisits, el procediment i els efectes de les inscripcions en el Registre general de comerç de les Illes Balears i en les seves seccions.²³

Article 37. Secció d'establiments comercials²⁴

Sense contingut

Article 38. Secció d'associacions d'empreses de comerç²⁵

Sense contingut

Article 39. Secció de franquiciadors²⁶

Sense contingut

Article 40. Secció de comerciants ambulants²⁷

Sense contingut

²³ Vid. DT 1a i 7a d'aquesta Llei.

²⁴ Article suprimit per la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

²⁵ Ídem nota anterior.

²⁶ Ídem.

²⁷ Ídem.

Article 41. Secció d'empreses de venda a distància²⁸*Sense contingut***Article 42. Secció d'empreses de venda a domicili**²⁹*Sense contingut*

**TÍTOL IX
DE LA FUNCIÓ INSPECTORA
I DEL RÈGIM SANCIONADOR**

**CAPÍTOL I
DE LA INSPECCIÓ**

Article 43. Òrgans competents

Correspon al Govern de les Illes Balears, a través de la conselleria competent en matèria de comerç, l'exercici de la funció inspectora per tal de garantir el compliment d'aquesta llei.

Article 44. Del personal de la inspecció

1. En l'exercici de les seves funcions, el personal inspector actuarà amb independència, sense perjudici de la vinculació orgànica i funcional a l'autoritat administrativa. Els inspectors tendran la consideració d'agent de l'autoritat, i podran sol·licitar la cooperació de les forces i els cossos de seguretat de l'Estat i de la Policia Local.

2. Els inspectors de comerç seran proveïts de la documentació que n'acrediti la condició i tendran l'obligació d'exhibir-la quan n'exerceixen les funcions.

3. El personal de la inspecció de comerç tendrà l'obligació de complir amb el deure de secret professional.

Article 45. De les actes d'inspecció

1. A cada visita d'inspecció, el personal n'ha d'aixecar acta amb el resultat d'aquesta.

2. Reglamentàriament es determinarà el procediment de la inspecció i el contingut de les actes d'inspecció.

²⁸ Ídem.

²⁹ Ídem.

CAPÍTOL II INFRACCIONS ADMINISTRATIVES

Article 46. Infraccions

1. Sense perjudici de les responsabilitats d'altra índole que es puguin derivar, constitueixen infraccions administratives en matèria de comerç interior, les accions o omissions tipificades en aquesta llei.

2. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

Article 47. Responsabilitat

La responsabilitat administrativa per les infraccions tipificades en aquesta llei correspondrà a la persona física o jurídica que realitzi les accions o omissions tipificades en aquesta llei. Es presumirà que aquestes s'han realitzat pels titulars de l'empresa o de l'activitat comercial de què es tracti.

Article 48. Infraccions lleus

Es consideren infraccions lleus, les següents:

- a) La no exhibició de la necessària autorització, homologació o comunicació en la forma legal o reglamentària establerta.
- b) L'incompliment de l'obligació d'informar el públic sobre els dies i les hores d'obertura i de tancament dels establiments comercials, o no fer-ho en un lloc visible de l'establiment.³⁰
- c) L'incompliment dels horaris comercials quan no constitueixi falta greu o molt greu.³¹
- d) L'incompliment de les obligacions d'inscripció i de comunicació de variació de dades en les seccions del Registre General de Comerç de les Illes Balears.³²
- e) L'incompliment de les obligacions establertes en aquesta llei o en les disposicions reglamentàries de desplegament quan no estigui tipificat com a infracció greu o molt greu.

Article 49. Infraccions greus

Es consideren infraccions greus, les següents:

- a) La negativa o resistència a subministrar dades o a facilitar la informació requerida per les autoritats o els seus agents i funcionaris de l'administració comercial en l'exercici de les seves funcions de comprovació, i el subministrament d'informació inexacta o incompleta.³³

³⁰ Vid. art. 19 d'aquesta Llei.

³¹ Vid. art. 18 a 22 d'aquesta Llei.

³² Vid. art. 36 d'aquesta Llei.

³³ Vid. art. 43 a 45 d'aquesta Llei.

- b) Realitzar vendes a pèrdues.³⁴
- c) Exigir preus superiors a aquells que haguessin estat objecte de fixació administrativa.
- d) L'obertura de l'establiment comercial en diumenge o dia festiu no autoritzat per a la realització d'activitats comercials.³⁵
- e) L'incompliment de la prohibició que descriu l'article 7.2 d'aquesta llei.
- f) La venda sota l'anunci o la denominació de "vendes amb obsequi", "vendes en rebaixes", "vendes en liquidació", "vendes de promoció d'oferta" o "vendes de saldos", amb inobservança de les prescripcions establertes a aquesta llei.³⁶
- g) L'afectació dels objectes ofertats a les vendes amb obsequi, en rebaixa o en liquidació, per alguna causa que en redueixi el valor del mercat.
- h) El falsejament, a les vendes promocionals, de la publicitat de la seva oferta.³⁷
- i) L'oferta d'operacions en cadena o piràmide en la forma prohibida per la Llei 7/1996, de 15 de gener, de ordenació del comerç minorista.
- j) Modificar, durant el període de durada de l'oferta de vendes amb obsequi, el preu o la qualitat del producte.³⁸
- k) L'incompliment del règim establert sobre lliurament dels obsequis promocionals.
- l) Anunciar vendes com si fossin de fabricant o majorista, amb incompliment de l'establert al respecte per l'article 35 de la Llei 7/1996, de 15 de gener, de ordenació del comerç minorista.
- m) L'incompliment dels terminis de garantia i serveis postvenda, així com de la custòdia dels articles.
- n) L'incompliment del règim establert a la Llei 26/1991, de 21 de novembre, de protecció dels consumidors, per a les vendes a domicili.³⁹
- o) Les actuacions que impedeixin o dificultin l'exercici dels drets lingüístics reconeguts en aquesta llei.⁴⁰
- p) La venda ambulants o no sedentària en establiments turístics, no autoritzada per la conselleria competent en matèria de comerç.⁴¹

³⁴ Vid. art. 35 d'aquesta llei.

³⁵ Vid. art. 20 d'aquesta llei.

³⁶ Vid. art. 23 a 27 d'aquesta llei.

³⁷ Vid. art. 23 d'aquesta llei.

³⁸ Vid. art. 24 d'aquesta llei.

³⁹ Vid. art. 33 d'aquesta llei.

⁴⁰ Vid. art. 8 d'aquesta llei.

⁴¹ Vid. art. 31 i 32 d'aquesta llei.

§39

- q) L'exercici d'activitats comercials que no hagin obtingut autorització, quan aquesta sigui preceptiva d'acord amb aquesta llei.
- r) La venda d'alcohol en els supòsits prohibits a l'article 7.4 d'aquesta llei.
- s) La reincidència en infraccions lleus. S'entendrà que hi ha reincidència en infraccions lleus si es donen els requisits establerts a l'article 67 de la Llei 7/1996, de 15 de gener, ja esmentada.
- t) L'exposició i la venda de vehicles usats fora d'establiments comercials.

Article 50. Infraccions molt greus

Es consideren infraccions molt greus les següents:

- a) La negativa o resistència a subministrar dades o a facilitar la informació requerida per les autoritats o els seus agents en l'exercici de les seves funcions d'inspecció, quan s'efectuï acompanyada de violència física o verbal o de qualsevol altra forma de pressió.⁴²
- b) No disposar de la llicència autonòmica de gran establiment comercial quan aquesta sigui preceptiva d'acord amb l'article 13 d'aquesta llei.
- c) Les que, havent-se qualificat com a greus, hagin suposat una facturació anual superior a 600.000,00 euros.
- d) La reincidència en infraccions greus. S'entén que hi ha reincidència en infraccions greus si es donen els requisits establerts en l'article 67 de la Llei 7/1996, de 15 de gener, d'ordenació del comerç detallista.

Article 51. Prescripció de les infraccions

Les infraccions regulades en aquesta llei prescriuen: als tres anys, les qualificades de molt greus; als dos anys, les qualificades de greus; i als sis mesos, les qualificades de lleus.

CAPÍTOL III SANCIONS

Article 52. Tipologia de les sancions

1. Les infraccions assenyalades en aquesta llei donaran lloc a la imposició de les sancions següents:

- a) Admonició.
- b) Multa.
- c) Tancament de l'establiment o suspensió de l'activitat comercial, per un termini màxim d'un any.

2. La comissió de les infraccions molt greus durà implícita la prohibició d'obtenir subvencions i ajudes públiques durant un termini màxim de dos anys.

⁴² Vid. art. 43 a 45 d'aquesta Llei.

Article 53. Sancions

Les sancions aplicables per a les infraccions són les següents:

- a) Les infraccions lleus se sancionaran amb admonició o multa de 150 euros fins a 1.500 euros.
- b) Les infraccions greus se sancionaran amb una multa de 1.501,00 euros fins a 60.000,00 euros.
- c) Les infraccions molt greus se sancionaran amb una multa de 60.001,00 euros fins a 600.000,00 euros, i en el supòsit que hagin significat un greu risc per a la salut, un greu perjudici econòmic o hagin generat una àmplia alarma social, suposaran, a més a més, el tancament de l'establiment o la suspensió de l'activitat comercial per un termini màxim d'un any.

Article 54. Graduació de les sancions

1. Les sancions s'han de graduar sobretot en funció de la transcendència social de la infracció, la situació de predomini de l'infractor en el mercat, la naturalesa dels perjudicis causats, el volum de la facturació a la qual afecta, el grau de voluntarietat o d'intencionalitat de l'infractor, i també la reincidència per haver comès, en el termini d'un any, més d'una infracció de la mateixa naturalesa, la quantia del benefici obtingut, la capacitat econòmica de l'infractor i el termini de temps durant el qual s'hagi comès la infracció.

2. Quan el benefici que resulti d'una infracció sigui superior a la sanció que pertoqui, aquesta es podrà incrementar en la quantia equivalent al benefici obtingut.

3. Quan a la comissió d'una infracció s'acrediti l'existència d'un risc, de danys o perjudicis per a la salut de les persones, d'alteració de la lliure competència o de discriminació per raó de naixença, llengua, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social, la sanció que pertoqui serà incrementada fins a un 200% de la seva quantia.

Article 55. Òrgans competents⁴³

Els òrgans competents per resoldre el procediment sancionador i imposar les sancions, així com per a l'adopció de les mesures cautelars pertinents, són:

- a) El director general que tenguí atribuïdes les competències en matèria de comerç, en les infraccions lleus.
- b) El conseller competent en matèria de comerç, en les infraccions greus i en tot tipus de mesures cautelars.
- c) El Consell de Govern de les Illes Balears, per als supòsits de les infraccions molt greus i de tancament temporal de l'empresa o de l'establiment infractor.

⁴³ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

Article 56. Mesures cautelars

1. L'autoritat competent per a la incoació del procediment sancionador podrà acordar, en qualsevol moment del procediment, mitjançant resolució motivada i amb audiència prèvia de la persona interessada, l'adopció de les mesures cautelars adients, sempre que concorrin circumstàncies greus que afectin la seguretat de les persones o dels béns, que suposin un perjudici greu o manifest de difícil reparació, o que sigui necessari per assegurar l'eficàcia de la resolució que, si pertoca, hi pot recaure.

2. Aquestes mesures cautelars, que no tendran el caràcter de sanció, podran mantenir-se durant el temps necessari per a la rectificació dels defectes existents i com a màxim fins a la resolució del procediment.

3. Quan es produeixi la infracció prevista en l'article 50 b) d'aquesta llei, l'òrgan competent per a la incoació de l'expedient sancionador pot acordar el tancament de l'establiment, en el cas que aquest sigui obert al públic, com a mesura cautelar que garanteixi l'eficàcia del que disposa aquesta llei respecte de la necessitat d'obtenir llicència autonòmica prèvia de gran establiment comercial, sense que sigui necessària l'audiència prèvia de l'interessat.

Article 57. Prescripció de les sancions

Les sancions prescriuen als tres anys, les qualificades de molt greus; als dos anys, les qualificades de greus; i als sis mesos, les qualificades de lleus. Aquests terminis s'han de comptar a partir de la fermesa de la resolució sancionadora.

TÍTOL X EQUIPAMENTS COMERCIALS

Article 58. Ordenació territorial de determinats equipaments comercials⁴⁴

Els consells insulars, mitjançant les previsions oportunes en el pla territorial insular respectiu o a través de l'elaboració i l'aprovació específica d'un pla director sectorial⁴⁵, poden establir l'ordenació i les mesures de foment del sector comercial per aconseguir un desenvolupament harmoniós i coherent de l'ocupació i la utilització del sòl destinat a l'exercici d'activitats comercials, així com un major ordre geogràfic, econòmic i social amb uns mínims de qualitat arquitectònica de les construccions comercials.

Article 59. Objectius de l'ordenació territorial de determinats equipaments comercials

Per tal d'assolir un nivell adequat d'equipament comercial i una distribució insular correcta, el pla territorial o el pla director sectorial corresponent, a més

⁴⁴ Vid. DD de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁴⁵ Vid. Llei 14/2000, de 21 de desembre (§30).

d'observar els mandats que imposin la legislació i les directrius d'ordenació territorial⁴⁶, pot fixar les determinacions següents:

1. Planificació comercial dels següents aspectes:
 - a) Ordenació dels establiments comercials que puguin tenir una influència supramunicipal.
 - b) Reordenació de l'ús comercial detallista en els diferents polígons o sectors, d'ús industrial o de serveis, que disposin a l'entrada en vigor d'aquesta llei de planejament urbanístic d'ordenació i de desenvolupament aprovat definitivament.
 - c) Dinàmiques urbanes, actuals i tendencials, que incideixin en l'activitat comercial des de la perspectiva espacial i territorial, sectorial i sociodemogràfica, atès que el comerç és una activitat de capacitat estructurant elevada, associada a la centralitat urbana, per la seva capacitat d'atreure i aglutinar altres activitats i serveis.
 - d) Equipaments i serveis públics urbans que tinguin plena incidència en l'activitat comercial.
 - e) Potencialitats i debilitats dels diferents municipis que incideixin en l'activitat comercial i de serveis, amb la concreció de les oportunitats i les amenaces.
 - f) Intercanvi d'experiències dels municipis de similars característiques sectorials, territorials, urbanístiques i sociodemogràfiques, amb un tractament especial del recull de bones pràctiques comercials.
2. Les actuacions territorials següents:
 - a) Àmbits, sectors o polígons per als quals es proposi la reordenació o reconversió urbanística.
 - b) Establir les condicions per adoptar mesures de reconversió paisatgística a les àrees o zones amb activitats comercials respecte dels establiments no actualitzats a la demanda comercial i proposar-ne el trasllat a altres zones o àmbits més adequats.
3. Totes les actuacions de l'instrument d'ordenació territorial insular s'han de regir pels següents criteris:
 - a) Ocupació de trames consolidades d'àrees d'ús predominantment residencial o turístic.
 - b) Atendre la integració en l'estratègia d'evolució, mobilitat urbana i ocupació del sòl per tal d'evitar-ne el consum.
 - c) Avaluar els moviments de persones i vehicles que es puguin generar, i valorar-ne especialment la incidència en la xarxa viària i en la resta d'infraestructures públiques, així com també l'existència de mitjans de transport col·lectiu suficients per satisfer els fluxos previsibles de públic i per desincentivar l'ús de vehicles particulars.

⁴⁶ Vid. Llei 6/1999, de 3 d'abril (§29).

- d) Preveure la dotació d'aparcaments precisa i adequada a la intensitat prevista de l'ús comercial, per a la qual cosa s'han de tenir en compte els espais disponibles, l'afecció al trànsit urbà i els mitjans de transport públic ja existents o previstos.
- e) Establir per a les futures construccions l'adopció de solucions que garanteixin l'eficiència energètica, l'accessibilitat i la integració en l'entorn dels nous establiments comercials.
- f) Determinar la compatibilitat de l'ús comercial amb les mesures de protecció del patrimoni històric de les Illes Balears en qualssevol de les seves classificacions, dels béns immobles d'interès cultural o dels béns immobles catalogats.

Article 60. Ordenació urbanística dels usos comercials

Els instruments de planejament general municipal han de tenir en compte específicament l'ús comercial, tot compatibilitzant-lo amb la resta d'usos urbanístics, i han de considerar l'equipament comercial com a element bàsic i estructurant del sistema general d'equipaments. Aquests plans urbanístics poden establir superfícies mínimes per a determinats tipus d'establiments i, en tot cas, han de regular específicament els extrems següents:

- 1. Densitat comercial
 - a) La densitat comercial de les distintes zones o barriades dels diferents nuclis urbans i assentaments turisticoresidencials, en termes de nombre màxim de metres quadrats edificables susceptibles d'ús comercial a cada zona o barriada. Així mateix, han de fixar les limitacions de l'ús comercial tant en funció del grau de compatibilitat amb la resta d'usos urbanístics com de l'existència d'infraestructures adequades.
 - b) La densitat comercial no és d'aplicació als establiments que tinguin una superfície construïble o edificada inferior a 150 m².
 - c) La densitat comercial s'ha d'assignar en metres quadrats de superfície construïda per a cada zona o barriada i ha de tenir en compte la densitat residencial, la superfície destinada a altres usos i la funció més o menys comercial de la zona o barriada en el conjunt del nucli urbà o assentament turisticoresidencial.
 - d) El nombre total de metres quadrats de superfície construïda, susceptible d'ús comercial en un municipi, distribuïble a distintes zones o barriades dels nuclis urbans, no pot ser superior al resultat de multiplicar la població equivalent per un determinat percentatge.

El concepte de població equivalent i els percentatges corresponents són els que, a aquests efectes, determini el Govern de les Illes Balears mitjançant una disposició reglamentària, a proposta conjunta de les conselleries competents en matèria de comerç i d'ordenació del territori, una vegada feta l'audiència prèvia als consells insulars.

2. Sostenibilitat del model territorial

Amb l'objectiu de garantir la sostenibilitat del model territorial mediterrani, s'han d'acomplir preferentment els criteris de l'ordenació urbanística dels usos comercials següents:

- a) L'ocupació de trames consolidades d'àrees d'ús predominantment residencial o turístic.
- b) Atendre la integració en l'estratègia d'evolució, mobilitat urbana i ocupació del sòl per tal d'evitar-ne el consum.
- c) Avaluar els moviments de persones i vehicles que es puguin generar, i valorar-ne especialment la incidència en la xarxa viària i en la resta d'infraestructures públiques, així com també l'existència de mitjans de transport col·lectiu suficients per satisfer els fluxos previsible de públic i per desincentivar l'ús de vehicles particulars.
- d) Preveure la dotació d'aparcaments precisa i adequada a la intensitat prevista de l'ús comercial, per a la qual cosa s'han de tenir en compte els espais disponibles, l'afecció al trànsit urbà i els mitjans de transport públic ja existents o previstos.
- e) Exigir per a les futures construccions l'adopció de solucions que garanteixin l'accessibilitat, la integració en l'entorn dels nous establiments comercials i una qualificació energètica com a mínim B per als edificis de nova construcció i C per als ja existents.
- f) Determinar la compatibilitat de l'ús comercial amb les mesures de protecció del patrimoni històric de les Illes Balears en qualssevol de les seves classificacions, dels béns immobles d'interès cultural o dels béns immobles catalogats.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

El previst en aquesta llei s'entén sense perjudici del que s'estableix a la legislació sectorial corresponent en relació amb la dispensa o la venda de determinats productes o mercaderies i la prestació de determinats serveis.

Disposició addicional segona⁴⁷

D'acord amb el que es disposa a l'article 17 d'aquesta llei, s'afegeixen el títol X, Conselleria d'Economia, Comerç i Indústria, el capítol I, taxa per llicència autonòmica de gran establiment comercial, a la Llei 11/1998, de 14 de desembre, sobre el règim específic de taxes de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, amb els articles que es transcriuen a continuació:

(...)⁴⁸

⁴⁷ Vid. art. 31 i 32 de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁴⁸ Aquesta redacció del títol X de la Llei 11/1998, va ser modificada posteriorment per l'art. 46 de la Llei 13/2005, de 27 de desembre, esmentada en la nota 1.

Disposició adicional tercera. Simplificació administrativa

1. La conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears ha d'editar, en cooperació amb els consells insulars, en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei, una pàgina web en els dos idiomes oficials de les Illes Balears, així com en altres idiomes de gran implantació en l'àmbit de la Unió Europea, per tal de fer públics els criteris aplicables i la totalitat dels tràmits del procediment autonòmic per obtenir la llicència autonòmica de gran establiment comercial, tot això sense perjudici d'haver de complir l'obligació de prestar individualment l'assessorament informatiu i l'orientació als interessats sobre els requisits jurídics o tècnics que les disposicions vigents imposen a les seves pretensions en matèria de serveis en el mercat interior de les Illes Balears.

2. La conselleria competent en matèria de comerç del Govern de les Illes Balears ha de promoure les actuacions oportunes perquè tots els procediments i tràmits relatius a una activitat de serveis i al seu exercici es puguin realitzar fàcilment, a distància i per via electrònica, d'acord amb la normativa d'aplicació per a l'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics.⁴⁹

3. D'acord amb l'article 6 de la Llei estatal 11/2007 que reconeix el dret dels ciutadans a relacionar-se amb l'administració pública a través de mitjans electrònics per exercir els drets previstos en l'article 35 de la Llei 30/1992, la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia en el termini d'un any a contar des de la publicació de la present llei, adaptarà tots els seus procediments i actuacions per acomplir l'establert en la indicada Llei 11/2007.

Igualment, en el termini d'un any, la Conselleria de Comerç, Indústria i Energia adaptarà els procediments administratius al que disposen els articles 5 (simplificació dels procediments administratius) i 6 (finestreta única) de la Directiva 2006/123/CE relativa als serveis en el mercat interior.⁵⁰

4. Els establiments comercials no considerats gran establiment comercial i que tinguin una activitat considerada per la Llei 16/2006 com una activitat innòcua, podran ser iniciats pels seus titulars mitjançant el sistema de declaració responsable⁵¹, una vegada aprovada la normativa reglamentària reguladora dels requisits d'aquesta declaració.

Disposició adicional quarta. Vinculació amb el planejament de desenvolupament urbanístic municipal

1. A les Illes Balears no és d'aplicació el percentatge de l'1% de reserva d'equipament comercial que estableix l'annex del Reglament de planejament,

⁴⁹ Vid. Decret 113/2010, de 5 de novembre, d'accés electrònic als serveis públics de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 165, de 13 de novembre*).

⁵⁰ Vid., també, Llei 17/2009, de 23 de novembre, sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (*BOE núm. 283, de 24 de novembre*).

⁵¹ Vid. art. 71 bis LRJPAC, d'acord amb la modificació produïda per la Llei 25/2009, de 22 de desembre, de modificació de diverses lleis per a la seva adaptació a la Llei sobre el lliure accés a les activitats de serveis i el seu exercici (*BOE núm. 308, de 23 de desembre*). Vid., també, art. 45.3 LRJCA (§13).

aprovat pel Reial Decret 2159/1978, de 23 de juny, per als polígons o sectors de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització que no tinguin aprovats definitivament el pla d'ordenació i el de desenvolupament corresponents el dia de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

2. A les Illes Balears, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, als polígons o sectors de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització, d'ús residencial, turístic o mixt, que no tinguin aprovat definitivament el corresponent pla parcial, només es permet un màxim de qualificació del 10% de la superfície lucrativa, corresponent a ús residencial, en qualssevol de les seves modalitats, plurifamiliar o unifamiliar, per a l'ús comercial al detall.

Als polígons o sectors de sòl urbanitzable o apte per a la urbanització d'ús industrial o de serveis que no tinguin aprovat definitivament el corresponent pla parcial, només es permet la possibilitat d'instal·lar-hi establiments comercials a l'engròs.

En tot cas, aquesta exigència legal no és d'aplicació als polígons o sectors en zones turístiques, sempre que els planejaments d'ordenació i de desenvolupament ja estiguin adaptats als corresponents plans d'ordenació de l'oferta turística i, en el cas de Menorca, al pla territorial insular.

Tampoc no serà d'aplicació a les reserves estratègiques de sòl, regulades per la Llei 5/2008, de 14 de maig, d'actuacions urgents destinades a l'obtenció de sòl per a habitatges de protecció pública.

Disposició addicional cinquena. Règim dels actes fermes

No queda alterada l'eficàcia dels actes administratius fermes que s'hagin dictat en aplicació de les normes que es deroguen o es modifiquen mitjançant aquesta llei.

Disposició addicional sisena

Els establiments comercials amb superfície de venda inferior a 700 m² a l'illa de Mallorca, a 400 m² a les illes d'Eivissa i Menorca i a 200 m² a l'illa de Formentera oberts al públic, estaran exempts, en cas que no la tinguin, d'obtenir la llicència d'instal·lació i d'obertura municipal sempre que es donin els següents requisits:

- a) Que dia 17 d'octubre de 2006 estiguessin oberts al públic.
- b) Que hagin presentat la documentació tècnica exigible d'acord amb la Llei 16/2006, de 17 d'octubre, de règim jurídic de les llicències integrades d'activitat de les Illes Balears⁵², en què reflecteixi l'estat actual, i que facin la corresponent declaració responsable.

La no-exigibilitat del permís d'instal·lació i de la llicència d'obertura i funcionament no suposarà l'exempció del compliment de la normativa aplicable.

⁵² *BOIB núm. 152, de 28 d'octubre.* Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i economicoadministratives (*BOIB núm. 196, de 29 de desembre*), i per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada en la nota 1.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera

Quan entri en vigor la disposició reglamentària que reguli el Registre general de comerç de les Illes Balears, la conselleria competent en matèria de comerç realitzarà d'ofici la inscripció, a la secció pertinent del Registre, dels establiments que hagin tramitat la sol·licitud d'inscripció d'acord amb l'establert als articles 6 a 11 del Decret 217/1996, de 12 de desembre.⁵³

Disposició transitòria segona

1. Els ajuntaments de les Illes Balears disposen d'un termini màxim de dos anys, a partir de l'entrada en vigor d'aquesta llei, per aprovar l'ordenança reguladora de la modalitat de venda ambulants o no sedentària en el seu terme municipal.

2. Mentre els ajuntaments no aprovin l'ordenança corresponent, es regiran pels criteris establerts pels òrgans municipals competents.

Disposició transitòria tercera

1. Els expedients sancionadors incoats amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei s'han de continuar tramitant d'acord amb la normativa anterior, sense perjudici d'aplicar-hi la normativa posterior en els supòsits en què els sigui més favorable.

2. Les sol·licituds de les llicències autonòmiques de gran establiment comercial instades amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei que estiguin pendents d'instrucció i de resolució s'han d'arxivar sense cap més tràmit.

Disposició transitòria quarta

1. La sol·licitud de llicència autonòmica s'haurà d'adreçar a la conselleria competent en matèria de comerç.

2. Fins que no entri en vigor la disposició reglamentària pertinent, a la sol·licitud s'hi adjuntarà la documentació establerta al Pla director sectorial d'equipaments comercials de les Illes Balears, regulat pel Decret 217/1996, de 12 de desembre.

Disposició transitòria cinquena

Als establiments comercials existents amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta llei que no s'ajustin a les seves determinacions, solament es podran realitzar obres de rehabilitació, de modernització i de millora, sempre que no suposin augment de la superfície de venda.

⁵³ Vid. art. 30 c de la Llei 8/2009, de 16 de desembre, esmentada en la nota 1.

Disposició transitòria sisena. Vinculació amb l'actual planejament general municipal

1. Els ajuntaments que disposin d'instruments de planejament municipal, aprovats definitivament, que ja tinguin regulat l'ús comercial de conformitat amb les normes que es modifiquen o es deroguen mitjançant aquesta llei, han d'adaptar les seves determinacions al nou contingut d'aquesta norma legal, especialment pel que fa a l'article 60, quan s'iniciï la primera modificació o revisió d'aquests instruments.

2. Els ajuntaments que disposin d'instruments de planejament municipal, la revisió o modificació dels quals ja hagi superat la fase d'aprovació inicial en el moment d'entrar en vigor aquesta llei i que estableixin la regulació de l'ús comercial de conformitat amb les normes que es modifiquen o es deroguen mitjançant aquesta llei, poden continuar-ne la tramitació fins a l'aprovació definitiva, però, en tot cas, han d'adaptar les seves determinacions al nou contingut d'aquesta norma legal, especialment pel que fa a l'article 60, quan s'iniciï la primera modificació o revisió d'aquests instruments. Només podran lliurar el certificat que descriu l'annex d'aquesta llei els ajuntaments el planejament dels quals hagi superat com a mínim l'aprovació inicial en adaptació a la normativa comercial.

3. No obstant això, es poden aprovar les modificacions d'instruments de planejament urbanístic general sempre que tinguin com a objecte exclusiu alguna de les finalitats expressades al punt 2 de la disposició addicional tercera de la Llei 14/2000, de 21 de desembre, d'ordenació territorial.⁵⁴

Disposició transitòria setena. Registre General de Comerç de les Illes Balears

Fins que no entri en vigor el reglament regulador del Registre General de Comerç de les Illes Balears, es manté en vigor la normativa actual quant a la secció d'establiments comercials

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

1. Queden derogades totes les disposicions d'igual o d'inferior rang que s'oposin, contradiguin o siguin incompatibles amb el que disposa aquesta llei.

2. En particular, queden derogades:

3. Queden derogades totes les disposicions d'igual o d'inferior rang que s'oposin, contradiguin o siguin incompatibles amb el que disposa aquesta llei.

4. En particular, queden derogades:

- a) La Llei 2/1994, de 18 de maig, d'infraccions i sancions en matèria de calendaris i horaris comercials. Se'n reitera la derogació per evitar dubtes interpretatius.

⁵⁴ §30.

§39

- b) La Llei 8/2005, de 21 de juny, de mesures transitòries per a l'atorgament de la llicència autonòmica de gran establiment comercial.
- c) El Decret 217/1996, de 12 de desembre, pel qual s'aprova definitivament el Pla Director Sectorial d'equipaments comercials de les Illes Balears.
- d) El Decret 128/2005, de 16 de desembre, pel qual es crea un carnet professional que habilita per a l'obertura d'establiments de perruqueria i estètica.
- e) El Decret 140/2001, de 14 de desembre, pel qual es regula l'adscripció, la composició i el règim de funcionament del Consell Assessor de Comerç de les Illes Balears.

DISPOSICIONS FINALS

Disposició final primera

1. El Govern de les Illes Balears dictarà les disposicions reglamentàries necessàries per a l'aplicació i el desenvolupament d'aquesta llei.

2. Es faculta el Govern de les Illes Balears perquè, mitjançant decret, actualitzi periòdicament la quantia de les sancions econòmiques contingudes a la llei present. L'augment mai no podrà ser superior a la taxa de variació interanual que experimenti l'índex de preus al consum.

Disposició final segona

Aquesta llei entrarà en vigor el dia següent al de la seva publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*. Això no obstant:

- 1. L'article 8.2 començarà a vigir dia 1 de gener del 2002.
- 2. L'article 8.3 i l'article 19 començaran a vigir dia 1 de gener del 2003.

§40

LLEI 5/2003, DE 4 D'ABRIL, DE SALUT DE LES ILLES BALEARS

*(BOIB núm. 55, de 22 d'abril de 2003;
BOE núm. 110, de 8 de maig de 2003)*¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

En l'ordenament jurídic espanyol, el dret a la protecció de la salut ve expressament reconegut en la Constitució², la qual atribueix als poders públics l'organització i la tutela de la salut pública a través de les mesures que es consideren oportunes, tant en el seu vessant preventiu, com en el propi de prestació d'assistència sanitària. Aquest reconeixement constitucional s'ha plasmat en la Llei 14/1986, general de sanitat, de 25 d'abril³, que, amb caràcter bàsic, recull tot el conjunt d'accions i dispositius encaminats a la protecció de la salut, i destaca el protagonisme i la suficiència de les comunitats autònomes en l'articulació d'una política pròpia en matèria sanitària. Però, no només la Llei general de sanitat estableix el marc normatiu de protecció de la salut, també ho fa la Llei Orgànica 3/1986, de 14 de abril, de mesures especials en matèria de salut pública⁴, que faculta les administracions públiques, dins l'àmbit de les seves competències, a adoptar les mesures excepcionals d'intervenció sanitària en situacions de necessitat o d'urgència.⁵

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per les lleis següents: 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre*); 8/2004, de 23 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública (*BOIB núm. 186, de 30 de desembre*); 13/2005, de 27 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 196, de 31 de desembre*; correcció d'errades *BOIB núm. 36, d'11 de març de 2006*); 1/2006, de 3 de març, de voluntats anticipades (*BOIB núm. 36, d'11 de març*); 6/2007, de 27 de desembre, de mesures tributàries i economicoadministratives (*BOIB núm. 196, de 29 de desembre*); 9/2008, de 19 de desembre, de pressuposts generals de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears per a l'any 2009 (*BOIB núm. 182, de 27 de desembre*; correcció d'errades *BOIB núm. 33, de 5 de març de 2009*), i 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 112, de 29 de juliol*).

Cal tenir en compte que aquesta Llei es veu afectada parcialment per la Llei 16/2010, de 28 de desembre (§41).

² *Vid.* art. 43 CE.

³ *BOE núm. 102, de 29 d'abril.*

⁴ *BOE núm. 102, de 29 d'abril.*

⁵ *Vid.*, també, amb caràcter bàsic: Llei 16/1997, de 25 d'abril, de regulació de serveis de les oficines de farmàcia (*BOE núm. 100, de 26 d'abril*); Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica (*BOE núm. 274, de 15 novembre*); Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries (*BOE núm. 280, de 22 de novembre*); Llei 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris (*BOE núm. 178, de 27 de juliol*); Llei 14/2007, de 3 de juliol, d'investigació biomèdica (*BOE núm. 159, de 4 de juliol*). Quant al personal, cal esmentar la Llei 55/2003, de 16 de desembre, de l'Estatut marc del personal estatutari dels serveis de salut (*BOE núm. 301, de 17 de desembre*).

En l'àmbit de les Illes Balears, l'Estatut d'Autonomia atribueix a la comunitat autònoma, a l'article 10.14, la competència exclusiva en matèria de sanitat. Així mateix, l'article 11.5 del mateix text legal li atribueix el desenvolupament legislatiu i l'execució de la coordinació hospitalària, inclosa la de la Seguretat Social, i l'ordenació farmacèutica. Tot això sense oblidar la funció executiva de l'article 12.8 sobre la gestió de l'assistència sanitària de la Seguretat Social.⁶ A l'empara dels títols competencials esmentats, es pretén recollir en una norma de rang legal totes les accions relacionades amb la salut dels ciutadans, de manera integral i integrada, i començar per la formulació dels drets dels usuaris enfront dels processos assistencials en l'àrea sanitària, per continuar amb l'ordenació dels recursos sanitaris de les Illes, territorialment i de manera funcional, i finalitzar amb les accions del sistema sanitari públic de les Illes Balears.

Prèviament, el Parlament de les Illes Balears havia creat el Servei Balear de la Salut, mitjançant la Llei 4/1992, de 15 de juliol⁷, com un sistema únic i harmonitzat de tots els recursos, els centres i els serveis de l'àmbit geogràfic de les Illes Balears, amb la meta d'aconseguir la integració, la desconcentració, la simplificació, la racionalització i, en definitiva, una optimització màxima dels serveis sanitaris existents o futurs. Certament, el retard en la transferència⁸ dels serveis i de les funcions de l'assistència sanitària de la Seguretat Social a la nostra comunitat va produir una certa obsolescència a la Llei del Servei Balear de la Salut, a més de regular únicament el Servei, sense contemplar altres aspectes essencials en matèria de protecció de la salut. Per aquest motiu la llei del 92 i les modificacions que s'hi han introduït per part de la Llei 20/2001, de 21 de desembre, de mesures tributàries, administratives i de funció pública, són substituïdes per aquesta, i s'integra la regulació del Servei de Salut en un text més ambiciós que regula totes les accions dels poders públics adreçades a la protecció de la salut.

II

En el marc de les competències assolides en l'Estatut, la Llei de salut de les Illes Balears es configura com a l'instrument normatiu més important de la comunitat autònoma per articular-ne el compromís amb els ciutadans, de cara a la protecció d'un aspecte tan essencial de la persona com és la salut. La llei

⁶ Les referències s'han d'entendre fetes, quant a les competències executives, a l'art. 30, núm. 48 EAIB (§1); quant a les competències de desenvolupament legislatiu i execució, a l'art. 31, núm. 12 EAIB (§1), i, quant a les competències executives, a l'art. 32, núm. 8 EAIB (§1).

⁷ Derogada per aquesta Llei.

⁸ *Vid.* RD 1478/2001, de 27 de desembre, sobre traspàs a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de les funcions i serveis de l'Institut Nacional de la Salut (*BOE núm. 311, de 28 de desembre*) i RD 1733/2007, de 21 de desembre, sobre traspàs a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears de les funcions i serveis de la Seguretat Social en matèria d'assistència sanitària encomanada a l'Institut Social de la Marina (*BOE núm. 310, de 27 de desembre*).

té com eix central l'atenció de la salut del ciutadà en totes les vessants, des de l'educació per a la salut, les accions preventives, les mesures públiques de protecció de la salut individual i col·lectiva, fins a l'atenció de la malaltia, la rehabilitació funcional i la reincorporació social del pacient.

La Llei de salut de les Illes Balears tracta de recollir els aspectes més interessants de les regulacions comparades, adaptats naturalment a la realitat social, geogràfica i sanitària de les Illes, especialment en l'estructuració del model organitzatiu.

Però, la Llei de salut de les Illes Balears no es limita a la regulació del Servei autonòmic de salut, ni tan sols a la formulació de l'ordenació sanitària de les Illes Balears. Amb una vocació més ambiciosa, pretén ser un instrument normatiu que reguli totes les accions dels poders públics relacionades amb la salut, però no només d'aquests. També el sector privat es veu implicat en una tasca tan important com la que la llei pretén: la protecció de la salut abans que aparegui la malaltia i el seu restabliment, en cas de pèrdua. El dret a la protecció de la salut es configura com un dret reconegut constitucionalment que requereix un desenvolupament legal en l'àmbit de les Illes Balears, en sintonia amb la regulació establerta en la Llei general de sanitat per a tot l'Estat, com a norma de caràcter bàsic per a totes les administracions sanitàries del territori nacional.

III

Prèviament a la regulació de les accions encaminades a la protecció i al restabliment de la salut és necessari plasmar els principis informadors en els quals es fonamenta l'articulació del dret a la protecció de la salut en el sistema sanitari públic de les Illes Balears, la qual cosa es recull en el títol preliminar, a més d'identificar l'objecte i l'àmbit subjectiu d'aplicació de la llei.⁹

En el títol I es detallen els drets i els deures dels ciutadans en l'àmbit sanitari. Aquest títol comença pels titulars dels drets, per continuar amb la regulació dels drets bàsics de tots relatius als serveis sanitaris i de salut de les Illes Balears, com a garantia del principi constitucional de protecció de la salut. En el capítol III d'aquest títol es contenen els drets específics dels usuaris dels centres assistencials, des del moment previ al naixement fins a la mort. Destaquen els drets en relació al naixement, a la intimitat i confidencialitat, la nova regulació del document vital i del consentiment informat, sense oblidar els drets del col·lectius mereixedors d'especial protecció, els dels malalts mentals, i el dret a la història i a la documentació clínica. El capítol IV conté la formulació dels drets dels usuaris dels serveis sanitaris públics com a complement dels drets generals establerts en el capítol II, i regula les funcions del defensor dels usuaris com a òrgan de garantia d'aquests drets. Finalment, en el capítol V es formulen els deures dels usuaris dels serveis sanitaris.

⁹ *Vid.* art. 25 EAIB (§1).

IV

El títol II de la llei regula el sistema sanitari públic de les Illes Balears com el conjunt de recursos, normes, mitjans organitzatius i accions orientades a satisfer el dret a la protecció de la salut. El Govern i l'administració sanitària són els ens encarregats del funcionament del sistema.

El sistema sanitari públic de les Illes Balears, com a part del Sistema Nacional de Salut¹⁰, té com a finalitats primordials la millora general en l'estat de la salut de la població, mitjançant la promoció de l'educació per a la salut, la prevenció, la planificació de les accions i la prestació d'una atenció integral i personalitzada. Per aconseguir aquestes finalitats, les administracions públiques competents, establertes a les Illes Balears, desenvoluparan tota una sèrie d'accions adreçades a protegir la salut abans que aparegui la malaltia i a l'atenció sanitària posterior, que es complementaran amb activitats de docència, investigació i formació, a més de l'avaluació i el control de la qualitat dels serveis sanitaris. Totes aquestes accions es dirigeixen a aconseguir la finalitat primordial de la llei.

V

El capítol III del títol II regula el Pla de Salut de les Illes Balears, el qual es configura a la llei com a l'instrument estratègic principal de planificació i coordinació sanitària, que es complementarà amb el Pla sociosanitari -de caràcter intersectorial- així com amb altres plans de desenvolupament d'aspectes més concrets de l'actuació sanitària (de la SIDA, de drogues, de salut mental). Com a instrument estratègic, el Pla de Salut estableix les línies a desenvolupar per les estructures corresponents, tant sanitàries com alienes al sector. L'objectiu final és l'assumpció dels compromisos que involucrin sectors socials, professionals i polítics.

El capítol IV preveu l'existència i les funcions dels òrgans de participació comunitària en el sistema sanitari públic de les Illes Balears, especialment el Consell de Salut, que s'adscriu a la conselleria competent en matèria sanitària, com a l'òrgan col·legiat superior de participació comunitària i de consulta del sistema sanitari públic.

VI

Les competències i funcions de les diverses administracions públiques que actuen en matèria sanitària en el territori de les Illes Balears, vénen recollides en el títol III de la llei, que comença per definir les competències del Govern i de l'Administració de la comunitat autònoma (capítol I), i finalitza, en el capítol II, amb les competències dels ens territorials de les Illes Balears. Aquestes competències es desenvolupen de conformitat amb el que disposa l'Estatut, la

¹⁰ Vid. Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut (BOE núm. 128, de 29 de maig).

Llei general de sanitat, les lleis de consells insulars i de règim local, i dins el marc del Pla de salut.

VII

El títol IV regula la intervenció pública en relació amb la salut individual i col·lectiva, la funció inspectora i la potestat sancionadora en matèria sanitària de manera estructurada en dos capítols. En el primer es defineixen les funcions del personal que realitza funcions inspectores i es determina el caràcter públic de les actes i diligències inspectores, mentre que en el capítol II es regula l'exercici de la potestat sancionadora per l'administració sanitària autonòmica i tot el règim d'infraccions tipificades i sancions en matèria sanitària, a més de la possibilitat d'adoptar mesures cautelars per l'òrgan sancionador com a garantia del compliment dels deures i de les obligacions establertes en aquesta llei i en la resta de l'ordenament jurídic sanitari.

VIII

L'eix principal de l'organització sanitària pública dels serveis sanitaris de les Illes s'estructura en el títol V, on es regula el Servei de Salut de les Illes Balears com a ens públic, de caire autònom, dotat de personalitat jurídica i patrimoni propis, amb plena capacitat d'actuar i al qual s'encomana la gestió dels serveis públics assistencials. Aquest Servei de Salut s'adscriu a la conselleria competent en matèria sanitària. La llei estableix en general els objectius fonamentals que persegueix i la relació amb l'ens matriu.

L'estructura i l'organització del Servei de Salut, contingudes en el capítol II, defineixen els òrgans superiors de direcció i gestió de l'ens: el Consell General, el director general i el secretari general. El règim jurídic del Servei de Salut l'estableix aquesta llei i els seus estatuts, i la representació i la defensa en judici s'atribueixen als advocats que s'integrin a l'escala corresponent del cos superior d'avocats de l'Administració de la comunitat autònoma, sense perjudici d'habilitar advocats col·legiats per a supòsits específics.

El règim pressupostari que es configura a la llei en el capítol IV, permet al Servei comptar amb el seu propi pressupost, i des del punt de vista financer es preveuen mesures de control permanent per part de la Intervenció de la comunitat autònoma.

El capítol V del títol V recull l'ordenació funcional dels serveis assistencials, estructurada en els nivells d'atenció sanitària primària, especialitzada i d'urgències. L'atenció primària és el primer nivell d'assistència, mentre que l'especialitzada és el segon nivell. Aquest està configurat per la xarxa hospitalària pública de les Illes Balears, que també s'estructura en diversos nivells d'hospitals, en funció de l'especialització i la complexitat dels processos de què disposen. El títol finalitza en el capítol VI, dedicat a les relacions amb la iniciativa privada, la qual s'articula al voltant del concert, com a modalitat consolidada de col·laboració del sector privat en la prestació dels serveis públics.

IX

L'ordenació sanitària territorial del sistema sanitari públic de les Illes és objecte de tractament en el títol VI, on es detalla l'organització del Servei de Salut en àrees de salut, com a estructura bàsica del sistema, en sectors sanitaris i en zones bàsiques de salut. Al Servei de Salut se li encomana la responsabilitat en la gestió unitària i integrada dels centres i serveis que en depenen, Aixà com les prestacions i els programes sanitaris a desenvolupar. Les àrees de salut s'estructuraran en els òrgans de participació, direcció i gestió que determinin els estatuts del Servei. Les àrees de salut es podran dividir territorialment en sectors sanitaris, responent a la necessitat que l'ordenació territorial resulti operativa i funcioni amb eficàcia. Cadascuna de les àrees disposarà d'un hospital públic per garantir l'atenció especialitzada als ciutadans. Per altra banda, les zones bàsiques de salut són el marc territorial i poblacional fonamental per a l'ordenació dels serveis d'atenció primària sanitària.

X

En conclusió, la Llei de salut de les Illes Balears configura un sistema públic de salut universal, gratuït i solidari, que pretén ordenar tots els recursos sanitaris de manera eficient, tenint en compte les peculiaritats de les Illes Balears, on històricament hem patit greus mancances de recursos en la xarxa pública, mitigades en part pel recurs a la doble assegurança.

En el procés d'elaboració s'ha sotmès a consulta dels sectors implicats i de tota la ciutadania, a través d'Internet. Sense oblidar la consulta al Consell Econòmic i Social, com a ens institucional que té la representació dels sectors socials.

La Llei de salut té vocació de perdurabilitat i per això ha tengut cura de ser flexible per adaptar-se a les situacions futures sense traumatismes, i s'ha de configurar com a un instrument al servei de tots els ciutadans de les Illes Balears.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. Objecte

1. La present llei té per objecte l'ordenació i la regulació del sistema sanitari per tal de fer efectiu, en l'àmbit territorial de les Illes Balears, el dret a la protecció de la salut reconegut a l'article 43 de la Constitució.

2. En particular, aquesta llei:

- a) Defineix i garanteix els drets i els deures dels ciutadans en l'àmbit sanitari.
- b) Configura el marc jurídic fonamental del sistema sanitari públic.
- c) Delimita les competències de les administracions públiques en matèria de sanitat.
- d) Regula la funció inspectora i la potestat sancionadora en matèria sanitària.

- e) Estableix les regles bàsiques de l'organització i el funcionament del Servei de Salut de les Illes Balears.

Article 2. Àmbit subjectiu d'aplicació

Aquesta llei s'aplica:

- a) Als ciutadans residents i als no residents, amb independència de la seva situació legal o administrativa.
- b) A les administracions públiques de les Illes Balears.
- c) A qualsevol altra persona jurídica, quan així s'estableixi en aquesta llei.

Article 3. Principis informadors

La regulació continguda en aquesta llei s'inspira en els principis següents:

- a) Universalització de l'atenció sanitària per a tots els ciutadans de les Illes Balears.
- b) Concepció integral de la salut, de forma que compregui activitats de promoció, educació sanitària, prevenció, assistència, rehabilitació, investigació i formació, tenint en compte els aspectes biològics, psicològics, socials i ecològicambientals.
- c) Equitat i superació de les desigualtats territorials i socials en la prestació dels serveis, donar prioritat a l'eficiència social i afavorir els col·lectius més desprotegitos.
- d) Eficàcia i eficiència en la gestió dels recursos sanitaris, amb incorporació de la millora continuada de la qualitat, mitjançant l'acreditació i l'avaluació continuada.
- e) Descentralització, desconcentració, coordinació i responsabilitat en la gestió, d'acord amb una concepció integral i integrada del sistema sanitari balear.
- f) Participació comunitària en la formulació de la política sanitària, a través dels drets d'informació i participació.
- g) Participació dels professionals en l'organització i en l'ús racional de tots els recursos necessaris per a la bona pràctica clínica, basada en l'evidència científica.
- h) Cooperació intersectorial com a element de cohesió de les polítiques de tots els sectors amb responsabilitat en la salut.
- i) Consideració del medi ambient com un factor d'incidència sobre la salut individual i col·lectiva.¹¹
- j) Orientació del sistema sanitari als ciutadans, establint els mecanismes adients per a l'exercici dels drets que aquesta llei els reconeix.
- k) Humanització de l'organització sanitària.

¹¹ Vid. art. 23.1 EAIB (§1).

TÍTOL I DRETS I DEURES DELS CIUTADANS EN L'ÀMBIT SANITARI

CAPÍTOL I TITULARS DELS DRETS I DEURES

Article 4. Titulars dels drets i deures

1. Sense perjudici del que preveu la legislació bàsica estatal, i amb independència de la seva situació legal o administrativa, són titulars dels drets i deures definits en aquesta llei, en els termes establerts en aquest títol:

- a) Els espanyols i els estrangers residents en qualsevol dels municipis de les Illes Balears.
- b) Els espanyols i els estrangers no residents a les Illes Balears que tinguin establerta la residència en el territori espanyol, amb l'abast determinat per la legislació estatal.
- c) Els nacionals dels estats membres de la Unió Europea, respecte dels drets que resultin de l'aplicació del dret comunitari europeu¹² i dels tractats i convenis subscrits per l'Estat espanyol que els siguin d'aplicació.
- d) Els nacionals dels estats que no pertanyen a la Unió Europea, només respecte dels drets que els reconeguin les lleis, els tractats i els convenis subscrits per l'Estat espanyol amb el seu país d'origen.

2. No obstant el que es preveu a l'apartat anterior, es garantirà en tot cas a qualsevol persona l'atenció sanitària en situacions d'urgència, prestada pels professionals.

3. En el supòsit previst al punt anterior, es facturaran els costos i les despeses ocasionats al beneficiari o tercer responsable, si n'és el cas.

CAPÍTOL II DRETS BÀSICS

Article 5. Drets bàsics

1. En els serveis i centres públics i privats tots tenen els drets següents:
 - a) A l'assistència sanitària en els termes establerts en aquesta llei.

¹² *Vid.* Reglament (CEE) núm. 574/72 del Consell, de 21 de març, pel qual s'estableixen les modalitats d'aplicació del Reglament (CEE) núm. 1408/71 relatiu a l'aplicació dels règims de seguretat social als treballadors per compte aliè i a les seves famílies que es desplacin dins la Comunitat (*DOUE núm. 74, de 27 de març*). La versió consolidada i actualitzada d'aquests reglaments està continguda en el Reglament (CE) núm. 118/97 del Consell, de 2 de desembre de 1996 (*DOUE núm. 28, de 30 gener de 1997*).

- b) Al respecte a la intimitat i a la personalitat, a la dignitat humana i a ser atès sense cap mena de discriminació.
- c) A obtenir informació sobre els diversos serveis sanitaris als quals es pot accedir, com també sobre el cost econòmic de les prestacions i els requisits per al seu ús.
- d) A obtenir, en tots els centres i serveis sanitaris, còpia de la carta de drets i deures per la qual s'ha de regir la relació de l'usuari amb aquests.
- e) A realitzar reclamacions pels funcionament dels serveis sanitaris i a fer suggeriments, així com a rebre una resposta en els termes prevists reglamentàriament.
- f) A ser informats adequadament, en termes comprensibles, dels factors, de les situacions i de les causes de riscos per a la salut individual i col·lectiva.

2. Així mateix, tots tenen dret a rebre informació sanitària en la forma més idònia per a la seva comprensió i en una de les llengües oficials de la comunitat autònoma¹³, i assegurar-se que aquella sigui intel·ligible per als pacients.

3. No obstant el que disposa el punt anterior, i en la mesura que la planificació sanitària ho permeti, els centres i serveis sanitaris implantaran els mitjans necessaris per atendre les necessitats lingüístiques dels usuaris estrangers.

CAPÍTOL III DRETS ESPECÍFICS DELS USUARIS EN ELS CENTRES ASSISTENCIALS

Article 6. Dels drets específics en els centres assistencials

A més dels drets reconeguts a tots per aquesta llei, els usuaris dels centres assistencials de titularitat pública o privada tenen també els drets reconeguts en aquest capítol.

SECCIÓ 1a DRETS EN RELACIÓ AL NAIXEMENT

Article 7. Drets de la mare

La dona durant la gestació, el part i el puerperi té dret a:

- a) Obtenir informació continuada, completa i adequada sobre l'evolució de l'embaràs, part i postpart i estat del seu fill, expressada en termes comprensibles.

¹³ Vid. Decret 24/2009, de 27 de març, pel qual es regula l'exigència de coneixements de llengua catalana en els procediments selectius d'accés i de mobilitat relatius a la funció pública estatutària i per ocupar llocs de treball que es convoquin en el sector públic sanitari de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 46, de 31 de març).

- b) Rebre una atenció prenatal adequada i una educació maternal efectuada per un professional capacitat i estar acompanyada per una persona de la seva confiança durant el preparat, part i postpart, excepte causa suficientment justificada.
- c) Ser informada adequadament de les diferents opcions de part, ja sigui natural, amb analgèsia, mitjançant cesària o qualsevol altra modalitat, amb els avantatges i inconvenients de cada opció; ser la protagonista sobre la decisió del tipus i de la modalitat del part que desitja amb l'assessorament dels professionals sanitaris; decidir les intervencions no estrictament necessàries des d'un punt de vista clínic, excepte en els casos on la urgència de la situació ho impedeixi.
- d) Escollir durant el part i el postpart un únic professional referent del seu cas, quan siguin més d'un els professionals que l'atenen.
- e) Tenir el nadó al seu costat des del moment del naixement i durant tota la seva estada hospitalària, sempre que la salut d'ambdós ho permeti; obtenir còpia de l'informe d'alta amb totes les dades del part i el resum de l'estat neonatal.
- f) Obtindre de l'organització de l'hospital els recursos necessaris per facilitar la lactància materna, d'acord amb les recomanacions de les autoritats sanitàries; obtenir informació sobre un altre tipus d'alimentació quan la lactància materna no sigui possible o bé no sigui l'opció elegida.
- g) Atenció domiciliària durant i després del part, si n'és el cas.
- h) Que es respectin les recomanacions de la Organització Mundial de la Salut a totes les dones que així ho demanin.

Article 8. Drets del nadó

Als nadons se'ls reconeixen els drets següents:

- a) A rebre un tractament respectuós i digne, així com a ser identificat immediatament mitjançant les mesures que es considerin adequades.
- b) A tenir un únic referent mèdic, a ser explorat després del naixement per un metge especialista en pediatria i que se li realitzin les proves de detecció neonatal; si el seu estat de salut així ho requereix, a ser atès per personal qualificat amb els mitjans tècnics adequats i que se li faciliti l'estimulació precoç en cas de tenir alguna disminució.
- c) A no ser sotmès a cap examen o intervenció, el propòsit dels quals sigui la investigació, excepte amb el consentiment exprés i per escrit dels seus pares o, si n'és el cas, dels representats legals.

Article 9. Drets comuns de les mares i dels pares

Els pares i les mares dels nadons, en relació amb l'assistència sanitària regulada en aquesta llei, tenen el dret a:

- a) Rebre la informació comprensible, suficient i continuada sobre el procés o l'evolució del seu fill o la seva filla, inclòs el diagnòstic, el pronòstic i les opcions de tractament, com també sobre les cures eventuais que rebí l'infant.

- b) Tenir accés continuat al seu fill, si la situació clínica ho permet, així com participar en l'atenció i en la presa de decisions relacionades amb l'assistència sanitària que ha de rebre.
- c) Rebre l'informe d'alta i la informació i l'assessorament necessaris per al seguiment del procés tant del fill com de la mare, per a llur integració en la xarxa sanitària i per a l'obtenció dels recursos socials de suport, si fos necessari.

SECCIÓ 2a

DRET A LA INTIMITAT I A LA CONFIDENCIALITAT

Article 10. Dret a la intimitat

1. El dret a la intimitat del pacient es concreta en el respecte a la confidencialitat de les dades que fan referència a la seva salut¹⁴ i a l'assistència o al tractament. Les persones que no estiguin autoritzades degudament no poden accedir a aquestes dades.

2. Els centres sanitaris han d'adoptar les mesures oportunes per garantir el dret a la intimitat. A aquest efecte han d'elaborar normes i procediments protocolitzats per garantir l'accés a les dades dels pacients.

3. El personal dels centres i serveis sanitaris només podrà desvetllar les dades relatives a processos assistencials dels pacients en el casos legalment prevists.

Article 11. Dret a la informació assistencial

1. El pacient té dret que se li faciliti en termes comprensibles informació completa i continuada, verbal i escrita, sobre el seu procés, inclosos el diagnòstic, el pronòstic i les opcions de tractament. No obstant això, es respectarà la voluntat del pacient al qual se li ofereixen les alternatives següents:

- No voler ser informat.
- Donar-li la possibilitat de decidir entre les distintes opcions terapèutiques del centre.
- Renunciar al tractament.
- Autoritzar expressament una altra persona per rebre aquesta informació.

2. El metge responsable del pacient ha de garantir el compliment del dret a la informació. Els professionals assistencials que l'atenen i li apliquen una tècnica o un procediment concret també han d'assumir la responsabilitat en el procés d'informació al pacient.

¹⁴ Vid. LO 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (BOE núm. 298, de 14 de desembre).

§40

3. El pacient té dret a ser advertit de les possibilitats d'utilització dels procediments de diagnòstic i terapèutics que li apliquen en un projecte docent o d'investigació que, en cap cas, no podrà comportar perill addicional conegut per a la salut. En tot cas serà imprescindible la prèvia informació al pacient i la seva autorització per escrit, així com l'acceptació per part del metge i de la direcció del corresponent centre sanitari.

4. Es reconeix el dret del pacient a una segona opinió mèdica, en els termes que reglamentàriament es determini, amb la finalitat d'enfortir la relació bàsica entre el metge i el pacient i complementar les possibilitats d'atenció.

5. Tot pacient té dret a rebre l'informe d'alta hospitalària en acabar l'estada en el centre assistencial, en un termini raonable.

6. Les persones autoritzades pel pacient també tenen dret a ser informades en els termes establerts en aquest article.

SECCIÓ 3a

DRET A L'AUTONOMIA DEL PACIENT

Article 12. El consentiment informat

1. Qualsevol intervenció en l'àmbit de la salut requereix que la persona afectada n'hagi donat el consentiment específic i lliure i n'hagi estat prèviament informada.

2. El consentiment s'ha de manifestar per escrit en els casos d'intervencions quirúrgiques, procediments diagnòstics invasius i, en general, quan es duen a terme procediments que suposin riscos i inconvenients notoris i previsibles susceptibles de repercutir en la salut del pacient.

3. El pacient podrà revocar per escrit el consentiment en qualsevol moment.

4. No és necessària l'exigència del consentiment en les situacions següents:

- a) Quan la manca d'intervenció comporti un risc per a la salut pública.
- b) Quan el cas impliqui una urgència que no permeti demores per la possibilitat d'ocasionar lesions irreversibles o existir risc de mort.
- c) Quan el pacient hagi manifestat per escrit el desig de no ser informat.

5. En el cas d'incapacitat del pacient per prendre decisions, el dret sobre qualsevol tipus d'intervenció que afecti la seva salut correspondrà als representants legals que determini la sentència d'incapacitat. En el cas d'inexistència de declaració judicial, correspondrà als seus familiars, a la seva parella i, subsidiàriament, a les persones properes a ell.

6. Pel que fa als menors d'edat, el dret a decidir correspondrà als pares, tutors o curadors que ostentin la representació legal. L'opinió del menor serà presa en consideració en funció de la seva edat i el seu grau de maduresa, d'acord amb el que estableixen les lleis civils. Quan hi hagi disparitat de criteris entre els representants legals del menor i la institució sanitària, la darrera autorització se sotmetrà a l'autoritat judicial.

SECCIÓ 4a
DRET A LA DOCUMENTACIÓ CLÍNICA

Article 13. Formulació del dret

1. Tot usuari del sistema sanitari té dret a la constància per escrit o en suport tècnic adequat a l'efecte de tot el seu procés assistencial.
2. Igualment té dret a accedir a la seva documentació clínica i que se li faciliti còpia dels documents, dels informes o de les dades.
3. Només tendran dret a obtenir la documentació clínica, mitjançant el previ consentiment de l'usuari, les persones autoritzades per aquest, el qual podrà ser substituït pel dels seus representants legals, en cas de minoria d'edat o incapacitat.

Article 14. La història clínica¹⁵

1. La història clínica és el conjunt de documents agrupats en un expedient que conté les diverses actuacions relatives al procés assistencial de cada malalt i la identificació dels metges i de la resta de professionals sanitaris que hi intervenen.
2. La història clínica ha de contenir, en tot cas, les dades personals, les de l'assistència i les clinicoassistencials. Hi constaran així mateix les accions, les intervencions i les prescripcions fetes per cada professional sanitari.
3. Reglamentàriament es regularà el contingut complet de la història clínica i els usos d'aquesta.
4. Els centres sanitaris han de disposar d'un model normalitzat d'història clínica que reculli els continguts fixats reglamentàriament, adaptats al nivell assistencial que tenen i a la classe de prestació que realitzen.

Article 15. Deure de secret de les dades de la documentació clínica¹⁶

1. El personal que tengui accés a la documentació clínica queda subjecte al deure de guardar el secret sobre les dades consultades.
2. Reglamentàriament es regularà el dret d'accés, custòdia, conservació i altres aspectes relatius a la documentació clínica.

SECCIÓ 5a
DRETS DELS PACIENTS QUE PERTANYEN A COL·LECTIUS
QUE MEREIXEN UNA PROTECCIÓ ESPECIAL

Article 16. Formulació dels drets

1. L'administració sanitària posarà en marxa programes i actuacions específics destinats als col·lectius subjectes a un major risc sanitari per tal de donar efectivitat als drets reconeguts amb caràcter general per aquesta llei.

¹⁵ Vid. Llei 41/2002, de 14 de novembre, esmentada en la nota 5.

¹⁶ Vid. notes 14 i 15.

2. A aquest efecte, les administracions competents es coordinaran i promouran la participació dels col·lectius afectats en les accions esmentades al punt anterior.

SECCIÓ 6a
DRETS DELS MALALTS MENTALS

Article 17. Drets específics dels malalts mentals

1. Sobre la base de la plena integració de les actuacions en matèria de salut mental en el sistema sanitari general i de la total equiparació del malalt mental a les altres persones que requereixen serveis sanitaris i socials, l'administració sanitària ha d'actuar d'acord amb els principis següents:

- a) L'atenció integral i multidisciplinària dels problemes dels malalts mentals, cercant la col·laboració amb els serveis socials de les Illes Balears i desenvolupant els serveis de rehabilitació i reinserció social necessaris per a aquesta finalitat.
- b) L'atenció als problemes de salut mental de la població es realitzaran preferentment a l'àmbit comunitari, potenciant els recursos ambulatoris i els sistemes d'hospitalització parcial, reduint tant com sigui possible les necessitats d'hospitalització.
- c) L'hospitalització dels pacients que ho requereixin es realitzarà a les unitats de psiquiatria dels hospitals generals.
- d) Prevenció de l'aparició de la malaltia mental amb actuacions coordinades amb el Departament d'Educació de la comunitat autònoma.
- e) L'especial consideració de les actuacions dirigides a l'atenció psiquiàtrica infantojuvenil i l'atenció psicogeriàtrica.
- f) Especial suport a les famílies dels malalts mentals i a les associacions que desenvolupen la seva funció dins l'àmbit de l'atenció a la problemàtica de la salut mental, facilitant els recursos adients per tal de desenvolupar la seva tasca i promovent la informació, la formació i la participació en la planificació, els programes i les actuacions en la matèria.
- g) Garantir l'actuació tutelar de l'administració respecte d'aquelles persones amb malaltia mental que ho requereixin.
- h) L'atenció sanitària a les drogodependències se sotmetrà a les previsions contingudes a la llei específica aprovada pel Parlament de les Illes Balears.

2. L'administració sanitària tindrà especial consideració de les actuacions dirigides a l'atenció psiquiàtrica infantojuvenil, que comprèn la població de fins a 18 anys, i que es regirà per les següents bases d'actuació:

- a) L'atenció integral de la patologia, amb actuacions de prevenció, promoció, diagnòstic, tractament, seguiment i reinserció del nin i de l'adolescent.

- b) L'actuació interdepartamental enfront de la problemàtica de la salut mental infantojuvenil, coordinant totes les instàncies implicades en el desenvolupament vital del subjecte d'atenció, com són educació, sanitat, serveis socials i justícia.
 - c) L'actuació en el marc de l'atenció sanitària especialitzada, mitjançant les unitats de salut mental infantil i juvenil, sectoritzada en funció de criteris territorials i funcionals i en permanent i necessària coordinació amb l'atenció primària sanitària.
 - d) El tractament específic de la problemàtica derivada del trastorn de l'alimentació, per a la població dins aquesta franja d'edat per les unitats de salut mental infantil i juvenil.
3. Els qui pateixin una malaltia mental i estiguin ingressats en un centre assistencial tenen dret a:
- a) Que la direcció del centre sol·liciti la corresponent autorització judicial per a la continuació de l'internament si desapareix la plenitud de facultats mentals, quan l'ingrés hagi estat voluntari.
 - b) Que es revisi periòdicament la necessitat de l'internament quan l'ingrés hagi estat forçós.

SECCIÓ 7a
DRET A MANIFESTAR
LES VOLUNTATS ANTICIPADAMENT

Article 18. Les voluntats anticipades¹⁷

Derogat

CAPÍTOL IV
DRETS DELS USUARIS
DELS SERVEIS SANITARIS PÚBLICS

SECCIÓ 1a
DRETS GENERALS

Article 19. Drets dels usuaris dels serveis sanitaris públics

Els usuaris dels serveis sanitaris públics de les Illes Balears tenen també dret a:

- a) La lliure elecció de metge, servei i centre, dins l'àrea de salut i d'acord amb la planificació de l'assistència sanitària. En l'atenció primària aquest dret es concreta en la possibilitat d'elecció de metge de família i de pediatra, d'entre els que en presten serveis a l'àrea de salut corresponent al seu lloc de residència.

¹⁷ Article derogat per la Llei 1/2006, de 3 de març, esmentada en la nota 1.

- b) Les prestacions bàsiques del Sistema Nacional de Salut. L'administració sanitària de la comunitat autònoma pot establir prestacions complementàries tal com els medicaments homeopàtics, que seran efectives prèvia programació expressa i dotació pressupostària específica.
- c) Obtenir els medicaments i productes sanitaris que es considerin necessaris per promoure, conservar i restablir la salut, d'acord amb els criteris bàsics d'ús racional, en els termes que reglamentàriament s'estableixin.
- d) Obtenir, dins les possibilitats pressupostàries del Servei de Salut, una habitació individual per garantir la millora del servei i el dret a la intimitat i confidencialitat de cada usuari.
- e) Estar informat d'una manera intel·ligible, suficient i adequada de les distintes opcions i tècniques terapèutiques –farmacològiques i no farmacològiques– pertinents per al tractament del seu procés.
- f) Participar, de manera activa i informada, en la presa de decisions terapèutiques que afectin la seva persona, especialment davant situacions on existeixin diferents alternatives de tractament basades en l'evidència científica.
- g) El ciutadà té dret que les prestacions sanitàries li siguin dispensades dins un termini prèviament definit i conegut per l'usuari, que serà establert reglamentàriament.

SECCIÓ 2a

GARANTIES DELS DRETS DELS USUARIS

Article 20. El Defensor dels usuaris¹⁸

1. Es crea el Defensor dels usuaris del Sistema Sanitari Públic de les Illes Balears com a l'òrgan encarregat de la defensa dels drets d'aquells, el qual desenvoluparà les seves funcions amb plena autonomia funcional.

2. El Defensor dels usuaris estarà adscrit a la conselleria competent en matèria sanitària i donarà compte de les seves actuacions, anualment, al Consell de Salut de les Illes Balears.

Article 21. Designació

El Defensor dels usuaris serà designat pel Consell de Govern, oït el Consell de Salut, per un període de cinc anys, entre juristes de reconeguda competència o professionals amb experiència en l'administració sanitària.

¹⁸ Vid. Decret 88/2004, de 22 d'octubre, regulador del Defensor dels Usuaris del Sistema Sanitari Públic de les Illes Balears (BOIB núm. 152, de 30 d'octubre).

Article 22. Actuacions

1. El Defensor dels usuaris podrà actuar d'ofici o a sol·licitud de tota persona natural que invoqui un interès legítim.

2. Les actuacions realitzades pel Defensor dels usuaris poden ser del tipus següent:

- a) Atendre les reclamacions, queixes o denúncies presentades dins l'àmbit sanitari.
- b) Iniciar les investigacions corresponents per aclarir-les.
- c) Formular suggeriments, propostes o recomanacions a l'Administració i a les entitats privades a fi d'adequar les seves actuacions al que preveu aquesta llei.
- d) Mantenir entrevistes amb les persones de l'Administració que siguin objecte de la denúncia, reclamació o queixa dels usuaris.
- e) Emetre informe anualment al Consell de Salut del resultat de les seves actuacions.

3. En la seva investigació, el Defensor dels usuaris podrà sol·licitar de les administracions competents la informació detallada que es consideri necessària, quedant garantida la més absoluta reserva i confidencialitat en la seva actuació.

4. Si de les actuacions realitzades pel Defensor dels usuaris del Sistema Sanitari Públic de les Illes Balears en l'estudi de les reclamacions, queixes o denúncies presentades es dedueix la possibilitat d'existència de responsabilitat administrativa, elevarà la seva proposta al Consell de Salut.

Article 23. Règim jurídic

Reglamentàriament el Consell de Govern establirà l'estructura de l'òrgan, així com les incompatibilitats, la situació administrativa i el règim que li sigui d'aplicació.

CAPÍTOL V**DEURES DELS USUARIS DEL SISTEMA SANITARI****Article 24. Deures**

1. Sense perjudici dels deures reconeguts a la legislació bàsica estatal, els usuaris del sistema sanitari estan subjectes als deures següents:

- a) Acomplir les prescripcions generals de naturalesa sanitària comunes a tota la població, així com les específiques determinades pels serveis sanitaris.
- b) Utilitzar les instal·lacions a fi que es mantenguin en condicions d'habitabilitat, higiene i seguretat adequades.
- c) Vetllar per l'ús adequat dels recursos oferts pel sistema sanitari, fonamentalment d'allò que es refereix a la utilització dels serveis, procediments de baixa laboral o incapacitat permanent i prestacions terapèutiques i socials.

- d) Acomplir les normes i els procediments d'ús i accés als drets que se li atorguin a través d'aquesta llei.
 - e) Mantenir el degut respecte a les normes establertes en cada centre, així com al personal que n'hi presti els serveis.
 - f) Firmar, en cas de negar-se a les actuacions sanitàries i no acceptar el tractament, el document pertinent, en el qual quedarà expressat amb claredat que el pacient ha quedat suficientment informat i rebutja el procediment suggerit.
 - g) L'obligació d'avisar el sistema sanitari el més aviat possible, la no-utilització per qualsevol causa d'un servei programat prèviament, amb la finalitat, no tan sols d'una adequada planificació dels serveis, sinó també per la possibilitat d'utilització per part d'altre usuari en llista d'espera.
 - h) Cooperar amb l'autoritat sanitària en la prevenció de les malalties.
2. També estaran subjectes als deures establerts a les lletres a), b), d) i e), els familiars o acompanyants dels usuaris del sistema sanitari.

TÍTOL II EL SISTEMA SANITARI PÚBLIC DE LES ILLES BALEARS

CAPÍTOL I ESTRUCTURA I FINALITATS DEL SISTEMA

Article 25. Sistema sanitari públic de les Illes Balears

1. El sistema sanitari públic de les Illes Balears és el conjunt de recursos, normes, mitjans organitzatius i accions orientats a satisfer el dret a la protecció de la salut.

2. El Govern i l'administració sanitària de la comunitat autònoma garanteixen el bon funcionament del sistema mitjançant l'exercici de facultats de direcció, coordinació, ordenació, planificació, avaluació i control que li atribueix aquesta llei i la resta de l'ordenament jurídic.

Article 26. Finalitats del sistema sanitari públic de les Illes Balears

El sistema sanitari públic de les Illes Balears, com a part del Sistema Nacional de Salut, té com a missions fonamentals:

- a) L'extensió dels seus serveis a tota la població en els termes prevists en aquesta llei, per garantir la solidaritat i la cohesió territorial i social.
- b) Millorar l'estat de salut de la població.
- c) Promocionar la salut de les persones i dels col·lectius.
- d) Promoure l'educació per a la salut de la població.
- e) Proveir l'assistència sanitària individual i personalitzada.

- f) Complimentar la informació sanitària per establir la vigilància i la intervenció epidemiològica.
- g) Garantir l'assegurament i el finançament públics del sistema.
- h) L'ús preferent dels serveis sanitaris públics en la provisió de serveis.
- i) La prestació d'una atenció integral de la salut, per procurar alts nivells de qualitat degudament controlats i avaluats.
- j) La planificació de les prioritats de l'atenció sanitària a partir de les necessitats de salut de la població.
- k) La distribució òptima dels mitjans econòmics afectes al finançament dels serveis i de les prestacions sanitaris.
- l) El foment de la formació, la docència i la investigació en l'àmbit de la salut.
- m) L'establiment de programes de millora contínua de la qualitat en la prestació dels serveis sanitaris.

CAPÍTOL II TIPOLOGIA D'ACTUACIONS DEL SISTEMA SANITARI

Article 27. Actuacions bàsiques

El sistema sanitari públic de les Illes Balears, a través de les administracions públiques competents, desenvolupa les actuacions següents:

- a) De planificació i ordenació.
- b) D'autoritat sanitària.
- c) De protecció de la salut pública.
- d) D'assistència sanitària.
- e) De formació.
- f) De recerca.
- g) D'avaluació i millora contínua de la qualitat.
- h) De salut laboral.¹⁹
- i) De salut ambiental.

Article 28. Actuacions de planificació i ordenació sanitària

Són actuacions de planificació i ordenació sanitària les següents:

- a) La definició de les polítiques de salut per mitjà del Pla de salut²⁰ i els corresponents plans i programes de salut.
- b) L'ordenació sanitària territorial per mitjà del mapa d'ordenació sanitària.

¹⁹ Vid. Decret 107/2010, d'1 d'octubre, de creació de l'Institut Balear de Salut Laboral (BOIB núm. 149, de 16 d'octubre).

²⁰ Vid. Pla de Salut de les Illes Balears 2003-2007, aprovat per Acord del Consell de Govern d'11 d'abril de 2003, i no publicat oficialment.

§40

- c) L'ordenació de prestacions sanitàries.
- d) L'exercici de les funcions relatives a les professions i als col·legis professionals d'àmbit sanitari establertes a l'ordenament jurídic.
- e) L'avaluació i el control de les actuacions tant pel que fa a la gestió com a la qualitat dels serveis.

Article 29. Actuacions d'autoritat sanitària

Les funcions d'autoritat sanitària comprenen:

- a) Les autoritzacions administratives sanitàries i l'ordenació i la gestió dels registres sanitaris.
- b) Les declaracions d'interès sanitari.
- c) Les acreditacions i certificacions de centres, serveis i professionals sanitaris i de les activitats de formació d'aquests.
- d) La inspecció de les activitats que afecten la salut de les persones.
- e) L'exercici de la potestat sancionadora en matèria sanitària.

Article 30. Actuacions de protecció de la salut pública

Per a la defensa i promoció de la salut pública correspon a l'administració sanitària:

- a) La valoració de la situació de salut col·lectiva, que inclou la difusió periòdica d'informes sobre l'estat de salut de la població de les Illes Balears.
- b) La protecció de la salut, en especial el control dels factors mediambientals, i el seu seguiment; l'avaluació dels riscos per a la salut de les persones; la garantia de la seguretat dels aliments.
- c) El control en la distribució i dispensació dels medicaments, de manera que es faci un ús racional d'aquests, i dels efectes adversos que puguin produir, per mitjà de les actuacions de farmacovigilància.
- d) La vigilància i l'anàlisi epidemiològica, així com la responsabilitat de promoure i gestionar els registres de malalties.
- e) La promoció de la salut, l'educació per a la salut i la prevenció de malalties.
- f) La garantia del funcionament dels laboratoris de salut pública.
- g) La vigilància de la salut laboral en la vessant de salut pública.
- h) El control de la publicitat sanitària.

Article 31. Actuacions d'assistència sanitària

L'assistència sanitària es duu a terme mitjançant l'atenció integral a la salut de la població i a través dels dispositius en els nivells següents:

- a) Atenció primària de salut, que garanteix l'accessibilitat als serveis i ofereix la continuïtat de l'assistència per mitjà de l'adscripció a un centre de salut.
- b) Atenció de nivell especialitzat i hospitalari, per garantir la coordinació i la continuïtat de l'assistència.

- c) Atenció a la salut mental, d'acord amb les prescripcions que es contenen en aquesta llei i en el Pla de salut mental, i amb les necessitats de la població de les Illes Balears.
- d) Atenció socio sanitària coordinada amb les administracions responsables dels serveis socials d'acord amb el Pla socio sanitari.
- e) Atenció a les drogodependències i altres addiccions, d'acord amb la Llei autonòmica de drogues, el Pla autonòmic de drogues, en el seu cas, i altres normes reguladores.
- f) L'atenció d'urgències i emergències sanitàries.
- g) La prestació de productes farmacèutics, terapèutics, diagnòstics necessaris per a la promoció de la salut, curació i rehabilitació de la malaltia.

Article 32. Actuacions de formació

La millora de la formació tècnica i científica en l'àmbit sanitari exigeix dels òrgans competents:

- a) Garantir la formació contínua dels professionals i del personal que presta serveis en el sector de la salut, que serà acreditada i avaluada per la conselleria competent en matèria sanitària.
- b) Col·laborar amb l'administració educativa, les universitats i els col·legis professionals, en l'establiment de plans de formació sanitària.
- c) Col·laborar amb l'exercici de funcions docents i l'organització i execució de la formació.

Article 33. Actuacions de recerca

1. L'administració sanitària ha de promoure la investigació científica per tal d'aportar coneixements que permetin la millora de la salut de la població. Tots els centres i serveis sanitaris han d'estar en disposició d'afavorir la recerca.

2. Per a l'exercici de les actuacions de recerca en ciències de la salut, l'administració sanitària col·laborarà amb l'administració educativa, amb la Universitat de les Illes Balears, i amb altres institucions públiques i privades per tal de crear centres, serveis o organismes dedicats a donar suport científic i tècnic al sistema sanitari, que podran estar dotats de personalitat jurídica.

3. Al mateix temps, l'administració sanitària garantirà els drets dels ciutadans pel que fa a la bona pràctica clínica, a la confidencialitat de dades i a la seguretat dels subjectes sotmesos a la investigació científica.

Article 34. Actuacions d'avaluació i millora contínua de la qualitat

1. La qualitat assistencial informarà totes les activitats del personal dels centres i serveis sanitaris i socio sanitaris.

2. Reglamentàriament s'establiran els procediments d'avaluació i control de la qualitat dels serveis i dels processos assistencials.

3. L'administració sanitària vetllarà per la millora contínua de la qualitat en la prestació de serveis sanitaris, mitjançant l'establiment de programes específics i el seguiment del seu compliment pels serveis i centres assistencials.

Article 35. Actuacions en matèria de salut laboral²¹

En matèria de salut laboral, l'administració sanitària realitza les actuacions següents:

- a) Vigilància de la salut; recollida i anàlisi de la informació sobre les persones exposades a riscos laborals; elaboració dels corresponents mapes de riscos que permetin implantar mesures per al diagnòstic precoç i la prevenció.
- b) Promoció de mesures sanitàries de prevenció dels riscos laborals.
- c) Acreditació, avaluació i control de les actuacions sanitàries dels serveis de prevenció i promoció de la formació sanitària del personal d'aquests serveis.
- d) Qualsevol altra establerta en la legislació de prevenció de riscos laborals, sense perjudici de les competències atribuïdes a altres òrgans de l'Administració a les lleis específiques.

Article 36. Actuacions en matèria de salut ambiental

1. Tots tenen dret a viure en un entorn ambiental sa.
2. Seran objecte d'avaluació, seguiment i intervenció per part de l'administració sanitària les actuacions següents, relacionades amb el desenvolupament de les polítiques de salut ambiental:

- a) La promoció i la millora dels sistemes de sanejament, proveïment d'aigües, eliminació i tractament de residus líquids i sòlids, la promoció i la millora dels sistemes de sanejament i control de l'aire, amb especial atenció a la contaminació atmosfèrica, la vigilància sanitària i l'adequació a la salut del medi ambient en tots els àmbits de la vida, inclòs l'habitatge.
- b) L'establiment de les prohibicions i dels requisits mínims per a l'ús i el trànsit de béns i serveis, quan suposin un risc per a la salut ambiental.
- c) La suspensió de l'exercici de determinades activitats, el tancament d'empreses i la intervenció de les seves instal·lacions, així com dels seus mitjans materials i personals, quan tinguin una repercussió extraordinària i negativa per a la salut ambiental.
- d) L'establiment de normes i directrius per al control i la inspecció de les condicions higienicosanitàries, i per al funcionament de les activitats alimentàries, dels locals de convivència col·lectiva i del medi ambient en el qual es desenvolupa la vida humana.
- e) El control de les aigües de mar i platges.

²¹ Vid. Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (BOE núm. 269, de 10 de novembre).

CAPÍTOL III PLA DE SALUT²²

Article 37. Característiques essencials

1. El Pla de salut és l'instrument estratègic principal de planificació i coordinació sanitària de les Illes Balears, que es desenvolupa a través dels plans i programes complementaris.

2. Com a instrument estratègic, el Pla de salut estableix les línies d'actuació i els objectius concrets a desenvolupar per part de les estructures corresponents, tant sanitàries com alienes al sector, i es coordina amb els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 38. Contingut necessari

El Pla de salut es basa en una orientació positiva del concepte de salut. A partir del coneixement de l'estat de salut de la població, ha de formular objectius de millora de la salut i de disminució de riscos, i ha de definir les intervencions i les accions prioritàries per afrontar les necessitats detectades. Per aconseguir-ho, el Pla de salut ha de contenir necessàriament:

- a) Les dades sobre l'estat de salut de la població.
- b) Els objectius generals i específics per àrees i sectors.
- c) La prioritització de les actuacions públiques.
- d) La definició de les estratègies sanitàries i socials.
- e) La descripció i l'avaluació dels recursos per a l'assumpció dels objectius, amb coordinació amb els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- f) Els instruments que l'han de desenvolupar.
- g) L'àmbit de vigència temporal.
- h) El mecanisme de finançament, d'acord amb la planificació pressupostària.

Article 39. Procediment d'elaboració i aprovació

1. La conselleria competent en matèria de sanitat estableix la metodologia per a la formulació de l'avantprojecte del Pla de salut i garanteix la participació de les administracions de les Illes Balears, dels professionals sanitaris i de les entitats i organitzacions socials de l'àmbit sanitari.

2. Correspon al Consell de Govern l'aprovació del Pla, a proposta del titular de la conselleria competent en matèria de sanitat, una vegada oït el Consell de Salut de les Illes Balears.

3. El Parlament ha de ser informat pel Govern del contingut del Pla i dels resultats del procés d'avaluació i seguiment d'aquest.

²² Vid. Pla de Salut de les Illes Balears 2003-2007, esmentat en la nota 20.

Article 40. Caràcter vinculant del Pla

1. Les determinacions del Pla de salut, una vegada publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*, s'incorporen a l'ordenament jurídic com a disposicions reglamentàries i, en conseqüència, seran vinculants per a les administracions públiques i per als subjectes privats en les termes prevists en el mateix pla.

2. El Pla podrà establir condicions generals per a l'obtenció de subvencions i ajudes de les administracions públiques en matèria de salut.

**CAPÍTOL IV
ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ**

SECCIÓ 1a
EL CONSELL DE SALUT²³

Article 41. Naturalesa

1. El Consell de Salut és l'òrgan superior de participació comunitària i consulta del sistema sanitari públic de les Illes Balears, adscrit a la conselleria competent en matèria de sanitat.

2. La composició i el règim de funcionament d'aquest òrgan es determina per reglament, el qual assegura la participació dels ens territorials de les Illes Balears, de les organitzacions sindicals i empresarials més representatives, dels col·legis professionals d'àmbit sanitari i dels representants d'entitats ciutadanes relacionades amb la salut, així com de les associacions de consumidors i usuaris.

Article 42. Funcions

Correspon al Consell de Salut:

- a) Assessorar el Govern, la conselleria competent en matèria de sanitat i el Servei de Salut de les Illes Balears en relació amb l'establiment i l'execució de les polítiques sanitàries.
- b) Emetre informe, quan així li'n requereixi el titular de la conselleria competent en matèria de sanitat, en relació amb els avantprojectes de llei i projectes de disposicions reglamentàries, el contingut dels quals afecti les competències sanitàries.
- c) Emetre informe sobre l'avantprojecte del Pla de salut de les Illes Balears.

²³ Vid. Decret 44/2004, de 14 de maig, pel qual s'estableix el règim i el funcionament del Consell de Salut de les Illes Balears (*BOIB* núm. 74, de 25 de maig).

- d) Conèixer i informar la memòria anual de la conselleria competent en matèria de sanitat i del Servei de Salut de les Illes Balears.
- e) Formular propostes i recomanacions a les autoritats sanitàries, inclosos els òrgans de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears, en relació amb la salut de la població.
- f) Qualsevol altra que se li atribueixi d'acord amb la llei.

SECCIÓ 2a

ALTRES ÒRGANS DE CONSULTA I PARTICIPACIÓ

Article 43. Consells de salut d'àrea i de zona

Els serveis sanitaris públics s'organitzaran de manera que es faci efectiva la participació ciutadana en els consells d'àrea i de zona de salut, d'acord amb el que preveu el títol VI d'aquesta llei.

Article 44. Altres òrgans de participació

Reglamentàriament es podran preveure altres òrgans de participació i consulta per a àmbits concrets de l'acció sanitària, determinant-ne la vinculació orgànica i les funcions administratives.

TÍTOL III COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

CAPÍTOL I COMPETÈNCIES DEL GOVERN I DE L'ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA

Article 45. Competències del Govern

Correspon al Govern de les Illes Balears la superior direcció de la política de salut, l'exercici de la potestat reglamentària, la planificació bàsica en aquesta matèria i l'establiment de les directrius corresponents.

Article 46. Competències de l'administració sanitària de la comunitat autònoma

1. L'Administració de la comunitat autònoma, d'acord amb les directrius del Govern, exerceix les competències que té atribuïdes en matèria de sanitat i higiene, assistència sanitària, coordinació hospitalària i ordenació farmacèutica.

2. La conselleria competent en matèria de sanitat ha d'exercir, d'acord amb la llei present, les funcions administratives que li assigna l'ordenament jurídic en matèria sanitària.

CAPÍTOL II COMPETÈNCIES DELS ENS TERRITORIALS²⁴

Article 47. Competències dels consells insulars

1. Correspon als consells insulars l'exercici de les competències sanitàries i sociosanitàries que se'ls atribueixi per llei del Parlament.

2. D'acord amb la legislació de règim local, els consells insulars prestaran assistència i cooperació als municipis per a l'exercici més eficaç de les competències sanitàries previstes en aquesta llei.

Article 48. Competències dels municipis

1. Corresponen als municipis les competències sanitàries i sociosanitàries que els atribueix la Llei 14/1986, general de sanitat, i la legislació de règim local.

2. La comunitat autònoma pot transferir o delegar als municipis qualsevol funció sanitària en les condicions previstes en la legislació vigent, amb la dotació pressupostària corresponent.

3. Per al desenvolupament de les seves funcions, les corporacions locals poden sol·licitar la col·laboració dels recursos sanitaris de l'àrea de salut corresponent.

Article 49. Coordinació interadministrativa

1. El Govern de la comunitat autònoma podrà, mitjançant decret, establir plans i directius de coordinació de l'actuació de les entitats territorials de les Illes Balears en matèria sanitària i sociosanitària, d'acord amb les condicions fixades en la legislació vigent.

2. La coordinació haurà de perseguir alguna de les finalitats següents:

- a) L'eficàcia dels recursos públics en situacions d'emergència sanitària.
- b) L'actuació davant problemes greus de salut col·lectiva.
- c) L'adopció de mesures de prevenció i protecció sanitàries en els àmbits
- d) de la seguretat alimentària i la sanitat ambiental.
- e) La lluita contra les malalties infeccioses.
- f) La gestió adequada dels residus sanitaris perillosos.

TÍTOL IV LA INTERVENCIÓ PÚBLICA EN RELACIÓ AMB LA SALUT INDIVIDUAL I COL·LECTIVA²⁵

Article 50. Actuacions

L'administració sanitària, en l'exercici de les seves competències, ha de realitzar les actuacions següents:

²⁴ *Vid.* art. 71, núm. 7 EAIB (§1) i art. 29.2 *u* i *ab* LMRLIB (§21).

²⁵ Títol afectat pels títols VIII i IX de la Llei 16/2010, de 28 de desembre (§41).

- a) Establir els registres, els mètodes d'anàlisi, els sistemes d'informació i les estadístiques necessàries per al coneixement de les diferents situacions de salut de les quals se'n puguin derivar accions d'intervenció.²⁶
- b) Establir autoritzacions sanitàries i sotmetre al règim de registre, quan s'escaigui, els professionals²⁷, les empreses i els productes.
- c) Exigir autorització administrativa per a la creació, el funcionament i les modificacions dels centres i dels serveis sanitaris.
- d) Controlar i inspeccionar les condicions higienicosanitàries de funcionament de les activitats, dels locals i dels edificis de convivència pública o col·lectiva, com també del medi en què es desenvolupa la vida humana.
- e) Controlar i inspeccionar les activitats alimentàries.
- f) Ordenar l'exercici de la policia sanitària mortuòria.
- g) Controlar i inspeccionar els centres i els serveis sanitaris assistencials, així com les seves activitats de promoció i publicitat, especialment la publicitat medicosanitària.

Article 51. Actuacions de control sanitari

1. L'administració sanitària en l'exercici de les seves competències ha de realitzar les següents actuacions:

- a) Establir limitacions preventives de caràcter administratiu respecte a aquelles activitats públiques o privades que, directament o indirectament, puguin tenir conseqüències negatives per a la salut.
- b) Establir requisits mínims i prohibicions per a l'ús i el trànsit de béns i productes quan impliquin un risc o dany per a la salut.
- c) Adoptar les mesures adients d'intervenció provisionals davant situacions de risc per a la salut col·lectiva, sense perjudici de les indemnitzacions procedents.

2. Les mesures i les actuacions previstes en l'apartat anterior que s'ordenin amb caràcter obligatori i d'urgència o necessitat, s'han d'adaptar als criteris expressats a l'article 28 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, i a la Llei Orgànica 3/1986, de 14 d'abril, de mesures especials en matèria de salut pública.

²⁶ Vid. Decret 69/2008, de 20 de juny, mitjançant el qual es regula el Conjunt Mínim Bàsic de Dades (CMBD) d'alta hospitalària i activitat ambulatoria a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 89, de 26 de juny).

²⁷ Vid. Decret 7/2011, de 4 de febrer, pel qual es crea i regula el Registre de Professionals Sanitaris de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 22, de 12 de febrer).

CAPÍTOL I LA FUNCIO INSPECTORA²⁸

Article 52. Funcions d'inspecció

1. L'administració sanitària, en exercici de la funció inspectora:
 - a) Controla el compliment de la normativa sanitària.
 - b) Verifica els fets objecte de queixa, reclamació o denúncia dels particulars en matèria de salut.
 - c) Supervisa l'aplicació de les subvencions i ajudes en matèria sanitària.
 - d) Informa i assessora sobre els requisits sanitaris establerts per a l'exercici de determinades activitats.
 - e) Desenvolupa qualsevol altra funció que, en relació amb la seva finalitat institucional, se li atribueixi per llei o reglament.
2. Les actes i diligències complimentades pel personal que exerceix les funcions de control i inspecció, formalitzades d'acord amb els requisits legals pertinents, tenen la consideració de document públic i fan prova, excepte acreditació o prova en contra, dels fets continguts en aquestes.

Article 53. Els serveis d'inspecció

1. Les funcions establertes a l'article anterior les exerceixen els funcionaris integrants dels serveis d'inspecció de les administracions competents.
2. Els inspectors sanitaris tenen la condició d'agent de l'autoritat a tots els efectes.
3. El personal que duu a terme funcions d'inspecció, quan les exerceixi i n'acrediti, si és necessari, la identitat, està facultat per:
 - a) Entrar lliurement i sense prèvia notificació en tot centre o establiment subjecte a l'àmbit de la present llei.
 - b) Procedir a les proves, les investigacions o els exàmens necessaris per comprovar el compliment de la normativa vigent.
 - c) Prendre o treure mostres per a la comprovació del compliment de les disposicions aplicables i realitzar totes les actuacions que siguin necessàries per comprovar el compliment de la normativa sanitària vigent.
 - d) Adoptar les mesures cautelars necessàries a fi d'evitar perjudicis per a la salut en els casos d'urgent necessitat. En aquest supòsit el personal encarregat de la inspecció ha de donar compte immediat de les mesures adoptades a les autoritats sanitàries competents, que les han de ratificar.

²⁸ Vid. Decret 66/2009, de 9 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament d'ordenació de la Inspecció de Serveis Sanitaris del Servei de Salut de les Illes Balears (BOIB núm. 152, de 17 d'octubre).

- e) Realitzar totes les actuacions que siguin necessàries per al correcte exercici de les funcions d'inspecció i, especialment, formular requeriments específics a l'objecte d'eliminar riscos sanitaris per a la salut pública.
4. Com a conseqüència de les actuacions d'inspecció i amb l'audiència prèvia de l'interessat, les autoritats sanitàries competents poden ordenar la suspensió provisional, la prohibició d'activitats i la clausura definitiva de centres i establiments, perquè ho requereix la protecció de la salut col·lectiva o per incompliment dels requisits exigits per a la seva instal·lació o funcionament.

CAPÍTOL II

LA POTESTAT SANCIONADORA

Article 54. Règim d'infraccions

1. Constitueixen infraccions sanitàries administratives les accions o omissions tipificades com a tals en aquesta llei, sempre que no siguin constitutives de delictes.
2. Les infraccions es qualifiquen com a lleus, greus i molt greus.

Article 55. Infraccions lleus

Són infraccions lleus:

- a) Les simples irregularitats en el compliment dels deures establerts en aquesta llei o normes de desenvolupament, quan no tinguin repercussió greu per a la salut de les persones o per als drets legítims d'aquestes.
- b) La manca d'observació de les prescripcions contingudes en aquesta llei i de les disposicions que la desenvolupen, comesa per simple negligència i sense intencionalitat, sempre que l'alteració o el risc sanitari produïts fossin de poca entitat.
- c) Les conductes tipificades com a faltes greus, en les quals concorrin circumstàncies atenuants i sempre que no hagin produït danys a la salut.

Article 56. Infraccions greus

Són infraccions greus:

- a) Les accions deliberadament contràries als drets reconeguts en aquesta llei o en les normes de desenvolupament sempre que no es qualifiquin de molt greus.
- b) Aquelles que es produeixin per absència de controls i precaucions exigibles en l'activitat, la instal·lació o el servei.
- c) L'incompliment dels requeriments específics formulats per les autoritats sanitàries quan sigui la primera vegada.
- d) La realització d'actuacions que afectin greument la salut ambiental i que en tinguin una repercussió negativa.

§40

- e) El subministrament de dades falses o fraudulentas a les autoritats sanitàries o a la inspecció sanitària.
- f) La negativa, l'obstrucció o la resistència a subministrar dades, facilitar informació o prestar col·laboració a les autoritats sanitàries o a la inspecció sanitària.
- g) L'obertura d'un centre sanitari o sociosanitari o la modificació de la seva capacitat assistencial, sense autorització administrativa, però que compleix els requisits establerts en les normes sanitàries.
- h) La reincidència en la comissió d'infraccions lleus en els darrers dotze mesos.
- i) Les infraccions concurrents amb altres faltes lleus o que hagin servit per a facilitar-les o encobrir-les.

Article 57. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus:

- a) Les accions intencionadament contràries als drets reconeguts en aquesta llei o en les normes de desenvolupament que tinguin un dany notori per a la salut.
- b) L'incompliment reiterat dels requeriments específics formulats per les autoritats sanitàries i la inspecció de sanitat, a l'objecte de fer complir la llei.
- c) La negativa absoluta a facilitar informació o prestar col·laboració als serveis d'inspecció.
- d) La represàlia, la coacció, l'amenaça o qualsevol altra classe de pressió feta a l'autoritat sanitària o als seus agents, sempre que no sigui qualificada com a delicte o falta penal.
- e) La reincidència en la comissió de faltes greus en els darrers cinc anys.
- f) L'obertura, el trasllat o el tancament d'un centre, servei o establiment sanitari o sociosanitari, o la modificació de la seva capacitat assistencial, sense haver obtingut l'autorització administrativa sanitària i que no compti amb els requisits exigits en les normes sanitàries.
- g) Les que, en raó dels elements contemplats en el present capítol, mereixin la qualificació de molt greus o no procedeixi la qualificació com a faltes greus o lleus.

Article 58. Responsabilitat

1. Són responsables de les infraccions les persones físiques o jurídiques que siguin autores de les conductes o omissions descrites en aquest títol.

2. La responsabilitat pot exigir-se també als subjectes que, sense tenir la consideració d'autors, tenen el deure de prevenir la infracció quan no han adoptat les mesures necessàries per evitar la comissió de la infracció.

Article 59. Règim de sancions

1. A les infraccions establertes en aquest títol corresponen les sancions següents:

- a) A les infraccions lleus, amonestació escrita o multa d'entre cent i sis mil euros.
 - b) A les infraccions greus, multa d'entre sis mil un i seixanta mil euros.
 - c) Les infraccions molt greus han de ser sancionades amb multes d'entre seixanta mil un i un milió d'euros. Aquestes podran arribar al quintuple del valor dels productes o serveis objecte de les infraccions.
2. Amés de les sancions previstes a l'apartat anterior, per la comissió d'infraccions greus i molt greus poden imposar-se totes o alguna de les sancions següents:
- a) Suspensió de les activitats professionals o empresarials per un període comprès entre un i quinze mesos.
 - b) Clausura de centres, serveis, instal·lacions i establiments per un període màxim de cinc anys.
 - c) Inhabilitació per ser beneficiari de subvencions i ajudes de l'administració sanitària per un període comprès entre un i cinc anys.

Article 60. Criteris graduadors de les sancions

Les sancions establertes en l'article anterior s'han d'imposar, preferentment, en grau mínim si no hi concorre cap de les circumstàncies esmentades a continuació, en grau mig si hi concorre una de les circumstàncies i en grau màxim si hi concorren dues o més circumstàncies de les següents:

- a) Dany o perjudici causat a la salut pública.
- b) Negligència greu en la conducta infractora.
- c) Reiteració en la conducta infractora.
- d) Menyspreu manifest dels drets reconeguts en aquesta llei.
- e) Manca de col·laboració en la reparació de la situació fàctica alterada.
- f) La generalització de la infracció de manera que afecti un col·lectiu.

Article 61. Prescripció d'infraccions i sancions

- 1. Les infraccions establertes en aquesta llei prescriuen:
 - a) Les lleus a l'any.
 - b) Les greus als dos anys.
 - c) Les molt greus als cinc anys.
- 2. Les sancions imposades d'acord amb aquesta llei prescriuen:
 - a) Les lleus als sis mesos.
 - b) Les greus a l'any.
 - c) Les molt greus als tres anys.

Article 62. Mesures cautelars

L'òrgan competent per iniciar el procediment sancionador podrà adoptar en qualsevol moment mesures cautelars a fi d'assegurar el compliment de la resolució definitiva que hagi de dictar-se. En tot cas podrà decidir:

- a) La suspensió total o parcial de l'activitat.

§40

- b) La clausura de centres, serveis, instal·lacions i establiments.
- c) L'exigència de fiances o caucions en garantia del compliment de previsible sancions.

Article 63. Documentació dels procediments²⁹

Els expedients i, en general, la documentació dels procediments d'inspecció i sancionadors, instruïts a l'empara d'aquesta llei, hauran de conservar-se íntegrament a les dependències oficials, com a mínim durant deu anys, comptadors des de la data d'inici del procediment.

TÍTOL V EL SERVEI DE SALUT DE LES ILLES BALEARS³⁰

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 64. Naturalesa

1. El Servei de Salut de les Illes Balears és un ens públic de caràcter autònom, dotat de personalitat jurídica i patrimoni propis, i amb plena capacitat per actuar en el compliment de les seves finalitats, al qual es confia la gestió dels serveis públics sanitaris de caràcter assistencial de les Illes Balears.

2. Aquesta entitat s'adscriu a la conselleria competent en matèria de sanitat.

Article 65. Principis informadors

1. L'organització i el funcionament del Servei de Salut han d'adequar-se als principis de desconcentració, descentralització, coordinació i responsabilitat en la gestió, d'acord amb la concepció integral i integrada del sistema sanitari.

2. Així mateix, l'actuació de l'entitat ha de basar-se en el reconeixement de l'eficiència com un requisit per a l'equitat en la distribució social dels recursos públics, els quals s'han d'administrar tot garantint-ne els drets d'informació i participació dels ciutadans.

3. La llei garanteix l'accessibilitat de tots els usuaris als serveis sanitaris assistencials.

Article 66. Objectius fonamentals

Són objectius fonamentals del Servei de Salut:

²⁹ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

³⁰ Vid. Decret 39/2006, de 21 d'abril, pel qual s'aproven els Estatuts de l'ens públic Servei de Salut de les Illes Balears (*BOIB núm. 62, de 29 d'abril*). Vid., també, DA del Decret 14/2002, d'1 de febrer (*BOIB núm. 17, de 7 de febrer*), que, tot i que va ser derogada pel Decret 39/2006, de 21 d'abril, va autoritzar la utilització del logotip IB-Salut com a imatge corporativa del Servei Balear de la Salut.

- a) Participar en la definició de les prioritats de l'atenció sanitària a partir de les necessitats de salut de la població i donar efectivitat al catàleg de prestacions i serveis que es posarà al servei de la població amb la finalitat de protegir la salut.
- b) Distribuir, de manera òptima, els mitjans econòmics assignats al finançament dels serveis i de les prestacions sanitàries.
- c) Garantir que les prestacions es gestionin de manera eficient.
- d) Garantir, avaluar i millorar la qualitat del servei al ciutadà, tant en l'assistència com en el tracte.
- e) Promoure la participació dels professionals en la gestió del sistema sanitari balear i fomentar la motivació professional.
- f) Fomentar la formació, la docència i la investigació en l'àmbit de la salut.

Article 67. Gestió dels serveis

1. El Servei de Salut ha de desenvolupar les seves funcions en el marc de les directrius i prioritats de la política sanitària general, d'acord amb els criteris generals establerts en la planificació sanitària corresponent.

2. Per al desenvolupament més eficaç de la seva gestió, el Servei pot:
- a) Exercir les seves funcions directament mitjançant els organismes existents o que es puguin crear a tal efecte, d'acord amb la legislació reguladora del sector públic.
 - b) Formalitzar acords, convenis o altres fórmules de gestió integrada o compartida amb altres entitats públiques o privades, encaminats a una òptima coordinació i al millor aprofitament dels recursos sanitaris disponibles.

Article 68. Relacions amb l'Administració de la comunitat autònoma

1. La conselleria competent en matèria de sanitat orienta i coordina l'actuació del Servei de Salut:

- a) Participa en els òrgans de govern de l'entitat.
- b) Estableix plans, programes i directrius de caràcter vinculant.
- c) Aprova la proposta d'avantprojecte de pressupost de l'entitat.
- d) Assigna els recursos econòmics en funció dels objectius establerts.
- e) Exerceix les funcions que autoritzen, avaluadores i de control que estableix l'ordenament jurídic.
- f) Requereix informació sobre l'actuació de l'entitat.

2. Les relacions ordinàries entre la conselleria i el Servei de Salut es duen a terme:

- a) Directament entre els òrgans que siguin competents en cada cas en ambdues instàncies.
- b) Per mitjà dels òrgans de govern de l'entitat en els quals hi ha representació de la conselleria.
- c) Per mitjà dels òrgans de coordinació i col·laboració que s'estableixin d'acord amb els estatuts de l'entitat.

CAPÍTOL II ESTRUCTURA I ORGANITZACIÓ

Article 69. Estructura i organització³¹

1. El Servei de Salut s'organitza d'acord amb aquesta llei i els seus estatuts.
2. Són òrgans superiors de direcció i gestió del Servei de Salut:
 - a) El Consell General.
 - b) El director general o l'òrgan de direcció que es determini segons el que disposa aquest article.
 - c) El secretari general.
3. La composició del Consell General, presidit pel titular de la conselleria competent en matèria de salut, l'integraran el director general de l'entitat o l'òrgan directiu a què fa referència l'apartat segon d'aquest article, els representants de les administracions territorials de les Illes Balears i la resta de membres que determinin els estatuts.
4. La direcció del Servei de Salut serà exercida, amb l'acord previ del Consell de Govern i a proposta de la conselleria competent en matèria de salut, per un director general o per un òrgan directiu assimilat en rang, el titular del qual serà un funcionari públic per tal de garantir una major imparcialitat i especialització. Cas que s'opti per l'existència de l'esmentat òrgan directiu diferent del de director general, aquest òrgan tindrà naturalesa directiva, d'acord amb el que disposa l'article 5.4 de la Llei 3/2003, de 26 de març, i, en la caracterització i el nomenament, s'hi observaran les especialitats següents:
 - a) Per acord del Consell de Govern i a proposta del conseller competent en matèria de salut, es materialitzarà l'opció per l'existència de l'esmentat òrgan directiu. En aquest acord es faran constar les diferents característiques del nou òrgan directiu i, en particular, aquelles que hagin de constar, si escau, en la relació de llocs de treball.
 - b) Aquest acord determinarà la corresponent modificació de la relació de llocs de treball, d'acord amb el procediment específic regulat en la legislació de funció pública.
 - c) Una vegada que sigui vigent la modificació de la relació de llocs de treball, el conseller competent en matèria de funció pública, a proposta del conseller competent en matèria de salut, farà el nomenament corresponent.
5. El secretari general serà nomenat pel conseller competent en matèria de salut, a proposta del director general o de l'òrgan directiu de l'entitat.

³¹ Vid. art. 4 a 34 del Decret 39/2006, de 21 d'abril, esmentat en la nota anterior.

CAPÍTOL III RÈGIM JURÍDIC

Article 70

1. El règim jurídic del Servei de Salut l'estableixen, en el marc de la legislació reguladora del sector públic, aquesta llei i els estatuts.

2. Els estatuts són aprovats per decret del Govern, a proposta del Consell General de l'entitat.

3. El règim de recursos, sense perjudici del que estableix la legislació bàsica de l'Estat en aquesta matèria, s'atendrà a les regles següents³²:

- a) Els actes del Consell General exhaureixen la via administrativa.
- b) Contra els actes del director general o de l'òrgan de direcció del Servei de Salut de les Illes Balears es pot interposar recurs d'alçada davant el Consell General, llevat dels actes dictats en matèria de contractes del sector públic, de responsabilitat patrimonial i de personal estatutari, els quals exhaureixen la via administrativa.
- c) Contra els actes dictats per altres òrgans es podrà interposar recurs d'alçada davant el director general o l'òrgan de direcció del Servei de Salut.

Article 71. Representació i defensa en judici³³

1. La representació i la defensa en judici del Servei de Salut correspon preferentment als advocats integrants dels seus serveis jurídics, els quals s'integren en l'escala del cos superior d'advocats de l'Administració de la comunitat autònoma, que es crea en la disposició addicional setena de la present llei. Excepcionalment, en els termes que reglamentàriament s'estableixin, la representació i la defensa en judici podrà correspondre també als advocats del cos superior d'advocats de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. Aquestes funcions es duran a terme sota la direcció de l'òrgan que tenguí atribuïda la competència en matèria de representació i defensa en judici de l'Administració de la comunitat autònoma i en coordinació amb aquest, en els termes que reglamentàriament s'estableixen.

3. Els estatuts determinaran els casos en què la representació i la defensa de l'entitat podrà encarregar-se, mitjançant habilitació, a advocats col·legiats.

³² *Vid.* art. 35 a 38 del Decret 39/2006, de 21 d'abril, esmentat en la nota 30.

³³ *Vid.* art. 38 del Decret 39/2006, de 21 d'abril, esmentat en la nota 30.

CAPÍTOL IV RÈGIM FINANCER I PRESSUPOSTARI³⁴

Article 72. Pressuposts

1. El Servei de Salut de les Illes Balears compta amb el seu propi pressupost, que s'inclou en els pressuposts generals de la comunitat autònoma.³⁵

2. La proposta d'avantprojecte de pressupost del Servei s'elabora per la mateixa entitat d'acord amb les directrius i els criteris de planificació establerts per la conselleria competent en matèria de sanitat, de manera coordinada amb el Pla de salut.

Article 73. Gestió econòmica

1. La gestió econòmica del Servei de Salut de les Illes Balears es basa en els principis de racionalització, simplificació, eficàcia i eficiència de l'organització sanitària.

2. Els òrgans competents han d'adoptar les mesures adients per fer efectius aquests principis en:

- a) Els centres i serveis dependents que han de comptar amb un sistema integrat de gestió que permeti implantar una direcció per a objectius i un control per a resultats, delimitar clarament les responsabilitats de direcció i gestió, i establir un adequat control de qualitat assistencial i de costos.
- b) Els sistemes per formar personal especialista en direcció, gestió i administració sanitària.
- c) L'establiment de mecanismes perquè els centres i serveis esmentats comuniquin periòdicament la informació que s'estableixi reglamentàriament amb la finalitat d'exercir les funcions de control i avaluació.

Article 74. Control financer

1. L'exercici del control financer es realitzarà de manera permanent per la Intervenció General de la comunitat autònoma.

2. No obstant això, el Consell de Govern podrà acordar que el control financer permanent es pugui substituir per la fiscalització prèvia en qualsevol de les modalitats d'aquesta, en els programes i centres on així es determini.

³⁴ Vid. art. 45 i 46 del Decret 39/2006, de 21 d'abril, esmentat en la nota 30.

³⁵ Vid. art. 33 LF (§34).

CAPÍTOL V

ORDENACIÓ FUNCIONAL DELS SERVEIS ASSISTENCIALS

Article 75. Disposicions generals

La prestació de l'assistència sanitària a càrrec dels centres i serveis dependents del Servei de Salut s'adequarà a les prescripcions d'aquest capítol.

Article 76. Atenció sanitària

L'atenció sanitària s'ha de prestar de manera integrada i coordinada a través de programes mèdics preventius, curatius, rehabilitadors, d'higiene i educació sanitària, en els centres i serveis sanitaris, de manera que es garanteixi l'actuació dels recursos apropiats segons les necessitats de salut dels ciutadans i d'acord amb la planificació sanitària.

Article 77. Atenció primària

1. L'atenció primària assumeix la responsabilitat continuada sobre la salut de la població. S'ha de prestar pels professionals d'aquest nivell, i ha de disposar per a això dels mitjans i recursos per a la prevenció, la promoció, el diagnòstic, el tractament i la rehabilitació.

2. L'atenció primària la presten els professionals de l'equip d'atenció primària de la zona de salut corresponent, el qual constitueix el nucli bàsic d'atenció des del qual s'orienta l'atenció compartida, entesa com una continuïtat en els processos d'atenció a la salut, des del primer contacte i amb independència del dispositiu en què aquesta tingui lloc. Aquest equip presta una atenció primària integral, continuada i d'urgència, com també és responsable de les mesures de promoció de salut, prevenció de les malalties i educació sanitària de la població de la zona bàsica de salut.

3. L'equip d'atenció primària ha d'actuar coordinadament amb la conselleria competent en matèria sanitària, especialment en la promoció i defensa de la salut pública, com també en el control i la inspecció sanitària.

Article 78. Atenció especialitzada

1. L'atenció especialitzada presta serveis de caràcter preventiu, assistencial i rehabilitador, en coordinació amb l'atenció primària i la resta de dispositius del Servei de Salut.

2. L'atenció especialitzada es presta fonamentalment pel personal sanitari dels centres hospitalaris i d'altres centres dels serveis públics assistencials. Eventualment es prestarà en àmbits no hospitalaris quan així s'estableixi.

3. L'hospital és l'estructura sanitària bàsica on es desenvolupa l'atenció especialitzada, programada i urgent, tant en règim d'internament com ambulatori, a la població de l'àmbit territorial corresponent.

4. Els serveis hospitalaris poden designar-se com a serveis de referència per a tota la xarxa assistencial, els quals han de comptar amb la màxima especialització i amb la més elevada tecnologia. A aquests serveis poden

accedir-hi tots els usuaris del sistema sanitari públic, una vegada superades les possibilitats de diagnòstic i de tractament en altres centres de l'àrea de salut.

Article 79. Coordinació d'altres dispositius assistencials

1. Els òrgans competents han d'establir mesures adequades per garantir la coordinació i la interrelació entre els diferents centres i serveis sanitaris, així com de les diverses unitats i nivells assistencials, tant dins l'àrea de salut, com entre les diferents àrees de salut.

2. L'atenció sociosanitària es prestarà de manera coordinada, d'acord amb les previsions contingudes en el Pla sociosanitari.

3. La xarxa assistencial s'ha de coordinar amb el Banc de Sang i el Banc de Teixits i Ossos de la comunitat. Els bancs comunitaris són els únics proveïdors de sang, hemoderivats, teixits i ossos de la xarxa pública i privada de les Illes Balears.

Article 80. Finalitats dels serveis públics assistencials

Els serveis públics assistencials tenen com a finalitats:

- a) Oferir a la població els mitjans tècnics i humans de diagnòstic, tractament i rehabilitació adequats, sempre que la prestació d'aquests no sigui possible en els nivells d'atenció primària, així com l'atenció d'urgències que correspongui.
- b) Possibilitar l'internament hospitalari als pacients que ho necessitin.
- c) Participar en les campanyes de promoció de la salut, prevenció de malalties, educació sanitària, epidemiològica i d'investigació, d'acord amb les directrius emanades de la conselleria competent en matèria sanitària, per al desenvolupament de la política sanitària general i la dels programes sanitaris de l'àrea de salut que corresponguin.
- d) Prestar l'assistència sanitària en règim de consultes externes.
- e) Col·laborar en la formació del personal sanitari, així com en les comeses d'informació sanitària i estadística, tant del Servei de Salut com de la conselleria competent.

Article 81. Atenció de les urgències i emergències sanitàries

1. L'atenció de la demanda sanitària urgent s'ha de prestar:

- a) A través dels dispositius específics d'urgències i emergències sanitàries de les Illes Balears.
- b) En l'àmbit de l'atenció primària, pel personal sanitari dels centres de salut i, especialment, dels punts d'atenció continuada, coordinadament amb el personal sanitari dels centres hospitalaris i els serveis d'emergències.
- c) En l'àmbit de l'atenció especialitzada, pel personal sanitari dels centres hospitalaris que es determinen com a responsables d'oferir l'assistència a urgències mèdiques, a través de les seves unitats i serveis de cures crítiques i d'urgències.

2. Els dispositius d'urgències i emergències sanitàries es coordinaran amb el Banc de Sang de les Illes Balears, en els casos en què es requereixin aportacions extraordinàries de sang i hemoderivats.

CAPÍTOL VI RELACIONS AMB LA INICIATIVA PRIVADA

Article 82. Marc de relacions

L'administració sanitària de les Illes Balears es relaciona amb els dispositius assistencials privats mitjançant l'exercici de funcions d'ordenació, d'avaluació i d'instruments de col·laboració.

Article 83. Forma de col·laboració

1. La col·laboració de les entitats sanitàries privades amb el Servei de Salut de les Illes Balears s'instrumenta preferentment a través de concerts per a la prestació de serveis sanitaris.

2. Els concerts es regeixen, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, pel que disposa aquesta llei i, supletòriament, pel que estableix la legislació de contractació administrativa.³⁶

3. Les entitats i organitzacions sense fi de lucre tenen preferència en la subscripció de concerts.

4. Els concerts s'han de formalitzar d'acord amb els principis de subsidiarietat respecte dels serveis públics i optimització dels recursos, en igualtat de condicions de qualitat, eficàcia i eficiència en l'atenció sanitària.

Article 84. Requisits i contingut dels concerts

1. Per a la formalització dels concerts, les institucions i entitats que col·laborin amb el Servei de Salut han de reunir els requisits mínims següents:

- a) Acreditació del centre o establiment on es prestaran els serveis.
- b) Acompliment de les normes de comptabilitat, fiscals, laborals i de seguretat social, així com també les disposicions que afectin l'activitat objecte de concert.

2. Els concerts hauran de tenir el contingut mínim següent:

- a) La descripció dels serveis, dels recursos i de les prestacions que es concerten i dels objectius a aconseguir.
- b) El règim d'accés dels usuaris amb cobertura pública que serà gratuït.
- c) El cost dels serveis a concertar i la forma de pagament.
- d) La duració del concert i les causes de renovació o extinció d'aquest.
- e) El procediment d'avaluació dels centres concertats.
- f) El règim d'inspecció dels centres i serveis concertats.
- g) Les conseqüències de l'incompliment.

Article 85. Durada, revisió i extinció dels concerts

1. Els concerts tendran una durada màxima de quatre anys, prorrogables amb els límits establerts a les normes de contractació.

³⁶ Vid. LCSP.

§40

2. Es podrà establir en el concert la possibilitat de revisió en finalitzar cada exercici econòmic amb la finalitat d'adequar les condicions econòmiques i les prestacions a les necessitats de la conjuntura.

3. Els concerts s'extingeixen per les següents causes:

- a) El compliment del termini.
- b) El mutu acord.
- c) L'incompliment de les normes d'acreditació vigents.
- d) L'establiment de serveis sanitaris i complementaris sense autorització.
- e) La violació dels drets dels usuaris dels serveis sanitaris.
- f) L'incompliment greu dels requisits, de les condicions i de les obligacions assolides en el concert.
- g) Qualsevol altra prevista en el concert.

TÍTOL VI ORDENACIÓ TERRITORIAL SANITÀRIA

Article 86. Principis de l'ordenació territorial

El Servei de Salut s'organitza territorialment en àrees de salut, sectors sanitaris i zones bàsiques de salut.

CAPÍTOL I ÀREES I SECTORS DE SALUT

Article 87. Naturalesa de l'àrea de salut

1. L'àrea de salut és la divisió territorial fonamental del Servei de Salut i constitueix el marc de referència per al desenvolupament de programes de la salut i prevenció de les malalties, la gestió dels centres i serveis sanitaris, i l'aplicació de les prestacions del sistema. A més, es configura com l'àmbit de referència per al finançament de les actuacions sanitàries que s'hi desenvolupen.

2. L'aprovació i la modificació dels límits de les àrees de salut es du a terme per decret del Govern, previ informe del Consell General del Servei de Salut i havent oït el Consell de Salut.

3. Cada àrea de salut ha de disposar, com a mínim, d'un hospital públic.

Article 88. Objectius

En el marc de les finalitats assignades al Servei de Salut, l'activitat en les àrees de salut ha d'estar orientada a assegurar:

- a) Una organització funcional dirigida al servei de l'usuari.
- b) La participació dels ciutadans en les actuacions i els programes sanitaris.

- c) Una organització integrada dels serveis de promoció i protecció de la salut, prevenció de la malaltia i atenció primària en l'àmbit comunitari.
- d) L'adequada continuïtat entre l'atenció primària i l'atenció especialitzada i hospitalària.
- e) L'apropament i accessibilitat dels serveis a tota la població.
- f) La gestió dels recursos econòmics assignats a aquesta amb criteris d'economia, de racionalitat i eficiència.
- g) La gestió integral dels nivells assistencials.

Article 89. Estructura

1. Les àrees de salut podran estructurar-se com a òrgans desconcentrats del Servei de Salut i organitzar-se d'acord amb els estatuts, els quals hauran de preveure, com a mínim, els òrgans de participació, de direcció i de gestió de les àrees.

2. Les circumstàncies singulars i de doble insularitat de l'illa de Formentera seran considerades per l'administració sanitària en la planificació i gestió de l'assistència sanitària.

3. Les àrees de salut es poden organitzar territorialment en sectors sanitaris, que constituïran estructures funcionals per a la coordinació dels recursos sanitaris de les zones bàsiques de salut.

4. Reglamentàriament es determinarà la composició i el funcionament dels òrgans de gestió i participació de les àrees i dels sectors.

CAPÍTOL II ZONES BÀSIQUES DE SALUT

Article 90. Zones bàsiques de salut

1. La zona bàsica de salut és el marc territorial i poblacional fonamental per a l'ordenació dels serveis d'atenció primària. Dóna suport a l'atenció sanitària que presta l'equip d'atenció primària i possibilita el desenvolupament d'una atenció integral encaminada a la promoció de la salut, tant individual com col·lectiva, a la prevenció, a la curació i a la rehabilitació.

2. Correspon al Govern mitjançant decret, amb l'informe previ del Consell General del Servei de Salut i havent oït el Consell de Salut, la delimitació de les zones una vegada atesos els factors geogràfics, demogràfics, socials, epidemiològics, de vies de comunicació i de recursos sanitaris.

3. En cada zona es determinarà el municipi cabdal d'acord amb els criteris de l'apartat anterior.

Article 91. Centres de salut

1. Els centres de salut són l'estructura física i funcional on es desenvolupen les activitats pròpies de l'atenció primària en els àmbits de promoció,

§40

prevenció, atenció curativa, rehabilitació i reinserció social, així com el de la participació comunitària.

2. Cadascuna de les zones bàsiques de salut ha de comptar amb un d'aquests centres, els quals s'han d'ubicar preferentment en els municipis que siguin capçalera de zona.

3. El centre de salut, com a institució sanitària:

- a) Assumeix la gestió dels recursos corresponents a l'àmbit d'actuació en el qual opera.
- b) Coordina els serveis que en depenen.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera

Les referències a l'organisme Servei Balear de la Salut que es contenen a l'ordenament jurídic s'han d'entendre referides al Servei de Salut de les Illes Balears.

Disposició addicional segona

1. Correspon al Servei de Salut de les Illes Balears l'exercici de les competències de gestió de les prestacions sanitàries de la Seguretat Social en el marc d'allò que disposa el Reial Decret 1478/2001, de 29 de desembre, de traspàs a la comunitat autònoma de funcions i de serveis de l'INSALUD, i en el termes establerts pel Govern de les Illes Balears.

2. Els béns, els drets, els serveis i el personal dependent de les entitats gestores de la Seguretat Social, objecte del traspàs de funcions i serveis, s'adscriuen al Servei de Salut.

Disposició addicional tercera

1. La Tresoreria General de la comunitat autònoma té al seu càrrec la funció de tresoreria dels ingressos i pagaments del Servei de Salut i els centralitza sigui quina sigui la seva procedència.

2. *Derogat*³⁷

Disposició addicional quarta

En el termini de sis mesos, comptadors des de l'entrada en vigor de la llei, el Govern presentarà al Parlament un projecte de llei regulador de l'estatut del personal sanitari que contempli, d'una manera homogènia, la regulació del personal sanitari propi i del transferit.³⁸

³⁷ Apartat derogat per la Llei 8/2004, de 23 de desembre, esmentada en la nota 1.

³⁸ Quant a normativa bàsica en matèria de personal estatutari, *vid.* Llei 55/2003, de 16 de desembre, esmentada en la nota 5.

Disposició addicional cinquena

El Servei de Salut de les Illes Balears adoptarà les mesures necessàries per a la normalització de l'ús de la llengua catalana en els centres i serveis que en depenen.³⁹

Disposició addicional sisena

1. En tots els centres assistencials de caràcter privat, la informació escrita a l'usuari sobre els serveis i les prestacions sanitàries haurà de figurar, com a mínim, en llengua catalana.

2. Així mateix, aquests centres hauran d'estar en condicions d'oferir, igualment en llengua catalana, aquesta informació verbalment.

Aquests deures anteriors seran exigibles a partir dels sis mesos comptadors des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició addicional setena

Es modifica el punt setè de la disposició addicional primera de la Llei 2/1989, de 22 de febrer, de la funció pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears⁴⁰, en el sentit d'afegir el següent paràgraf:

“Es crea l'escala d'advocats del Servei de Salut de les Illes Balears, que s'integra en el cos superior d'advocats de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears”.

Disposició addicional vuitena

1. Les contraprestacions en concepte de preus per la prestació de serveis sanitaris a terceres persones obligades al pagament o a usuaris sense dret a assistència sanitària de la Seguretat Social, en qualsevol centre de la xarxa sanitària pública, tendran el caràcter d'ingressos de dret públic i gaudiran de les prerrogatives per al seu cobrament que a aquests efectes disposa l'article 16 del text refós de la Llei de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, aprovat pel Decret Legislatiu 1/2005, de 24 de juny.

2. La regulació d'aquests preus s'ha de fer mitjançant una ordre del conseller de Salut i Consum, que ha de fixar-ne el règim jurídic.

3. L'establiment i la modificació dels preus públics s'han de fer per resolució del director general del Servei de Salut de les Illes Balears, o de l'òrgan de direcció que es determini segons el que disposa l'article 69 d'aquesta llei, amb l'autorització prèvia del conseller de Salut i Consum.

³⁹ Vid. nota 13.

⁴⁰ La Llei 2/2007, de 16 de març, de cossos i escales de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 49, de 3 d'abril*), recull l'escala d'advocats del Servei de Salut de les Illes Balears, integrada en el cos d'advocacia.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera⁴¹

Derogada

Disposició transitòria segona

Els drets establerts a les lletres c) i d) de l'article cinquè d'aquesta llei, només seran exigibles una vegada transcorreguts sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta.

Disposició transitòria tercera⁴²

Derogada

Disposició transitòria quarta⁴³

Derogada

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades les disposicions d'igual o inferior rang que contradiguin el que s'estableix en la present llei i, en particular, la Llei 4/1992, de 15 de juliol, del Servei Balear de la Salut.

DISPOSICIÓ FINAL

1. Es faculta el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions necessàries en execució i desenvolupament d'aquesta llei.
2. Aquesta llei entrarà en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

⁴¹ Disposició derogada per la Llei 8/2004, de 23 de desembre, esmentada en la nota 1.

⁴² Ídem nota anterior.

⁴³ Disposició derogada per la Llei 6/2007, de 27 de desembre, esmentada en la nota 1.

§41

LLEI 16/2010, DE 28 DE DESEMBRE, DE SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS

*(BOIB núm. 2, de 4 de gener de 2011;
BOE núm. 30, de 4 de febrer de 2011)¹*

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

El dret a la protecció de la salut es troba reconegut a l'article 43 de la Constitució Espanyola de 1978 com un dels principis rectors de la política social i econòmica, el reconeixement, el respecte i la protecció dels quals han d'informar la legislació positiva i l'actuació dels poders públics. La Carta Magna atribueix als poders públics el deure d'organitzar i tutelar la salut pública mitjançant les mesures preventives, les prestacions i els serveis necessaris.

La salut pública es defineix com el conjunt organitzat d'actuacions de les administracions públiques i de la societat dirigit a vigilar, promoure i protegir la salut de les persones en l'esfera individual i col·lectiva i prevenir la malaltia, mitjançant la mobilització i l'optimització de tots els recursos humans i materials.

La salut pública també ha de ser entesa com la salut de la població en el seu conjunt i de la seva qualitat de vida.

La protecció de la salut pública a Espanya té una fita important amb l'aprovació de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat², la qual escomet la tasca de la reforma sanitària. Amb aquesta norma s'estableixen les bases d'un

¹ En el sistema normatiu de les Illes Balears ens trobem dues lleis amb una intitulació molt semblant, com la d'aquesta Llei i la de la Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears (§40). De la manca de menció expressa en la DD d'aquesta Llei 16/2010 i de les referències que el seu art. 16 conté a la Llei 5/2003, es pot interpretar que el legislador ha volgut que ambdues lleis siguin, amb caràcter general, complementàries.

La Llei 5/2003 té per objecte l'ordenació i la regulació del sistema sanitari per tal de fer efectiu el dret a la protecció de la salut reconegut en l'art. 43 CE. Es tracta d'un instrument normatiu de gran importància que, més enllà de la protecció de la salut, dota el sistema sanitari públic d'una estructura i organització funcional i territorial, empara els drets bàsics dels usuaris i estableix els deures dels ciutadans en l'àmbit sanitari.

Per la seva banda, la Llei 16/2010 regula un nou concepte de salut pública, com a conjunt organitzat d'actuacions de les administracions públiques i de la societat dirigit a vigilar, promoure i protegir la salut de les persones en l'esfera individual i col·lectiva i prevenir-ne la malaltia.

Això no obstant i atès l'objecte parcialment coincident de les lleis esmentades, cal tenir en compte que la Llei 5/2003 resulta afectada per diverses disposicions de la Llei 16/2010 i, en especial, per les contingudes en els títols VIII i IX d'aquest darrer text legal.

² BOE núm. 102, de 29 d'abril.

sistema sanitari homogeni i uniforme i s'eviten les duplicitats d'estructures i la fragmentació i la dispersió d'actuacions que havien caracteritzat el període anterior.

La Llei general de sanitat inclou, entre les finalitats del Sistema Nacional de Salut, la promoció de la salut i la prevenció de la malaltia.

Així mateix, la Llei 16/2003, de 28 de maig, de cohesió i qualitat del Sistema Nacional de Salut³, inclou dins el catàleg de prestacions d'aquest sistema les prestacions de salut pública, que defineix com el conjunt d'iniciatives organitzades per les administracions públiques per preservar, protegir i promoure la salut de la població. Afirmar que la salut pública és una combinació de ciències, habilitats i actituds dirigides al manteniment i a la millora de la salut de totes les persones a través d'accions col·lectives o socials. Estableix que aquestes prestacions s'han d'exercir amb un caràcter d'integralitat, a partir de les estructures de salut pública de les administracions i de l'infraestructura d'Atenció Primària del Sistema Nacional de Salut.

II

A l'àmbit de les Illes Balears, l'article 30.48 de l'Estatut d'Autonomia atribueix a la comunitat autònoma la competència exclusiva per a l'organització, el funcionament i el control dels centres sanitaris públics i dels serveis de salut, la planificació dels recursos sanitaris, la coordinació de la sanitat privada amb el sistema sanitari públic, la promoció de la salut a tots els àmbits, en el marc de les bases i la coordinació general de la sanitat. D'altra banda, l'article 31 estableix que correspon a la comunitat autònoma, en el marc de la legislació bàsica de l'Estat, el desenvolupament legislatiu i l'execució en matèria de salut i sanitat. Aquest desplegament es va fer per la Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears⁴, que pretén, tal i com estableix la seva exposició de motius, recollir en una norma de rang legal totes les accions relacionades amb la salut dels ciutadans, de manera integral i integrada, començant per la formulació dels drets dels usuaris enfront dels processos assistencials en l'àrea sanitària, per continuar amb l'ordenació dels recursos sanitaris de les Illes Balears i finalitzar amb les accions del Sistema Sanitari Públic.

En el títol II de la Llei de salut s'estableixen les actuacions de protecció de la salut pública, que inclouen, entre d'altres, la protecció de la salut, en especial el control dels factors mediambientals, i el seu seguiment, i l'avaluació dels riscos per a la salut de les persones, així com la promoció de la salut, l'educació per a la salut i la prevenció de malalties. Així mateix, es regula el Pla de Salut de les Illes Balears com a instrument estratègic principal de planificació i coordinació sanitària. S'estableix que aquest pla es basa en una

³ BOE núm. 128, de 29 de maig.

⁴ §40.

orientació positiva del concepte de salut, formula objectius de millora de la salut i de disminució de riscos i ha de definir les intervencions i les accions prioritàries per afrontar les necessitats detectades. A través del Pla de Salut es mobilitzen i es responsabilitzen els diversos àmbits de govern per a la millora dels nivells de salut a través de l'actuació sobre els seus principals determinants, tant estructurals com d'estils de vida.

III

Per la seva part, la Comissió Europea va adoptar, el 23 d'octubre de 2007, una nova estratègia sanitària basada en quatre principis i en tres temes estratègics per millorar la salut. Els principis són una sanitat de qualitat i sostenible, el reconeixement de la relació entre la salut i la prosperitat econòmica, la integració de la salut a totes les polítiques i la major presència de la Unió Europea en les trobades mundials sobre sanitat. Els temes estratègics són el foment de la salut dins una Europa envellida, la protecció dels ciutadans enfront d'amenaces sanitàries, uns sistemes sanitaris dinàmics i les noves tecnologies.

Aquesta estratègia té en compte les circumstàncies del món actual, que es caracteritza per l'existència d'unes societats complexes, a la vegada fragmentades i globalitzades, i per la transversalitat dels problemes de salut pública, que traspassen fronteres i tenen causes i conseqüències que afecten diversos sectors.

Per això es fa necessari establir uns mecanismes de cooperació que ens permetin planificar estratègies integrals de resolució de conflictes.

Avui dia, la salut pública ja no es pot reduir als conceptes d'higiene i de salubritat. Tampoc no és suficient enfocar la salut pública només cap als estils de vida i el comportament individual. La salut pública del segle XXI s'integra dins una perspectiva més global que té en compte els diversos condicionants que poden influir en la salut de les persones i de la comunitat. El nivell de salut i la qualitat de vida de les persones i de les poblacions es troben determinats i condicionats per diversos factors sobre els quals els poders públics tenen el deure d'actuar. Són els determinants de salut, definits per l'Organització Mundial de la Salut com el conjunt de factors personals, socials, econòmics i ambientals que determinen l'estat de salut dels individus o de les poblacions. Aquests factors són múltiples i es troben interrelacionats, i no tots són modificables.

Així mateix s'ha de tenir en compte que la política sanitària no és l'única política determinant en matèria de salut. També són determinants altres polítiques, com les mediambientals, laborals, socials, turístiques i alimentàries. Per això és important generar sinèrgies entre tots els sectors primordials per a la salut i reforçar l'obligació de totes les administracions, les actuacions de les quals poden incidir en matèria de salut, de cooperar per a l'assoliment dels objectius comuns.

Aquests factors, el context territorial i social actual, la incidència de l'actuació dels poders públics sobre els determinants de salut i la integració de

totes les polítiques sectorials amb l'objectiu de millorar la qualitat de vida dels ciutadans, conformen l'horitzó en el qual s'han d'incardinar les actuacions, les prestacions i els serveis que preveu aquesta llei.

La present llei persegueix orientar la salut pública cap a la gestió basada en determinants de salut que a la nostra societat, en el moment actual, són la salut laboral, la seguretat alimentària, la salut ambiental, la salut sexual i reproductiva, la salut mental, les condicions de vida (amb especial referència a la infantesa, la vellesa i l'adolescència, i a grups especialment vulnerables), les addiccions, l'alimentació i l'activitat física, la salut dels usuaris de productes i serveis i els aspectes lligats a la genètica. Es preveu que el seu abordatge es desenvolupi reglamentàriament.

IV

La present llei s'estructura en nou títols, cada un dels quals fa referència a un aspecte rellevant de la llei.

El títol I estableix les disposicions generals, que inclouen l'objecte i l'àmbit d'aplicació de la llei, les definicions dels conceptes més importants, els principis rectors i les funcions de la salut pública, així com la planificació de les polítiques de salut a través del Pla de Salut de les Illes Balears i dels plans i programes que les complementen. Destaca la importància de la planificació de la salut pública, tenint en compte que el conjunt de les administracions públiques realitzen actuacions que poden incidir directament o indirectament en la salut.

Es tracta, per tant, de coordinar aquestes actuacions amb la finalitat d'evitar duplicitats, disfuncionalitats i llacunes, partint sempre des d'una concepció integral de la salut i de la col·laboració amb el conjunt de la societat.

El títol II defineix i enuncia les prestacions en matèria de salut pública, com a activitats dirigides a fomentar, protegir i promoure la salut.

El títol III es refereix a la cartera de serveis de salut pública, aprovada per decret del Consell de Govern, a través de la qual es fan efectives les prestacions de salut pública. S'ha d'actualitzar de forma permanent i requereix un dinamisme que permet respondre les necessitats de la situació actual i adaptar-se als canvis que experimenta la realitat social.

El títol IV regula el sistema d'informació en salut pública, com un sistema organitzat d'informació sanitària, orientat a la vigilància i a l'acció en salut pública, que ha d'oferir una informació sobre la salut de la població, la seva actitud cap a la salut, la malaltia i els sistemes sanitaris, a través d'uns indicadors sobre els quals existeix consens a nivell nacional i internacional perquè sigui possible comparar la informació dels diversos països, tenint en compte la gran mobilitat dels problemes i també de les solucions en matèria de salut d'una banda a l'altra del món. És un sistema fonamental per a l'adopció de decisions i la garantia de la qualitat, així com una font d'informació fonamental per obtenir dades agregades a nivell supracomunitari.

El títol V es refereix al sistema de formació, recerca i innovació en salut pública, com una activitat essencial del sistema sanitari de la comunitat

autònoma de les Illes Balears i descriu les seves activitats i la necessitat de col·laboració de totes les persones i entitats en aquesta matèria.

El títol VI defineix les competències de les administracions en matèria de salut pública, tenint en compte l'àmbit competencial de l'Administració de la comunitat autònoma, dels consells insulars i dels ajuntaments.

El títol VII crea l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears. Aquest títol es divideix en quatre capítols. El primer n'estableix la naturalesa, el règim jurídic, les finalitats i les competències, així com les formes de gestió. El segon capítol n'estableix l'estructura, crea un consell rector com a òrgan superior col·legiat i una direcció executiva com a òrgan unipersonal. Es preveuen, a més, els centres insulars i uns consells sectorials de caràcter obert, flexible i dinàmic, que reflecteixen la participació de la societat la regulació dels quals s'ha de fer per norma reglamentària. El capítol III estableix el règim econòmic, pressupostari, comptable i patrimonial, que pretén dotar l'agència dels mitjans i de l'agilitat necessaris en el funcionament per a l'adequat desenvolupament de les seves competències. El capítol IV es refereix als recursos humans de l'agència, destaca la importància de la professionalització de les persones que hi presten els seus serveis i la necessitat de formació permanent. El capítol V es refereix a la seguretat alimentària.

El títol VIII es refereix a la intervenció administrativa en matèria de salut pública, dóna especial importància a la responsabilitat i a l'autocontrol, i sotmet les actuacions dels poders públics a uns principis informadors, amb preferència a la col·laboració dels ciutadans amb l'administració. Així mateix, s'estableixen els òrgans que tenen la condició d'autoritat sanitària i les funcions dels seus agents, i també les mesures cautelars que es poden adoptar per a la protecció de la salut pública.

Finalment, el títol IX estableix el règim sancionador, tipifica i qualifica les infraccions i estableix les sancions corresponents i la seva graduació, així com les normes bàsiques en matèria de procediment i competència.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS⁵

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació

La present llei té per objecte la regulació de les actuacions, de les prestacions i dels serveis en matèria de salut pública que es desenvolupen en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma de les Illes Balears i garanteix una adequada coordinació i cooperació entre les diverses administracions

⁵ Cal tenir en compte el títol preliminar de la Llei 5/2003, de 4 d'abril (§40) i la nota 1.

públiques implicades, d'acord amb els articles 43 i concordants de la Constitució Espanyola, en l'exercici de les competències estatutàriament i legalment atribuïdes.

Article 2. Definicions

Als efectes d'aquesta llei s'entén per:

- a) Salut pública: El conjunt organitzat d'actuacions de les administracions públiques i de la societat dirigit a vigilar, promoure i protegir la salut de les persones en l'esfera individual i col·lectiva i prevenir-ne la malaltia, mitjançant la mobilització i l'optimització de tots els recursos humans i materials.
- b) Determinants de salut: El conjunt de factors personals, socials, econòmics i ambientals que determinen l'estat de salut dels individus o de les poblacions.
- c) Equitat en salut: La distribució de les oportunitats per al benestar, d'acord amb les necessitats de les persones.
- d) Participació per a la salut: El foment de les relacions i els vincles entre els organismes, les persones i els agents de la societat civil que poden facilitar l'accés o la mobilització del suport social a favor de la salut.
- e) Promoció de la salut: El conjunt d'actuacions, de prestacions i de serveis destinats al foment de la salut individual i col·lectiva mitjançant les intervencions adients en matèria d'informació, de comunicació, d'educació sanitària i d'actuació sobre els determinants de salut, que permeten a les persones incrementar el control sobre la seva salut per millorar-la.
- f) Protecció de la salut: El conjunt d'actuacions, de prestacions i de serveis destinats a preservar la salut de la població davant els agents físics, químics i biològics.
- g) Seguretat alimentària: El conjunt d'actuacions, de prestacions i de serveis destinats a protegir la salut de la població i a vetllar per la innocuïtat i la salubritat dels productes alimentaris.
- h) Prevenció de la malaltia: El conjunt d'actuacions, de prestacions i de serveis destinats a reduir la incidència de malalties, així com a reduir-ne els factors de risc, mitjançant accions individuals i col·lectives de vacunació, immunització passiva, consell, cribrat i tractament precoç entre d'altres.
- i) Vigilància de la salut pública: El conjunt d'activitats destinades a recollir, analitzar, interpretar i difondre les dades relatives als determinants de salut, els éssers vius, els aliments, els productes, les activitats i els serveis, i també l'estat de salut de les persones considerades col·lectivament, amb l'objectiu de controlar les malalties i els problemes de salut.
- j) Salut laboral: El conjunt d'actuacions, de prestacions i de serveis orientats a promoure, vigilar i protegir la salut individual i col·lectiva dels treballadors.

- k) Anàlisi del risc: El procés integrat per tres elements interrelacionats: l'avaluació, la gestió i la comunicació del risc.
- l) Avaluació del risc: El procés fonament científic format per quatre etapes que comporten la identificació del factor de perill, la seva caracterització, la determinació de l'exposició i la caracterització del risc.
- m) Gestió del risc: Les actuacions destinades a evitar o minimitzar un risc per a la salut. Aquest procés consisteix a sopesar les alternatives, tenint en compte l'avaluació del risc i altres factors pertinents, i comprèn, si cal, la selecció i l'aplicació de les mesures de prevenció i de control més adequades, a més de les reglamentàries.
- n) Comunicació del risc: L'intercanvi interactiu, al llarg del procés d'avaluació i de gestió del risc, d'informació i d'opinions relacionades amb els perills i els riscos, entre les persones físiques o jurídiques encarregades de l'avaluació i les encarregades de la gestió, els consumidors, els representants de la indústria, la comunitat acadèmica i la resta de parts interessades. La comunicació comprèn l'explicació dels resultats de l'avaluació del risc i dels fonaments de les decisions preses en el marc de gestió del risc.
- o) Principi de precaució: El principi que habilita l'administració sanitària a adoptar mesures provisionals de gestió del risc per assegurar la protecció de la salut i la prevenció de la malaltia quan, després d'haver avaluat la informació disponible, es preveu la possibilitat que es produeixin efectes nocius per a la salut humana per alguna causa que no permeti determinar el risc amb certesa, encara que hi hagi incertesa científica i mentre que no es disposi d'informació addicional que permeti una avaluació del risc més exhaustiva.
- p) Avaluació de l'impacte en salut: La combinació de procediments, mètodes i eines a través dels quals una política, un programa o un projecte pot ser valorat, d'acord amb els seus efectes potencials sobre la salut d'una població, i la distribució d'aquests efectes dins l'esmentada població.
- q) Autocontrol: Conjunt d'obligacions, mètodes i procediments de les persones físiques i jurídiques dins l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei amb l'objectiu de garantir la innocuïtat i la salubritat dels productes, les activitats i els serveis que desenvolupin.
- r) Control sanitari: Conjunt d'actuacions de les administracions sanitàries, dins la gestió del risc, que tenen la finalitat de comprovar la adequació a les normes de prevenció de risc per a la salut de la població, dels éssers vius, els aliments, l'aigua, el medi, els productes, les activitats i els serveis dins l'àmbit de la present llei.
- s) Risc: Probabilitat d'un efecte nociu per a la salut i la seva gravetat com a conseqüència d'un perill.
- t) Autoritat sanitària: Òrgan que té la competència per aplicar la normativa vigent en matèria de salut pública que obligui els particulars,

els col·lectius i/o les institucions, en virtut de la qual pot limitar drets individuals o col·lectius en benefici dels drets de la comunitat.

- u) Traçabilitat: procediment preestablert que permet reconstruir l'origen dels components d'un producte concret o de un lot de productes, la seva història als processos de producció que els hagin aplicat, la distribució i la localització.

Article 3. Principis rectors

Les actuacions, les prestacions i els serveis en matèria de salut pública són un dret individual i social que els poders públics han de garantir i mantenir, d'acord amb els principis següents:

- a) Universalitat de les prestacions de salut pública, com a dret individual i social que els poders públics han de garantir.
- b) Equitat en salut i superació de les desigualtats territorials, socials, culturals i de gènere, afavorint els col·lectius més desprotegits.
- c) Concepció integral de la salut, atenent l'impacte que polítiques no sanitàries poden tenir sobre la salut i l'equitat en salut.
- d) Descentralització i desconcentració de la gestió de les actuacions, les prestacions i els serveis de salut pública, amb la finalitat d'apropar-los al ciutadà.
- e) Coordinació i cooperació interdepartamental amb la resta d'administracions públiques competents.
- f) Cooperació i coordinació intersectorial com a element de cohesió de les polítiques de tots els sectors amb responsabilitat en la salut pública, amb la finalitat d'aconseguir resultats de salut més eficaços, eficients o sostenibles.
- g) Respecte i promoció de l'advocacia per a la salut desenvolupada dins l'àmbit de la nostra comunitat autònoma, com la combinació d'accions individuals i socials destinades a assolir compromisos polítics, suport per a les polítiques de salut, acceptació social i suport per a un determinat objectiu o programa de salut.
- h) Comunicació per a la salut. L'estratègia destinada a informar la població sobre els aspectes relatius a la salut i a mantenir qüestions sanitàries importants a l'agenda pública i augmentar la conscienciació sobre aspectes específics de la salut individual i col·lectiva i sobre la importància de la salut en el desenvolupament de la persona. La comunicació àgil i transparent als ciutadans, sense perjudici de l'obligació de les autoritats sanitàries de preservar la confidencialitat de dades personals en els termes establerts a la legislació específica que hi resulta d'aplicació.
- i) El foment de la responsabilitat social per a la salut i l'autocontrol en matèria de salut pública que ha de guiar les accions dels responsables de l'adopció de decisions, tant del sector públic com del privat, per establir polítiques i pràctiques que promoguin i protegeixin la salut i, en concret, l'autocontrol en matèria de salut pública.

- j) El foment dels entorns que reforcen la salut, que ofereixen a les persones protecció enfront de les amenaces que hi poden sorgir, i els permet ampliar les seves capacitats i desenvolupar autonomia respecte de la salut. Inclouen els llocs on viuen les persones, la seva comunitat local, la llar, els llocs de treball i esbarjo, així com l'accés als recursos sanitaris i les oportunitats per al seu apoderament.
- k) Dret a la participació ciutadana en l'assessorament, la consulta, la supervisió i el seguiment de les polítiques de salut pública.
- l) Dret dels ciutadans a l'educació en matèria de salut pública.
- m) Dret dels ciutadans a la informació i a la comunicació transparent, i a la rendició de comptes per part dels gestors en matèria de salut pública, a la racionalització, a l'eficàcia, a l'eficiència i a la sostenibilitat en l'organització, el foment i la millora de la qualitat de les actuacions, les prestacions i els serveis de salut pública, així com a la permanent avaluació i a la rendició de comptes per part dels gestors en matèria de salut pública.
- n) El foment de la formació i la competència dels professionals, de la recerca, de la innovació i de l'avaluació en l'àmbit de la salut pública.
- o) La determinació de les polítiques de salut pública en base a l'evidència científica i a l'anàlisi del risc.
- p) La gestió del risc en matèria de salut pública en base a l'evidència científica i als principis de precaució i transparència.
- q) Interacció, des del fet insular, amb tots els àmbits extraterritorials que determinen i interactuen globalment en la salut pública.
- r) Aplicació del principi de precaució.
- s) L'exercici de l'autoritat sanitària per a la protecció de la salut pública.
- t) La planificació de les actuacions i prestacions de salut pública, d'acord amb el coneixement de l'estat de salut de la població dels seus determinants i de la valoració que es faci de les seves necessitats.

Article 4. Funcions de la salut pública

Les funcions essencials de la salut pública són les següents:

- a) Conèixer i avaluar l'estat de salut de la població per valorar-ne les necessitats dins aquest àmbit, la qual cosa inclou comprendre i mesurar els determinants de la salut i del benestar.
- b) Desenvolupar polítiques de salut pública i garantir-ne la prestació dels serveis.
- c) Promoure interrelacions amb totes les altres polítiques de manera que es potencii la millora de la salut.
- d) Promoure l'orientació dels serveis sanitaris assistencials cap als objectius de salut pública, mitjançant el desenvolupament d'accions de proveïment d'informació amb finalitats de vigilància aplicada en salut pública, promoció de la salut i prevenció de la malaltia, i garantir la cooperació entre els serveis assistencials i els serveis específics de salut pública.

- e) Fomentar la participació social i reforçar el coneixement i el control dels ciutadans sobre la seva salut.

Article 5. Planificació de les polítiques de salut⁶

Mitjançant el Pla de Salut de les Illes Balears i els plans i els programes que el complementen, s'ha de dur a terme una planificació de les actuacions que incideixen o poden incidir en la salut individual i col·lectiva, partint d'una concepció integral de la salut que té en compte els factors que poden afectar-la, d'acord amb els principis de col·laboració interadministrativa i participació social.

TÍTOL II PRESTACIONS EN MATÈRIA DE SALUT PÚBLICA

Article 6. Prestacions en matèria de salut pública

1. Són prestacions en matèria de salut pública el conjunt d'actuacions dirigides a fomentar, protegir i promoure la salut de les persones en l'esfera individual i col·lectiva, prevenir la malaltia i tenir cura de la vigilància de la salut.

2. Són prestacions en matèria de salut pública les següents:

- a) La vigilància de la salut, inclòs el monitoratge dels seus principals determinants.
- b) La investigació de les causes o dels riscos dels problemes de salut que afecten la població.
- c) L'orientació, el seguiment i l'avaluació del Pla de Salut de les Illes Balears.
- d) L'avaluació de l'impacte en la salut de les diverses polítiques, dels plans, dels programes i de les activitats, del sector sanitari i també dels aliens a aquest sector.
- e) El disseny, la implantació i l'avaluació de mesures específiques de salut pública que s'adaptin al context social i responen a les seves necessitats.
- f) La promoció de la salut i la prevenció de la malaltia i dels seus factors de risc, amb una atenció preferent a aquelles que es desenvolupen en l'àmbit de la salut comunitària.
- g) La promoció d'entorns que reforcen la salut.
- h) L'avaluació, la gestió i la comunicació de risc per a la salut, derivat de la contaminació atmosfèrica, acústica i del sol, de les aigües recreatives, dels residus i dels productes químics, incloses les accions de vigilància, de promoció i de control de la salut mediambiental que escaiguin.

⁶ Vid. art. 37 i s. de la Llei 5/2003, de 4 d'abril (§40).

- i) L'avaluació, la gestió i la comunicació del risc per a la salut, derivat de les aigües de consum humà, incloses les accions de vigilància, de promoció i de control sanitari que pertocui.
- j) L'avaluació, la gestió i la comunicació de risc per a la salut, derivat de qualsevol situació de risc per a la salut de la població, incloses les accions de vigilància, de promoció i de control de la salut que escaiguin.
- k) La promoció de la seguretat alimentària i la nutrició, l'avaluació, la gestió i la comunicació del risc i dels beneficis per a la salut derivats dels aliments i productes alimentaris, incloses les accions de vigilància, de promoció, de protecció i de control sanitari que pertocuin.
- l) La protecció de la salut pública relacionada amb les zoonosis dels animals domèstics, els animals salvatges urbans, els animals de producció, els animals de la fauna salvatge i el control de les plagues.
- m) La prestació dels serveis d'anàlisi de laboratori en matèria de salut pública.
- n) La promoció, la protecció de la salut i la prevenció dels factors de risc per a la salut en els establiments públics i en els llocs de convivència humana.
- o) La promoció, la protecció i la vigilància de la salut en l'àmbit laboral.
- p) La prevenció i el tractament de l'abús de substàncies que poden generar dependències, d'acord amb el que disposa la Llei 4/2005, de 29 d'abril, de drogodependències i altres conductes addictives.
- q) La promoció, en especial, de la salut mental de la població i la prevenció dels factors de risc en aquest àmbit.
- r) La promoció i la protecció de la salut afectiva, sexual i reproductiva, i la prevenció dels factors de risc en aquest àmbit.
- s) L'orientació i la planificació familiar, així com la promoció i la protecció de la salut maternoinfantil i la prevenció dels factors de risc en aquest àmbit.
- t) La promoció d'una alimentació saludable i de l'activitat física en el temps lliure a tots els grups de població, especialment en la infància i la joventut, i la prevenció dels factors de risc en aquests àmbits, en línia amb les estratègies nacionals i internacionals per a la nutrició, l'activitat física i la prevenció de l'obesitat.
- u) La promoció i la protecció de la salut de les persones dependents i amb risc d'exclusió social, econòmica i cultural, amb especial atenció a l'elevat risc de malnutrició d'aquests grups.
- v) La prevenció i la protecció de la salut de la població enfront de qualsevol altre factor de risc, en especial la prevenció de les discapacitats, tant congènites com adquirides, i les derivades de les malalties poc prevalents.
- w) La prevenció del càncer i d'altres malalties prevalents.
- x) La promoció d'activitats tendents a la prevenció d'accidents domèstics i de trànsit i de lesions resultants de violències.

- y) La promoció i la protecció de la salut i la prevenció dels factors de risc per a la salut, derivats de les intervencions del propi sistema sanitari, tant de les activitats de prevenció com de les curatives.
- z) La prevenció dels factors de risc i la protecció de la salut dels usuaris de productes i serveis, de titularitat pública o privada.
- aa) El control sanitari de la publicitat, en el marc de la normativa vigent.
- ab) La resposta davant les alertes i emergències de salut pública.
- ac) Les autoritzacions administratives sanitàries, la inspecció, l'auditoria i la coordinació dels registres en matèria de salut pública.

TÍTOL III

CARTERA DE SERVEIS DE SALUT PÚBLICA⁷

Article 7. Definició de la cartera de serveis de salut pública

1. La cartera de serveis de salut pública és el conjunt d'activitats i de serveis, tecnologies o procediments, mitjançant els quals es fan efectives les prestacions de salut pública a l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. La cartera de serveis de salut pública s'aprova mitjançant decret del Consell de Govern, a proposta de la conselleria competent en matèria de salut, i ha d'incloure com a mínim la cartera de serveis de salut pública del Sistema Nacional de Salut.

3. La cartera de serveis de salut pública ha de ser dinàmica i s'ha d'adaptar de forma continuada a les noves necessitats de salut. Així mateix, ha de determinar específicament la relació d'activitats i de serveis que l'Agència de Salut Pública pot prestar als altres òrgans del Govern i als ens locals per proveir els serveis mínims de la seva competència.

Article 8. Línies estratègiques de les prestacions de salut pública que es facin efectives mitjançant la cartera de serveis

Les prestacions de salut pública que es facin efectives mitjançant la cartera de serveis de salut pública hauran de respondre als principals determinants de salut i, com a mínim, d'acord amb el resultat de la vigilància de la salut pública, abordaran els següents determinants: la salut ambiental, la salut dels usuaris de productes i serveis, la seguretat alimentària, la salut laboral, la salut sexual i reproductiva, les drogues i altres conductes addictives, els hàbits alimentaris i l'activitat física, la salut mental i les condicions de vida, de manera especial a l'edat infantil, l'adolescència i la vellesa.

⁷ Vid. Decret 94/2008, de 12 de setembre, pel qual s'aproven les bases i s'estableix el contingut de la cartera de serveis complementària del Sistema Sanitari Públic de les Illes Balears (*BOIB núm. 131, de 18 de setembre*), modificat pel Decret 96/2008, de 19 de setembre (*BOIB núm. 139, de 2 d'octubre*).

TÍTOL IV SISTEMA D'INFORMACIÓ EN SALUT PÚBLICA

Article 9. Sistema d'informació en salut pública

1. El Sistema d'informació en salut pública és un sistema organitzat d'informació sanitària, vigilància i acció en salut pública que constitueix un eix fonamental del sistema sanitari de les Illes Balears.

2. La gestió del Sistema d'informació en salut pública correspon a l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears.

Article 10. Funcions del Sistema d'informació en salut pública

1. Corresponen al Sistema d'informació en salut pública les funcions següents:

- a) Establir un sistema de vigilància dels factors econòmics, socials, mediambientals i d'altres tipus, que tenen o poden tenir incidència sobre la salut individual i col·lectiva.
- b) Valorar les necessitats de salut de la població, una vegada identificats els problemes que l'afecten, així com els riscos i l'anàlisi dels determinants de la salut i els seus efectes.
- c) Aportar la informació necessària per facilitar la planificació, la gestió, l'avaluació i la investigació sanitària.
- d) Difondre informació sobre la situació de la salut pública a la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- e) Desenvolupar les estratègies adequades per comunicar a la població qualsevol situació que suposi un risc per a la salut i que permeti l'adopció de mesures preventives.
- f) Establir mecanismes de comunicació que s'adaptin a les noves tecnologies, que facilitin la rapidesa i l'eficàcia en la captació, l'anàlisi i l'intercanvi de la informació.
- g) Establir un mecanisme eficaç de detecció, alerta precoç i resposta ràpida enfront dels riscos potencials per a la salut.
- h) Realitzar o proposar els estudis epidemiològics específics per a un millor coneixement de la situació de salut, així com altres estudis de salut pública.

2 El Sistema d'informació en salut pública ha de proporcionar dades desagregades, com a mínim, a nivell de municipi.

Article 11. Tractament de la informació

1. El Sistema d'informació en salut pública ha d'establir mecanismes d'informació, de publicitat i de divulgació comprensibles, adequats, coherents, coordinats, permanents i actualitzats sobre les qüestions més rellevants en matèria de salut pública amb la finalitat d'informar la ciutadania, les administracions i els professionals.

2. El Sistema d'informació en salut pública ha d'integrar tots els sistemes d'informació i registres dels centres, serveis i establiments sanitaris públics i

privats, així com dels professionals sanitaris en exercici, els quals esdevenen obligats a col·laborar amb l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears perquè aquesta integració, sota la seva direcció, esdevingui possible.

3. Totes les administracions públiques i els organismes competents en matèria de salut pública, així com els centres, serveis, establiments i professionals sanitaris, han de participar, en l'àmbit de les seves respectives funcions, en el Sistema d'informació en salut pública, i comunicar totes les dades que els siguin requerides.

4. Les dades de caràcter personal que les persones físiques i jurídiques esmentades recullin en l'exercici de les seves funcions poden ser cedides, en els termes que preveu l'article 11.2.a) de la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, a l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears per al desenvolupament del Sistema d'informació en salut pública, així com amb finalitats històriques, estadístiques o científiques en l'àmbit de la salut pública.

5. Mitjançant decret aprovat pel Consell de Govern a proposta de la conselleria competent en matèria de salut, s'ha de regular el sistema pel qual les administracions públiques i els organismes competents en matèria de salut pública, així com centres, serveis, establiments i professionals sanitaris, han de facilitar al Sistema d'informació en salut pública totes les dades que s'hi ha d'integrar. Es regularà la participació dels col·legis professionals com a una de les maneres de canalitzar aquesta informació entre els professionals i l'administració.

6. En tots els nivells del Sistema d'informació en salut pública s'han d'adoptar les mesures necessàries per garantir la confidencialitat i la seguretat de les dades, i totes les persones que en l'exercici de les seves funcions hi tinguin accés queden obligades al secret professional.

7. Els titulars de dades de caràcter personal, tractades en virtut del que estableix aquesta llei, han d'exercir els seus drets d'acord amb el que disposa la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

8. La informació del sistema ha de revertir, en la forma que l'Agència de Salut Pública consideri oportuna, en els centres, serveis, establiments i professionals sanitaris en exercici, servint d'informació de referència en salut pública per a la seva pràctica professional.

TÍTOL V

SISTEMA DE FORMACIÓ, RECERCA I INNOVACIÓ EN SALUT PÚBLICA

Article 12. Sistema de formació, recerca i innovació

1. La formació, la recerca i la innovació en salut pública és el sistema organitzat de formació de professionals, de foment, de recerca i d'innovació

en salut pública, que constitueix una activitat essencial del sistema sanitari de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

2. Són actuacions del Sistema de formació, recerca i innovació en salut pública:

- a) Procurar formació als professionals de la salut pública i, en general, del sector sanitari, en funció de les especificitats de la feina que ocupin, perquè tinguin capacitats, coneixements i habilitats per desenvolupar algunes o totes les competències següents:
 - 1^a. Analitzar la situació de la salut dels habitants de les Illes Balears i els seus determinants, així com identificar-ne les desigualtats.
 - 2^a. Descriure i analitzar els factors de risc i els problemes de salut.
 - 3^a. Planificar i avaluar les polítiques de salut.
 - 4^a. Vigilar els riscos i les malalties, i respondre enfront de les situacions d'alerta i emergència de salut pública.
 - 5^a. Procurar evidència enfront de les polítiques intersectorials, fomentar-hi la defensa de la salut i avaluar-ne l'impacte.
 - 6^a. Dissenyar programes i intervencions de promoció i de protecció de la salut.
 - 7^a. Formar altres professionals sanitaris i no sanitaris en temes relacionats amb la salut pública.
 - 8^a. Conèixer i aplicar tècniques i mètodes d'educació sanitària.
 - 9^a. Fomentar la participació per a la salut.
 - 10^a. Gestionar i avaluar els serveis i els programes sanitaris en l'àmbit de la salut pública.
 - 11^a. Avaluar, gestionar i comunicar el risc.
- b) Promoure la carrera professional en salut pública.
- c) Identificar les àrees prioritàries per a la recerca en salut pública, atenent els problemes i les necessitats de salut detectats.
- d) Promoure la formació en recerca entre els professionals de salut pública.
- e) Estimular la sensibilitat per a la recerca en salut pública entre els sectors econòmics i socials.
- f) Convocar ajuts a la recerca i establir mecanismes de col·laboració amb els restants agents finançadors de recerca públics i privats per tal de promoure la recerca en salut pública.
- g) Realitzar i difondre estudis, publicacions i activitats que contribueixin a la millora del coneixement científic, tecnològic i sanitari.
- h) Promoure grups de recerca entre els dispositius que proveeixen serveis i desenvolupen activitats de salut pública.
- i) Participar en la creació i el manteniment d'unitats d'investigació i desenvolupament amb universitats o altres institucions.
- j) Cooperar amb organismes públics i privats, tant autonòmics com nacionals i internacionals, per a la realització de projectes d'investigació i altres activitats de caràcter científic, tècnic o d'innovació tecnològica.
- k) Fomentar la innovació en salut pública.

- l) Avaluar periòdicament els resultats de la recerca en salut pública que es fa a la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- m) Qualsevol altra funció destinada als complimentes de les finalitats que en són pròpies.

3. Les administracions públiques i els organismes competents en matèria de formació i de recerca, la Universitat de la comunitat autònoma de les Illes Balears i els centres, serveis, establiments i col·legis professionals, que desenvolupin tasques de formació i recerca en salut pública, han de cooperar, en l'àmbit de les seves funcions respectives, en el Sistema de formació, recerca i innovació en salut pública.

TÍTOL VI

COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES EN MATÈRIA DE SALUT PÚBLICA⁸

Article 13. Competències del Govern

Corresponen al Govern de les Illes Balears la direcció i la planificació bàsiques en matèria de salut pública i establir les directrius corresponents i l'exercici de la potestat normativa.

Article 14. Competències de la conselleria competent en matèria de salut

1. Correspon a la conselleria competent en matèria de salut planificar, coordinar i avaluar totes les actuacions que puguin incidir en matèria de salut pública, d'acord amb les directrius establertes pel Govern.

2. Així mateix, correspon a la conselleria competent en matèria de salut coordinar les funcions que desenvolupen els ens territorials de la comunitat autònoma de les Illes Balears en l'exercici de les competències que tenen atribuïdes, d'acord amb la normativa vigent.

Article 15. Competències dels consells insulars

1. Corresponen als consells insulars la funció executiva i la gestió en matèria de sanitat que els siguin transferides o delegades per una llei del Parlament, d'acord amb el que preveu l'article 71 de la Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual s'aprova l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, en la redacció donada per la Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer, i d'acord amb el que disposa la Llei 8/2000, de 27 d'octubre, de consells insulars.

2. D'acord amb la legislació de règim local, els consells insulars han de prestar assistència i cooperació als municipis per a l'exercici més eficaç de les competències sanitàries que tenen atribuïdes.

⁸ Cal tenir en compte el títol III de la Llei 5/2003, de 4 d'abril (§40), com també l'art. 58 EAIB (§1).

Article 16. Competències dels ajuntaments⁹

1. Corresponen als municipis, d'acord amb la Llei 5/2003, de 4 d'abril, de salut de les Illes Balears, les competències en matèria de salut pública que els atribueixen la Llei 14/1986, de 25 d'abril, general de sanitat, la Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat, en el cas de Palma, i la legislació de règim local.

2. La comunitat autònoma pot transferir o delegar als municipis qualsevol funció sanitària en les condicions previstes a la legislació vigent, amb la dotació pressupostària corresponent.

TÍTOL VII
L'AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA
DE LES ILLES BALEARS¹⁰

CAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS

Article 17. Creació i naturalesa

1. Es crea l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears com un organisme autònom, adscrit a la conselleria competent en matèria de salut, per al desenvolupament i l'execució de les competències de la comunitat autònoma de les Illes Balears en matèria de salut pública.

2. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears té personalitat jurídica pròpia, autonomia financera i plena capacitat d'obrar per al compliment dels seus fins.

Article 18. Règim jurídic

1. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears es regeix pel que preveu aquesta llei, per les disposicions que es dictin en el seu desenvolupament i per la resta de disposicions que li siguin d'aplicació.

2. El règim de contractació de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears es regeix per la normativa bàsica vigent en matèria de contractació del sector públic i per la normativa de desplegament que sigui d'aplicació a l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

3. L'òrgan de contractació de l'Agència de Salut Pública és el director executiu.

⁹ Vid. art. 29.2 *u* i *ab* LMRLIB (§21).

¹⁰ Vid. Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (BOIB núm. 112, de 29 de juliol).

§41

4. El règim de responsabilitat patrimonial de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears és l'establert amb caràcter general per a l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

5. Correspon al director executiu la resolució dels procediments de responsabilitat patrimonial, en els termes establerts a la normativa reguladora del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

6. Els actes i les resolucions dels òrgans de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears són susceptibles dels recursos administratius previstos a la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i a la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Els actes del consell rector exhaureixen la via administrativa.

7. Contra els actes del director executiu es pot interposar recurs d'alçada davant el consell rector, excepte contra els actes dictats en matèria de responsabilitat patrimonial, els quals exhaureixen la via administrativa.

Article 19. Finalitats

1. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears té per objecte la planificació de les polítiques de salut i la prestació dels serveis que integren la cartera de serveis de salut pública, per donar una resposta eficient a les necessitats de la població en aquest àmbit i possibilitar una permanent adaptació a aquestes necessitats i una major participació de la societat.

2. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears exerceix les seves competències en concurrència amb les administracions i els organismes competents restants en matèria de salut pública, amb els quals actua de forma coordinada.

Article 20. Competències de l'agència

Són competències de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears:

- a) La planificació, el seguiment i l'avaluació de polítiques de salut.
- b) El desenvolupament i l'execució de polítiques de salut pública.
- c) La coordinació amb els òrgans corresponents de l'administració autonòmica i la cooperació amb les altres administracions públiques a l'àmbit de la salut pública.
- d) La supervisió i l'avaluació de l'actuació dels organismes competents.
- e) La coordinació i el suport a les actuacions que, en matèria de salut pública, es duguin a terme en els centres sanitaris de la xarxa assistencial.
- f) El foment, en col·laboració amb els organismes responsables, les universitats i els centres d'investigació, de la competència dels professionals i de la recerca en salut pública.
- g) L'avaluació, si pertoca, i la gestió de les situacions de crisi i d'emergència que constitueixen un risc per a la salut de la població,

de forma coordinada amb els dispositius de les administracions que es mobilitzen en aquestes situacions.

- h) Establir el marc que permeti millorar la gestió dels recursos humans i materials mitjançant el desenvolupament de polítiques adequades al respecte.
- i) Promoure i gestionar el Sistema d'informació en salut pública.
- j) Promoure la participació de les associacions ciutadanes, dels agents socials i del conjunt de la població en l'àmbit de la salut pública.
- k) Qualsevol altra funció de salut pública que estigui relacionada amb els objectius i les activitats previstes en aquesta llei.

Article 21. Formes de gestió

L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears pot executar les seves funcions:

- a) De forma directa.
- b) De forma indirecta, mitjançant contractes o convenis amb altres entitats públiques o privades, amb subjecció a la normativa sobre contractes del sector públic i altres requisits que hi siguin d'aplicació.
- c) Mitjançant qualsevol altra forma de gestió admesa en dret.

CAPÍTOL II ESTRUCTURA DE L'AGÈNCIA DE SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS

Article 22. Òrgans

1. Són òrgans centrals de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears:
 - a) El president.
 - b) El consell rector.
 - c) El director executiu.
2. Són òrgans perifèrics els directors dels centres insulars de salut de les illes de Menorca, Eivissa i Formentera.
3. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears té un consell assessor sobre aspectes tècnics i científics de salut pública.

Article 23. La presidència

1. La presidència de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears correspon al conseller competent en matèria de salut.
2. Al president de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears li corresponen les funcions següents:
 - a) Assumir la representació institucional de l'agència.
 - b) Subscriure, en nom i representació de l'agència, convenis de col·laboració i acords de cooperació amb altres entitats, públiques o privades, autoritzats pel consell rector.

§41

- c) Nomenar i cessar el personal directiu.
 - d) Convocar, presidir i fixar l'ordre del dia de les sessions del consell rector, moderar les deliberacions i dirimir els empats amb el seu vot de qualitat.
 - e) Les atribucions que pugui delegar-li el consell rector.
3. En cas de vacant, absència, malaltia o altra causa legal, el president ha de ser substituït per la persona a qui correspongui la direcció executiva i, en defecte d'aquesta, pel membre del consell en qui delegui en cada cas.
4. El president pot delegar, amb caràcter temporal o permanent, determinades funcions en el director executiu.

Article 24. El consell rector

1. El consell rector es l'òrgan superior de govern de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears.
2. El consell rector està format pels membres següents:
- a) El president de l'agència.
 - b) El vicepresident o la vicepresidenta, que és el director general competent en matèria de salut pública, a qui correspon, a més, la direcció executiva de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears.
 - c) Actuen com a vocals:
 - 1º. El secretari general de la conselleria competent en matèria de salut.
 - 2º. El director general del Servei de Salut de les Illes Balears.
 - 3º. Un representant dels ens locals.
 - 4º. Un representant de la conselleria competent en matèria d'hisenda.
 - 5º. Un representant de la Direcció de l'Advocacia de la comunitat autònoma.
 - 6º. Dos vocals designats pel conseller competent en matèria de salut.
 - 7º. Tres vocals designats pel conseller competent en matèria de salut a proposta del consell assessor.
3. Ha d'actuar com a secretari, amb veu i sense vot, un funcionari designat pel president de l'agència entre els funcionaris de la conselleria competent en matèria de salut o de la mateixa agència.
4. Els vocals establerts, esmentats a les lletres c), d), e) i f) de l'apartat anterior, han de ser nomenats i separats pel conseller competent en matèria de salut, a proposta del consell insular, ens local o conselleria corresponent.

Article 25. Funcions del consell rector

1. Correspon al consell rector:
- a) Establir els criteris d'actuació de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, de conformitat amb les directrius de la conselleria competent en matèria de salut.
 - b) Aprovar el programa anual d'actuació de l'Agència de Salut Pública que ha de presentar-se a la conselleria competent en matèria de salut per a la seva ratificació.

- c) Aprovar el contracte-programa amb la conselleria competent en matèria de salut.
 - d) Establir els criteris de coordinació de l'Agència de Salut Pública amb els òrgans corresponents de l'administració autonòmica i la cooperació amb les altres administracions públiques.
 - e) Aprovar la proposta d'avantprojecte de pressupost anual de l'Agència de Salut Pública.
 - f) Aprovar la proposta de preus públics per a la prestació dels serveis.
 - g) Acceptar les delegacions de competència o els encàrrecs de gestió d'altres administracions públiques i de les entitats que en depenen a favor de l'Agència de Salut Pública.
 - h) Aprovar la proposta de cartera de serveis de salut pública i presentarla a la conselleria competent en matèria de salut, perquè la sotmeti al Govern per a la seva aprovació.
 - i) Avaluar periòdicament els programes d'actuació i el grau d'assoliment dels objectius de l'Agència de Salut Pública.
 - j) Avaluar anualment la situació de la salut pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears i elaborar-ne un informe específic que s'ha de presentar a la conselleria competent en matèria de salut.
 - k) Autoritzar els convenis de col·laboració i els acords de cooperació amb entitats públiques i privades per a l'exercici de les seves funcions.
 - l) Elevar a la conselleria competent en matèria de salut la proposta de relació de llocs de treball i les seves modificacions, per a la seva tramitació.
 - m) Acceptar les herències, els llegats o les donacions a favor de l'Agència de Salut Pública, així com autoritzar les cessions gratuïtes de béns i drets i les cessions d'ús a títol gratuït a favor de terceres persones.
 - n) Qualsevol altra que li atribueixen les disposicions vigents.
2. El consell rector pot establir el seu propi reglament intern de funcionament. De forma supletòria s'han d'aplicar les normes generals sobre el funcionament dels òrgans col·legiats.

Article 26. La direcció executiva

1. Corresponen al director executiu, que és el director general competent en matèria de salut pública, la direcció i la gestió ordinària de l'Agència de Salut Pública, d'acord amb els criteris d'actuació establerts pel consell rector.
2. La direcció executiva té atribuïdes les funcions següents:
- a) Executar els acords adoptats pel consell rector.
 - b) Preparar i redactar propostes en relació amb les qüestions que hagin de ser elevades al consell rector per a la seva aprovació.
 - c) Actuar com a òrgan de contractació de l'Agència de Salut Pública, en els termes establerts per la legislació sobre contractes del sector públic.
 - d) Proposar, si n'és el cas, al consell rector els preus públics per la prestació dels serveis.

- e) Dirigir, administrar i gestionar el personal i els serveis que integren l'Agència de Salut Pública, sense perjudici de les competències que, sobre aquesta matèria, puguin tenir atribuïts altres òrgans de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.
- f) Proposar al consell rector la relació de llocs de feina i l'estructura orgànica de l'entitat.
- g) Coordinar, inspeccionar i avaluar els òrgans de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears.
- h) Gestionar els recursos econòmics, autoritzar les despeses i ordenar els pagaments dins els límits establerts pel consell rector.
- i) Acordar l'adquisició a títol oneros de béns immobles i drets reals i l'arrendament de béns immobles.
- j) La resolució dels procediments de responsabilitat patrimonial i en matèria de personal.
- k) Exercir la potestat sancionadora en els termes establerts a aquesta llei i a la resta de disposicions que li siguin d'aplicació.
- l) Assumir les facultats que no estan expressament atribuïdes a altres òrgans i les que, si n'és el cas, li atribueixen les disposicions vigents, així com les que la presidència i el consell rector li encomanen.

Article 27. Consells sectorials

Es creen els consells sectorials per a la participació en salut pública, com a òrgans de participació activa, que tenen com a objectiu exercir les funcions de participació ciutadana, assessorament, consulta i seguiment sobre les qüestions relacionades amb la salut pública a fi de cooperar en la consecució dels objectius que els són propis.

Es crearan consells sectorials per a cada un dels següents determinants de salut: la salut ambiental, la salut dels usuaris de productes i serveis, la seguretat alimentària, la salut laboral, la salut sexual i reproductiva, les drogues i altres conductes addictives, els hàbits alimentaris i l'activitat física, la salut mental i les condicions de vida, de manera especial a l'edat infantil, l'adolescència i la vellesa.

Pel que fa a les substàncies i conductes addictives s'estarà al que contempla la Llei 4/2005, de 29 d'abril, de drogodependències i altres conductes addictives.

La composició dels consells sectorials es determinarà reglamentàriament, garantint la participació dels agents socials i del conjunt de la ciutadania en l'elaboració, l'aplicació i la supervisió de les polítiques de salut pública. Aquests òrgans s'han d'organitzar d'acord amb els principals determinants de salut i s'han de regir pels principis de descentralització, sectorial, coordinació, participació i proximitat al ciutadà.

Article 28. El Consell Assessor de Salut Pública

1. El Consell Assessor de Salut Pública és l'òrgan consultor sobre els aspectes tècnics i científics de la salut pública.

2. El Consell Assessor de Salut Pública està format pels membres següents:
 - a) El conseller competent en matèria de salut, que l'ha de presidir.
 - b) El director executiu de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, que ha d'actuar en tot cas com a vicepresident.
 - c) Actuen com a vocals:
 - 1º. Cinc representants de les distintes conselleries, l'exercici de les competències de les quals tenguí incidència en l'àmbit de salut pública.
 - 2º. Un representant de cada un dels consells insulars.
 - 3º. Un representant de l'Ajuntament de Palma.
 - 4º. Dos representants dels ens locals.
 - 5º. Dos representants de les organitzacions empresarials més representatives.
 - 6º. Dos representants de les organitzacions sindicals més representatives.
 - 7º. Un representant de cada un dels col·legis professionals sanitaris.
 - 8º. Cinc vocals designats pel conseller competent en matèria de salut.
 - 9º. Un secretari, amb veu i sense vot, funcionari designat pel president de l'agència entre els funcionaris de la conselleria competent en matèria de salut o de la mateixa agència.
3. Els vocals han de ser nomenats i separats pel conseller competent en matèria de salut a proposta, si escau, de la conselleria, del consell insular, dels ens locals, de l'organització empresarial, de l'organització sindical o del col·legi professional corresponent.
4. Corresponen al Consell Assessor de Salut Pública les funcions següents:
 - a) Assessorar l'òrgan de govern de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears en les qüestions relacionades amb la salut pública.
 - b) Emetre dictàmens sobre aspectes relacionats amb la salut pública que li encomani el consell rector.
 - c) Cooperar amb l'Agència de Salut Pública per a l'assoliment dels objectius comuns.
 - d) Ser assabentat de les normes o decisions emeses pel consell rector que puguin afectar les seves competències, i debatre-les en el si de la comissió.
 - e) Emetre informe en relació amb qualsevol qüestió que el conseller competent en matèria de salut o el director executiu de l'agència consideri oportuna.
 - f) Elevar al conseller de Salut i Consum una proposta de tres vocals que passaran a formar part del consell rector.
5. Els membres del Consell Assessor de Salut Pública han d'exercir llurs funcions amb imparcialitat i independència i han de guardar reserva sobre les deliberacions i les decisions que s'adoptin.
6. Els estatuts de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears han de determinar els requisits que han de complir els membres del Consell Assessor de Salut Pública, la seva organització i les seves normes de funcionament.

Article 29. Centres insulars de salut pública

A l'àmbit territorial de les illes de Menorca, Eivissa i Formentera, l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha d'exercir les seves competències a través dels centres insulars de salut pública.

Els centres insulars de salut pública són les institucions sanitàries on s'ubiquen els equips de salut pública per executar i intervenir en el seu àmbit territorial en tots els programes de salut pública dissenyats pels òrgans, els serveis i les unitats de l'agència.

CAPÍTOL III
RÈGIM ECONÒMIC, PRESSUPOSTARI,
COMPTABLE I PATRIMONIAL

Article 30. Contracte-programa

El contracte-programa entre la conselleria competent en matèria de salut i l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha de tenir caràcter plurianual i ha d'incloure, com a mínim, els aspectes següents:

- a) La relació de serveis i activitats que ha de prestar l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, la seva avaluació econòmica, els recursos en relació amb els sistemes de compra i els pagaments vigents en cada moment, els objectius i el finançament.
- b) Els requisits i les condicions en què s'han de prestar aquests serveis i les activitats.
- c) Els objectius, els resultats esperats, els indicadors i el marc de responsabilitats de l'Agència de Salut Pública.
- d) El termini de vigència.

Article 31. Règim econòmic

L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha de disposar dels recursos econòmics següents per al compliment de les seves finalitats, entre altres:

- a) Les dotacions corresponents del pressupost del Govern de les Illes Balears.
- b) Els ingressos ordinaris i extraordinaris generats per l'exercici de les seves activitats.
- c) Els productes i les rendes del seu patrimoni.
- d) Els crèdits, préstecs, emprèstits i altres operacions que pugui concertar.
- e) Les subvencions, les herències, els llegats, les donacions i les aportacions voluntàries d'entitats o organismes públics i privats, i de particulars.
- f) Els ingressos procedents de sancions administratives i els derivats de resolucions judicials que li corresponguin.
- g) Els altres ingressos de dret públic o privat que li siguin autoritzats o li puguin correspondre d'acord amb la normativa vigent.
- h) Qualsevol altre recurs que se li pugui atribuir.

Article 32. Règim pressupostari, comptable i de control

1. El règim pressupostari, econòmic, financer, de comptabilitat, intervenció i control financer aplicable a l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears és l'establert al Decret Legislatiu 1/2005, de 24 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de finances de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i la normativa que el desenvolupi.

2. La proposta d'avantprojecte de pressupost, una vegada aprovada pel consell rector de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, ha de ser remesa a la conselleria competent en matèria de salut per a la seva posterior elevació a la conselleria competent en matèria pressupostària, als efectes de la seva integració en els pressuposts de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

3. Tota l'activitat de l'Agència de Salut Pública es troba sotmesa al control financer permanent que ha d'exercir la Intervenció General de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 33. Règim patrimonial

1. El patrimoni de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha d'estar integrat pels béns i drets que li són propis i per aquells que li són adscrits o cedits pel Consell de Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears o qualsevol altra administració pública.

2. Tenen la consideració de béns i drets propis tots aquells que l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears adquireix o rep per qualsevol títol, així com els productes i les rendes d'aquests.

3. Els béns i els drets que el Consell de Govern de la comunitat autònoma de les Illes Balears o qualsevol altra administració pública adscriu a l'Agència de Salut Pública han de conservar la seva qualificació jurídica originària i únicament poden ser utilitzats per al compliment de les seves finalitats, i l'Agència té, respecte d'aquests, totes les prerrogatives i els drets que estableix la normativa sobre patrimoni, als efectes de la seva conservació, administració i defensa.

4. L'adquisició, la venda i el gravamen de béns immobles propis requereix informe favorable de la conselleria competent en matèria d'hisenda i de la conselleria competent en matèria de salut.

5. Els béns i els drets patrimonials propis, afectes al compliment de les seves funcions, tenen la consideració de domini públic i, com a tals, han de gaudir de les exempcions i de les bonificacions tributàries que corresponguin.

6. L'Agència de Salut Pública ha de gaudir d'autonomia per a la gestió del seu patrimoni, en els termes que estableix la legislació patrimonial i d'hisenda pública de la comunitat autònoma de les Illes Balears, que ha de ser d'aplicació en tot el que no preveu aquesta llei.

7. L'Agència de Salut Pública ha d'establir la comptabilitat i els registres que permetin conèixer la naturalesa, la titularitat i la destinació dels seus béns i els seus drets, propis o adscrits, sense perjudici de les competències dels altres ens i organismes en matèria de salut.

CAPÍTOL IV
RECURSOS HUMANS DE L'AGÈNCIA
DE SALUT PÚBLICA
DE LES ILLES BALEARS

Article 34. Personal de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears

1. El personal de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears està integrat per:

- a) Personal funcionari i laboral de la comunitat autònoma de les Illes Balears que se li adscriu.
- b) Personal procedent d'altres administracions públiques que se li adscriu.
- c) Personal estatutari que se li adscriu, d'acord amb la normativa vigent.
- d) Personal que s'incorpora a l'Agència de Salut Pública, d'acord amb la normativa vigent.

2. El personal que presta els seus serveis a l'Agència de Salut Pública es regeix per les disposicions que li siguin d'aplicació, segons la seva naturalesa funcional o laboral.

3. El personal funcionari que presta els seus serveis a l'Agència de Salut Pública ha de tenir la consideració jurídica de funcionari de la comunitat autònoma de les Illes Balears adscrit a l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears.

Article 35. Formació i carrera professional

1. L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha de fomentar la professionalització i la formació permanent del personal que hi presta els seus serveis. Amb aquesta finalitat es poden subscriure convenis amb l'Escola Balear d'Administració Pública o amb altres entitats públiques o privades.

2. La carrera professional del personal de salut pública s'ha d'establir dins el marc de la normativa que regula la funció pública. Els professionals sanitaris tenen dret a accedir al sistema de desenvolupament professional que s'estableixi per reglament, d'acord amb el que determina la Llei de l'Estat 44/2003, de 21 de novembre, d'ordenació de les professions sanitàries.

CAPÍTOL V
SEGURETAT ALIMENTÀRIA

Article 36. Seguretat alimentària

1. La seguretat alimentària és una àrea especialitzada de l'Agència de Salut Pública, que ha de disposar dels recursos humans i econòmics necessaris per complir els seus objectius.

2. Els objectius específics de seguretat alimentària són:
- a) L'avaluació, la gestió, la comunicació i l'assessorament dels beneficis i els riscos per a la salut relacionats amb els aliments.
 - b) La col·laboració i la coordinació amb altres departaments (administracions públiques) que tenen atribuïdes competències en seguretat alimentària i nutrició.
 - c) Donar suport tècnic i científic a les actuacions dels departaments competents en matèria d'agricultura, ramaderia, educació, comerç, turisme, pesca i consum, d'acord amb la legislació aplicable.
 - d) La col·laboració i la coordinació amb els organismes competents en matèria de seguretat alimentària i nutrició d'àmbit autonòmic, estatal i, si escau, europeu.
 - e) La col·laboració amb els diversos sectors que incideixen, directament o indirectament, en la seguretat alimentària i la nutrició, i amb les organitzacions de consumidors i usuaris.
 - f) El foment de la participació dels sectors involucrats en la seguretat alimentària i la nutrició, les organitzacions de consumidors i usuaris, els agents econòmics i la comunitat científica.

3. Els estatuts de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears han d'establir les normes de funcionament específiques per a la seguretat alimentària.

Article 37. Pla de la seguretat alimentària i la nutrició

1. La planificació en la seguretat alimentària és una àrea especialitzada de la planificació de la salut i és el marc de referència per a les accions públiques en aquesta matèria de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Comprèn les línies directives i de desplegament de les actuacions i els programes que es duen a terme per assolir les finalitats de la planificació.

2. El procediment d'elaboració de la planificació de la seguretat alimentària ha de garantir la intervenció de les administracions, les institucions, les societats científiques i els professionals relacionats amb la seguretat alimentària i la nutrició, i també de la societat civil.

3. La planificació de seguretat alimentària i nutrició ha de contenir les accions que es derivin dels plans de control oficial que s'estableixen per normativa nacional i/o comunitària, i hi han d'estar coordinades.

4. A proposta de la conselleria competent en matèria de salut, i amb la participació de les conselleries competents en matèria de consum, agricultura, alimentació, ramaderia i pesca, el Govern ha d'aprovar el Pla de la seguretat alimentària i la nutrició. El Govern ha de trametre aquest pla al Parlament.

5. El Pla de la seguretat alimentària i la nutrició té la mateixa vigència que el Pla de salut de les Illes Balears.

TÍTOL VIII
INTERVENCIÓ ADMINISTRATIVA EN MATÈRIA
DE SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS¹¹

CAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS

Article 38. Responsabilitat i autocontrol

1. Les persones físiques o jurídiques, titulars de les instal·lacions, dels establiments, dels serveis i de les indústries en què es duen a terme activitats que incideixen o poden incidir en la salut de les persones, són responsables de la higiene i la seguretat sanitària dels locals, de les instal·lacions i dels seus annexos, dels processos i dels productes que se'n deriven, i han d'establir procediments d'autocontrol, eficaços per garantir-ne la seguretat sanitària.

2. Les administracions públiques competents en la matèria han de garantir el compliment d'aquesta obligació mitjançant l'establiment de sistemes de vigilància i de supervisió adequats i idonis.

3. Les persones físiques són responsables dels seus actes i de les conductes que tenen influència sobre la pròpia salut i la dels altres.

Article 39. Actuacions d'intervenció en relació amb la salut pública de les Illes Balears

L'autoritat sanitària, a través dels òrgans competents, pot intervenir en les activitats públiques i privades que, directament o indirectament, poden tenir conseqüències negatives per a la salut. A tal efecte pot:

- a) Establir els registres, els mètodes d'anàlisi, els sistemes d'informació i les estadístiques necessàries per al coneixement de les diferents situacions de salut pública de les quals es puguin derivar accions d'intervenció.
- b) Establir l'exigència d'autoritzacions i registres per raons sanitàries a instal·lacions, establiments, serveis i indústries, productes i activitats, d'acord amb la normativa sectorial.
- c) Controlar la publicitat i la propaganda de productes i activitats que puguin tenir incidència sobre la salut, amb la finalitat d'ajustar-la als criteris de veracitat i evitar tot allò que pugui suposar un perjudici per a la salut pública, així com fomentar la implantació de sistemes d'autoregulació publicitària.
- d) Controlar i inspeccionar les condicions higièniques i sanitàries de funcionament de les activitats dels locals i dels edificis de convivència

¹¹ Cal tenir en compte el títol IV de la Llei 5/2003, de 4 d'abril (§40).

pública o col·lectiva, com també del medi en què es desenvolupa la vida humana.

- e) Controlar i inspeccionar les activitats alimentàries.
- f) Ordenar l'exercici de la policia sanitària mortuòria.
- g) Establir prohibicions i requisits mínims per a la producció, la distribució, la comercialització i l'ús de béns i productes quan suposin un perjudici o una amenaça per a la salut.
- h) Establir limitacions preventives de caràcter administratiu respecte d'aquelles activitats públiques o privades que, directament o indirectament, poden tenir conseqüències negatives sobre la salut.
- i) Adoptar les mesures adients d'intervenció provisionals davant situacions de risc per a la salut col·lectiva, sense perjudici de les indemnitzacions procedents.
- j) Requerir als titulars de les instal·lacions, dels establiments, dels serveis i de les indústries, la realització de modificacions estructurals i/o l'adopció de les mesures preventives i correctores per tal d'esmenar les deficiències higièniques i sanitàries.
- k) Intervenir en matèria de zoonosis.

Article 40. Principis informadors de la intervenció administrativa

Les mesures regulades en aquest títol s'han d'adoptar, d'acord amb el que disposa la normativa vigent, respectant els drets que els ciutadans tenen reconeguts i aplicant els principis següents:

- a) Preferència de la col·laboració voluntària amb les autoritats sanitàries.
- b) No es poden ordenar mesures obligatòries que suposin risc per a la vida.
- c) Les limitacions sanitàries han de ser proporcionades a les finalitats perseguides.
- d) S'han d'emprar les mesures que menys perjudiquin el principi de lliure circulació de les persones i dels béns, la llibertat d'empresa i qualsevol altre dret dels ciutadans.

Article 41. Col·laboració amb l'administració sanitària

1. Les administracions públiques, les institucions i les entitats privades i els particulars tenen el deure de col·laborar amb les autoritats sanitàries i els seus agents quan sigui necessari per a l'efectivitat de les mesures adoptades.

2. La compareixença dels ciutadans davant les oficines públiques, quan sigui necessària per a la protecció de la salut pública, és obligatòria. El requeriment de compareixença ha de ser motivat.

3. En cas que els titulars de les instal·lacions, dels establiments, dels serveis i de les indústries detectin l'existència de riscos per a la salut, derivats de l'activitat o dels productes respectius, n'han d'informar immediatament l'autoritat sanitària corresponent i col·laborar en l'adopció de les mesures que es determinin.

CAPÍTOL II DE LA INSPECCIÓ I DEL CONTROL

Article 42. Autoritat sanitària. Agents de l'autoritat

1. Als efectes d'aquesta llei i en el marc de les seves respectives funcions, tenen la condició d'autoritat sanitària els òrgans següents: el conseller o la consellera competent en matèria de salut; el director executiu o la directora executiva de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, així com els batles o les batlesses en l'àmbit de les seves respectives competències.

2. Tenen el caràcter d'agents de l'autoritat sanitària els funcionaris públics de les administracions competents en matèria de salut pública en l'exercici estricte de les seves funcions.

Article 43. Funcions dels agents de l'autoritat sanitària

Els agents de l'autoritat sanitària, degudament acreditats, en l'exercici de les seves funcions estan autoritzats per:

- a) Entrar lliurement i sense prèvia notificació en qualsevol centre o establiment subjecte a l'àmbit d'aplicació de la present llei.
- b) Realitzar les proves, les investigacions o els exàmens necessaris als efectes de comprovar el compliment de la normativa sanitària vigent.
- c) Prendre o treure mostres per a la comprovació del compliment de les disposicions aplicables.
- d) Realitzar totes les actuacions que siguin necessàries per al correcte exercici de les funcions d'inspecció i, especialment, formular requeriments específics a l'objecte d'eliminar riscos sanitaris per a la salut pública.
- e) Adoptar, sense perjudici de la seva posterior aprovació per part de les autoritats sanitàries, en els termes prevists en el capítol III del títol present, les mesures cautelars que s'estimin pertinents en el cas que concorri o se sospiti raonablement l'existència d'un risc per a la salut individual o col·lectiva davant l'incompliment de requisits i condicions establerts per l'ordenament jurídic i en aplicació del principi de precaució.

CAPÍTOL III MESURES CAUTELARS EN SALUT PÚBLICA DE LES ILLES BALEARS

Article 44. Mesures cautelars

1. Les autoritats sanitàries, en l'àmbit de les seves respectives competències i a través dels òrgans competents en cada cas, poden procedir a l'adopció de les mesures cautelars que resultin necessàries per garantir la salut i la seguretat dels ciutadans davant l'existència o la sospita raonable d'existència d'un risc

imminent i extraordinari per a la salut. Les esmentades mesures es poden adoptar també en aplicació del principi de precaució.

2. Les mesures a utilitzar per part de les autoritats sanitàries i dels agents de l'autoritat sanitària són, entre d'altres:

- a) El tancament d'instal·lacions, establiments, serveis i indústries.
- b) La suspensió de l'autorització sanitària de funcionament i/o la suspensió o prohibició de l'exercici d'activitats.
- c) La immobilització cautelar i, si pertoca, el comís de productes. S'entén per comís o decomís tota restricció al lliure ús de matèries primeres, productes intermedis i/o elaborats. El producte decomissat ha de tenir com a destinació la seva transformació, reducció i/o destrucció.
- d) La intervenció de mitjans materials o personals.
- e) La prohibició de comercialització d'un producte o l'ordenació de la seva retirada del mercat i, quan sigui necessari, l'acord de la destrucció en condicions adequades, així com la seva recuperació dels consumidors que ja el tenguessin en el seu poder.
- f) La determinació de condicions prèvies en qualsevol fase de la fabricació o la comercialització de productes i substàncies, i també del funcionament de les instal·lacions, dels establiments, dels serveis i de les indústries a què fa referència aquesta llei, amb la finalitat de corregir les deficiències detectades.
- g) Qualsevol altra mesura ajustada a la legalitat vigent si hi ha risc per a la salut individual o col·lectiva o s'observa l'incompliment dels requisits i de les condicions establerts per l'ordenament vigent, o n'hi ha indicis raonables.

Article 45. Duració

La duració de les mesures de caràcter temporal a les quals es refereix l'article anterior no ha d'excedir del que exigeix la situació que les motiva, sense perjudici de les possibles pròrrogues que poden acordar-se mitjançant resolució motivada.

Article 46. Tancament d'instal·lacions, establiments, serveis i indústries i suspensió d'activitats

1. Pot acordar-se el tancament d'instal·lacions, establiments, serveis i indústries o la suspensió o prohibició d'activitats per requerir-ho la salut col·lectiva, per incompliment dels requisits exigits per la normativa vigent o per la manca de les autoritzacions preceptives.

2. Per a l'adopció d'aquestes mesures és necessària resolució motivada, una vegada complimentat el tràmit d'audiència amb les parts interessades que, en un termini no inferior a deu dies ni superior a quinze, poden al·legar i presentar els documents i els justificants que estimin pertinents.

3. En el supòsit de risc imminent i extraordinari per a la salut pública, es pot prescindir del tràmit d'audiència, sense perjudici que, posteriorment

§41

a l'adopció de qualsevol d'aquestes mesures, siguin oïts els interessats i es confirmin, modifiquin o aixequin mitjançant resolució motivada.

Article 47. Immobilització i comís de productes

1. Pot acordar-se la immobilització d'un producte o lot de productes o, si pertoca, directament el seu comís, quan existeixi o se sospiti raonablement l'existència d'un risc imminent i extraordinari per a la salut.

2. La immobilització o el comís ha de ser confirmat, modificat o aixecat a l'acord d'inici del procediment administratiu corresponent, que s'ha de dictar dins els quinze dies següents a la seva adopció, prèvia audiència a l'interessat. Aquest termini es pot reduir quan ho exigeixi la naturalesa perible dels productes.

3. L'adopció d'aquestes mesures comporta la prohibició de la manipulació, el trasllat o la disposició en qualsevol forma dels productes immobilitzats o comissats, fins que l'autoritat sanitària en resolgui la destinació.

Article 48. Intervenció cautelar de mitjans materials

1. S'ha de procedir a l'adopció de la intervenció cautelar de mitjans materials quan existeixi o se sospiti raonablement de l'existència d'un risc imminent i extraordinari per a la salut i la seguretat dels ciutadans.

2. La intervenció ha de ser confirmada, modificada o aixecada a l'acord d'inici del procediment administratiu corresponent, que s'ha de dictar dins els quinze dies següents a la seva adopció, prèvia audiència a l'interessat.

3. L'adopció d'aquesta mesura cautelar comporta la prohibició de manipulació, trasllat o disposició en qualsevol forma dels béns intervinguts per l'autoritat sanitària.

Article 49. Intervenció cautelar de mitjans personals

1. Quan existeixi o se sospiti raonablement l'existència d'un risc imminent i extraordinari per a la salut derivat de la intervenció de determinada persona o persones en el procés de producció de béns o de prestació de serveis, es pot prohibir la seva participació mitjançant resolució motivada pel temps que es consideri necessari per a la desaparició del risc.

2. Quan existeixi o se sospiti raonablement l'existència d'un risc imminent i extraordinari per a la salut de la població, com a conseqüència d'una situació sanitària concreta d'una persona o d'un grup de persones, es pot ordenar l'adopció de les mesures preventives generals i d'intervenció, entre les quals s'inclouen les de reconeixement, de tractament, d'hospitalització o de control individual sobre la persona o el grup de persones, mitjançant resolució motivada, pel temps necessari per a la desaparició del risc. L'adopció de mesures que impliquen privació o restricció de la llibertat o d'un altre dret fonamental està subjecta al que disposen la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa, i la Llei Orgànica 3/1986, de 14 d'abril, sobre mesures especials en matèria de salut pública.

Article 50. Prohibició de comercialització o retirada del mercat de productes

1. L'autoritat sanitària, prèvia instrucció del procediment administratiu corresponent i mitjançant resolució motivada, pot ordenar la retirada definitiva del mercat d'un producte o lot de productes, o prohibir-ne la comercialització, quan en resulti provada la manca de seguretat o la perillositat per als ciutadans o existeixin sospites raonables de la seva perillositat, sense possibilitat pràctica de determinar-ne la seguretat.

2. Quan sigui necessari es pot acordar la destrucció del producte o lot de productes en condicions adequades, així com la seva recuperació dels consumidors que ja el tenguessin en el seu poder.

Article 51. Despeses

Les despeses que es puguin derivar de l'adopció d'alguna de les mesures cautelars a què es refereix aquesta llei són a càrrec de la persona o les persones físiques o jurídiques responsables.

TÍTOL IX RÈGIM SANCIONADOR¹²

Article 52. Infraccions

Són infraccions en matèria de salut pública les accions o les omissions que vulneren el dispostat en aquesta llei i en la resta de la normativa sanitària aplicable. Les infraccions han de ser objecte de les corresponents sancions administratives sense perjudici de la responsabilitat civil, penal o d'un altre ordre que hi pugui concórrer.

Article 53. Qualificació

Les infraccions en matèria de salut pública es qualifiquen com a lleus, greus o molt greus.

Article 54. Infraccions lleus

Són infraccions lleus les següents:

- a) Les que reben expressament aquesta qualificació en la normativa especial aplicable en cada cas.
- b) Les simples irregularitats en l'observació de la normativa sanitària vigent sense transcendència directa per a la salut pública.

¹² *Vid.* nota anterior.

§41

- c) Les comeses per simple negligència sempre que l'alteració o el risc produït sigui d'escassa incidència.
- d) L'incompliment de les prescripcions d'aquesta llei que no rebin la qualificació de greus o molt greus, segons els articles 55 i 56.

Article 55. Infraccions greus

Són infraccions greus les següents:

- a) Les que reben expressament aquesta qualificació en la normativa especial aplicable en cada cas.
- b) L'exercici o el desenvolupament de qualsevol de les activitats subjectes a autorització sanitària o registre sanitari, sense comptar amb aquesta autorització o registre quan siguin preceptius, així com la modificació no autoritzada per l'autoritat competent de les condicions tècniques o estructurals expressades sobre les quals s'atorga la corresponent autorització.
- c) La posada en funcionalment d'aparells o instal·lacions o el desenvolupament de qualsevol activitat en què el precintat, la clausura, la suspensió, el tancament o la limitació de temps s'hagin establert per l'autoritat competent, sempre que succeeixi per primera vegada i no posi en risc la salut de les persones.
- d) La no-correcció de les deficiències observades i que hagin donat lloc a sanció prèvia de les considerades lleus.
- e) La resistència a col·laborar, a subministrar dades o a facilitar la informació requerida, o bé proporcionar informació inexacta o documentació falsa i, en general, qualsevol acció o omissió que dificulti o impedeixi la tasca de les autoritats sanitàries i dels seus agents.
- f) No comunicar a l'administració sanitària riscos per a la salut quan sigui obligatori fer-ho, d'acord amb la normativa vigent.
- g) Les que es produeixen de forma negligent per la falta de controls i precaucions exigibles en l'activitat, el servei o la instal·lació de què es tracti i donen lloc a risc o alteració sanitari greu.
- h) Produir, distribuir o utilitzar primeres matèries o productes additius obtinguts mitjançant tecnologies o manipulacions no autoritzades per la normativa vigent, o emprar-ne en quantitats superiors a les autoritzades o per un ús diferent del que està estipulat.
- i) L'elaboració, la distribució, el subministrament o la venda de productes alimentaris quan en la seva presentació s'indueix a confondre el consumidor sobre les seves vertaderes característiques nutricionals, sense que hi hagi transcendència directa per a la salut.
- j) L'incompliment de les mesures cautelars o definitives establertes per aquesta llei i per les disposicions concordants.
- k) L'incompliment dels requeriments específics que formulen les autoritats sanitàries o els seus agents sempre que es produeixen per primera vegada i no comporten dany greu per a la salut.

- d) La distribució de productes sense les marques sanitàries preceptives, amb marques sanitàries que no s'adeqüen a les condicions establertes o la utilització de marques o etiquetes d'altres indústries o productors.
- m) La distribució, el tenir a la venda o vendre productes passada la data de duració màxima o la data de caducitat indicada en les etiquetes o manipular aquestes dates.
- n) La promoció o venda per a ús alimentari o la utilització o tinença d'additius o substàncies l'ús dels quals no està autoritzat per la normativa vigent en l'elaboració del producte alimentari i alimentós de què es tracti, quan no es produeixen riscos greus i directes per a la salut de les persones.
- o) L'incompliment dels deures de col·laboració, informació i declaració a les autoritats sanitàries i els seus agents per a l'elaboració dels registres i documents d'informació sanitària que estableix la normativa aplicable, així com la no-utilització o utilització notòriament defectuosa del procediment establert per al subministrament de dades i documents.
- p) L'incompliment dels deures de confidencialitat i/o custòdia de la informació relativa a la salut dels treballadors.
- q) Les que siguin concurrents amb altres infraccions lleus o hagin servit per facilitar-les o encobrir-les.
- r) L'incompliment de la normativa sanitària vigent amb transcendència directa per a la salut pública.
- s) Les que, malgrat ser qualificades de lleus per aquesta llei, hagin produït un risc o danys lleus en la salut de les persones.
- t) Les que, en aplicació dels criteris establerts en aquest títol, tenen la qualificació de greus o no procedeix la seva qualificació com a faltes lleus o molt greus.

Article 56. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus les següents:

- a) Les que reben expressament aquesta qualificació en la normativa especial aplicable en cada cas.
- b) La posada en funcionament d'aparells o instal·lacions o el desenvolupament de qualsevol activitat en què el precintat, la clausura, la suspensió, el tancament o la limitació de temps s'hagin establert per l'autoritat competent, quan es produeix de manera reiterada, encara que no concorri dany greu per a la salut de les persones.
- c) L'incompliment conscient i deliberat dels requisits, de les obligacions o de les prohibicions establertes en la normativa sanitària o qualsevol altre comportament dolós, encara que no doni lloc a risc o alteració sanitària greu.
- d) La preparació, la distribució, el subministrament o la venda d'aliments o begudes que contenen gèrmens, substàncies químiques o radioactives, toxines o paràsits capaços de produir o transmetre malalties a l'home

o que superen les limitacions o la tolerància reglamentàriament establerta en la matèria, amb risc greu per a la salut.

- e) La promoció o venda per a ús alimentari o la utilització o tinença d'additius i substàncies l'ús de les quals no estigui autoritzat per la normativa vigent en l'elaboració del producte alimentari i alimentós de què es tracti i produeixi riscos greus i directes per a la salut dels consumidors.
- f) La desviació per al consum humà de productes que no són aptes o que són destinats específicament a altres usos.
- g) La negativa absoluta a facilitar informació, a subministrar dades o a prestar col·laboració a les autoritats sanitàries o als seus agents, en l'exercici de les seves funcions.
- h) La resistència, la coacció, l'amenaça, la represàlia, el desacatament o qualsevol altra forma de pressió exercits sobre les autoritats sanitàries o els seus agents en l'exercici de les seves funcions.
- i) Les que són concurrents amb altres infraccions sanitàries greus o han servit per facilitar-les o encobrir-les.
- j) L'incompliment dels requeriments específics que formulen les autoritats sanitàries, així com l'incompliment de les mesures cautelars o definitives adoptades, quan es produeixen de manera reiterada o quan concorre dany greu per a la salut de les persones.
- k) L'elaboració, la distribució, el subministrament o la venda de productes alimentosos quan en la seva presentació s'indueix a confondre el consumidor sobre les vertaderes característiques nutricionals, amb transcendència directa per a la salut.
- l) Emprar materials, substàncies i mètodes no autoritzats amb una finalitat diferent o en quantitats superiors a les autoritzades en els processos de producció, elaboració, captació, tractament, transformació, conservació, envasament, emmagatzematge, transport, distribució i venda d'aliments, begudes i aigües de consum.
- m) Les que, malgrat ser qualificades de lleus o greus per aquesta llei o per una altra normativa sanitària, han produït risc o danys greus o molt greus en la salut de les persones.
- n) Les que, en aplicació dels criteris establerts en aquest títol, tenen la qualificació de molt greus o no procedeix la seva qualificació com a faltes lleus o greus.

Article 57. Sancions

1. A les infraccions en matèria de salut pública els corresponen les sancions següents:

- a) A les infraccions lleus, multa de fins a sis mil euros.
- b) A les infraccions greus, multa d'entre sis mil un i seixanta mil euros.
- c) A les infraccions molt greus, multes d'entre seixanta mil un i un milió d'euros.

2. A més de les sancions previstes per la comissió d'infraccions greus i molt greus, poden imposar-se les sancions següents:

- a) En els casos d'especial gravetat i transcendència per a la salut pública o persistència de la infracció, l'òrgan competent pot acordar com a sanció complementària la suspensió de l'activitat de l'empresa, el servei o l'establiment fins a un màxim de cinc anys, o la clausura de centres, serveis, instal·lacions i establiments.
- b) La suspensió o supressió de qualsevol ajuda o subvenció econòmica que el particular o l'entitat infractora hagi obtingut o sol·licitat a qualsevol de les administracions públiques de les Illes Balears.

3. No té caràcter de sanció l'adopció de qualsevol mesura cautelar establerta en aquesta llei.

4. La imposició d'una sanció no és incompatible amb l'obligació de reposar la situació alterada al seu estat originari i amb les indemnitzacions que, si n'és el cas, ha de satisfer el responsable.

5. Es pot imposar com a sanció accessòria el decomís dels béns o productes deteriorats, caducats, adulterats, no autoritzats o que poden suposar un risc per a la salut, i han d'anar a càrrec de l'infractor les despeses que n'originin la intervenció, el dipòsit, el decomís, el transport i la destrucció.

Article 58. Graduació de les sancions

La sanció a imposar ha de ser proporcionada a la gravetat del fet i s'ha de graduar atenent la concurrència dels factors següents:

- a) Intencionalitat.
- b) Reincidència per la comissió, en el termini d'un any, de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així ha estat declarat per resolució ferma.
- c) Generalització de manera que afecta un col·lectiu.
- d) Gravetat de l'alteració sanitària i social produïda.
- e) Risc per a la salut.
- f) Quantia de l'eventual benefici obtingut.
- g) Incompliment de requeriments o advertiments efectuats prèviament per l'administració competent.
- h) Manca de col·laboració en la reparació de la situació fàctica alterada.

Article 59. Concurrència d'infraccions

No es poden sancionar els fets que han estat sancionats penalment o administrativament en els casos en què s'aprecia identitat de subjecte, fet i fonament.

Article 60. Responsabilitat

1. Són subjectes responsables les persones físiques o jurídiques que incorren en accions o omissions tipificades com a infraccions en matèria de salut pública.

§41

2. La responsabilitat pot exigir-se també als subjectes que, sense tenir la consideració d'autors, tenen el deure de prevenir la infracció quan no han adoptat les mesures necessàries per evitar la comissió de la infracció.

3. Han de respondre també del pagament de la sanció les persones següents:

- a) Els propietaris de l'establiment, tant si són persones físiques com jurídiques, han de respondre solidàriament del pagament de les sancions derivades de les infraccions comeses pels seus empleats o dependents.
- b) Els administradors de les persones jurídiques han de respondre subsidiàriament del pagament de les sancions derivades de les infraccions comeses per aquestes.

4. La responsabilitat administrativa s'entén sense perjudici de la que penalment o civilment pot correspondre a l'inculpat.

Article 61. Prescripció d'infraccions i sancions

1. Les infraccions establertes en aquesta llei prescriuen:

- a) Les lleus a l'any.
- b) Les greus als dos anys.
- c) Les molt greus als cinc anys.

2. Les sancions imposades d'acord amb aquesta llei prescriuen:

- a) Les lleus als sis mesos.
- b) Les greus a l'any.
- c) Les molt greus als tres anys.

3. Respecte del còmput dels terminis de prescripció de les infraccions i les sancions, és aplicable la normativa reguladora del procediment administratiu comú.

Article 62. Procediment¹³

1. El procediment sancionador en matèria de salut pública s'ha d'ajustar a les disposicions legals sobre procediment administratiu, a les normes dictades pel Govern de les Illes Balears sobre procediment sancionador, a la normativa de desplegament d'aquesta llei i, en general, a la resta de normativa que és d'aplicació.

2. El termini per dictar i notificar la resolució d'un expedient sancionador és d'un any.

¹³ Vid. Decret 14/1994, de 10 de febrer (§15).

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Aprovació dels estatuts

El Govern de les Illes Balears, en el termini de sis mesos, ha d'aprovar els estatuts de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, que n'han de regular l'organització i el règim de funcionament.

Disposició addicional segona. Assumpció de funcions

L'Agència de Salut Pública de les Illes Balears ha d'assumir les seves funcions en un termini màxim de sis mesos, comptadors des de l'entrada en vigor dels seus estatuts.

Disposició addicional tercera. Traspàs de competències

En el moment en què l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears assumeix les seves funcions, s'ha de subrogar en la posició jurídica de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears en tot el que afecti l'àmbit de les seves competències.

Disposició addicional quarta. Manteniment dels béns adscrits

Els béns que, a la data d'inici de l'activitat de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, són afectes als serveis de la Direcció General de Salut Pública i Participació queden automàticament adscrits a l'agència.

Disposició addicional cinquena. Traspàs del personal a l'Agència de Salut Pública

El personal funcionari i laboral que, a la data d'inici de l'activitat de l'Agència de Salut Pública de les Illes Balears, ocupi llocs de feina a la Direcció General de Salut Pública i Participació, s'adscriu a l'Agència de Salut Pública i passa a dependre orgànicament del conseller o de la consellera competent en matèria de funció pública i, funcionalment, dels òrgans de l'Agència de Salut Pública.

Disposició addicional sisena. Competències en matèria de personal

Per part del conseller competent en matèria de funció pública es pot delegar l'exercici de determinades competències executives en matèria de personal estatutari, funcionari i laboral en el director general competent en matèria de salut pública.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Disposició derogatòria. Normes que es deroguen

Queden derogades les disposicions d'igual o inferior rang que contradiguin el que estableix aquesta llei.

DISPOSICIÓ FINAL

Disposició final. Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

**LLEI 4/2009, D'11 DE JUNY, DE SERVEIS
SOCIALS DE LES ILLES BALEARS**

*(BOIB núm. 89, de 18 de juny de 2009;
BOE núm. 163, de 7 de juliol de 2009)*¹

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

En les societats democràtiques, la política social té per objecte reduir les desigualtats i millorar les condicions de vida del conjunt de la població amb la

¹ Aquesta Llei ha estat modificada per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (*BOIB núm. 171, de 25 de novembre*).

L'art. 16 EAIB (§1) estableix una nova configuració dels drets i els serveis socials, que coincideix amb la que estableix, en l'àmbit estatal, la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència (*BOE núm. 299, de 15 de desembre*). Entre d'altres mandats, disposa que l'actuació de les administracions públiques de les Illes Balears s'ha de centrar en la defensa integral de la família, la protecció dels menors i de la gent gran, la participació de la joventut, l'assistència social a les persones que pateixin pobresa, marginació o risc d'exclusió, l'atenció als immigrants residents, la igualtat entre homes i dones en tots els àmbits, la no-discriminació, els drets de les persones dependents i les seves famílies a la igualtat d'oportunitats i la seva participació i protecció, a la integració i a l'accessibilitat universal «en qualsevol àmbit de la vida pública, social, educativa i econòmica».

Pel que fa al desplegament reglamentari d'aquesta Llei, destaquen: el Decret 85/2010, de 25 de juny, pel qual es regula la xarxa pública i concertada d'atenció primerenca en l'àmbit dels serveis socials de les Illes Balears (*BOIB núm. 99, de 3 de juliol*), i el Decret 86/2010, de 25 de juny, pel qual s'estableixen els principis generals i les directrius de coordinació per a l'autorització i l'acreditació dels serveis socials d'atenció a persones grans i persones amb discapacitats, i es regulen els requisits d'autorització i acreditació dels serveis residencials de caràcter suprainular per a aquests sectors de població (*BOIB núm. 99, de 3 de juliol*). Cal tenir en compte que el Decret 66/1999, de 4 de juny, pel qual s'aprova el Reglament regulador del Sistema Balear de Serveis Socials (*BOCAIB núm. 77, de 15 de juny*), que va ser derogat per aquesta Llei, constituïa, transitòriament (*vid. DT 1a*), fins a l'aprovació de normes reglamentàries específiques, la norma reglamentària de desplegament en matèria de serveis i centres.

Aquesta Llei es complementa, d'altra banda, amb la normativa sectorial que regula de forma específica els àmbits d'actuació prioritària, entre la qual es destaquen: la Llei 3/1993, de 4 de maig (§33), desplegada pel Decret 110/2010, de 15 d'octubre (*BOIB núm. 157 Ext., de 29 d'octubre*); la Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 70, de 28 de maig*); la Llei 5/1999, de 31 de març, de cans de guia (*BOCAIB núm. 45, de 10 d'abril*); la Llei 18/2001, de 19 de desembre, de parelles estables (*BOIB núm. 156, de 29 de desembre*); la Llei 4/2005, de 29 d'abril, sobre drogodependències i altres addiccions a les Illes Balears (*BOIB núm. 71, de 10 de maig*); la Llei 9/2005, de 21 de juny, de Cooperació per al desenvolupament (*BOIB núm. 99, de 30 de juny*); la Llei 10/2006, de 26 de juliol, integral de la joventut (*BOIB núm. 109, de 3 d'agost*), modificada per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada anteriorment; la Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona (*BOIB núm. 135, de 26 de setembre*); la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència a les Illes Balears (*BOIB núm. 163, de 18 de novembre*; correcció d'errades *BOIB núm. 24, de 13 de febrer de 2007*); el Decret 1/2009, de 16 de gener, pel qual es regula el Fòrum de la Immigració de les Illes Balears (*BOIB núm. 13, de 27 de gener*), i la Llei 14/2010, de 9 de desembre, de mediació familiar de les Illes Balears (*BOIB núm. 183, de 16 de desembre*).

finalitat de facilitar l'exercici dels drets de la ciutadania i de fomentar la cohesió i el progrés social.

Les administracions públiques s'han dotat d'instruments per aconseguir aquests objectius i finalitats: el sistema de salut, l'educatiu, el judicial, el de pensions, el d'ocupació, les polítiques d'habitatge i el de serveis socials. La feblesa en el finançament públic dels serveis socials per part de totes les administracions ha fet impossible desenvolupar un sistema que doni resposta al conjunt de les necessitats socials. De tots els sistemes del benestar social, el de serveis socials és el que presenta més mancances en el seu desenvolupament.

La construcció d'una societat de progrés ve determinada en bona part pel grau de cohesió social, que es basa en la igualtat d'oportunitats i en la promoció social i individual. Els serveis socials són un instrument per afavorir l'autonomia de les persones, per millorar les condicions de vida, per eliminar situacions d'injustícia social i per afavorir la inclusió social.

La llei ha de contribuir a resoldre aquesta situació de partida en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

I

En l'exercici de les competències atribuïdes per l'article 10.12 de la Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, per la qual es va aprovar l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, el Parlament va aprovar, l'any 1987, la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social, per desplegar el mandat i els principis recollits a la Constitució Espanyola en aquest àmbit, en els articles 9, 14, 39, 40, 41, 48, 49 i 50.

Aquesta llei, que com la resta de lleis autonòmiques promulgades en aquella època, contenia declaracions de principis i mandats generalistes, ha permès que s'hagi produït, transcorreguts vint anys, un notable avanç en les polítiques socials, perquè a l'empara d'aquesta s'ha anat posant en marxa un conjunt d'accions de protecció social pública adreçades a facilitar el desenvolupament de les persones i dels grups, a satisfer mancances i a prevenir i pal·liar els factors i les circumstàncies que produeixen marginació i exclusió social.

La Llei 9/1987 es va completar amb l'aprovació d'altres normes amb rang legal: l'any 1988, la Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears, i l'any 1999, la Llei 4/1999, de 31 de març, reguladora de la funció inspectora i sancionadora en matèria de serveis socials.

Tanmateix, aquestes normes, com les de la resta de les comunitats autònomes, partien d'una idea assistencial en la prestació dels serveis socials segons la qual la ciutadania no gaudiria d'un vertader dret a obtenir els serveis que necessita per millorar la seva qualitat de vida i, en definitiva, per aconseguir el benestar que propugna la Constitució —a més, el pas del temps, la posada en marxa de nous serveis, la modernització dels existents i la dinàmica de canvi social han posat de manifest les mancances d'aquestes lleis autonòmiques, especialment quant a definició conceptual i configuració d'un

sistema de serveis socials, a la seva ordenació, estructuració i finançament, a la tipificació de les prestacions, a la delimitació de competències i a la necessària coordinació de tots els agents implicats.

II

Els principis que informen la Llei de serveis socials tenen el seu origen en l'article 25 de la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides de 1948, que proclama: 'Tota persona té dret a un nivell de vida que li asseguri, a ella i també a la seva família, la salut i el benestar, i en especial l'alimentació, el vestit, l'habitatge, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris'.

Igualment s'han tengut en compte els principis establerts en la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides.

L'article 14 de la Carta Social Europea disposa: 'Per tal d'assegurar l'exercici efectiu del dret a beneficiar-se dels serveis socials, les parts es comprometen a fomentar i organitzar serveis que, emprant mètodes de treball social, contribueixin al benestar i al desenvolupament de les persones i dels grups en la comunitat, com també a la seva adaptació a l'entorn social'.

L'article 9.2 de la Constitució Espanyola ordena als poders públics 'promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en els quals s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud, i facilitar la participació de tota la ciutadania en la vida política, econòmica, cultural i social'.

L'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears —Llei Orgànica 1/2007, de 28 de febrer— estableix en l'article 12 els principis rectoros de l'activitat pública, i disposa que les institucions pròpies de la comunitat autònoma han de promoure, entre d'altres, la cohesió social i l'accés als serveis públics i el dret a la protecció social.

El títol II de l'Estatut, relatiu als drets i els deures i les llibertats de la ciutadania de les Illes Balears, fa referència als àmbits objecte de protecció i de garantia de drets. Aquests drets, que vinculen tots els poders públics, tenen el seu origen en els instruments internacionals de protecció de drets humans individuals i col·lectius, i en particular en la Declaració de Drets Humans; en els pactes internacionals de drets civils i polítics i de drets econòmics, socials i culturals; en la Convenció Europea de Drets de l'Home i Llibertats Fonamentals; i en la Carta Social Europea.

El títol III de l'Estatut, sobre les competències de la comunitat autònoma de les Illes Balears, inclou com a competències exclusives d'aquesta — article 30— la tercera edat; l'acció i el benestar social; el desenvolupament comunitari i la integració; el voluntariat social; els complements de la Seguretat Social no contributiva; les polítiques de protecció i suport a les persones amb discapacitats físiques, psíquiques i sensorials; les polítiques d'atenció a persones dependents; i les polítiques d'atenció a les persones i als col·lectius en situació de pobresa o necessitat social. Amés, també són competència de la

comunitat autònoma la protecció social de la família; la conciliació de la vida familiar i laboral; les polítiques de gènere i protecció de menors; i les activitats que es vehiculen a través del sistema de serveis socials.

L'article 70 de l'Estatut determina que, entre d'altres, són competències pròpies dels consells insulars: els serveis socials i l'assistència social; el desenvolupament comunitari i la integració; la política de protecció i atenció a persones dependents; els complements de la Seguretat Social no contributiva; el voluntariat social; i les polítiques d'atenció a les persones i als col·lectius en situació de pobresa o necessitat social. Així mateix, els consells tenen competències en tutela, acolliment i adopció de menors, i en polítiques de gènere, conciliació de la vida familiar i laboral, i dona.

Per tant, el nou marc competencial sorgit de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears requereix una adequació normativa en l'àmbit dels serveis socials per tal de reforçar el protagonisme local i les noves estructures organitzatives en la prestació de serveis, i també l'actuació coordinada i participada de totes les instàncies del sistema.

Els municipis, com a entitats locals bàsiques de l'organització territorial, són instruments fonamentals en les polítiques de serveis socials per la seva proximitat a la ciutadania. L'article 26 de la Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears, atorga als municipis, a més de les competències derivades de la legislació bàsica de l'Estat i de l'exercici de les que puguin ser delegades, 'la regulació i prestació dels serveis d'atenció a les persones, dels serveis socials públics d'assistència primària i foment de les polítiques d'acollida de les persones immigrades' i 'la regulació i desenvolupament de procediments, estructures organitzatives i polítiques per a la participació ciutadana en la vida local, així com elaboració i aprovació de programes de foment del voluntariat i associacionisme'.

Per altra part, la Llei 36/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència, ha donat un nou impuls als serveis socials, ja que ha generat drets subjectius i ha ordenat racionalment el sector i les seves prestacions.

III

Les Illes Balears s'han caracteritzat pels importants ritmes de creixement econòmic i els elevats nivells d'activitat i ocupació. Però a la nostra societat també es generen processos socials i econòmics que fan que determinats grups es trobin en risc d'exclusió perquè no poden accedir als recursos socials ni exercir els seus drets i les seves obligacions de la mateixa manera que la majoria de la població. A les Illes Balears es donen amb especial rellevància situacions de vulnerabilitat social, per la qual cosa es fa evident la necessitat de potenciar les polítiques públiques de lluita contra aquesta situació. Precisament per aquest motiu, la llei ha de donar resposta no només a les situacions extremes de necessitat, sinó que ha de fomentar les actuacions de caire preventiu entre el conjunt de la població.

IV

La realitat social de les Illes Balears ha estat objecte d'importants canvis des de l'aprovació de la Llei 9/1987. En els darrers vint anys s'han generat processos socials que han transformat la fisonomia de la nostra societat, han plantejat nous reptes i han fet aflorar noves situacions de necessitat. El creixement demogràfic accelerat, l'envelliment de la població, la diversitat de les famílies i els nuclis de convivència, les noves borses de pobresa, el risc de desigualtats personals, col·lectives o territorials, les situacions de dependència que viuen moltes persones i la complexitat que comporta per a les famílies, i els canvis en el mercat laboral en són alguns exemples.

S'han produït canvis significatius també en la consolidació de la concertació social, en la concepció i l'expansió de serveis públics, i en la tipologia de serveis i recursos posats a disposició de la ciutadania. Les administracions públiques han iniciat un procés de modernització que té a veure amb l'eficàcia, l'eficiència, la prestació de serveis en l'entorn més proper a la ciutadania, des de criteris de qualitat, amb uns recursos humans i tècnics amb més capacitat de resposta a una realitat canviant.

La posada en marxa de nous serveis, la modernització dels existents i la dinàmica de canvi social han posat de manifest les mancances de l'actual Llei de serveis socials quant a definició conceptual i configuració d'un sistema de serveis socials, al seu ordenament, estructuració i finançament, a la tipificació de prestacions, a la delimitació de competències i a la necessària coordinació de tots els agents implicats.

La situació actual dels serveis socials a les Illes Balears es caracteritza per la feblesa del sistema, molt relacionada amb la manca de pressupost, que porta a la saturació. El desenvolupament del sistema de serveis socials ha generat grans diferències en la dotació de recursos en els àmbits territorial i sectorial. Tot això ha fet que es treballàs sobre les situacions de greu necessitat, amb el que això suposa d'estigmatització de serveis i de la població usuària. El resultat de tot plegat és que hi ha grans diferències en l'accés als recursos per part de la ciutadania de les Illes Balears.

V

Per tot això es feia indispensable escometre una nova regulació a través d'una norma que reconegui la universalitat en l'accés als serveis socials que, d'una banda, respongui a la realitat actual i que, d'altra, avanci cap a la consecució del que s'ha denominat el 'quart pilar' de l'estat del benestar, junt amb la salut, l'educació i el sistema nacional de pensions. D'aquesta manera, la llei autonòmica preveu, per primera vegada, l'aprovació de carteres de serveis, que inclouran les prestacions a les quals la ciutadania tendrà dret, dret subjectiu que podrà exigir a les administracions que en són competents i, en darrera instància, davant els tribunals, la qual cosa elimina el caràcter assistencialista dels serveis socials. A més, s'introdueixen elements homogeneïtzadors a tots els territoris de la comunitat autònoma, amb la finalitat de garantir a la

ciutadania unes prestacions mínimes i unes condicions bàsiques de qualitat de serveis, amb independència de l'illa o del municipi en el qual visquin o rebin la prestació. Igualment, aquesta llei pretén escometre la reorganització dels serveis socials, introduint una distinció entre zona bàsica de serveis socials i àrees de serveis socials. Aquestes darreres es configuren com l'àmbit d'actuació d'una nova figura, els centres de serveis socials, la creació dels quals pretén millorar l'atenció primària.

La norma que s'aprova aposta clarament per la planificació, responsabilitat de les administracions públiques de les Illes Balears, que es considera un element fonamental per aconseguir actuacions ordenades i coordinades que permetin dur a terme polítiques realment eficaces i eficients. Així mateix, també ho fa per la participació cívica, tot considerant que són els diferents agents socials, les persones usuàries dels serveis i la població en general, els que millor poden trametre les necessitats socials, i reconeix la pluralitat dels agents que convergeixen en la provisió de serveis, encara que sense oblidar la responsabilitat pública de garantir prestacions a la ciutadania, i dins aquest reconeixement, la importància de les entitats socials representatives dels diferents col·lectius als quals s'adreça aquesta llei. Per acabar, pretén donar un impuls qualitatiu important a la millora de la qualitat dels serveis, introduint avaluacions dels serveis amb indicadors objectius que permetin mesurar no sols aspectes materials i funcionals, sinó també els relatius a la satisfacció de les persones usuàries.

Els canvis en els models familiars i les dificultats per compatibilitzar la vida laboral i familiar introdueixen nous factors en aquesta situació, que fan imprescindible una revisió dels sistemes tradicionals dels serveis socials per assegurar una adequada prestació d'atencions a les persones que ho necessitin.

La necessitat de garantir a la ciutadania un marc estable de recursos i serveis obliga a intervenir en aquest àmbit amb una llei que configuri una nova modalitat de prestació social, i que amplii i complementi l'acció protectora de la comunitat autònoma de les Illes Balears que faci que l'atenció social es constitueixi com a vertader dret subjectiu per a les persones usuàries dels serveis socials.

Es tracta, per tant, de configurar un nou desplegament dels serveis socials de les Illes Balears que potencii el progrés del model de l'estat social que consagra la Constitució Espanyola, i d'aconseguir el compromís de tots els poders públics per promoure i dotar els recursos necessaris per fer efectiu un sistema de serveis socials de qualitat, garantista i plenament universal.

S'ha optat per refundre en una sola llei la regulació dels serveis socials, el règim d'autoritzacions, homologacions i acreditacions, el règim competencial i organitzatiu, i una àmplia regulació del sistema d'inspeccions i del règim sancionador, en el benentès que això facilita la comprensió global i l'aplicació de tot el sistema.

VI

La llei consta de 139 articles, agrupats en nou títols, a més de 3 disposicions addicionals, 3 disposicions transitòries, 1 de derogatòria i 18 disposicions finals.

VII

El títol I, capítol I, conté les disposicions de caràcter general que han de conduir a l'aplicació de la norma, com són l'objecte, els objectius que han de perseguir els poders públics en aquest àmbit, el seu àmbit d'aplicació i els principis rectors del sistema. Pel que fa a aquests darrers, la norma introdueix principis innovadors, reflex d'una altra concepció dels serveis socials. S'hi introdueixen per primera vegada els principis de solidaritat, atenció personalitzada, normalització, promoció de l'autonomia, avaluació en la planificació i qualitat. A més, es redefeixen els principis d'universalitat i igualtat. El principi d'universalitat evoluciona cap a una nova consideració dels serveis socials com a drets subjectius de les persones. El mateix succeeix amb el principi d'igualtat, que concreta un dels objectius de la norma: garantir un nivell mínim de prestacions homogènies a totes les persones en el territori de la comunitat autònoma, independentment del municipi o l'illa on visquin. Finalment, el capítol I conté la definició del sistema de serveis socials, constituït per les prestacions tècniques i econòmiques, els plans, els programes i els equips tècnics de titularitat pública i privada.

El capítol II d'aquest títol conté per primera vegada en la legislació autonòmica el catàleg de drets i deures de les persones destinatàries dels serveis socials, i regula els drets i deures específics de les persones usuàries dels serveis residencials.

El títol II regula el sistema públic de serveis socials, vertader nucli de la llei, en la mesura que s'orienta principalment a promoure el benestar social de la població, responsabilitat eminentment pública, recollint novetats cridades a produir importants repercussions en l'àmbit dels serveis socials, la principal de les quals és el reconeixement del dret subjectiu de la ciutadania a aquests serveis.

El títol es divideix en quatre capítols. El capítol I recull la definició del sistema públic de serveis socials, en el qual s'integren tant els de titularitat estricta de les administracions públiques com els concertats amb les entitats d'iniciativa social o privada.

El capítol II s'ocupa de l'estructura del sistema públic de serveis socials, i ofereix per primera vegada en una norma amb rang legal una regulació completa dels diferents nivells d'atenció a la comunitat autònoma. Així, defineix els serveis socials comunitaris, amb una subclassificació en serveis socials comunitaris bàsics i serveis socials comunitaris específics, i estableix les funcions de cada un. Els segueixen els serveis socials especialitzats, la seva definició i les funcions, i finalment es regula la relació entre els diferents nivells d'atenció social.

El capítol III regula les prestacions tècniques, econòmiques i tecnològiques, els programes, els projectes i les prestacions del sistema públic de serveis socials, i conté una de les grans novetats de la norma: les carteres de serveis socials, en les quals es recolliran els serveis als quals podran accedir les persones destinatàries d'aquesta llei. En primer lloc, es regula la cartera bàsica de serveis socials, que ha d'aprovar el Govern, el contingut de la qual delimiten

les competències pròpies del Govern segons disposa l'Estatut d'Autonomia. Aquesta cartera serà complementada per les que han d'establir els consells insulars, també en el marc de les seves competències estatutàries. Les entitats locals podran establir les seves carteres de serveis, que seran a la vegada, complementàries i addicionals de les anteriors dins el seu àmbit territorial. Seran les carteres de serveis socials, en establir el caràcter garantit o no de les prestacions que recullin i els requisits per accedir-hi, les que configuraran el dret subjectiu de la ciutadania als serveis.

El capítol IV regula de manera específica la planificació, tant la general, com la d'àmbit insular i local, amb una referència especial al pla estratègic de serveis socials de les Illes Balears i als plans sectorials.

El títol III s'ocupa del règim competencial i organitzatiu, que es divideix en tres capítols. El capítol I s'ocupa de les competències de les administracions públiques de les Illes Balears i regula, d'acord amb l'Estatut d'Autonomia, les competències del Govern de les Illes Balears, les de la conselleria que tingui assignades les competències en matèria de serveis socials, les dels consells insulars i les dels municipis.

El capítol II recull, per primera vegada en una norma de rang legal, l'organització territorial dels serveis socials, i estableix els principis d'organització i els distints àmbits d'actuació. Estructura el territori, a efectes dels serveis socials, en zones bàsiques, àrees i illes. S'encomana l'atenció social de les zones bàsiques a les unitats de treball social, i els serveis socials especialitzats tenen com a referent territorial les àrees.

El capítol III regula la coordinació, la consulta i la col·laboració interadministrativa, mitjançant la creació d'un seguit d'òrgans de coordinació, en la secció 1a, i sistemes de col·laboració, en la secció 2a. El principal òrgan de coordinació és el Consell de Coordinació de Benestar Social, integrat per les administracions públiques de les Illes Balears. El Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials, integrat per experts en la matèria, es configura com un òrgan tècnic d'estudi i el Comitè d'Ètica de Serveis Socials ho fa com a òrgan col·legiat consultiu, interdisciplinari i independent. La Conferència Sectorial de Serveis Socials es crea com a estructura permanent de col·laboració interadministrativa. A més dels sistemes jurídics tradicionals de col·laboració entre les administracions públiques, crea un instrument que garantirà la disponibilitat de la informació relativa a totes les prestacions i les carteres de serveis socials, això és el sistema informatiu de serveis socials.

El títol IV, denominat 'La participació en els serveis socials i els òrgans de participació', s'ocupa d'un altre dels principis rectors d'aquesta llei, el de la participació cívica, considerada fonamentalment en l'àmbit dels serveis socials, fins al punt d'establir com a principi general que, sempre que sigui possible, les decisions relatives al sistema de serveis socials s'han d'adoptar comptant amb la participació ciutadana. Per fer-ho, s'estableixen canals de participació i els consells de serveis socials dels tres àmbits administrativopolítics que configuren la comunitat autònoma, i que són el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears, els consells de serveis socials insulars i els consells de serveis

socials locals. Al llarg del títol, se'n regulen les funcions, l'organització, el funcionament i l'estructura. S'estableixen els processos de participació, i es fa especial esment del voluntariat, regulat per la Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears.

El títol V fa una referència especial al personal professional dels serveis socials i introdueix la figura de la persona professional de referència, l'existència de la qual s'estableix com un dret de les persones en relació amb els serveis socials. El seu paper és orientar i acompanyar la persona en tot el procés d'intervenció social. També fa referència al necessari caràcter interprofessional d'aquesta intervenció amb l'objectiu d'aconseguir que sigui integral.

Cal destacar les mesures de suport i protecció als professionals, sobretot la formació contínua a la qual es comprometen les administracions públiques competents.

El títol VI regula el finançament del sistema públic de serveis socials, corresponsabilitat del Govern de les Illes Balears, dels consells insulars i de les entitats locals, encara que també es preveuen altres possibles fonts de finançament. Cal destacar que la llei assenyala, com no pot ser d'altra manera per tal d'assegurar el dret subjectiu de la ciutadania a les prestacions reconegudes a les carteres com a garantides, que els crèdits que les financen han de tenir caràcter ampliable. S'aborda també el finançament d'infraestructures, que es vinculen a la planificació, tenint en compte els plans estratègics. Quant al finançament dels serveis socials comunitaris bàsics, l'Administració de la comunitat autònoma es compromet a finançar-los com a mínim el 50 % mitjançant convenis plurianuals. El finançament de les prestacions garantides per la legislació estatal en matèria de dependència, ho seran amb càrrec al seu finançament específic. Els serveis socials comunitaris específics i els serveis socials especialitzats seran finançats per l'administració que en sigui titular. Les administracions públiques han de garantir l'accés universal als serveis socials bàsics, i es preveu la participació de les persones usuàries en el finançament dels serveis, segons s'estableixi a les carteres de serveis.

El títol VII d'aquesta llei fa referència a l'iniciativa privada que actua en l'àmbit dels serveis socials. La realitat actual exigeix la coparticipació dels diferents agents públics i privats en la satisfacció de les necessitats socials de la població, tot i que la responsabilitat última recaigui en les administracions públiques. El principi constitucional d'igualtat i no-discriminació, i també el de lliure competència establert en el Tractat de la Comunitat Europea, exigeixen que el text de la norma, tot i reconeixent l'important paper de les entitats d'iniciativa social, prevegi mesures que no vulneren aquests principis.

El capítol I conté els principis generals aplicables a les entitats d'iniciativa privada de serveis socials, i els drets fonamentals i les obligacions que hi són aplicables.

El capítol II regula les condicions per poder integrar-se en la xarxa pública, i dur a terme actuacions en l'àmbit dels serveis socials, junt amb les classes d'autoritacions administratives necessàries, els requisits mínims i el procediment de concessió, manteniment, revocació i suspensió, que han de

ser objecte d'un desplegament reglamentari detallat. Totes les dades i els actes administratius que regulen les activitats de les entitats, els centres i els serveis de serveis socials, han de constar fidelment en el Registre Unificat de Serveis Socials, que es crea en aquesta llei, i que ho és de totes les administracions públiques competents en la matèria a les Illes Balears.

Finalment, el capítol III regula el règim de l'acreditació administrativa, que s'estableix com a requisit per a aquelles entitats d'iniciativa privada que pretenguin prestar serveis que formen part de la xarxa pública de serveis socials, i alhora en exigència per a la mateixa administració com a titular i prestadora de serveis socials.

El títol VIII fa referència específicament a la qualitat dels serveis socials, i estableix en el capítol I un grapat de mesures invocades a millorar-la, entre les quals destaca l'obligatorietat que s'imposa el Govern de les Illes Balears per elaborar un pla de qualitat integrat en el pla estratègic de serveis socials en col·laboració amb els consells insulars.

Com a part i instrument d'implantació de criteris de qualitat en els serveis socials, s'estableix el foment de la formació contínua del personal professional del sector, i l'impuls de la recerca i innovació tecnològica.

Finalment, el títol IX s'ocupa de la inspecció i del règim sancionador, instruments indispensables per garantir el compliment de la llei. Està dividit en tres capítols: disposicions generals, procediment i infraccions i sancions.

Des de la perspectiva dels principis inspiradors, la llei manté l'esperit i gran part de la lletra de la Llei 4/1999. Aquesta antiga llei quedarà derogada i substituïda per la present. Això, i el fet de no disposar d'una llei autonòmica general d'inspecció i sancions, ha dut com a conseqüència la necessitat d'una regulació completa de tot el que fa referència a aquesta matèria, i especialment al procediment.

S'enuncia que la vigilància del compliment de la normativa de serveis socials encomanada a la inspecció cerca, en primer lloc, garantir els drets de les persones usuàries, assegurar la qualitat dels serveis i supervisar i garantir l'adequada utilització dels fons públics, a més d'assessorar i informar tant les entitats com les persones usuàries dels serveis socials.

Defineix el perfil tècnic del personal d'inspecció amb el grau d'exigència que correspon a l'especificitat i la delicadesa de la funció d'inspecció, i també a la consideració que es fa del personal inspector com a agent de l'autoritat.

S'han considerat i tingut en compte tant els principis del dret penal, dels quals participa el procediment administratiu sancionador, com els que estableix el títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú. Igualment, s'han incorporat les experiències de les administracions públiques de la comunitat autònoma que han exercit aquestes funcions inspectores i sancionadores en aplicació de la Llei 4/1999.

El capítol II desplega el procediment administratiu, des de les actuacions prèvies a l'inici en sentit estricte i els actes pertinents conduents a la resolució i la finalització del procediment.

En el capítol III es recullen les infraccions i la tipologia dels subjectes que en són responsables, incloses les comeses per les persones usuàries, i les sancions aplicables corresponents, els criteris per a la graduació i, finalment, l'execució de les sancions.

Respecte dels recursos administratius i jurisdiccionals, es fa una remissió expressa a la normativa general de cada administració competent en matèria de serveis socials, atesa l'organització politicoadministrativa especial de la comunitat autònoma.

Finalment, els serveis socials que estiguin dirigits a les persones amb discapacitat hauran de complir el que s'estableix en la Convenció Internacional dels Drets de les Persones amb Discapacitat de les Nacions Unides, publicada en el *BOE* del 21 d'abril i que és vigent a l'Estat espanyol des del 3 de maig de 2008. En especial els serveis socials hauran d'estar orientats que les persones amb discapacitat puguin viure de forma independent i siguin inclosos en la comunitat.

TÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

CAPÍTOL I

OBJECTE DE LA LLEI, PRINCIPIS I DEFINICIÓ DEL SISTEMA DE SERVEIS SOCIALS DE LES ILLES BALEARS²

Article 1. Objecte

1. L'objecte d'aquesta llei és regular i ordenar el sistema de serveis socials de les Illes Balears per tal de promoure-hi i garantir-hi l'accés universal, i contribuir al benestar i a la cohesió social.

2. També és objecte d'aquesta llei configurar un sistema de serveis socials que doni resposta a les necessitats de les persones, tot potenciant-ne l'autonomia i la qualitat de vida.

Article 2. El sistema de serveis socials

1. El sistema de serveis socials està integrat pel conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions de titularitat pública i privada destinats a la finalitat que estableix l'article 3.

2. El sistema públic de serveis socials està integrat pels serveis socials de titularitat pública i els de titularitat privada acreditats i contractats per les administracions públiques d'acord amb el que estableix aquesta llei. Tots aquests serveis configuren conjuntament la xarxa de serveis socials d'atenció pública de les Illes Balears.

² *Vid.* art. 16 EAIB (§1).

3. Els serveis socials de titularitat privada participen en l'acció social mitjançant l'acompliment d'activitats i prestacions de serveis socials, d'acord amb el que estableixen aquesta llei i les normes que la despleguin, i sota la inspecció i el control que es descriuen en el títol IX.

4. Els serveis socials tenen com a finalitat assegurar el dret de les persones a viure dignament durant totes les etapes de la vida mitjançant la cobertura de llurs necessitats personals bàsiques i de les necessitats socials, en el marc de la justícia social, l'equitat, la cohesió territorial i el benestar de les persones.

5. Els serveis socials s'adrecen especialment a prevenir les situacions de risc, a compensar els dèficits de suport social i econòmic de situacions de vulnerabilitat i de dependència, i a promoure actituds i capacitats que facilitin la integració social de les persones.

6. El sistema de serveis socials ha de funcionar de forma integrada i coordinada en xarxa, d'acord amb el marc normatiu que estableixen aquesta llei i les disposicions que la despleguin.

7. Els serveis socials s'han de coordinar amb tots els sistemes o subsistemes que incideixen en la qualitat de vida, com són els de salut, educatius, culturals, d'ocupació, d'habitatge, urbanístics, judicials i d'altres.

Article 3. Objectius de les polítiques de serveis socials

L'actuació dels poders públics en matèria de serveis socials persegueix els objectius següents:

- a) Millorar la qualitat de vida i promoure la normalització, la participació i la integració social, política, econòmica, laboral, cultural i educativa i de salut de totes les persones.
- b) Promoure l'autonomia personal, familiar i dels grups.
- c) Fomentar la cohesió social i la solidaritat.
- d) Prevenir i atendre les situacions de vulnerabilitat de les persones i dels grups en situació d'exclusió social.
- e) Promoure el respecte a les diferències en les formes de vida o tipus de cultura, sempre que aquestes no atemptin contra els drets fonamentals de les persones; afavorir la convivència de les persones i dels grups socials i promoure la tolerància, el respecte i la responsabilitat en les relacions personals i familiars.
- f) Detectar, prevenir i atendre les necessitats derivades de la dependència amb l'objectiu de promoure l'autonomia de les persones.
- g) Promoure la participació de la comunitat en la resolució de les necessitats socials i en particular de les entitats representatives dels col·lectius desfavorits.
- h) Fer dels serveis socials un factor productiu fonamental i generador d'ocupació de qualitat, i normalitzar l'activitat econòmica del sector; així mateix, promoure la responsabilitat social del teixit empresarial en la millora de la resposta a les necessitats socials.
- i) Afavorir la igualtat efectiva de les persones, eliminant discriminacions per raó de sexe o de discapacitat, o per qualsevol altra condició

- o circumstància personal o social arbitrària, i impulsant polítiques d'integració laboral per a les persones amb qualsevol tipus de discapacitat.
- j) Vetllar pel respecte dels principis ètics de la intervenció social, impulsant polítiques d'integració laboral per a les persones amb qualsevol tipus de discapacitat.³
 - k) Detectar i atendre les situacions de manca de recursos bàsics i les necessitats socials tant de les persones com dels grups i la comunitat en general.⁴
 - l) Promoure la integració respecte de la identitat, la llengua i la cultura pròpies d'aquesta comunitat autònoma, sens perjudici del que disposen els apartats anteriors.
 - m) Fer possible una atenció social territorialitzada i equilibrada entre les diferents illes i municipis de les Illes Balears, de manera que l'accés als serveis per part dels ciutadans sigui equitatiu per a tots els ciutadans de les Illes Balears.

Article 4. Principis rectors dels serveis socials

El sistema públic de serveis socials es regeix pels principis següents:

- a) Responsabilitat pública. Els poders públics assumeixen la responsabilitat de donar resposta als problemes socials, per la qual cosa assignen els necessaris recursos financers, humans i tècnics; regulen i supervisen els recursos privats i públics destinats a la matèria objecte d'aquesta llei, i asseguren la prestació de serveis amb qualitat tant a l'àmbit públic com privat.
- b) Universalitat i igualtat. Els serveis públics han de garantir a tothom el dret d'accés als serveis socials i l'ús efectiu en condicions d'igualtat, equitat i justícia distributiva.
- c) Equitat territorial. Els poders públics han de garantir la igualtat de les prestacions de serveis socials a la ciutadania de tot l'àmbit territorial de les Illes Balears.
- d) Descentralització i desconcentració. Els consells insulars, les mancomunitats i els municipis han d'aproximar tant com sigui possible els serveis a la ciutadania, mitjançant la zonificació territorial i la descentralització.
- e) Planificació. Les administracions públiques s'han de regir per criteris de planificació en el desenvolupament del sistema públic de serveis socials.

³ Vid. DF 6a d'aquesta Llei i Decret 62/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen la composició, el funcionament i les atribucions del Comitè d'Ètica de Serveis Socials de les Illes Balears (*BOIB núm. 65, de 29 d'abril*).

⁴ Vid. DF 6a d'aquesta Llei i Decret 96/2009, de 29 de desembre, pel qual es regula la composició, el funcionament i les atribucions del Comitè d'Avaluació de Necessitats Socials (*BOIB núm. 3, de 7 de gener de 2010*).

- f) Coordinació. Els serveis socials s'han de fonamentar en l'actuació coordinada entre els diversos sistemes de benestar social, que inclouen l'educació, la salut, les pensions, la feina i l'habitatge, entre les diferents administracions públiques amb competències en aquests àmbits, i entre aquestes i la societat civil organitzada, amb la finalitat d'establir actuacions coherents i programes d'actuació conjunts.⁵
- g) Prevenció. El sistema de serveis socials ha d'orientar principalment les actuacions i els serveis per tal d'evitar el risc que es produeixin situacions de necessitat social.
- h) Globalitat. Aquest principi s'entén com la prestació de serveis integrals per cobrir les necessitats socials en els aspectes de prevenció, atenció, promoció i inserció.
- i) Normalització i integració. Per aconseguir-ho els serveis socials actuen mitjançant l'organització i la utilització de recursos bàsics per satisfer les necessitats, i a través de recursos específics només quan sigui necessari.
- j) Avaluació dels processos i els resultats. L'avaluació continuada dels processos i els resultats està indicada per aconseguir una gestió eficaç i eficient del sistema públic de serveis socials.
- k) Solidaritat. A més de garantir la prestació de serveis socials, els poders públics han de fomentar la solidaritat entre els distints col·lectius de persones, i també la col·laboració del voluntariat i el teixit associatiu en el desenvolupament d'iniciatives que afavoreixin la cohesió social.
- l) Participació cívica. Els poders públics han de promoure i garantir la participació de les persones, els grups i les entitats en el funcionament del sistema.
- m) Participació de la ciutadania en la programació, l'avaluació i el control en tots els nivells administratius de les Illes Balears, i també en el seguiment i l'avaluació dels centres prestadors de serveis socials, mitjançant els mecanismes que s'estableixin.
- n) Qualitat. Els serveis socials han d'aplicar sistemes de qualitat als programes, les actuacions i les prestacions per tal d'assegurar que els recursos i els serveis que actuen a les Illes Balears s'adaptin a les necessitats socials, així com al desenvolupament comunitari, i hi donen resposta.
- o) Intervenció comunitària. El sistema públic de serveis ha de promoure la intervenció en l'àmbit comunitari amb la voluntat de prioritzar les accions preventives i d'aconseguir processos d'inserció social íntimament lligats a l'entorn social i més proper a la ciutadania.

⁵ Vid. DF 6a d'aquesta Llei i Decret 97/2009, de 29 de desembre, pel qual es regula la composició, el funcionament i les atribucions del Consell de Coordinació de Benestar Social de les Illes Balears (BOIB núm. 4, de 9 de gener de 2010).

- p) Atenció personalitzada. Els serveis socials han d'assegurar una atenció personalitzada mitjançant la valoració integral de la situació personal, familiar i comunitària de la persona usuària.
- q) Foment de l'autonomia personal. Els serveis socials han de facilitar que les persones disposin de les condicions adequades per desenvolupar els projectes vitals, dins la unitat de convivència que desitgin, d'acord amb la naturalesa dels serveis i llurs condicions d'utilització.
- r) Respecte pels drets de la persona. Les actuacions en matèria de serveis socials han de respectar sempre la dignitat de la persona i els seus drets fonamentals reconeguts en la Declaració Universal dels Drets Humans, en la Carta Social Europea, en els convenis internacionals i en la Constitució Espanyola.

Article 5. Persones destinatàries dels serveis socials

1. El sistema de serveis socials s'ofereix a tota la població.
2. Són titulars del dret a accedir al sistema de serveis socials establert en aquesta llei les persones nacionals dels estats membres de la Unió Europea i també les persones estrangeres no comunitàries residents.
3. També poden accedir al sistema de serveis socials les persones estrangeres que es trobin a les Illes Balears i tinguin la condició d'exiliats, refugiats o apàtrides, d'acord amb el que estableixin la legislació vigent i els tractats i convenis internacionals i, si no n'hi ha, d'acord amb el principi de reciprocitat.
4. El que disposen els punts anteriors s'entén sens perjudici dels requisits addicionals que estableixin les disposicions que regulin l'accés a determinades prestacions.
5. En tot cas, les persones que es trobin a les Illes Balears en una situació de necessitat personal bàsica poden accedir a les prestacions del sistema de serveis socials que permetin atendre aquesta situació. El personal professional dels serveis socials l'han de valorar d'acord amb la seva gravetat, precarietat o peremptorietat.

Article 6. Situacions amb necessitat d'atenció prioritària

Són destinatàries dels serveis socials, amb caràcter prioritari, les persones que estiguin en alguna o algunes de les situacions següents:

- a) Discapacitat física, psíquica o sensorial.⁶
- b) Dificultats d'integració familiar o comunitària derivades de malalties mentals i malalties cròniques.

⁶ *Vid.* Llei 3/1993, de 4 de maig (§33), desplegada per la Llei 5/1999, de 31 de març i pel Decret 110/2010, de 15 d'octubre, esmentats en la nota 1.

- c) Dificultats d'integració social vinculades a condicions laborals precàries, desocupació i pobresa.⁷
- d) Necessitat social, com la relacionada amb la manca d'habitatge o amb la desestructuració familiar.⁸
- e) Vulnerabilitat, risc o desemparament per a la gent gran, els infants i les persones adolescents.⁹
- f) Violència masclista i les diverses manifestacions de violència familiar.
- g) Discriminació per raó de sexe, lloc de procedència, discapacitat, malaltia, ètnia, cultura o religió o per qualsevol altra raó.¹⁰
- h) Dificultat d'integració familiar o comunitària derivada de la drogodependència i d'altres addiccions.¹¹
- i) Vulnerabilitat, exclusió i aïllament socials.
- j) Problemes de convivència i de cohesió social.
- k) Urgències socials.
- l) Emergències socials per catàstrofe.

⁷ Vid. art. 21 EAIB (§1) i Decret 117/2001, de 28 de setembre, pel qual es regula la renda mínima d'inscripció (*BOIB núm. 120, de 6 d'octubre*).

⁸ Vid. art. 22 EAIB (§1).

⁹ Vid. Llei 10/2006, de 26 de juliol, Llei 17/2006, de 13 de novembre i Llei 14/2010, de 9 de desembre, esmentades en la nota 1. Vid., a més, Decret 16/1997, de 30 de gener, pel qual es crea l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOCAIB núm. 21, de 18 de febrer*), modificat pels decrets 83/1998, d'11 de setembre (*BOCAIB núm. 121, de 22 de setembre*) i 25/2000, de 25 de febrer (*BOCAIB núm. 29, de 7 de març*); Decret 244/1999, de 26 de novembre, pel qual es regula l'Estatut Bàsic dels centres de persones majors dependents de l'Institut Balear d'Afers Socials (*BOCAIB núm. 151, de 4 de desembre*); Decret 45/2002, de 22 de març, pel qual s'ordenen l'acreditació i habilitació de les entitats col·laboradores en matèria de menors infractors (*BOIB núm. 39, de 30 de març*); Decret 15/2003, de 14 de febrer, pel qual es crea el Consell d'Infància i Família de les Illes Balears i se'n regula el funcionament (*BOIB núm. 23 Ext., de 18 de febrer*), modificat pel Decret 10/2006, de 10 de febrer (*BOIB núm. 24, de 18 de febrer*); Decret 57/2005, de 20 de maig, pel qual es crea l'Observatori i el Comissionat per a la convivència escolar en els centres educatius de les Illes Balears (*BOIB núm. 82 Ext., de 28 de maig*), modificat pels decrets 74/2005, d'1 de juliol (*BOIB núm. 104, de 12 de juliol*) i 94/2006, de 17 de novembre (*BOIB núm. 167, de 25 de novembre*); Decret 32/2006, de 31 de març, pel qual es regula l'Institut Balear de la Joventut (*BOIB núm. 51 Ext., de 6 d'abril*; correcció d'errades *BOIB núm. 78, d'1 de juny*), modificat pel Decret 123/2010, de 17 de desembre (*BOIB núm. 190, de 30 de desembre*); Decret 40/2006, de 21 d'abril, pel qual es regulen els procediments d'acolliment familiar, d'adopció i de determinació d'ideïtat (*BOIB núm. 62, de 29 d'abril*); Decret 45/2006, de 12 de maig, pel qual es crea l'observatori permanent de suport a la família de les Illes Balears (*BOIB núm. 74, de 23 de maig*), i Decret 86/2010, de 25 de juny, esmentat en la nota 1.

¹⁰ Vid. Llei 3/1993, de 4 de maig (§33) i Llei 12/2006, de 20 de setembre, esmentada en la nota 1. Vid., també, Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona (*BOCAIB núm. 54, de 29 d'abril*); Llei 6/2002, de 21 de juny, de modificació de la Llei 8/1986, de 26 de novembre, electoral de la comunitat autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 79, de 2 de juliol*), i Decret 49/2008, de 18 d'abril, de creació del Consell de Participació de la Dona de les Illes Balears (*BOIB núm. 56, de 24 d'abril*).

¹¹ Vid. Llei 4/2005, de 29 d'abril, esmentada en la nota 1.

CAPÍTOL II DRETS I DEURES

Article 7. Drets de les persones destinatàries dels serveis socials

Les persones destinatàries dels serveis socials tenen els drets següents:

- a) Dret a accedir al sistema de serveis socials en condicions d'igualtat sense discriminació per raó de lloc de naixement, idioma, ètnia, sexe, orientació sexual, estat civil, situació familiar, edat, discapacitat, religió, ideologia, opinió o qualsevol altra condició personal o social.
- b) Dret a rebre informació suficient i verídica, en termes comprensibles, sobre les prestacions i els recursos disponibles i sobre els requisits necessaris per accedir als serveis, i també sobre altres recursos de protecció social i sobre les competències de les administracions públiques en aquest àmbit. Per fer-ho efectiu, s'ha de disposar dels ajuts i els suports necessaris per comprendre la informació que els sigui donada si tenen dificultats derivades del desconeixement de la llengua, si tenen alguna discapacitat o per altres raons que ho justifiquin.
- c) Dret a rebre la valoració de la seva situació i, si és procedent, la valoració de les necessitats socials dels familiars o de les persones que en tenen cura, en un llenguatge clar i entenedor.
- d) Dret a disposar d'un pla individual d'atenció personal o familiar d'acord amb la valoració de la seva situació, que han d'aplicar tècnicament professionals mitjançant procediments reconeguts i acreditats.
- e) Dret a estar informades del procés d'intervenció social i a participar en l'elecció dels serveis o les prestacions entre les opcions que els presentin les administracions, sempre que aquests fets no vagin en contra del normal desenvolupament de l'atenció o perjudiquin a qualsevol de les parts que hi intervenen.
- f) Dret a rebre informació prèvia amb relació a qualsevol intervenció que els afecti, per tal que hi puguin donar consentiment específic i lliure. El consentiment ha de ser en tot cas per escrit quan la intervenció impliqui ingrés en un centre residencial. El consentiment de les persones incapacitades i de les persones menors d'edat s'atorga de conformitat amb el procediment legalment establert per a aquests casos.
- g) Dret a renunciar a les prestacions i als serveis concedits en els termes establerts per la legislació vigent, llevat que la renúncia afecti els interessos de les persones menors d'edat o de persones incapacitades o presumptament incapaces.
- h) Dret a la confidencialitat respecte de la informació que coneguin els serveis socials, d'acord amb la legislació de protecció de dades de caràcter personal.

- i) Dret a l'accés, en qualsevol moment, al seu expedient individual, d'acord amb el que estableix la legislació vigent, i en tot el que no vulneri el dret a la intimitat de terceres persones.
- j) Dret a l'assignació de personal professional de referència, en els termes establerts reglamentàriament.
- k) Dret a la participació regulada en el títol IV d'aquesta llei.
- l) Dret a rebre serveis de qualitat i a conèixer els estàndards establerts a aquest efecte.
- m) Dret a suggerir i a fer reclamacions.
- n) Dret a domiciliar-se sempre que es compleixin els requisits establerts a la normativa vigent.
- o) Dret a la continuïtat de la prestació dels serveis en les condicions establertes o convingudes.
- p) Dret a ser orientades cap a altres recursos alternatius que siguin necessaris.
- q) La resta de drets que estableixi la normativa reguladora dels centres i serveis.

Article 8. Deures de les persones usuàries dels serveis socials

Les persones destinatàries dels serveis socials tenen els deures següents:

- a) Complir les normes, els requisits, les condicions i els procediments establerts en les prestacions i els serveis; seguir el programa d'atenció i les orientacions que s'hagin acordat amb el personal professional competent, i comprometre's a participar activament en el procés.
- b) Facilitar informació verídica sobre les circumstàncies personals, familiars i econòmiques, sempre que el seu coneixement sigui necessari per valorar i atendre la seva situació, i també comunicar les variacions que es produeixin.
- c) Destinar la prestació econòmica a la finalitat per a la qual fou concedida.
- d) Acudir a les entrevistes a les quals les citi el personal professional dels serveis socials.
- e) Contribuir al finançament del cost del servei quan es tengui capacitat econòmica i així s'estableixi normativament.
- f) Informar sobre qualsevol canvi que es produeixi quant a la seva situació personal, familiar, social i econòmica, que pugui donar lloc a modificar, suspendre o extingir la prestació.
- g) Complir el reglament de règim intern.
- h) Signar el contracte assistencial pertinent amb l'entitat prestadora del servei.
- i) La resta de deures que estableixi la normativa reguladora dels centres i serveis.

Article 9. Drets específics de les persones usuàries de serveis residencials

1. Les persones usuàries de serveis residencials tenen, a més dels drets reconeguts en l'article 7, els següents:

- a) Dret a l'exercici de la llibertat individual per romandre en el servei i sortir-ne, tenint en compte el que estableixi la legislació vigent respecte de les persones menors d'edat, les persones incapacitades i les persones sotmeses a mesures judicials d'internament.
- b) Dret a conèixer el reglament intern del servei i a disposar-ne d'una còpia.
- c) Dret a conèixer amb caràcter previ a l'ingrés l'informe públic en el qual es detallen els resultats de l'avaluació periòdica a la qual estan sotmesos els serveis residencials.
- d) Dret a rebre una atenció personalitzada d'acord amb les seves necessitats específiques, des d'una perspectiva interdisciplinària, per aconseguir un desenvolupament adequat.
- e) Dret a la comunicació privada i secreta, tant dins com fora del centre, excepte en el cas de disposició contrària per resolució judicial.
- f) Dret a la intimitat i a la privacitat en les diferents accions de la vida quotidiana.
- g) Dret a considerar com a domicili el centre residencial on viuen, amb garantia de tots els serveis i drets, i a mantenir la seva relació amb l'entorn familiar i social.
- h) Dret a l'accés a un sistema intern de recepció, seguiment i resolució de suggeriments i queixes.
- i) Dret a mantenir objectes personals significatius per personalitzar l'entorn on viuen, respectant els drets de la resta de persones.
- j) Dret a exercir lliurement els drets polítics, respectant el funcionament normal de l'establiment i la llibertat de les altres persones.
- k) Dret a la pràctica religiosa que no alteri el funcionament normal de centre, sempre que s'exerceixi des del respecte a la llibertat de les altres persones.
- l) Dret a obtenir facilitats per fer la declaració de voluntats anticipades, d'acord amb la legislació vigent.
- m) Dret a participar en la presa de decisions del centre que els afectin individualment o col·lectivament per mitjà del que estableixen la normativa i el reglament de règim intern, i associar-se per afavorir la participació.
- n) Dret a no ser sotmeses a cap tipus d'immobilització o de restricció física o tractament farmacològic sense la seva autorització, amb l'excepció que hi hagi perill imminent per a la seguretat física de la persona usuària o de terceres persones, o que hi hagi prescripció facultativa, en ambdós casos sota supervisió.
- o) Dret a conèixer el preu dels serveis que es reben i, si pertoca, de la contraprestació que els correspon satisfer.

2. El reglament intern del servei pot desplegar i concretar la manera d'exercir els drets que reconeix aquest article, respectant-ne sempre el contingut essencial i sense restringir els efectes que es deriven de llur reconeixement per les lleis.

TÍTOL II EL SISTEMA PÚBLIC DE SERVEIS SOCIALS¹²

CAPÍTOL I DEFINICIÓ DEL SISTEMA PÚBLIC DE SERVEIS SOCIALS

Article 10. Definició

1. El sistema públic de serveis socials està integrat pel conjunt de recursos, prestacions, activitats, programes, projectes i equipaments destinats al benestar social de la població, de titularitat del Govern de les Illes Balears, dels consells insulars i de les entitats locals, i també els que l'administració contracti amb les entitats d'iniciativa social, mercantil o civil.

2. El sistema públic de serveis socials funciona de manera integrada i coordinada en xarxa, d'acord amb el marc normatiu comú que regula les activitats de serveis socials.

3. El sistema s'orienta a detectar, prevenir i atendre les situacions de vulnerabilitat i a treballar les situacions de necessitats descrites en l'article 6 d'aquesta llei.

CAPÍTOL II L'ESTRUCTURA DELS SERVEIS SOCIALS

Article 11. Estructura¹³

1. El sistema públic de serveis socials s'organitza en forma de xarxa per treballar en coordinació, en col·laboració i amb el diàleg entre tots els actors que intervenen en el procés d'atenció a les persones, i s'estructura en serveis socials comunitaris i en serveis socials especialitzats. Els primers comprenen serveis comunitaris bàsics i serveis comunitaris específics.

2. La xarxa de serveis socials d'atenció pública és integrada pel conjunt de les entitats, els serveis i els centres de serveis socials de les Illes Balears que estan acreditats per l'Administració autonòmica per gestionar les prestacions incloses en aquesta llei o en la cartera de serveis socials.

Article 12. Els serveis socials comunitaris

1. Els serveis socials comunitaris són el primer nivell del sistema públic de serveis socials. Constitueixen el punt d'accés immediat als serveis socials i la garantia de proximitat a les persones usuàries i als àmbits personal, familiar i social.

¹² Vid. DT 1a i DD d'aquesta Llei.

¹³ Vid. Decret 85/2010, de 25 de juny, esmentat en la nota 1.

2. Els serveis socials comunitaris tenen un caràcter polivalent i preventiu per fomentar l'autonomia de les persones perquè visquin dignament, atenen les diferents situacions de necessitat en què es troben o que es puguin presentar. Els serveis socials comunitaris han de donar respostes preferentment en l'àmbit propi de la convivència i la relació de les persones destinatàries dels serveis.

3. Els serveis socials comunitaris s'organitzen territorialment.

4. Els serveis socials comunitaris s'han de coordinar amb el nivell d'atenció especialitzada i amb altres serveis que operin en el mateix territori, especialment els de salut, educació, cultura, ocupació i habitatge, per afavorir una intervenció global a les persones.

Article 13. Serveis socials comunitaris bàsics

1. Els serveis socials comunitaris bàsics tenen un caràcter universal, obert i polivalent, constitueixen el canal normal d'accés al sistema de serveis socials, i garanteixen la universalitat del sistema i la seva proximitat a les persones usuàries i als àmbits familiar i social.

2. Els serveis socials bàsics es desenvolupen des de centres de serveis socials polivalents, mitjançant equips multidisciplinaris, integrats pel personal professional necessari per complir les seves funcions, amb l'estructura directiva i de suport tècnic i administratiu que s'estableixi per reglament.

3. Quan un sol municipi no pugui garantir els requeriments tècnics i humans dels serveis socials comunitaris, establerts reglamentàriament, els serveis socials municipals es podran gestionar mancomunadament o mitjançant qualsevol altra fórmula de cooperació interadministrativa, per poder disposar així de les condicions tècniques que assegurin la qualitat de la intervenció. Els consells insulars han de donar suport a aquest procés de coordinació de recursos.

Article 14. Funcions dels serveis comunitaris bàsics

Corresponen als serveis socials comunitaris les funcions següents:

- a) Detectar les situacions de risc i de necessitat personal, familiar i comunitària en llur àmbit territorial.
- b) Valorar les situacions de necessitat i fer-ne el diagnòstic social, des d'una perspectiva interdisciplinària, que es fa a petició de la persona usuària, del seu entorn familiar, de convivència o social o a petició d'altres serveis de la xarxa pública de serveis socials.
- c) Oferir informació, orientació i assessorament a les persones amb relació als drets i els recursos socials i a les actuacions socials a què poden tenir accés.
- d) Elaborar un pla d'intervenció comunitària que doni resposta a les necessitats detectades i avaluar-lo periòdicament.
- e) Acomplir les actuacions preventives, el tractament social i les intervencions necessàries en situacions de necessitat social, i fer-ne l'avaluació.
- f) Intervenir en els nuclis familiars o de convivència en situació de necessitat social, especialment si hi ha menors.

- g) Proposar i establir el programa individual d'atenció a la dependència i de promoció de l'autonomia personal, excepte en les situacions en què la persona estigui ingressada de manera permanent en un centre de la xarxa pública. En aquests darrers casos, l'han d'elaborar els serveis de treball social del centre de la xarxa pública.
- h) Revisar el programa individual d'atenció a la dependència i de promoció de l'autonomia personal, quan correspongui.
- i) Impulsar projectes comunitaris i programes transversals, especialment els que cerquen la integració i la participació socials de les persones, les famílies, les unitats de convivència i els grups en situació de risc.
- j) Fomentar la participació activa de la ciutadania mitjançant estratègies socioeducatives que impulsin la solidaritat i la cooperació social organitzada.
- k) Prestar serveis d'ajuda a domicili, teleassistència i suport a la unitat familiar o de convivència, en coordinació amb els serveis sanitaris a domicili.
- l) Prestar serveis d'intervenció socioeducativa no residencial per a infants i adolescents.
- m) Orientar l'accés als serveis socials especialitzats, especialment els d'atenció diürna, tecnològica i residencial.
- n) Promoure mesures d'inserció social, laboral i educativa.
- o) Gestionar prestacions d'urgència social.
- p) Aplicar protocols de detecció, prevenció i atenció davant maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables.
- q) Gestionar la tramitació de les prestacions econòmiques d'àmbit municipal i les altres que li siguin atribuïdes.
- r) Coordinar-se amb els serveis socials especialitzats, amb els equips professionals dels altres sistemes de benestar social, amb les entitats del món associatiu i amb les que actuen en l'àmbit dels serveis socials.

Article 15. Els serveis socials comunitaris específics

Els serveis socials comunitaris específics, sens perjudici de la seva orientació polivalent i comunitària, oberta a tota la població del seu àmbit territorial, han de desenvolupar programes i gestionar centres orientats a col·lectius amb problemàtiques identificades i singulars, procurar-ne la normalització i la reincorporació socials o actuar com a espai de trànsit a un servei especialitzat.

Article 16. Funcions dels serveis socials comunitaris específics

Els serveis socials comunitaris específics tenen aquestes funcions:

- a) El desenvolupament de programes i activitats per prevenir l'exclusió de grups vulnerables de característiques homogènies i facilitar-los la inserció i la normalització socials.
- b) L'atenció directa a col·lectius amb dèficits d'autonomia o en risc d'exclusió que es troben a l'àmbit comunitari o en centres de caràcter no residencial o residencial temporal.

- c) Intervenir en els nuclis familiars o de convivència en situació de necessitat social, especialment si hi ha menors.
- d) Aplicar protocols de detecció, prevenció i atenció davant maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables.

Article 17. Els serveis socials especialitzats

1. Els serveis socials especialitzats s'organitzen atenent la tipologia de les necessitats, per tal de donar resposta a situacions i necessitats que requereixen una especialització tècnica o la disposició de recursos determinats.

2. Els serveis socials especialitzats es presten per mitjà d'entitats, centres, serveis, programes i recursos adreçats a persones i col·lectius que, d'acord amb llurs necessitats, requereixen una atenció particularitzada.

3. Els serveis socials especialitzats s'organitzen en forma de xarxa sobre dels nuclis de població i la incidència de les necessitats que atenen.

4. Els serveis socials especialitzats inclouen els equips tècnics de valoració, que tenen com a funció principal valorar i diagnosticar les situacions de necessitat social que no pot abordar un servei social comunitari, tenint en compte els corresponents informes de derivació dels serveis socials comunitaris, i que determinen l'accés a altres prestacions del sistema.

Article 18. Funcions dels serveis socials especialitzats

Corresponen als serveis socials especialitzats les funcions següents:

- a) Donar suport tècnic als serveis socials comunitaris i col·laborar-hi, en les matèries de la seva competència.
- b) Valorar i diagnosticar les situacions de necessitat social, tenint en compte, si s'escau, els informes de derivació corresponents.
- c) Oferir un tractament especialitzat a les persones en situació de necessitat que no puguin atendre els serveis socials comunitaris corresponents o intervenir amb relació a aquestes persones.
- d) Acomplir actuacions preventives de situacions de risc i necessitat social corresponents al seu àmbit de competència.
- e) Valorar i determinar l'accés a prestacions econòmiques pròpies d'aquest nivell d'actuació, d'acord amb el marc legal específic.
- f) Promoure, establir i aplicar mesures d'inserció social, laboral, educativa i familiar.
- g) Fer el seguiment i l'avaluació de les mesures de protecció, i elaborar i controlar els plans de millora.
- h) Gestionar centres, equipaments, programes, projectes i prestacions específics.
- i) Coordinar-se amb els serveis socials comunitaris, amb els equips professionals dels altres sistemes de benestar social, amb les entitats associatives i amb les que actuen en l'àmbit dels serveis socials especialitzats.
- j) Aplicar protocols de detecció, prevenció i atenció davant maltractaments a persones dels col·lectius més vulnerables.

Article 19. Relació entre els nivells d'atenció

1. La relació entre els nivells d'atenció ha de respondre a criteris de complementarietat, des d'una actuació coordinada per aconseguir objectius comuns, o bé integrada en el cas que les actuacions reclamin la intervenció conjunta d'ambdós nivells. En tot cas, la intervenció coordinada o integrada s'ha de concretar en protocols d'actuació per a cada un dels procediments de treball. Igualment, s'ha de treballar coordinadament per a l'ús i l'extensió de l'expedient de treball social informatitzat.

2. La responsabilitat en la coordinació dels casos als quals s'apliquen prestacions bàsiques és sempre dels serveis socials comunitaris, mentre que els serveis especialitzats han de complementar la intervenció amb l'aplicació de les prestacions corresponents al seu nivell. Els serveis socials especialitzats són els responsables de la coordinació dels casos que resideixen a serveis especialitzats.

3. Amb la finalitat d'assolir els objectius que fixen els punts 1 i 2 d'aquest article, s'ha d'establir per reglament que cada persona o unitat de convivència que accedeixi a la xarxa de serveis socials d'atenció pública ha de tenir assignat un professional de referència, que s'ha de procurar que sigui sempre el mateix i que preferentment ha de ser un treballador o una treballadora social dels serveis socials comunitaris bàsics o dels serveis socials comunitaris específics. El professional de referència té les funcions de canalitzar les diverses prestacions que la persona o la unitat de convivència necessita, vetllar per la globalitat de les intervencions i per la coordinació entre els equips professionals de serveis socials i les altres xarxes de benestar social, afavorir la presa de decisions i agilitar-les.

CAPÍTOL III

ELEMENTS DEL SISTEMA PÚBLIC DE SERVEIS SOCIALS

Article 20. Prestacions del sistema públic de serveis socials

1. Són prestacions del sistema públic de serveis socials les actuacions, les intervencions tècniques, els programes, els projectes, els mitjans i les ajudes econòmiques i tecnològiques que s'ofereixen a persones i que es destinen a complir les finalitats que estableix l'article 3 d'aquesta llei.

2. Les prestacions del sistema públic de serveis socials poden ser tècniques, econòmiques o tecnològiques.

Article 21. Prestacions tècniques

1. Les prestacions tècniques són els serveis i les intervencions que duen a terme els equips professionals que s'adrecen a la prevenció, el diagnòstic, la valoració, la protecció, la promoció de l'autonomia, l'atenció i la inserció de les persones, les unitats de convivència i els grups en situació de necessitat social.

2. Es poden prestar, amb caràcter temporal o permanent, en el domicili, en l'entorn de la persona usuària, de forma ambulatoria i a centres. En aquest darrer cas poden ser de règim diürn, de règim nocturn, de règim residencial o d'altres.

3. Les prestacions tècniques poden ser garantides o no garantides, segons el que estableix el capítol III d'aquest títol.

4. Són prestacions tècniques les actuacions i intervencions següents que duen a terme els equips professionals:

- a) La informació sobre els recursos socials més adequats disponibles i sobre com accedir-hi.
- b) L'orientació sobre els mitjans més adequats per respondre a les necessitats plantejades.
- c) L'assessorament i el suport a les persones i els grups que necessiten l'actuació social.
- d) La valoració singularitzada i el diagnòstic social de les situacions personals, de convivència i familiars, i de les demandes socials.
- e) La intervenció professional i el tractament social orientats al compliment de les finalitats dels serveis socials.
- f) La protecció jurídica i social de les persones menors d'edat en situació de risc i de desemparament.
- g) La protecció jurídica i social de les persones amb capacitat limitada.
- h) L'atenció residencial substitutiva de la llar.
- i) L'atenció diürna
- j) L'atenció nocturna.
- k) L'atenció domiciliària.
- l) Les que s'estableixin en la cartera de serveis socials.
- m) Qualsevol altra orientada al compliment de les finalitats dels serveis socials.

5. L'aplicació de qualsevol tipus de prestació social ha d'anar acompanyada de l'aplicació de prestacions tècniques, idònies en cada cas.

Article 22. Prestacions econòmiques¹⁴

1. Són prestacions econòmiques les aportacions dineràries que tenen com a finalitat atendre determinades situacions de necessitat en què es troben les persones que no disposen de recursos econòmics suficients per fer-hi front i no estan en condicions d'aconseguir-ne o rebre'n d'altres fonts.

2. Les prestacions econòmiques es poden atorgar amb caràcter de dret subjectiu, dret de concurrència o urgència social.

¹⁴ *Vid.* Decret 117/2001, de 28 de setembre, esmentat en la nota 7. *Vid.*, a més, Decret 83/2010, de 25 de juny, pel qual s'estableixen els principis generals del procediment per al reconeixement de la situació de dependència, la intensitat de protecció dels serveis i el règim de compatibilitat de les prestacions del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears, i es crea la Xarxa Pública d'Atenció a la Dependència de les Illes Balears (*BOIB núm. 99, de 3 de juliol*), i Decret 84/2010, de 25 de juny, pel qual es regulen els criteris per calcular la capacitat econòmica amb la finalitat d'establir la participació econòmica de les persones beneficiàries de les prestacions assistencials que formen part de la Xarxa Pública d'Atenció a la Dependència de les Illes Balears, i per concretar les prestacions econòmiques del Sistema per a l'Autonomia i Atenció a la Dependència (*BOIB núm. 99, de 3 de juliol*).

Article 23. Prestacions tecnològiques

Són prestacions tecnològiques les que per mitjà d'un producte atenen les necessitats socials de la persona i es poden associar amb altres prestacions. Tenen aquesta consideració les prestacions següents:

- a) L'assistència tecnològica i la teleassistència domiciliària.
- b) Les ajudes instrumentals destinades a mantenir o millorar l'autonomia personal, o a afavorir la inserció social.
- c) Les de naturalesa semblant que s'estableixin normativament.

Article 24. La cartera de serveis socials

1. La cartera de serveis socials és l'instrument que determina el conjunt de prestacions del sistema públic de serveis socials, incloent-hi totes les prestacions tècniques, econòmiques i tecnològiques.

2. Cada administració competent ha de redactar la seva cartera de serveis socials en el marc de la distribució de competències vigent, les quals s'han de coordinar en el marc de la Conferència Sectorial.

3. La cartera de serveis socials ha de definir cada tipus de prestació, la població a la qual va destinada, l'establiment o l'equip professional que l'ha de gestionar, els perfils i les ràtios del personal professional de l'equip i els estàndards de qualitat. En tots els casos, ha de garantir l'accés a les prestacions amb el suport de l'administració, tenint en compte criteris de progressivitat en la renda i les necessitats de les persones usuàries.

4. Les prestacions garantides són exigibles com a dret subjectiu d'acord amb el que estableix la cartera de serveis socials, que ha d'incloure, almenys, la necessitat d'una valoració professional prèvia i d'una prova objectiva que n'acrediti la necessitat.

5. L'accés a les prestacions no garantides es fa d'acord amb el que estableix la cartera de serveis socials i d'acord amb els crèdits pressupostaris assignats, i aplicant-hi els principis objectius de prelación i concurrència.

6. La persona usuària pot haver de participar en el pagament del cost de les prestacions que comportin substitució de la llar, alimentació, vestit, neteja de la llar i allotjament, d'acord amb el que estableix el títol VI i amb els criteris que fixen la cartera de serveis socials i la normativa aplicable.

7. La cartera no preveurà mai una rebaixa de les prestacions i dels serveis atorgats als ciutadans en el moment de l'aprovació de la llei, ni una minva en el finançament dels consells insulars i ajuntaments per a la seva aplicació.

Article 25. Prestacions bàsiques garantides

La cartera de serveis garantirà la resposta immediata a les situacions d'emergència social i les prestacions que donin cobertura a les necessitats bàsiques de les persones beneficiàries d'aquesta llei.

Es consideren necessitats bàsiques:

- 1. L'allotjament, l'alimentació i el vestit.
- 2. L'accessibilitat a la informació i als recursos del sistema dels serveis socials, sense que la manca de recursos econòmics ni les limitacions físiques ni intel·lectuals de la persona puguin impedir-ho.

Article 26. La cartera bàsica de serveis socials¹⁵

1. La cartera bàsica de serveis socials s'ha de confeccionar per la conselleria competent en matèria d'affers socials i s'ha d'aprovar per decret del Consell de Govern.

2. La cartera bàsica de serveis socials té una vigència quadriennal. No obstant això, es pot revisar anticipadament d'acord amb el que estableixin les lleis de pressuposts.

3. El Govern de les Illes Balears, en el procés d'elaboració i revisió de la cartera bàsica de serveis socials, ha de garantir la participació cívica i de les administracions implicades, d'acord amb el que estableix aquesta llei, i ha de disposar en qualsevol cas dels informes del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears i del Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials.

Article 27. Carteres de serveis socials d'àmbit insular i local¹⁶

1. Els consells insulars han d'establir les seves carteres de serveis socials, el contingut de les quals ha de ser complementari i addicional del de la cartera bàsica que aprovi el Govern de les Illes Balears.

2. Les entitats locals poden establir les seves carteres de serveis, el contingut de les quals ha de ser complementari i addicional del contingut de les que aprovin el Govern de les Illes Balears i els consells insulars.

Article 28. Criteris d'intervenció

1. El sistema públic de serveis socials ha d'ajustar la seva actuació a projectes o programes individuals, familiars, de convivència, de grup o comunitaris, d'acord amb les circumstàncies concurrents, per aconseguir millor la prevenció, l'atenció social i la inserció.

2. Les actuacions de serveis socials han de garantir per a cada persona, grup o unitat de convivència la globalitat i la integritat de les intervencions, i han d'aplicar els recursos de la manera més adequada.

3. Correspon a les administracions públiques competents la valoració de les situacions de necessitat de les persones per a l'accés als serveis socials comunitaris i especialitzats.

4. La persona usuària, motivadament i dins el desplegament reglamentari, té dret a escollir el centre proveïdor del servei entre els de la xarxa de serveis socials d'atenció pública i els gestionats en règim de servei públic, d'acord amb la naturalesa del servei, la disponibilitat de places i la valoració del professional de referència assignat.

¹⁵ Vid. DF 3a d'aquesta Llei.

¹⁶ Vid. DF 4a d'aquesta Llei.

CAPÍTOL IV PLANIFICACIÓ

Article 29. Planificació general

La planificació general correspon a l'Administració autonòmica de les Illes Balears, en col·laboració amb els consells insulars en el marc de la Conferència Sectorial de Serveis Socials, mitjançant l'elaboració dels plans estratègics de serveis socials de les Illes Balears i dels plans sectorials d'àmbit general.

Article 30. Planificació d'àmbit insular i local

1. La planificació d'àmbit insular correspon als consells insulars, d'acord amb l'anàlisi de necessitats i recursos, tot respectant la planificació general.

2. La planificació en l'àmbit de les entitats locals correspon a aquestes, d'acord amb l'anàlisi de necessitats i recursos, tot respectant la planificació general i la insular.

Article 31. Criteris per a la planificació

1. Tots els plans han d'incloure una avaluació d'impacte de gènere i una memòria econòmica que en garanteixi l'aplicació, i han de ser modificats periòdicament d'acord amb l'avaluació sistemàtica dels seus objectius i del seguiment de l'aplicació.

2. Els procediments per elaborar els plans han de garantir la participació de les administracions competents per executar-los, dels òrgans de participació i cooperació prevists en aquesta llei i, en el cas dels plans sectorials, de les persones afectades pel pla.

Article 32. El pla estratègic de serveis socials de les Illes Balears¹⁷

1. El pla estratègic de serveis socials de les Illes Balears ordena el conjunt de mesures, recursos i actuacions necessaris per aconseguir els objectius de la política de serveis socials, d'acord amb el que estableix aquesta llei. Té una vigència màxima de quatre anys.

2. El pla estratègic s'ha de confeccionar des de l'anàlisi de les necessitats existents i la demanda social de prestacions, els objectius de cobertura i les previsions necessàries per elaborar la cartera de serveis

3. L'avaluació del pla, de caràcter anual, ha de donar lloc a un informe públic que ha d'estar a disposició de les entitats locals, les persones usuàries i la ciutadania en general.

4. Correspon a la conselleria competent en matèria de serveis socials l'elaboració del pla estratègic de serveis socials amb la col·laboració dels consells insulars en el si de la Conferència Sectorial de Serveis Socials, i al Govern, aprovar-lo.

¹⁷ Vid. DF 5a d'aquesta llei.

5. El Govern ha de trametre el pla al Parlament de les Illes Balears abans d'aprovar-lo perquè s'hi pronunciï.

Article 33. Els plans sectorials¹⁸

1. Els plans sectorials han de desplegar les previsions del pla estratègic de serveis socials en determinades actuacions socials, amb una visió sectorial de la població.

2. S'han d'elaborar tenint en compte les diferents situacions de necessitat d'atenció social, d'acord amb el que estableix l'article 6 d'aquesta llei. Poden tenir caràcter transversal i vigència plurianual, i poden preveure la creació d'observatoris.

3. La conselleria competent en matèria d'afers socials ha d'elaborar els plans sectorials amb la col·laboració dels consells insulars en el si de la Conferència Sectorial de Serveis Socials, i el Govern de les Illes Balears els ha d'aprovar.

TÍTOL III RÈGIM COMPETENCIAL I ORGANITZATIU

CAPÍTOL I COMPETÈNCIES DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

Article 34. Responsabilitats públiques

1. Correspon a l'Administració autonòmica, als consells insulars i als municipis exercir les competències en matèria de serveis socials d'acord amb el que estableixen l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears¹⁹, aquesta llei i la legislació sobre règim local, de manera que s'asseguri el funcionament correcte del sistema públic de serveis socials.

2. Sens perjudici de les competències que d'acord amb la llei els corresponen, els consells insulars també poden exercir competències pròpies de l'Administració autonòmica, mitjançant els procediments prevists en la legislació sobre règim jurídic de les administracions públiques.

3. Sens perjudici de les competències que d'acord amb la llei els corresponen, els municipis també poden exercir competències pròpies de l'Administració autonòmica i dels consells insulars, mitjançant els procediments prevists en la legislació sobre regim jurídic de les administracions públiques.

¹⁸ Vid. Acord del Consell de Govern de 27 d'agost de 2010 pel qual s'aprova el Pla Estratègic de Joventut del Govern de les Illes Balears, II Pla Jove 2010-2012 (*BOIB núm. 138, de 21 de setembre*).

¹⁹ Vid. art. 30, núm. 14 a 17, i art. 70, núm. 4, 8, 16 i 20 EAIB (§1).

Article 35. Competències del Govern de les Illes Balears

1. Correspon al Govern de les Illes Balears:
 - a) Adoptar les iniciatives legislatives en matèria de serveis socials i fer-ne el desplegament normatiu, per establir els principis generals sobre la matèria que assegurin l'equilibri i la cohesió territorial entre totes les illes.
 - b) Aprovar els plans estratègics de serveis socials de les Illes Balears i els plans sectorials d'àmbit autonòmic, tenint en compte les propostes de la Conferència Sectorial de Serveis Socials, i trametre'ls al Parlament de les Illes Balears perquè s'hi pronunciï.
 - c) Aprovar la cartera de serveis d'àmbit autonòmic, d'acord amb el que estableix l'article 24 d'aquesta llei i amb les propostes de la Conferència Sectorial de Serveis Socials.
 - d) Establir els criteris i els estàndards mínims de qualitat dels diversos serveis socials.
 - e) Crear, mantenir i gestionar equipaments i programes experimentals d'àmbit autonòmic.
 - f) Estudiar i investigar les necessitats i les problemàtiques plantejades en el camp dels serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears.
 - g) Implantar els sistemes d'informació, elaboració d'estadístiques i avaluació de la qualitat i els resultats dels serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears.
 - h) Establir els criteris i les fórmules de coordinació general del sistema i de coordinació transversal entre els departaments del Govern de les Illes Balears quan sigui necessari per a la millor gestió i eficàcia de la política de serveis socials.
 - i) Mantenir relacions amb l'Administració General de l'Estat o les entitats gestores de la Seguretat Social, tant les estatals com les d'altres comunitats autònomes, dins el marc de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.
 - j) Articular els plans i els programes de serveis socials que formalitzin conjuntament l'Administració General de l'Estat i l'Administració autonòmica de les Illes Balears. No obstant això, els consells insulars poden formular davant la conselleria competent en matèria de serveis socials del Govern de les Illes Balears propostes de projectes de gestió directa o promoguts per entitats locals o altres institucions, perquè s'inclouguin en els plans i programes esmentats.
 - k) Organitzar i gestionar el Registre Unificat de Serveis Socials de les Illes Balears
 - l) Exercir les potestats d'inspecció i de sanció respecte d'entitats, centres i serveis suprainsulars inclosos en l'àmbit competencial de l'Administració autonòmica de les Illes Balears.
 - m) Crear, organitzar, finançar i gestionar els programes i els centres de serveis socials que per la seva naturalesa siguin de caràcter suprainsular.

- n) Organitzar la formació en l'àmbit dels serveis socials.
 - o) Exercir drets i deures sobre les fundacions i associacions de caràcter benèfic-assistencial, que siguin de caràcter particular, en l'àmbit territorial de la comunitat autònoma.
 - p) Les altres competències que li atribueixen expressament aquesta i altres lleis.
2. L'exercici de les competències de les lletres b), c), d), f) i g) s'ha de coordinar mitjançant la Conferència Sectorial de Serveis Socials regulada en l'article 47 d'aquesta llei.

Article 36. Competències de la conselleria que té assignades les funcions en matèria de serveis socials

Correspon a la conselleria competent en matèria de serveis socials:

- a) Adoptar les mesures necessàries per executar les directives que estableixi el Govern de les Illes Balears en matèria de serveis socials, i per desplegar-ne i executar-ne les disposicions i els acords.
- b) Elaborar el pla estratègic de serveis socials i els plans sectorials.
- c) Elaborar la cartera de serveis i aplicar les mesures necessàries per aplicar-la.
- d) Col·laborar i cooperar amb els consells insulars i els municipis en l'aplicació de les polítiques de serveis socials.
- e) Crear, mantenir, avaluar i gestionar els centres, serveis, recursos, equipaments, projectes i programes relatius als serveis socials d'àmbit suprainsular.
- f) Exercir les funcions de registre, autorització, garantia de qualitat i acreditació dels serveis socials d'àmbit suprainsular.
- g) Exercir la inspecció, el control i l'exercici de la potestat sancionadora en matèria de serveis socials en relació amb els centres i serveis d'àmbit suprainsular, llevat de les potestats expressament reconegudes al Govern de les Illes Balears.
- h) Gestionar les prestacions de serveis socials que li corresponguin d'acord amb la llei.
- i) Establir instruments de recollida d'informació i tractar-la estadísticament als efectes de les polítiques de serveis socials, i establir els elements bàsics i comuns del sistema d'informació social.
- j) Establir els criteris i els principis generals per al finançament, la concertació i la compra de serveis.
- k) Promoure i fomentar les fórmules de gestió conjunta dels serveis socials de competència local i insular, sens perjudici de l'activitat que correspongui als consells insulars.
- l) Fomentar la participació ciutadana, l'associacionisme, el voluntariat i altres fórmules d'ajuda mútua, d'acord amb les administracions locals, quan siguin d'àmbit suprainsular.
- m) Desenvolupar els programes formatius adreçats al personal encarregat de la prestació dels serveis socials.

- n) Fomentar l'estudi i la recerca en l'àmbit dels serveis socials.
- o) Qualsevol altra competència atribuïda per disposició legal o reglamentària, i també les que siguin necessàries per desenvolupar i executar la política de serveis socials que no estiguin expressament atribuïdes a un altra conselleria del Govern de les Illes Balears o a una altra administració pública.
- p) Fomentar la iniciativa social i empresarial, que fomenti l'excel·lència mitjançant la prestació de serveis de qualitat.

Article 37. Competències dels consells insulars²⁰

Correspon als consells insulars:

- a) Estudiar, planificar i programar les necessitats que s'han de cobrir en el seu àmbit territorial, mitjançant els plans estratègics i sectorials d'àmbit insular.
- b) Exercir la potestat reglamentària en els termes prevists en la normativa vigent.
- c) Col·laborar amb el Govern de les Illes Balears en l'elaboració de l'estadística de serveis socials i en la implantació del sistema informatiu dels serveis socials.
- d) Col·laborar amb el Govern de les Illes Balears en la coordinació i el control de les activitats de serveis socials, dins el seu àmbit territorial, en les condicions que es determinin reglamentàriament.
- e) Facilitar assistència tècnica i assessorament als ajuntaments i les mancomunitats de municipis, com també a altres entitats públiques o privades sense ànim de lucre que formin part de la xarxa pública de serveis socials.
- f) Desenvolupar els serveis socials especialitzats d'acord amb els criteris de la seva programació i els establerts en la planificació general del Govern de les Illes Balears.
- g) Donar suport tècnic i professional als serveis socials comunitaris i col·laborar-hi en la implantació de les prestacions bàsiques.
- h) Crear, organitzar i gestionar els centres o serveis que per la seva naturalesa i característiques tinguin caràcter insular o supramunicipal.
- i) Concedir, gestionar i tramitar les prestacions econòmiques incloses en les competències pròpies en matèria de serveis socials, i aquelles que se'ls encomanin dins el marc de la planificació general del Govern de les Illes Balears.

²⁰ Cal tenir en compte la Llei 12/1993, de 20 de desembre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i d'assistència social (*BOCAIB núm. 159 Ext., de 31 de desembre*), i la Llei 14/2001, de 29 d'octubre, d'atribució de competències als consells insulars en matèria de serveis socials i seguretat social (*BOIB núm. 135, de 10 de novembre*), modificada per la Llei 6/2003, de 8 de juliol (*BOIB núm. 99, de 10 de juliol*) i per la Llei 10/2003, de 22 de desembre, de mesures tributàries i administratives (*BOIB núm. 179 Ext., de 29 de desembre*).

- j) Registrar, autoritzar i inspeccionar les entitats, els centres i els serveis de serveis socials d'àmbit municipal o insular.
- k) Concertar la gestió de serveis socials, en el seu àmbit territorial, amb entitats públiques o privades, de conformitat amb aquesta llei i la resta de la normativa vigent aplicable.
- l) Crear i gestionar els registres insulars de serveis socials i col·laborar en el manteniment del Registre Unificat de Serveis Socials de les Illes Balears.
- m) Concedir ajuts institucionals per al manteniment i la funcionalitat operativa de centres per a la prestació de serveis directes i l'atorgament d'ajuts públics destinats a executar determinats projectes.
- n) Organitzar la formació en l'àmbit dels serveis socials.
- o) Determinar, gestionar i concedir prestacions tecnològiques.
- p) Fomentar la participació ciutadana, l'associacionisme, el voluntariat i altres fórmules d'ajuda mútua, d'acord amb les administracions locals, quan siguin d'àmbit insular.
- q) Altres funcions que els atribueixin l'Estatut d'Autonomia i la legislació estatal o autonòmica en matèria de serveis socials.

Article 38. Competències dels municipis²¹

1. Correspon als municipis:

- a) Crear, organitzar i gestionar els serveis socials que considerin necessaris dins el seu municipi, tant propis com delegats per altres administracions, d'acord amb la cartera de serveis socials i el pla estratègic corresponent, i els plans estratègics autonòmic i insular.
- b) Estudiar i detectar les necessitats dins el seu àmbit territorial.
- c) Establir centres i serveis que constitueixen l'àmbit propi dels serveis socials comunitaris.
- d) Aprovar la cartera de serveis municipals.
- e) Definir les zones bàsiques i les àrees en el seu àmbit municipal.
- f) Col·laborar amb el Govern de les Illes Balears i el consell insular corresponent en l'elaboració d'estadístiques i mapes de serveis socials en el seu àmbit territorial.
- g) Col·laborar amb el Govern de les Illes Balears i el consell insular corresponent en la coordinació, el control i la inspecció de les activitats en matèria de serveis socials, dins el seu àmbit territorial, en les condicions que es determinin reglamentàriament.
- h) Concertar la gestió de serveis socials, en el seu àmbit territorial, amb entitats públiques o privades d'acord amb la normativa vigent i les disposicions que la despleguin.

²¹ Vid. art. 29.2 aa LMRLIB (§21).

§42

- i) Fomentar la coordinació i la integració, en el seu àmbit territorial, dels serveis socials amb altres sistemes de protecció social.
- j) Exercir les funcions que els deleguin el Govern de les Illes Balears o el consell insular corresponent en les condicions que s'acordin en un conveni amb aquesta finalitat.
- k) Mantenir actualitzat el sistema informatiu de les persones usuàries de serveis socials comunitaris.
- l) Aplicar els protocols d'actuació que resultin dels plans sectorials.
- m) Fomentar la participació de la ciutadania, el teixit associatiu i el voluntariat social en la prevenció i la resolució dels problemes en matèria de serveis socials.
- n) Facilitar la promoció i la creació dels centres i serveis que constitueixen l'àmbit propi dels serveis socials especialitzats, en coordinació amb el consell insular corresponent, d'acord amb la cartera de serveis socials i el pla estratègic corresponents.
- o) Participar en l'elaboració dels plans i programes dels consells insulars i de l'Administració autonòmica, i en l'aprovació de plans estratègics de serveis socials i plans sectorials d'àmbit municipal.
- p) Organitzar la formació en l'àmbit dels serveis socials.

2. A més de les funcions que es relacionen al punt anterior, pel que fa al municipi de Palma també serà d'aplicació el que s'estableix a la Llei 23/2006, de 20 de desembre, de capitalitat de Palma.

CAPÍTOL II ORGANITZACIÓ TERRITORIAL

Article 39. Principis de l'organització territorial

1. Els serveis socials s'organitzen territorialment d'acord amb els principis següents:

- a) Descentralització.
- b) Desconcentració.
- c) Proximitat a la ciutadania.
- d) Eficàcia en el compliment i la satisfacció de les necessitats socials.
- e) Eficiència en l'ús dels recursos públics.
- f) Equilibri i equitat territorial.
- g) Accessibilitat a la informació i als serveis socials.
- h) Coordinació i treball en xarxa.

2. L'organització territorial dels serveis socials s'estableix en el pla estratègic de serveis socials que aprovi el Govern de les Illes Balears, en els plans estratègics insulars i en els plans municipals.

Article 40. Les unitats territorials

1. El territori de les Illes Balears, a efectes de la prestació de serveis socials, s'estructura en zones bàsiques, àrees i illes.

2. La zona bàsica és la divisió territorial de menys població, que en tot cas no ha de ser superior a 20.000 habitants. Pot estar constituïda per un o diversos barris d'un municipi o per un o diversos municipis amb característiques de proximitat i homogeneïtat. Constitueix el marc territorial per a la prestació dels serveis socials comunitaris.

3. L'àrea és la divisió territorial constituïda per l'agrupació de dues o més zones bàsiques confrontants. El nombre d'habitants d'una àrea no ha de ser en cap cas superior a 100.000 habitants. Constitueix el marc territorial dels serveis socials especialitzats.

4. L'illa comprèn totes les àrees corresponents a cada una de les illes de la comunitat autònoma. És el marc de referència per a serveis que per la seva especificitat són d'àmbit insular, sens perjudici de l'especificitat de Formentera.

5. La ubicació i l'organització de centres i serveis s'ha de dur a terme en relació amb aquesta divisió territorial. Els municipis poden establir acords de manera mancomunada o mitjançant qualsevol altra forma de cooperació interadministrativa per a la prestació dels serveis socials propis, sens perjudici dels imperatius en matèria de prestacions bàsiques de competència municipal que defineix aquesta llei.

Article 41. Les unitats de treball social

1. Les unitats de treball social són les responsables de l'atenció social directa, polivalent i comunitària als residents a la zona bàsica.

2. Cada unitat de treball social ha d'estar integrada, com a mínim, pels perfils professionals següents: treballador o treballadora social, treballador o treballadora familiar, educador o educadora social i auxiliar administratiu o administrativa.

3. La distribució de les unitats de treball social s'ha de definir reglamentàriament a partir de criteris poblacionals, de dispersió interna dels municipis i altres.

4. A cada municipi de les Illes Balears han de prestar servei una o més unitats de treball social, que s'han de coordinar amb els serveis socials comunitaris específics.

5. La funció principal de les unitats de treball social és facilitar l'accés de tota la població a les carteres de serveis socials.

6. La composició de les unitats de treball establerta al punt 2 d'aquest article es pot incrementar en les àrees d'atenció preferent, tant en el nombre com en el tipus de perfil professional. S'han d'establir reglamentàriament la llista d'àrees d'atenció preferent, les línies d'intervenció que s'han de desenvolupar més ajustades a cada cas, els espais de coordinació entre les distintes administracions i les dotacions necessàries per dur a terme les intervencions.

7. La zonificació de les unitats de treball social s'establirà facilitant la coordinació amb el Sistema de Salut, de tal manera que s'estableixin mesures de coordinació sociosanitària.

Article 42. Àmbit territorial de prestació dels serveis especialitzats

1. Atenent els principis de l'organització territorial establerts en l'article 17 d'aquesta llei, la prestació de serveis socials especialitzats té com a àmbit territorial de referència l'àrea de serveis socials.

2. Els serveis socials especialitzats dependents d'un consell insular tenen com a àmbit territorial d'actuació les àrees que s'hi assignin o l'illa.

3. Els serveis socials especialitzats dependents d'un municipi tenen com a àmbit d'actuació el terme municipal corresponent, sens perjudici que es puguin establir acords entre municipis o amb altres administracions que puguin ampliar el seu àmbit territorial.

CAPÍTOL III

COORDINACIÓ I COL·LABORACIÓ INTERADMINISTRATIVA

Article 43. Disposició general

1. El Govern de les Illes Balears i la conselleria competent en matèria de serveis socials han de vetllar per garantir la coordinació i la integració adequades del sistema de serveis socials amb els altres sistemes que contribueixen al benestar de les persones, i han d'adoptar les mesures necessàries en relació amb això.

2. Les mesures de coordinació s'adrecen especialment als àmbits de salut, educació, ocupació, justícia, habitatge i cultura.

SECCIÓ 1a

ÒRGANS DE COORDINACIÓ

Article 44. El Consell de Coordinació de Benestar Social²²

1. El Consell de Coordinació de Benestar Social és l'òrgan encarregat de coordinar les polítiques públiques en matèria de serveis socials, vetllar per la seva equitat territorial i articular-les amb els sistemes educatiu, de salut, de cultura, d'ocupació, d'habitatge i de justícia.

2. El Consell de Coordinació de Benestar Social té composició mixta i està integrat per les persones representants del Govern de les Illes Balears, dels consells insulars i dels municipis, per mitjà de les seves associacions representatives.

3. Se n'ha de regular reglamentàriament el nombre de membres, el funcionament i les atribucions.

4. Les administracions públiques i els organismes integrants han de nomenar les persones que són les seves representants d'acord amb les seves normes competencials i de procediment.

²² Vid. DF 6a d'aquesta Llei i Decret 97/2009, de 29 de desembre, esmentat en la nota 5.

Article 45. El Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials²³

1. El Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials és l'òrgan tècnic encarregat d'estudiar les necessitats socials de la població i d'avaluar l'eficiència i la qualitat del sistema de serveis socials.

2. El componen persones expertes que designen el Govern de les Illes Balears i les altres administracions competents en matèria de serveis socials.

3. Se n'han de regular reglamentàriament la composició, el nombre de membres, el funcionament i les atribucions, les quals tenen caràcter consultiu.

4. Les administracions públiques integrants han de designar-hi les persones que són les seves representants d'acord amb les seves normes competencials i de procediment.

Article 46. El Comitè d'Ètica de Serveis Socials²⁴

1. El Comitè d'Ètica de Serveis Socials de les Illes Balears és un òrgan col·legiat consultiu, interdisciplinari i independent. Les seves finalitats són sensibilitzar el personal dels serveis i centres respecte de la dimensió ètica en la pràctica que desenvolupen, garantir el dret de les persones al respecte a la seva personalitat, dignitat humana i intimitat, sense cap discriminació, i identificar, analitzar i avaluar els aspectes ètics de la pràctica social.

2. Se n'ha de regular reglamentàriament la composició amb criteris de pluralitat. Està integrat per professionals de prestigi reconegut en l'àmbit dels serveis socials, que han de proposar els col·legis professionals respectius, la Universitat de les Illes Balears i el Consell Econòmic i Social.

3. Les entitats que l'integren han de designar-hi les persones que són les seves representants d'acord amb les seves normes competencials i de procediment.

Article 47. La Conferència Sectorial de Serveis Socials²⁵

1. Es crea la Conferència Sectorial de Serveis Socials, com a estructura permanent de col·laboració, per a la deliberació en comú dels ens implicats, i amb aquestes finalitats:

- a) Proposar plans estratègics i sectorials en matèria de serveis socials.
- b) Elaborar fórmules concretes de nova regulació i de revisió de la normativa vigent.
- c) Elaborar els projectes mitjançant la coordinació de totes les institucions segons el seu grau de competència.
- d) Ponderar la totalitat dels interessos públics implicats, quan una activitat o servei superi l'àmbit dels interessos propis dels consells insulars o incideixi o condicioni, de manera rellevant, l'exercici de les competències autonòmiques.

²³ Vid. DF 6a d'aquesta Llei i Decret 96/2009, de 29 de desembre, esmentat en la nota 4.

²⁴ Vid. Decret 62/2010, de 23 d'abril, esmentat en la nota 3.

²⁵ Vid. DF 7a d'aquesta Llei.

- e) Convenir paràmetres d'homogeneïtzació tècnica en els aspectes que corresponguin.
- f) Presentar informes i propostes per obtenir subvencions d'àmbit estatal, per a les administracions competents en matèria de serveis socials en àmbit de les Illes Balears.

2. La Conferència Sectorial de Serveis Socials està integrada pel conseller o la consellera del Govern de les Illes Balears competent en la matèria, que la presideix, i pels consellers o les conselleres competents de cada consell insular.

3. La Conferència s'ha de reunir, com a mínim, dos cops l'any i quan ho sol·liciti, almenys, una de les institucions representades o ho determini el president o la presidenta. Pot assistir a les sessions el personal tècnic que cada una de les institucions integrants consideri oportú.

4. La Conferència Sectorial de Serveis Socials exerceix únicament funcions deliberants, consultives i de proposta. La fixació d'una posició comuna, que s'ha d'obtenir per unanimitat de tots els membres, adopta la forma de recomanació.

5. La Conferència Sectorial de Serveis Socials ha d'elaborar i aprovar el seu reglament de funcionament.

6. Aquests mecanismes de col·laboració són també d'aplicació als procediments d'elaboració d'instruments de planificació d'àmbit autonòmic.

7. El Govern de les Illes Balears, quan hi hagi interessos autonòmics afectats que excedeixin l'àmbit insular, pot fixar directrius de coordinació, en l'exercici de llur potestat normativa.

Aquestes directrius tenen per objecte establir les condicions mínimes de qualitat dels centres i serveis de serveis socials, i també garantir la igualtat entre tota la ciutadania de les Illes Balears, amb la finalitat última d'evitar que puguin produir-se situacions de discriminació per motius de residència en els diferents àmbits territorials insulars.

8. Quan el Govern de les Illes Balears, en el supòsit assenyalat al punt anterior, iniciï el procediment d'elaboració de directrius per a la coordinació de les competències, el conseller o la consellera competent en la matèria ha d'establir la convocatòria de la sessió de la Conferència Sectorial de Serveis Socials.

SECCIÓ 2a

COL-LABORACIÓ INTERADMINISTRATIVA

Article 48. Col·laboració entre les administracions públiques

1. El Govern de les Illes Balears, els consells insulars i els municipis col·laboren en l'aplicació de les polítiques de serveis socials, d'acord amb les competències respectives, mitjançant els instruments establerts en la legislació general sobre règim jurídic i procediment administratiu, en la legislació sobre consells insulars i en la legislació de règim local.

2. La col·laboració interadministrativa inclou, en tot cas, l'establiment per conveni de fórmules de gestió conjunta dels serveis i la creació d'ens de gestió mitjançant consorcis o altres modalitats legalment establertes.

3. L'Administració autonòmica ha d'impulsar la creació d'òrgans de col·laboració interadministrativa per tal de garantir que les diferents actuacions públiques en matèria de serveis socials es produeixin a partir de la informació recíproca, la consulta i la coordinació entre l'Administració autonòmica, els consells insulars i els municipis. Aquests òrgans han d'estar integrats per les persones representants de les administracions que en formin part.

4. L'Administració autonòmica i els consells insulars han de fomentar la creació de mancomunitats i altres fórmules de gestió conjunta que facilitin l'exercici de les competències locals en l'àmbit dels serveis socials.

5. Els consells insulars han de promoure la delegació o altres fórmules de gestió en els ajuntaments o en les mancomunitats, en l'àmbit de la demarcació territorial respectiva, de les funcions dels serveis en matèria de serveis socials que satisfacin preferentment un interès local i la gestió dels quals pugui ser assumida per aquests, d'acord amb l'ordenació vigent del Sistema Balear de Serveis Socials i del Sistema de la Seguretat Social en l'àmbit de les Illes Balears.

Article 49. Sistema informatiu de serveis socials

1. El sistema informatiu de serveis socials garanteix la disponibilitat de la informació relativa a totes les prestacions i a les carteres de serveis socials.

2. El sistema integra totes les dades relatives a l'atenció social de les persones usuàries del sistema públic de serveis socials, amb els objectius d'evitar duplicitats i millorar l'atenció a les persones destinatàries dels serveis socials.

3. Els agents que intervenen en la prestació de serveis socials i tota la ciutadania tenen dret a accedir al sistema i a utilitzar-lo, d'acord amb la normativa vigent.

4. La configuració del sistema es regeix pel principi de descentralització en el subministrament de les dades i el seu tractament per part de les diferents administracions i entitats implicades.

5. L'Administració autonòmica ha de garantir l'existència d'un sistema informatiu social comú, compartit i compartible, com també la coordinació del sistema, establint els criteris comuns als quals s'han d'ajustar el contingut i les condicions d'accés d'una manera òptima i adequada en tot moment a les noves tecnologies.

6. L'Administració autonòmica ha d'avançar cap a la integració del sistema informatiu de serveis socials amb els altres sistemes informatius dels serveis de salut i d'ocupació.

7. El sistema informatiu social es fonamenta en els principis de descentralització, interoperativitat i fiabilitat. En l'accés i la utilització del sistema s'ha de garantir, en tot cas, la privacitat de les dades personals protegides constitucionalment i legalment, i també la seguretat de les comunicacions en l'intercanvi d'informació sobre dades de caràcter personal entre els agents del sistema que siguin necessàries per accedir a les prestacions.

8. Totes les dades del sistema informatiu social s'han de recollir, compilar, analitzar i presentar desglossades per sexes, i han de ser útils, vàlides, fiables,

comprovable, comparable i actualitzades perquè les pugui aprofitar el personal professional per a la gestió, per a investigacions acadèmiques, estudis i anàlisis estadístiques, i per a la planificació de polítiques públiques.

9. La creació i el funcionament del sistema informatiu social s'han de regular per reglament, d'acord amb els principis establerts en aquest article.

TÍTOL IV LA PARTICIPACIÓ EN ELS SERVEIS SOCIALS I ELS ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

Article 50. Principis generals

1. El sistema de serveis socials, per a la consecució dels seus fins, compta amb la participació de la ciutadania al llarg de tot el cicle comprès entre la planificació, la gestió i l'avaluació de la seva actuació. Sempre que sigui possible, les decisions relatives al sistema de serveis socials s'han de prendre amb la participació de la ciutadania.

2. La finalitat de la participació és integrar la deliberació entre les administracions i els diversos actors de la societat civil en els processos de presa de decisions, per tal de millorar el sistema de serveis socials i enfortir el capital social.

3. Els objectius de la participació són la implicació de tota la societat en els assumptes socials, la prevenció de la fragmentació social, la innovació en la prestació dels serveis i el reforçament de les xarxes socials de suport, com també aconseguir l'autonomia, la llibertat i l'apoderament de la ciutadania, aquest darrer entès com el procés pel qual una persona o un grup social adquireix o rep els mitjans per enfortir el seu potencial en termes econòmics, polítics o socials.

Article 51. Els canals de participació

1. La participació en el sistema de serveis socials s'articula mitjançant els òrgans de participació que estableix aquesta llei, els processos participatius o qualsevol altra acció que sigui pertinent.

2. La forma habitual de participar en els òrgans de participació és mitjançant entitats associatives.

3. La composició dels òrgans de participació s'ha d'establir per reglament prenent com a base criteris objectius i procurant que hi siguin presents les administracions competents en el territori, les organitzacions sindicals i patronals, els col·legis professionals, les persones usuàries dels serveis socials i les entitats socials més representatives, tant de tipus general, de caràcter cívic, ciutadà i veïnal, com específiques de dones, de gent gran, de persones amb discapacitat o d'altres col·lectius ciutadans, i també les entitats d'iniciativa social i mercantil del sector dels serveis socials.

4. Per aconseguir la paritat de gènere, els òrgans de participació cívica que estableix aquesta llei han de procurar que els membres representin dones i homes, de manera que cap dels dos sexes no tenguí una representació inferior al 40% sobre el total de membres de cada òrgan de participació.

Article 52. Òrgans de participació ciutadana i associativa

S'estableixen els òrgans de participació següents:

- a) El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears.
- b) Els consells de serveis socials insulars.
- c) Els consells de serveis socials locals.

Article 53. Naturalesa del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears²⁶

1. El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears és l'òrgan consultiu i de participació social en matèria de serveis socials en l'àmbit de les Illes Balears. Està adscrit a la conselleria competent en matèria d'affers socials i està constituït pels representants del Govern de les Illes Balears, dels consells insulars, dels ajuntaments, de les associacions de persones usuàries, de les entitats que col·laborin en la gestió de serveis socials, de les entitats representatives dels interessos de la ciutadania, dels col·legis professionals, de les organitzacions patronals i sindicals més representatius, i de la Universitat de les Illes Balears.

2. La composició, l'organització i el funcionament s'han de determinar reglamentàriament.

Article 54. Funcions del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears

1. Corresponen al Consell de Serveis Socials de les Illes Balears les funcions següents:

- a) Deliberar sobre la situació i l'orientació general dels serveis socials a les Illes Balears.
- b) Emetre un informe anual sobre l'estat dels serveis socials i trametre'l al Govern perquè en doni compte al Parlament.
- c) Debatre sobre els projectes de normativa general autonòmica i els projectes de plans d'actuació, plans sectorials i plans estratègics en matèria de serveis socials d'àmbit autonòmic abans que s'aprovin, i emetre'n informes preceptius.
- d) Debatre sobre els avantprojectes autonòmics de pressupost i la seva liquidació en matèria de serveis socials, i la cartera de serveis socials de l'Administració autonòmica, i emetre'n informes.
- e) Fer el seguiment de l'execució dels plans, els programes i els pressuposts d'àmbit autonòmic.

²⁶ Vid. DF 9a d'aquesta llei i Decret 61/2010, de 23 d'abril, pel qual es regulen la composició, l'organització i el funcionament del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears (BOIB núm. 65, de 29 d'abril).

- f) Formular propostes i recomanacions per millorar la prestació dels serveis socials.
 - g) Deliberar sobre les qüestions que el conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials sotmeti a la seva consideració.
 - h) Fer públics els seus informes.
 - i) Valorar l'evolució dels diferents instruments de planificació.
 - j) Les funcions que li atribueixin les lleis o els reglaments.
2. La conselleria competent en matèria de serveis socials ha d'informar periòdicament el Consell de Serveis Socials de les Illes Balears de les actuacions següents:
- a) Les sancions greus i molt greus imposades per incompliment de la normativa de serveis socials i, amb caràcter urgent, les que comportin la suspensió temporal o definitiva d'un servei.
 - b) La concessió de subvencions i ajuts a entitats privades de serveis socials.
 - c) Els convenis i els acords que subscrigui el Govern de les Illes Balears amb administracions públiques i amb entitats privades de serveis socials.
 - d) Les sol·licituds i les demandes rebudes en els diversos sectors i serveis, especificant-ne el nombre.
3. El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears ha de complir les seves funcions en el ple o en comissió, d'acord amb el que s'estableixi.

Article 55. Organització i funcionament del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears

1. S'han de regular reglamentàriament l'organització i el funcionament, el sistema de presa d'acords, i la composició, el nombre de membres i el sistema de designació i substitució del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears.

2. El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears s'ha de reunir, com a mínim, dues vegades l'any arran de la convocatòria del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, que n'és el president o la presidenta.

3. El conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, o l'alt càrrec en qui delegui, pot anar acompanyat de les persones al servei de l'Administració autonòmica que siguin pertinents segons les matèries sobre les quals s'hagi de tractar, com a assessores.

4. La conselleria competent en matèria de serveis socials ha de posar a disposició del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears els mitjans personals i materials necessaris perquè pugui complir les seves funcions. Una persona al servei del Govern de les Illes Balears, adscrita a la conselleria competent en matèria de serveis socials, ha d'exercir les funcions del secretari o la secretària.

5. Per raons de matèria poden incorporar-se temporalment al Consell representants d'altres conselleries del Govern, representants d'altres entitats o experts.

Article 56. Estructura del Consell de Serveis Socials de les Illes Balears

1. El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears s'estructura en els òrgans següents:

- a) El president o la presidenta.
- b) El ple.
- c) Les comissions funcionals.
- d) Les comissions sectorials.

2. El ple tracta de les matèries estratègiques més importants per al sistema de serveis socials, especialment de les relacionades amb la planificació i els pressuposts.

3. Les comissions funcionals segueixen, d'una manera permanent, el desenvolupament de la gestió i la programació dels serveis socials.

4. Les comissions sectorials tracten, d'una manera especialitzada, de la planificació, la programació i l'ordenació de sectors concrets dels serveis socials.

5. El nombre i les funcions de les comissions s'han de determinar en el reglament de règim intern que aprovi el ple, el qual, així mateix, ha de regular la relació entre el ple i les comissions. També es poden crear comissions temporals per deliberar sobre projectes concrets.

Article 57. Els consells de serveis socials insulars

1. En l'àmbit territorial de cada consell insular s'ha de crear un consell de serveis socials com a òrgan consultiu i de participació. Com a mínim hi ha d'haver representants del consell insular corresponent, dels ajuntaments, de la conselleria del Govern de les Illes Balears competent en matèria d'affers socials, de les entitats, les associacions i els col·legis professionals que treballen en l'àmbit dels serveis socials, de les associacions de persones usuàries del seu àmbit territorial, i també dels sindicats i les organitzacions patronals més representatius.

2. Cada consell insular ha d'establir reglamentàriament la composició, l'organització, les funcions i el funcionament dels consells de serveis socials d'àmbit insular.

Article 58. Els consells de serveis socials municipals o de mancomunitats

1. Els municipis de més de 20.000 habitants han de constituir un consell municipal de serveis socials. La resta d'ajuntaments i les mancomunitats de municipis també poden constituir-ne un opcionalment.

2. Els consells municipals de serveis socials són òrgans consultius de participació comunitària per a l'assessorament i la consulta en matèria de serveis socials en els municipis.

3. És competència del municipi o la mancomunitat determinar la composició i el règim de funcionament dels consells municipals de serveis socials.

4. En els consells municipals de serveis socials hi ha d'haver representants dels ens locals, de les persones usuàries, de les entitats representatives dels interessos ciutadans, empresarials, sindicals i professionals, i de les entitats d'iniciativa social del seu àmbit territorial.

Article 59. Processos de participació

1. Les administracions competents en matèria de serveis socials han d'establir processos de participació que assegurin el debat ciutadà des de l'accés a tota la informació pertinent i amb el compromís de retorn de l'administració.

2. En els centres públics on es prestin serveis socials o s'acompleixin activitats socials i en els privats que rebin finançament públic, s'hi han d'establir processos de participació democràtica de les persones usuàries o de les seves famílies així com ho estableixi el reglament de règim intern.

3. La ciutadania i les entitats que intervenen en processos de participació tenen dret a accedir a la informació necessària per complir les seves funcions.

4. Els membres dels òrgans consultius poden accedir a la documentació de la qual disposa l'administració, d'acord amb la legislació.

Article 60. El voluntariat social²⁷

1. Les administracions públiques han de promoure i fomentar la participació solidària i altruista de la ciutadania en actuacions de voluntariat a través d'entitats públiques o d'iniciativa social.

2. L'activitat voluntària no implica en cap cas relació de caràcter laboral o mercantil o contraprestació econòmica, i té sempre un caràcter complementari de l'atenció professional. Conseqüentment, no pot substituir la tasca que correspongui a una funció professional d'acord amb l'ordenament jurídic i, a aquest efecte, l'Administració ha d'establir els mecanismes de control adequats.

3. El règim jurídic d'actuació del voluntariat social és el que estableix la Llei 3/1998, de 18 de maig, del voluntariat de les Illes Balears, i les disposicions que la substitueixin, modifiquin o complementin.

TÍTOL V EL PERSONAL PROFESSIONAL DELS SERVEIS SOCIALS

Article 61. Disposició general

1. L'organització del sistema públic de serveis socials ha de tenir el personal suficient amb la formació, la titulació, els coneixements, les capacitats, les aptituds i l'estabilitat laboral i el reconeixement social i laboral que calgui per garantir l'eficiència, l'eficàcia i la qualitat en la prestació dels serveis socials.

2. S'han d'establir reglamentàriament les titulacions i les ràtios de cada equip de treball multiprofessional que actuï en els serveis socials, i les principals funcions de cada un dels seus components, que s'han d'establir

²⁷ Vid. Llei 3/1998, de 18 de maig, esmentada en la nota 1.

d'acord amb els objectius i les característiques de cada servei, tot garantint una cobertura adient i un tracte digne a les persones destinatàries.

3. L'organització dels i de les professionals de serveis socials ha de seguir un criteri interdisciplinari per oferir una atenció integrada.

4. El personal professional del sistema de serveis socials ha de participar en la planificació, el seguiment de la gestió i l'avaluació dels serveis socials. Els i les professionals de serveis socials han de formar part dels òrgans de participació d'acord amb el que estableixen aquesta llei i els reglaments que la despleguen.

Article 62. Cobertura de necessitats

1. L'organització del sistema públic de serveis socials ha de garantir la disponibilitat i l'adscripció del personal professional estable, acreditat laboralment i necessari per a una atenció social de qualitat segons la població, les característiques geogràfiques del territori i les necessitats específiques que s'hagin d'atendre, sota el principi de la unitat de la xarxa de serveis socials d'atenció pública. En aquesta organització, s'hi ha de cercar l'equitat en l'atenció a les persones independentment de la classe del servei i s'ha d'assolir l'homogeneïtzació dels perfils amb relació a les funcions que s'han de complir.

2. S'han de determinar per reglament els indicadors quantitius, qualitatius i d'equilibri territorial que s'han d'aplicar perquè els serveis socials comunitaris i especialitzats es cobreixin adequadament.

3. Les valoracions del personal professional de serveis socials són vinculants pel que fa a l'assignació dels recursos públics disponibles, en els termes que s'estableixin per reglament. Així mateix, s'ha de garantir la intervenció professional necessària per fer el seguiment de l'evolució de la situació personal o familiar objecte de l'atenció social.

Article 63. Mesures de suport i protecció als professionals

1. Les administracions responsables del sistema públic de serveis socials han de garantir als i a les professionals la supervisió, el suport tècnic i la formació permanent que els permeti donar una resposta adequada a les necessitats i les demandes de la població. Aquesta formació s'ha de portar a terme en el marc de les mesures i les actuacions que estableix el títol VIII d'aquesta llei.

2. Les administracions competents en la gestió dels serveis socials poden adoptar, amb relació al seu personal, mesures destinades a protegir la identitat i les altres circumstàncies personals, si cal, per complir les funcions encomanades i per prestar correctament el servei.

3. Els i les professionals de serveis socials s'han d'integrar en equips tècnics, comunitaris i especialitzats, que han de tenir el suport administratiu i els mitjans materials necessaris i les condicions laborals adequades per acomplir amb eficàcia, eficiència i qualitat la seva tasca professional.

4. Les administracions competents en matèria de serveis socials han d'adoptar mesures de prevenció i atenció davant situacions provocades per factors psicosocials que afectin l'estat emocional, cognitiu, fisiològic i de comportament dels i de les professionals.

Article 64. Professional de referència

1. El o la professional de referència té com a funció canalitzar els diferents serveis i prestacions que necessiti la persona usuària o la unitat de convivència, tot assegurant la globalitat i la coordinació de totes les actuacions, en els termes que estableix l'article 19.2 d'aquesta llei.

2. L'organització del personal ha d'incloure les mesures necessàries per garantir l'assignació del professional de referència, procurant la continuïtat de l'atenció que proporciona a la persona usuària o a la unitat de convivència.

Article 65. Deontologia professional

1. Els i les professionals de serveis socials han de complir els deures relatius a la deontologia professional.

2. Els deures relatius a la deontologia professional s'han d'incloure en els criteris de qualitat a què fa referència l'article 94 d'aquesta llei, tenint en compte, si escau, les normes sobre deontologia dels col·legis professionals corresponents.

TÍTOL VI
FINANÇAMENT DEL SISTEMA PÚBLIC
DE SERVEIS SOCIALS

Article 66. Fonts del finançament

El sistema públic de serveis socials es finança amb les aportacions dels pressuposts de la comunitat autònoma de les Illes Balears, les aportacions finalistes en serveis socials dels pressuposts de l'Estat, les aportacions dels pressuposts dels consells insulars, les aportacions dels pressuposts dels ajuntaments i altres ens locals, les herències intestades si correspon heretar a les administracions públiques de les Illes Balears, les obres socials de les caixes d'estalvis, les aportacions d'altres entitats privades i les de les persones usuàries, i qualssevol altres aportacions.

Article 67. Principis del finançament

1. Les administracions públiques de les Illes Balears han de garantir els recursos necessaris per assegurar el dret de la ciutadania a rebre les prestacions que se li reconguin en les carteres de serveis socials i per assegurar el funcionament dels serveis de la seva competència, i consignar en els pressuposts les quantitats necessàries per a això.

2. Les administracions públiques de les Illes Balears han de consignar en els seus pressuposts els crèdits necessaris per finançar els serveis socials bàsics i els especialitzats, les prestacions garantides, les prestacions subjectes a limitació pressupostària i els altres programes, projectes i prestacions de serveis socials, d'acord amb les competències que els atribueixen l'Estatut d'Autonomia i les lleis.

3. Els crèdits que les administracions públiques de les Illes Balears consignin en els seus pressuposts per finançar les prestacions garantides són ampliables, d'acord amb el que estableixi la llei de pressuposts corresponent o la norma reguladora.

4. Les administracions competents en matèria de serveis socials han de tenir en compte el principi de prioritat pressupostària que, per als infants, estableixen l'article 4 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant i la Llei 17/2006, de 13 de novembre, integral d'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència de les Illes Balears.

5. La prestació dels serveis socials de responsabilitat pública ha d'assegurar-se mitjançant qualsevol modalitat que garanteixi a la persona usuària l'accés al servei, i s'ha de donar preferència a la dotació de serveis a tot el territori.

Article 68. Finançament de les prestacions

Els pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, els pressuposts dels consells insulars i els pressuposts de les entitats locals han de preveure anualment els crèdits necessaris per finançar les prestacions garantides incloses en la cartera de serveis socials respectiva, a fi d'assegurar els drets subjectius de la ciutadania. En el cas que aquests crèdits siguin insuficients per finançar les prestacions garantides, s'han d'ampliar.

Article 69. Finançament d'infraestructures

1. Es poden finançar únicament, amb càrrec als pressuposts generals de la comunitat autònoma de les Illes Balears, les infraestructures privades de serveis socials que estiguin previstes en els plans estratègics de serveis socials de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i que estiguin registrades i compleixin amb els requisits de la normativa vigent.

2. Les infraestructures públiques previstes en els plans estratègics de serveis socials de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears tenen prioritat en els plans de finançament que s'estableixin en els pressuposts generals de la comunitat autònoma.

3. Es poden finançar únicament, amb càrrec als pressuposts generals dels consells insulars, les infraestructures privades de serveis socials que estiguin previstes en els plans estratègics de serveis socials i que estiguin registrades i compleixin amb els requisits de la normativa vigent.

4. La participació en el finançament per part del Govern de les Illes Balears ha de tenir en compte els costos derivats de la doble insularitat.

Article 70. Finançament dels serveis socials comunitaris bàsics

1. El finançament dels serveis socials comunitaris bàsics i dels programes que prestin és a càrrec de la comunitat autònoma de les Illes Balears, dels consells insulars i de les entitats locals de les Illes Balears.

2. L'aportació de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears s'ha d'establir en convenis plurianuals amb les entitats locals titulars dels serveis socials comunitaris bàsics, i en cap cas no pot ser inferior al 50% del

cost dels programes que estableix aquesta llei. El cofinançament per part de les administracions titulars dels serveis comunitaris bàsics variarà proporcionalment en funció de criteris poblacionals, de dispersió interna dels municipis i altres variables. La manera de determinar el cost dels programes i l'establiment de criteris diferents per a les zones d'actuació preferent s'han de regular reglamentàriament, tenint en compte el que disposa l'article 41 d'aquesta llei.

3. En tot cas, les prestacions que garanteix la legislació estatal sobre dependència que s'inclouin dins els programes s'han de finançar íntegrament amb càrrec al seu finançament específic.

4. Per rebre el finançament previst al punt anterior, les entitats locals han de justificar la realització de totes les actuacions incloses en els convenis.

Article 71. Finançament dels centres de serveis socials comunitaris específics

1. El finançament dels centres de serveis socials comunitaris específics correspon a l'administració que en sigui titular, llevat dels casos que de manera excepcional s'estableixin en els plans estratègics de serveis socials de les Illes Balears.

2. Per als casos excepcionals prevists al punt anterior, el finançament de les administracions públiques de les Illes Balears s'ha d'establir en un conveni de col·laboració amb l'entitat insular o local corresponent, el pagament del qual ha de quedar afectat a la justificació d'haver dut a terme totes les actuacions que s'hi prevegin.

Article 72. Finançament dels serveis socials especialitzats

1. El finançament dels serveis socials especialitzats correspon a l'administració que en sigui titular.

2. Cada administració pública titular de serveis socials especialitzats ha de decidir el sistema de provisió dels serveis, dins del marc reglamentari, d'acord amb criteris d'economia, eficiència i eficàcia.

3. L'administració pública titular ha de finançar els serveis socials especialitzats corresponents a prestacions garantides a totes les persones que siguin titulars de serveis acreditats dins de la xarxa de serveis socials d'atenció pública, d'acord amb els mòduls que es fixin en la cartera de serveis socials i en el pla estratègic de serveis socials.

4. Les administracions públiques titulars del servei han de fixar en la cartera de serveis socials el mòdul social i, si s'escau, la participació de les persones usuàries en cada tipus de servei social especialitzat.

5. S'entén per mòdul social el cost dels serveis d'atenció social que són sempre a càrrec de l'Administració.

Article 73. Obligacions de l'Administració

1. Les administracions han de garantir l'accés universal als serveis socials bàsics i han de tendir a la seva gratuïtat, tenint en compte que la persona usuària pot haver de participar en el finançament dels serveis socials, d'acord amb el que estableix aquesta llei.

2. També han de garantir l'accés universal a les prestacions de servei garantides i el finançament del mòdul social d'aquestes prestacions, d'acord amb la cartera de serveis socials.

3. Les administracions han de garantir un nivell de finançament proporcional a la demanda de serveis i a les necessitats existents, i adequat per a la prevenció de les futures necessitats i per al desenvolupament i l'execució d'altres programes i prestacions de serveis socials.

4. L'Administració de la comunitat autònoma ha de fixar l'import del mòdul social i la participació de la persona usuària en el cost dels serveis de què és titular aquesta administració.

Article 74. Participació de les persones usuàries en el finançament

1. Les carteres de serveis socials han d'establir en quin tipus de prestacions del sistema públic de serveis socials han de participar les persones usuàries.

2. S'han de fixar reglamentàriament els criteris per determinar la quantia de la participació de les persones usuàries, que han de respectar en tot cas el criteri de la capacitat econòmica de la persona usuària i el d'universalitat, de manera que cap persona no pugui quedar sense atenció per falta de mitjans econòmics, i que han de tenir en compte la naturalesa del servei, el seu cost i el sector de població a qui s'adreça.

3. La fixació de les quanties concretes de la participació correspon, dins el respecte als criteris establerts en la cartera de serveis socials i en les disposicions de desplegament d'aquesta llei, a l'administració titular de cada un dels serveis que comportin aquesta obligació, i s'ha de publicar en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears*.

4. La fixació de la participació de les persones usuàries ha de tenir en compte la normativa específica dels àmbits estatal, autonòmic, insular i local.

TÍTOL VII LA INICIATIVA PRIVADA²⁸

CAPÍTOL I DISPOSICIONS GENERALS

Article 75. Principis generals

1. Als efectes d'aquesta llei s'han de considerar entitats d'iniciativa privada de serveis socials les persones físiques i jurídiques que tenen com a finalitat, i activitat prioritària, la prestació de serveis socials. Així mateix, les entitats, els centres i els serveis que els prestin han d'obtenir i mantenir les autoritzacions

²⁸ Vid. DF 10a, 15a i 16a d'aquesta llei, Decret 244/1999, de 26 de novembre, esmentat en la nota 9 i Decret 86/2010, de 25 de juny, esmentat en la nota 1.

administratives que es disposen en aquesta llei i han d'estar inscrits en el Registre Unificat de Serveis Socials.

2. Els requisits exigits quant a autoritzacions i registres en aquest títol també són exigibles als centres i serveis de titularitat pública.

Article 76. Formes d'iniciativa privada

1. Les entitats d'iniciativa privada de serveis socials poden ser d'iniciativa social i d'iniciativa mercantil.

2. Als efectes d'aquesta llei, es consideren entitats d'iniciativa social les fundacions, les associacions, les entitats de voluntariat i altres entitats i institucions sense ànim de lucre que compleixin els requisits que estableix l'article 75 d'aquesta llei.

3. Als efectes d'aquesta llei, es consideren entitats d'iniciativa mercantil les persones físiques i jurídiques privades amb ànim de lucre que compleixin els principis i requisits que estableix l'article 75 d'aquesta llei.

Article 77. Drets i deures de la iniciativa privada

1. Les entitats d'iniciativa privada de serveis socials que compleixin els requisits d'autorització que disposen aquesta llei i la normativa que la desplegui tenen dret a actuar en l'àmbit dels serveis socials.

2. Les entitats d'iniciativa privada de serveis socials tenen dret a acreditar els seus serveis i a accedir als beneficis que se'n derivin, en els termes que estableixen aquesta llei i la normativa que la desplegui.

3. Les entitats d'iniciativa privada de serveis socials estan obligades a sotmetre's a les actuacions de comprovació i avaluació que duguin a terme les administracions públiques competents de les Illes Balears respecte del compliment dels requisits d'autorització i acreditació, i tenen dret que aquestes actuacions es facin d'acord amb un procediment amb totes les garanties.

CAPÍTOL II

DECLARACIÓ RESPONSABLE, AUTORITZACIÓ I REGISTRE

SECCIÓ 1a

DECLARACIÓ RESPONSABLE

I AUTORITZACIONS ADMINISTRATIVES²⁹

Article 78. Règim de l'autorització administrativa i de la presentació de la declaració responsable

1. Per poder prestar serveis socials a les Illes Balears és necessari estar inscrit en el registre que estableix l'article 84 d'aquesta llei.

²⁹ Vid. art. 71 bis LRJPAC i art. 45 LRJCA (§13).

2. Per poder prestar serveis socials a les Illes Balears és necessari, a més d'estar inscrits en el registre que estableix l'article 84 d'aquesta llei, obtenir i mantenir la declaració responsable i les autoritzacions administratives que fixa l'article següent, que tenen com a finalitat garantir el compliment d'uns requisits i d'uns estàndards mínims de qualitat.

3. Les persones físiques o jurídiques que sense tenir la consideració d'entitats de serveis socials, perquè no sigui aquesta la seva activitat principal, pretenguin dur-la a terme en aquest àmbit, han d'obtenir l'autorització administrativa que estableix l'article 83 d'aquesta llei.

Article 79. Declaració responsable i classes d'autoritzacions administratives

D'acord amb l'actuació que s'hagi de desenvolupar, és necessari presentar una declaració responsable o obtenir alguna o algunes de les autoritzacions administratives següents:

- a) Declaració responsable per crear, construir i modificar substancialment els centres on s'hagin de prestar serveis socials, en substitució de l'autorització prèvia.
- b) Autorització per a l'obertura i el funcionament dels serveis socials i per als canvis de titularitat o modificació de les funcions i els objectius.
- c) Autoritzacions provisionals per a supòsits excepcionals, quan es prevegin ubicacions temporals.
- d) Autorització per a la suspensió i el cessament d'activitat dels serveis.
- e) Qualsevol altra autorització que es determini reglamentàriament segons el tipus d'activitat, centre o servei social.

Article 80. Requisits mínims per obtenir les autoritzacions administratives

Per a cada tipus de servei, l'administració pública competent ha d'establir reglamentàriament els requisits mínims per presentar la declaració responsable o poder obtenir una autorització administrativa.

En tot cas, aquesta regulació ha d'incloure els aspectes següents:

- a) Les condicions d'edificació, emplaçament i condicionament exigibles a les infraestructures on s'han de prestar els serveis.
- b) Les condicions materials, de seguretat i d'equipament exigibles als serveis segons la seva naturalesa.
- c) Els requisits de titulació del personal, i també el seu nombre mínim, segons el nombre de persones que s'han d'atendre i el grau d'ocupació.
- d) La presentació d'una memòria i un pla d'actuació en què s'especifiquin el règim d'intervenció, la manera de desenvolupar els programes d'atenció i la metodologia i els procediments d'execució.

Article 81. Procediment de presentació de la declaració responsable i de la concessió de les autoritzacions

1. El procediment de presentació de la declaració responsable i de concessió de les autoritzacions administratives que estableix aquesta llei s'inicia a instància de part i s'ha d'establir reglamentàriament.

2. El procediment de la concessió de les autoritzacions administratives podrà incloure la realització d'una visita del personal de l'administració pública competent en matèria de serveis socials, a la qual ha d'acudir una persona representant de l'entitat sol·licitant i de la qual ha d'aixecar-se acta. En aquest cas ha d'incloure l'establiment d'un període d'al·legacions per si en l'acta es detecten incompliments que impedeixen atorgar l'autorització sol·licitada.

3. Transcorregut el termini establert reglamentàriament per resoldre i notificar sobre la sol·licitud presentada, les persones interessades han d'entendre estimades per silenci administratiu les seves sol·licituds.

Article 82. Manteniment, revocació i suspensió de les autoritzacions

1. Per mantenir les autoritzacions atorgades, és un requisit necessari complir sempre els requisits mínims als quals fa referència l'article 80 d'aquesta llei i mantenir uns estàndards mínims de qualitat dels serveis que es presten.

2. Els estàndards mínims s'han d'establir reglamentàriament i s'han d'aconseguir segons indicadors quantitius i qualitius que tenguin en compte aspectes relatius a l'estructura dels serveis, als recursos humans, a l'avaluació objectiva del servei prestat i a la satisfacció de les persones usuàries.

3. Incomplir els requisits mínims i els estàndards de qualitat pot donar lloc a revocar o a suspendre l'autorització concedida, amb la incoació prèvia del procediment que s'estableixi reglamentàriament, el qual ha de garantir en tot cas l'audiència a la persona interessada.

4. La suspensió o la revocació de l'autorització de funcionament impliquen, així mateix, la supressió de les dades registrals recollides en el Registre Unificat de Serveis Socials.

SECCIÓ 2a

AUTORITZACIONS ESPECIALS

Article 83. Autoritzacions específiques

1. Les persones físiques i jurídiques que no tenguin la consideració d'entitats d'iniciativa privada de serveis socials, d'acord amb el que disposa l'article 75 d'aquesta llei, però que prevegin la realització d'actuacions de l'àmbit dels serveis socials, han d'obtenir, per poder dur-les a terme, una autorització específica atorgada per l'administració pública competent en matèria de serveis socials, que té validesa únicament per a l'actuació declarada en sol·licitar l'autorització.

2. Els requisits mínims i el procediment per obtenir aquestes autoritzacions s'han d'establir reglamentàriament.

3. En l'àmbit de les Illes Balears, s'ha de crear una secció en el Registre Unificat de Serveis Socials per a les autoritzacions específiques, que s'ha de desplegar reglamentàriament.

4. L'autorització específica possibilita que aquestes entitats concorrin a les convocatòries de subvencions que aproven les administracions públiques competents en matèria de serveis socials.

SECCIÓ 3a REGISTRE UNIFICAT

Article 84. Registre Unificat de Serveis Socials³⁰

1. Es crea el Registre Unificat de Serveis Socials per a totes les administracions públiques competents a les Illes Balears, en el qual han de constar:

- a) Els serveis que formen part de la xarxa de serveis socials.
- b) Els centres que formen part de la xarxa de serveis socials.
- c) Les administracions públiques i les entitats d'iniciativa privada de serveis socials que són titulars d'aquests centres i serveis o els gestionen.
- d) Els centres i serveis que formen part de la xarxa de serveis socials d'atenció pública.
- e) La relació de contractes i/o resolucions establerts entre les administracions públiques competents i les entitats privades.
- f) Les incidències que es produeixen com a conseqüència de l'exercici de les funcions d'inspecció i sanció establertes per les lleis i les incidències que afecten el règim d'autorització administrativa.
- g) La composició actualitzada dels òrgans de govern i d'administració de les entitats.
- h) Els comptes anuals auditats de les entitats privades acreditades.

2. Les dades que ha de contenir el Registre Unificat de Serveis Socials i el procediment d'inscripció, modificació i cancel·lació d'aquestes s'han d'establir reglamentàriament i s'han d'indicar les que tenen caràcter públic.

3. Per poder rebre subvencions amb càrrec als pressuposts generals de les administracions públiques de les Illes Balears, les entitats titulars de centres o serveis han d'estar-hi inscrites.

CAPÍTOL III ACREDITACIÓ ADMINISTRATIVA

Article 85. Règim de l'acreditació administrativa

Per poder formar part de la xarxa pública de serveis socials, els serveis que presten les entitats d'iniciativa privada de serveis socials han de complir les condicions necessàries per obtenir l'acreditació administrativa prèvia.

³⁰ Vid. DF 12a d'aquesta Llei.

Article 86. Requisits mínims per a l'acreditació

1. Les condicions exigibles per disposar de l'acreditació administrativa s'han d'establir reglamentàriament, tenint en compte les característiques especials que tinguin els serveis que presten les entitats d'iniciativa social. Els indicadors que s'estableixin han d'incloure, com a mínim, els aspectes següents:

- a) Els establerts en l'article 82.2 d'aquesta llei, i s'ha d'exigir un nivell de qualitat superior al que s'estableixi per mantenir les autoritzacions administratives.
- b) La qualitat en l'ocupació del personal professional.
- c) L'aportació d'informació economicofinancera i de gestió.

2. Les administracions públiques competents en matèria de serveis socials han de comprovar, abans que es dicti la resolució que declara l'aptitud d'un servei per optar a l'acreditació, que el servei compleix les condicions necessàries per obtenir les autoritzacions administratives previstes en aquesta llei i per inscriure-la en el Registre Unificat de Serveis Socials.

3. Contra la resolució que denegui la possibilitat d'iniciar el procediment d'acreditació es poden interposar els recursos administratius que estableix la legislació vigent.

Article 87. Procediment de concessió de l'acreditació administrativa

1. El procediment per obtenir l'acreditació administrativa per part de les entitats d'iniciativa privada de serveis socials s'inicia a instància de part.

2. El procediment s'ha d'establir reglamentàriament i ha de preveure, almenys, la realització d'una visita del personal de l'administració pública competent en matèria de serveis socials, a la qual ha d'acudir una persona representant de l'entitat sol·licitant i de la qual s'ha d'aixecar acta. S'ha d'establir un període d'al·legacions per si en l'acta es reflecteix que el servei no compleix els requisits necessaris per obtenir l'acreditació sol·licitada.

3. Transcorregut el termini previst reglamentàriament per resoldre i notificar sobre la sol·licitud presentada, s'ha d'entendre desestimada per silenci administratiu.

Article 88. Manteniment, suspensió i revocació de l'acreditació administrativa

1. Perquè les entitats d'iniciativa privada de serveis socials puguin mantenir l'acreditació administrativa és necessari que el servei compleixi els estàndards de qualitat que s'estableixin reglamentàriament en cada moment en desplegament del títol VIII d'aquesta llei, i que se sotmeti a avaluacions periòdiques del seu nivell de qualitat. El procediment d'avaluació s'ha d'establir reglamentàriament.

2. Incomplir els estàndards de qualitat pot donar lloc a revocar o a suspendre l'acreditació concedida, amb la incoació prèvia del procediment corresponent, que s'ha d'establir reglamentàriament i en el qual s'ha de garantir en tot cas l'audiència a la persona interessada.

3. El cessament de l'activitat del servei implica, així mateix, revocar l'acreditació concedida.

Article 89. Règim d'actuació de les entitats d'iniciativa privada

1. Les entitats d'iniciativa privada, en la seva condició d'entitats prestadores de serveis socials, poden gestionar serveis socials de titularitat pública, mitjançant la formalització del contracte corresponent amb l'administració competent. Això no suposa la pèrdua ni la modificació de la naturalesa de servei de la xarxa de serveis socials de responsabilitat pública.

2. Els contractes que les entitats d'iniciativa privada subscriuen amb l'administració han d'estipular les funcions de control, seguiment i avaluació de la seva execució. L'Administració ha de vetllar especialment per garantir la qualitat i els estàndards mínims de prestació dels serveis.

3. La contractació de serveis socials per part de l'Administració es regeix pels principis de publicitat, concurrència, igualtat i no-discriminació, d'acord amb la normativa de contractes del sector públic. Això no obstant, en tots els casos en què sigui possible, s'han d'establir els criteris de preferència en l'adjudicació de contractes als quals fa referència la disposició addicional sisena de la Llei 30/2007, de 30 d'octubre, de contractes del sector públic.

Article 90. Subvencions a entitats d'iniciativa social

1. Les administracions públiques de les Illes Balears i els ens locals competents en matèria de serveis socials poden atorgar subvencions i altres ajuts a les entitats d'iniciativa social per coadjuvar en el compliment de les seves activitats de serveis socials.

2. Les polítiques de convenis de col·laboració, subvencions i ajuts han d'establir-se d'acord amb el contingut i la finalitat dels plans de serveis socials elaborats segons aquesta llei, i han de dirigir-se fonamentalment a la creació, el manteniment, la millora i la modernització dels centres, a la promoció i el desenvolupament de programes i activitats de serveis socials, i a la promoció d'accions formatives i d'activitats d'investigació i desenvolupament relacionades amb els serveis socials; amb el benentès que aquestes accions evitaran discriminar o empitjorar la igualtat d'oportunitats de totes les entitats privades que prestin serveis concertats amb l'Administració.

3. Els ajuts i les subvencions han d'atorgar-se d'acord amb els principis de publicitat, concurrència i igualtat, sens perjudici de les excepcions previstes en la pròpia normativa general de subvencions.

4. Les entitats beneficiàries de finançament públic han de destinar-lo a les finalitats previstes i han d'informar l'Administració de la seva aplicació. Han de fixar-se per reglament les condicions necessàries per garantir la transparència i la responsabilitat en la gestió privada dels fons públics.

5. Com a excepció del que disposa la legislació balear reguladora de les subvencions, es poden fer, amb caràcter general, pagaments anticipats de les subvencions concedides amb càrrec als crèdits de matèries de l'àmbit de serveis socials, atesa la naturalesa d'aquests ajuts.

Aquests pagaments suposen el lliurament de fons amb caràcter previ a la justificació, com a finançament necessari per poder dur a terme les actuacions inherents a les subvencions atorgades i la consecució de la finalitat per a la qual es varen concedir.

En aquests casos, el règim de garanties que han d'aportar els beneficiaris s'ha d'establir en les disposicions que fixin les bases reguladores corresponents o, si s'escau, en la normativa que sigui d'aplicació.

Article 91. Acreditació dels serveis de titularitat pública

1. Els serveis de titularitat pública, independentment que es gestionin directament o per mitjà d'una entitat d'iniciativa privada, han d'estar acreditats.

2. El procediment per acreditar aquests serveis s'ha d'establir reglamentàriament.

3. Quan l'administració titular del servei no el gestioni directament, ha d'establir les mesures oportunes per assegurar que l'entitat que ho faci dugui a terme totes les actuacions necessàries perquè el servei estigui acreditat. És causa de resolució del contracte que amb aquesta finalitat s'hagi establert el fet que l'entitat privada incompleixi les mesures i els requeriments que efectui l'administració titular en aquest sentit.

TÍTOL VIII
LA QUALITAT, LA FORMACIÓ I LA RECERCA
EN L'ÀMBIT DELS SERVEIS SOCIALS

CAPÍTOL I
LA QUALITAT DELS SERVEIS SOCIALS

Article 92. Disposicions generals

1. Les administracions públiques han d'impulsar la implantació de sistemes de gestió de la qualitat dels serveis.

2. La qualitat és un principi rector del sistema de serveis socials i un dret de les persones usuàries. S'ha de basar en les noves modalitats i tècniques prestacionals disponibles per permetre que els serveis socials millorin i s'adaptin d'una manera continuada.

3. La qualitat de les condicions laborals i socials dels treballadors i les treballadores dels serveis socials contribueix a definir-ne la qualitat.

Article 93. Àmbit d'aplicació

Les normes sobre qualitat dels serveis socials s'apliquen a la iniciativa pública i privada en matèria de serveis socials i obliguen les administracions competents, les entitats d'iniciativa privada i el personal professional i les persones i entitats proveïdores de serveis socials.

Article 94. Establiment dels criteris de qualitat

1. Correspon al Govern de les Illes Balears, amb la participació dels consells insulars, establir els criteris i els estàndards mínims i òptims de qualitat de les activitats i les prestacions de serveis socials.

2. També correspon al Govern de les Illes Balears establir els mecanismes d'avaluació i garantia del compliment dels criteris de qualitat.

Article 95. Pla de qualitat

1. El pla de qualitat és l'instrument bàsic per assegurar el desenvolupament i l'aplicació dels criteris de qualitat, i forma part del pla estratègic de serveis socials.

2. El pla de qualitat ha de fomentar la formació continuada, la innovació i la millora continuada de les activitats i les prestacions socials, i l'estabilitat laboral del personal professional. També ha de promoure la màxima participació de tots els sectors implicats en la detecció d'insuficiències i la proposta de solucions.

3. El pla de qualitat, d'acord amb el que s'estableixi per reglament, ha d'incloure almenys els continguts següents:

- a) La definició dels objectius de qualitat.
- b) Els instruments i els sistemes de millora globals o sectorials.
- c) Els estudis d'opinió i els resultats dels procediments de participació de les persones usuàries i les seves famílies.
- d) Els requisits de qualitat exigibles a les activitats i prestacions socials corresponents a la xarxa de serveis socials d'atenció pública.
- e) Els mecanismes i els sistemes d'avaluació de l'assoliment dels objectius.

4. El contingut del pla de qualitat és el marc de referència per establir els criteris i els estàndards òptims de qualitat a què fa referència l'article anterior.

Els òrgans consultius corresponents del Govern de les Illes Balears i de la conselleria competent en matèria de serveis socials han d'emetre un dictamen sobre el pla de qualitat.

CAPÍTOL II LA FORMACIÓ I LA RECERCA

Article 96. La formació del personal professional

1. Les administracions públiques, en el marc de les seves competències en matèria de serveis socials, han de fomentar la realització d'activitats i programes encaminats a la formació permanent i la millora contínua dels coneixements i les capacitats i habilitats del personal professional del sistema públic de serveis socials.

2. S'han de promoure activitats específiques dissenyades per a la formació teòrica i pràctica de les persones cuidadores no professionals que duguin a terme actuacions directes d'atenció i cura de persones.

Article 97. Planificació de les activitats formatives

1. Les activitats i els programes de formació s'han d'enquadrar en el marc del pla estratègic de serveis socials i s'han d'encaminar a l'actualització de coneixements i al desenvolupament de qualitats i estratègies per tal de millorar l'atenció social de la ciutadania.

2. Les administracions públiques poden dur a terme l'acció formativa del personal professional dels serveis socials directament o mitjançant convenis de col·laboració amb centres públics o privats.

Article 98. La recerca i la innovació tecnològica

1. Les administracions públiques en el marc de les seves competències en matèria de serveis socials han d'impulsar la recerca científica i la innovació tecnològica en l'àmbit dels serveis socials.

2. La recerca i les actuacions d'innovació tecnològica s'han de dur a terme seguint els criteris que estableixi el Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials, i tenen com a finalitat primordial conèixer les necessitats actuals i futures d'atenció social de la ciutadania, els factors i les causes que incideixen en aquestes necessitats, i l'estudi dels sistemes organitzatius, de gestió i econòmics dels serveis socials existents i dels que es puguin implantar en el futur.

Article 99. La col·laboració en la recerca

La recerca en l'àmbit dels serveis socials es pot fer en col·laboració i coordinació amb centres d'investigació públics i privats, les universitats i les obres socials de les caixes d'estalvis. Per fer-ho, la conselleria competent en matèria de serveis socials pot crear observatoris d'anàlisi de la realitat social, centres de documentació o altres recursos o serveis que possibilitin l'activitat investigadora.

**TÍTOL IX
INSPECCIÓ I RÈGIM SANCIONADOR³¹**

**CAPÍTOL I
DISPOSICIONS GENERALS: INSPECCIÓ I CONTROL**

Article 100. Actuacions sotmeses a inspecció

Estan sotmeses a la inspecció i al control de les administracions competents en matèria de serveis socials totes les actuacions que duguin a terme les entitats públiques i privades que es trobin dins l'àmbit d'aplicació d'aquesta llei.

³¹ Vid. DD b d'aquesta llei.

Article 101. Funcions bàsiques de la inspecció

1. Correspon a les unitats i als serveis que tinguin atribuïdes les competències d'inspecció vetllar pel compliment de la normativa vigent en matèria de serveis socials per:

- a) Garantir els drets de les persones usuàries dels serveis socials.
- b) Assegurar la qualitat de les prestacions mitjançant la verificació del compliment de les condicions funcionals i materials i de les activitats de les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials, com també el compliment de la normativa en matèria d'accessibilitat i de supressió de barreres arquitectòniques, dins l'àmbit de les competències dels departaments respectius.
- c) Supervisar i garantir la finalitat i la utilització adequada dels fons públics concedits a les persones físiques o jurídiques i a les entitats públiques o privades que actuen en l'àmbit dels serveis socials.

2. Així mateix, han d'assumir, amb criteris d'oportunitat, les funcions següents:

- a) Assessorar i informar les entitats, les persones usuàries de serveis socials i les persones que les representen legalment sobre els seus drets i deures.
- b) Col·laborar amb els òrgans i les entitats competents en matèria de serveis socials dels diferents àmbits territorials, mitjançant l'elaboració d'informes o l'aportació de dades, per tal de millorar la regulació, la planificació o la gestió dels serveis socials.

Article 102. Planificació i procediment d'inspecció

1. La inspecció d'entitats, serveis i establiments de serveis socials a què es refereix aquesta llei s'ha de desenvolupar preferentment d'acord amb la planificació que estableixen les administracions competents en matèria de serveis socials.

No obstant això, les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials s'han d'inspeccionar periòdicament, i les actuacions d'inspecció s'inicien d'ofici, ja sigui per iniciativa pròpia de l'òrgan competent, per ordre superior, per petició raonada d'altres òrgans o per denúncia.

2. Els plans han d'incloure la coordinació i la col·laboració entre les unitats d'inspecció de les diverses administracions públiques de les Illes Balears.

3. Les actuacions d'inspecció s'han d'adequar al procediment i a les regles d'actuació que s'estableixin reglamentàriament.

Article 103. El personal d'inspecció

1. Exerceix la inspecció personal funcionari degudament acreditat, que ocupi llocs de feina que comportin l'exercici de funcions d'inspecció i que estigui adscrit a òrgans administratius que en tinguin atribuïda la competència.

2. El personal d'inspecció ha de tenir els coneixements i la titulació adequats per dur a terme de manera eficaç les comeses que té assignades, en els termes que legalment i reglamentària es determinin.

3. Les funcions d'inspecció no poden ser exercides per persones que gestionin o tinguin interessos econòmics en l'entitat, els serveis o els establiments de serveis socials que s'inspeccionin, o en siguin propietàries.

4. En l'exercici de les seves funcions, el personal d'inspecció té la consideració d'agent de l'autoritat i pot sol·licitar la col·laboració d'altres autoritats o de personal funcionari quan sigui necessari per desenvolupar la seva activitat.

5. El personal funcionari dels serveis d'inspecció ha de portar un document acreditatiu de la seva condició, que ha d'exhibir en l'exercici d'aquestes tasques.

6. Les persones que siguin titulars, responsables o gestores d'entitats, de serveis o d'establiments de serveis socials tenen el deure de col·laborar amb el personal d'inspecció i facilitar-li l'exercici de les comeses que té assignades. En particular, estan obligades a facilitar l'examen dels documents, dels llibres i de les dades estadístiques que siguin preceptius reglamentàriament, i també en el cas que aquestes dades es tractin informàticament. També han de subministrar tota la informació necessària per conèixer el compliment de la normativa vigent en matèria de serveis socials, sens perjudici del que disposa l'article 124 d'aquesta llei.

7. Per tal de garantir els drets de les persones usuàries, el personal d'inspecció està facultat per accedir lliurement en qualsevol moment, després d'identificar-se i sense necessitat de notificació prèvia, a totes les entitats, els serveis i els establiments de serveis socials subjectes a les prescripcions d'aquesta llei, i també per efectuar tota mena de comprovacions materials, de qualitat i comptables. El personal d'inspecció també pot accedir a tots els espais de les entitats, els serveis o els establiments de serveis socials, entrevistar-se particularment amb les persones usuàries o les persones que les representen legalment i dur a terme les actuacions que siguin necessàries per complir les funcions assignades.

Article 104. Deures del personal d'inspecció

1. En l'exercici de les seves funcions, el personal d'inspecció ha d'observar el deure de respecte i consideració degut a les persones interessades i al públic en general, i ha de prendre les mesures necessàries per protegir-ne la intimitat.

2. El personal d'inspecció ha d'exercir les seves funcions de manera que no es dificulti, més enllà del que sigui necessari, el bon funcionament dels establiments i els serveis inspeccionats.

3. Si la inspecció té coneixement de fets que poden constituir o ser delictes, falta o infracció administrativa d'altres àmbits competencials, ho ha de comunicar a l'òrgan competent i s'ha d'atènyer al que disposa l'article 123 d'aquesta llei.

Article 105. Actes de la inspecció

1. De cada actuació d'inspecció, i una vegada efectuades les comprovacions i les investigacions oportunes, se n'ha d'estendre una acta en què s'han de fer constar, com a mínim, les dades següents:

- a) El lloc, la data i l'hora de les actuacions.
 - b) La identificació de la persona que fa la inspecció.
 - c) La identificació de l'entitat, el servei o l'establiment de serveis socials inspeccionat, i també de la persona davant qui s'efectua la inspecció.
 - d) La descripció dels fets, les manifestacions i les circumstàncies que es considerin rellevants i, en tot cas, dels que puguin ser demostratius de la comissió d'una infracció. En aquest darrer cas, s'han d'indicar les disposicions i els preceptes suposadament infringits.
 - e) La documentació o els elements de judici que s'incorporen a l'acta o que recull el personal d'inspecció.
 - f) La conformitat o disconformitat de la persona davant la qual s'efectua la inspecció respecte del contingut de l'acta.
2. La inspecció s'ha d'efectuar, sempre que sigui possible, en presència de la persona titular o responsable de l'entitat, el servei o l'establiment de serveis socials inspeccionat, a la qual s'ha de sol·licitar que signi l'acta. S'hi ha de deixar constància de la negativa a signar, i se li ha de lliurar una còpia de l'acta.
3. No obstant el que disposa el punt anterior, el personal d'inspecció actuant pot mantenir, amb caràcter reservat i sense la presència de la persona que hagi de signar l'acta, les entrevistes que consideri oportunes amb les persones usuàries i el personal dels establiments o serveis inspeccionats.
4. Els fets que directament constati el personal d'inspecció que es formalitzin en una acta, amb observança dels requisits establerts en aquest article, es presumeixen certs i tenen valor probatori sens perjudici de les proves que puguin assenyalar o aportar les persones interessades en defensa dels seus drets o interessos.

Article 106. Actes d'advertiment

1. Quan els fets detectats consisteixin en deficiències o incompliments de la normativa dels quals no es puguin derivar danys o perjudicis per a les persones interessades, el personal d'inspecció pot formular l'assessorament o els advertiments necessaris.
2. En aquest cas, s'ha de substituir l'acta a què es refereix l'article 105 anterior per una acta d'advertiment en què s'ha de deixar constància del següent:
- a) Les deficiències o els incompliments de la normativa detectats.
 - b) L'assessorament o els advertiments formulats.
 - c) Les actuacions necessàries per esmenar les deficiències i el termini en què s'han de dur a terme.

Article 107. Requeriments a les entitats públiques

1. Quan l'establiment o el servei inspeccionat sigui de titularitat pública, el personal d'inspecció actuant ha d'incloure en l'acta corresponent un requeriment formal d'esmena de deficiències o d'adequació a la legalitat, que ha de confirmar l'òrgan competent de l'Administració de les Illes Balears i s'ha de comunicar a l'entitat pública titular de l'establiment o servei en el termini de quinze dies.

2. No es pot acordar la iniciació del procediment sancionador contra una entitat pública fins que no s'hagin comprovat les circumstàncies següents:

- a) La recepció del requeriment per l'autoritat o el personal funcionari competents.
- b) La manca d'execució de les actuacions requerides o la inexistència o la insuficiència de les raons al·legades per no atendre el requeriment.
- c) L'acabament del termini fixat prèviament per complir el requeriment.

CAPÍTOL II PROCEDIMENT

Article 108. Procediment

El procediment sancionador que han d'aplicar els òrgans competents per iniciar, instruir i resoldre els expedients sancionadors en matèria de serveis socials és el que estableix la normativa del procediment sancionador aplicable en els àmbits de competència de les administracions públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears. Aquest procediment s'ha d'aplicar respectant els principis generals en matèria sancionadora que estableix la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 109. Competència

1. La competència per imposar les sancions que estableix aquesta llei a les entitats correspon, en l'àmbit del Govern de les Illes Balears, a la persona titular de la conselleria competent en matèria de serveis socials, excepte en el supòsit de tancament definitiu del centre i sanció econòmica superior a tres-cents mil euros, que correspon al Consell de Govern.

2. Els consells insulars han de determinar reglamentàriament els òrgans competents per a l'exercici de la potestat sancionadora en l'àmbit dels serveis socials.

3. La competència per imposar les sancions que estableix aquesta llei a les persones usuàries o beneficiàries d'una prestació correspon a la persona titular de l'òrgan administratiu que ha concedit la prestació.

Article 110. Actuacions prèvies

1. Amb caràcter previ a la iniciació de l'expedient sancionador, l'òrgan competent per iniciar-lo pot ordenar l'obertura d'un període d'informació prèvia per aclarir els fets, amb la finalitat de conèixer les circumstàncies del cas concret i la conveniència d'iniciar o no el procediment.

2. La informació prèvia pot tenir caràcter reservat i la seva durada no pot ser superior a un mes, llevat d'acord exprés de la seva pròrroga per un altre termini determinat.

3. No es considerarà iniciat el procediment sancionador per les actuacions d'inspecció, per les actes o els documents en què es plasmin, per la verificació d'anàlisi o controls de l'administració, ni per les actuacions prèvies a què fa referència el punt anterior. El procediment s'iniciarà mitjançant l'acord establert en l'article 112 d'aquesta llei.

Article 111. Actuacions en cas de risc imminent i mesures provisionals

1. Si en el decurs de la inspecció s'aprecia raonablement l'existència de risc imminent de danys o perjudicis greus per a les persones usuàries, el personal d'inspecció actuant ha de proposar a l'òrgan competent que adopti les mesures cautelars o de precaució corresponents, exigibles per raons d'urgència inajornable.

2. En qualsevol cas, el personal d'inspecció pot ordenar a les persones que siguin titulars o responsables d'establiments de serveis socials que adoptin les mesures provisionals que raonablement siguin imprescindibles per salvaguardar la salut i la seguretat de les persones usuàries, que ha de confirmar o rectificar l'òrgan competent.

3. L'òrgan competent per resoldre pot adoptar en qualsevol moment, mitjançant un acord motivat, les mesures de caràcter provisional que siguin adients per assegurar l'eficàcia de la resolució que es pugui dictar, l'acompliment de la finalitat del procediment i la defensa dels interessos generals; per evitar el manteniment dels efectes de la infracció; i, en qualsevol cas, per assegurar el compliment de la legalitat.

4. Les mesures de caràcter provisional poden consistir en la suspensió total o parcial d'activitats; la clausura temporal dels centres, els serveis, els establiments o les instal·lacions; la prestació de fiances; o la suspensió temporal dels serveis per raons de sanitat, higiene o seguretat de les persones usuàries.

5. Les mesures provisionals han d'ajustar-se, en qualsevol cas, tant en intensitat com en proporcionalitat, a les necessitats i als objectius que es pretenguin garantir en cada supòsit concret.

6. Prèviament a la resolució que estableixi les mesures provisionals, que s'ha de dictar en el termini màxim de deu dies, s'ha de donar audiència a la persona interessada per un període mínim de cinc dies hàbils, excepte que hi hagi necessitat peremptòria d'adoptar aquesta decisió sense aquest tràmit, cosa que ha d'apreciar motivadament l'òrgan competent. En aquest cas, s'ha de ratificar la mesura cautelar adoptada, igualment en el termini de deu dies, després de donar audiència a la persona interessada en el mateix termini de cinc dies, comptador des que s'ha adoptat la mesura.

Article 112. Inici del procediment

1. Els procediments sancionadors s'inicien sempre d'ofici mitjançant un acord de l'òrgan competent, per pròpia iniciativa o com a conseqüència d'una ordre superior, a petició raonada d'altres òrgans o per denúncia.

2. L'acord d'inici s'ha de formalitzar amb el contingut mínim següent:

- a) Identificació de la persona o persones presumptament responsables.
- b) Els fets que motiven la incoació del procediment exposats succintament, la qualificació provisional dels fets, amb indicació de la infracció o infraccions que es puguin haver comès i les sancions que els corresponguin, sens perjudici del que resulti de la instrucció.
- c) La persona que ha d'instruir i, si escau, la que ha d'exercir de secretària del procediment, amb indicació expressa del règim de recusació.
- d) L'òrgan competent per resoldre l'expedient i la norma que li atribueix la competència, amb indicació de la possibilitat que la persona presumptament responsable pugui reconèixer voluntàriament la seva responsabilitat, amb els efectes que estableix l'article 114 d'aquesta llei.
- e) Les mesures de caràcter provisional que hagi aprovat i/o ratificat l'òrgan competent per iniciar el procediment sancionador, sens perjudici de les que es puguin adoptar durant el procediment, de conformitat amb l'article anterior.
- f) Indicació del dret a formular-hi al·legacions i del dret d'audiència en el procediment, i també els terminis per exercir-lo.
- g) Termini màxim per resoldre el procediment.

3. L'acord d'inici s'ha de comunicar a l'òrgan instructor, a qui s'han de traslladar totes les actuacions que hi hagi sobre això, i s'ha de notificar a la persona denunciant, si s'escau, i a les persones interessades, entenent en tot cas com a tal la persona presumptament infractora.

4. En la notificació s'ha d'advertir les persones interessades que si no presenten al·legacions sobre el contingut de l'acord d'inici del procediment en el termini previst, aquest acord pot ser considerat com a proposta de resolució, sempre que contengui un pronunciament precís sobre la responsabilitat imputada.

Article 113. Al·legacions

1. Les persones interessades disposen d'un termini de quinze dies per aportar les al·legacions, els documents o les informacions que considerin adients i, si s'escau, proposar prova indicant els mitjans dels quals es valdran. En la notificació de l'inici del procediment s'ha d'indicar a les persones interessades aquest termini.

2. Després de dur a terme la notificació a què fa referència el punt anterior, l'òrgan instructor del procediment ha de fer d'ofici totes les actuacions que siguin necessàries per examinar els fets i ha de sol·licitar les dades i informacions que siguin rellevants per determinar, si s'escau, l'existència de fets constitutius d'infracció.

3. Si, com a conseqüència de la instrucció del procediment, es modifica la determinació inicial dels fets, la seva qualificació, les sancions imposables o les responsabilitats susceptibles de sanció s'han de notificar al presumpte infractor en la proposta de resolució.

Article 114. Reconeixement voluntari de la responsabilitat

Si la persona presumptament infractora reconeix voluntàriament la seva responsabilitat, l'òrgan instructor ha d'elevant l'expedient a l'òrgan competent per resoldre el procediment, sens perjudici que pugui continuar la tramitació si hi ha indicis raonables de frau o encobriment d'altres persones o entitats o si la qüestió suscitada per la incoació del procediment és d'interès general.

Article 115. Prova

1. Rebudes les al·legacions o transcorregut el termini establert per presentar-les, l'òrgan instructor pot establir l'obertura d'un període de prova per un termini no superior a trenta dies ni inferior a deu.

2. S'han de practicar d'ofici o s'han d'admetre a proposta de la persona presumptament responsable totes les proves que siguin adients per determinar els fets i les possibles responsabilitats, i només es poden rebutjar les que es declarin improcedents perquè no poden alterar, atesa la seva relació amb els fets, la resolució final a favor de la persona presumptament responsable.

3. Els fets que constati el personal funcionari que tenguí reconeguda la condició d'autoritat i que es formalitzin en un document públic observant els requisits legals pertinents, tenen valor probatori, sens perjudici de les proves que en defensa dels seus drets i interessos puguin assenyalar o aportar a la ciutadania.

4. Les proves tècniques i les anàlisis contradictòries o diriments que proposin les persones interessades interrompen el termini per resoldre el procediment, des que se sol·licitin i mentre es duen a terme i se n'incorporen els resultats a l'expedient.

5. Quan la valoració de les proves practicades pugui constituir l'element bàsic de la decisió que es prengui en el procediment, perquè es tracta d'una peça imprescindible per a l'avaluació dels fets, s'ha d'incloure en la proposta de resolució.

Article 116. Proposta de resolució i audiència

1. Finalitzada, si s'escau, la pràctica de la prova, l'òrgan instructor del procediment ha de formular la proposta de resolució. S'hi han de fer constar motivadament els fets, amb especificació dels que es considerin provats i la seva qualificació jurídica exacta; s'hi ha de determinar la infracció que, si s'escau, constitueixen, la persona o les persones que en siguin responsables i la sanció que es proposa imposar; i s'ha de pronunciar sobre les mesures provisionals que s'hagin adoptat al llarg del procediment o bé s'hi ha de proposar la declaració que no hi ha infracció o responsabilitat.

2. La proposta de resolució s'ha de notificar a les persones interessades, amb indicació que l'expedient és a la seva disposició. La notificació s'ha d'acompanyar d'una relació dels documents que figuren en l'expedient a fi que les persones interessades puguin obtenir còpies dels que estimin convenients. Se'ls ha de concedir un termini de quinze dies per formular-hi al·legacions i per

presentar els documents i les informacions que considerin pertinents davant l'òrgan instructor del procediment.

3. Amb excepció del supòsit que estableix l'article 112.4 d'aquesta llei, es pot prescindir del tràmit d'audiència quan no constin en el procediment ni siguin tinguts en compte altres fets ni altres al·legacions ni proves que les adduïdes, si s'escau, per la persona interessada.

4. La proposta de resolució s'ha de traslladar immediatament a l'òrgan competent per resoldre el procediment, juntament amb tots els documents, les al·legacions i les informacions que hi constin.

Article 117. Actuacions complementàries

1. Abans de dictar la resolució, l'òrgan competent per resoldre pot decidir, mitjançant un acord motivat, la realització de les actuacions complementàries indispensables per resoldre el procediment.

2. L'acord de realització d'actuacions complementàries s'ha de notificar a les persones interessades, les quals disposen d'un termini de set dies per formular-hi les al·legacions que estimin oportunes. Les actuacions complementàries s'han de practicar dins un termini no superior a quinze dies. El termini per resoldre el procediment s'ha de suspendre fins que s'acabin les actuacions complementàries. No tenen la consideració d'actuacions complementàries els informes que precedeixen immediatament la resolució final del procediment.

Article 118. Resolució

1. L'òrgan competent ha de dictar la resolució una vegada rebuts l'expedient amb la proposta de resolució, els escrits d'al·legacions i, si n'és el cas, les actuacions complementàries.

2. La resolució ha de ser motivada i ha de decidir totes les qüestions que plantegin les persones interessades i totes aquelles derivades del procediment.

3. En la resolució no es poden acceptar fets diferents dels determinats a la fase d'instrucció del procediment, excepte els que resulten, si s'escau, d'aplicar el que disposa l'article anterior, independentment de la diferent valoració jurídica. No obstant això, quan l'òrgan competent per resoldre consideri que la infracció revesteix més gravetat que la determinada a la proposta de resolució, s'ha de notificar al presumpte infractor perquè presenti les al·legacions que consideri adients, per a la qual cosa disposa d'un termini de quinze dies.

4. Les resolucions dels procediments sancionadors, a més de contenir els elements establerts en la normativa bàsica, han d'incloure la valoració de les proves practicades i, especialment, de les que constitueixen els elements bàsics de la decisió, han de fixar els fets i, si n'és el cas, la persona o les persones responsables, la infracció o les infraccions comeses i la sanció o les sancions que s'imposen, o bé la declaració que no hi ha infracció o responsabilitat, resoldre sobre les mesures provisionals adoptades, i els recursos administratius i jurisdiccionals que legalment siguin procedents.

5. La resolució és executiva quan adquireix fermesa a la via administrativa.

6. En la resolució s'han d'adoptar, si n'és el cas, les mesures cautelars necessàries per garantir-ne l'eficàcia mentre no sigui executiva.

7. La imposició de la sanció no exclou la indemnització eventual de danys i perjudicis que pugui correspondre a la persona o les persones sancionades.

Article 119. Termini màxim per resoldre i notificar el procediment

1. El termini màxim per dictar i notificar la resolució expressa al procediment sancionador és d'un any des de la data de la resolució administrativa per la qual s'incoa l'expedient.

2. L'òrgan competent per resoldre, d'ofici o a instància de l'òrgan instructor, pot aprovar, mitjançant una resolució administrativa motivada i per causa degudament justificada, una ampliació del termini màxim aplicable, que no excedeixi de la meitat de l'establert inicialment.

Article 120. Procediment simplificat

1. Per a l'exercici de la potestat sancionadora, en el supòsit que l'òrgan competent per iniciar el procediment consideri que hi ha elements de judici suficients per qualificar la infracció de lleu, s'ha de tramitar el procediment simplificat que es regula en aquest article.

2. La iniciació es produeix per acord de l'òrgan competent, en el qual s'ha d'especificar el caràcter simplificat del procediment i s'ha de comunicar a l'òrgan instructor corresponent i, simultàniament, s'ha de notificar a la persona interessada.

3. Dins el termini de quinze dies a partir de la comunicació i la notificació de l'acord d'iniciació, l'òrgan instructor i les persones interessades han d'efectuar, respectivament, les actuacions preliminars, i han d'aportar les al·legacions, els documents i les informacions que estimin convenients i, si n'és el cas, la proposició i pràctica de la prova.

4. Transcorregut aquest termini, l'òrgan instructor ha de formular la proposta de resolució de conformitat amb el que disposa l'article 116 d'aquesta llei o, si aprecia que els fets poden ser constitutius d'infracció greu o molt greu, ha de decidir que es continui tramitant el procediment general, cosa que s'ha de notificar a les persones interessades perquè, en el termini de deu dies, proposin prova si ho consideren oportú.

5. El procediment s'ha de trametre a l'òrgan competent per resoldre, el qual n'ha de dictar la resolució. El procediment s'ha de resoldre en el termini màxim de sis mesos des que es va iniciar.

Article 121. Reducció de la sanció

1. La multa imposada es redueix en un 30% de la quantia quan la persona infractora aboni la resta de la multa i l'import total de les indemnitzacions que, si n'és el cas, provinguin dels danys i perjudicis que se li imputin, tot això en el termini màxim d'un mes comptador a partir de l'endemà que s'hagi notificat la resolució en què s'imposa la sanció, i, a més, manifesti per escrit la seva conformitat amb la sanció imposada i amb la indemnització reclamada.

§42

2. La previsió de reducció de les sancions no s'aplica quan la sanció s'imposa per una infracció molt greu.

Article 122. Prescripció

1. Les infraccions molt greus tipificades en aquesta llei prescriuen al cap de quatre anys; les greus, al cap de tres anys; i les lleus, al cap d'un any. Aquest termini comença a comptar des de la data en què es comet la infracció.

2. Les sancions imposades per infraccions molt greus prescriuen als quatre anys; les greus, als tres anys; i les lleus, a l'any. Aquest termini comença a comptar des de l'endemà que esdevingui ferma la resolució per la qual s'imposa la sanció.

Article 123. Concurrencia amb l'ordre jurisdiccional penal

1. Si les infraccions poden ser constitutives de delictes o falta, l'òrgan competent ho ha de comunicar al Ministeri Fiscal o a l'òrgan judicial que correspongui. En aquest cas, si hi ha identitat de subjecte, fets i fonaments, s'ha de suspendre el procediment una vegada que l'autoritat judicial hagi comunicat que s'ha iniciat el procés penal.

2. La comunicació al Ministeri Fiscal o a l'òrgan judicial o el fet que aquests iniciïn les actuacions no afecta el compliment immediat de les mesures cautelars adoptades en els casos de risc greu per a la seguretat o la salut de les persones usuàries. Les mesures cautelars adoptades han de ser ratificades o revocades per l'òrgan judicial competent tan bon punt s'iniciïn les actuacions corresponents, una vegada oït el Ministeri Fiscal.

3. Una vegada que s'hagi dictat la resolució judicial, l'òrgan competent per iniciar el procediment ha de decidir el que sigui procedent i ho ha de comunicar a les persones interessades.

4. En tot cas, els fets declarats provats per resolució judicial penal ferma vinculen els òrgans administratius respecte dels procediments sancionadors que substancien.

CAPÍTOL III INFRACCIONS ADMINISTRATIVES

SECCIÓ 1a INFRACCIONS I SUBJECTES RESPONSABLES

Article 124. Infraccions

1. Constitueixen infraccions administratives en matèria de serveis socials les accions o les omissions dels diferents subjectes responsables contràries a la normativa legal o reglamentària, tipificades i sancionades en aquest títol.

2. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

3. Les infraccions i les sancions tipificades en la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones

en situació de dependència, es qualificaran i sancionaran d'acord amb el que estableix aquesta llei. En allò no regulat a la normativa específica de dependència, s'aplicarà el que es disposa en aquest títol.

Article 125. Subjectes responsables de la infracció

1. Són subjectes responsables de les infraccions que tipifica aquesta llei les persones físiques o jurídiques que gestionen els serveis o establiments socials o en són titulars, i el personal de gestió i directiu d'aquests. També poden ser responsables les persones que assumeixin les funcions d'administració, gerència, direcció o responsabilitat en algun àmbit concret del servei.

2. Les obligacions que s'imposen a diverses persones conjuntament impliquen la responsabilitat solidària d'aquestes. Si, una vegada iniciat un procediment sancionador, canvia la titularitat del servei, les persones físiques o jurídiques que passin a ser titulars o a exercir les funcions a què es refereix el punt 1 en la prestació del servei n'han de respondre subsidiàriament.

3. Les persones titulars dels serveis dels quals no duguin a terme la gestió han de respondre subsidiàriament per les accions i omissions del personal gestor.

4. Són responsables de les infraccions que tipifiquen els articles 134, 135 i 136 d'aquesta llei les persones usuàries de serveis públics o beneficiàries de prestacions públiques.

Article 126. Obligacions de les entitats

1. Les entitats titulars o de gestió de serveis i establiments socials i les persones que són responsables han de prestar els serveis d'acord amb els requeriments exigits i han de vetllar perquè, en la prestació del servei, es respectin els drets de les persones usuàries i s'apliqui la normativa, amb la diligència que exigeix la naturalesa de l'activitat que es du a terme, tot entenent que el bé jurídic protegit és l'interès i el benestar integral de la persona usuària.

2. Les entitats titulars de serveis i establiments socials han de comparèixer, mitjançant les persones que són les seves representants o mitjançant les persones responsables de la prestació del servei, a les oficines de l'Administració a requeriment de la inspecció de serveis socials; han de facilitar l'exercici de la inspecció, i han d'acomplir els requeriments de l'Administració amb relació al compliment de la normativa i, si escau, en els termes convinguts.

SECCIÓ 2a

TIPOLOGIA D'INFRACCIONS DE LES ENTITATS

Article 127. Infraccions lleus

Les infraccions lleus de les entitats són les següents:

- a) No disposar del llibre de registre de persones usuàries dels serveis o no tenir-lo degudament actualitzat d'acord amb els requisits exigits per la normativa reguladora.

- b) Modificar sense autorització o incomplir les condicions que han motivat l'autorització administrativa de funcionament, si no s'incomplixen les condicions materials o funcionals legalment exigibles.
- c) Incomplir l'obligació legalment establerta de formació del personal o d'informació per a l'exercici de les seves funcions respecte de la persona usuària.
- d) Incomplir la normativa reguladora de les condicions materials i funcionals mínimes que han de complir els serveis i els establiments, si l'incompliment no posa en perill la salut o la seguretat de les persones usuàries i si aquesta llei no tipifica expressament aquestes infraccions de greus o molt greus.
- e) No tenir adaptats a la normativa vigent el reglament de règim intern o el document de contracte assistencial amb la persona usuària.
- f) No ajustar la informació publicada al tauler d'anuncis a la realitat del funcionament del servei o l'establiment, si no es causa un perjudici greu a les persones usuàries.
- g) No tenir actualitzat o amb el contingut requerit l'expedient assistencial.
- h) Vulnerar els drets legalment reconeguts a les persones usuàries de serveis socials i especialment, respecte de les persones usuàries dels serveis socials residencials, els relatius a la disposició i al coneixement del reglament intern del servei, a l'existència d'un sistema de recepció i resolució de queixes i suggeriments, a la comunicació a la persona usuària del preu del servei i la contraprestació que ha de satisfer, i a la tinença d'objectes personals significatius per a la persona usuària.
- i) Actuar en l'àmbit dels serveis socials sense disposar de l'autorització administrativa específica regulada en l'article 83 d'aquesta llei.
- j) Canviar la titularitat dels serveis sense autorització administrativa prèvia.
- k) Impedir l'exercici del dret de participació cívica als serveis socials en els termes establerts en el títol IV d'aquesta llei.
- l) No implantar o executar correctament qualsevol dels programes dels serveis socials comunitaris establerts en aquesta llei en els termes que exigeixen les disposicions que la despleguin i la cartera de serveis socials d'àmbit autonòmic.
- m) No presentar la declaració responsable i/o la comunicació, o la falsedat en qualsevol dada, sempre que compleixi tots els requisits necessaris que estableix la normativa.

Article 128. Infraccions greus

Són infraccions greus de les entitats les següents:

- a) No tenir el programa individualitzat d'atenció i activitats, els protocols d'actuació o els registres preceptius, incomplir-ne el contingut o que aquests no s'ajustin a la normativa vigent.

- b) No disposar de reglament de règim intern o no aplicar-lo, no haver subscrit el contracte assistencial amb la persona usuària o incomplir-ne els pactes, o que aquests no s'ajustin a la normativa.
- c) No mantenir l'establiment i l'equipament en les condicions degudes d'higiene, salubritat i confort.
- d) No establir els nutrients i els valors calòrics necessaris en els àpats programats pel personal responsable higienicosanitari o que aquests no s'ajustin a la programació establerta.
- e) Incomplir o modificar el règim de preus sense complir el procediment adient.
- f) No tenir tauler d'anuncis, tenir-ne però no ajustar la informació publicada a la realitat del funcionament del servei o l'establiment, o publicar-hi informació que no s'ajusti al que estableix la normativa.
- g) No tenir l'expedient assistencial de cada persona usuària amb el contingut requerit.
- h) Incomplir o modificar la normativa reguladora d'accés als serveis.
- i) Superar el límit d'ocupació de persones usuàries en espais d'ús comú, activitats i convivència d'acord amb els criteris establerts per la normativa reguladora de les condicions materials mínimes dels establiments.
- j) No comparèixer a les oficines de l'Administració quan ho sol·liciti la inspecció de serveis socials amb un requeriment degudament notificat o no aportar la documentació sol·licitada en el requeriment, obstructint així la tasca d'inspecció de l'Administració.
- k) Vulnerar el dret de la persona usuària a ser informada dels aspectes assistencials i de salut i a prendre part dels òrgans de participació democràtica, si n'hi ha, o posar dificultats per al gaudi dels drets reconeguts per aquesta llei, si no són infraccions tipificades de molt greus.
- l) Imposar dificultats injustificades per al gaudi dels drets reconeguts per les lletres b), d), g), h), i), m) i o) de l'article 9 d'aquesta llei.
- m) No tenir cura de la roba i els estris d'ús personal de les persones usuàries.
- n) Incomplir el deure de confidencialitat de les dades personals, familiars o socials de les persones destinatàries que estiguin en poder dels serveis socials.
- o) Impedir l'exercici de la llibertat individual en l'ingrés, la permanència i la sortida d'un centre residencial, llevat del que estableix a aquest efecte la legislació vigent per a les persones menors d'edat i les impossibilitades.
- p) No proporcionar a les persones usuàries de serveis residencials una atenció especialitzada i integral, de manera continuada i d'acord amb les seves necessitats específiques.
- q) Incomplir els drets de les persones usuàries dels serveis residencials relatius al respecte a la intimitat, el secret de les comunicacions,

l'exercici de la pràctica religiosa, la consideració del centre com el domicili i el manteniment de la relació amb el seu entorn familiar i social.

- r) Actuar en l'àmbit dels serveis socials sense disposar de l'autorització administrativa prèvia necessària per a la modificació substancial dels centres on s'hagin de prestar serveis socials, o per al funcionament dels serveis esmentats, i tampoc de l'autorització per a la modificació substancial de les funcions i els objectius d'aquests, i en els casos en què així estigui establert, sense l'autorització provisional regulada en l'article 79 d'aquesta llei.
- s) Cessar en la prestació d'un servei social autoritzat sense haver obtingut l'autorització administrativa prèvia corresponent.
- t) Actuar com a servei social del sistema públic sense disposar de l'acreditació necessària.
- u) Falsejar les dades necessàries per obtenir les autoritzacions administratives o l'acreditació, i en especial les relatives a la personalitat i al caràcter social o mercantil de l'entitat, les concernents a les característiques materials, d'equipament i de seguretat, i a les condicions d'edificació, emplaçament i condicionament dels centres, i les relatives als requisits de titulació i ràtios del personal d'atenció i direcció, i al compliment dels estàndards de qualitat exigits en cada cas.
- v) No sotmetre's a les actuacions de comprovació i avaluació de les condicions de concessió de les autoritzacions i de l'acreditació, impedir-les o obstaculitzar-les sempre que no comporti infracció molt greu.
- x) Incomplir la normativa reguladora dels requisits i dels estàndards de qualitat que han de complir els serveis per poder funcionar o estar acreditats.
- y) Deixar els serveis o l'establiment sense el personal responsable que assegurari que el servei continua prestant-se correctament.
- z) No presentar la declaració responsable i/o no complir els requisits necessaris establerts en la normativa.

Article 129. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus de les entitats les següents:

- a) Deixar els serveis o l'establiment sense el personal responsable que assegurari que el servei continua prestant-se correctament, si això comporta perjudicis greus o molt greus a les persones usuàries.
- b) Incomplir els requeriments de l'Administració per a l'aplicació de les mesures correctores imposades, si això comporta perjudicis greus per a les persones usuàries.
- c) Incomplir la normativa reguladora de la qualificació i la dedicació del personal o no garantir l'atenció directa continuada, si això comporta perjudicis greus per a les persones usuàries.

- d) Superar el límit d'ocupació de persones usuàries o de llits en un dormitori, instal·lar llits o altres mobles per dormir en un espai inadequat per utilitzar com a dormitori, o efectuar nous ingressos de persones residents després d'haver-se notificat una resolució administrativa de tancament.
- e) No tenir l'establiment adequat al grau de dependència de les persones usuàries o obstaculitzar-los llibertat de moviments o el contacte amb l'exterior.
- f) Exercir qualsevol forma de pressió sobre les persones usuàries, familiars o denunciants a fi de perjudicar l'acció inspectora.
- g) Prestar els serveis o canviar-ne la ubicació sense autorització administrativa, o modificar-ne el contingut amb relació a l'autorització, incomplint les condicions materials o funcionals.
- h) Prestar serveis socials o de contingut similar als inclosos en la tipologia de serveis socials ocultant-ne la naturalesa per eludir l'aplicació de la legislació vigent en la matèria.
- i) Incomplir la normativa reguladora de les condicions materials i funcionals mínimes que han de complir els serveis i els establiments, si l'incompliment posa en perill la salut o la seguretat de les persones usuàries.
- j) Tractar les persones usuàries de manera discriminatòria o sense la consideració o el respecte deguts a la seva dignitat, intimitat o situació psíquica i física, ja sigui de paraula, per acció o per omissió.
- k) Imposar a les persones usuàries un horari totalment inadequat quant al descans o als àpats d'acord amb els estàndards de vida socialment admesos.
- l) Imposar dificultats injustificades a les persones usuàries per al gaudi dels drets reconeguts per les lletres a), e), f), j), k), l) i n) de l'article 9 d'aquesta llei.
- m) Incomplir les condicions relatives a la higiene, la salut i les dietes de les persones usuàries, a l'organització i l'administració correctes dels medicaments i a l'accés als recursos sanitaris necessaris.
- n) Actuar amb falta de transparència i claredat en l'administració i la custòdia dels béns de les persones usuàries, si, per raó de la seva situació física o psíquica, els directors o les directores, els administradors i les administradores o les persones responsables actuen com a persones guardadores de fet.
- o) Servir aliments en quantitat insuficient o que no compleixin les condicions higièniques, dietètiques, nutritives i de valor calòric correctes, o sense tenir una cura especial en els àpats triturats.
- p) Obstaculitzar l'acció d'inspecció dels serveis implicant l'accés a l'establiment, les dependències i els documents o posant-hi traves, i obstaculitzar la comunicació lliure amb les persones usuàries, treballadores o responsables.
- q) Falsejar dades a la inspecció de serveis socials.

- r) Prestar serveis socials ocultant-ne la naturalesa a fi d'eludir l'aplicació de la legislació vigent en la matèria.
- s) sotmetre les persones usuàries dels serveis a qualsevol tipus d'immobilització o restricció física o tractament farmacològic sense prescripció mèdica i supervisió, excepte en el supòsit que hi hagi perill imminent per a la seguretat física de la persona usuària o de terceres persones.
- t) sotmetre les persones usuàries dels serveis a maltractaments físics o psíquics.
- u) Exercir coaccions o amenaces i també qualsevol altra forma de pressió greu sobre el personal inspector, o les persones denunciants, usuàries o familiars.
- v) Incomplir la normativa reguladora dels requisits mínims i dels estàndards de qualitat que han de complir els serveis per poder funcionar i continuar mantenint en el temps les condicions de concessió de les autoritzacions administratives o de l'acreditació, quan l'incompliment posi en perill la salut o la seguretat de les persones usuàries.

SECCIÓ 3a

SANCIONS ADMINISTRATIVES PER A LES ENTITATS

Article 130. Sancions administratives

Les infraccions establertes en el capítol anterior donen lloc a la imposició de les sancions següents:

- a) Infraccions lleus: amonestació per escrit o multa de fins a 12.000 euros.
- b) Infraccions greus: multa de 12.001 euros a 60.000 euros.
- c) Infraccions molt greus: multa de 60.001 euros a 600.000 euros.

Article 131. Multes coercitives

1. En tots aquells casos en els quals la infracció consisteixi en l'omissió d'alguna conducta o actuació exigible legalment, la sanció ha d'anar acompanyada d'un requeriment en què es detallin tant les actuacions concretes que ha de dur a terme la persona infractora per a la restitució de la situació a les condicions legalment exigibles, com el termini de què disposa per a això.

2. Si la infracció que és objecte d'un expedient suposa un risc greu per a la seguretat o la salut de la persona usuària, el requeriment a què es refereix el punt anterior es pot efectuar en qualsevol moment del procediment. Si s'incompleix, en el supòsit que l'esmena pugui ser executada per una persona diferent de l'obligada, l'Administració l'ha d'executar subsidiàriament a càrrec de la persona obligada.

3. Quan la persona obligada no compleix dins el termini i en la forma escaient el que estableix el requeriment corresponent, l'òrgan competent per sancionar pot acordar la imposició de multes coercitives.

4. Les multes coercitives poden ser reiterades per lapses de temps no inferiors a un mes i la quantia no pot excedir el 30% de la quantia de la multa imposada com a sanció. Aquesta quantia s'ha de fixar tenint en compte els criteris següents:

- a) El retard en el compliment de l'obligació d'esmenar la infracció.
- b) L'existència d'intencionalitat o reiteració en l'incompliment de les obligacions.
- c) La naturalesa dels perjudicis causats.

5. En cas d'impagament, les multes coercitives són exigibles per via de constrenyiment una vegada transcorreguts trenta dies hàbils des de la notificació.

6. Les multes coercitives són independents i compatibles amb les sancions que es puguin imposar.

Article 132. Sancions accessòries

1. En les infraccions molt greus també es poden acumular les sancions següents:

- a) La inhabilitació per a l'exercici de les activitats previstes en aquesta llei durant els cinc anys següents, amb la revocació consegüent, si s'escau, de l'autorització administrativa corresponent o de l'acreditació.
- b) La inhabilitació dels directors o les directores dels centres com a tals durant els cinc anys següents.
- c) La prohibició de finançament públic per un període d'entre un i cinc anys.
- d) La suspensió temporal, total o parcial del servei per un període màxim d'un any.
- e) La cessació definitiva, total o parcial del servei, que porta implícita la revocació de l'autorització administrativa corresponent i, si s'escau, de l'acreditació.
- f) La inhabilitació per fer contractes amb les administracions públiques de la comunitat autònoma de les Illes Balears per un termini d'un a cinc anys.
- g) La pèrdua de l'acreditació concedida per un període d'entre dos i cinc anys.

2. L'òrgan sancionador pot acordar que es doni publicitat a les sancions imposades, una vegada que esdevinguin fermes en via administrativa, mitjançant la publicació dels noms de les persones físiques o jurídiques responsables, amb indicació expressa de les infraccions comeses. S'han de publicar en el *Bulletí Oficial de les Illes Balears* i en els mitjans de comunicació social que es considerin adequats.

Article 133. Graduació de les sancions

1. Per a la concreció i la graduació de les sancions que sigui procedent imposar, s'ha d'adequar degudament la sanció a la gravetat del fet constitutiu d'infracció, considerant especialment els criteris següents:

- a) El grau d'intencionalitat o negligència en la comissió de la infracció.
- b) Els perjudicis de qualsevol ordre que s'hagin pogut causar i la situació de risc creada o mantinguda per a persones i béns, i el seu caràcter permanent o transitori.
- c) La reincidència o la reiteració en la comissió de les infraccions.
- d) La transcendència econòmica i social de la infracció.
- e) El compliment per part de l'entitat infractora de la normativa infringida per iniciativa pròpia abans d'iniciar-se el procediment sancionador.
- f) Qualsevol forma de discriminació que hagi pogut comportar la infracció.
- g) L'incompliment reiterat de les advertències o recomanacions prèvies de la inspecció de serveis socials.

2. En els supòsits en els quals el benefici econòmic aconseguit com a conseqüència de la comissió de la infracció superi la quantia de la sanció establerta en aquesta llei, aquesta s'eleva fins a la quantia necessària perquè superi entre el 10% i el 25% del benefici obtingut.

3. Si la infracció comesa deriva de l'incompliment de la normativa vigent en matèria de preus, la resolució sancionadora pot incloure un pronunciament sobre el pagament a les persones usuàries d'una indemnització per una quantia equivalent a l'import de les quanties indegudament percebudes.

4. Si se sanciona un establiment per falta d'autorització administrativa, la multa que, si escau, s'imposi es pot incrementar un 10% per cada persona usuària que hi hagi ingressat des de l'inici de l'expedient.

5. L'objectiu de la sanció ha de ser la correcció de les distorsions i dels perjudicis causats.

SECCIÓ 4a

TIPOLOGIA D'INFRACCIONS DE LES PERSONES USUÀRIES. INFRACCIONS I SANCIONS DE LES PERSONES USUÀRIES O BENEFICIÀRIES DE PRESTACIONS SOCIALS

Article 134. Infraccions lleus

Són infraccions lleus de les persones usuàries o beneficiàries de prestacions les següents:

- a) No facilitar a l'entitat o a l'òrgan de l'administració corresponent les dades que els requereixin.
- b) No comparèixer en la data fixada davant de l'òrgan gestor de la prestació quan aquest els ho requereixi.
- c) Mostrar falta de consideració i de respecte cap al personal del centre, les altres persones usuàries o les visitants.
- d) Incomplir els preceptes del reglament de règim intern l'incompliment dels quals no estigui tipificat com a falta greu o molt greu.

Article 135. Infraccions greus

Són infraccions greus de les persones usuàries o beneficiàries de prestacions les següents:

- a) Reincidir en la comissió d'infraccions lleus.
- b) Falsejar dades a l'Administració.
- c) No comunicar a l'Administració els canvis o les alteracions de les circumstàncies o dels requisits que varen determinar la concessió de la prestació.
- d) Produir danys a les instal·lacions del centre.
- e) Alterar greument la convivència al centre.

Article 136. Infraccions molt greus

Són infraccions molt greus de les persones usuàries o beneficiàries de prestacions les següents:

- a) Reincidir en la comissió d'infraccions greus.
- b) Falsejar dades a l'Administració si la falsedat ha estat determinant per accedir a la prestació.
- c) Tenir un comportament incívic o agressiu, d'una manera continuada, que suposi un risc per a la resta de persones usuàries i per al personal i que faci inviable la convivència al centre.
- d) Incomplir els pactes del contracte assistencial.
- e) No destinar la prestació a la finalitat per a la qual s'ha concedit.

Article 137. Sancions per infraccions de les persones usuàries

1. Les infraccions lleus es poden sancionar amb una amonestació o una multa per un import de fins a la meitat de l'indicador públic de renda d'efectes múltiples (IPREM).

2. Les infraccions greus es poden sancionar amb la suspensió de la condició de persona usuària o beneficiària de la prestació, o amb el trasllat a un altre centre, per un període màxim de dotze mesos.

3. Les infraccions molt greus es poden sancionar amb l'extinció de la prestació o del servei o amb el trasllat definitiu.

SECCIÓ 5a EXECUCIÓ DE LES SANCIONS

Article 138. Finalitat de l'import de les sancions

1. La persona sancionada, a criteri de l'òrgan sancionador, pot destinar l'import de les sancions de caràcter econòmic directament a la millora dels serveis que presta.

En aquest cas, ha d'acreditar que ha esmenat totes les infraccions objecte de sanció abans que es dicti la resolució de sanció.

2. L'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears ha de destinar els ingressos derivats de la imposició de les sancions establertes per aquesta llei a la millora de la qualitat i a la cobertura de la xarxa de serveis socials d'atenció pública.

3. Les altres administracions públiques competents han d'acordar la finalitat dels ingressos derivats de la imposició de sancions a la finalitat que considerin més adient.

Article 139. Recursos

Contra les resolucions que es dictin en els procediments sancionadors es poden interposar els recursos administratius i jurisdiccionals que legalment siguin procedents.

DISPOSICIONS ADDICIONALS

Disposició addicional primera. Centres i serveis de titularitat pública

Els centres i serveis de titularitat pública han de complir els requisits establerts d'acord amb la seva tipologia, han d'estar inscrits en el Registre Unificat de Serveis Socials, han d'acreditar-se i s'han de sotmetre a les actuacions de la inspecció tant en cas d'explotació directa com concertada mitjançant qualsevol fórmula que s'estableixi legalment.

Disposició addicional segona. Consell Insular de Formentera

El Consell Insular de Formentera, amb l'acord previ del seu òrgan de govern, i per raons d'eficàcia, pot unificar les funcions de planificació, participació, coordinació i consulta en un únic òrgan, del qual ha de regular la composició, el nombre de membres, l'organització i el funcionament.

Disposició addicional tercera

Mentre no s'aprovin el pla estratègic de serveis socials de les Illes Balears ni els plans sectorials prevists en aquesta llei, el Consell de Govern podrà aprovar, per l'especial rellevància derivada de la seva projecció social, projectes concrets de construcció, ampliació o modificació de centres vinculats a matèries objecte de la normativa d'aplicació en serveis socials, l'aprovació dels quals durà implícites la declaració d'utilitat pública i la necessitat d'ocupació dels béns, les instal·lacions i els serveis que s'hagin previst en el projecte, als efectes del que preveu la legislació sobre expropiació forçosa.

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Disposició transitòria primera. Pervivència dels reglaments³²

Mentre no es dictin els reglaments de desplegament d'aquesta llei, en matèria de centres i serveis són d'aplicació el Decret 66/1999, de 4 de juny, pel qual s'aprova el Reglament regulador del Sistema Balear de Serveis Socials, i el Decret 123/2001, de 19 d'octubre, de definició i regulació de les condicions mínimes d'obertura i funcionament dels centres i serveis de persones majors, modificat pel Decret 10/2007, de 16 de febrer.

³² Vid. Decret 86/2010, de 25 de juny, esmentat en nota 1.

Disposició transitòria segona. Expedients sancionadors en tràmit

Els expedients en tràmit a la data d'entrada en vigor d'aquesta llei continuen la seva tramitació d'acord amb la normativa vigent en el moment d'iniciar-se. Únicament respecte dels expedients sancionadors, s'ha de tenir en compte la normativa més beneficiosa per a la persona infractora.

Disposició transitòria tercera. Pervivència del Registre Central de Serveis Socials

Fins que no es creï el Registre Unificat, se n'aprovi el desplegament reglamentari i es posi en funcionament, s'ha de mantenir com a registre oficial el que hi ha actualment, que es continua regint per les seves normes.

Les entitats, els centres i els serveis inscrits en el registre actual disposen d'un any per actualitzar les seves dades i acomodar-se al Registre Unificat, una vegada que entri en funcionament. Transcorregut aquest termini, s'anul·laran totes les dades i inscripcions no actualitzades.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queden derogades totes les disposicions de rang igual o inferior que s'oposin al que disposa aquesta llei, ho contradiguin o hi siguin incompatibles i, en especial, sens perjudici de la disposició transitòria primera i la disposició final primera d'aquesta llei:

- a) La Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social de les Illes Balears.
- b) La Llei 4/1999, de 31 de març, reguladora de la funció inspectora i sancionadora en matèria de serveis socials de les Illes Balears.
- c) El Decret 66/1999, de 4 de juny, pel qual s'aprova el Reglament regulador del Sistema Balear de Serveis Socials, exceptuant-ne els títols relatius a centres i serveis, que romandran vigents mentre no es dictin els reglaments de desplegament d'aquesta llei.
- d) El Decret 48/1997, de 7 de febrer, de creació del Consell Social de persones majors de les Illes Balears
- e) El Decret 123/2001, de 19 de octubre, de definició i regulació de les condicions mínimes d'obertura i funcionament dels centres i serveis de persones majors, modificat pel Decret 10/2007, de 16 de febrer, exceptuant-ne els títols relatius a centres i serveis, que romandran vigents mentre no es dictin els reglaments de desplegament d'aquesta llei.

DISPOSICIONS FINALS**Disposició final primera. Serveis socials comunitaris bàsics i específics d'àmbit suprainsular**

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, i segons els tràmits i les consultes

previs que estableix aquesta llei, ha d'aprovar el reglament de principis generals i coordinació dels serveis socials comunitaris bàsics, titulacions i ràtios, i de la figura del professional de referència i la seva relació amb les persones usuàries, en el termini màxim de dotze mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final segona. Serveis socials comunitaris bàsics i específics d'àmbit insular

Els consells insulars, amb els tràmits procedents previs, han d'aprovar les normes reglamentàries de l'estructura directiva i de suport tècnic i administratiu, dels requeriments tècnics i humans dels serveis socials comunitaris bàsics i específics, titulacions i ràtios, com també de la figura del professional de referència i la seva relació amb les persones usuàries, en el termini màxim de divuit mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final tercera. Cartera bàsica de serveis socials de les Illes Balears

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent a matèria de serveis socials, ha d'aprovar dins el termini de divuit mesos des que entri en vigor aquesta llei la cartera bàsica de serveis socials de l'Administració autonòmica a què fa referència l'article 26 d'aquesta llei, amb els tràmits i les consultes previs establerts.

Disposició final quarta. Carteres bàsiques de serveis socials dels consells insulars

En el termini de dos anys des que entri en vigor aquesta llei, s'ha d'aprovar la cartera bàsica de serveis socials dels consells insulars a què fa referència l'article 27.1 d'aquesta llei, amb l'excepció del Consell Insular de Formentera, que disposa d'un termini màxim de quatre anys des de l'entrada en vigor d'aquesta llei.

Disposició final cinquena. Pla estratègic de les Illes Balears

El primer pla estratègic de serveis socials de les Illes Balears serà presentat pel conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials al Consell de Govern per aprovar-lo en el termini de divuit mesos des que s'aprovi aquesta llei, i s'ha de presentar al Parlament immediatament perquè s'hi pronunciï. Ha d'incloure preceptivament el pla de qualitat del Govern de les Illes Balears.

Disposició final sisena. Òrgans de coordinació

1. El Consell de Coordinació de Benestar Social, que regula l'article 44 d'aquesta llei, s'ha de constituir en el termini de vuit mesos des que entri en vigor.³³

³³ Vid. nota 22.

2. El Comitè d'Avaluació de Necessitats de Serveis Socials, que regula l'article 45 d'aquesta llei, s'ha de constituir en el termini de vuit mesos des que entri en vigor.³⁴

3. El Comitè d'Ètica, que regula l'article 46 d'aquesta llei, s'ha de constituir en el termini de vuit mesos des que entri en vigor.³⁵

Disposició final setena. La Conferència Sectorial

La Conferència Sectorial, que estableix l'article 47 d'aquesta llei, s'ha de constituir en el termini d'un mes des que entri en vigor.

Disposició final vuitena. Sistema Informatiu

D'acord amb els principis que estableix l'article 49 d'aquesta llei, en el termini de vint-i-quatre mesos des que entri en vigor, s'ha de crear el Sistema Informatiu de Serveis Socials.

Disposició final novena. El Consell de Serveis Socials de les Illes Balears

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, ha d'aprovar per decret el desplegament reglamentari del Consell de Serveis Socials que regulen els articles 53 i següents d'aquesta llei en el termini de dos anys des que entri en vigor, i s'ha de constituir en el termini dels tres mesos següents. Mentrestant, exerceixen les funcions de participació i consulta els òrgans que va crear la Llei 9/1987, d'11 de febrer, d'acció social de les Illes Balears.

Disposició final desena. Autoritzacions de centres i serveis d'àmbit suprainsular

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, i amb els tràmits i les consultes previs que estableix aquesta llei, ha d'aprovar en el termini màxim de deu mesos des que entri en vigor aquesta llei els reglaments de principis generals, per tal de desplegar els requisits i el procediment per a l'autorització dels centres i serveis de serveis socials en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Disposició final onzena. Autoritzacions de centres i serveis d'àmbit insular

El Govern i els consells insulars, amb els tràmits procedents previs, han d'aprovar en el termini màxim de dotze mesos des que entri en vigor

³⁴ *Vid.* nota 23.

³⁵ *Vid.* nota 24.

aquesta llei les normes reglamentàries per fixar els requisits i el procediment per a l'autorització dels centres i serveis de serveis socials del seu àmbit respectiu.

Disposició final dotzena. Registre Unificat de Serveis Socials

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, i amb els tràmits i les consultes previs que estableix aquesta llei, ha d'aprovar el reglament de principis generals i coordinació i el reglament propi del Registre Unificat, secció suprainsular, i desplegar els requisits i el procediment per a la inscripció de les entitats, els centres i els serveis de serveis socials en l'àmbit suprainsular en el termini màxim de vint-i-quatre mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final tretzena. Registre Unificat d'àmbit insular

Els consells insulars, amb els tràmits previs procedents, ha d'aprovar les normes reglamentàries del Registre Unificat, secció insular, per fixar els requisits i el procediment per a la inscripció de les entitats, els centres i els serveis de serveis socials d'àmbit insular en el termini màxim de trenta mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final catorzena. Registre d'autoritzacions específiques

Les administracions competents del desplegament reglamentari, tant dels requisits i el procediment d'inscripció com del registre d'entitats, centres i serveis, han de tenir en compte les normes referides a les autoritzacions específiques regulades a l'article 83 d'aquesta llei, i s'hi han d'incloure.

Disposició final quinzena. Acreditació d'entitats d'iniciativa privada

El Govern de les Illes Balears, a proposta del conseller o la consellera competent en matèria de serveis socials, i amb els tràmits i les consultes previs que estableix aquesta llei, ha d'aprovar el reglament de principis generals i el reglament propi, i desplegar els requisits i el procediment per a l'acreditació de les entitats d'iniciativa privada, d'àmbit suprainsular, a què es refereix el capítol III del títol VII d'aquesta llei, en el termini màxim de vint-i-quatre mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final setzena. Acreditació d'entitats d'iniciativa privada d'àmbit insular

Els consells insulars, amb els tràmits previs procedents, han d'aprovar les normes reglamentàries per fixar els requisits i el procediment per a l'acreditació de les entitats d'iniciativa privada d'àmbit insular, a què es refereix el capítol III del títol VII d'aquesta llei, en el termini màxim de trenta mesos des que entri en vigor aquesta llei.

Disposició final dissetena. Potestat reglamentària³⁶

Es faculta el Govern de les Illes Balears per dictar les disposicions reglamentàries que siguin necessàries per desplegar i aplicar aquesta llei, dins el marc competencial que estableix l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears.

Disposició final divuitena. Entrada en vigor

Aquesta llei entrarà en vigor als dos mesos d'haver-se publicat en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

³⁶ Vid. art. 58.3, 72 i 84.2 EAIB (§1).

ÍNDEX ANALÍTIC

NOTA D'ACTUALITZACIÓ DE L'ÍNDEX ANALÍTIC

Aquest segon volum conté un índex analític acumulat que integra les veus que van aparèixer en el primer volum d'aquesta obra. Des de llavors, algunes disposicions que s'hi contenen s'han vist afectades per diversos canvis legislatius. En conseqüència, convé manejar aquest índex tenint present les dades següents:

Govern

§4 La Llei 4/2001, de 14 de març, del Govern de les Illes Balears, ha estat modificada en alguns articles per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, de modificació de diverses lleis per a la transposició a les Illes Balears de la Directiva 2006/123/CE, de 12 de desembre, del Parlament Europeu i del Consell, relativa als serveis en el mercat interior (*BOIB núm. 171, de 25 de novembre*), i per la Llei 4/2011, de 31 de març, de la bona administració i del bon govern de les Illes Balears (*BOIB núm. 53, de 9 d'abril*).

Òrgans de consulta

§7 La Llei 5/1993, de 15 de juny, del Consell Consultiu de les Illes Balears, ha estat derogada per la Llei 5/2010, de 16 de juny, la qual conté una nova regulació fonamental d'aquesta institució (*BOIB núm. 94, de 22 de juny*).

Administració autonòmica

§13 La Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, ha estat modificada per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (*BOIB núm. 112, de 29 de juliol*), i per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada.

§14 La Llei 3/1989, de 29 de març, d'entitats autònomes i empreses públiques i vinculades de la comunitat autònoma de les Illes Balears, ha estat derogada per la Llei 7/2010, de 21 de juliol, esmentada.

Incompatibilitats

§16 La Llei 2/1996, de 19 de novembre, d'incompatibilitats dels membres del Govern i dels alts càrrecs de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, ha estat modificada en alguns articles per la Llei 4/2011, de 31 de març, esmentada.

§21 La Llei 20/2006, de 15 de desembre, municipal i de règim local de les Illes Balears, ha estat modificada en alguns articles per la Llei 12/2010, de 12 de novembre, esmentada.

Les dades anteriors s'han de tenir en compte, entre d'altres, respecte de les veus següents: Actes administratius, Administració instrumental, Consell Consultiu, Consorcis, Empreses públiques, Entitats autònomes, Fundacions, Incompatibilitats, Òrgans consultius i Procediment administratiu.

A

Accessibilitat

- Edificació **§33** 20-29
- Exempció **§33** DT 1a
- Mitjans de transport **§33** 30-36
- Règim sancionador **§33** 37-39
- Urbanisme **§33** 7-19

Acció exterior **§1** 101-113

Actes administratius

- Comunicació prèvia **§38** 48
- Declaració responsable **§38** 48 **§42** 78-83
- Forma **§13** 42 **§20** 20
- Instruccions i circulars* —>
- Llengua* —>
- Publicitat **§1** 60 **§20** 21 **§27** 7 **§28** 13, 19, 22
- Recursos administratius* —>
- Revisió **§1** 81.2, 94.1 *b* **§13** 53-61 **§14** 24-26 **§20** 22, 39 *a*
§21 106-108, 111-115 **§23** 25-27 **§34** 28

Activitat de foment

- Barreres arquitectòniques **§33** 40.2, DT 2a
- Comerç **§39** 9-10
- Consum **§36** 27 *e,f*
- Cooperativisme **§26** 144-146
- De la Comunitat Autònoma **§1** 86
- Dels consells insulars **§1** 73
- Dels ens locals **§21** 175-177
- Espais naturals **§31** 5
- Llengua **§27** 27, 33, DA 1a
- Patrimoni històric **§37** 80-90
- Serveis socials **§42** 90
- Subvencions* —>

Activitat economicofinancera **§1** 120-136 **§34** **§35**

- Hisenda pública* —>
- Intervenció General de la Comunitat Autònoma* —>
- Pressuposts generals de la Comunitat Autònoma* —>

Administració autonòmica

- Exercici de la competència **§13** 20-33
- Govern de les Illes Balears* —>

Llengua —>

Òrgans **§13** 5, 6, 12-19

Potestat reglamentària —>

Potestat sancionadora **§13** 67, 68 **§15** **§16** 18-21

Principis d'actuació **§13** 3

Règim jurídic **§1** 14, 79, 80, 83-87 **§13**

Relacions amb altres administracions públiques **§13** 77-86

Responsabilitat patrimonial **§1** 31.1 **§13** 69

Administració de justícia

Poder judicial a les Illes Balears —>

Administració electoral §9 6-10 §10 5

Administració electrònica

Administració autonòmica **§13** 34.2 *f*, DA 6a

Avaluació ambiental **§32** 8

Col·legis professionals **§23** 13.4, 15.2

Comerç **§39** 16, DA 3a

Fundacions **§24** 8.1 *n*, 17.5

Gestió econòmica **§34** 95 **§35** 19

Turisme **§38** 48.5

Administració instrumental

Consortis —>

Delegació de competències **§13** 26

Empreses públiques —>

En general **§1** 80.1, DA 3a **§14**

Entitats autònomes —>

Pressuposts **§34** 64-67

Administració insular

Consells insulars —>

Règim general **§1** 61.1, 62, 63, 66.2, 68 **§20**

Administració local

Competències **§1** 8, 30.2, 45, 31.3, 13, 70.2, 75.8

Ens locals —>

Municipis —>

Palma —>

Agència Tributària

En general **§1** 133, DT 11a **§34** 1.3

Hisenda pública —>

Avaluació ambiental §32

Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears **§32** 19-21

D'impacte de projectes

àmbit **§32** 9-15

procediment **§32** 22-39

De repercussions en Xarxa Natura 2000 **§31** 39

Estratègica de plans i programes

àmbit **§32** 16-21

procediment **§32** 40-48

Règim sancionador **§32** 57-74

B

Barreres arquitectòniques

Accessibilitat —>

Béns públics

Patrimoni —>

C

Cambres de comerç §1 31.9, 71.9 §25

Capitalitat §22

Palma —>

Col·legis professionals §1 31.9 §23

Col·legiats **§23** 15-18

Constitució **§23** 3-5

Estatuts **§23** 19-21

Funcions **§23** 10-14

Potestat disciplinària **§23** 22-24

Règim jurídic **§23** 25-28

Comerç §1 30.42 §39

Consum —>

Equipaments comercials **§39** 58-60

Establiments comercials **§39** 12-17 bis, DA 6a

Foment de l'activitat comercial **§39** 9-10

Horaris comercials **§39** 18-22

Llengua **§39** 8, 49 o

Llicències **§39** 15-17 bis, DA 6a, DT 4a

Planejament urbanístic **§39** DA 4a,6a
Règim sancionador **§39** 43-57
Vendes **§39** 23-28

Competències

Administració autonòmica →

Atribució de competències

als consells insulars **§1** 50.6, 70, 71

als ens locals **§1** 50.6, 75.5 **§21** 58-65

Comissió Mixta de Transferències Govern-consells insulars **§1** DT 5a

comissions mixtes Estat-Comunitat Autònoma **§1** DT 1a,3a

Comissió Tècnica Interinsular **§1** DT 6a **§20** 49-51

De la Comunitat Autònoma

àmbit material **§1** 30-38, 129

conflicte de competències **§1** 59

de desenvolupament legislatiu i execució **§1** 31

exclusives **§1** 30, 34-36

executives **§1** 32

Govern de les Illes Balears →

Dels consells insulars

atribució **§20** 27, 28

delegades **§20** 37-42

executives i de gestió **§20** 39

règim general **§1** 39, 50.6, 58.1,3, 69-73, 85, DT 5a,6a,8a **§20** 23, 27-45

transferides **§20** 29-36

Dels ens locals

Ajuntament de Palma **§22** 63-139

àmbit material **§21** 56-65, 110

Conferència de Presidents §1 74

Consell Audiovisual §1 77

Consell Consultiu

Competències **§7** 10

Composició **§7** 4-7

Funcionament **§7** 15, 16

Incompatibilitats (dels membres) **§7** 8

Marc estatutari **§1** 76

Patrimoni **§18** 4

Consell Econòmic i Social

Composició **§8** 4-7

Funcionament

òrgans **§8** 9-16

personal **§8** 18
règim econòmic **§8** 17
Funcions **§8** 2
Incompatibilitats (dels membres) **§8** 8
Marc estatutari **§1** 78
Patrimoni **§18** 5

Conseller

Administració autonòmica —>
Consells insulars —>
Govern de les Illes Balears —>

Consells insulars

Autonomia **§1** 8, 61 **§20** 3-4
Comissió General de Consells Insulars **§1** 53
Comissió Tècnica Interinsular **§1** DT 6a **§20** 49-51
Competències —>
Composició **§1** 64 **§20** 3
Consell Insular de Formentera **§1** 63.2, 68, DT 7a,8a
Consortis —>
Control **§20** 16, 36, 40, 51 i s.
Cooperació **§20** 46-48
Finançament **§1** 71.10, 137, 138, DA 5a **§20** 52, 53
Funcionament **§20** 15-22
Incompatibilitats **§10** 4
Iniciativa legislativa **§1** 47.2 **§20** 25
Òrgans **§20** 6-14
Potestat reglamentària **§1** 58.3, 70, 72 **§20** 19
Recursos administratius **§13** DA 2a **§20** 22, 38
Règim electoral **§1** 64, DT 7a **§10** 5-8
Règim general **§1** 8.1, 39, 61-74 **§20** **§21** 6-8
Relacions interadministratives **§20** 5.1

Consortis

De la Comunitat Autònoma **§13** 85
Dels consells insulars **§20** 40, 47
Dels ens locals **§21** 43-50, 68

Consum **§1** 14.5, 30.47 **§36**

Arbitratge **§36** 29-31
Associacions de consumidors i usuaris **§36** 22-25
Comerç —>
Consumidor **§36** 2
Drets **§36** 4-26

Full de reclamacions **§36** 11
Informació **§36** 4, 13-20, 28, 32-34
Llengua **§36** 14, 20 e, 35 e, 43 c
Protecció de la salut i la seguretat **§36** 4-9
Protecció dels interessos econòmics **§36** 4, 10
Protecció jurídica **§23** DA 1a.2 **§36** 12
Règim sancionador **§36** 36-57

Contractació administrativa

De la Comunitat Autònoma **§1** 31.5 **§13** 63-66
Dels ens locals **§1** 71.11 **§21** 187-188
Junta Consultiva de Contractació Administrativa **§13** 65

Convenis

Amb l'Estat **§1** 117
Amb territoris amb vincles lingüístics i culturals **§1** 5 **§27** DA 2a
Col·legis professionals **§23** 8
Consells insulars **§20** 46
Consortis —>
Ens locals **§21** 44, 68
Entre administracions públiques **§13** 77-86
Entre comunitats autònomes **§1** 118, 119, DA 2a
Gestió econòmica **§35** 17
Internacionals **§1** 102

Cooperatives §1 30.30, 71.9 §26

Classes **§26** 8, 102-143
Constitució **§26** 9-15
Estatuts **§26** 10.4, 13.1 i, 14, 89-101
Foment **§26** 144-145
Modificació d'estatuts **§26** 89-101
Òrgans **§26** 36-67
Règim econòmic i comptabilitat **§26** 68-88
Règim sancionador **§26** 146, 149
Socis i associats **§26** 19-35

Corporacions locals

Ens locals —>

D

Decrets

Com a acte **§1** 55.2 **§13** 42

Normes i disposicions —>
Potestat reglamentària —>

Decrets legislatius **§1** 48.1 **§4** 37
Normes i disposicions —>

Decrets llei **§1** 49

Defensor de la ciutadania **§22** 49-52

Delegació legislativa
Normes i disposicions —>

Dependència
Serveis socials —>

Diputats
Condicció de diputat **§2** 7-9
Deures **§2** 17-21
Disciplina parlamentària **§2** 101-110
Drets **§2** 13-16
Fur processal **§1** 44.1 **§2** 11
Parlament —>
Prerogatives parlamentàries **§1** 44 **§2** 10-12

Dret civil de les Illes Balears
Competències
Comunitat Autònoma **§1** 30.27
òrgans jurisdiccionals civils **§1** 94.1 *a*
Compilació **§11**
Eficàcia territorial **§1** 10 **§11** 2
Fonts **§1** 87.2 **§11** 1
Notaries i registres —>
Parelles estables —>
Poder judicial a les Illes Balears —>
Subjecció al dret civil propi **§1** 9.3 **§11** 2
Voluntats anticipades —>

Dret de sufragi
Actiu **§1** 15.2 *b*, 43 **§9** 2 **§10** 2
Col·legis professionals **§23** 20
Cooperatives **§26** 19-35
Diputats —>
Passiu **§1** 42 **§9** 3-5 **§10** 3
Senadors —>

Drets dels ciutadans §1 13-29 §13 34-41 §21 116-123 §22 35-52
§36 4-21 §38 39-44 §40 4-23 §41 6-8 §42 7, 9
Síndic de Greuges →

E

Eleccions

Consells insulars →
Dret de sufragi →
Parlament →
Procediment electoral →
Sistema electoral →

Empreses públiques

De la Comunitat Autònoma §14 15-23
definició §14 1
patrimoni §14 2-5, 18 §18 78-80
pressuposts §34 64-67
recursos i reclamacions §14 24-26
Dels consells insulars §20 48
Dels municipis §22 54, 55
Entitats autònomes →

Ens locals

Actes administratius §21 105-108, 114, 115
Activitats econòmiques §21 173, 174
Autonomia §1 75 §21 3
Autoritzacions i llicències §21 178-182
Béns §21 124-147
Competències §1 75.4,5,6 §21 7, 21, 29, 54
Composició §1 75.2 §21 7, 9.4
Consells insulars →
Consortis locals §21 43-50
Contractació §21 187, 188
Convenis →
Delegacions territorials §21 57
Districtes §21 57
Ens autònoms locals §21 57
Entitats locals menors §21 51-56
Finançament §1 75.9 §21 202-208
Funcionament §21 79-99
Hisenda pública →
Mancomunitats §21 30-42
Membres de les corporacions locals §21 69-75

Municipis **§21**

Palma —>

Participació ciutadana **§21** 116, 123

Personal **§21** 189-201

Potestat reglamentària **§21** 100-104 **§22** 32-34

Potestat sancionadora **§21** 186

Relacions interadministratives **§13** 78 **§21** 58-68 **§22** 21-26

control dels actes dels ens locals **§21** 66

cooperació **§21** 67, 68

delegació de l'exercici de competències **§21** 60-62

encomana/encàrrec de gestió **§21** 63-65

transferència de competències **§21** 58, 59

Serveis públics

en general **§21** 151-157

formes de gestió **§21** 158-172

Entitats autònomes

De la Comunitat Autònoma **§14** 2-14

definició **§14** 1

patrimoni **§14** 2-5 **§18** 78-80

pressuposts **§34** 64-67

recursos i reclamacions **§14** 24-26

Dels municipis **§21** 57 **§22** 54, 55

Espais de rellevància ambiental §1 23, 30.46 §31

Espais naturals protegits **§31** 10-34

categories **§31** 11-17

declaració **§31** 23-27

gestió **§31** 33-34

parcs naturals **§31** 12

pla rector d'ús i gestió **§31** 28-32

règim general **§31** 18-21

Parcs nacionals **§31** 40-41

Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) **§31** 7-9

Règim sancionador **§31** 46-56

Xarxa d'Àrees de Lleure a la Natura **§31** 41 bis-41 ter

Xarxa Ecològica Europea NATURA 2000 **§31** 35-39

Estatut dels consumidors i usuaris

Consum —>

F

Finançament

Hisenda pública —>

Fundacions §1 30.33 §24

Del sector públic **§34** 67

Protectorat **§24** 21-36

Registre **§24** 1-20

G

Govern de les Illes Balears

Competències **§1** 58 **§4** 19 **§34** 7

Consell de Govern **§4** 16-20 **§18** 30, 86

Consellers **§1** 56, 57 **§4** 26-34 **§18** 87, 89 **§34** 8

Control d'actes **§4** 48

Incompatibilitats **§1** 56.10, 64 **§4** 30 **§16** **§17**

règim sancionador **§16** 15-22

Registre d'interessos i activitats **§16** 8, 9, 11 **§17** 1-11, 16-23

Registre de patrimoni **§16** 8, 10, 11 **§17** 1-5, 12 -15, 16-23

Marc estatutari **§1** 7, 39, 47, 54-60, 72, 80.2

Òrgans de suport i col·laboració **§4** 21-24

Potestat reglamentària **§1** 58

President de les Illes Balears —>

Vicepresident **§4** 25

Grups parlamentaris §2 22-28

H

Habitatge §1 12.3, 22, 30.3, 70.1

Accessibilitat —>

Hisenda pública

Ajuntament de Palma **§22** 140-146

Comunitat Autònoma **§1** 30.28, 120-138, DA 5a

Agència Tributària de les Illes Balears **§1** 126.2 *b*, 133, 134, DT 11a

§34 1, 8, 13, 33, 46, 60, 92

avals **§34** 74-78 **§35** 51-55

comptabilitat pública **§34** 88-94 **§35** 102-103

deute públic **§34** 29-32 **§35** 65-67

drets **§34** 2, 11-22 **§35** 56-65

inversions **§1** 125, 126, 131, DT 9a,10a

Junta Superior d'Hisenda **§34** 28 **§35** 59

obligacions **§34** 23-27 **§35** 24-29

procediment de constrenyiment **§34** 17-19 **§35** 60, 64, 70

procediments en matèria tributària **§13** 62

recaptació **§34** 21, 22, 97 **§35** 58, 60-64, DA 4a

recursos econòmics **§1** 127-132, 135, DA 6a
responsabilitats **§34** 96-99 **§35** 104
revisió d'actes **§34** 28 **§35** 59
transferències **§1** 50.6, 58, DT 1a,3a
tresoreria **§34** 69-73 **§35** 7376
Consells insulars **§20** 52, 53
Ens locals **§21** 202-208
Pressuposts generals de la Comunitat Autònoma —>

I

Impacte ambiental

Avaluació ambiental —>

Incompatibilitats

Consell Consultiu —>

Consell Econòmic i Social —>

Consells insulars **§20** 13.5 **§21** 73

Diputats —>

Entitats locals **§21** 73

Govern de les Illes Balears —>

Govern i Administració de la Comunitat Autònoma **§16** **§17**

Síndic de Greuges —>

Sindicatura de Comptes —>

Infraccions i sancions

Potestat sancionadora —>

Iniciativa legislativa

Procediment legislatiu —>

Instruccions i circulars §13 21

Intervenció General de la Comunitat Autònoma §34 79 -87

Control financer **§34** 87

Funció interventora **§34** 82-86

Organització **§34** 79-81

J

Junta Consultiva de Contractació Administrativa §13 65

Contractació administrativa —>

Junta Electoral de les Illes Balears §9 7-10 **§10** 15, 17-18, 22, 30, 31

Junta Superior d'Hisenda

Hisenda pública —>

Justícia

Consell de Justícia de les Illes Balears **§1** 96

Poder judicial a les Illes Balears —>

L

Llei

Normes i disposicions —>

Procediment legislatiu —>

Llengua

Administració de justícia **§1** 97.2 **§27** 11, DA 1a, DT 1a

Administració pública **§1** 14.3 **§13** 43, 44, DA 5a **§27** 6.2, 7.2, 8, 10, 34,
DT 1a **§28** 2-6, 9-12

Comerç —>

Consum —>

Drets lingüístics dels ciutadans **§1** 14.3, 19.3 **§27** 5.1, 8, 10.4, 11, 29, 30.2

§28 13-18 **§36** 14 **§39** 8

Ensenyament **§1** 35 **§27** 17-26, 35, 36, DA 4a-7a, DT 3a

Funció pública **§27** 16 **§28** 26, 27

Funcionaris transferits **§1** DT 2a

Mèrit preferent **§1** 97.2, 99.2

Mitjans de comunicació social **§1** 90 **§27** 27-32 **§28** 21.2

Normalització **§1** 4, 35 **§27** 1, 33-40

Oficial **§1** 4, 13 **§ 2** 1 **§27** 6-16, 17 **§28**

Patrimoni lingüístic **§1** 5, 35, DA 2a

Procediment administratiu **§13** 44 **§27** 6.2, 8 **§28**

Pròpia **§1** 4 **§27** 2

Publicació d'actes i disposicions **§27** 7 **§28** 19-20

Registres públics **§27** 12 **§28** 23

Retolació **§27** 15, 37.2, DT 2a **§28** 7, 8

Topònims **§27** 14

Turisme **§38** 8.2 c, 72.18

Universitat de les Illes Balears —>

M

Medi ambient §1 23, 30.46 **§31** **§32**

Avaluació ambiental —>

Espais de rellevància ambiental —>

Mitjans de comunicació social

Consell Audiovisual —>

En general **§1** 31.7, 88-92

Llengua —>

Moció de censura

President del consell insular **§20** 16.1 *a*

President del Govern **§1** 56.1 **§2** 144-148 **§4** 14

Municipis

Alteració de termes municipals **§21** 11-16

Competències **§21** 29 **§22** 63-139

De règim especial **§21** 27-28

Drets dels ciutadans —>

Ens locals —>

Organització municipal **§1** 8.1 **§21** 20-28

Palma —>

Població **§21** 17-19

Potestat reglamentària **§21** 100-104

Règim jurídic general **§1** 8.1, 75, 80 **§21**

Museus **§1** 30.24, 32.5, 70.19 **§37** 70-73

N

Normes i disposicions

Ban **§21** 104

Decret **§4** 38-39

Decret legislatiu **§1** 48.1 **§4** 37

Decret llei **§1** 49

Dels consells insulars **§20** 20, 21, DA 1a

Dels ens locals **§21** 100-104

Dret civil de les Illes Balears —>

Eficàcia territorial **§1** 10 **§11** 2

Llei **§1** 45.2, 47, 48.2

Ordenança **§20** 8, 9, 21 **§21** 100-103

Ordre **§13** 39

Potestat reglamentària —>

Procediment legislatiu —>

Publicitat **§1** 60 **§4** 41 **§20** 21 **§21** 103 **§27** 7 **§28** 19, 20, 22

Reglament del Parlament **§2**

Notaries i registres **§1** 99

O

Ordenació del territori §1 30.3 §29 §30

Directius d'Ordenació Territorial (DOT) **§29 §30** 5-7

Espais de rellevància ambiental —>

Plans directors sectorials (PDS) **§29** 56-78 **§30** 11-13 bis

Plans territorials insulars (PTI) **§29** 13-55 **§30** 8-10

Organització administrativa

Administració autonòmica **§1** 56.1, 57.1, 79 **§4** 11 c, 19.1, 38.3 a

§13 4-8

Creació d'òrgans **§4** 11 c, 27.2 **§13** 6, 18, 19

Ens locals —>

Òrgans col·legiats **§13** 17-19

Òrgans consultius

Consell Audiovisual —>

Consell Consultiu —>

Consell Econòmic i Social —>

P

Palma

Capitalitat (règim general) **§1** 7, 75.10 **§21** 27 **§22**

Competències **§22** 63-139

Consell de Capitalitat **§22** 22-26

Drets dels ciutadans —>

Organització **§22** 9-20

Participació ciutadana **§22** 35-41

Potestat normativa **§22** 32-34

Règim financer **§22** 140-146

Relacions interadministratives **§22** 21-26

Parcs naturals

Espais de rellevància ambiental —>

Parelles estables §12

Parlament

Comissions **§2** 39-52

Diputació Permanent **§1** 46 **§2** 55-60

Diputats —>

Disciplina parlamentària **§2** 101-110
 Dissolució **§1** 52, 55, 56.6
 Eleccions **§1** 52, 55, 56.1 **§9** 11 **§10**
 Funcionament
 debats **§2** 167-169
 declaració d'urgència **§2** 95, 96
 ordre del dia **§2** 67, 68
 publicacions **§2** 97-100
 sessions **§2** 61-66
 terminis per a la presentació de documents **§2** 92-94
 votacions **§2** 79-91
 Funcions **§1** 50
 Interpel·lacions **§2** 149-154, 160-162
 Junta de Portaveus **§2** 38
 Marc estatutari **§1** 7, 39-53
 Mesa
 elecció de membres **§2** 35-37
 funcions **§2** 29-34
Normes i disposicions —>
 Patrimoni **§18** 4
 Ple **§2** 53, 54
 Preguntes parlamentàries **§2** 155-162
Procediment legislatiu —>
 Publicitat **§2** 97-100
 Reforma del Reglament **§2** 183
 Règim lingüístic **§2** 1
 Relacions amb el Síndic de Greuges **§5** 2, 27-29
 Relacions amb la Sindicatura de Comptes **§6** 37
 Sessió constitutiva **§2** 2-6

Patrimoni

De la Comunitat Autònoma **§1** 127,135 **§18**
 adquisició **§18** 3, 37-52
 arrendaments **§18** 65-77
 béns de domini públic **§18** 3, 19-36
 cessió d'ús **§18** 63, 64
 cessió de béns **§18** 61, 62
 competències administratives **§18** 86-99
 entitats públiques dependents de la Comunitat Autònoma **§18** 78-80
 inventari general **§18** 81-85
 permuta **§18** 53-59
 règim jurídic general **§18** 3, 10-18
Ens locals —>

Patrimoni històric §1 18.3, 30.25, 70.6 §37

- Béns catalogats **§37** 1,14-21, DA 5a
- Catàleg General **§37** 18
- declaració **§37** 15-17
- Inventari General de Béns Mobles **§37** 20
- Béns d'interès cultural (BIC) **§37** 1, 5-13, DA 5a
- declaració **§37** 7-11
- registres insular i autonòmic **§37** 12-13
- Béns immobles **§37** 34 -42
- Béns mobles **§37** 43-48
- Conservació **§37** 26-28, 31
- Expropiació **§37** 33
- Foment **§37** 80-90
- Museus **§37** 70-73
- Patrimoni arqueològic i paleontològic **§37** 49-64
- Patrimoni bibliogràfic **§37** 74-75
- Patrimoni documental **§37** 76-79
- Patrimoni etnològic **§37** 65-67
- Patrimoni historicoindustrial **§37** 68, 69
- Protecció general **§37** 22-48
- Règim sancionador **§37** 100-118
- Temppteig i retracte **§37** 32

Plans

- Avaluació ambiental* —>
- Ordenació del territori* —>
- Salut* —>
- Serveis socials* —>
- Turisme* —>

Poder judicial a les Illes Balears

- Competències de la Comunitat Autònoma **§1** 14.4, 98
- Concursos i oposicions **§1** 97
- Consell de Justícia **§1** 96
- Llengua **§1** 97.2 **§27** 11, DA 1a, DT 1a **§28** 4.2
- Notaries i registres* —>
- Òrgans judicials **§1** 93, 94
- Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears **§1** 93-95, 100

Polícia §1 33

Potestat reglamentària

- Consells insulars* —>
- Ens locals* —>

Govern de les Illes Balears —>

Municipis —>

Normes i disposicions —>

Òrgans consultius —>

Palma —>

Règim general **§1** 58, 60, 72 **§4** 38-47 **§21** 100-103

Potestat sancionadora

Administració autonòmica —>

Ens locals —>

President de les Illes Balears §4 2-14

Atribucions **§4** 10-12

Elecció **§4** 2-9

Funcions **§1** 55, 56

Investidura **§1** 54 **§2** 141, 142 **§4** 2

Marc estatutari **§1** 39, 54-74

Moció de censura —>

Qüestió de confiança —>

Responsabilitat **§4** 13-14

Pressuposts generals de la Comunitat Autònoma §1 135, 136 **§34** **§35**

Contingut **§34** 33

Control **§1** 50.7, 82, 135, 136

Crèdit pressupostari **§34** 42

 fons finalistes **§35** 6

 modificacions de crèdit **§34** 46-54 **§35** 2-12

 vinculació **§35** 2

Despeses plurianuals **§34** 55-57 **§35** 20-23

Elaboració **§34** 38-41

 aprovació **§1** 40.1, 45.2, 49.1, 58.2, 136

 projecte **§1** 58, 136.3

Estructura **§34** 34-37

Execució **§34** 58-62 **§35** 15-20

 despeses de personal **§35** 30-35

 expedient de despesa anticipada **§35** 43-46

 projectes d'inversió **§35** 47-50

 subvencions **§35** 36-13

Hisenda pública —>

Intervenció General de la Comunitat Autònoma —>

Liquidació **§34** 63

Pressuposts de les entitats del sector públic **§34** 64-68

Principis **§34** 5

Procediment administratiu §1 30.36 §13 45-52 §21 105

Actes administratius —>

Procediment electoral §9 14-27 §10 8

Procediment legislatiu

En general §1 47-49 §2 111-140

Especialitats

competència legislativa plena de les comissions §2 138, 139

desenvolupament bàsic de l'Estatut d'autonomia §2 129, 132

projecte de llei de lectura única §2 140

projecte de llei de pressuposts generals §1 135, 136 §2 133-135

reforma de l'Estatut d'autonomia §1 139 §2 136, 137

Iniciativa legislativa §1 15.2 b, 47 §2 111, 177 §3 §4 35, 36 §20 25

Normes i disposicions —>

Projectes de llei §2 112, 124, 128 §4 35-37

Proposicions de llei §2 125-128

Proposicions no de llei §2 163-166

Publicitat §2 107

Q

Qüestió de confiança

President del consell insular §20 16.1 a

President del Govern §1 56.3 §2 143 §4 14

R

Recurs d'inconstitucionalitat §1 50.4, 59 §7 10.2

Recursos administratius

Actes administratius —>

Comissions d'assessorament §22 148

Consells insulars §20 22, 38

Empreses públiques —>

Ens locals §21 107, 108

Entitats autònomes —>

Hisenda pública —>

Palma —>

Recurs d'alçada §13 58 §20 10.2 a, 22

Recurs de reposició §13 57 §21 107, 108

Recurs en interès de delegació §20 38

Recurs especial en matèria de contractació **§13** 66
Recurs extraordinari de revisió **§13** 60
Substitució dels recursos administratius **§13** 57

Règim local §1 8, 30.2,45, 31.13, 70.2, 75 **§20**

Consells insulars —>

Ens locals —>

Relacions institucionals de la Comunitat Autònoma

Acció exterior **§1** 101-105

Amb altres comunitats **§1** 5, 35, 102, 118, 119, DA 2a

Amb l'Estat **§1** 114-117

Amb la Unió Europea **§1** 106-113

Convenis —>

Internacionals **§1** 102

Responsabilitat patrimonial de l'Administració §1 31.1 **§13** 69

S

Salut §1 25, 30.48, 31.12, 32.8 **§40** **§41** 1-5

Agència de Salut Pública **§41** 17-36

Cartera de serveis **§41** 7, 8

Competències administratives **§40** 45-49 **§41** 13-16, 38-41

Consell Assessor de Salut Pública **§41** 28

Consell de salut **§40** 41, 42

Farmàcia **§40** 32 **§41** 12

Finalitats i objectius **§40** 25 **§41** 6

Funció inspectora **§40** 50-53 **§41** 42, 43

Llengua **§40** DA 5a,6a

Organització territorial **§40** 86-91

centres de salut **§40** 91

Pla de salut **§40** 37-40

Recerca **§40** 33 **§41** 12

Règim sancionador **§40** 54-63 **§41** 44-62

Servei de Salut de les Illes Balears **§40** 64-85

Sistema d'informació **§41** 9-11

Sistema sanitari públic de les Illes Balears **§40** 25

Usuaris **§40** 4

Defensor dels usuaris **§40** 20

deures **§40** 24, DA 8a

drets **§40** 5-23

Voluntats anticipades **§40** 18

Sector públic instrumental

Administració instrumental —>

Senadors §1 50.1 **§2** 181

Serveis jurídics §13 70-72 **§21** 149-153

Serveis socials §1 12.3, 16, 21, 30.14,15,39,49, 70.4,8

Acreditacions **§42** 85-91, DF 15a,16a

Autoritzacions **§42** 78-82, DF 14a

Cartera de serveis **§42** 24-28, DF 3a,4a

Comunitaris **§42** 12-16, 70-71, DF 2a

Coordinació **§42** 44-47

Drets dels ciutadans —>

Especialitzats **§42** 17, 18, 72

Finançament **§42** 66-73

Participació **§42** 24-28, 50-60, DF 9a

Persones dependents **§1** 30.15, 70.4 **§42** 6

Plans **§42** 29-33, 95, DF 5a

Prestacions **§42** 20-23, 25

Règim sancionador **§42** 100-139

Registres **§42** 84, DT 3a, DF 12a

Síndic de Greuges §1 51 **§5**

Actuació **§5** 11-26

Cessament **§5** 10

Elecció **§5** 6, 7

Funcions **§5** 1

Incompatibilitats **§5** 9

Relació amb altres institucions **§5** 2-5, 27-29

Sindicatura de Comptes §1 82, 135.2 **§6**

Elecció dels síndics **§6** 17

Funcions **§1** 135.2 **§6** 4

del Consell de la Sindicatura **§6** 16

del secretari general **§6** 27

del síndic major **§6** 24

dels síndics **§6** 21

Incompatibilitats dels síndics **§6** 18

Marc estatutari **§1** 82

Organització **§6** 14-27

Òrgans **§6** 14

Patrimoni **§18** 5

Personal **§6** 28-34

Règim pressupostari **§6** 35, 36

Relació amb altres institucions **§6** 37-40

Sistema electoral

Administració electoral —>

Consells insulars —>

Dret de sufragi —>

Eleccions —>

Parlament —>

Règim general **§9** 12, 13 **§10** 7

Subvencions

Activitat de foment —>

Bases de dades **§19** 29-33

Bases reguladores **§19** 13

Beneficiaris **§19** 9-11 **§35** 36, 38

Concessió **§19** 8, 14, 25

Control **§19** 46, 49

Electoral **§9** 28-31 **§10** 10

Ens locals **§21** 176

Entitats col·laboradores **§19** 26-28

Gestió econòmica **§19** 36, 45 **§35** 36-41

Principis d'actuació **§19** 6, 7

Publicitat **§19** 34

Règim jurídic **§19** **§35** 37

Règim sancionador **§19** 50-63 **§35** 42

Registre de sol·licitants **§19** 35

Reintegrament **§19** 44, 45 **§35** 40

Revocació **§19** 43

T

Tractats §1 102

Relacions institucionals de la Comunitat Autònoma —>

Transports §1 3, 30.5,6,7,35, 31.16, 70.10, DA 6a, DT 9a

Tribunal Superior de Justícia de les Illes Balears

Poder judicial a les Illes Balears —>

Turisme §1 24, 30.11, 70.3 **§38**

DRIAT **§38** 48-49

Empreses turístiques **§38** 6-37

d'allotjament **§38** 14-28

de no allotjament **§38** 29-37

Foment de l'activitat turística **§38** 48-60

Guies turístics **§38** 46, 47

Oferta turística **§38** 5
Ordenació del territori —>
Plans d'ordenació de l'oferta turística (POOT) **§38** 5
Règim sancionador **§38** 67, 78
Registres insular i general **§38** 11
Usuari de serveis turístics **§38** 38-45

U

Universitat de les Illes Balears **§1** 35 **§27** 40, DA 3a

Urbanisme

Espais de rellevància ambiental —>
Municipis —>
Ordenació del territori —>

V

Vicepresident

Consells insulars —>
Govern de les Illes Balears —>

Voluntats anticipades

Salut —>

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Innovació, Interior i Justícia

Institut d'Estudis Autònomic